הארץ

4.50 שקלים, יום ראשון כג' בניסן התשנ"ה, 23 באפריל VOL 77/23025 APRIL 231995

פתרונות בזמן!!!
לביא
* שעוני נוכחות ותוכנה לחישוב שעות עבודה *
לביא מחשבים בע"מ, הירדן 29 ר"ג, טל' 03-6775110 פקס' 03-6775233

איש הימין הקיצוני בארה"ב חשוד בפיצוץ הבניין באוקלהומה־סיטי

החשוד, תומס מקוויי, היה מקורב לחסידי כורש. חיפושים אחר שותפו. הערכה: כ־200 נהרגו בפיצוץ

מאת עקיבא אלדר
שליח "הארץ" לאוקלהומה־סיטי

תומס מקוויי, חייל בצבא ארה"ב לשעבר, בן 27, הואשם שלשום בביצוע הפיצוץ באמצעות משאית תופת בבניין הפדראלי באוקלהומה־סיטי, ביום רביעי שעבר.

בפיצוץ נהרגו, על פי הערכות, כ־200 בני אדם. מניין ההרוגים הרשמי עומד על 80. כ־150 איש הוכרזו נעדרים, וכ־400 פצועים. בין ההרוגים – 12 ילדים. בחלוף היום הרביעי לפיצוץ אפסו הסיכויים לחלץ ניצולים מבין ההריסות.

ראו עמודים 2א–5א

מקוויי השתייך בעבר לארגון ימני קיצוני בשם "המיליציה של מישיגן", המתנגד למעורבות הממשלה בחיי הפרט. הבולשת הפדראלית מחפשת כעת אחר שותפו של מקוויי.

שלשום נעצר בעל חווה במישיגן, ג'יימס ניקולס, הפעיל בקבוצה המטיפה לפעילות קיצונית נגד הממסד, בחשד למעורבות בפיצוץ. לאחר מכן הסגיר עצמו אחיו, טרי ניקולס, בן 33.

הבולשת ממשיכה לאסוף עדויות על פעילותן של קבוצות לבנים המטיפות למאבק ברשויות הפדראליות, וקבוצות הקשורות לחסידיו של דייוויד כורש, שנספה עם אנשי הכת שהקים בחוות ואקו, בטקסס, שנתיים בדיוק לפני הפיגוע.

מעצרם של מקוויי וניקולס, כ־50 שעות לאחר הפיגוע, מפריך את התיאוריה בדבר פעולת גוף טרור בינלאומי, כפי שפורסם בתחילה בעיתונות האמריקאית. כאשר הודיעה שרת המשפטים ג'אנט רינו על מעצר השניים, אמרה: "כל ההוכחות שנאספו עד עתה מצביעות כי הפרשה היא עניין פנימי של ארה"ב".

הנשיא ביל קלינטון ורעייתו הילרי ישתתפו הערב בעצרת זיכרון לקורבנות הפיצוץ, שתתקיים במרכז אוקלהומה־סיטי. העצרת תציין למעשה את קץ החיפושים אחר ניצולים בין ההריסות. צפוי שההריסות יפונו באמצעות ציוד כבד, ולא ניתן יהיה להביא לקבורה עשרות מבין כ־200 ההרוגים.

החיפושים אחר ניצולים בין הריסות הבניין הופסקו אתמול בבוקר, בגלל גשם שוטף וסופות שפקדו את העיר. לאחר כמה שעות חודשו החיפושים, תחת מטר סוחף.

באותה שעה ערך הזוג קלינטון משדר מיוחד של נאום הרדיו השבועי, בהשתתפות פקידים מ־13 סוכנויות פדראליות ששכנו בבניין באוקלהומה־סיטי וילדיהם. השניים שוחחו עם הילדים, והבטיחו לאזרחי ארה"ב לנקוט כל מאמץ לשמור על שלומם של ילדיהם ולמצות את הדין עם הרוצחים. התביעה כבר הודיעה כי תדרוש עונש מוות לנאשמים בפיגוע.

בוואשינגטון (ע"י), ניו יורק וערים נוספות בארה"ב הכריזו על כוננות גבוהה לאחר הפיגוע באוקלהומה־סיטי – פיגוע הטרור החמור ביותר שבוצע אי פעם על אדמת ארה"ב.

ברחבי ארה"ב פונו ביום הפיצוץ 15 בניינים פדראליים, בגלל התרעות על הנחת פצצות.

נשיא ארה"ב ביל קלינטון הכריז שלשום, כי היום יהיה יום אבל לאומי.

הנשיא ורעייתו ישתתפו היום בטקס אזכרה לקרבנות הפיגוע באוקלהומה־סיטי.

ארה"ב הודיעה לנציגויותיה הדיפלומטיות ברחבי העולם להכין רשימה של אמצעי הביטחון שברשותן, ולתגבר אותם, כמה שעות לאחר הפיצוץ באוקלהומה־סיטי ביום רביעי. כך הודיע דובר משרד החוץ האמריקאי.

מנהיגי הרפובליקאים בקונגרס אמרו שלשום כי יהיו מוכנים לשתף פעולה עם הנשיא ביל קלינטון כדי להביא לאישור חוק מחמיר בעניין המלחמה בטרור, לאחר הפיצוץ באוקלהומה־סיטי. "הסנאט מוכן לפעול בשיתוף פעולה עם הממשל, כדי לאשר את החוק המחמיר והיעיל ביותר נגד הטרור, בהקדם האפשרי", אמר מנהיג הרוב בסנאט, בוב דול.

החוק המוצע של קלינטון למאבק בטרור "יאפשר לארה"ב לגרש מהגרים בלתי חוקיים, לראשונה תוך התבססות בלעדית על ראיות הידועות לשלטונות בלבד. "החוק המקיף למאבק בטרור – 1995", הנבדק כיום על ידי הוועדה המשפטית של הסנאט, יאסור גם על גיוס תרומות בארה"ב לטובת ארגונים שהנשיא רואה בהם ארגונים מסוכנים, ויעניק לאף־בי־איי סמכויות נרחבות יותר לצותת לחשודים.

תומס מקוויי, המואשם בפיצוץ הבניין הפדראלי באמצעות מכונית תופת, מובל לבית המשפט. תצלום: איי־פי

עופר נמרודי, עורכו הראשי של "מעריב", נעצר בחשד שהזמין האזנות סתר בלתי חוקיות

החוקר הפרטי יעקב צור יהיה עד מדינה בפרשה; צפויים מעצרים נוספים

מאת ראובן שפירא

בימים הקרובים עתידה המשטרה לזמן לחקירה, ואף לעצור, אישים שונים הקשורים לפרשת האזנות הסתר לבכירים בתקשורת. זאת, לאחר שאתמול נעצרו העורך הראשי של העיתון "מעריב", עופר נמרודי, והממונה על הביטחון בעיתון ובחברת האם של "הכשרת היישוב", דוד רונן. השניים חשודים בהזמנת האזנות סתר בלתי חוקיות.

ראו עמוד 7א

נמרודי. היה בדרכו לאירופה

יעקב צור. הסכם סודי

מקורות, המעורים בחקירת האזנות הסתר, אומרים כי החוקר הפרטי יעקב צור, שותפו של רפי פרידן בחברת החקירות "אגם", יהיה עד מדינה בפרשה. פרידן וצור עומדים לדין על ביצוע עשרות האזנות סתר בלתי חוקיות למכשירי סלפון, פלאפון ופקסימיליה. מעצרם של נמרודי ורונן אתמול התאפשר בעקבות העדויות המפורטות שמסר צור לחוקרי המשטרה.

לדברי המקורות, בעקבות העדויות שמסר צור לחוקרי המשטרה בשבועות האחרונים, נאסף חומר חקירה רב, הכולל ראיות. קציני משטרה בכירים במטה הארצי אמרו אתמול כי הם משוכנעים שחומר הראיות שבידי המשטרה יאפשר הגשת כתב אישום נגד נמרודי בהאשמה של הזמנת האזנות סתר בלתי חוקיות.

אתמול נעצרו גם עו"ד מרדכי כץ, פרקליטו של רפי פרידן והחוקרים הפרטיים אלי גרשוני, מיכה רותם וזאב לאופר. חקירת העצורים נמשכה אתמול מרבית שעות היום ותימשך היום. המשטרה תחליט היום אם להביא את עופר נמרודי, דוד רונן והחשודים האחרים להארכת מעצר בבית משפט.

עופר נמרודי נעצר אתמול בכ־9.00 בבוקר בנמל התעופה בן גוריון, בעת שעמד להמריא לאירופה לנסיעת עסקים, לטענתו. חוקרי המשטרה, שהתכוונו לעצור את החשודים בתחילת השבוע, חששו כי שהייתו בחו"ל תיפגע בחקירה ותאפשר לו לתאם גרסאות עם החשודים האחרים.

נוכח נסיעתו של נמרודי, הוחלט להפעיל כבר אתמול את תוכנית המעצרים.

החקירה בפרשת האזנות הסתר החלה לפני שנה עם מעצרם של פרידן וצור. עד לפני כחודשיים וחצי התקשתה המשטרה לגבש ראיות מוצקות נגד מזמיני האזנות הסתר. התפנית היתה בתחילת חודש פברואר השנה. במגעים של קצינים בכירים ביותר, שנעשו בסודיות גמורה תוך מידור, עם יעקב צור, שהביע נכונות לשמש עד מדינה נגד מזמיני האזנות הסתר, ביניהם לכאורה עופר נמרודי ודוד רונן, נחתם אתו הסכם מפורט, גם על דעתה של פרקליטות המדינה, דורית ביניש.

מאז נחתם ההסכם נגבו מצור מאות עמודי עדויות. מלבד העדויות, הוא סיפק לחוקרי המשטרה גם פירוט של האתרים שבהם בוצעו האזנות סתר וקלטות רבות שהיו ברשותו, בהן קלטות של שיחות עם עופר נמרודי. חקירתו נערכה בסודיות רבה, במקום מסתור שהיה ידוע רק לבודדים בצמרת המשטרה.

חוקרי היחידה לחקירות פשעים, גם כאלה שעסקו בחקירת האזנות הסתר, לא ידעו על ההסכם עם עד המדינה צור. רק מפקד היחידה, תנ"צ אבי כהן, ועוד שניים־שלושה חוקרים בכירים שגבו את העדויות מצור, היו בסוד ההסכם. ההסכם נעשה באישורם של ראש אגף החקירות, ניצב יוסי לוי, והמפכ"ל אסף חפץ, שמסרו על כך גם לשר המשטרה, משה שחל.

בעדויות שלו סיפר עד המדינה כיצד פעלה המערכת כולה, כיצד התקבלו לכאורה ההזמנות לביצוע האזנות מעופר נמרודי ודוד רונן, כמה שולם עבורן ומה היו דרכי ומקומות הפעולה. הוא פירט מקרים רבים של האזנות סתר וגם סיפר על שיבושי חקירה והסטיות שנעשו בפרשה כדי להטות את המשטרה מכיווני החקירה שלה.

פרקליטו של עופר נמרודי, עו"ד יהושע שטיין, אמר אתמול כי לדעתו לא היה שום צורך לבצע מעצרים אתמול, כולל זה של עופר נמרודי, שבסך הכל עמד לצאת ליומיים לחו"ל לנסיעת עסקים. עו"ד שטיין טען כי המעצרים נועדו להפעיל לחץ בכל דרך אפשרית על הנחקרים ולעודד הד תקשורתי.

נראה כי תוך זמן קצר יוזמנו לחקירה במשטרה, גם חשודים נוספים, כולל בכירים מהעיתון "ידיעות אחרונות".

ביום הפיצוץ פונו בארה"ב 15 בניינים פדראליים, בגלל הודעות על הנחת פצצות
עמ' 3א

הרפובליקאים יתמכו באישור חוק מחמיר שמציע הנשיא קלינטון למלחמה בטרור
עמ' 3א

סעודיה הסכימה לבסוף: עולי הרגל מישראל למכה יוכלו להציג אשרה ירדנית
עמ' 6א

בן 17 נהרג מירי חיילים על מיידי אבנים בקלנדיה: חמישה פלשתינאים נפצעו
עמ' 6א

צבא רואנדה ירה למוות במאות פליטים במחנה קיבהו: כ־200 נפצעו
עמ' 12א

ברודט: נשקול סבסוד ישיר לקרנות גם במקום הנפקת אג"ח
עמ' 1ג

בגליון זה 30 עמודים בשלושה חלקים

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	2.9600	+0.47%
שחור	2.98	—
של		
יציג	3.4802	-0.23%

החברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות אל פסק ON-LINE
גמאטרוניק
טל: 02-821777

היום הבחירות לנשיאות בצרפת; יתרון בסקרים לז'אק שיראק

בשבועות האחרונים גברה התמיכה במועמד הימני הקיצוני ז'אן מארי לה־פן

מאת ניצן הורוביץ
שליח "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). ז'אק שיראק, ראש עיריית פאריס ומנהיג התנועה הניאו־גוליסטית, צפוי לזכות בקולות הרבים ביותר בסיבוב הראשון של הבחירות לנשיאות בצרפת, שיתקיים היום.

זו מערכת הבחירות השלישית של שיראק, בן 64, אשר הפסיד ב־81' וב־88' כשהתמודד מול הנשיא היוצא, פרנסואה מיטראן.

ראו עמוד 11א ו־12א

הסקרים האחרונים, אשר התפרסמו בצרפת לפני כשבוע, מעניקים לשיראק כ־26% מהקולות, לעומת 20% למועמד הסוציאליסטי ליונל ז'וספן ו־16% לראש הממשלה, אדואר באלאדור. הקרב הגדול של סיבוב ההצבעה נערך איפוא על המקום השני.

40 מיליון בוחרים יצביעו היום בעשרות אלפי קלפיות בכל רחבי צרפת ובטריטוריות ברחבי העולם.

בשעה 8 בערב לפי שעון צרפת (9 בערב בישראל), יפורסמו תוצאות המדגם שנערך בקלפיות רבות. במערכות בחירות קודמות הוכח שהמדגם הוא מדויק למדי, ועל כן צפוי שכבר בשעות הלילה המוקדמות תתבהר התמונה.

בבחירות מתמודדים הפעם תשעה מועמדים. אם יצליח אחד מהם לזכות ביותר מ־50% מהקולות, הוא ייבחר כבר בסיבוב הראשון. אולם דבר זה מעולם לא אירע בתולדות הרפובליקה החמישית, וגם הפעם לאיש מהתשעה אין סיכוי לכך.

לכן יתקיים ב־7 במאי סיבוב נוסף, בין שני המועמדים שזכו במספר הקולות הגבוה ביותר בסיבוב הראשון.

הסקרים חזו כי שיראק יזכה ברוב גדול בסיבוב השני, בין אם יתמודד נגד ז'וספן ובין אם יריבו יהיה באלאדור.

מיטראן בן ה־79 נמנע מלהתערב במערכת הבחירות, אך הצהיר כי תמיכתו נתונה לז'וספן. מצב בריאותו חמור מאוד עקב מחלת הסרטן, אך לדבריו יוכל להחזיק מעמד עד לסיום כהונתו, בעוד שבועיים.

התופעה הבולטת ביותר בשבועות האחרונים היא התחזקותו של מועמד "החזית הלאומית", ז'אן־מארי לה־פן, הזוכה כעת לכ־14% בסקרים. בסך הכל זוכה הימין הקיצוני לתמיכת כ־20% מהציבור הצרפתי, והדבר מעורר דאגה בקרב קבוצות מיעוטים במדינה.

דווקא ביום האחרון לפני ההצבעה שרר שקט מוחלט בזירה הפוליטית. הסיבה לכך היא חוקי הבחירות הנוקשים בצרפת, האוסרים סיקור כלשהו של הבחירות בתקשורת האלקטרונית.

על הערפל השורר לקראת ההצבעה הוסיפה העובדה שזה יותר משבוע אין מתפרסמים סקרים בצרפת. כלי התקשורת אף אינם רשאים לדווח על הסקרים הפרטיים שעורכים המועמדים השונים, ואפילו לא על סקרים המתפרסמים בחו"ל.

"ג'יינס": איראן קיבלה מצפון קוריאה טילים לטווח בינוני

מקור מדיני בי־ם: ככל הידוע, העסקה הוקפאה

מאת אלוף בן, דפנה ורדי,
איתן רבין והסוכנויות

העיתון "ג'יינס אינטליג'נס רוויו" מדווח כי איראן קיבלה מצפון קוריאה משלוח ראשון של טילי קרקע־קרקע מסוג "נודונג־1" לטווח בינוני. כן מוסר העיתון העוסק בנושאי צבא וביטחון, כי קיימת אפשרות שאיראן תערוך במשך שנת '95 ניסויים בטילים הללו באחד מבסיסי השיגור.

מקור מדיני בכיר אמר אתמול ל"הארץ", כי בידי ישראל אין מידע על הגעתם של הטילים מצפון קוריאה לאיראן. לדבריו, לישראל היה ידוע כי שיתוף הפעולה בין איראן לצפון קוריאה בעסקת הטילים הוקפא. בדצמבר '94 ביקר בישראל ראש הסי־איי־אי אז, ג'יימס וולסי, ודיווח לראש הממשלה, יצחק רבין, על חידוש שיתוף הפעולה בפיתוח הטילים. "מאז לא שמענו שום דבר חדש", אמר המקור הבכיר. "לא ידוע לנו על התפתחות מיוחדות בעניין".

מנכ"ל השדולה הפרו־ישראלית בארה"ב (איפא"ק), ניל שר, אמר בעדות בקונגרס בשבוע שעבר, כי בקרוב יחלו ניסויים מבצעיים באיראן בטיל הנודונג הצפון קוריאני. לדבריו, "איראן נמצאת על סף ההצטיידות בטיל חדש ומדויק לטווח בינוני מצפון קוריאה, הידוע בשם נודונג. מערכת זו תוכל לפגוע בישראל עם נשק לא קונבנציונאלי ממרחק 1,300 ק"מ, וכבר נוסתה בידי הצפון קוריאנים".

לפי הידיעה ב"ג'יינס אינטליג'נס רוויו", הקוריאנים העבירו את הטילים הללו במשאיות לאיראן במשך שנת '94. טווח הטילים הנו 1,000–1,500 ק"מ ובאפשרותם לפגוע במטרות בישראל. איראן חתמה עם צפון קוריאה על עסקה לרכישת מאות טילים מדגם זה, אולם המשלוח הראשון שהיה אמור להגיע לאיראן בסוף שנת '93, התעכב.

(סוף בעמוד 2א)

בנק ישראל אמור להודיע מחר על הפחתה של 0.8% בריבית

מאת גדי מלץ

נגיד בנק ישראל, פרופ' יעקב פרנקל, אמור להודיע מחר על הפחתה של 0.8% בריבית השקלית במשק. הפחתה זו תוריד את הריבית, על פי המקורות שמעמיד בנק ישראל לרשות הבנקים מ־14.8% ל־14%.

הנגיד החליט להפחית את הריבית, עקב האטה בקצב האינפלציה ברבעון הראשון של השנה, ולאור הסימנים לירידה נוספת באינפלציה בשנה הקרובה, בעקבות המדד השלילי במארס. מדד המחירים לצרכן עלה בשלושת החודשים הראשונים של השנה ב־0.3% בלבד.

הדיונים על התוכנית המוניטרית של בנק ישראל ימשכו גם היום, כאשר חלק מבכירי הבנק לא השתתפו בדיונים בשבוע שעבר בגלל חופשת הפסח.

ראשי בנק ישראל פוסלים על הסף את דרישת ראשי המגזר העסקי להפחית את הריבית ב־2%–3% כבר השבוע. לדעתם, יש עדיין סכנה להתפרצות מחודשת של האינפלציה, שכן בחודשים הקרובים צפויים מדדים גבוהים יחסית. לפיכך, לדבריהם, יש לשמור על מדיניות מרסנת, שפירושה ריבית ריאלית גבוהה יחסית. לדעת ראשי האוצר, על בנק ישראל להפחית את הריבית ב־1% לפחות החודש וב־1% נוסף בחודש הבא.

בבנק ישראל סבורים, כי ההרעה שנרשמה בחודשים האחרונים במאזן המסחרי נובעת בעיקר מהמשך הביקוש הגדול במשק, הבא לידי ביטוי בהגברת היבוא. לדברי ראשי הבנק המרכזי, הדרך להתמודד עם הגירעון ההולך וגדל במאזן התשלומים היא לא על ידי פיחות של השקל, אלא על ידי צינון הביקוש, ולכן יש להמשיך לשמור על מדיניות מוניטרית מרסנת.

כמו כן, מודאגים ראשי הבנק מהמשך עליית מדד המחירים הסיטונאיים בקצב מהיר יחסית, כיוון שמחירים אלה מבשרים בדרך כלל על התפתחויות עתידיות במדד המחירים לצרכן.

הציפייה להפחתת הריבית הביאה בשבוע שעבר לשינוי במגמת המסחר במטבע חוץ: לאחר תקופה ארוכה של היצעים נרשם ביקוש במעט מדי יום.

חמישה הרוגים ו־10 פצועים בתאונות דרכים בסוף השבוע

(ע). חמישה אנשים נהרגו ועשרה נפצעו בתאונות דרכים שאירעו בסוף השבוע ברחבי הארץ.

שלושה אנשים, בני משפחה אחת ממזרח ירושלים, נהרגו ושישה אחרים נפצעו באורח קל, בתאונת דרכים שאירעה שלשום אחר הצהריים בכביש ירושלים–יריחו.

האחים אפגאני, בן 29, נהג במכונית מסוג פולקסוואגן בדרך מירושלים ליריחו. כאשר הוא הגיע לאזור מישור אדומים, הוא סטה שמאלה, ככל הנראה כדי לעקוף את המכונית שנסעה לפניו, וכתוצאה מכך הוא פגע בדופן של מכונית פרטית, שבה נהג ערבי ישראלי מלוד, ולאחר מכן התנגש באוטובוס, שבו נהג תושב מזרח ירושלים. בתאונה נהרגו אפגאני, בתו פריזה, בת 4, וחמותו של אפגאני, מאג'דה ראזם, בת 39. אשתו ובנו של אפגאני נפצעו באורח קל. גם נהג האוטובוס, נהג המכונית הפרטית ושניים מנוסעיה נפצעו באורח קל. הפצועים פונו לבית החולים הדסה בירושלים.

יוסי כחלון, בן 21, ואבי דיין, בן 16, תושבי אשקלון, נהרגו ביום חמישי בתאונת דרכים בשכונת אפרידר בעיר. השניים נסעו במכונית פרטית, שבה נהג כנראה כחלון. הנהג איבד את השליטה על ההגה, והמכונית סטתה מהכביש, והתנגשה בקיר בטון בצד הדרך. כתוצאה מההתנגשות נפצעו השניים בראשיהם באורח אנוש, והועברו לבית החולים ברזילי באשקלון. מאוחר יותר הם מתו מפצעיהם. במשטרת התנועה במרחב לכיש חוקרים את הסיבה לסטיית המכונית.

רוכב אופנוע נפצע קשה וחברו ואדם נוסף נפצעו באורח בינוני בתאונת דרכים שאירעה אתמול ליד קיבוץ עין גב. רוכב האופנוע סטה מנתיבו והתנגש חזיתית במכונית מסוג מרצדס. מעוצמת ההתנגשות הוא נפצע קשה, ובת זוגו שישבה מאחור נפצעה באורח בינוני. גם נהג המכונית נפצע באורח בינוני. שלושת הפצועים הועברו לבית החולים פוריה בטבריה. משטרת התנועה חוקרת את נסיבות התאונה.

מרדף מלווה בירייה באזור טול כרם הסתיים אתמול בתאונת דרכים, שבה נפצעו שני אנשים. רכב משטרה מתחנת טול כרם הבחין באזור הכפר שוויקה במכונית מסוג סובארו בעלת לוחית זיהוי צהובה, אשר עוררה חשד. השוטרים הורו לנהג המכונית לעצור, ומשלא נענה לקריאתם, פתחו במרדף אחריו.

נהג הסובארו, ג'מיל מחמוד סלים, אשר נסע במהירות מופרזת, התנגש בעת מנוסתו במכונית אחרת, ופצע באורח קל את נהגה, אזרח ישראלי. סלים, תושב מחנה הפליטים טול כרם, נפצע גם הוא, ולאחר שקיבל טיפול בבית החולים הוא נעצר.

במשטרה נמסר, כי המכונית בה נהג סלים נגנבה באחרונה מכפר־סבא. לסלים יש הרשעות רבות בעבירות של גניבת רכב. עומדים נגדו 30 חודשי מאסר על תנאי בגין עבירות קודמות.

(סוף בעמוד 2א)

ראשל"צ - כביש ראשל"צ בית דגן טל' 03-9688262 / הרצליה פיתוח - רח' בשמת 31, אזור התעשיה הרצליה פיתוח טל' 09-553211 ירושלים - רח' הקדמה 4, אזור התעשיה תלפיות טל' 02-735569 / באר שבע - קמחי קרמיקה בע"מ עמק שרה טל' 07-282660 / נתניה - רח' הבונים 8, אזור התעשיה החדש טל' 09-851522 כרמיאל - מרכז בניה כרמיאל, רח' המגל, אזור התעשיה טל' 04-885085 אילת - אזור 87, אזור התעשיה החדש טל' 07-331380

مطابق للأصل

אתמול

טלוויזיה

העולם בעד ערוץ 1

"רואים עולם". ערוץ 1 20:00. מוסף השבת, ערוץ 2 20:00

כמעט בכל החדשות הבית אמש "רואים עולם" את "מוסף השבת". הפעם היה כאן גם עניין של מזל. העולם סיפק חדשות להוסות לשולחן, היבש יוסית, של עורכי החדשות, ו"רואים עולם" היה ערוך לטפל בהם בהרחבה. יעקב אחימאיר הסתובב בקהילה המוסלמית באוקלהומה בכתבה רדודה במקצת, שפרינצק האיר עיניים, כרגיל, ובכל מקרה, הנושא היה מעניין מספיק כדי להצדיק את הזמן הרב שניתן לו. כך היה גם בנושא הבחירות בצרפת.

להחדשות ערוץ 2 אין תשובה לאירועי חו"ל, ומי שהעולם מעניין אותו ולא רק 'השלולית המקומית', חייב לשמור אמונים ל"רואים עולם". בחלק החדשותי הסתערו שני הערוצים על מעצרו של עופר נמרודי, והצליחו להגיע קרוב קרוב אליו במסעו. לשני הערוצים לא היה מידע חדש, אך במעט שהיה, הביא ערוץ 1 פרטים רבים יותר, אם כי חסר היה כאן תיאום בין איילה חסון לאורי כהן־אהרונוב במידע על עד המדינה.

ערוץ 2 הפתיע בנוכחותו בחגיגת המימונה של רפי אלול, אך החמיץ את האפשרות לעמת אותה עם חגיגת רפי סודיסה, ולהראות לנו מי במוכרת בתיה הביא יותר אנשים וייצר יותר מופלטה. ערוץ 1 הממלכתי נשאר באירוע המרכזי.

הקטע המגזיני היחיד בערוץ 2, על הנכים המחפשים אתגרים קשים במיוחד, היה ארוך מדי ובשום פנים לא הצדיק את הכותרת "מוסף השבת". המגישה של המוסף ושל חדשות הלילה בערוץ 2, אשרת קוטלר, ראויה לתשומת לב. היא רהוטה, בעלת נוכחות ומקצועית מאוד.

רוביק רוזנטל

חומר הנפץ בפיצוץ, שהורכב מדשן כימי ודינמיט, היה בשימוש המחתרת האירית

מאת רפנה ורדי
סופרת "הארץ" בבריטניה

מטען חומר הנפץ בו השתמשו באוקלהומה דומה לחומרים שבהם נעשה שימוש בפיגועים שביצעה המחתרת האירית – שגרמו לנזקים כבדים.

הקלות שבה ניתן להשיג את החומרים הדרושים להכנתם של המטענים הללו, הביאה לשימוש נרחב בהם, על ידי האיי־אר־איי, וכנראה גם על ידי האחראים לפיגוע באוקלהומה.

חומר הנפץ העיקרי בו השתמשו מכונה "אנפו" והוא מורכב מאמוניום ניטרט, שהוא דשן כימי – שניתן להשיג בקלות במרכזים למסחר מוצרים חקלאיים – המעורב עם דלק או סולר.

לפי הנזק שנגרם באוקלהומה מעריכים מומחים, שבמרכזו של מטען המבוסס על דשן כימי, היתה כמות גדולה של דינמיט או חומר נפץ אחר.

כדי לגרום נזק רב באמצעות מטעני חומר נפץ המבוססים על דשנים יש צורך בכמות גדולה. ולכן, בדרך כלל מטענים אלה מועמסים על כלי רכב.

האיי־אר־איי השתמש במטעני חומר נפץ מסוג זה בעיקר לפיגועים שנועדו להזיק לכלכלה הבריטית, ושהמטרה העיקרית בהם לא היתה לגרום למספר רב של נפגעים – אם כי בדרך כלל היו נפגעים, אך במספרים נמוכים בהרבה מאלה שבאוקלהומה.

מטעני חומר נפץ המבוססים על דשנים כימיים אינם נחשבים לקטלניים במיוחד, בעיקר בהשוואה לחומר נפץ פלסטי. הפצועים נפגעים בדרך כלל מחלקי המכונית שמתפוצצת, או מהנזק שנגרם לבניין. מאפיין אחר של חומר נפץ זה הוא הרעש העצום שהוא גורם, שיכול להגיע למרחק 50 קילומטרים.

חמישה הרוגים

(סוף מעמוד 1א)

בסך הכל נהרגו 17 בני אדם בתאונות דרכים שאירעו בשבוע החולף בכבישי הארץ.

בין השאר, נהרג חייל בשירות סדיר, תושב קרית שמונה, בתאונת דרכים שאירעה ביום ה' לפנות בוקר ליד קיבוץ גונן שבגליל. המכונית בה נסעו החייל וחברו התנגשה בעוצמה רבה בתחנת הסעה, ונמחצה. החייל, שישב ליד הנהג, נהרג במקום, וחברו נפצע קשה, והועבר לבית החולים בצפת.

נפתלי ברשקובסקי, בן 89 מחולון, נדרס למוות ביום ד' בעת שחצה את הכביש בצומת חולון בדרכו לביתו. נהג המכונית הפוגעת, תושב בית דגן, בן 58, עוכב לחקירה ושוחרר בערבות.

"ג'יינס": איראן

(סוף מעמוד 1א)

ההערכה בבריטניה היא שטילי נודונג 1 אשר אמורים היו להגיע לאיראן מצפון קוריאה אינם טילים מבצעיים אלא מודלים שנועדו למטרות ניסוי בלבד, וזה מכיוון שצפון קוריאה זקוקה למרחבים, שיש לאיראן כדי לנסות את הטיל לטווח המקסימלי שלו שהוא 1,300 ק"מ. לא ברור אם הטילים כבר הגיעו לידי האיראנים או שהם עדיין בדרכם.

צפון קוריאה ניסתה לראשונה את טילי הנודונג־1 לפני כשנתיים אך רק לטווח של 500 קילומטר, היות שבעת שיגור לטווח ארוך הטיל עלול להגיע ליפאן. לאחרונה, לטענת מומחים בריטים, הוסכם בין איראן לצפון קוריאה שניסויי הטילים לטווח המקסימלי שלהם ייעשה באיראן, שלה יש שטח מדברי גדול המתאים לניסויים כאלה.

פאול ביוור, עורך כתב העת "ג'יינס גלוף סנטינל", כותב שהכוונה היתה להעביר לאיראן את דגמי הטילים, כדי שאלה יורכבו באיראן לקראת הניסויים במדבר. המשלוח היה אמור ככל הנראה להתבצע בדרך הים, וייתכן שהצפון קוריאנים נעזרו בנמל בפקיסטאן, ללא ידיעת השלטונות. לדברי ביוור, אם הדגמים כבר הגיעו לאיראן הם נמצאים עתה בשלבי הרכבה, אך, בכל מקרה לא מדובר בטילים מבצעיים, שכן לדגמים שהועברו לאיראן לצרכי ניסוי לא הורכבו ככל הנראה ראשי הנפץ.

טילי הנודונג־1 מתוכננים כדי לשאת ראשי חץ במשקל של 650 עד 750 קילוגרם, והם מתאימים לראשי חץ כימיים או ביולוגיים, וככל הנראה גם לראשי חץ גרעיניים קטנים. הפאנים כבר הביעו חשש מההתקדמות שהצפון קוריאנים השיגו בפיתוח הטיל, אשר עיצובו דומה לזה של טילי הסקאד, אך, מהירותו גדולה בהרבה, דבר המעמיד בספק את כושרם של טילי ה"פטריוט" לפגוע בהם.

לטענת ביוור, החשש האמיתי של ישראל צריך להיות לא מטילים אלה, אשר הטווח שלהם הוא בעייתי אם איראן תנסה לפגוע במטרות בישראל, אלא מהעסקה שהושגה בין איראן לצפון קוריאה לפיתוח השלב השני של טילי הנודונג, שהוא נודונג־2 אשר יהיה לטווח של 1,000–1,800 קילומטרים, ויאפשר לאיראן לפגוע במטרות בכל שטחה של ישראל ללא כל בעיה.

בשלב זה, מציין ביוור, טילי הנודונג 1 אולי יאפשרו לאיראן לפגוע בירושלים, אך, אין להניח שאיראן תרצה להסתכן בפגיעה בעיר הקדושה לכל הדתות. בתוך איראן, הגורם העיקרי שיהיה מעוניין לפגוע בישראל, מוסיף ביוור, הוא ארגון סודי בשם "קודס" אשר מטרתו לפעול לשחרור ירושלים. אך, גם ארגון זה לא יעשה דבר שעלול לעורר תגובות שליליות מצד בני שלש הדתות העיקריות. לדברי ביוור "הסיכון האמיתי הוא לקראת סוף המאה כאשר יושלם פיתוחו של הנודונג 2".

איראן, לטענת ביוור, "למדה את השיעור של סדאם חוסיין, והיא אינה מגבילה את עצמה לתוכנית אחת אשר אותה אפשר להשמיד במבצע בודד". לדבריו, האיראנים פועלים בכמה מישורים, ושיתוף הפעולה עם צפון קוריאה הוא רק אחד מהם. השני שאינו פחות חשוב הוא עם סין, ויש גם קשר עם רוסיה.

638-20-20 לוח העיר

מכונית תופת באוקלהומה

מקוויי נעצר כשעה וחצי לאחר הפיצוץ בגלל עבירת תנועה

שרת המשפטים רינו: "כל ההוכחות שנאספו מראות כי הפרשה היא עניין פנימי של ארה"ב"

מאת עקיבא אלדר
שליח "הארץ" לאוקלהומה־סיטי

ביום רביעי בצהרים (שעון ארה"ב), כשהבטיח הנשיא ביל קלינטון לאזרחי ארה"ב שהפושעים האחראים לפיצוץ הבניין הממשלתי באוקלהומה־סיטי ייתפסו ויובאו לדין, הוא לא ידע שמי שנחשב עתה לחשוד העיקרי מוחזק כבר בתא המעצר, במרחק של פחות מ–100 ק"מ מזירת הסבה. גם שרת המשפטים ג'אנט רינו לא ידעה יותר שעה שהבטיחה שהתביעה תדרוש עונש מוות.

שוטר התנועה צ'ארלי האנגר עצר את תומס (טימותי) ג'יימס מקוויי בכביש המהיר לעיירה פרי, צפונית לאוקלהומה־סיטי. הצעיר הצנום נעצר שעה וחצי אחרי הפיצוץ באשמת נהיגה במהירות מופרזת (יותר מ–130 קמ"ש) ואחזקת נשק מוסתר במכוניתו.

השוטר הבחין על מושב המכונית ברובה חצי אוטומטי, ומצא שהנשק טעון. הוא ציווה על מקוויי להיכנס לניידת והפקיד אותו בבית המעצר של מחוז נובל, אוקלהומה. באותה שעה נבהו חוקרי המעבדה לזיהוי פלילי בין שברי הבטון, המתכת והזכוכית בבניין.

חלקי משאית ולוחית זיהוי מעוכה הצטלבו עם תמונת משאית של סוכנות ההשכרה "ריידר", שהונצחה במצלמת בנק סמוך (המצלמות מותקנות לצורך הרתעת שודדים). המשאית נראתה בבירור במבוא את הבניין הממשלתי כמה דקות לפני הפיצוץ.

מחשב תכנת ההשכרה הוביל את החוקרים למשרד השכרה בעיירה ג'נקשן־סיטי, לא הרחק מקנזס־סיטי, צפונית לאוקלהומה־סיטי. הפקידה איתרה את עותק חוזה ההשכרה מיום שני שעבר. תאריך הלידה של השוכר היה 19 באפריל, יום השנה להשתלטות השירות החשאי על החווה של דייוויד כורש ויום הפיגוע במשרדי הממשלה והשירות החשאי באוקלהומה־סיטי.

תיאור מדויק למדי שסיפקה הפקידה הוביל לפרסום קלסתרונים של שני צעירים לבנים. המשטרה הבטיחה פרס של שני מיליון דולר למי שיביא להעמדתם של האשמים לדין.

ביום חמישי היה השופט במחוז נובל עסוק, והדיון בהארכת מעצרו של מקוויי נדחה ליום ששי. זמן קצר לפני שהשופט עמד, כנהוג, לשחרר את עבריין התנועה והתקנות לנשיאת נשק בערבות של 500 דולר, הזכיר הקלסתרון לשוטר התנועה האנגר את הצעיר בסוודר הצהוב, שמתקן הדואר בניידת שלו לכבר סמוך לפיגוע. ערנותו של שוטר התנועה מנעה ברגע האחרון את צאתו של האיש המבוקש ביותר באמריקה לחופשי.

דעות ימניות קיצוניות

מכאן התגלגלו האירועים במהירות: חברו לעבודה לשעבר של מקוויי זיהה אותו בקלסתרון והתקשר למשטרה הפדראלית, כדי לספר על סערת הרוחות שעוררה הטראגדיה של ואקו אצל תומס בן ה–27. הוא נהג לפקוד מדי פעם את שרידי החווה שהועלתה באש על יושביה. התברר כבר שהצעיר המחזר הביע דעות ימניות קיצוניות, שנאה לממשלה, והשתייך לקבוצה בשם המיליציה של מישיגן.

באכסנייה בג'אנקשן־סיטי, שם שכר מקוויי את המשאית, ראו הפקידים את תמונת הקלסתרון בעמוד הראשון של העיתון, והתקשרו למשטרה.

חשוד נוסף הסגיר את עצמו

הכתובת ברישומי רשיון הנהיגה של מקוויי שלחה את החוקרים לחווה סמוכה לעיירה דקר שבמדינת מישיגן, לא הרחק מגבול קנדה. שלשום הקיפו ניידות משטרה את בית החווה של ג'יימס ניקולס, פעיל בקבוצה המטיפה לפעילות קיצונית נגד הממסד, בעיקר נגד הגבלות על נשיאת נשק. כעבור זמן קצר יצאו משם בלווית צעיר כבול באזיקים. בהאריגנטון, קנזס, דרומית לג'אנקשן־סיטי (מקום שכירת הרכב), הסגיר עצמו טרי ניקולס, אחיו בן ה–33 של ג'יימס. החוקרים מסרו כי מראה פניו של ניקולס אינו מתאים לקלסתרון שפורסם, כך שהחשוד השני עדיין לא נמצא.

נורמן אולסון, מפקד המיליציה של מישיגן, הטוען שחברים בה 12 אלף בני אדם, מכחיש כל קשר לשני החשודים. ג'ון רולנר, ממקימי המיליציה של טקסס, אמר לכתבים שהשניים הורחקו מהקבוצה בחשד שהם "סוכנים פרובוקטורים".

מקוויי, חייל לשעבר בצבא ארה"ב, הואשם שלשום בפיצוץ הבניין הפדראלי באוקלהומה־סיטי. מקוויי הובא בפני שופט חוקר בבסיס חיל האוויר טינקר שבאוקלהומה, שם נאמר לו במה הוא נאשם. אחד מסעיפי האישום הוא "השמדה, בסיוע חומרי נפץ, של בניין בשטח ארה"ב".

שריף במחוז מקקלינן אמר שמקוויי נמנה עם חברי קבוצה שבאה להפגין בוואקו ביום השנה להתאבדות ההמונית של כת הדיווידיאנים, בזמן פשיטת הסוכנים הפדראליים. קבוצות מיליציה במישיגן וברחבי ארה"ב נוהגות להציג את אסון ואקו כהמחשה לעריצותה של הממשלה, וקוראים לנקמה.

בפשיטה על חוותו של דייוויד כורש, ב–1993, נהרגו כ–80 בני אדם.

מעצרם של מקוויי וניקולס, כ–50 שעות לאחר הפיגוע, מפריך את התיאוריה בדבר פעולת גוף טרור בינלאומי, כפי שפורסם בתחילה בעיתונות האמריקאית.

כאשר הודיעה שרת המשפטים ג'אנט רינו על מעצר השניים, אמרה: "כל ההוכחות שנאספו עד עתה מצביעות כי הפרשה היא עניין פנימי של ארה"ב".

קלינטון: נדרוש עונש מוות

הנשיא קלינטון אמר שלשום כי הוא גאה בעבודת המשטרה, וכי על החוקרים לעבוד עוד הרבה כדי להגיע לתוצאות. לדבריו, שלטונות ארה"ב ידרשו להטיל גזר דין מוות על האשמים בתכנון ובביצוע הפיגוע.

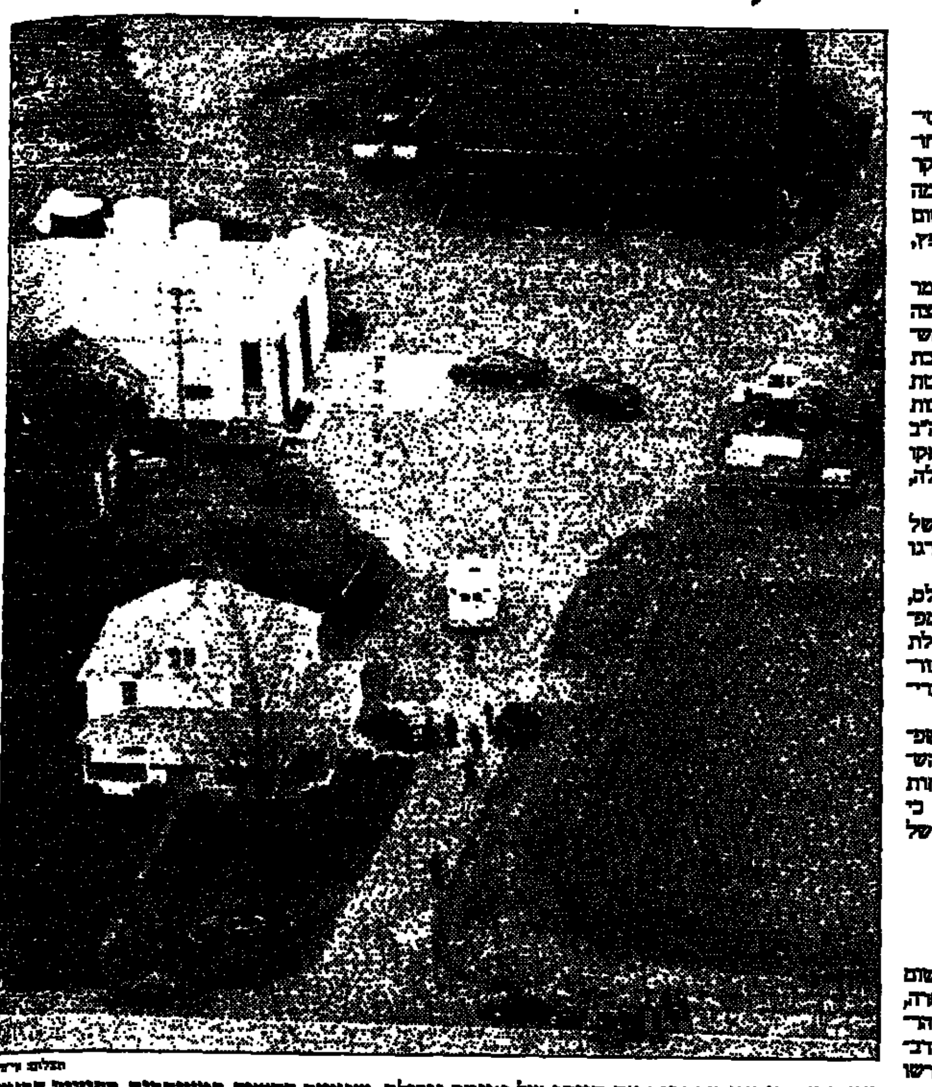

צילום: רויטר

אנשי אף־בי־איי מבתרים את חוותו של ג'יימס ניקולס, שנעצר כחשוד במעורבות בפיצוץ הבניין הפדראלי. ניקולס נעצר, ואחיו הסגיר עצמו למשטרה

אחד ממפקדי "המיליציה של מישיגן", אליה השתייך החשוד בפיצוץ:

"אולי זו נקמה על ואקו; מידה כנגד מידה, עין תחת עין, שן תחת שן"

מאת יוסי מלמן ועמירה שגב

צילום: אי־פי

קלסתרוני החשודים. מימין: קלסתרונו של מקוויי

החשודים בביצוע הפיגוע בבניין הפדראלי באוקלהומה־סיטי היו קשורים לקבוצה צבאית למחצה שהתפלגה מארגון בשם "המיליציה של מישיגן". העיתונאי גארי באומגרטן, מתחנת רדיו של הסי־בי־אס בדטרויט, שהתמחה בתחקירים על ארגונים ימניים, אומר כי הפלג פעל בחשאיות רבה, והיו לו כמה שמות, כינוים "המסדר" ו"אמריקה–חופשי". הפלג מנה כנראה לא יותר משני תריסר פעילים.

"המיליציה של מישיגן" מונה, להערכת המומחים ורשויות החוק, לא יותר מ–100 חברים. פעילותה של הקבוצה נחשפה בתקשורת של מדינת מישיגן בשנה האחרונה. עד אז הקבוצה לא היתה ידועה. רוב חברי הקבוצה באים מאזורים כפריים של חוות מבודדות, מצפון לדטרויט.

חברי הארגון, לדברי באומגרטן, נהגו להתכנס פעמיים בחודש. בכינוסים הם לבשו מדי צבא, החזיקו כלי נשק, ערכו מצעדים ותרגילי סדר והשתתפו באימוני נשק. הקבוצה דגלה באידיאולוגיה רדיקאלית־ימנית המדגישה את "עליונות הגזע הלבן" ומתנגדת לבני גזעים אחרים, כולל שחורים ויהודים, ומצדדת בסילוק זרים.

התנגדות לכל מעורבות של הממשלה בחיי הפרט

העיתונאי אמר שהרגש האידיאולוגי של חברי הקבוצה, כפי שעולה מפרסומיהם, מושם על היחס בין הפרט למדינה. הם מאמינים בחופש מוחלט של הפרט ובהתנגדות מוחלטת לכל מעורבות של הממשלה בחיי הפרט. בין השאר הם מתנגדים לתשלום מס הכנסה ולתשלומי מסים אחרים לרשויות.

אחד מחברי הקבוצה, ג'ים לאוולי, שנעצר בעת שניסה לפרוץ מחסום משטרה בעת הפשיטה על חוותו של ג'יימס ניקולס (שנעצר שלשום כחשוד במעורבות בפיצוץ), אמר לעיתונאי האמריקאי כי עקב האידיאולוגיה של הקבוצה, כמה מחבריה הודיעו על ביטול אזרחותם האמריקאית. לדברי הפעיל, נהיגה בכלי רכב היא זכות של הפרט, ולא פריווילגיה, ולכן הם אינם מכירים בסמכות הרשויות להעניק רשיונות נהיגה לאזרחים ורישוי לכלי רכב. ניקולס, בעל החווה, נעצר לפני כשנתיים על נהיגה בלי רשיון.

אנשי הקבוצה סבורים כי לרשויות אין זכות לפקח על רכושם הפרטי של התושבים, ומצדדים בזכות האזרחים להגן, גם בכוח הנשק, על רכושם. החשוד בפיצוץ הבניין, תומס מקוויי, ביקר בוואקו, טקסס, ב–19 באפריל 93', ביום בו פשט האף־בי־איי על חוותו של דייוויד כורש ובני כת הדייווידיאנים. כנראה שמקוויי, שלא היה קשור לכת, הזדעזע מפשיטת השוטרים וכוחות הביטחון בעזרת טנקים על החווה, וראה בה פגיעה בוטה בחופש הפרט ובדת הפרט. לכן החליט מקוויי לנקום בממסד ובממשלה הפדראלית, ובחר לבצע את נקמתו ביום השנה לפשיטה על הכת.

מומחים מעריכים כי ההחלטה של מקוויי ושותפיו, אם היו כאלה, לפגוע בבניין באוקלהומה נבעה מסיבות של נוחות. נראה כי מקוויי הכיר היטב את אזור הפיגוע.

טד קופל מרשת הטלוויזיה האמריקאית אי־בי־סי קיים אתמול ראיון עם נורמן אולסון, אחד ממפקדי המיליציה האוחזית של מישיגן, אליה השתייכו בעבר החשוד המרכזי בפיצוץ, תומס מקוויי, טרי ניקולס, שהסגיר את עצמו, ואחיו ג'יימס.

אולסון, כבן 45, לבוש בבגדי הסוואה וקסקט צבאי עם הכתובת "המיליציה של מישיגן", התראיין בבסיס של המיליציה בהארבור ספרינגס, מישיגן. לדבריו, הוא לא מכיר את השלושה ולא ידע שיש להם קשר כלשהו לארגון. דובר אחר מטעם התנועה אמר אתמול כי השלושה אכן השתייכו למיליציה, אבל סולקו ממנה.

אילו תכונות נדרשות כדי להתקבל כחבר במיליציה של מישיגן?

"פשטות להלוטין. אנשים באים, קוראים את החומר שהכנו, ואם הם מסכימים לדוקטרינה שלנו, לפילוסופיה ולשיטת הפעולה, הם מוזמנים להצטרף. אין לנו שום הגבלות המבוססות על דת, אמונות פוליטיות או גזע".

אתם לא מודאגים מחדירה של מתחזים, כמו סוכני אף־בי־איי, לשורותיכם? איך אתם נשמרים מפני הסכנה הזאת?

"בתחילת דרכנו זה אכן הדאיג אותנו, אבל מהר מאוד הבנו שאם אנחנו רוצים לבסס את מעמדנו כמיליציה פטריוטית, לגיטימית, אנחנו חייבים לפעול בגלוי, להתייצב בגלוי. ולכן איננו יכולים להפוך לארגון שעוסק כל הזמן בהתחקות אחרי הרקע של חבריו".

אמרת שאירוע כזה היה במעט צפוי, שזה כמה חודשים אתה חושש שיקרה דבר כזה. מדוע?

"כי יש לי חשש כבד שהממשלה הזאת מרחיקה את עצמה, מנוכרת ומתנכרת יותר ויותר, יותר מאי־פעם. אני מאמין שאלא אם כן יחקרו עד הסוף את מה שאירע בוואקו, טקסס, ב–19 באפריל 93', אלא אם כן ימצו את החקירה, ימצאו את האשמים ויביאו אותם למשפט, הדבר הנורא הזה ימשיך להיות אירוע מרכזי בחיי האנשים המרגישים שלממשלה לא אכפת יותר מהם, שהיא איננה רואה עצמה כפופה לאותה מערכת חוקים שאליה היא מכפיפה את אזרחיה, שהיא איבדה לחלוטין את הרגישות לתחושותיהם. לו היה נעשה צדק אחרי זוועת ואקו, אני מאמין שלא היה נמצא מי שיקח על עצמו את המשימה לאזן את מאזני הצדק. נכון שיש אנשים לא מאוזנים, נכון שיש אנשים לא נורמאלים, אבל צריך להבין שהם נלחמים בשם מה שבעיניהם נקרא צדק. אולי מדובר בפעולת נקמה על ואקו, אולי מדובר על מה שהוא בעיניהם מידה כנגד מידה, עין תחת עין, שן תחת שן".

הימין הקיצוני בארה"ב – 10,000 פעילים בעשרות ארגונים קטנים

רקע / יוסי מלמן

הימין הקיצוני בארצות הברית, שמשורותיו יצא החשוד בפיצוץ בניין הממשלה באוקלהומה סיטי, התחזק מאוד בעשור האחרון על רקע עליית כוחה של השמרנות בתקופת נשיאותם של רייגן ובוש, והתרחבות כוחן של הכנסיות הנוצריות הפונדמנטליסטיות. אבל משום שאין מדובר בתנועה בעלת לכידות גבוהה ואידיאולוגיה אחידה, קשה לאמוד את מספר חבריה.

ההערכות של מומחים שונים החוקרים את התופעה, ובמיוחד הליגה נגד השמצה מיסודו של ארגון בני ברית מעריכים, כי מדובר בלפחות כעשרת אלפים פעילים בעשרות ארגונים קטנים, הפזורים ברחבי מדינות ארצות הברית. לארגונים אלה אין מטה משותף או מרכז אחד אך הם מקיימים ביניהם קשר מסוים, אם כי רופף ביותר. קשר זה נעשה במפגשים מזדמנים בפסטיבלים למיניהם ובעיקר באמצעות החלפת פרסומים, כתבי עת ולאחרונה תוך שימוש הולך וגובר בתקשורת בין מחשבים, במיוחד ברשת האינטרנט.

הכינוי הכולל לכל אותם ארגונים הוא "קבוצות שנאה". אם יש להם מכנה משותף, הוא שנאתם הגזענית או האתנית לבני מיעוטים אחרים, שאינם לבנים. קו מאפיין אחר הוא אמונתם בעליונות הגזע הלבן. מכאן שנאתם לשחורים, ליהודים, למהגרים זרים ולקבוצות המיעוט ההיספני והאסייתי.

רוב הארגונים עוינים את הממסד – את השלטון המרכזי בוואשינגטון – ואת הליברליזם האמריקאי. הם מתאפיינים גם בגילויים של אנטישמיות ושנאה לישראל. רבים מהארגונים מכנים את הממשל בוואשינגטון בכינוי ZOG, ראשי תיבות של "ממשלת הכיבוש הציונית" ומאמינים בקיומו של קשר יהודי, שהשתלט על התקשורת, הבנקאות והאוניברסיטאות בארצות הברית.

קבוצות אלה מחזיקות גם באמונה נוצרית קיצונית ביותר. לרוב מספרם של חברי הקבוצה אינו עולה על כמה עשרות, או לכל היותר כמה מאות חברים והן מרוכזות סביב המנהיג, לרוב אדם בעל כאריזמה ויכולת ארגונית. המומחים מחלקים את הארגונים האלה לקטגוריות שונות.

לעתים אפשר למצוא יסודות מקבילים ומשותפים לארגונים המרכיבים את הקטגוריות הללו.

● ארגונים צבאיים למחצה, שהחשוד בפיצוץ באוקלהומה השתייך לאחד מהם, שכונה "המיליציה של מישיגן". קבוצות אלה, מגייסות לשורותיהן בעיקר יוצאי צבא ומתנדבי המשמר הלאומי. הן נפגשות כמה פעמים בשנה לאימוני נשק וחבריהן לובשים מדים ובגדי הסוואה.

האידיאולוגיה שלהן מתמקדת בדבקות בזכות לשאת נשק בלי חוקים מגבילים, בהתנגדות לממשל המרכזי ולסמכויותיו, ובתביעה לחדול ממעורבות בעניינים בינלאומיים.

● ארגונים נוצריים קיצוניים. קבוצות אלה מקימות "כנסיות" של מאמינים. אחת הגרסאות בכנסיות אלה היא "האומה הארית", ארגון הפעיל זה יותר מ–20 שנה באיידהו ומשלב בתוכו אמונה דתית קיצונית, באידיאולוגיה גזענית ניאו־נאצית.

חברי הקבוצה היו מעורבים לפני כשלוש שנים בתקריות דמים עם נציגי רשויות החוק.

עובד במגזר הציבורי,
חבר עמית-הסתדרות עובדים מכבי,
הקפד לוודא שכספך אינו מועבר
להסתדרות הכללית.
היא לא חברה שלך
ואתה לא חבר שלה.

פרקליטות המדינה בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה
החליטה כי הכספים הנגבים כדמי טיפול מקצועי ארגוני
משכרם של חברי עמית-הסתדרות עובדים מכבי,
במגזר הציבורי ,יוקפאו ולא יועברו להסתדרות הכללית.
וזאת עד להחלטה בתביעה
שהגישה עמית בנושא.
בדוק שהדבר אכן
מתבצע בפועל.

עמית
הסתדרות עובדים מכבי
איתן ליבשיץ

המרכז העולמי לתנ"ך
מזמין את ציבור שוחרי התנ"ך
להרצאתו של
הפרופ' יעקב בזק
אוניברסיטת בר־אילן
על הנושא:
"הפואטיקה של
ששת פרקי ההלל"
(תהלים קי"ג-קי"ח)
ההרצאה תתקיים ביום השלישי
כ"ה בניסן תשנ"ה 25.4.95 בשעה 19:15
באולם חלונות ארדון של בית הספרים
הלאומי והאוניברסיטאי בקמפוס גבעת
רם, ירושלים.

ביום הפיצוץ פונו בארה"ב 15 בניינים פדראליים, בגלל הודעות על הנחת פצצות

ארה"ב הודיעה לנציגויותיה הדיפלומטיות ברחבי העולם להגביר את אמצעי הביטחון

ואשינגטון (ע"י). ניו יורק וער־ים נוספות בארה"ב הכריזו על כוננות גבוהה לאחר הפיגוע באוקלהומה־סיטי – פיגוע הטרור החמור ביותר שבוצע אי פעם על אדמת ארה"ב.

ברחבי ארה"ב פונו ביום הפי־צוץ 15 בניינים פדראליים, בג־לל התרעות על הנחת פצצות. בבוסטון נמסרו ביום הפיצוץ לפחות 16 הודעות על מטעני חבלה שהוטמנו ברחבי העיר. בעקבות ההודעות פינו הרשויות תשעה מבנייני הממשל ומשרד האוצר בעיר.

בניין פדראלי ובניין העירייה בבוסטון פונו לאחר שדלתות שהיו אמורות להיות סגורות, נמצאו פתוחות. "כנראה קיימים חקיינים בתחום זה והם רוצים לשגע אותנו", אמר מפקד הכ־באים בבוסטון.

מטענים חשודים

בבוסטון פינתה המשטרה את קהל הנוסעים מכמה מתחנות הרכבת התחתית במרכז העיר ביום חמישי, לאחר שהתקבלו הודעות על פצצות המוטמנות בתחנות.

המשטרה פינתה את אולמות הנוסעים המגיעים בנמל התעופה קנדי שבניו יורק ביום חמישי שעבר, כדי לבדוק חפצים חשו־דים שנמצאו באזור המסוף. בב־דיקות לא נמצא דבר. כך מסרו מקורות רשמיים. "היו שני פריטי מטען חשודים, האזור נסגר והנו־סעים פונו", אמרה דוברת מינהל נמלי התעופה של ניו יורק וניו ג'רזי.

באומהה, נבראסקה, באינדיא־נאפוליס, אינדיאנה ובדה מוין, איובה מיהרו הורים רבים לאסוף את ילדיהם מגני יום שבבניינים פדראליים.

קלינטון הכריז על יום אבל לאומי

נשיא ארה"ב ביל קלינטון הכריז שלשום, כי היום יהיה יום אבל לאומי. הנשיא ורעייתו ישת־תפו היום בטקסי אזכרה לקורב־נות הפיגוע באוקלהומה־סיטי.

ארה"ב הודיעה לנציגויותיה הדיפלומטיות ברחבי העולם להכ־ין רשימה של אמצעי הביטחון שברשותן, ולהגביר אותם, כמה שעות לאחר הפיצוץ באוקלהו־מה־סיטי ביום רביעי שעבר. כך הודיע דובר משרד החוץ האמרי־קאי.

"משרד החוץ ביקש מכל הנ־ציגויות הדיפלומטיות והקונסול־ריות לבחון מחדש את אמצעי הביטחון, ולפעול לשינויים הנ־חוצים להגברתם", אמר הדובר. לדבריו, "ההחלטות לתגבור האמ־צעים יתקבלו על ידי ראשי המשלחות והשגרירים בכל אחת מהמדינות".

הנשיא קלינטון הורה ביום חמישי לתגבר את אמצעי הביט־חון באלפי בניינים של משרדי הממשל הפדראלי בארה"ב.

"אנו פועלים במרץ כדי לחזק את יכולת ארה"ב לעמוד מול פעולות הטרור", אמר הנשיא קלינטון במסיבת עיתונאים בבית הלבן.

ג'ים בייר, הממונה על המש־רד האחראי להגנה על בניינים פדראליים, הודיע כי הוכרזה כו־ננות ברמה גבוהה בכל מבני השלטון במדינה.

הוגברו אמצעי הביטחון סביב הבית הלבן

בוואשינגטון הוגברו אמצעי הביטחון מסביב לבית הלבן. כל־בים שאומנו לאיתור מטעני נפץ סיירו במסדרונות בנייני הקונג־רס, ונאסרה הכניסה למבקרים לבניין קרן המטבע הבינלאומית בעיר.

מניות חברה העוסקת באיתור מטעני נפץ עלו ב־8.8%

ניו־יורק (ע"צ). הפיצוץ באוקלהומה סיטי הביא לעלייה של 8.8% בשער המניה של חברת "תרמדיקס", אחד היצרנים המו־בילים בתחום הציוד לאיתור מטעני נפץ.

"אין כל ספק שהעלייה קשורה לפיגוע", אמר מייקל האנצ־נסן, מומחה משיקאגו. לדעתו, הגיעו המשקיעים למסקנה שהממשל האמריקאי יגביר את פעילותו בתחום מניעת פיגועי הטרור, וכתוצאה מכך, תירשם עלייה ברכישת ציוד לאיתור פצצות. "היות ו'תרמדיקס' היא החברה המובילה בתחום זה בעולם, יגבר הביקוש למוצריה", הוסיף.

בימים כתיקונם, נסחרות בוול סטריט כ־40,000 מניות של "תרמדיקס". ביום רביעי, הגיע היקף המסחר ל־413,000. שער המניה של החברה עלה ב־1.50 דולר, והגיע עם תום המסחר ל־18.5 דולר.

הרפובליקאים יתמכו באישור חוק מחמיר שמציע הנשיא קלינטון למלחמה בטרור

על פי החוק תוכל ארה"ב לגרש מהגרים לא חוקיים על בסיס ראיות הידועות לשלטונות בלבד

ואשינגטון (ע"ד). מנהיגי הרפובלי־קאים בקונגרס אמרו שלשום כי יהיו מוכנים לשתף פעולה עם הנשיא ביל קלינטון כדי להביא לאישור חוק מחמיר בעניין המלחמה בטרור, לאחר הפיגוע באוקלהומה־סיטי.

"הסנאט מוכן לפעול בשיתוף פעולה עם הממשל, כדי לאשר את החוק המד מיד והיעיל ביותר נגד הטרור, בהקדם האפשרי", אמר מנהיג הרוב בסנאט, בוב דול.

החוק המוצע של קלינטון למאבק בטרור יאפשר לארה"ב לגרש מהגרים בלתי חוקיים, לראשונה תוך התבססות בלעדית על ראיות הידועות לשלטונות בלבד. "החוק המקיף למאבק בטרור – 1995", הנבדק כיום על ידי הוועדה המשפטית של הסנאט, "יאסור גם על גיוס תרומות בארה"ב לטובת ארגונים שהנשיא רואה בהם ארגונים מסוכנים, ויעניק לאף־בי־איי סמכויות נרחבות יו־תר לצותת לחשודים.

הפיצוץ באוקלהומה־סיטי עלול לג־רום להרחבת הסמכויות הפדראליות, כדי לייעל את המאבק בטרוריסטים. "אין לטעות בכך, היתה זו התקפה על ארה"ב, על דרך החיים שלנו, על כל שאנו מאמינים בו", אמר ביום חמישי הנשיא קלינטון לכתבים בבית הלבן.

"ארה"ב פגיעה מאוד"

יוסף בודאנסקי, מנהל כוח המשימה של בית הנבחרים לענייני טרור ולוחמה לא קונבנציונאלית, אמר כי הפיצוץ "יעודד את הקונגרס להעביר חוקים שנו־יים במחלוקת, בהם תומך קלינטון – למרות התנגדותם של שוחרי חירות האזרח וכמה ארגונים אתניים – שיגבי־רו את מאמצי ארה"ב להילחם בטרור.

"יש עשרות אויבים שנשבעו להכות בלבו של 'השטן הגדול'", אמר בודאנס־קי, והוסיף כי ארה"ב "פגיעה מאוד" לפיגועי טרור. "אנו חברה פתוחה מאוד, ומטילים הגבלות מעטות על מעבר בני אדם וסחורות. עלינו להתרגל לעובדה שהטרור הוא חלק מחיינו, ולקוות כי רשויות האכיפה ימנעו פיגועים ככל שניתן", אמר.

יו"ר ועדת המשפטים של בית הנבח־רים, הנרי הייד, רפובליקאי מאילינוי, אמר כי הצעת החוק של קלינטון היא "התחלה טובה", אך הוא מעוניין להרחי־בה, כדי להרחיק "זרים מסוכנים" ולא לאפשר להם להיכנס לתחומי ארה"ב. "עלינו למנוע מהם קודם כל את עצם הכניסה למדינתנו", אמר הייד במסיבת עיתונאים. "זכרו, לאף אזרח זר אין זכות להיכנס לארה"ב".

הייד קרא להגבלות מחמירות יותר במתן אשרות כניסה לארה"ב, ולהגדלת התקציבים למשרדים הקונסולריים של ארה"ב בעולם. לדבריו, על הוועדה להת־חיל לפעול ולעבוד על הצעת החוק מיד לאחר שבית הנבחרים יתכנס, ב־1 במאי.

הצירה איליאנה רוס, רפובליקאית מפלורידה, אמרה כי בשימוע שהתקיים לאחרונה בתת־הוועדה לענייני אפריקה, נמסר מידע על פיזור קבוצות איסלאמיות קיצוניות הקימו רשתות פעולה בארה"ב. "ברור כי התנועה האיסלאמית הקיצונית חדרה לאמריקה ומהווה איום אמיתי לביטחוננו הלאומי ולשלומנו. תנועות קיצוניות אלה בנו בסיס ופעילות ריש־תות פעולה ברחבי ארה"ב, ויש להקדיש להן כיום את כל תשומת הלב ולפ־עול לחקירה מעמיקה בנדון", אמרה.

ראש האף־בי־איי, לואיס פרי, אמר לקונגרס כי הוא זקוק ל"כלים ומשאבים חדשים" כדי להגיב לאיום המשתנה. לדבריו, הטרוריסטים מהעבר, שנתמכו על ידי מדינות, התחלפו בקבוצות מבוד־רות יותר, שהמאבק בהן קשה.

צ. אוקי.

CAMEL TROPHY
MUNDO MAYA '95
לנד־רובר הרכב הרשמי הקבוע במסעות הקאמל טרופי

אחרי שכבש את אמריקה, הגיע תורה של צרפת!

באי קורסיקה, ממש במקום בו נולד נפוליאון בונפרטה, נבחר מנהיג חדש: הלנד־רובר דיסקברי, שהוכתר כרכב הרב־תכליתי של השנה בצרפת.
זמן קצר בלבד לאחר שהתבשרנו כי הדיסקברי ניצח במבחן היוקרתי של ירחון הרכב "FOUR WHEELER" האמריקאי, קרה דבר דומה גם בצרפת! לאחר משאל בין קוראי כתב העת 4x4 ובתום מבחן מפרך מול הטויוטה לנד קרוזר KZJ והמיצובישי פאג'רו V-6 3500, צוות בוחנים של ירחון הרכב היוקרתי 4x4, העניק לדיסקברי את התואר הנכסף "הרכב הרב תכליתי לשנת 1995" בצרפת.
אבל אתם יודעים מה באמת הפתיע אותנו? שאף אחד לא הופתע מהבחירה...
לנד־רובר דיסקברי מגיע ב־4 רמות גימור, עם מנועי בנזין V8, והוא היחידי הנמכר בארץ גם בגירסת מנוע דיזל עם ממסרה אוטומטית.
החל מ־ 135,548 ש"ח* (לא כולל מע"מ)

LAND ROVER
DISCOVERY
העולם מכיר רק כבישטח

1995 4x4 MAGAZINE élu 4x4 de l'année
1995 FOUR WHEELER OF THE YEAR IN THE U.S.A.

אולם התצוגה החדש של חברת המזרח לשיווק מכוניות בע"מ. תל-אביב: רחוב המסגר 52 טל: 03-5616985, 03-5621333. סניף חברת המזרח בחיפה: רחוב האמנים 2 טל: 04-523086, 04-534584. ומשוכניות רובר-חיפה: סלון המכוניות מבהל הנביאים, כפר סולל מנה, טל: 04-672582. ירושלים: א.ג.מ בע"מ דרך בית-לחם 144 פינת רחוב התנופה. טל: 02-719444, 02-719555. באר-שבע: מוסך פורמולה, רחוב הבדיל 41, איזור התעשיה עמק שרה טל: 07-232220, 07-231223 צפרית בקרוב.
* המחיר אינו כולל אביזרי רישוי

אנשי הצלה מטפסים על סולם שהוצב על הריסות הבניין הפדראלי, בחיפוש אחר קורבנות נוספים

נוסע ירדני עוכב בבריטניה והוטס לארה"ב, לחקירה בקשר לפיגוע

"אליטליה" הטיסה את מטענו בניגוד להוראות הבטיחות

מאת דפנה הדרי
סופרת "הארץ" בבריטניה

מינהל התעופה הפדראלי של ארצות הברית פתח בסוף השבוע בחקירה, לאחר שהתברר כי נוסע שהיה צריך לצאת בטיסה משי־קאגו לרומא עוכב לפני ההמראה לחקירה על הפיגוע באוקלהומה, אבל הנהלת חברת התעופה "אליטליה" החליטה שלא לעי־כב את הטיסה ולצאת לדרך בל־עדיו, אבל עם מטענו – דבר הנוגד את כללי הבטיחות.

כללים אלה הועברו לחברות התעופה אחרי הפיגוע במטוס פאן־אם, שהתרסק מעל העיירה לוקרבי בסקוטלנד. בבריטניה קרא חבר הפרלמנט טרי דיקס לאסור על מטוסי "אליטליה" לנחות בלונדון, עד שהחברה תתן הסבר הולם למעשה.

לאחר הפיגוע במטוס פאן־אם קיבל ארגון התעופה האזרחית הבינלאומי החלטה, המחייבת את חברות התעופה, לוודא שכל המ־טען המועלה למטוסי נוסעים אכן שייך לנוסעים שעלו לטי־סה. אם נוסע לא עולה מסיבה כלשהי למטוס, חברת התעופה חייבת להוריד את מטענו, דבר שלא נעשה ביום רביעי שעבר.

דוברת "אליטליה" טענה, בעניין זה, שדי היה בכך שהמט־ען עבר את בדיקת המכס, גם אם הנוסע עצמו לא הגיע לטי־סה. לדבריה, לא נעשה כאן כל דבר המנוגד לתקנות. טענת הדוברת לא התקבלה בבריטניה ובארצות הברית, וחברת התעופה הלאומית של איטליה תצטרך להסביר את החלטתה ולהבטיח שלא תישנה.

הנוסע, אברהים עבדאללה חסאן אחמד, המחזיק באזרחות ירדנית ובאזרחות אמריקאית, התכוון לטוס מאוקלהומה סיטי לעמאן, עם שתי חניות ביניים, בשיקאגו וברומא. בנמל התעופה אוהר בשיקאגו נעצר לחקירה, שגרמה לכך שלא הספיק להגיע לטיסת "אליטליה" לרומא אבל מטענו, שכלל שלוש מזוודות, יצא לדרכו.

לאחר ששוחרר על ידי החוק־רים, המריא אחמד ללונדון, מתוך כוונה להמשיך מנמל הת־עופה הית'רו לרומא. אבל בזמן שמטוסו עשה את דרכו לבירה הבריטית, מטענו של אחמד, שה־גיע לרומא, עורר את חשדם של אנשי הביטחון האיטלקים, ואלה העבירו את חשדותיהם לאף־בי־איי. כאשר נחת אחמד בלונ־דון בטיסת "בריטיש איירווייז", חיכו לו אנשי ביטחון שהובילו אותו לחדר צדדי.

אלה הסבירו לו שהאף־בי־איי מבקש לחקור אותו שוב, ואחמד הסכים מרצונו לחזור לוואשינג־טון כדי "לנקות את שמו". בדר־כו חזרה לארצות הברית ליוו אותו שני אנשי ביטחון, אחד משגרירות ארצות הברית בלונ־דון והאחר ממשטרת בריטניה.

בינתיים בדקו האיטלקים ברו־מא את מטענו של אחמד, מהנ־דס אלקטרוניקה במקצועו, בן 32, ומצאו בו חוטי חשמל, סילי־קון, מיקצפה ואלבום תמונות שהכיל צילומי כלי נשק וטילים. תכולת התיק עוררה אצל אנשי הביטחון חשש שמדובר בציוד להכנת חומרי נפץ.

לאחר חקירה, שנמשכה שעות ארוכות, שחררו האמריקאים את אחמד. הם ציינו שהוא שיתף פעולה בחקירה ואין עוד כל צו־רך בהמשך מעצרו. האמריקאים לא נתנו כל הסבר לציוד שנמ־צא בתוך מזוודותיו של אחמד ברומא.

נשיא ארצות הברית, ביל קלינטון, הודה בשיחה טלפונית לראש ממשלת בריטניה, ג'ון מייג'ור, על הסיוע המהיר והי־עיל שנתנה בריטניה בעניין זה. מייג'ור ניצל את ההזדמנות כדי להביע את תנחומי הבריטים למשפחות הנפגעים.

אך חברי פרלמנט ממפלגתו של מייג'ור ניצלו את ההזדמנות גם כדי לנגח את הנשיא קלינ־טון, על קבלת הפנים החמה שע־רך לנשיא שין פיין ג'רי אדמס, שנתפס בבריטניה כאחראי לשו־רה ארוכה של פיגועים שעלו בחיי אזרחים.

هكذا عن الأصل

מכונית תופת באוקלהומה

אלימות אידיאולוגית של כת קיצונית

רקע / גבי זהר

לדברי חבריו של תומס (טימותי) מקווי, החשוד העיקרי בביצוע הפיגוע באוקלהומה, הוא עשה את המעשה כנקמה על מותם של דייוויד כורש ואנשיו. חיזוק מסוים לסברה זו, ניתן למצוא בתאריך הפיגוע בבניין – ה־19 באפריל. זה התאריך שבו החלו סוכני האף־בי־איי לפעול לחיסול קבוצתו של דייוויד כורש, שהתבצרה משך 51 יום בחווה בעיירה ואקו בטקסס. בסיום פעולות האף־בי־איי התברר, שבמבנה המרכזי שעלה באש נהרגו 86 חברי הכת, בהם 24 ילדים.

כמה גרסאות בפרשה זו מלמדות שמנהיג הכת, דייוויד כורש, הבטיח למאמיניו כי ישרדו לאחר שיגיע קץ העולם במלחמת גוג ומגוג שתחל בירושלים. הקבוצה השתייכה לפלג הדייווידיאנים, פלג נוצרי קיצוני של הכנסייה שהפך לקבוצה נוצרית פונדמנטליסטית בארצות הברית בשנות ה־30. פלג זה האמין, שמטרתו לבשר על קץ העולם.

דייוויד כורש ביקר בירושלים כדי לאמת את תוכניתו, אך הגיע למסקנה שקץ העולם יחל בטקסס ושם הקים את מרכזו. למרכז נאספו מאות בני אדם מארצות הברית ומהעולם כולו בהם ישראלי – פבלו כהן – שנהרג בהתקפת הסוכנים הפדראליים.

קבוצתו של כורש הפכה לקבוצה מיליטנטית ואגרה אמצעי לחימה וכלי נשק רבים. זו היתה הסיבה לפשיטת סוכני האף־בי־איי על החווה באפריל 93'. לא מן הנמנע, שמפעילי מכונית התופת באוקלהומה סיטי "קנו את השכלתם" בחווה של כורש.

הוותו של דייוויד כורש (מימין למעלה) עולה באש בעת פשיטת הסוכנים הפדראליים. 86 מחברי הכת נספו, בהם 24 ילדים

מותו של המנהיג ו־86 מחברי הכת לא המית את הרעיון. כדרך כלל חברי כתות קיצוניות מחפשים דרכים שונות לשמר את המסגרת הקבוצתית והאידיאולוגית גם לאחר מות מנהיגם.

"המיליציה של מישיגן", ככל הנראה כללה בנוסף לשרידי חבורתו של כורש גם חברי קבוצת ימין קיצוני, שונאי ממסד, ניאו־נאצים אמריקאים ואחרים. אלה ראו בפעולת הפיגוע בבניין הממשל באוקלהומה סיטי מעין צוואה רוחנית של המנהיג, ויש האומרים – נקמה על מותו.

העונש הצפוי להם ממעשה כזה לא מרתיע קבוצה בעלת תפיסה אידיאולוגית ומעוגנת באמונה דתית חזקה מאוד. אמונתם מבטיחה איחוד עם שאר חברי הכת לאחר שיצאו להורג על מעשיהם.

הקבוצות החדשות הכיתתות כדוגמת קבוצתו של כורש, פועלות מתוך התנגדות מוחלטת לערכים ולנורמות חברתיות. חלק ממצען האידיאולוגי קורא לערעור ופירוק הסדר החברתי ויצירת סדר עולמי חדש. האידיאולוגיה מתעצבת בתהליך עקבי של המרת דעת – המכשיר את חברי הקבוצה לפעול כנגד כל מטרה ובכל מצב.

אלימות של קבוצות דתיות חדשות – "כתות" – נחשבה עד כה לנדירה. הדוגמאות לאלימות דומה מסוף שנות ה־60 ועד היום, אינן רבות: משפחתו של צ'ארלס מנסון שרצחה את שרון טייט ואורחיה בקליפורניה, ההתאבדות ההמונית של הכת של ג'ים ג'ונס ב־1978 בגיאנה החדשה והסיפתה של פטרישה הרסט בידי הצבא הסימביוני.

בשנה האחרונה עלה מאוד מספר הפעולות האלימות של קבוצות דתיות חדשות: הקבוצה השווייצרית "כת השמש", ש־48 חבריה התאבדו בשווייץ, התקפת הגז ברכבת התחתית של טוקיו על ידי קבוצת "האמת הצרופה" בחודש מארס וההתקפה האחרונה על תחנת הרכבת ביוקוהאמה.

ההתמודדות עם הטרור צריכה להיעשות בכלים חדשים שאולי היו זרים עד כה: מודיעין שיתבסס על הכרות עם קבוצות אלה, לימוד דרך חשיבתן ושיטות פעולתן, חדירה לשורות הכת, ניתוח נכון של כוונותיה, ועוד מרכיבים שיחייבו את המשטרות בעולם להתמודד עם טרור ששם לו כמטרה יעד ברור: טרור למען טרור כחלק מתפיסה אידיאולוגית.

פרשנות / מיכל יניב

טרור נוסח שנות ה־90

שרשרת מעשי הטרור של השבוע האחרון, ששיאם בפיצוץ מכונית התופת באוקלהומה סיטי והרעלות הגז ההמוניות ביפאן, מצביעה על כיוונים חדשים בפעילות אלימה זו, שנדמה היה כי תישכך עם סיום המלחמה הקרה.

הטרור העממי והבינלאומי של שנות ה־90 מוצא לעצמו יעדים חדשים. יעדיו הקלאסיים היו המזרח התיכון, מערב אירופה ויפאן, אזורים אשר מאז סוף שנות ה־60 זעזעו בפעולות של ארגונים דוגמת "הבריגאדות האדומות" האיטלקיות, כנופיית "באדר מיינהוף" בגרמניה, "הצבא האדום היפאני" וכמובן ארגוני הטרור הפלשתיניים ואלה שבחסות איראן. למעט מקרים בודדים, נותרה ארצות הברית חסינה מפני מעשים כאלה.

הפיצוץ במגדלי התאומים בניו יורק לפני כשנתיים ועוד יותר מכך מכונית התופת שהתפוצצה באוקלהומה סיטי, לבלבו של המערב התיכון האמריקאי, מוכיחים כי ארצות הברית הפכה ליעד מקובל של מעשי טרור. לעובדה שעד עתה היא כמעט לא סבלה מפעולות כאלה יש כמובן השלכות על מידת המוכנות האמריקאית להתמודד בצורה יעילה עם האיום החדש.

באשר לאמצעים, השימוש בגז קטלני כנשק טרור, היה עד לשנה האחרונה תופעה בלתי ידועה. העובדה שעד כה נעשה שימוש בנשק זה רק ביפאן, לא צריכה להצביע על הבאות.

אין ספק כי ארגוני טרור מתרשמים מן ההד הרחב שמעוררות בתקשורת העולמית התקפות הגז בטוקיו וביוקוהאמה. מאחר שמטרתו הבסיסית של מעשה הטרור היא להפחיד (כנגזר מעצם שמו), הרי שככל שהמעשה אלים יותר, מבעית יותר ופחות סלקטיבי, הפיתוי לנקוט בו גבוה יותר. ניתן לשער כי לדוגמה היפאנית יימצאו עד מהרה חקיינים גם במקומות אחרים. המכשול העיקרי שיעמוד בפניהם יהיה השגת היכולת לעשות שימוש בגז ולא הנכונות לעשות זאת.

הטרור החדש שונה מן הטרור המוכר של שנות ה־70 וה־80 גם במוטיבאציה העומדת מאחוריו. לארגוני הטרור האירופיים, כמו גם לאלה של המזרח התיכון ודרום אמריקה, היו יעדים פוליטיים מוגדרים פחות או יותר. על פי רוב הם היו בעלי אוריינטציה שמאלנית, לעתים טרוצקיסטית, והמכנה המשותף לרובם היתה אידיאולוגיה אנטי אמריקאית חריפה.

בשלב זה עדיין לא ברור לגמרי מה המניעים העומדים מאחורי פיצוץ מכונית התופת באוקלהומה, כפי שגם לא ברור אם למבצעי מעשי הטרור ביפאן ישנה אידיאולוגיה פוליטית מוגדרת. אולם נראה, כי בניגוד למקובל בעבר, הטרור של שנות ה־90 הוא יותר ניהיליסטי באופיו, ובעל אוריינטציה ימנית או פונדמנטליסטית ולא שמאלנית. הטרור הזה אף חסר את מארג הקשרים הבינלאומיים שאפיינו את קודמו.

גם אם איראן אחראית לחלק ניכר מפעילות הטרור הבינלאומי כיום, קשה לראות את הקשר ההגיוני בינה לבין כת "האמת הצרופה" ביפאן או לאנשי הימין הקיצוני שהואשמו אמש באחריות לפיצוץ באוקלהומה. ובכל מקרה, לאיראן הסובלת ממצוקה כלכלית חריפה אין יכולת לתת לארגוני טרור סיוע מבצעי ופוליטי ברמה שסופקה להם על ידי *ברית המועצות וגרורותיה בשנים עברו.*

במובן זה, גם אם הטרור החדש נראה מאיים וקטלני יותר מאשר קודמו, יכולתן של ארצות הברית, יפאן ובנות בריתן להתמודד עמו ביעילות, גבוהה היום מאשר בעבר.

סעודיה הכשילה מאמצי ארה"ב ללכוד חשוד בתכנון הפיגוע במטה הנחתים בביירות ב־83'

עימאד מורנייה היה אמור לנחות בריאד, אך הסעודים מנעו את נחיתת המטוס בארצם

מאת שלמה שמיר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). המתיחות המאפיינת בחודשים האחרונים את היחסים בין ארה"ב לסעודיה החריפה באחרונה עקב תקרית שאירעה לפני שבועיים, כאשר הסעודים שיבשו מבצע אמריקאי ללכידתו של אחד ממייסדי החיזבאללה, עימאד מורנייה, שמטוסו עמד לנחות בנמל התעופה בריאד.

מורנייה מבוקש בידי השלטונות האמריקאיים זה 10 שנים, בחשד למעורבות בתכנון הפיגוע במטה הנחתים בביירות בשנת 83', שבו נהרגו 241 איש מהתפוצצות של מכונית תופת. כמו כן מאשימים האמריקאים את מורנייה בתכנון חטיפת מטוס T.W.A ביוני 85', שבה נרצח חייל בצי האמריקאי. האמריקאים אף מייחסים למורנייה חלק פעיל בחטיפתם של בני הערובה האמריקאים בביירות בשנות ה־80. שירותי המודיעין במערב סבורים, כי מורנייה היה המוח המתכנן של הפיגועים במטרות יהודיות וישראליות בבואנוס־איירס, פנמה ולונדון.

בידיעה בלעדית גילה שלשום "לוס אנג'לס טיימס", כי לפני שבועיים שוגר לריאד צוות מיוחד של סוכני האף־בי־איי, במטרה לאסור את מורנייה, אשר על פי מידע מוקדם טס במטוס שאמור היה לנחות בסעודיה. אולם הסעודים סירבו לשתף פעולה, ולא איפשרו למטוס לנחות בשטח מדינתם. סוכני האף־בי־איי הגיעו ליעד באיחור, אך לא המשיכו בדרכם לריאד. המטוס שבו נמצא, ככל הנראה, מורנייה הבריא מנמל התעופה בחרטום בדרכו לביירות.

הצעד הסעודי עורר זעם בחוגי הממשל גם משום שהוא נעשה לאחר בקשה מיוחדת של ראש המועצה לביטחון לאומי בבית הלבן, אנתוני לייק, משגריר סעודיה בוואשינגטון, הנסיך בנדאר, לדווח מראש למלך פאהד על כוונת האמריקאים לשגר סוכנים לריאד כדי ללכוד את מורנייה.

"ניו יורק טיימס" דיווח אתמול, כי בסוף השבוע הביע הממשל מחאה חריפה ביותר על התקרית. עד כה טרם התקבל הסבר מהשלטונות הסעודיים.

שר החוץ האמריקאי, וורן כריסטופר, אישר שלשום בשיחה עם עיתונאים בוואשינגטון, כי "הממשל הביע בפני הסעודים את דאגתו לנוכח הימנעותם משיתוף פעולה". כריסטופר אמר, כי מדובר היה במבצע קצר ומהיר, אך "לא השגנו את שיתוף הפעולה לו ציפינו".

ב"ניו יורק טיימס" נכתב, כי המניע לסירובם של הסעודים לשתף פעולה אינו ברור. בכירים בממשל גורסים, כי הבקשה האמריקאית לשיתוף פעולה נעשתה בחופזון ולכן כפי הנראה לא הגיעה אל המלך פאהד כדי לקבל את אישורו.

בכירים אחרים בממשל סבורים, כי הסעודים סירבו לסייע בלכידתו של מורנייה, מאחר שמדובר במנהיג מוסלמי מוכר, והם חששו כי שיתוף פעולה כזה יגרור פעולות תגמול נגדם.

לדברי העיתון, התקרית האחרונה מצטרפת לשורה ארוכה של קובלנות אמריקאיות כלפי ממשלת ריאד, שיצרו מתיחות ביחסים בין שתי המדינות. כך, למשל, מסרבת סעודיה לתוכנית של ארה"ב לאחסן בתחומה כלי נשק וציוד לחימה בשביל הדיוויזיה האמריקאית, להרתעת עיראק.

גם התייחסותם השלילית של הסעודים לתוכנית להקמת בנק לפיתוח האזור, והסתייגותם מהשתתפות בתוכניות סיוע לפלשתינאים מעוררות מורת רוח קשה בממשל.

בוואשינגטון אף מתייחסים בחומרה לעובדה כי השלטונות בריאד עדיין מאפשרים העברה של תרומות כספיות מסעודים עשירים לחמאס בשטחים.

איפשרה למטוס לובי לנחות בריאד

דובר מחלקת המדינה גילה שלשום, כי הממשל מחה בפני סעודיה על הסכמתה לאפשר את נחיתתו בריאד של מטוס לובי, ובו 150 עולי רגל לדברי האמריקאים, צעד זה הוא הפרה של האמברגו על תנועת מטוסים לוביים, שאושר במועצת הביטחון.

במאנילה נפתח משפט 6 חשודים במעורבות בפיגוע במרכז הסחר העולמי בניו־יורק

מאנילה (ע"צ). משפטם של ארבעה נתינים ירדנים, אחד מעומאן ואחד מלבנון, החשודים במעורבות בפיגוע במרכז הסחר העולמי בניו־יורק, נפתח ביום חמישי במאנילה, בירת הפיליפינים. השישה נעצרו ב־1 באפריל על החזקה בלתי חוקית של נשק וחומרי נפץ.

בעת מעצרם של החשודים בפרוור צפוני של מאנילה, הודרימה המשטרה כמה כלי נשק, דיסקטים וחומרים להרכבת מטעני נפץ, כולל חוטים, נפצים ומרעומים. בהודעת משטרת מאנילה נמסר, כי השישה נמנים ככל הנראה עם חסידיו של השייח העיוור עבד אל־רחמן, שהועמד לדין על תכנון הפיגוע במרכז הסחר בניו יורק ב־93'.

השישה זוהו כחברים בקבוצה הנקראת "הכינוס האיסלאמי של שבת". מפקד המשטרה של הפיליפינים, ציין כי נערך מצוד אחר יתר חברי הקבוצה.

סי־אן־אן: סוכל פיגוע המוני בגז סארין באתר השעשועים דיסנילנד בקליפורניה

הנהלת אתר השעשועים: היתה התראה מיפאן, אך הרשויות הפדראליות קבעו כי מדובר במתיחה

ואשינגטון (ע"צ). "הפנטגון מאשר כי יחידה מיוחדת של כוחות היבשה נשלחה לדיסנילנד שבקליפורניה, בעקבות ניסיון לפיגוע הרעלה המוני בגז סארין, שסוכל בסוף השבוע", נמסר בשבת בשידורי סי־אן־אן. בשידור צוטטו ידיעות שפורסמו בעיתון "באלטימור סאן" בשבת, על פיהן כת "האמת הצרופה" היא האחראית לניסיון הפיגוע בדיסנילנד. לפי העיתון, הצליחו כוחות הביטחון האמריקאיים לסכל את הפיגוע, לאחר שקיבלו מידע על ניסיון פיגוע הרעלה המוני, ממשטרת יפאן.

"ניסיון הפיגוע נחשף לאחר ששני יפאנים, הנמנים עם כת 'האמת הצרופה', נעצרו בשדה התעופה בלוס אנג'לס, כשברשותם מסמכים ובהם הוראות לייצור גז הסארין, וקלטות וידיאו המפרטות את תוכנית הפיגוע", נכתב ב"באלטימור סאן". העצורים בוצעו בזכות ההתראה היפאנית שנמסרה בתחילת החודש.

כת "האמת הצרופה" חשודה בפיזור אותו גז רעיל ברכבת התחתית של טוקיו בחודש שעבר, בפיגוע בו נהרגו 12 בני אדם, מסרו פקידים פדראליים ל"באלטימור סאן". ככל הידוע, לאחר חקירתם, הוחזרו שני החשודים ליפאן.

משרד המשפטים האמריקאי הכחיש אתמול את הדיווח שפורסם בעיתון "באלטימור סאן". דובר המשרד, קארל סטרן, אמר כי הכתבה מושללת בסיס.

באתר דיסנילנד פורסמה שלשום בערב הודעה, בה נאמר כי הפארק קיבל איום על שלומם של המבקרים בו לפני סוף השבוע של חג הפסחא, שחל בשבוע שעבר, וכי ידע רשויות פדראליות על כך. עם זאת, נאמר בהודעה, כי הרשויות קבעו שמדובר במתיחה.

ובינתיים, משטרת יפאן הודיעה אתמול על מעצר אחר אדם "ממנו נדף ריח פלפל", החשוד במעורבות בפיגוע הרעלת הגז בעיר יוקוהאמה. מאות שוטרים ניסו לתפוס את החשוד בהתקפת הגז במרכז הקניות בעיר, שכתוצאה ממנה אושפזו 27 בני אדם. יותר מ־400 נפגעים אחרים התלוננו על צריבה בעיניים, שיעול וסחרחורות.

מקורות במשטרת יפאן מסרו כי "בשתי התקפות הגז האחרונות בעיר יוקוהאמה, לא נעשה שימוש בגז סארין", אך הוסיפו כי "אין הם מוציאים מכלל אפשרות שכת 'האמת הצרופה' קשורה לשני הפיגועים ביוקוהאמה".

לדברי המקורות "נראה כי שני הפיגועים, נועדו לחקות כביכול, את פיגוע ההרעלה ההמוני ברכבת התחתית של טוקיו בחודש שעבר, אך אנו סבורים כי מטרתם להטות אותנו מכיוון החקירה הראשוני".

ביום חמישי גייסה משטרת יפאן 6,000 מאנשיה למבצע חיפושים נוסף בתחנת הרכבת ביוקוהאמה כדי למצוא הוכחות ותחבולות שיאפשרו לקבוע בודאות כי אכן מדובר בפיגוע נוסף באמצעות גז.

החוקרים סבורים כי מספר בני אדם הניחו חומרים רעילים במעבר תת־קרקעי מתחת למסילות ובאחת הרכבות, אך החיפושים שנערכו ביום רביעי לא אפשרו לקבוע באיזה חומר מדובר. לאחר שסברו כי מדובר בפוסג'ין, גז ששימש למטרות צבאיות במלחמת העולם הראשונה, חזרו בהם השלטונות מהנחה זו, וציינו כי מקרה באבחון מטעה בבית חולים בטוקיו.

מצרים מתנגדת להארכה ללא תנאי של אמנת הנשק הגרעיני

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). במשלחת ארצות הברית באו"ם הובעה אכזבה קשה מהצהרת שר החוץ המצרי, עמר מוסא, בנאומו בוועידת האו"ם להארכת תוקפה של האמנה למניעת הפצת נשק גרעיני. מוסא אמר כי מצרים תתנגד להארכה בלתי מוגבלת בזמן ובלי תנאים של האמנה, היות שישראל מסרבת להצטרף לאמנה.

במשלחת האמריקאית ציפו לכך שמוסא יביע עמדה מתונה ויימנע מהצהרה נגד הארכת האמנה לתקופה בלתי מוגבלת. לדברי מקורות אמריקאיים במרכז האו"ם, התבטאותו הנחרצת של שר החוץ המצרי נגד הארכה בלתי מוגבלת של האמנה לא התיישבה עם הערכה שהתקבלה בממשל שבעקבות השיחה בין הנשיא קלינטון לנשיא מצרים חוסני מובארק ריככה מצרים את עמדתה לגבי הזיקה בין הסכמתה להארכת תוקף האמנה למדיניותה של ישראל.

בד־בבד הביעו דיפלומטים אמריקאים במרכז האו"ם את הדעה כי שר החוץ המצרי הביע בנאומו עמדת פתיחה וכי עד תום הוועידה תתמוך מצרים בעמדת ארצות הברית ובעלות בריתה, בדבר הארכה בלתי מוגבלת בזמן.

בתשובה לשאלה אמר אתמול שגריר ישראל באו"ם, גד יעקבי, כי למרות התבטאויותיו התקיפות של שר החוץ המצרי כלפי ישראל הוא מקווה כי עד סיום הוועידה, מצרים תדבק בהפרדת מערכת היחסים שלה עם ישראל מסוגיית הארכת תוקף האמנה. "מצרים יודעת שישראל איננה יכולה בתנאים הקיימים לשנות את מדיניותה בסוגיה זאת", אמר יעקבי. "אנו מאוכזבים מהעמדה המצרית כפי שבאה לידי ביטוי בנאומו של שר החוץ המצרי, אך אנו מקווים שעד סיום הוועידה תנקוט מצרים עמדה מתונה יותר".

לדברי דיפלומטים ישראלים במרכז האו"ם, היו בנאומו של עמר מוסא התבטאויות נחרצות כלפי ישראל, אך הנימה הכללית של נאומו לא היתה תוקפנית.

שר החוץ האיראני, עלי אכבר ולאיתי, התבטא שלשום בביקורתיות כלפי מדיניותה הגרעינית של ארצות הברית. הוא תקף את הממשל על מאמציו לבלום גישות איראנית לידע גרעיני, לצורכי שלום, כאשר לדבריו, "במקביל, ארצות הברית עוצמת עין לנוכח תוכנית ההתחמשות הגרעינית של ישראל".

הבכיר האיראני הביע את התנגדות ארצו להארכה בלתי מוגבלת בזמן של האמנה בנימוק כי "קיים פער מתמשך בין הציפיות מהאמנה לבין המציאות". נאומו של שר החוץ האיראני ביטא את רוגזה של טהראן על מאמצי ארצות הברית לבלום את מה שכינה "מאמצי איראן לרכוש ידע גרעיני לצורכי שלום".

אך לדברי פרשנים במרכז האו"ם, נאומו של האיראני היה מתון בעיקרו והוא לא כלל כפי שחששו הצעה לפיזור הוועידה, כלחץ על ארצות הברית לשנות את מדיניותה הגרעינית שאיראן מגדירה כמפלה לרעה את המדינות הבלתי גרעיניות.

את הנאום התוקפני ביותר עד כה כלפי סירובה של ישראל להצטרף לאמנה נשא שר החוץ הסורי פארוק א־שרע, שאמר כי אי הצטרפותה של ישראל הופכת למעשה את האמנה לחסרת ערך. "כיצד אפשר לדרוש ממדינה באזור מסוים להבטיח ולערוב כי לא תשקיע מאמצים להשגת יכולת גרעינית ולא תייצר נשק גרעיני, כאשר ידוע בלי צל של ספק שמדינה אחרת באזור הזה מחזיקה בארסנאל של מאות פצצות גרעין והדבעת אינה נתונה לשום פיקוח בינלאומי וביקורת?" אמר פארוק א־שרע.

ארצות הברית ממשיכה במאמציה להבטיח רוב לאישור האמנה לתקופה בלתי מוגבלת ובלי תנאים. "ניו יורק טיימס" דיווח אתמול כי סינגפור עברה ממחנה השוללים למחנה התומכים, ובכך ערקה מקבוצת מדינות דרום־מזרח אסיה, השוללות בתוקף הארכה בלתי מוגבלת.

בד־בבד הופתעה ארצות הברית מעמדת כוויית שהתקבלה בימים האחרונים לעמדת קבוצת המדינות הערביות השוללת הארכה בלתי מוגבלת, תוך התייחסות לסירובה של ישראל להצטרף לאמנה.

התיאטרון העירוני חיפה
הארץ

קברט ספרותי מס. 8:

זכרון - שכחה

מוצאי יום השואה 27.4.95, יום ה' בשעה 20:30 במועדון התיאטרון

משתתפים: הסופר אהרון אפלפלד
פרופ' שלמה ברזניץ
מחבר הספר "שדות הזיכרון"
ד"ר יחיעם וייץ

מנחה: ד"ר ניצה בן־דב

עורכים: ד"ר ניצה בן־דב ואילן תורן

בהשתתפות שחקני התיאטרון:
שמעון ישראלי, יהויכין פרידלנדר ועוד.
בתכנית: קטעים מתוך "באדנהיים",
"שדות הזיכרון" ו"תעודות היסטוריות".
וקטעים מהסרט "האיש מן המרתף".

כרטיסים ניתן להשיג: בקופת תיאטרון חיפה טל. 04-620670
מחיר כרטיס: 30 ש"ח
למנויי עיתון "הארץ" 25 ש"ח בלבד

משרד החינוך התרבות והספורט
מרכז ההסברה

יד ושם
רשות הזיכרון לשואה ולגבורה

העצרת הממלכתית המרכזית
לציון
50 שנה לניצחון על גרמניה הנאצית
ולשחרור המחנות

במעמד נשיא המדינה **עזר ויצמן**
וראש הממשלה **יצחק רבין**

תתקיים ביום רביעי, י' באייר תשנ"ה, 10.5.95, בשעה 20:00,
בבריכת השולטן, ירושלים

בתכנית:
דבר נשיא המדינה **עזר ויצמן**
דבר ראש הממשלה **יצחק רבין**
מצעד לוחמי מלחמת העולם השנייה
מצעד דגלני צה"ל

בתכנית האמנותית:
ריקי גל — מקהלת הצבא האדום
נורית גלרון — מקהלת מורן
שלמה גרוניך — תזמורת חיל האוויר
דוד ד'אור — להקת התנועטרון
יבגני שפובלוב — להקה צבאית מורחבת

בימוי: ד"ר דן רונן
תפאורה: דוד שדיר
ניהול מוסיקלי: אלדד שרים
הפקה: המחלקה לאירועים, מרכז ההסברה

הזמנות ניתן לקבל בלשכות המחוזיות של מרכז ההסברה:
ירושלים – רח' הלל 14, טל' 02-242248,9
תל־אביב – רח' קפלן 2, טל' 03-6916040
חיפה – מגדל הנביאים, רח' כורי 2, טל' 04-622361,2
באר־שבע – בית יד לבנים, טל' 07-233906

מניין הרוגי הפיצוץ: 87. כ–150 נעדרים, ויותר מ–400 פצועים

בין הריסות הבניין נמצאו עד כה 12 גופות של ילדים

אוקלהומה־סיטי (עי"ד וע"י). מניין הרוגי הפי־צוץ בבניין הפדראלי באוקלהומה־סיטי הגיע אתמול ל–87. כך נאמר בדיווח רשת הטלוויזיה המקומית. סגן מפקד יחידת הכבאים בעיר אמר כי כ–150 בני אדם עדיין נחשבים נעדרים, ויו־תר מ–400 פצועים ומאושפזים.

בין ההריסות נמצאו עד כה 12 גופות של ילדים. הגננת האחראית למעון היום בקומת הקרקע של הבניין אמרה כי במעון היו בזמן הפיצוץ לפחות 24 ילדים. עם זאת לא ידוע אם זה מספרם המדויק של הילדים.

מפקד יחידת הכבאים, ג'ון האנסן, אמר כי הפסקת העבודה בשבת נמשכה כ–45 דקות, ולאחר שנשאבו כל המים שהציפו את ההריסות ניתן היה להמשיך בחיפושים. לדבריו, אם הגשם יתחזק, ייתכן שיהיה צורך להפסיק לחלוטין את פעולות ההצלה. בכיר בשירותי הב־ריאות בעיר אמר כי הירידה בטמפרטורות בעיר תסייע בשימור הגופות הנמצאות עדיין בין ההריסות.

כשהתחדשו פעולות החילוץ השתמשו מהנד־סי בניין בעגורני ענק כדי לפנות גושי בטון מהמתחם. כבאים מכמה מדינות בארה"ב התקר־בו בזהירות ובאיטיות דרך גושי הענק של בטון ופלדה בתקווה למצוא ניצולים, אך גילו רק גו־פות שנמחצו.

שוטרים צבאיים חמושים התירו רק לכמרים ולקרובי משפחה להתקרב לכנסייה השוכנת בסמוך לבניין, שם שהו קרובי המשפחה בליל שימורים. מפעם בפעם יצאו קרובי המשפחה כדי לשוחח עם כתבים שהמתינו בקרבת מקום וכדי להציג בפניהם תמונות של הנעדרים. גבר הציג צילום של בתו בת החמש ובנו בן השנ־תיים, וביקש שייזכרו "בלי קשר למצב בו ימ־צאו כשיגלו אותם".

מזג אוויר סוער מפריע לחיפושים

גשמים ורוחות עזים גרמו אתמול בבוקר להפסקה זמנית במבצע החיפושים בין הריסות הב־ניין הפדראלי באוקלהומה־סיטי, מסרה סוכנות הידיעות הצרפתית. "מזג האוויר אינו מסייע לנו כלל. אנו ממתינים שהסערה תחלוף כדי שנוכל לחזק מעט את הבניין הרעוע", אמר מושל מדינת אוקלהומה, פראנק קיטינג. הבניין בן תשע הקומות רעוע מאוד, והשלטונות אינם רוצים להעמיד בסכנה את חיי אנשי צוותי הה־צלה, העובדים יום ולילה.

סרטים על הדש: צבע לפצוע, צבע לנעדר, צבע לילד מת

פקיד באוקלהומה סיטי, מצרי במוצאו, סיפר שאנשים מביטים בו בחשד כשהוא מחזיק שקית פלסטיק

מאת עקיבא אלדר
שליח "הארץ" לאוקלהומה סיטי

אוקלהומה סיטי (מיוחד ל"האר־ץ"). ביום חמישי שעבר, כשהגיע לבית הכנסת, הלך הרב דן שבץ, ראש הקהילה הקונסרווטיבית הקטנה באוקלהומה סיטי, להשתתף בתפילה של אנשי דת בכנסייה סמוכה למה שהיה בניין אלפרד מארה. הוא סיפר למתפללים שחברים בישראל אמרו לו: "עכשיו אתם יכולים לא להבין את מה שאנחנו לא מבינים".

בחלוף השעות הולה השאלה "כמה?" לפנות את מקומה לחידה "למה?". נוכחתי ששלושה ימים אחרי הפיגוע בבואנוס איירס נאחזו האנשים במונח "נעדרים", והמ־חלצים בכובעי המגן דיברו על תקווה.

כלבים שחורים ריחרחו בין ההריסות ומתקנים לזיהוי קולות גישוש, לשווא, אחרי סימני חיים. קצין כבאים דיווח לאנשי התקשורת (מניתי יותר מ–30 ניידות שידור) על 37 הרוגים, המספר הרשמי, חסר המשמעות, המשיך להזדחל באיטיות מעלה־מעלה. ממרחק של ארבעה רחובות, מאחורי הסרטים הצהובים של המשטרה, דמתה חזיתו הצפונית של בניין המשרדים הפדראליים למצבת ענק לקרבנותיו של מעשה הטרור הגדול והתמוה ביו־תר בתולדות ארה"ב. בפעם הש־נייה למדו האמריקאים שגם המעצמה היחידה בעולם אינה חסינה מפני הפגע הזה. חברה שהמציאה חללית שהגיעה לירח אינה יודעת כיצד להתמודד עם אדם שלמד להרכיב שעון השהייה וחומ־רי הדברה דליקים.

פחות מיממה אחרי הפיגוע בעיר (440 אלף תושבים), השייכת לאותם מקומות באמריקה הגדולה שנאמר עליהם ששום דבר לא קו־רה בהם, דיברו על "המגוללים", על עונש מוות ועל נקמתם של ילדי הפעוטון. אבל חידת המניע המשונה תדיר – קיצונים מוסל־מים? חסידי דייוויד כורש? קרטל הסמים? גזענים לבנים? – לא סיפקה אפילו מקלט בטוח לזעם.

שלשום בצהרים פינו מומחים לטרור מזרח תיכוני את מושב האורחים באולפני הטלוויזיה לפ־רשנים לענייני מיליציות מקו־מיות. במרכז האיסלאמי, ברחוב 48 – אולם כדורסל לעת מצוא – פגשתי באותה שעה את הכומר ריצ'רד לוהד וחבריו, שבאו להז־דהות עם הקהילה המוסלמית הקט־נה, שהפכה (בינתיים?) קרבן להאשמות שווא. בפינה נקבעה קופת התרומה לנפגעי האסון ולי־דה סרטי דש כחולים. מוחמד עבד אל־רחמן, פקיד במשרד התחבורה, מצרי במוצאו, בעל "חזות מזרח תיכונית" מובהקת, כלשון המקום, דיבר על סטריאוטיפים וסיפר שאנשים שולחים אליו מבטים חשדניים בכל פעם שהוא מחזיק בידו שקית פלסטיק.

והיו גם מי שהציעו מחילה לאוטו־דידוך אומללים. לינדה סמית, אחות שגררה את רגליה בשעת לילה ממרכז סיוע למשפחות נפגעים, ואתה שני יל־דים קטנים, ביכתה את חברתה הטובה, שגופתה חולצה מהבניין. הנה, גם אנחנו פגיעים, אמרה, אך לי לא כדאי שנתעסק בעניינים של אחרים. אנשי אוקלהומה פרקו את בליל הרגשות על פולחן־עוד אופייניים לתרבות האמריקאית: דקת דומייה, דגל בחצי התורן, פנסי מכוניות דולקים וסרטים צב־עוניים על דש הבגד. צבע לפצוע, צבע לנעדר, צבע לילד מת.

רק מספרם של מתנדבי הצלב האדום, החיילים ותורמי הדם הכ־ריע, ברווח, את מספרם של ציידי סיפורי הניצולים והגיבורים. קוני צ'ונג מסי־בי־אס הודיעה שאוק־להומה סיטי לא תתאושש מהמהל־ומה" וקוממה עליה את תושבי העיר הקנאים. רשת מקומית הפי־צה שמועה על שלושה ניצולים, שנמצאו ביום חמישי בערב על רג־ליהם ויצאו מבין ההריסות. את סיפור האימים של אוקלהומה סי־טי הנציח פקיד בנק בשם צ'ארלס פורטר, שקלט במצלמת חובבים את הסמל אוחזה מושיט בחרדה את התינוקת ביילי לכבאי כריס פילדס, שעה קלה לפני שמתה, ביום הולדתה הראשון.

במרכז הרפואי הפרסביטריאני, אחד משבעה בתי חולים הפזורים במרכז העיר, סיפרה האחות מריון ראסון על ברנדון בן השלוש שהיה בין הפעוטים המעטים שחולצו מהריסות הקומה השנייה. הוא נפגע אנושות. אחותו הקטנה נלקחה משם לבית חולים שכן. ומ־ריון ראסון אומרת שההורים בני מזל. שני הילדים שלהם נשארו בחיים. אחרי הפיגוע, דקות אחדות אחרי שנפרדו מהילד או משני הי־לדים, התרוצצו עשרות אבות ואי־מהות בין בתי החולים בחיפוש אחריהם. אתמול כבר לא נותרה להם תקווה.

בדוכן המודיעין של בית החו־לים מונחת עדיין תמונה של אשה בת 30. היא היתה במשרדה שבקו־מה השישית כאשר הבניין קרס. בני משפחתה בטוחים שראו את פניה, מחציתם שטופי דם, מציצים מההריסות, בשידורי תחנת הטל־וויזיה המקומית. אולי ההלם נטל ממנה את זיכרונה, וכמו בארגנטי־נה היא תועה בסמטאות? בבתי החולים מחלימים כמה אנשים שנ־פלו מגובה שלוש או ארבע קומות. פקיד התגלגל כמעט בלא פגע מהקומה הרביעית לרחוב: אשה חולצה מתוך ערמת הבטון, לאחר שהרופאים נאלצו לקטוע את רג־לה, בלי הרדמה. אחרונת הניצו־לים, נערה בת 15, חולת אסתמה, אותרה בזכות הגניחות שבקעו מההריסות.

אוקלהומה סיטי הוקמה ב–22 באפריל 1889 – אתמול לפני 106 שנה – בין שבטי הקומנצ'י, האר־פאהו ושבטים אינדיאניים אחרים, שנסגרו בשמורות. האדמות חולקו לבעלי משקים שהגיעו ראשונים במירוץ סוסים. באוקיינוס ההשער־רות על מניעים, איש לא הזכיר את האינדיאנים, התושבים הראשונים של אמריקה, גזע שנכ־חד בידי האדם הלבן. הסכסוך הלאומי־גזעי בין האדם הלבן לי־לידים האדומים פינה את מקומו לעימות מתמשך בין שחורים ללי־בנים. 200 (ואולי יותר) חללי אוק־להומה סיטי הפכו את מלחמתו של האיש הלבן השולי נגד הממ־סד הלבן, בדרך כלל, מהערת שוליים בהיסטוריה של סוף המאה לפרק בפני עצמו, ואולי לצוואה פוליטית הזוב. אם יוכח שאמנם יד של המיליציות הלבנות הקיצו־ניות בטבח הזה, האם תישאר בעי־נה השאלה: למה אוקלהומה סיטי?

תצלומים: איי־פי

תמונת איש כוחות החילוץ המחזיק בידיו תינוקת שנפצעה בפיצוץ הבניין הפדראלי באוקלהומה־סיטי, התפרסמה בימים האחרונים בעולם כולו. התינוקת, ביילי אלמון, מתה מאוחר יותר מפצעיה. תמונתה (למעלה משמאל), שצולמה ביום הולדתה הראשון, הוצגה ברשתות הטלוויזיה בארה"ב בראיון עם אמה, ארן אלמון

מקים יחידת ההצלה הארצית: ניתן למצוא אנשים בחיים עד שבועיים לאחר הפיצוץ

נציב הכבאות: לאמריקאים שיטות חילוץ מתקדמות, חלקן פרי פיתוח ישראלי

מאת יוסי הטוני ואתן רבין

צה"ל לא ישגר בשלב זה מש־לחת חילוץ לאוקלהומה, מאחר שהאמריקאים אינם זקוקים לסיוע ישראלי. יחידת החילוץ של צה"ל, המתמחה בגילוי לכו־דים מתחת להריסות בתים, פע־לה בארגנטינה, מקסיקו ולבנון. מקור צבאי בכיר מסר, עם זאת, כי תוך התראה קצרה ניתן לש־לוח את יחידת החילוץ, על צי־דה.

כוחות הצלה לחילוץ לכודים מהריסות הוקמו לראשונה באנג־ליה, אחרי התקפות הבליץ הגר־מניות על לונדון בתחילת שנות ה–40.

נציב כבאות והצלה ארצי, תת אלוף (מיל') אורי מנוס, שהיה ראש הגנה אזרחית בצה"ל בש־נים '89–'92 אמר אתמול: "אני מעריך שכוחות ההצלה באוק־להומה פועלים כיאות. יש להם שיטות חילוץ מתקדמות, שחלקן פרי פיתוח ישראלי. אחד הפיתו־חים הישראליים הוא מכשיר אל־קטרוני שמזהה לכודים על ידי החזרת רעשים והדים. המכשיר מוחדר בעזרת כבל לתוך ההרי־סות, בעומק שניים־שלושה מט־רים, ומזהה את הרעשים שהלכודים עושים, לרבות נשי־מותיהם.

"אם יש שימוש בכלבים, הד־בר מחייב שקט מוחלט בקרב כל עובדי ההצלה באתר ההרס. יש אפשרות למצוא אנשים לכודים בחיים גם שבוע לאחר ההתמו־טטות של בניין, אם ללכודים יש מספיק אוויר. כאשר כוחות החי־לוץ הישראליים עבדו בארמניה, מצאנו שלושה אנשים לאחר שבוע, ושניים מהם הצליחו להישאר בחיים.

"אפיק עבודה נוסף, שמייעל את החיפושים אחר הלכודים בין ההריסות הוא שימוש במידע מאנשים שעבדו בבניין ההרוס. זאת, כדי לשחזר איפה היה כל אחד מהלכודים, באיזה חדר ובאיזו קומה. כמו כן יש להגיע אל המהנדסים שבנו את הבניין, כדי שאלו יאמרו מהי הדרך הטובה או הבטוחה ביותר להגיע אל הלכודים.

"בעיה אחרת היא בטיחות העובדים באתר ההתמוטטות, עקב הסכנה הבטיחותית הקיימת. להערכתי, די קשה לתמוך בב־ניין בסדר גודל כזה. לכן יש לחזק קטעים ממנו. כשהכוחות הצה"ליים עבדו, היינו מחזקים את השלדים של הבניינים ההרוסים כדי שעובדי ההצלה יעבדו בבי־טחון.

"צוות רפואי חייב להיות באתר ההרס, כדי שאם יזוהה איבר של מישהו לכוד, תוגש לו עזרה רפואית עוד בטרם הוא חולץ. לעתים לוקח פרק זמן של שעות בין מציאתו של לכוד ועד לחי־לוצו. יש להבין שהם משתמשים בכל מיני סוגי ציוד כמו מכשירי הרמה הידראוליים, הפועלים על לחץ אוויר ולחץ שמן".

אל"מ (מיל') גבריאל רפפורט, שהיה מקים יחידת ההצלה האר־צית, ועמד בראשה בשנים '82–'86, אמר כי "יש הבדל בין חילוץ לכודים מבניינים שהתמו־טטו מרעידת אדמה לבין בניין שנהרס בפיצוץ. כאשר יש פי־צוץ, ההרס בא מלמטה לכיוון למעלה והצדדים של הבניין, ואילו בעת רעידת אדמה יש תנועה של האדמה ושבר כלפי מטה. פיצוץ גורם לפגיעה קשה יותר בבני אדם שנמצאים תחת ההריסות. ברעידת אדמה הקירות לא עפים למרחקים, אלא נופ־לים.

"להערכתי ניתן למצוא אנשים חיים עד שבועיים לאחר האירוע. באחד ממבצעי החילוץ שהייתי בהם מצאנו אשה לכודה לאחר 15 ימים, שהיו ברשותה מים לשתייה. בארמניה מצאנו ילד בן 10 לאחר עשרה ימים. לא תמיד כאשר מוציאים מישהו לכוד בחיים הוא יחיה, כי לעתים הלחץ על איברי הגוף הוא קטל־ני".

(ע). "העם בישראל עומד כולו מאחוריך ולב כולנו אתך ועם אזרחי ארצות הברית בשעה קשה זו", כתב יו"ר הליכוד בנימין נתניהו באיגרת תנחומים ששיגר ביום חמישי לנשיא ארה"ב, ביל קלינטון.

"ממאבק הארוך של עמנו נגד הטרור במאה השנים האחרו־נות למדנו", נאמר במברק, "שב־חישות, סירוב להיכנע ותבונות להשיב מלחמה יכולים להסיג לאחור את כוחות הטרור ולנצחם בסופו של דבר. אנו עומדים מא־חוריך ומאחורי העם האמריקאי במאבקכם לעקור את הרוע הזה מעולמנו".

בוא לפתוח דף חדש ב–99 ש"ח!

מבצע!

משולחנו של דוד כהן

30 חבילות בנות 100 דפים כל אחת
של המיזכריות הדביקות עם הלוגו
או המסר שלך מודפס על כל דף ודף
ב– 99 ש"ח בלבד*

* לא כולל משלוח ומע"מ

לפרטים והזמנות: שיווק מתקדם טל. 5761103, 03–5782438 פקס. 03–6196361

מִזְכֶּרִית® אִישִׁית

פיתקית צהובה ממשפחת הדיבקיים
בחבילה של מאה דפים עם הלוגו
שלך (או כל מסר אחר שתרצה)
מודפס על כל דף ודף.

משולחנו של דוד כהן

לפרטים והזמנות: **שיווק מתקדם** טל. 5761103, 03–5782438 פקס. 03–6196361

חצי מדינה כבר נדבקה ואתה?

בלעדי

משולחנו של דוד כהן

חדש! מיזכרית® אישית – פיתקית צהובה לרישום הודעות ותיזכורות הנדבקת על כל משטח,
עם הדפסת הלוגו שלך (או כל מסר אחר שתרצה) על כל דף ודף!

לפרטים והזמנות: שיווק מתקדם טל. 5761103, 03–5782438 פקס. 03–6196361

חצי מדינה כבר נדבקה ואתה?

בלעדי

משולחנו של דוד כהן

חדש! מיזכרית® אישית – פיתקית צהובה לרישום הודעות ותיזכורות הנדבקת על כל משטח,
עם הדפסת הלוגו שלך (או כל מסר אחר שתרצה) על כל דף ודף!

לפרטים והזמנות: שיווק מתקדם טל. 5761103, 03–5782438 פקס. 03–6196361

בוא לפתוח דף חדש ב–99 ש"ח!

מבצע!

משולחנו של דוד כהן

30 חבילות בנות 100 דפים כל אחת
של המיזכריות הדביקות עם הלוגו
או המסר שלך מודפס על כל דף ודף
ב– 99 ש"ח בלבד*

* לא כולל משלוח ומע"מ

לפרטים והזמנות: שיווק מתקדם טל. 5761103, 03–5782438 פקס. 03–6196361

هكذا من الأصل

هكذا [illegible] الأصل

סעודיה הסכימה לבסוף: עולי הרגל מישראל למכה יוכלו להציג אשרה ירדנית

מידע זה מסר יו"ר ועד הרשויות הערביות. 10,000 עולי הרגל ייצאו מחר

מאת יוסף אלגזי, שחר אילן ואודי ניר

יו"ר ועד הרשויות המקומיות הערביות בישראל, אבראהים נימר חוסיין, מסר אתמול כי קיבל הודעה מהשייח עבדאללה נימר דרוויש וד"ר אחמד טיבי, כי בעקבות הפניות לריאד ולעזה הסכימו שלטונות ערב הסעודית שעולי הרגל למכה מישראל, היוצאים מחר דרך ירדן, יוכלו להציג בכניסתם לשטחה של ערב הסעודית אשרה ירדנית.

בכך באה לסיומה ההמתנה של אלפי עולי הרגל מישראל, שנדרשו בשבועות האחרונים על ידי שלטונות סעודיה להציג תעודת מסע פלשתינית. הסעודים חזרו בהם מהדרישה הזו, העלו אותה שוב באמצע השבוע שעבר, ואתמול הסכימו שוב לוותר עליה.

מחר ייצאו למכה כדי לקיים את מצוות החאג' 10,000 עולי רגל לפי החלוקה הבאה: 3,333 מהאוטונומיה, 4,000 מהגדה ו־2,667 מישראל. ישראל הסכימה שעולי הרגל מהאוטונומיה ייכנסו לסעודיה בדרכונים פלשתיניים, אבל עמדה על כך שהצליינים מהגדה ומישראל ישתמשו בתעודות מסע ירדניות. הסעודים דרשו שכל שלוש הקבוצות ישתמשו בתעודות פלשתיניות. ישראל דחתה דרישה זו, הודיעה שלא תתיר יציאת אזרחיה ותושבי הגדה לחאג' אם לא יסוגו הסעודים מדרישתם.

במשרד הדתות טוענים, ש"אנו כל הזמן חיים את הטריקים של הפלשתינאים. הם כל הזמן מנסים 'לספח' את ישראל, למשל מינוי המופתי מטעמם בתוך הבית שמצהיר מפורשות שהוא אחראי לערביי ישראל".

דובר משרד הדתות עופר עמר אומר, שהסעודים גם קיצצו בשלב מאוחר את מכסת עולי הרגל מישראל והאוטונומיה מ־15 אלף ל־10,000 כדי להעמיד את ישראל "במצב שבו היא תמנע מאנשים שתכננו לצאת לחאג' לעשות זאת".

לפני עשרה ימים הגיעה משלחת מטעם ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות בישראל, שנפגשה בירדן עם השר הירדני לענייני הקדשים (ואקף), עבד אל סאלם אל־עבאדי, ועם קונסול סעודיה בעמאן, עבד אל־מוחסן אל־שרי, להסדר לפיו יכנסו עולי הרגל מישראל לערב הסעודית עם אשרת כניסה ירדנית. עם זאת, השלטונות הסעודיים העלו שוב בסוף השבוע את הדרישה, שעולי הרגל מישראל יצטיידו בניירות פלשתיניים, אך שלטונות ישראל דחו בתוקף דרישה זו.

מקורות ערביים בישראל האשימו את הרשות הפלשתינית כמי שעומדת מאחורי הדרישה הסעודית. הם התייחסו בחוסר אמון להכחשתו של יו"ר הרשות, יאסר ערפאת, באוזני יו"ר ועד הרשויות המקומיות הערביות בישראל וראש עיריית שפרעם, אבראהים נימר חוסיין, שנפגש עמו בעניין זה בעזה לפני כשבועיים.

יועצו של ערפאת, ד"ר אחמד טיבי, אמר אתמול, כי "לא מקובלת התנגדותה של ממשלת ישראל לכך שעולי הרגל מישראל היוצאים למכה, במסגרת המכסה הפלשתינית, יצטיידו בתעודת מסע פלשתינית חד־פעמית שאפשר לזרוק אותה אחרי שימוש ולא בדרכון, כפי שפורסם".

"עולי הרגל מישראל, אשר עשו את כל הכנותיהם ושילמו את כל ההוצאות הדרושות כדי לצאת השנה למכה על מנת למלא אחר מצוות החאג', ייצאו מחר כמתוכנן לירדן וממנה, כשאר המוסלמים, יעלו למכה. איש לא ימנע זאת מהם", הבהיר אתמול חבר ועד הרשויות המקומיות הערביות ויו"ר המועצה המקומית של משהד, חוסין סלימאן.

שר ההקדשים ברשות הפלשתינית, חסן טהבוב, אמר אתמול לעיתונאים פלשתינאים כי לתושבי הגדה המערבית ומזרח־ירושלים, ששלטונות ישראל החרימו לפני שבוע את הדרכונים הפלשתיניים שהונפקו להם, אין כל סיבה לדאגה, וכי הם ייצאו לסעודיה כמתוכנן. עם זאת, ציין כי ישראל עדיין לא החזירה את הדרכונים שהוחרמו.

מדובר בלמעלה מ־4,000 דרכונים, שהחרימו שלטונות הביטחון על גשר אלנבי, כאשר נציג הוואקף ממזרח־ירושלים ניסה להבריח אותם בחוספין לירדן. נראה שנציגי הרשות הפלשתינית התכוונו לתת לעולי הרגל את הדרכונים שלהם בירדן, מחשש שישראל תחרים אותם אם יחולקו בתחומי השטחים, טרם צאתם של עולי הרגל לירדן.

לפני פתרון המחלוקת, משרד הדתות האשים את סעודיה ושר ההקדשים הפלשתינאי חסן טהבוב בקנוניה שמטרתה לספק לפלשתינאים ניצחון יוקרה.

החיזבאללה תקף מוצבי צה"ל וצד"ל בדרום לבנון; חייל צד"ל נפצע

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

ארגון החיזבאללה תקף בסוף השבוע מוצבי צה"ל וצד"ל בכל הגזרות של אזור הביטחון בדרום לבנון.

חייל צד"ל נפצע באורח בינוני ביום חמישי בצהרים מאש פצצות מרגמה וארפי"ג'י שירו כוחות החיזבאללה לעבר מוצבי צד"ל בגזרה המזרחית של דרום לבנון.

ביום חמישי בבוקר תקפו מחבלים כמה מוצבים של צד"ל באותה גזרה. לא היו נפגעים. בגזרה המערבית באזור הביטחון היו חילופי אש בין כוחות צה"ל וצד"ל והחיזבאללה, לא היו נפגעים ולא נגרם נזק.

אתמול תקפו כוחות חיזבאללה באש פצצות מרגמה, טילי סאגר ואש מנשק קל, שורה של מוצבי צד"ל באזור השומרית שבגזרה המרכזית שבאזור הביטחון. צה"ל וצד"ל השיבו בירי לעבר יעדי מחבלים.

מטען חבלה הופעל אתמול בדרכו של כוח צד"ל שהיה בפעילות מבצעית באזור השומרית שבגזרה המרכזית. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. כוחות צד"ל פתחו בסריקות.

ביום חמישי בערב נזרקו 2 רימונים לעבר ביתו של אזרח לבנוני, בגזרה המערבית של אזור הביטחון. אחד הרימונים התפוצץ, לא היו נפגעים. בסריקות של כוח צד"ל, נמצא במקום רימון נוסף שלא התפוצץ, ומטען חבלה שפוצץ באורח מבוקר.

מקורות צבא מסרו, כי יש כוננות גבוהה בדרום לבנון נוכח התקפות המחודשות של ארגון החיזבאללה. מטוסים של חיל האוויר חגו בשמי לבנון אך לא דווח על התקפות מצדם.

בחודשים האחרונים הגבירו אנשי החיזבאללה את התקפותיהם על חיילי צד"ל כדי להחדיר את המורל שלהם.

באחרונה הועלו משכורותיהם של חיילי צד"ל והוגדלו המענקים למשפחות שכולות. אלוף פיקוד הצפון, עמירם לוין, הבטיח לבצע פעולות יזומות כנגד אנשי חיזבאללה.

ציוד צבאי מאיראן

ארגון החיזבאללה בלבנון קיבל באחרונה מאיראן ציוד צבאי רב, הכולל טילי נ"ט וטילי נ"מ. הציוד הוסתר במחסנים תת־קרקעיים מתחת לכפר עלי אלנהרי לאורך בסיס חיל האוויר ריאק בעמק הבקעא, שטח הנמצא בשליטה ישירה של הצבא ושירותי הביטחון הסוריים. כך מוסר העיתון "אינטליג'נס ניוז־לטר".

לפי העיתון, מחסני הנשק נבנו כך כדי שיוכלו לעמוד בפני הפגזות כבדות. על הבנייה פיקחו מהנדסים ממשמרות המהפכה האיראניים. קשה לזהות את המחסנים מהאוויר, מאחר שהגישה למערות היא דרך מנהרות, בתי ספר לקוראן ושטחי מוסדות קהילתיים.

קהלני יתמוך בהצעת חוק שריון הגולן שתועלה על ידי הליכוד

זוילי: מי שיפר משמעת סיעתית, לא יתמודד בפריימריס במפלגה

מאת ירח טל וגדעון אלון

ח"כ אביגדור קהלני הודיע שלשום כי יתמוך בהצעת חוק שריון הגולן, שתועלה על ידי יו"ר סיעת הליכוד, ח"כ עוזי לנדאו, לקריאה ראשונה בכנסת. זאת, לאחר שמסגרות מפלגת העבודה מנעו מקהלני – שיחד עם הח"כים עמנואל זיסמן, יעקב שפי, יורם לס וגדליה גל, יזם את הצעת החוק – להעלותה.

מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ נסים זוילי, הודיע כי בהצבעה תוטל משמעת סיעתית, וכי מי שיפר את המשמעת הסיעתית צפוי לכך, שתימנע ממנו האפשרות להתמודד בפריימריס הקרובים במפלגה, לרשימה לכנסת. הצעה ברוח זו תובא לאישור ועידת המפלגה שתכונס בראשית חודש יוני. בכינוס זה לא יתקבלו החלטות בנושאים מדיניים, אלו יידונו בוועידה שתכונס בסמוך לבחירות לכנסת.

קהלני אמר, "אני נמצא כאן בדילמה קשה מאוד, איך אני אראה בעיני הציבור. כאשר, שהגשתי את הצעת החוק וכתוצאה של הסכמים כאלה או אחרים, או מהחלטות פנים מפלגתיות, שאינן מייצגות את מרבית העם, אצביע נגד הצעת החוק". הח"כים זיסמן, שפי, גל ולס הודיעו שלא יתמכו בהצעת חוק של האופוזיציה.

בתוך כך נודע, כי בתנועת "הדרך השלישית", גוברים הקולות הקוראים להפוך את התנועה למפלגה פוליטית שתתמודד בבחירות לכנסת הבאה. בין הקוראים למהלך זה, הרמטכ"ל לשעבר, דן שומרון, שהצטרף באחרונה לתנועה. עוד נודע, כי באחרונה התהדקו הקשרים בין תנועת הדרך השלישית ומיטב – המתנגדות לנסיגה מהגולן ותומכות בהסדר קבע בגדה, על פי עקרונות "תוכנית אלון".

קהלני ביקש לפני החג מיו"ר הסיעה, ח"כ רענן כהן, לכנס בדחיפות את הסיעה כדי לדון בהצהרתו של שר החוץ, שמעון פרס, בדבר נכונות ישראל לסגת לגבול הבינלאומי עם סוריה. כהן אמר כי בעקבות פניותיהם של ח"כים רבים, יעשה זאת ככל הנראה כבר השבוע.

קבוצת היונים בעבודה ובראשם ח"כ חגי מירום, יו"ר חוג "הכפר הירוק" במפלגה, קראו "לעדכן את המצע בהקדם, כך שניתן יהיה לוותר על כל הגולן תמורת שלום אמת מלווה בסידורי ביטחון מתאימים". מנגד, יצאו חברי הזרם המרכזי, ובראשם השר שמעון שטרית נגד התבטאותו של פרס. שטרית אמר, "לרבין ולפרס אין כיום מנדט לוותר על רמת הגולן, ואם ברצונם לשנות את המצע, יהיה עליהם להביא הצעותיהם לאישור ועידת המפלגה".

הצעת החוק של לנדאו, ושל ח"כ יצחק לוי (מפד"ל) לשריון חוק הגולן, הוגשה לפני כמה חודשים, אולם הם החליטו שלא להביאה לאישור המליאה, מחשש שאם תיפול לא ניתן יהיה להעלותה בשנית במשך ששה חודשים.

יו"ר הנהלת מרצ, חנן ארז, קרא למפלגת העבודה לעדכן את מצעה המדיני בנושא רמת הגולן ו"ליישר קו עם רבין ופרס". ארז אמר, "שעלול להיווצר פער מסוכן בין מקבלי המשא ומתן לשלום עם סוריה, לבין מצע מפלגתם. פער שעלול לפגוע בקידומו של התהליך המדיני ובמחנה השלום בישראל".

המזכיר המדיני של המפד"ל, עו"ד נחום לנגנטל, אמר כי "מי שנזכר לפתע בעקבות דבריו של פרס לעמוד על הכיסא ולשאול 'מה נשתנה', אינו אלא תם או שאינו יודע מתי לשאול". לדבריו, "פרס הפך בסך הכל מכוונות נסתרות להתערסות מוצהרות".

ח"כ נעמי חזן (מרצ), תקפה גורמים משמאל ומימין שמתחו ביקורת על דבריו של פרס. לדבריה, "כל אלו הצועקים כעת חמס מיתממים. דבריו של פרס מבהירים את התנאים לסיום מוצלח של המו"מ עם סוריה, ויש לברך על שנאמרו". חזן סבורה, "שנסיגה לגבול הבינלאומי היא תנאי הכרחי, והכרה בכך היא צעד נדרש לקידום המו"מ".

תצלום: דוד מזרחי

חגיגות הפסחא אתמול בירושלים. עולי רגל אוחזים בנרות שהודלקו בכנסיית הקבר בעיר העתיקה

4 ו־7 שנות מאסר לשני פעילי חמאס בעזה שהסיתו נער לבצע פיגוע התאבדות

מאת עמירה הס

בית הדין הצבאי העליון לביטחון המדינה בעזה דן למאסר עוד שני פעילי חמאס, שהורשעו בהסתת נער בן 15, מוסא זיאדה, לבצע פיגוע התאבדות. השניים, שהיו במעצר זה חודשיים, הם ח'אלד מוסלח עיסא (שנדון לארבע שנות מאסר) ומחמד ארסייד (שנדון לשבע שנות מאסר) ממחנה הפליטים אל בוריג'.

בני המשפחות לא ידעו על מועד המשפט, שהתקיים ביום חמישי בלילה, אם כי עורך דינו של ארסייד, פרג' אל רזל, דיווח למשפחתו בשבוע שעבר, שבנם עתיד להישפט בבית דין זה. אל רזל לא נקרא להגן על מרשו על אף שלאחר מעצר ארסייד הוא שהגיש לבית המשפט האזרחי בקשה לשחרור בערבות.

בינתיים הצטרף "מרכז עזה לחוק ולמשפט" למגנים הפומביים של בית הדין הצבאי הלזה, על שאינם תואמים את החוק ומערערים את עצמאות המערכת המשפטית הפלשתינית. בגילוי דעת שהתפרסם בעיתונות הפלשתינית היומית, תוהה הנהלת המרכז על תלונות בכתב שהפנתה ב־16 באפריל ליאסר ערפאת, על אי־פומביות המשפטים המתקיימים בבית דין זה ועל חוסר הבהירות בנוגע לדרך שבה ניתנים גזרי הדין.

מרכז עזה לחוק ולמשפט הדיח ב־1 באפריל את מנהלו זה חמש שנים, עו"ד ראג'י סוראני. המרכז, עוד תחת ניהולו, תקף את ההחלטה להקים בית דין צבאי. הדחת סוראני התפרשה בעזה כדרך להשתיק את הביקורת, ומשום כך, הצטרפות המרכז לביקורת הפומבית – גם בלי סוראני – מעוררת עניין מיוחד.

שיחות פיוס

בעזה גם נמשכו בימים האחרונים השיחות בין נציגי הסיעות הפוליטיות השונות, במטרה למצוא את הנוסחה המשותפת לדרישה בין התנועות האיסלאמיות לרשות. ביום רביעי בערב התקיימה ישיבה שנייה של נציגי הסיעות השונות בביתו של חבר הוועד הפועל של אש"ף, עבדאללה חוראני, הידוע כעצמאי שהתנגד גם להסכם אוסלו. היתה זו ישיבת המשך לישיבה קודמת, שבה ניסחו הצדדים הודעה משותפת שתסלול את הדרך לדיאלוג. אך ערפאת דחה את הבקשה שהופנתה בהודעה זו, לשחרר את העצורים ולהפסיק את גל המעצרים.

בישיבה בבית חוראני לא השתתפו נציגי הפתח, ששלחו את התנצלותם, אך השתתף נציג סיעה "קואליציונית" אחרת, ג'מאל זקות מפדא. שלא כבישיבה הראשונה, הפעם השתתף גם נציג הג'יהאד האיסלאמי, עלא ספטאוי, ושני חברי הוועד המרכזי של החזית הדמוקרטית, ששוחררו יום קודם לכן ממעצר של יותר מחודשיים – ג'והאדאת מוניר ועבד אל חמיד אבו ג'יאב, שניהם בני 50. על אף שחילוקי הדעות נותרו בעינם, והרוב פעילי החמאס והג'יהאד עדיין במעצר, המשך השיחות תורם להורדת המתח ברצועה.

בן 17 נהרג מירי חיילים על מיידי אבנים בקלנדיה; חמישה פלשתינאים נפצעו

מצבו של אחד הפצועים קשה. צה"ל מסיר בהדרגה את הסגר מהשטחים

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

(ע). אוסאמה חמאד, בן 17 תושב מחנה הפליטים קלנדיה, נורה ונהרג אמש מאש חיילי צה"ל. מירי החיילים נפצעו חמישה פלשתינאים נוספים, אחד מהם קשה.

צעירים במחנה הפליטים יידו אבנים לעבר סיור צה"ל. חיילי הסיור ירו לעבר מיידי האבנים. חמאד נפגע מכדור בראשו, נפצע אנושות ומת.

על מחנה הפליטים קלנדיה, מצפון לירושלים, הוטל אמש עוצר. למחנה, בו סערו הרוחות בעקבות הריגת חמאד, הוזרמו כוחות צבאיים.

צה"ל הסיר בסוף השבוע בהדרגה את העוצר מעל חברון וחלחול. עוצר זה הוטל בעקבות הריגתם של שלושה אנשי החמאס בשבוע שעבר בהיתקלות עם כוח שב"כ ומג"ב.

צה"ל מסיר בהדרגה את הסגר הכללי שהוטל על השטחים ערב חג הפסח. כבר מחר יוכלו פועלים מעזה להיכנס לעבודה בישראל ויותר מעבר סחורות.

בשטחים דווח במשך החג ואתמול על עשרות תקריות שבהן נפצעו אזרחים וחיילים. אזרח ישראלי, תושב ירושלים, הגיע ביום חמישי למחסום סמוך לירושלים, כשהוא פצוע באורח קל מאבנים שנזרקו לעבר רכבו בכפר אדם שבנפת רמאללה. הוא פונה לבית החולים בירושלים לקבלת טיפול; צה"ל פתח בסריקות בניסיון לאתר את מיידי האבנים.

בתקרית נוספת נפצע קל ברגלו חייל צה"ל בעת פיזור הפגנות שפרצו ביום חמישי בכפר אבו דיס שבנפת בית לחם. מקורות צבאיים מוסרים כי במשך פיזור ההמהומה בכפר נפצעו 7 תושבים. מקורות פלשתיניים דיווחו על פציעתם של 10 תושבים. גם בעיר בית לחם פרצו אתמול ושלשום מהומות שבהן צעירים יידו אבנים אל כוחות צה"ל. מקורות פלשתיניים דיווחו על פציעתם של שני חשודים בידוי אבנים. כוח עצר ארבעה מיידי אבנים.

לפי גרסת צה"ל, בהפרות סדר בכפר אבו דיס, נזרקו אבנים לעבר סיור צה"ל. חיילי הסיור הגיבו באמצעים לפיזור הפגנות ובשלב זה נפצעו החייל והתושבים.

בשכם נפצע קל שוטר מג"ב במרדף אחר מיידי אבנים במרכז העיר. בתקרית זו נעצרו כמה עשרות תושבים החשודים ביידוי אבנים.

נהג נפצע

בתקרית אחרת נפצע אתמול קל תושב הכפר ראס קרקר, מירי חיילי צה"ל בעת שניסה לדרוס חיילים במחסום בכפר בעלים שבנפת רמאללה. חיילים שהיו במחסום קראו לנהג הרכב לעצור ומשלא נענה לקריאתם ירו באוויר ולאחר מכן לעבר הרכב. הנהג נפצע והועבר לחקירה.

בעיירה חלחול נפצע חייל צה"ל קל מאבנים שנזרקו לעבר סיור.

3 בקבוקי תבערה נזרקו שלשום לעבר רכב ישראלי שנע סמוך לכפר פרעון שבנפת טול כרם; לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. במקום נמצאו חומרי הצתה והתגלו עקבות שהובילו לבית בכפר פרעון. נעצרו 5 חשודים שברשותם נמצאה משקפת, סכין וקליע והוטל עוצר על הכפר.

בתקרית בנפת רמאללה השליכו 3 בקבוקי תבערה לעבר משאית ישראלית שנסעה סמוך לבית הורון. לא היו נפגעים ובסריקות של צה"ל נתגלו עוד 4 בקבוקי תבערה.

המדינות התורמות יבקשו מישראל להקל על מעבר סחורות לעזה וממנה

מאת עמירה הס

בצל הסגר המתמשך והשלכותיו הכלכליות על הרשות הפלשתינית ייפגשו בסוף השבוע הזה בפאריס נציגי המדינות התורמות, הבנק העולמי, קרן המטבע ונציגי ישראל והרשות. מטרת הפגישה, שמארגן הבנק העולמי, היא לגבש הסכמה על המשך מימון התקציב השוטף של הרשות ולדון בפרויקטים עתירי־עבודה שרישומם על הכלכלה יהיה מהיר.

הישיבה תתקיים בימים חמישי ושישי, ובימים שלישי ורביעי תשב קבוצת עבודה מיוחדת שתכין טיוטת הצעה להסכמה בין שלושת הצדדים (המדינות התורמות, ישראל והרשות הפלשתינית). בישיבה יעלו הצדדים את ציפיותיהם, כדי להבטיח את המשך הסיוע הכספי לרשות וייעול ניצולו.

פקיד בכיר במנגנון הסיוע לרשות הפלשתינית אמר, שהישיבה תתקיים בצל דאגה גוברת של המדינות התורמות, ש"מאמצן לסייע בהתפתחות כלכלית ייבלם בגלל הסגר שהטילה ישראל, ושהתרומות שיועברו במהלך השנה לא ישפרו את המצב אלא ישמשו מעין סובסידיה לסגר". אותו מקור אמר, שנציגי התורמות "מבינים את הדרישה לביטחון שמעלה ישראל", ולפיכך לא צפוי לחץ להסיר את הסגר, אלא יהיה חיפוש משותף אחר פתרונות "טכניים וטכנולוגיים, שימנעו התמוטטות כלכלית בעזה ויפחיתו את הנזק שגורם הסגר".

הנציגים יבדקו את המצב הכלכלי בתחומי הרשות ואת השלכות הסגר, וידונו באמצעים שיש לנקוט לשיפור השוק הפלשתיני. כן יתייחסו הצדדים לתקציב השוטף שהגיש להם הממונה על משרד האוצר הפלשתיני, מוחמד נשאשיבי, ב־27 במארס, ובדרכים לממן 136 מיליון דולר – הגירעון הצפוי לחודשים אפריל עד דצמבר 1995, העתיד כנראה לגדול עוד יותר בגלל ירידת היקף המסים מאז סגר ינואר.

ל־1995 הבטיחו המדינות התורמות 550 מיליון דולר, מחוץ לתרומות שהובטחו ולא הועברו ב־1994.

בישיבה ידונו הצדדים גם בהמשך מימון משכורותיהם של 9,000 שוטרים פלשתינאים. הוארכת המנדט לאונרו"א, להעביר אמון משכורות לרשות, מנדט שתוקפו פג ב־30 במארס. התקציב החודשי למשכורות כל 18 אלף השוטרים היה עד כה 8–9 מיליון דולר; מתוכם, העבירו התורמות כ־5 מיליון מדי חודש (ל־9,000 שוטרים). אך הכסף למשכורות אפריל והחודשים הבאים לא נתרם עדיין. צפוי שהרשות תמצא דרכים לממן את משכורות אפריל (דרך הגדלת הגירעון, שיכוסה על ידי התורמות, אולי כבר בפגישה השבוע).

בישיבה תידרש הרשות הפלשתינית להבטיח צמיחה מבוקרת ומתונה של המגזר הציבורי, בלי העלאת משכורות. היא תתבקש להקפיא את המשכורות ואת מספר העובדים הציבוריים, כדי לא לחרוג ממסגרת התקציב. כן תתבקש להמשיך ולשפר את אמצעי גביית המסים.

ישראל תתבקש להבטיח העברה קבועה וסדירה של המסים והמכסים שהיא גובה בשטחים, שלפי הסכם קהיר צריכים לעבור לקופת הרשות. לדברי המקור, לאחר פיגורים ארוכים, ישראל כיסתה את רוב חובה, אך הזרמת הכסף אינה סדירה. במיוחד תידרש ישראל להקל במעבר הסחורות וחומרי הגלם לרצועה וממנה למצרים, לירדן, לגדה ולישראל. עיכובי המעבר בגבול באחרונה עצרו את מרבית הבנייה הציבורית ברצועה – שהמדינות התורמות מממנות – וגרמו הפסד של 2 מיליון דולר ביום.

המדינות התורמות יתבקשו לדווח על הכספים שהובטחו ולא הועברו לרשות, ולהבטיח עתה את הרמתם למימון ההוצאות השוטפות ולפרויקטים עתירי עבודה. יחד ידונו הצדדים את המכשולים שהיו בדרך להעברת התרומות וההלוואות, כדי להסירם בשנה הזאת.

תגיד איפה הארוע שלך,
אנחנו נפתח שם סניף של הוויט הול.

וויט הול קייטרינג

צוות הוויט הול שמח להודיע לך על פתיחתו של שירות חדש: "וויט הול קייטרינג". בכל ארוע - משפחתי, חברתי או עסקי תוכל להזמין לגינת ביתך או לכל מקום פתוח שתבחר, את שרות הקייטרינג של ה"וויט הול". יחד עם ההתמחות שלנו בבשר תקבל גם מגוון של מנות ראשונות ואחרונות, את המלצרים שלנו וכל מה שארוע דורש.

steak house
WHITE HALL
קייטרינג
טל': 03-5222562

סיתבור פרס

היכל העצמאות

שד' רוטשילד 16, תל־אביב

לקראת יום השואה והגבורה
מוזיאון ארץ־ישראל, תל־אביב
מארח בהיכל העצמאות את
יו"ר הכנסת פרופ' שבח וייס
שירצה בנושא
"השואה - חמישים שנה אחרי"
ביום שני, כ"ד בניסן תשנ"ה, 24.4.95, בשעה 18:30.

מספר המקומות מוגבל

לעצמאים ובעלי עסקים

חישובית זהב
תוכנה להנהלת חשבונות וניהול עסק

הנהלת חשבונות • בנקים • לקוחות/ספקים • מלאי

אלפי משתמשים · קלה ופשוטה להפעלה · מאושרת ע"י מס־הכנסה

לקבלת תוכנת הדגמה חינם פקסס 03-496119
המחיר החל מ- 350 שקל כולל מע"מ

אוטוסופט
רח' הרוגי מלכות 7, תל-אביב טל' 03-6471486

אוניברסיטת תל-אביב

בכנס המהפכה
הרצאות זכרון לאהרן קציר

הפסיכולוגיה של החלטה ושיפוט

פרופ' עמוס טברסקי
המחלקה לפסיכולוגיה, אוניברסיטת סטנפורד, קליפורניה
והפקולטות למדעי החברה ולמינהל עסקים, אוניברסיטת תל-אביב

דברי הקדמה: פרופ' אפרים קציר, הנשיא הרביעי למדינת ישראל

ההרצאה תתקיים ביום שני, כ"ד בניסן תשנ"ה, 24 באפריל 1995
בשעה 20:00, באולם לב, בניין שנקר לפיסיקה, אוניברסיטת תל-אביב.

כניסה דרך שער דורפמן (4)
– הציבור מוזמן –

חשד: "מעריב" שילם לפרידן וצור כסף רב מאז 92' בתמורה להאזנות סתר ולשתיקתם

חוקרי המשטרה החרימו מסמכים בבית נמרודי, בעיתון וב"הכשרת היישוב"

מאת ראובן שפירא

העורך הראשי של "מעריב", עופר נמרודי, נעצר אתמול בעקבות עדויות מפורטות שמסר החוקר הפרטי יעקב צור, כך מסרו אתמול מקורות המעורים בחקירת האזנות הסתר לבכירים בתקשורת ובעסקים. הם הוסיפו כי צור, שותפו של רפי פרידן בחברת החקירות "אגם", יהיה עד מדינה בפרשה.

לדברי המקורות, בעקבות העדויות שמסר צור לחוקרי המשטרה בשבועות האחרונים, נאסף חומר חקירה רב, הכולל ראיות. קציני משטרה בכירים במטה הארצי אמרו אתמול כי הם משוכנעים שחומר הראיות שבידי המשטרה אפשר הגשת כתב אישום נגד נמרודי בהאשמה של הזמנת האזנות סתר בלתי חוקיות.

בעקבות מעצרו של נמרודי אתמול בבוקר בנמל התעופה בן גוריון, בעת שעמד לצאת לחו"ל, נעצרו עוד 5 אנשים החשודים במעורבות בביצוע האזנות סתר בלתי חוקיות. העצורים האחרים הם עו"ד מרדכי כץ, פרקליטו של רפי פרידן, החוקרים הפרטיים, זאב לאופר, אלי גרשוני ומיכה רותם וכן דוד רונן, האחראי על הביטחון בעיתון "מעריב" ובחברת האם שלו, "הכשרת היישוב".

חקירתם העצורים נמשכה אתמול מרבית שעות היום ותימשך היום. המשטרה תחליט היום אם לבקש הארכת מעצר לחשודים.

אתמול, במשך כל שעות היום, ערכו חוקרי היחידה הארצית לחקירות פשעים חיפושים במשרדי "מעריב" ו"הכשרת היישוב" ובביתו של עופר נמרודי וכן במשרדיהם של החוקרים הפרטיים שנעצרו אתמול. למטה היחידה לחקירות פשעים במתודתקה הובאו אתמול עשרות קופסאות קרטון ובהן אלפי מסמכים ותיקים שנתפסו במשך היום. בימים הקרובים יעברו עליהם החוקרים וינסו למצוא בהם ממצאים נוספים לחיזוק הראיות שבידיהם.

ככל הידוע, החוקר הפרטי יעקב צור מסר עדויות המחשידות באופן ישיר את עופר נמרודי בהזמנת האזנות סתר בלתי חוקיות מחברת "אגם" ומחוקרים פרטיים אחרים. המידע והעדויות שמסר יעקב צור הביאו לתפנית בחקירת האזנות הסתר וסיפקו לחוקרי המשטרה ראיות לכאורה נגד נמרודי ואחרים על הזמנה וביצוע האזנות סתר. בכלל זה נאספו ראיות גם נגד דוד רונן.

צור מסר: נמרודי הזמין

לפי העדויות שמסר יעקב צור, בשנים 1992–1994 היה עופר נמרודי באופן אישי בקשר עם רפי פרידן ויעקב צור והזמין אצלם האזנות סתר בלתי חוקיות לטלפונים ולפקסימיליות של בכירים בתקשורת ובעסקים. יותר מאוחר התנהל הקשר בין "הכשרת היישוב" ו"מעריב" ובין חברת "אגם", לצורך ביצוע האזנות הסתר, באמצעות דוד רונן, שהוא בכיר לשעבר בשב"כ שעבר לעבוד לפני כשנתיים וחצי ב"הכשרת היישוב".

החוקרים הפרטיים רפי פרידן ויעקב צור עומדים לדין בהאשמות של ביצוע עשרות האזנות סתר בלתי חוקיות לטלפונים, פלאפונים ופקסימיליות של אישים בכירים ומוסדות.

לפי החשד הנחקר עתה במשטרה, שילמו "הכשרת היישוב" ו"מעריב" סכומי כסף גדולים בשלוש השנים האחרונות לחברת "אגם" – ולבעליה באופן אישי – בתמורה לביצוע האזנות הסתר שביצעו עבורן וכן כדי שלא יעידו במשטרה נגדם.

"הכשרת היישוב" ו"מעריב" אישרו כמה פעמים בשנה האחרונה כי העסיקו את חברת החקירות "אגם", אבל לטענתם רק לצורך גילוי האזנות סתר וסיכול ריגול מסחרי. המידע שהיה בידי המשטרה זה זמן רב הצביע על חשדות לכך ש"אגם" וכן חברות חקירה אחרות הועסקו על ידי "הכשרת היישוב" ו"מעריב" גם לביצוע האזנות סתר. אחת הפרשיות הנחקרות על ידי המשטרה היא חשד להאזנות סתר בתוך בית "מעריב" שנעשו, על פי החשד, בידיעת בכירים ביותר בעיתון.

המעצרים תוכננו מתחילת השבוע הזה. המשטרה הצטיידה בצווי חיפוש ומעצר נגד החשודים. אתמול בבוקר נודע לחוקרי המשטרה שעופר נמרודי עומד לצאת לחו"ל. החוקרים חששו כי נמרודי יודע על המעצר הצפוי וחששו שאם הוא ישהה בחו"ל, בזמן ששאר המעורבים ייעצרו ויחקרו, הוא יוכל לתאם גרסאות וללמוד על החומר שבידי החוקרים. לכן אתמול בשעות הבוקר נערך דיון, בהשתתפות בכירי אגף החקירות במטא"ר, והוחלט לעצור את עופר נמרודי בעת שכבר היה בנמל התעופה ועמד להמריא לאירופה.

מנמל התעופה נלקח נמרודי ישירות לביתו בסביון, שם ערכו חוקרי המשטרה חיפושים במשך שעות אחדות בביתו ואספו מסמכים שונים. מהבית בסביון נסעו חוקרי המשטרה עם נמרודי לבית "מעריב", ערכו חיפושים ותפסו מסמכים ואחר כך המשיכו משם למשרדי "הכשרת היישוב" וגם שם תפסו מסמכים רבים שהועברו אחר כך בג'יפ משטרתי למטה היחידה לחקירות פשעים בפתח תקוה.

במקביל נעצרו החשודים האחרים. עו"ד מרדכי כץ, פרקליטו של רפי פרידן, כבר נחקר במשטרה פעמים רבות בשנה האחרונה. בין היתר, הוא חשוד בשיבוש הליכי חקירה והדחת עד. המשטרה חושדת כי סייע בשנה שעברה, לאחר מעצרם של פרידן וצור, לסלק עמדות האזנה שהוסתרו בתוך מכוניות והעביר מידע לחוקרים פרטיים אחרים שפעלו לשיבוש הליכי החקירה של המשטרה בפרשת האזנות הסתר.

גם החוקר הפרטי מיכה רותם חשוד בשיבוש הליכי חקירה. החוקר הפרטי אלי גרשוני חשוד בשיבוש הליכי חקירה ובמעורבות בהאזנות סתר בלתי חוקיות. החוקר הפרטי זאב לאופר חשוד במעורבות במקרים רבים של האזנות סתר לא חוקיות.

המשטרה תעצור בימים הקרובים חשודים נוספים הקשורים להאזנות הסתר הבלתי חוקיות, גם כאלה שאינן נוגעות ל"הכשרת היישוב" ול"מעריב". במשטרה מעריכים עתה כי הגיעו לשלב האחרון והחשוב ביותר בפרשת האזנות הסתר. נראה כי תוך זמן קצר יוזמנו לחקירה במשטרה להשלמת תיקי החקירה, גם חשודים נוספים, כולל בכירים מהעיתון "ידיעות אחרונות". שם חוקרת המשטרה חשד להזמנת האזנות סתר לטלפונים של העורך לשעבר של העיתון, דב יודקובסקי.

תצלומים: רג פרינר

עופר נמרודי (למעלה), האחראי על הביטחון ב"מעריב", דוד רונן (מימין), ועו"ד מרדכי כץ מגיעים ליחידה לחקירת פשעים בפ"ת

ועדת המעקב הדרוזית מארגנת הפגנה בעת ביקורו של ראש הממשלה בג'וליס

מוחה על העדפתו של רבין לפקוד את קברו של השייח אמין טריף, במקום את קבר יתרו

מאת יוסף אלגזי

הפגנות יקדמו את פניו של ראש הממשלה, יצחק רבין, מחרתיים בעת השתתפותו בקבלת פנים שמקיים סגן יו"ר הכנסת, ח"כ סאלח טריף, בביתו שבכפר ג'וליס. את ההפגנות מארגנות המועצה המקומית של הכפר וכן ועדת המעקב הדרוזית, שבה חברים מהעבודה, הליכוד, חד"ש ומרצ. השתיים מוחות על כך שראש הממשלה אינו מתכוון להשתתף בטקסים שמקיימת העדה הדרוזית בחג נביא שועייב בקבר יתרו בחיטין, ובמקום זאת יפקוד את קברו של השייח אמין טריף בג'וליס.

במכתב ששיגר מנהל לשכתו של ראש הממשלה, איתן הבר, לח"כ לשעבר זיידאן עטשי, הוא הודיע לו, כי בכוונתו של רבין "לכבד בחג נביא שועייב את כל בני העדה הדרוזית בבואו לקברו של השייח המנוח אמין טריף בג'וליס, וכן יבקר בהזמנתו של ראש המועצה, ח"כ סאלח טריף". יצוין, כי בבחירות המקומיות שהתקיימו בנובמבר 93' הודח ח"כ טריף מתפקיד ראש המועצה המקומית בג'וליס.

במכתב ששיגר למשרד ראש הממשלה, הזכיר ראש המועצה המקומית של ג'וליס, עאדל עאמר, כי בעבר נהגו כל מנהיגי ישראל לברך את כל העדה בקבר נביא שועייב, וציין: "בלב שמח ובזרועות פתוחות, אנו מוכנים לקבל את כבודו ביום החג בקבר הנביא שועייב בחיטין". ראש המועצה ביקש מראש הממשלה לא לבקר בג'וליס במועד זה בו נוהגת כל העדה לעלות לקבר יתרו בחיטין, ובמקום זאת הזמין אותו לביקור רשמי בג'וליס בכל מועד אחר שיבחר.

בתגובה למכתבו של הבר, שיגרה ועדת המעקב הדרוזית מכתב לרבין, שבו כתבה: "צר מנו לשמוע שכבודו החליט להחליף את קבר יתרו נביא הדרוזים בעולם, המצוי בכפר חיטין, בקבר של המנוח השייח אמין טריף בג'וליס. לא יעלה על הדעת שראש ממשלת ישראל – בן העם היהודי – יתן יד לקנוניה להעביר את המקום הקדוש ביותר של הדרוזים בעולם, קבר יתרו, חותנו של משה, לקבר אחר אפילו הקדוש בקדושים. יתרו אינו של אדם כלשהו או של משפחה כלשהי, כפי שמשה אינו של יהודי זה או אחר".

נציגי ועדת המעקב פנו ביום ה' למשטרה, וביקשו רשיון לקיום הפגנה מחרתיים בעת ביקורו של ראש הממשלה בג'וליס. לנוכח סירובה של המשטרה להעניק את הרשיון הדרוש, שוקלים המארגנים לפנות לבג"ץ. "הפגיעה ברגשי העדה הדרוזית כה גדולה ששום כוח בעולם לא יוכל למנוע מבניה להפגין נגד העלבון", הבהיר אחד המארגנים.

חוגים בעדה הדרוזית מחו על כך שח"כ טריף מנצל את קשריו האישיים עם מנכ"ל משרד ראש הממשלה, שמעון שבס, ואינו מסתיר כי מטרת קבלת הפנים בביתו והשתתפותו של ראש הממשלה באה לקדם את מסע הפריימריס שלו.

בסוף השבוע התקשר מנהל לשכת ראש הממשלה לראש אגף תחום מיעוטים במשרד ראש הממשלה, בני שילה, הנמצא בחו"ל, וביקש את עזרתו כדי לפתור את הבעיה.

בר"ג נחשף קזינו, מהגדולים שפעלו לאחרונה בגוש דן

מאת משה טובאל

בסוף השבוע נחשף ברמת גן אחד מבתי הקזינו הגדולים שפעלו בזמן האחרון בגוש דן. המשטרה עצרה את גדי שמש, יעקב כהן, אלי סיטונה ואברהם מורסל, כחשודים בניהול הקזינו. הארבעה, ששמם נזכר כבעלי בית קזינו אחר ברמת גן, שוחררו בערבות.

בלילה שבין יום רביעי ליום חמישי שעבר הגיעו בלשי מחלק המוסר ביחידה המרכזית של משטרת תל אביב לקזינו, שפעל ברחוב ביאליק 59 ברמת גן. באותה שעה היו שם כ-60 מהמרים. השוטרים החרימו חמישה שולחנות בלקג'ק, חמישה שולחנות רולטה ושמונה גלגלי רולטה. מעל השולחנות אספו השוטרים 61 אלף שקלים במזומן, 20 אלף דולר, ושוברים של חברות אשראי ב-30 אלף שקל.

פרטיהם של המהמרים נרשמו, כדי שיועברו לשלטונות מס הכנסה, ו-12 אנשים נעצרו, ביניהם ארבעת המנהלים והדילרים מחו"ל, העובדים בישראל ללא היתר.

בית קזינו אחר, שפעל בכיכר אתרים, נחשף באקראי, כששוטרים התעקשו לטפל בקטטה שפרצה בכיכר.

הוארך מעצרם של ארבעת החשודים ברצח העולה בחיפה

(ע). ארבעת החשודים ברצח ולדיסלב ברנשטיין (48), העולה שהוכה למוות בעת קטטת שיכורים בחיפה, נעצרו שלשום, בהוראת בית משפט השלום בחיפה ל-10 ימים, לצורך חקירה.

בא כוח המשטרה טען בבית המשפט, כי החשוד אלכסנדר צ'פלנוב (47), הודה ברצח לאחר שהתפקח, ובעת שחזור המקרה, טען שהלם בפניו של המנוח, שנפל וחבל בראשו.

גופתו של ברנשטיין נתגלתה ביום שלישי בדירתו, כשעליה סימני אלימות. לטענת בא כוח המשטרה, שהו שלושת החשודים האחרים בעת האירוע – אירנה ריסמן (43), גנאדי ליטבה (39) וגרשון חנוכביץ (38), עולים מחבר המדינות – בדירה.

גופתו של ברנשטיין, הרשום בתעודת הזהות כנוצרי, הועברה בצו בית משפט השלום בחיפה לנתיחה במכון לרפואה משפטית באבו כביר, בהסכמת הכומר דניאל רופאיין, נציג הכנסיה הקתולית בעיר, לאחר שלא עלה בידי המשטרה לאתר את קרובי משפחתו של המנוח.

בדיון על הארכת מעצרם טען הסניגור, עו"ד עוזי בראונר, "שארבעת החשודים היו בעת הקטטה בגילופין, ואין לייחס למי מהם אשמת רצח, שכן מדובר, במקרה הגרוע ביותר, בהריגה בקטטת שיכורים".

לדבריו, "ריסמן, ליטבה וחנוכביץ לא השתתפו בקטטה, ואירנה ריסמן, מתכנתת מחשבים במקצועה, מסרה את הודעתה – שהיתה עדה לתקרית האלימה – מפחד, לאחר שחוקר המשטרה איים עליה, כי היא צפויה ל-20 שנות מאסר". בראונר אמר כי "לחשודה יש אליבי, לפיו לא שהתה בדירה בעת הקטטה".

נציג המשטרה אמר, שארבעת החשודים היו שתויים בעת מעצרם, ולא ניתן היה לחקור אותם, עד להבאתם לבית המשפט.

השופט, חנוך שילוני, ציין שבידי המשטרה ראיות, לכאורה, הקושרות את החשודים לעבירת רצח או הריגה.

היום תדון מועצת עיריית ירושלים בפיטורי משולם עמית

מאת גבי זהר

ראש עיריית ירושלים, אהוד אולמרט, יכנס היום את מועצת העיר לדיון בהדחת משולם עמית מתפקידו כסגן ראש עיריית ירושלים ומחברותו בכמה ועדות בעירייה.

אולמרט החליט על הדחת עמית בטענה, שסגנו התלונן במשטרה על גניבות לכאורה מכספי העירייה בעת כהונתו של טדי קולק, בטרם פנה אליו בעניין. אולמרט דרש שעמית יאפשר ליועץ המשפטי של העירייה לבדוק את הפרשה, בטרם יגיש תלונה.

לדברי עמית, הוא החליט להגיש תלונה בשל חומרת הפרשה ובתוך כך העביר לראש העיר את המסמכים הנוגעים לעניין.

פרקליטתו של עמית, עו"ד דניאלה גרצולין, דורשת מאולמרט למנוע את כינוס הישיבה. אולמרט מסר, כי הוא נחוש בדעתו לכנס את מועצת העיר. במכתב ששיגרה גרצולין לאולמרט היא טוענת, כי דבריו שפורסמו בשבוע שעבר בכלי התקשורת הם "דברי הסתה חמורים וחסרי שחר נגד עמית". עו"ד גרצולין הזהירה כי פרסומים אלה הם עבירה על חוק איסור לשון הרע, וכי עליו להתנצל.

עסקת חייך

יזם/תעשיין, מעוניין להקים מפעל באזור המרכז?

אנחנו מציעים לך, באזור התעשייה יבנה, במקום נגיש ונוח ביותר.

- שטח קרקע של 6,800 מ"ר ועליו מבנה הכולל:
  אולם ייצור ממוזג בשטח של כ-1,723 מ"ר.
  משרדים בשטח של כ-740 מ"ר.
- אפשרות להקים מבנה נוסף בן 2 קומות בצמוד.
- כניסה באוקטובר-נובמבר 95.

לפרטים נוספים 03-5195492-5

נכסי אזורים בע"מ

גיל לוין

2 שוטרים נפצעו קל בעת ניסיון לעצור קטין

מאת משה טובאל

שני שוטרים ממשטרת השכונות בת"א נפצעו קל בעת ניסיון לעצור קטין. הקטטה שהתפתחה כתוצאה מכך אירעה ביום ששי בקרית שלום.

השוטרים נסעו ברחוב המצפן בשעה 14.00 לערך, כאשר הבחינו בקטין שהוצא נגדו צו מעצר בשל גניבת נשק לרכוש. השוטרים הלכו לרדוף אחרי הקטין. למקום הגיעו שני אחיו של הקטין ואחד מהם זרק אבן על שמשת הניידת. לפי גרסת המשטרה, נאלץ שוטר מג"ב לירות באוויר לאחר שאחד האחים ניסה לחטוף את נשקו האישי. שלושת הקטינים נמלטו והסגירו עצמם כעבור כמה שעות.

נצ"מ יורם רודמן יתמנה למפקד היחידה הארצית לחקירות פשעים

מאת משה טובאל

בפיקוד הבכיר במשטרת תל-אביב יתבצע בשבועות הקרובים סבב מינויים. מפקד משטרת מרחב הירקון, נצ"מ אלי אריה, יעבור לפקד על מרחב דן ויועלה לדרגת תת ניצב. את מקומו במרחב הירקון יתפוס נצ"מ יעקב שובל, מי שהיה קצין אג"ם במשטרת תל-אביב.

מפקד משטרת מרחב איילון, נצ"מ יורם רודמן, יתמנה בעתיד הקרוב למפקד היחידה הארצית לחקירות פשעים (יאח"פ) ויועלה לדרגת תת ניצב. ככל הנראה מינויו של רודמן יידחה עד שתסתיים החקירה בפרשת האזנות הסתר.

(ע). גם במשטרת התנועה בוצעו מינויים חדשים. מפקד מרחב חיפה, תנ"צ יעקב בורובסקי, מונה בסוף השבוע לראש מינהל מערך התנועה במטה הארצי. עם כניסתו לתפקידו החדש, ככל הנראה בתחילת החודש הבא, יועלה בורובסקי לדרגת ניצב. את בורובסקי יחליף בתפקידו בחיפה תנ"צ איתן שטיין, המשמש כיום כמפקד בית הספר הארצי.

מכרז

לעיצוב, להקמה, לאספקה ולתפעול של מערכת מאגרי מידע

1. הרשות לעסקים קטנים מבקשת לקבל הצעות לעיצוב, להקמה, לאספקה ולתפעול של מערכת מאגרי מידע אשר תשמש ככלי עזר לבעלי העסקים הקטנים. המערכת תכלול מערכות מחשב מקומיות בכל אחת מזרועות הרשות, ומטה תפעולי מרכזי אשר יהיה אחראי על עדכון נתוני המאגרים במערכות המקומיות באמצעות העברת נתונים אוטומטית.
   ההצעה תכיל את כלל המערכות הנדרשות, כולל:
   עיצוב מפורט, חומרה, תוכנה, הקמה ראשונית של המידע ותפעול שוטף של המערכת.
2. ניתן לקנות את מסמכי המכרז תמורת המחאה בנקאית לפקודת הרשות לעסקים קטנים ע"ס 1,500 ש"ח שלא יוחזרו.
3. תנאי יסוד למציעים:
   א. על המציע להיות בעל יכולת מוכחת ואינטנסיבית בתחומי המיחשוב, הנדסת תעשיה וניהול, טכנולוגיית המידע, הקמה ותפעול של מערכות מידע.
   ב. אישור רו"ח, שהמציע עוסק בעצמו בפיתוח מערכות ממוחשבות כאחד מעיסוקיו הראשיים, כאשר הוא מעסיק עובדים מקצועיים בתחום המחשבים.
   ג. אישור ניהול פנקסים כחוק.
   ד. על המציע להמציא ערבות בגובה 10% מגובה הצעתו (מפורט במכרז).
4. ניתן לקבל את המכרז אצל חשב הרשות, במשרדי הרשות לעסקים קטנים, רח' גרוזנברג 14, ת"א, בין השעות 8:30–13:30, החל מיום ד' 26.4.95.
5. כנס ספקים ייערך בתאריך 10.5.95 בשעה 10:00 בחדר הישיבות של משרד התמ"ס מחוז ת"א, רח' מאז"ה 76. ההשתתפות בכנס היא רשות.
   שאלות לקראת הכנס ניתן להעביר בפקס בלבד לרשות לעסקים קטנים עד לתאריך 8.5.95 בשעה 16:00. תשובות הרשות יינתנו בכנס הספקים בלבד.
6. את ההצעה יש להגיש בחמישה העתקים במקום ובאופן המפורט במכרז עד יום ב', 15.6.95, בשעה 12:00.
7. הרשות שומרת לעצמה את הזכות לנהל מו"מ עם מציע אחד או יותר על הצעותיהם ולבחור בחלק מהמרכיבים אשר יוצעו ע"י מציעים שונים, בהתאם לשיקול דעתה.
8. אין הרשות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
9. פרטים נוספים ניתן לקבל ברשות לעסקים קטנים אצל מר אמיר כבירי טל' 03-5107555, פקס' 03-5107557.

הרשות לעסקים קטנים בישראל

קונצרטים מיוחדים לסיום העונה המוסיקלית

המקהלה הקאמרית ההולנדית
עם התזמורת הקאמרית הישראלית

מנצח: לב מרקיז מרוסיה

יצירות מאת וברן, בון, קורנליוס ושוברט.

"קולות של מלאכים" הארץ

"לא מהעולם הזה" ידיעות אחרונות

יום ב' 15.5.95 בשעה 20:30

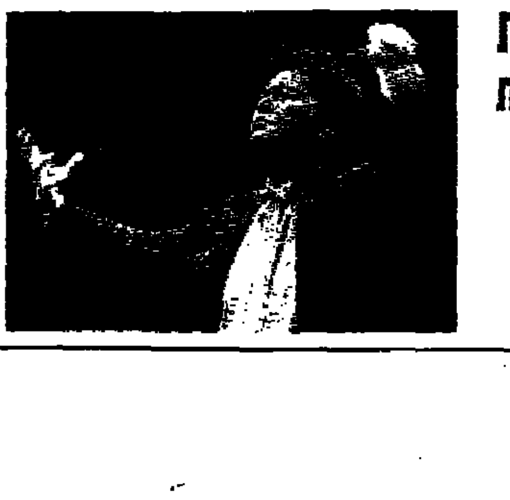

הקונצ'רטי הברנדנבורגיים מאת י.ס. באך
עם התזמורת הקאמרית הישראלית

מנצח: ג'וזף סוונסון מארה"ב

סולנית: מאייקו סונה מצרפת - צ'מבלו

"מיזוג של וירטואוזיות רגישות ועומק"

יום ג' 25.4.95 בשעה 20:30

תיאטרון ירושלים לאמנויות הבמה

רח' מרכוס 20, ירושלים ● הזמנת כרטיסים בטל' 610011

صورة عن الأصل

ספורט

עורך אבי רצון

רק ניצחון מפתיע של הגליל ימנע הערב הכתרת מכבי ת"א

סידרת הגמר־סל צפויה להסתיים 3–0 ביד אליהו

מאת אלי פרוסי

מכבי ת"א תארח הערב (20.35, שידור ישיר בערוץ הספורט) ביד אליהו את הפועל גליל עליון למשחק שלישי בסידרת גמר הגמר־סל. ביתרון 2–0, ואם תנצח הערב בשלישית, תוכתר מכבי ת"א בפעם ה־35 בכתר האליפות. בפעם הראשונה מאז הנהגת שיטת הטוב מחמישה משחקים בגמר־סל (החל ב־1990) עשויה עונת הכדורסל להסתיים שבוע לפני תום חודש אפריל.

בתולדות הגמר־סל הישראלי עדיין לא חזרה קבוצה מפיגור 2–0 לניצחון בסידרה. בשש הפעמים הקודמות בהן הוליכה מכבי ת"א 2–0 אחרי שני משחקים, רק פעם אחת זה לא הסתיים ב־3–0. היה זה בסידרת חצי הגמר ב־1990, כאשר הפועל ירושלים עם ארז חזן ניצחה ביד אליהו 78–65, אולם נוצחה במשחק הרביעי במלחה ובסידרה כולה.

שני המשחקים הראשונים בסידרה הבהירו שהגנת מכבי ת"א גדולה על כל התקפה בליגה הישראלית. מכבי ספגה 70 נקודות במשחק הראשון ו־73 נקודות במשחק השני, תוך ניטרולו המושלם של ברד לייף ועצירת הנקודות הקלות של הגליל בהתקפות מתפרצות.

גליל, לעומת זאת, התקשתה בעצירתו של הסרבי ראדיסב צ'ורצ'יץ', והתמקדות בו עלתה לה בשלשות קלות של מוטי דניאל במשחק הראשון ושל דורון ג'מצ'י במשחק השני.

קשה להאמין שדווקא הערב, מול היכל מלא וגדוש באוהדי מכבי ת"א, תצליח גליל להפתיע את יריבתה ולדחות את ההכרעה. אולי ההצהרה של מאמן הגליל פיני גרשון אחרי המשחק השני, לפיה מגיעה הערב קבוצתו למסיבת סיום, תעורר מעט שאננות אצל מכבי ותוביל למשחק צמוד, אולם לא יותר מזה.

מוטי דניאל: "אפשר להביא הערב מסאטא ומספריים. אנחנו לא מצפים לטיול, כי גליל קבוצה עם הרבה כבוד, אולם אנחנו מצפים שננצח".

בגליל מצפים ל־500 אוהדי הקבוצה, שיעודדו אותה הערב בהיכל. המאמן פיני גרשון: "נשתדל לעשות את המקסימום. זה לא קל לנצח הערב, ולא מדובר בפיקניק, כי מכבי תבוא עם התלהבות גדולה".

ישפטו ראובן וירובניק ודוד דגן.

התנאי של מנבר להצטרפותו למכבי – השתתפות בהחלטות

מאת רון קופמן

הנהלת מכבי תל אביב דנה ביום חמישי על צירופו של נחום מנבר כחבר הנהלה במועדון. דייוויד פדרמן הסביר את רצונו לצרף את מנבר, מאמן הפועל חולון בשנתיים האחרונות, באופן שהוגדר כנחרץ.

נודע כי התנאי של מנבר להצטרפות ולהשתתפות במימון באופן פעיל (שיעור הסכום עדיין לא נקבע סופית), הוא השתתפות בתהליך קבלת ההחלטות במועדון.

דייוויד פדרמן אמר אמש בעניין זה: "זה לא תנאי. הכוונה היא לשתף פעולה ולא לקחת את הכסף של מנבר, כי אותי אישית זה לא מעניין. נחום מנבר פעיל בכדורסל בארץ, הוא הוכיח שיש לו מה לתרום, ואם המעורבות שלו במכבי תהיה חלקית, זה לא יסייע לאף אחד. אנחנו ממשיכים לדון בעניין, ולהערכתי מסתמנת הבנה".

לשאלה אם לא צפוי ניגוד אינטרסים, מאחר שמנבר ימשיך בפעילות גם בהפועל חולון, ענה פדרמן: "על פניו ייתכן שיש ניגוד אינטרסים, אבל אנחנו מעוניינים לגרום לשינוי בכדורסל בארץ. בארה"ב יש חלוקה גיאוגרפית מבוקרת של קבוצות הליגה, וכאן יש 6–7 קבוצות בגוש דן. זה לא מצב בריא כלכלית וספורטיבית".

אירגון שחקני הכדורסל מאיים בצעדים נגד החוקים החדשים

מאת אלי פרוסי

"כל שחקני הכדורסל בארץ נותנים גיבוי לאירגון השחקנים במאבקו נגד החוקים החדשים של הנהלת איגוד הכדורסל" – אמר מיקי ברקוביץ', נשיא אירגון שחקני הכדורסל, אחרי פגישת ראשי האירגון עם שחקני הכדורסל בארץ, ערב החג.

ברקוביץ' הוסיף שלא ייתכן שאיגוד הכדורסל יתייחס לשחקנים כמטע זה, ויבקש להפיל עליו את כל התחלואים של הכדורסל הישראלי באמצעות חוקים שיפגעו בשחקנים. ראשי האירגון מקווים שהאיגוד ידון איתם בקרוב על החוקים החדשים, כי אחרים ישקלו השחקנים צעדים חריפים, בהם השבתת פתיחת אימוני נבחרות הבוגרים והעתודה בעוד כחודש.

● בנטון טרוויזו ניצחה אמש בבולוניה את פילדורו 90–79 במשחק הראשון בסידרת חצי גמר הגמר־סל האיטלקי (הטוב מחמישה). בחצי הגמר האחר יתמודדו מהערב באקלר בולוניה וסטפאנל מילאנו, שהדיחה בסוף השבוע את וארזה.

● ברצלונה ואוניקאחה מלאגה הבטיחו בסוף השבוע עלייתן לחצי גמר הגמר־סל הספרדי. ברצלונה השלימה ניצחון 2–0 באנדורה, 95–83, ומלאגה ניצחה במדריד 79–67 את אסטודיאנטס. ברצלונה מחכה בחצי הגמר למנצחת במשחק המכריע בין אלופת אירופה ריאל מדריד לסראגוסה. סראגוסה הביסה את ריאל בגומלין 94–77 והשוותה ל־1–1. מלאגה תשחק מול המנצחת בין קאסרס למנרסה. קאסרס ניצחה במנרסה בגומלין 64–67.

מעבר לשיא

מאת רון קופמן

בפתיחת עונת 1991/92 של ליגת המכללות בארה"ב, הקדיש ערוץ הספורט בכבלים ESPN כתבה לנדב הנפלד שכותרתה בתרגום סימולטני היתה "מה קרה ליונה (DOVE)". הכתבה עמוסת הסופרלטיבים ביכתה את פרישתו ממכללת קונטיקט אחרי עונת משחקים אחת (1990/91).

ארבע שנים מאוחר יותר, אבל בהקשר שונה, עולה אותה שאלה: מדי שנה: מה קרה לו? האם העונה בקונטיקט הביאה אותו אל מעבר לשיא? אין עוד שחקן בארץ שחושב כדורסל כמותו בזמן אמת. פעולה חכמה שלו מסוגלת להכריע משחק, והדוגמאות לא חסרות. ביום רביעי בגליל, במשחק גרוע מאוד שלו, הוא חטף כדור שניסה למסור דארן דיי, חסם נסיון זריקה של ארז חזן, וסיכל שתי התקפות רצופות של גליל עליון שפיגרה בשתי נקודות.

בהתקפה הוא לא היה קיים, וסיים עם שלושה סלים מהשדה מ־9 נסיונות. כל מי שרואה אותו משחק, מבין שאם היה מגבש לפחות שיטת קליעה יציבה אחת, הוא לא היה איתנו אלא באן.בי.איי.

הנפלד משחק במכבי ובנבחרת בעמדת פאואר–פורוורד, על אף שלמעשה נתוניו הפיסיים מחייבים שישחק בעמדת סמול–פורוורד. אבל בעמדה זו נדרשת יכולת קליעה גם מחוץ לקשת ולרחבה – ולו אין את זה. כדי שהתקפה במכבי תיראה כמו התקפה במשחק כדורסל, ולא כמו במשחק השכונתי "חיד בים", הכדור חייב לעבור דרך ידיו. מאחר שהוא לוקה בקליעה ולא מהווה איום על הסל ממרחק, מאפשרים לו מאמני היריב מרחב מחייה – ובעקרון הוא לא מנצל אותו.

לא ברור מה הסיבה לכך. ייתכן שהזנחה מצידו בשנים האחרונות באימון קליעות היא הסיבה. ייתכן שהעובדה שבמכבי יש קלעים מספיק, הביאה אותו להכרה להתמקד במסירה ובפעולות מניעת סלים. גם ייתכן שמאמניו לא דורשים ממנו לנסות לזרוק יותר כדי לקבל ביטחון, וייתכן שהוא יודע שהיתרונות שלו מחפים על הליקוי הבסיסי הזה.

הצוות המקצועי במכבי תל אביב, כאשר יגבש מדיניות לקראת העונה הבאה, טוב יחפש שחקן/ים שלא יפריעו "למסכבת" של נדב, כך שיתמקדו בשחקן ציר ובסמול–פורוורד. נדב שוב יהיה שחקן הגנה מצטיין, יקבל את ההזדמנויות שלו סמוך לקשת, ייתכן שהכדור שיזרוק לא יגיע לטבעת (וזה קורה לו יותר מדי פעמים) והקהל יגיב ב"וואו" נדהם. עצוב.

ההבדל בין קטש לשפר

במשחק החמישי בסידרת חצי הגמר־סל לפני שנתיים, הוליכה גליל עליון על מכבי תל אביב בשש נקודות בדקות הסיום. גליל נראתה קרובה למשבר מנטאלי, ואז לקח דורון שפר אחריות והיה מעורב בכל שמונה הפעולות האחרונות של קבוצתו שהבטיחו ניצחון ובהמשך אליפות היסטורית.

עודד קטש קיבל קבוצה ביתרון שמונה נקודות על מכבי ת"א בדקה ה־30, והתפרק איתה כליל. זה לא ההבדל היחיד בין קטש לשפר. קטש הוא כדורסלן מוכשר, אבל שפר בגילו ובאותה קבוצה כבר סיפק את הסחורה.

התירוץ הקלוש שלפיו לא ידע מאמנו כיצד להשתמש בו, מכלי להפחית ולוא במעט מהאחריות של פיני גרשון להפסד, לא עומד במבחן המציאות. באימון ערב המשחק היה ברור לקטש שהוא יוחלף בתוך 30 שניות מהפתיחה, מהטעם הפשוט שגרשון ועוזרו דייויד בלאט, לא רצו להראות לקצורין שינוי מהכיסיה לפני הרישום בכותס המשחק. בצהריים נמסרה לשחקנים החמישיה, כולל שינוי התיפקוד הצפוי בין קטש לדיי. כך שהשאלה היא לא האם ידע קטש, אלא מה עשה עם המידע על הפארקט. במילה אחת – לא כלום.

בעונה הבאה יהיה קטש ככל הנראה הרכז השני במכבי תל אביב. ללא שינוי מהותי בדרך החשיבה, הסיכוי שלו להצליח קלוש. גם במכבי הוא יגיע מהספסל, ולהבדיל מקבוצות אחרות, לא יאפשרו שם להתבטא בחופשיות יתרה.

חומר למחשבה.

"נגד מכבי חסר מישהו שינצח את המשחק. איפה הוא היה? הוא ישב על הספסל"

אומר עודד קטש על עצמו ומבקר בחריפות את מאמנו בגליל פיני גרשון: "בסידרה הזו התאכזבתי יותר מפיני מאשר מעצמי. במקום שמכבי ת"א תחפש פתרונות ליתרונות שלנו, אנחנו שינינו דברים ועלינו לשחק כקבוצה החלשה. דווקא במשחק החשוב פיני שינה קונספציה וזה לא מובן לי"

מאת אלי פרוסי

עודד קטש קלע העונה 18 נקודות בממוצע במשחק ליגה רגיל. התקשורת ואוהדי הגליל חגגו את גילויו של כוכב חדש בשמי הכדורסל הישראלי, ובמכבי ת"א היכו על חטא על עוד הזדמנות, אחת מני רבות בשנים האחרונות, שהוחמצה העונה עם שידורו לגליל עליון. היו גם באלה שחששו שמי שלא רצה את קטש במכבי ת"א, יקבל אותו חוגג אליפות על חשבונם.

אולם 8 נקודות שקלע בשני המשחקים בסידרת הגמר, ויתרון ברור של מכבי ת"א 2–0 לקראת זכייה נוספת בתואר, העלו תהיות לגבי היעלמותו של קטש, שבאוקטובר ימלאו לו 21 שנה.

● נראה שהמעמד גרם לך להתרגשות.

הכל שטויות.

● ירדת במעט ב־15 נקודות בממוצע בסידרת הגמר.

במשחק הראשון כל הקבוצה נקלעה ליום גרוע. זה קרה לנו כמה פעמים העונה. לגבי המשחק השני, אחרי ככלות הכל, קשה להפגין יכולת טובה מהספסל.

● נעלבת מזה שאחרי 52 שניות מהפתיחה נחתת בספסל?

לא הבנתי את המהלך של המאמן שלנו פיני גרשון. דובר על כך שאני אהיה הדילוף הראשון, כדי לבלבל את מכבי. אבל לא היה משחק מתחילת העונה שבו ב־13 הדקות הראשונות הייתי בחוץ. דווקא במשחק החשוב פיני שינה קונספציה וזה לא מובן לי.

● הוא שילב אותך בדקה ה־30, ואז מיתרון 66–58 החלה ההנמיכה בדרך להפסד.

מי שציפה שאני אעלה בדקה ה־30 למשחק ואנצח – טועה. את הסחורה היו צריכים לספק אלה שעליהם התבססו במרבית דקות המשחק. בסידרה הזו יותר התאכזבתי מפיני מאשר התאכזבתי מעצמי. הרבה בזכותי הגענו למקום שהגענו, ולא האמנתי שבמשחק הכי חשוב העונה לא יספרו אותי. הרבה פעמים יש לי ביקורות על עצמי, אבל במשחק השני לא עבדו כדי שאכנס למשחק, ומשלוש זריקות, ששתיים מהן היו בשנייה האחרונה של התקפה, קשה לצפות לגדולות. גם בחלק ההגנתי יכולתי לעזור בשמירה על ג'מצ'י.

● מכבי באה לסידרה בקברצה. בגליל כל המסגרת התפרקה.

הטעות היתה שלא המשכנו בשיטה הרגילה שלנו. במקום שמכבי ת"א תחפש פתרונות ליתרונות שלנו, אנחנו שינינו דברים ועלינו לשחק כקבוצה החלשה.

● אולי הסתפקתם בעלייה לגמר?

רצינו לזכות באליפות. זה היה החלום שלי. במשחק השני שיחקנו טוב, אבל בסוף היה חסר מישהו שינצח את המשחק.

● איפה הוא היה?

הוא ישב על הספסל.

● יתכן שיהיו כאלה שיסיקו משני המשחקים שאינך מתאים להיות רכז בכיר במכבי ת"א ובנבחרת.

מי שרוצה שיגיד זאת. אני לא דואג להמשך הקריירה שלי. מי שירצה הוכחות ליכולת שלי, יקבל אותן בעתיד.

● פיני גרשון אמר שהמשחק הערב הוא מסיבת סיום. אתה שותף לתחושה זו?

אף אחד לא אהב את ההתבטאות הזו. נעשה הכל כדי לנצח, אבל יהיה קשה מכיוון שמכבי באה בביטחון גדול למשחק.

● מומלץ לאנשי מכבי להביא הערב מספריים?

שיביאו מספריים – אבל שלא ישכחו שהכל יכול לקרות. אנחנו לא שכחנו לשחק כדורסל.

תצלום ארכיון

עודד קטש (מימין) מנסה לחסום את ראדיסאב צ'ורצ'יץ' במשחק הקודם ביד אליהו. הערב הם כנראה ייפגשו בפעם האחרונה

"מי שאומר שאין לו מוראל סובל מעייפות במוח"

אמר המאמן שלמה שרף לנוכח משבר מוראלי בנבחרת, ערב הנסיעה לפולין היום. שחקנים אמרו כי איבדו את חדוות המשחק וההתלהבות. שרף: "שחקני מכבי חיפה במוראל נמוך אחרי שהפסידו להפועל ת"א. אין לנו סיכוי לנצח בלי התלהבות. אני מודאג מירידת מתח אחרי המשחק נגד צרפת". במחאה על קיום מחנה האימונים בחג, לא הביאו השחקנים את נשותיהם וחברותיהם לארוחה חגיגית של הנבחרת

מאת אשר גולדברג

משבר מוראלי קשה פוקד את נבחרת ישראל ערב נסיעתה למשחק נגד פולין, במוקדמות אליפות אירופה, שיהיה ביום שלישי בעיר לאבוז'. מחנה האימון האחרון שהתקיים בסוף השבוע, חשף נבחרת בלי מוראל. שחקנים רבים נראו לחוצים ואינם מוכנים פסיכולוגית למשחק בפולין. בעיקר אמורים הדברים לגבי שחקני מכבי חיפה, שגררו את חבריהם ליכולת לא טובה ולחוסר התלהבות באימונים.

המאמן שלמה שרף ששוחח עם השחקנים גילה שלחיפאים, המהווים רוב בנבחרת הלאומית, והמשחק נגד פולין לא עומד בראש מעייניהם. כמה כדורגלנים אמרו שאין להם חדוות משחק והתלהבות כמו לפני המשחק נגד צרפת.

שרף: "לאור היכולת המאכזבת שגילו השחקנים במחנה האימון, אני אומר לא יכול להיות בטוח בהרכב הפותח וזה כולל את רוני רוזנטל. השחקנים טוענים שיש להם עומס. זו שטות. מי שאומר שאין לו מוראל לפני משחק, ובמיוחד משחק חשוב כמו נגד פולין, סובל מעייפות במוח. לנבחרת בהעדר התלהבות, לחימה ורצון, אין שום סיכוי לנצח בפולין. ואני לא אומר את הדברים האלה כדי לחפש תירוצים. פשוט, זה המצב".

● שלמה, אתה לחוץ בגלל המצב הזה?

אפשר להגיד שאני מודאג ולא רגוע, אבל בהחלט לא לחוץ. יש בעיה פסיכולוגית. שחקני מכבי חיפה במוראל נמוך. נראה שהמצב בליגה אחרי ההפסד שלהם נגד הפועל תל אביב פגע בהם ויש ירידת מתח גדולה אחרי המשחק נגד צרפת. השחקנים מתנהגים כאילו כבר הגענו לשיא ואין צורך להמשיך. הבהרתי להם שהשיאים עדיין לפנינו, ואם כבר עכשיו הם מתלוננים על עומס ועייפות, אז מה יהיה כאשר נשחק בעוד חודש וחצי בבוקרשט נגד נבחרת רומניה ונגיע לשם בלי חשק. אני מבסוט, זאת לא הכנה טובה.

"איך אני יכול לעבור לסדר היום, כאשר אני רואה את רוני רוזנטל יורד מכר הדשא אחרי חיזום של חמש דקות ויושב בצד בגלל מתיחה ברגל. גם דברים אחרים לא מצאו חן בעיני. ביחוד המשחק נגד הנבחרת האולימפית שלא היה בו שום דבר טוב. אני בהחלט לא שלם ולא מרוצה ממה שראיתי במחנה האימון האחרון".

באסיפת קבוצה דיבר המאמן על הירידה ביכולת וברצון של השחקנים. זו היתה אסיפה ארוכה מן הרגיל. שרף דרש מהם לחזור מייד למסלול, לעשות הפרדה בין הליגה לנבחרת הלאומית ולא להרוס את ההישגים שהיו עד עכשיו.

מתברר שבמחנה האימון שהתקיים ערב החג ובחג, התלוננו השחקנים בפני המאמן על שנגזר עליהם להיות רחוקים מבני משפחותיהם. השחקנים שהתבקשו להביא לארוחת ערב חגיגית את נשותיהם וחברותיהם, נקטו צעד מחאה כאשר השאירו את הנשים והחברות בבית.

שלמה שרף מתנצל לפני ביבי נתניהו

מאמן נבחרת הכדורגל שלמה שרף ביקש אתמול להתנצל לפני מנהיג הליכוד ביבי נתניהו על הדברים שאמר בראיון ל"הארץ", שלפיהם "מה שהנבחרת הזאת עושה בשביל ישראל לא עושים אלף ביבי נתניהו עם כל ההרצאות שלהם בעולם".

שרף ביקש להדגיש: "הדברים שפורסמו ב'הארץ' אמנם נאמרו על ידי, אבל כשאמרתי אותם לא התכוונתי לביבי נתניהו באופן אישי, אלא לכל השגרירים והפוליטיקאים של ישראל המופיעים בעולם. הנבחרת היא של כל עם ישראל ואין לה קשר למפלגה כלשהי, או לאישיות פוליטית זו או אחרת".

מאז קיבל שרף כמה פניות טלפוניות נזעמות של אנשים שהביעו כעס על הפגיעה בכבודו של מנהיג הליכוד ביבי נתניהו.

חלפון וטלקר הפצועים ישחקו בפולין

הנבחרת האולימפית בכדורגל תשלים היום את הכנותיה באימון שתקיים ברמת גן, לקראת יציאתה לפולין. בסוף השבוע קיימה הנבחרת יומיים של אימונים ובהם לא התאמנו שני שחקני הפועל חיפה הפצועים, אלון חלפון ועופר טלקר.

המאמן יצחק שום אמר, כי השניים כשירים, יסעו למשחק בפולין ומקומם בהרכב מובטח.

במשחק האימון נגד הנבחרת הלאומית, גילה עידן שום יכולת טובה ויש לו עדיפות בקישור על פני אופיר קופל מהפועל פתח תקוה. השחקן הבולט במשחק האימון היה אסי דומב שהבטיח את מקומו בין ה־11 למשחק ביום שלישי.

ההרכב הצפוי של הנבחרת האולימפית: שטראובר, דומב, גדי ברומר, בנאדו, חלפון, טלקר, אזולאי, אלון ברומר, שום, סביליה, הולצמן.

אשר גולדברג

שרף: עופר מזרחי מועמד לפתוח בפולין

"הוא בכושר טוב ויכול לעשות בחוד דברים יפים", אמר המאמן הלאומי. ההחלטה על כך תתקבל היום לאחר שיוברר אם החלוץ רונן חרזי כשיר. דוד אמסלם הפצוע לא ייצא לפולין. במקומו זומן אבישי ז'אנו. משחק אימון בין הנבחרת הלאומית לאולימפית הסתיים בתיקו 2–2

תצלום ארכיון

עופר מזרחי. "הוא יודע לשמור על הכדור"

מאת אשר גולדברג

נבחרת ישראל בכדורגל תקיים הבוקר אימון באיצטדיון רמת גן במקביל לאימון הנבחרת האולימפית. בתום האימון יסעדו השחקנים ארוחת צהריים משותפת וייצאו לנמל התעופה בלוד, משם ימריאו אחר הצהריים לעיר קטוביץ' בפולין.

היום יוחלט אם החלוץ רונן חרזי הפצוע בשרירי הבטן יסע לפולין. חרזי ינסה להתאמן עם הנבחרת ובסיום האימון, אחרי התייעצות משולשת בין חרזי, רופא הנבחרת ד"ר מרק רוסטובסקי והמאמן שלמה שרף, יוחלט אם חרזי יצטרף לנבחרת. אם ישוחרר, יסע במקומו חלוץ עירוני אשדוד, עמיר תורג'מן. סגל הנבחרת יכלול 18 כדורגלנים.

שלמה שרף: "הפציעה של חרזי מאוד מסובכת. יכול להיות שאחרי הטיפולים של ד"ר רוסטובסקי הוא ירגיש טוב. אבל אם הוא יעלה בהרכב הפותח, יכול להיות שאחרי חמש דקות ימתח שוב את שרירי הבטן ואז אני מפסיד חילוף. נתתי לו עוד יומיים של מנוחה וביום ראשון (היום) אחליט אם הוא נוסע. ברור שחרזי הוא אחד השחקנים החשובים בהרכב הראשון. הפולנים חוששים ממנו ואחרי שהוא הבקיע נגדם שני שערים, ירתקו אליו שמירה מוגברת".

ממחנה האימון שוחרר בשל פציעה בברך דוד אמסלם והוא לא יצטרף למסע לפולין. במקומו זומן אבישי ז'אנו. ההרכב למשחק נגד פולין, בהעדרו הצפוי של חרזי, עדיין לא ברור.

למאמן שרף יש שתי אופציות. האחת היא שילובו של החלוץ עופר מזרחי. "עופר בכושר טוב. הוא יכול לשחק בחוד ולעשות דברים יפים. הוא יודע לשמור על הכדור והחלטו מועמד להרכב הפותח. ניסיתי במשחק האימון את איציק זוהר כקשר חמישי, אבל זה לא הלך. הרבה דברים עם זוהר לא מצאו חן בעיני".

האפשרות השנייה היא שילובו של אמיר שלח כבלם והעברתו של הבלם הקבוע, אלון חרזי, לתפקיד הציר־קשר הצ'יבלם. שרף: "זו אפשרות שאחליט עליה רק באימון האחרון ביום שני אחר הצהריים. שלח וקליינגר ישחקו כבלמים. אלון חרזי יוסט קדימה ויאפשר לטל בנין ואלון חזן להיות יותר חופשיים. זה שינוי במערך, אבל עדיין אין לי החלטה סופית".

● מדוע לא ישחק רוני רוזנטל כחלוץ מרכזי?

שרף: רוני לא יכול לשחק היום כחלוץ מרכזי. הוא לא יודע לשמור על כדור עם הגוף. יכולת הכידרור שלו לא כל כך טובה. גם בסוסנהאם הוא משחק יותר מאחור. הוא יותר יעיל כאשר הוא בא מהקו השני. רוזנטל ישחק רק בקישור".

המאמן אמר, כי טעות היתה לנסוע 40 שעות לפני המשחק ולהכניס את כל המערכת ללחץ. "הייתי מעדיף לנסוע יותר מוקדם. זה לא אידיאלי לצאת ברגע האחרון ובשעות לא נורמליות, אבל אין עכשיו מה לעשות. נשתדל לעשות כמה שאנחנו יכולים כדי שהשחקנים לא יהיו לחוצים".

בעניין האפשרות שהנבחרת הלאומית תבקר במחנות ההשמדה באושוויץ ובבירקנאו, אמר שרף: "הביקור הזה חשוב מאוד מהיבט הלאומי. אני מעוניין שהנבחרת תיסע, אבל צריך לזכור שלמרות שזה חשוב מאוד גם מבחינה פסיכולוגית, יש לנו גם משחק. הכוונה שלי היא שרוב השחקנים יסעו. נקיים ביום שני בבוקר אימון קל ונשתדל לבקר באושוויץ ולחזור בצהריים כדי שהשחקנים יוכלו לנוח לקראת האימון המסכם במגרש בלאבוז'ה".

ביום חמישי קיימה הנבחרת משחק אימון נגד הנבחרת האולימפית. המשחק הסתיים בתיקו 2–2. בדקה השלישית כבש איציק זוהר שער, אבל שני שערים של שי הולצמן (15) ושל ניר סביליה (37) העניקו לאולימפית יתרון 2–1. הנבחרת שיחקה חלש מאוד ועמדה בפני תבוסה, אבל שער עצמי, בדקה ה־65, של גדי ברומר מבעיטה של רוני רוזנטל, קבע 2–2. במשחק שהיה באיצטדיון רמת גן שפט יצחק בן יצחק.

4 הפסדים לנבחרת הנערות בקדם אליפות אירופה

גראברובו, בולגריה (שירות "ספורט הארץ"). נבחרת הנערות נוצחה בכל ארבעת משחקיה בטורניר קדם אליפות אירופה שהיה בבולגריה וכמובן שלא העפילה לשלב חצי הגמר.

הנערות הובסו ביום רביעי 97–61 על ידי אוקראינה, והפסידו אחר כך למקדוניה 50–47 (27–23) במשחק בו קלעה ריבי גרינבוים 20 נקודות, נכנעו לרומניה 65–57 (31–32) במשחק בו קלעה גרינבוים 21, ואחר כך נכנעו לבולגריה 49–46 (23–20).

● בכדוריד. במשחק המרכזי בליגה הלאומית בכדוריד ניצחה המוליכה קרית אונו את הפועל פתח תקוה 14–6.

מכבי חיפה – בית"ר ירושלים במשחק המרכזי בחצי הגמר

במשחק המוקדם (16.00) הפועל חיפה – נתניה

מכבי חיפה וביתר ירושלים יתמודדו בחצי גמר גביע המדינה בכדורגל (תשעה במאי). כך נקבע בהגרלה שהיתה בערב החג באולפני קול ישראל בתל אביב.

המשחק הראשון (16.00) של ההצגה הכפולה ברמת גן יפגיש את הפועל חיפה ומכבי נתניה.

הפועל פ"ת לא תחדש את החוזה עם הצרפתי מישיש

מאת שלומי ליזה

הפועל פתח תקוה החליטה לא לחדש את החוזה עם הקשר הצרפתי כרמלו מישיש, למרות הדבקות והיכולת הטובה שהפגין בכמה משחקים. בקבוצה לא שוכחים את מצבי הרוח של השחקן ואת הסיבות האיסלקיות שקיים מידי פעם. גם הבלם אלכסנדר הולף שאיכזב מאז הגיע לארץ לא ימשיך, מאחר שלא הצליח להיכנס להרכב ונותר על הספסל מחזורים רבים. לעומת זאת תחתים הקבוצה לשנתיים את הקשר המרוקאי נורדין מוסיין שנבחן העונה והשאיר רושם טוב, אך בגלל פער של כמה אלפי דולרים לא הוחתם, משום שעליו מצטערים ראשי הקבוצה עד היום. כן בודקים אפשרות להחתים לעונה הבאה את בוני גינצבורג, שוער הנבחרת הלאומית ועירוני אשדוד. מגמת ראשי הפועל פ"ת להרכיב בעונה הבאה סגל חזק שייאבק על האליפות לאורך עונה שלמה ולא למשך 20 מחזורים בלבד, כפי שעשתה הקבוצה העונה.

מכבי פ"ת מעוניינת בקהימי מבית שאן

במכבי פתח תקוה בודקים אפשרות להחתים את הקשר הארגנטינאי של הפועל בית שאן קלאודיו קהימי. בקבוצה התרשמו מיכולתו של קהימי וסבורים שהוא השחקן שיכול לעזור לייצב את מרכז השדה של מכבי פ"ת לקבוצה מסוכנת יותר. לעומת זאת החלוץ אלכסנדר גיידוק לא ימשיך בעונה הבאה. הבלם מורד מגנמרוב התחיל העונה טוב במכבי פ"ת והכוונה היא לקנות את כרטיס השחקן שלו תמורת 100 אלף דולר. במשחק הליגה הקרוב ביום ו' יחזור דן בן שבתאי לעמדת הבלם האחורי, מפני שמגנמרוב לא יכול לשחק בגלל כרטיסים צהובים.

בני יהודה לוחצת על המאמן יעקב גרונדמן

בבני יהודה לא ימשיך נסים בכר לאמן בעונה הבאה וההנהלה פועלת במרץ למינוי מאמן אחר במקומו. המועמד המועדף על ההנהלה הוא מי שהיה כאמן לאומי יעקב גרונדמן. הכוונה היא שגרונדמן יהיה מנהל מקצועי ובהתחיו יעבוד כמאמן רמי לוי שיחזור לשכונה אחרי עונה בצפריירים חולון. למרות הלחצים שמפעילים על המאמן גרונדמן, ספק אם ייענה להצעה מכיוון שהוא חתום בהתאחדות לכדורגל כמאמן של נבחרות הנוער לשנה נוספת. גרונדמן עדיין לא ענה אם בכוונתו להפסיק בשירות ההתאחדות ולאמן בבני יהודה.

עירוני אשדוד קנסה את אוקפור ב־1,000 דולר

ועדת המשמעת של עירוני אשדוד, קנסה בסוף השבוע את הבלם הניגרי אוצ'ה אוקפור ב־1,000 דולר. אוקפור נטש בשבוע שעבר לפני משחק הגביע נגד בית"ר ירושלים, את חדר ההלבשה לאחר שהמאמן שייע פייגנבוים החליט לא להכלילו בהרכב הפותח. אוקפור הושעה מייד לאחר החקירה והוא יחזור היום לאימונים כמקובל.

הצוות של מכבי ת"א ינהל את נבחרת צה"ל

הצוות המקצועי של מכבי תל אביב מונה לאמן את נבחרת צה"ל שתשחק ביום העצמאות נגד נבחרת כוכבי הליגה, במשחק שיהיה בקרית שמונה כהצדעה לישובי הצפון. המאמן יהיה אברהם גרנט, עוזרו יהיה עמנואל אופיר, מאמן הכושר יהיה גיא עוזרי והמנהל שמעון קוזק. גרנט נסע ביום חמישי לחופשה באוסטריה והוא יחזור לארץ הבוקר. עם חזרתו של גרנט יפגשו המאמן ומכבי תל־אביב על מנת לזרז את החתימה בין שני הצדדים. במכבי תל אביב מעריכים מאוד את העבודה של גרנט ורוצים שהנושא יסתיים כמה שיותר מהר. המנהל שמעון קוזק נסע היום להולנד כדי להכין את הקייטנה לסוף העונה והאימון של הקבוצה בקיץ.

הליגה הלאומית מתחדשת השבת

בסוף השבוע יתחדשו המשחקים בליגה הלאומית בכדורגל לאחר פגרה בת שבת אחת.

תכנית משחקי המחזור ה־26: בית"ר תל אביב – צפריירים חולון, הפועל פתח תקוה – הפועל תל אביב, מכבי חיפה – בני יהודה, מכבי נתניה – ראשון לציון, עירוני אשדוד – בית"ר ירושלים, הפועל באר שבע – הפועל חיפה, מכבי תל אביב – הפועל בית שאן, מכבי פתח תקוה – מכבי הרצליה.

1.7 מיליון שקל למנחש 15 בטוטו

לאחר בדיקה של 90% מהטפסים נמצא משתתף אחד שהצליח לנחש 15 משחקים נכונים ואם לא יימצאו משתתפים נוספים הוא יקבל 1.7 מיליון שקל. 47 ניחשו 14; 573 ניחשו 13; 4,575 ניחשו 12; 24,670 ניחשו 11.

הניחוש הנכון: 1, 1, X, X, 1, 1, 1, 2, 1, 1, 1, X, 1, 2, X.

טוטו־טיקו

לאחר בדיקה של 90% מהטפסים לא נמצא אף משתתף שהצליח לנחש 7 משחקים: 15 ניחשו 6; 365 ניחשו 5.

המשחקים: 2, 3, 12, 15, 18, 19, 31.

טוטו־לוטו

לאחר בדיקה של 90% מהטפסים לא נמצא אף משתתף שהצליח לנחש 14 משחקים. חמישה ניחשו 13; 46 ניחשו 12; 330 ניחשו 11; 1,850 ניחשו 10.

הניחוש הנכון: 1, 2, X, X, X, X, 2, X, 2, 1, 1, 1, X, 1, 2.

הארץ
04-623166/7
03-5121333/44
02-254245/8

ספורט

הליגה הארצית / מחזור 25

38 נק' להכח ר"ג שעלתה למקום השני; 36 לאשדוד, בת ים ויבנה

מאת משה הריינעש

הכח רמת גן עלתה למקום השני אחרי ניצחון 0-2 על מכבי קרית גת. שתי הראשונות ניצחו. המוליכה מכבי יפו נכנעה 1-0 במשחק חוץ להפועל קרית שמונה שטיפסה למקום ה־13.

הפועל אשדוד שהיתה שניה ערב המחזור נכנעה בטייבה 1-0. לחלק העליון הצטרפו גם הפועל בת ים שניצחה במגרשה 0-2 את הפועל חדרה ומכבי יבנה שניצחה 3-2 את שמשון תל אביב. שמשון הידרדרה שוב למקום האחרון, אחרי שהפועל לוד ניצחה במגרשה 0-1 את הפועל רמת גן.

רשימת המורחקים במחזור ה־25 כוללת את יגל מליחי משמשון שהכשיל מאחור שוקן ידיב, ניר לוי מהכח בגלל שנגח בפניו של שחקן יריב פתחת מדיקה אחרי שנכנס ואפילו לא נגע בכדור, ושמואל קורצקי מכפר סבא בגלל צהוב שני.

הפועל קרית שמונה – מכבי יפו 0-1 (0-1)

● השער: שלמה אדרי (20) ● המצטיין: אבי כהן (שוער קרית שמונה) ● שופט מהיל דאוד, 2,000 צופים, בקרית שמונה.

הפועל טייבה – הפועל אשדוד 0-1 (0-0)

● השער: מיקל אסרה (72) ● המצטיין: קוסטל סלרמן (טייבה) ● שופט משה אהרון, 1,500 צופים, בטייבה.

יאסר מואמי

הכח רמת גן – מכבי קרית גת 0-2 (0-0)

● השערים: קובי הודי (47), אלון יצחקי (49) ● המצטיין: רן חיים (שוער הכח) ● שופט איתן תבורידי, 1,200 צופים, בחולון.

י. חכם

הפועל בת ים – הפועל חדרה 0-2 (0-0)

● השערים לבת ים: יוסי גודרנה (64, 69) ● המצטיין: יוסי גודרנה ● שופט יעקב בן חמו, 1,500 צופים בבת ים.

פיני דיסל

מכבי יבנה – שמשון תל אביב 3-2 (0-1)

● השערים ליבנה: דוד דוד (64), איציק עשור (82), אורן דנציגר (85) ● לשמשון: מודדי דעקנין (33, 74, מ־11 מ') ● המצטיין: איציק עשור ● שופט מאיר לוי, 500 צופים, ביבנה.

יצחק פרי

הפועל לוד – הפועל רמת גן 0-1 (0-0)

● השער: טל כהן (83) ● המצטיין: טל כהן ● שופט יצחק בן יצחק, 1,000 צופים, בלוד.

הפועל אשקלון – כפר סבא 1-1 (0-1)

● השער לאשקלון: ניר לוין (68) ● לכפר סבא: ואלרי קורלנצ'וק (44) ● המצטיין: ואלרי קורלנצ'וק ● שופט רוחמים שאשה, 1,000 צופים, באשקלון.

יוסי פרמוק

הפועל ירושלים – ס.ב. נס ציונה 0-0

● המצטיין: קרלוס אולראן (נס ציונה) ● שופט דוד ברק, 1,500 צופים, במדי.

טבלת הליגה הארצית

1. מכבי יפו	25	26-55	47
2. הכח רמת גן	25	28-34	38
3. הפועל אשדוד	25	32-41	36
4. הפועל בת ים	25	31-36	36
5. מכבי יבנה	25	28-29	36
6. מכבי קרית גת	25	30-34	35
7. הפועל רמת גן	25	29-30	35
8. ס.ב. נס ציונה	25	33-35	34
9. הפועל טייבה	25	19-20	34
10. הפועל כפר סבא	25	31-36	33
11. הפועל חדרה	25	26-29	30
12. הפועל ירושלים	25	38-36	30
13. קרית שמונה	25	38-23	29
14. הפועל לוד	25	38-24	28
15. הפועל אשקלון	25	38-27	27
16. שמשון תל אביב	25	38-23	26

מלך השערים

1. יוסי גודרנה (בת ים) 17
2. יניב עופרי (שמשון ת"א) 14
3. ואלרי קורלנצ'וק (כפ"ס) 12
4. נאור גלילי (אשדוד) 11
–. גיל סספורטס (קרית גת) 11
6. רני משה (נס ציונה) 10
–. ניסים נורי (חדרה) 10

משחקי המחזור הבא

מכבי יפו – הכח ר"ג (1-1)
קרית גת – מכבי יבנה (2-2)
שמשון ת"א – בת ים (1-2)
חדרה – הפועל טייבה (3-0)
אשדוד – הפועל ירושלים (1-1)
נס ציונה – אשקלון (2-2)
כפר סבא – הפועל לוד (1-1)
הפועל ר"ג – קרית שמונה (1-2)

ליגה א': מרחבים הפתיעה את כפר שלם 2-0 ב־9 שחקנים

מכבי עכו הגדילה יתרונה במחוז הצפון

מוליכת מחוז הצפון של ליגה א', מכבי עכו, הגדילה את יתרונה בתום המחזור ה־25 אחרי ניצחון חוץ 0-2 בתמרה. בדרום נוצחה המוליכה הפועל כפר שלם 4-2 במשחק חוץ על ידי הפועל מרחבים, שסיימה את המשחק בתשעה שחקנים בעקבות שתי הרחקות. כפר שלם עדיין מדורגת בראש, אך הפער בינה להפועל יהוד (2-0 על אור יהודה) צומצם לשתי נקודות.

צפון: מכבי עוספיה – אור עקיבא 2-0 (1-0), טירת הכרמל – נצרת עילית 2-0 (0-0), הפועל עכו – כפר קנא 5-1 (2-0), מכבי תמרה – מכבי עכו 0-2 (0-1), מכבי חדרה – בני סכנין 1-1 (0-1), אום אל פאחם – בני עת אולבה 2-2 (0-1), אליי נצרת – מכבי שפרעם 2-2 (0-1).

דרום: הפועל מרמורק – באר יעקב 0-1 (0-1), קרית מלאכי – בית"ר באר שבע 0-1 (0-0), הפועל מרחבים – כפר שלם 4-2 (1-2); מרחבים סיימה את המשחק בתשעה שחקנים בלבד, אחרי ששניים משחקניה הורחקו, קרית אונו – רמת עמידר 2-1 (1-2), הפועל יהוד – אור יהודה 2-0 (1-0), לורוס חולון – הפועל ירוחם 5-0 (0-3), צעירי יפו – רליית אל כרמל 3-0 (0-0), בית"ר רמלה – מכבי שעריים 0-0.

מחוז צפון

1. מכבי עכו	24	20-44	36
2. אחוה נצרת	25	19-48	33
3. בני סכנין	24	21-45	31
4. אום אל פאחם	25	22-28	30
5. הפועל עכו	24	22-38	25
6. מכבי שפרעם	24	24-26	24
7. מכבי עוספיה	24	29-25	23
8. גבעת אולגה	24	31-32	23
9. מכבי תמרה	24	31-25	20
10. מכבי חדרה	25	27-21	20
11. כפר קנא	24	37-29	19
12. מכבי עבלין	24	31-28	18
13. אור עקיבא	25	42-25	18
14. נצרת עילית	25	31-13	16
15. טירת הכרמל	24	42-18	14

מחוז דרום

1. כפר שלם	25	15-33	34
2. הפועל יהוד	25	15-28	32
3. לורוס חולון	25	21-35	30
4. הפ. מרמורק	25	25-38	29
5. קרית אונו	25	28-45	28
6. אור יהודה	25	28-34	28
7. הפועל ירוחם	25	31-28	27
8. ב. באר שבע	25	28-38	26
9. הפועל מרחבים	25	32-38	26
10. רמת עמידר	25	25-27	23
11. בית"ר רמלה	25	39-26	22
12. צעירי יפו	25	34-18	22
13. קרית מלאכי	25	33-15	20
14. מכבי שעריים	25	27-17	19
15. באר יעקב	25	36-21	18
16. ד.א.ל. כרמל	25	51-29	16

אורי אפק יחל היום בחקירת הפסד נבחרת הנשים בכדורעף

מאת אריה ליבנת

סגן שר החינוך והספורט, מיכה גולדמן, מינה את מנכ"ל הוועד האולימפי לשעבר אורי אפק לבדוק את נסיבות הפסדה המבוזן (3-2) של נבחרת הנשים ללוקסמבורג, בטורניר הגמ המולד האחרון בכדורעף.

גולדמן הגיב אתמול על הפרשה: "זה מעשה שאנחנו צריכים למחוק אותו, משום שהוא פגע במדינת ישראל. לקבוע תוצאות מראש הוא דבר חמור מאוד. אני רוצה להחליף את חברי ועדת המשמעת של איגוד הכדורעף, ואאפשר לאיגוד להפעיל את המערכות שלו, אבל בכל זאת החלטתי להתערב. צריך לקבל מידע כדי להסיק מסקנות".

אורי אפק, המנהל בפרשה, יחל היום את חקירתו בפגישות שיקיים עם ראש המשלחת לטורניר, טוד מגריזה; עם מאמן הנבחרת, יעקב הרשקו, ועם שלוש שחקניות בכירות. אפק יגיש את המסקנות לסגן השר עד סוף החודש. אפק אמר: "קראתי את העובדות שנכתבו בעיתון ערב והתרשמתי מהן, אבל את החקירה שלי אחל עם לוח חלק".

● רועי לווינברג מהרושנים ראשון לציון זכה אתמול במרוץ רב משתתפים שנערך באזור ירושלים וזכה לאחר שעבר 200 ק"מ בזמן כולל של 5:26.05 שעות. הוא הקדים ב־65 שניות את גמרור דובינסקי מאלפי מנשה.

● ב־550 שייטים ב־280 כלי שייט השתתפו באליפות הנוער של ישראל ובשבוע האביב שהתקיימו אתמול בחוף תל אביב. בדגם לייזר ניצח שלו יפתח מגינוסר ובאלוף הנוער הכותר גל לין מאילת. בדגם מיסטרל זכה שי תורם ובין הנשים נת שי. שניהם מתל אביב. בדייסבורס זכה ניר שגב ובין הנשים ענת קולודני.

סמואל לא החליט אם ישתתף בראלי ירדן שייערך במאי

הבעיה הכספית עשויה להיפתר אחרי שכלי תקשורת בצרפת המגלים התעניינות בהשתתפות נהג ישראלי במדינה ערבית, מוכנים לממנו

מאת יעקב צלאל

ראם סמואל, נהג הראלי הישראלי המתכונן לראלי קורסיקה, עדיין לא החליט אם ישתתף גם בראלי ירדן שייערך ב־18 ב־19 במאי, 13 ימים אחרי סיומו של ראלי קורסיקה.

במגעים של ראלי, הצבעים במשך ההכנות ותכנון, השתתפותו של סמואל בראלי ירדן היתה אמורה להיקבע כבר לפני כמה שבועות, אולם החלטה סופית על כך תתקבל רק בסוף השבוע, כך אמר שלשום ל"הארץ" ז'אק קריסטוף באייה, סוכנו של סמואל בצרפת. באייה אמר, שאמנם חסר מימון להבטחת ההשתתפות של סמואל בראלי ירדן, אבל מבחינתו סמואל חייב להשתתף בירדן.

לדברי באייה, יש התעניינות רבה של התקשורת הצרפתית בהשתתפותו של נהג ישראלי בראלי במדינה ערבית. אוטוסוד, תוכנית טלוויזיה על מכוניות, שהיא לדברי באייה תוכנית המכוניות הטובה ביותר בטלוויזיה הצרפתית ומשודרת ב־TF1, הבטיחה לכסות את השתתפותו של סמואל בראלי. גם העיתון "לה מונד" ועיתון נוסף "פראנס אינטר" הבטיחו לסמואל כיסוי. תשובה של "לאקיפ", עיתון הספורט הצרפתי, תינתן רק אחרי שסמואל יאשר את השתתפותו בראלי ירדן.

אם סמואל ישתתף בראלי ירדן, הוא מתכנן לעשות זאת במכונית מקבוצה A, עובדה שתציב אותו בין המועמדים לנצח בראלי, אם כי ניסיונו הדל בראלים מדבריים, כמו זה של ירדן, יפגע בסיכויי הצלחתו.

ראלי ירדן יהיה הסיבוב השני באליפות המזרח התיכון בראלי. הסיבוב השלישי ייערך בראשית יולי בלבנון.

הראלי הקרוב בתוכניתו השנתית של סמואל הוא ראלי קורסיקה, הסיבוב הרביעי באליפות העולם בראלי, שייערך בין ה־3 ל־5 במאי. סמואל, המעביר את השבועות האחרונים בקורסיקה בלימוד המסלול, ביחד עם הנווט מרטין בינ'רדובאל, ימשיך לנהוג בפורד אסקורט קוסוורט מקבוצה N שבה הוא התחרה בשנה וחצי האחרונה. בגלל בעיות תקציביות הוא נאלץ לעבור על המסלול עם מכונית שכורה ולא במכונית אימון, מה שעלול לפגוע בביצועיו במהלך הראלי.

בעיטה חופשית

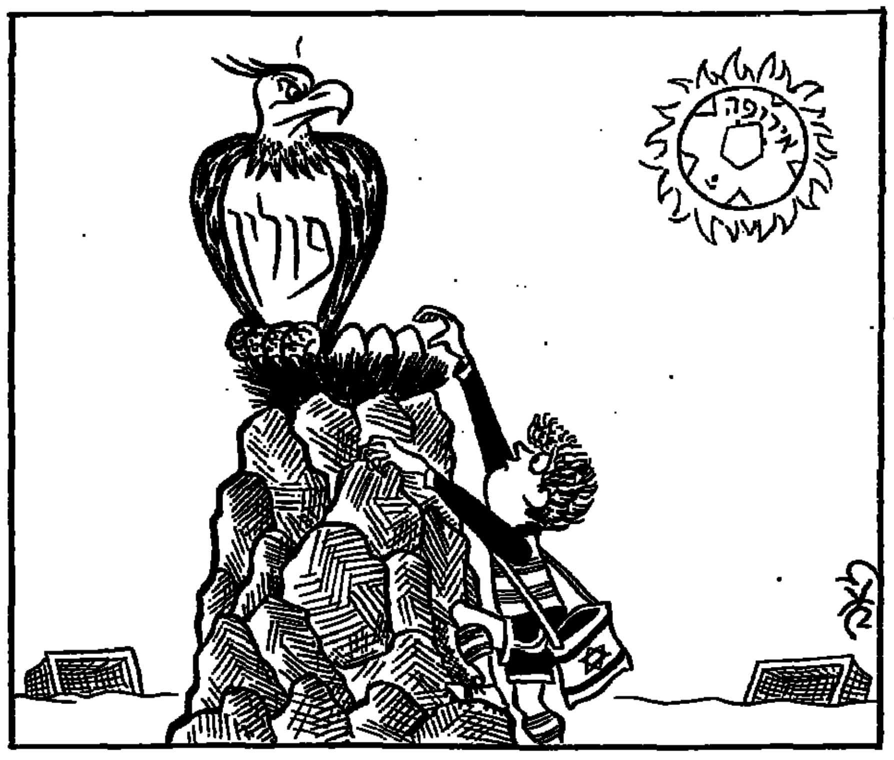

רק הפרש שערים מפריד בין בורוסיה דורטמונד לברמן

המוליכה נוצחה 2-1 בידי באיירן מינכן. ורדר ברמן סיימה ב־2-2 עם קייזרסלאוטרן

מינכן (שירות "ספורט הארץ"). בורוסיה דורטמונד, מוליכת בליגה הגרמנית, הפסידה 2-1 לאלופה באיירן מינכן. דורטמונד ממשיכה להוביל רק בהפרש שערים על ורדר ברמן לאחר שברמן סיימה ב־2-2 נגד קייזרסלאוטרן. ציקלר (51) והיינה (69) העלו את באיירן מינכן ליתרון, וריקן מדורטמונד צימק בדקה ה־82.

קייזרסלאוטרן כבר הובילה 0-2 בברמן משערים של אנדריאס ברמה (9) ומארשל (17). מאריו בזלר השווה בצמד שהבקיע בדקות ה־50 וה־60.

בורוסיה מנשנגלאדבך ניצחה את המבורג 2-1. פרייבורג שבמקום השלישי, סיימה עם מינכן 1860 מתחתית ב־1-1 והחמיצה הזדמנות להתקרב עוד יותר למוליכות.

התוצאות האחרות: קארלסרואה – שטוטגרט 3-1; בוכום – פ.צ. קלן 0-1; באייר לוורקוזן – דואיסבורג 2-0; שאלקה – ארדינגן 2-1; דינאמו דרזדן – פרנקפורט 2-1.

תומאס קוסטנמאייר (מלפנים) במאבק עם הבולגרי יורדאן לצ'קוב מהמבורג, בניצחון מנשנגלדבאך 1-2

הליגה הגרמנית

1. דורטמונד	27	25-54	39
2. ורדר ברמן	27	28-52	39
3. פרייבורג	27	37-56	37
4. קייזרסלאוטרן	27	28-40	37
5. מנשנגלאדבך	27	32-65	36
6. באיירן מינכן	27	36-49	35
7. קארלסרואה	27	34-38	29
8. לוורקוזן	27	38-46	28
9. קלן	27	43-43	26
10. שאלקה	27	36-36	26
11. שטוטגרט	27	51-45	25
12. המבורג	27	35-34	24
13. פרנקפורט	27	45-31	24
14. מינכן 1860	27	48-31	19
15. ארדינגן	27	39-27	18
16. בוכום	27	55-29	17
17. דואיסבורג	27	48-20	15
18. דרזדן	27	53-24	12

כריס וודל עשוי לחזור למארסיי

כריס וודל, בעבר שחקן מארסיי והיום בשפילד ונסדיי, עשוי לחזור למארסיי בעונה הבאה, כך אמרו מקורות במועדון. מארסיי ניצחה אתמול בליגה השניה את אלנסו ועלתה למקום הראשון.

● הולנד: גו אהד – ניימיכן 3-2;

● פורטוגל, משחק חוזר: סי־רנשה – ויטוריה סטובאל 1-0.

היום באיטליה: הדרבי של רומא

היום ייערך מחזור משחקים מלא באיטליה ובמרכזו יעמוד הדרבי של רומא: רומא נגד לאציו. המוליכה יובנטוס תארח את פאדובה השניה פארמה תארח את אינטר.

המשחקים האחרים: קליארי – רג'יאנה; בארי – ברשיה; סמפדוריה – פיורנטינה; נאפולי – גנואה; מילאן – טורינו.

● נבחרת בלגיה ניצחה את ארה"ב 0-1 במשחק ידידותי אמש בבריסל. גינטר סחפס כבש את השער היחיד במשחק דקה לפני סיום המחצית הראשונה.

● מוקדמות אליפות אפריקה: קונגו – סיירה ליאון 2-0; טנזניה – מצרים 2-1; סנגל – טוגו 5-1.

● פריז הביסה את ליל 6-0 במשחק ידידות בכדורגל. פלאביו מאסטרי ורונאלד בארזוני כבשו כל אחד שלושה שערים.

לוי וכהנא – אלופי טורניר הטניס לנוער

הראל לוי, בן ה־17, המדורג 80 בדירוג העולמי לנוער, זכה באליפות הנוער הבינלאומית של ישראל שהיתה בבת ים בהשתתפות 70 טניסאים צעירים מ־14 ארצות. לוי ניצח בגמר את נועם אורזן 7-5, 7-5 וצבר 40 נקודות דירוג.

נטלי כהנא (17) מחיפה זכתה בפעם השניה ברציפות בבכורה לנערות, כשניצחה בגמר את אושרי שעשוע מבת ים 6-4, 6-4. בתואר הזוגות זכו אמיר חדד והראל לוי בין הבנים, והצמד כהנא־שעשוע בין הבנות. יו"ר איגוד הטניס ידי הרניק העניק את הפרסים למנצחים.

היום תחל בבאר שבע תחרות הנוער הבינלאומית השניה.

● טורניר הסניורים במגרשי מכבי צפת, בהשתתפות יותר מ־300 שחקנים, הסתיים בסוף השבוע. בין גילאי 35 ומעלה ניצח שי פונר; גילאי 45 – ג'ו ארק; גילאי 55 – רון סטיל וגילאי 65 – יצחק בן שחר. ג'נין ספראוס זכתה בתחרות לבנות 35 ומעלה.

צ'אנג וביורקמן בגמר בהונג קונג

מייקל צ'אנג, המדורג ראשון, ויונאס ביורקמן (5) עלו לגמר הטורניר בהונג קונג. צ'אנג ניצח בחצי הגמר את המדורג שלישי, ג'ים קורייר, 6-4, 6-2 ואילו ביורקמן הביס את בן ארצו יאן אפל 6-1, 6-4.

שידור ישיר באן.בי.איי

הערב ישודר (22:30) בערוץ 33 המשחק בין ניו יורק ניקס לאורלנדו מג'יק. המשחק יוקדם יותר ויועבר בסיום משחקה של מכבי תל אביב נגד גליל עליון.

נשיא ההתאחדות האיטלקית נחקר בחשד למעילה בתפקידו

רומא (רויטר). אנטוניו מאטרזה, נשיא ההתאחדות האיטלקית בכדורגל, נחקר תחת אזהרה על ידי השלטונות האיטלקים בחשד של מעילה בתפקידו. כך דיווחו אתמול עיתוני איטליה.

מאטרזה נחקר ביום שישי בנוגע לחשדות, כי ההתאחדות האיטלקית שילמה לקרובים וחברים של מאטרזה את חשבון ההוצאות שלהם בגביע העולם בארה"ב בקיץ שעבר. האשמות הראשונות בקשר לכך הועלו על ידי חבר הפרלמנט ניקולה פאסטה. מאטרזה סירב להגיב אתמול על האשמות.

באג'ו חוזר לנבחרת איטליה

רומא (רויטר). רוברטו באג'ו חוזר לנבחרת איטליה, לאחר הפציעה ממנה סבל במשחק נגד ליטא ביום רביעי. אריגו סאקי כלל את באג'ו בסגל בן 19 השחקנים למשחק בוילנה שיהיה ביום רביעי.

לסאקי יש בעיה את מי לצרף לנבחרת: באג'ו או ג'יאנפרנקו זולה, שהודחו בשני המשחקים נגד אסטוניה ונגד קרואטיה. סאקי החזיר לסגל את השוער ג'יאנלוקה פאליוקה ואת אלסנדרו קוסטה קורטה.

דימיטרי קליגר ניצח בתחרות האתלטיקה הראשונה שלו בארץ

קבע ב־400 מ' 47.56 שנ', לפני אלחנדרו קראוס שעלה מצ'ילה. שניהם משתייכים למכבי תל אביב

מאת אריה ליבנת

העולה החדש מרוסיה, דימיטרי קליגר, ניצח בתחרות הראשונה שלו בישראל – מירוץ ל־400 מ', בזמן 47.56 שניות. קליגר הקדים את העולה החדש מצ'ילה, אלחנדרו קראוס, שקבע 45.70 שניות. השניים משתייכים למכבי תל אביב, שמובילה בתום המחזור הראשון של הליגה באתלטיקה בהפרש ניכר על פני עמק חפר והפועל תל אביב במקום השלישי. במירוץ זה הגיע יניב ועקין ממכבי חיפה ב־50.64 שניות.

בכדור ברזל הפתיע יואב שרף ממכבי חיפה את השיאן איגור אברבוך ממכבי ת"א. שרף קבע 17.54 מ' ואברבוך 17.11 מ'. ב־110 מ' משוכות ניצח אפיר סמואלי מהפועל ת"א ב־15.04 שניות. במקום השני הגיע איציק קיזרי מאס"א ת"א בזמן 15.53 שניות. ב־5,000 מ' ניצח דב קרמר מהפועל ת"א בזמן של 14:38.95 דקות. בקפיצה לגובה ניצח דתן מרגלאר מהפועל ת"א בזמן 2.08 מ'.

בין הנשים הצטיינה ענת מרד בת ה־16 מהפועל פתח תקוה, שניצחה בקפיצה לרוחק 5.58 מ', וב־100 מ' משוכות ביחד עם אנה קליגר (רעייתו של דימיטרי) בזמן של 14.55 שניות. ב־400 מ' ניצחה שרון לב מאס"א ת"א ב־56.21 שניות. בכדור ברזל ניצחה צילה אשר ממכבי ת"א כשקבעה 13.58 מ'. ב־3,000 מ' ניצחה נילי אברמסקי בזמן של 10:21.59 דקות.

בסיום דרמטי עלתה ארסנל לגמר המחזיקות נגד ריאל סראגוסה

גברה 3-2 על סמפדוריה בבעיטות הכרעה מ־11 מטר אחרי ששוערה סימן עצר שלוש בעיטות. הפסד 3-1 לצ'לסי לא מנע עליית הנציגה הספרדית

השוער דייויד סימן נישא על כתפי חבריו לקבוצת ארסנל, אחרי שעצר שלוש בעיטות בהכרעה מ־11 מטרים נגד סמפדוריה בחצי גמר גביע המחזיקות

ביום חמישי בלילה נערכו שני משחקי הגומלין בחצי גמר המחזיקות. ארסנל, מחזיקת הגביע, וריאל סראגוסה עלו לגמר שייערך בפארק דה פראנס בפאריס בעשרה במאי. ארסנל עלתה על חשבון סמפדוריה אחרי דרמה גדולה – הארכה ו־3-2 בבעיטות הכרעה מהנקודה הלבנה.

סמפדוריה, שהפסידה בלונדון 3-2, עלתה ליתרון משער של מנצ'יני (14), אך איאן רייט השווה (62). שער של קלאודיו בלוצ'י (84) העניק לאיטלקים יתרון 1-2 שהיה מעלה אותם לגמר ושתי דקות אחר כך כשכבש בלוצ'י שוב, הכל נראה גמור, אבל שער של סטפן שוואריץ בדקה האחרונה קבע 2-3 לסמפדוריה ושלח את הקבוצות להארכה בה לא נכבשו שערים למרות לחץ של סמפדוריה.

בבעיטות ההכרעה היה הגיבור דייויד סימן, שוער ארסנל ונבחרת אנגליה. הוא עצר את שתי הבעיטות הראשונות של סמפדוריה וגם את האחרונה (שאם היתה נכבשת היתה כופה שיוויון והמשך הבעיטות) והעלה את ארסנל לגמר שני ברציפות.

בלונדון ניצחה צ'לסי את סראגוסה 3-1, אך ההפסד 3-0 בשלב הראשון סיים את דרכה של צ'לסי במפעל. פול פרלונג (31), פרנק סינקלייר (64) ומרק סטיין (86) כבשו לקבוצת, שער החוץ המכריע של סנטיאגו אראגון (54).

גם פורטוגל, ארגנטינה, קמרון ואוסטרליה ברבע גמר הנוער

פורטוגל, ארגנטינה, קמרון ואוסטרליה השלימו ביום חמישי את שמונה הנבחרות שעלו לרבע גמר אליפות העולם לנוער בקטאר.

פורטוגל ניצחה את הולנד 3-0 ושמרה על מאזן מושלם, בעוד ארגנטינה ניצחה את הונדורס 4-2 ועלתה מהמקום השני בבית ג'. הולנד סיימה את הטורניר.

בבית ד' ניצחה קמרון את קוסטה ריקה 3-1 וסיימה ראשונה, לפני אוסטרליה שסיימה ב־1-1 נגד גרמניה והקדימה אותה. שאר העולות לרבע הגמר שמשחקיו יהיו היום הן ברזיל, רוסיה, יפאן וספרד.

המשחקים: ברזיל – יפאן; רוסיה – ספרד; קמרון – ארגנטינה; פורטוגל – אוסטרליה.

בוסטון הבטיחה מקומה בפליי אוף למרות הפסד 92-99 לניו יורק

סקרמנטו ודנוור יתמודדו הלילה על המקום האחרון בפליי אוף

טבלות ה־NBA

מזרח

	נצ'	הפ'	%
1. אורלנדו	57	24	70.4
2. ניו יורק	54	27	66.7
3. אינדיאנה	51	30	63.0
4. שארלוט	49	31	61.3
5. שיקגו	46	34	57.5
6. קליבלנד	43	38	53.1
7. אטלנטה	42	39	51.9
8. בוסטון	35	46	43.2
9. מילווקי	33	47	40.7
10. מיאמי	31	50	38.3
11. ניו ג'רזי	29	52	35.8
12. דטרויט	28	53	34.6
13. פילדלפיה	24	57	29.6
14. וושינגטון	20	61	24.7

מערב

	נצ'	הפ'	%
1. סן אנטוניו	61	20	75.3
2. יוטה	59	22	72.8
3. פיניקס	58	23	71.6
4. סיאטל	57	24	70.4
5. ל.א. לייקרס	48	33	59.3
6. יוסטון	47	34	58.0
7. פורטלנד	42	38	52.5
8. דנוור	39	41	48.8
9. סקרמנטו	39	42	48.1
10. דאלאס	36	45	44.4
11. גולדן סטייט	26	54	32.5
12. מינסוטה	21	60	25.9
13. ל.א. קליפרס	16	65	19.8

* הקבוצות המודגשות הבטיחו את מקומן בפליי־אוף

בוסטון (רויטר). סלטיקס דחתה את מסיבת הפרידה מהבוסטון גארדן אחרי שהבטיחה אתמול את מקומה בפליי אוף, על אף הפסד לניו יורק ניקס. הניקס ניצחה 92-99 על הפארקט ששימש את בוסטון 49 שנה, אבל למרות זאת שריינה לעצמה בוסטון את המקום השמיני והאחרון במזרח בעקבות הפסדה של מילווקי 82-103 לקליבלנד. בוסטון תשחק בסיבוב הראשון נגד אלופת המזרח, אורלנדו מג'יק.

יוברט דייויס קלע 20 נקודות לניקס וגרג אנטוני הוסיף 19. ניו יורק, ששיחקה ללא פטריק יואינג ודרק הארפר, תארח את קליבלנד בסיבוב הראשון של הפליי אוף. במחצית המשחק בבוסטון הוצגו בפני הקהל רד אאורבך ו־22 משחקני העבר של סלטיקס, בהם ביל ראסל, בוב קוזי ולארי בירד, לתשואות הבמה הגדוש.

● קליבלנד קאוואלירס – מילווקי באקס 82-103. ג'ון וויליאמס קלע 24 נקודות והוריד 11 ריבאונדים כדי להוביל את מילווקי. "שיחקנו בצורה לא אגרסיבית כפי שציפיתי", אמר מייק פראטלו, מאמן קליבלנד.

● פיניקס סאנס – דאלאס מאבריקס 99-110. צ'ארלס בארקלי קלע 22 נקודות ונטל 17 ריבאונדים. הניצחון, יחד עם הפסד של סיאטל לסקרמנטו, הבטיח לפיניקס את ראשות הבית הפאסיפי ואת המקום השני במערב. פיניקס תשחק נגד פורטלנד בסיבוב הראשון.

● סקרמנטו קינגס – סיאטל סופרסוניקס 97-105. וולט ויליאמס קלע 27 נקודות וסקרמנטו שמרה על סיכוייה להגיע לפליי אוף. סקרמנטו מפגרת בחצי משחק אחרי דנוור במאבק על המקום האחרון שנותר בפליי אוף, והשתיים יתמודדו הלילה.

● סן אנטוניו ספרס – לוס אנג'לס קליפרס 96-107. שון אליוט קלע 21 נקודות ווויני דל נגרו 16 בניצחון החמישי ברציפות של סן אנטוניו. דניס רודמן הוריד 17 ריבאונדים.

● אטלנטה הוקס – דטרויט פיסטונס 111-128. סטיב סמית קלע 21 נקודות במחצית הראשונה (23 בסך הכל) והביא לאטלנטה מקום שביעי במזרח, והמפגשים עם אינדיאנה בסיבוב הראשון בפליי אוף. השתיים ישחקו הלילה.

● אורלנדו מג'יק – אינדיאנה פייסרס 110-86. שאקיל אוניל קלע 20 נקודות והוריד 13 ריבאונדים. אורלנדו סיימה את משחקי הבית שלה במאזן 39-2, כולל 28-0 נגד קבוצות המזרח.

● יוטה ג'אז – מינסוטה טימברוולבס 96-99. אנטואן קר וקארל מלון (22 נקודות) הוליכו את יוטה לניצחון והבטיחו לעצמם מקום שלישי במערב ומפגש עם יוסטון רוקטס בסיבוב הראשון.

● ניו ג'רזי נטס – וושינגטון בולטס 107-106. ארמון גיליאם קלע 28 נקודות והנטס ניצחה את וושינגטון אחרי חמישה הפסדים רצופים.

● פילדלפיה 76' – מיאמי היט 113-106. דאנא בארוס קלע 21 נקודות לפילדלפיה, גלן רייס קלע 36 למיאמי.

ניצחון שני במחלוקת

אור ליום שישי הבטיחה לעצמה סן אנטוניו ספרס את המאזן הטוב ביותר בליגה, אחרי ניצחון 111-112 על דאלאס. שון אליוט קלע שתי זריקות עונשין שנויות במחלוקת חצי שניה לסיום. השריקה לסיום נשמעה ורק אחריה נשרקה העבירה. דייויד רובינסון קלע 36 נקודות לספרס. "אי אפשר לעצור את דייויד", אמר ג'ייסון קיד, שהשיג מאזן דו ספרתי בשלוש: 10 נקודות, 12 ריבאונדים ו־13 אסיסטים.

● סיאטל סופרסוניקס – יוסטון רוקטס 97-114. דטלף שרמפף קלע 21 נקודות והבטיח לסיאטל ניצחון 13 ב־16 בבית. אקים אולאג'ואן קלע 26 נקודות.

● שארלוט הורנטס – ניו יורק ניקס 86-91. ניו יורק חזרה מפיגור 12 נקודות ברבע הרביעי, אך הצליחה לנצח תודות ל־18 נקודות של ג'ון סטארקס ו־15 של צ'ארלס סמית ושל אנטוני בונר. אלונזו מורנינג קלע 22 לשארלוט, ששיחקה ללא מאגסי בוגס.

● שיקאגו בולס – דטרויט פיסטונס 120-105. שיקאגו ניצחה בפעם החמישית ברציפות. מייקל ג'ורדן קלע 17 נקודות באחוזים נבוכים (8 מ־18), הוריד שבעה ריבאונדים ושבעה אסיסטים.

שאר המשחקים: פורטלנד טרייל בלייזרס – לוס אנג'לס לייקרס 111-97; גולדן סטייט – סקרמנטו 112-98.

המשחקים אור ליום חמישי: קליבלנד – באקס 90-79; אטלנטה – ניו ג'רזי 104-99; וושינגטון – אורלנדו 123-117; אינדיאנה – פילדלפיה 103-91; מילווקי – בוסטון 106-97; יוטה – יוסטון 115-96.

هكذا من الأصل

פלשתינאים חמושים פשטו על בית דפוס במזרח ירושלים ומנעו הדפסת עיתון

העיתון, "אל־אומה", נוקט קו אופוזיציוני לרשות הפלשתינית

מאת אורי ניר

כ־20 צעירים פלשתינאים, חלקם מזוינים, פשטו ביום חמישי שעבר על בית הדפוס של השבועון "אל־אומה" במזרח ירושלים, המבטא קו אופוזיציוני חריף לרשות הפלשתינית ולאש"ף, והרסו את הלוחות המוכנים לדפוס ומנעו את צאתו לאור למחרת. הם אמרו לבעלי של בית הדפוס שקיבלו הוראה למנוע את פרסום העיתון הסתלקו.

בעלי העיתון, בני משפחת אל־חטיב ממזרח ירושלים, מאשימים את מנגנון "הביטחון המסכל" של ג'בריל רג'וב, אבל דוברו של רג'וב הכחיש אמש כל מעורבות של אנשיו במעשה.

על נסיבות האירוע מסר אמש עדנאן אל־חטיב, עורך השבועון. הוא סיפר שביום חמישי בערב, בסביבות השעה 5, כשהעיתון היה מוכן לדפוס, פרצו לבית הדפוס, בשכונת בית חנינא בצפון מזרח ירושלים, 20 עד 30 צעירים ערבים, חלקם חמושים באקדחים, ודרשו לקבל את הלוחות המוכנים לדפוס.

אל־חטיב לא היה אז במקום, אך איש הדפוס מסר לו, לדבריו, שהמתפרצים הזדהו כאנשי "הביטחון המסכל" של הרשות הפלשתינית, ואמרו שקיבלו הוראה מהממונים עליהם למנוע את פרסום העיתון. אל־חטיב אמר שהם נטלו את החומר המוכן לדפוס וכמה תשלילי תצלומים, והסתלקו.

אחיו של עורך "אל־אומה", סופיאן, שבעבר ערך את עיתון השמאל המזרח ירושלמי "אל־מית'אק" (שנסגר בפקודת ישראל באמצע שנות ה־80), אמר אמש שהוא ואחיו חוששים לדבר, מחשש שיבולע להם. הוא הכריז: "ממשלת ישראל סוגרת עיתונים ומגרשת אנשים, אבל היא לא הורגת אותם סתם. אנחנו כאן נמצאים רשמית תחת שלטון ישראל, אבל מעשית אנחנו תחת שלטון ערפאת". לדבריו, עובדי העיתון רוצים לדעת "מי השלטון האמיתי בירושלים".

עורך העיתון אמר אמש כי לא הגיש תלונה למשטרת ירושלים, משום שאינו יודע לבטח שאנשי רג'וב הם אלה שפשטו על בית הדפוס, ומשום שאינו "מתלונן על גורם פלשתיני לפני שלטונות ישראליים".

עדנאן אל־חטיב אמר שלא פנה גם לרשות הפלשתינית, משום שהוא אינו מקיים כל קשר עמה. בכוונתו, אמר, "להמתין ולראות מה יעשו השלטונות הישראליים". לדבריו, קשה להאמין שיותר מ־20 איש יפשטו על בית דפוס בירושלים, בלי ששלטונות ישראל יידעו על כך.

דוברו של ג'בריל רג'וב, עאר כי עלון, אמר אמש שלאנשי המנגנון שלו אין יד במעשה. "הכל שקר שהמציאו בעלי העיתון, כדי למשוך אליהם תשומת לב", אמר והוסיף: "העיתון הזה כלל אינו נמצא על סדר היום שלנו". לדבריו, "הביטחון המסכל" אינו פועל בירושלים, בידיעה שהדבר אסור לפי הסכם אוסלו.

העיתון "אל־אומה" החל לצאת לאור לפני כשלושה חודשים, בכל יום ששי בשבוע. תפוצתו קטנה מאוד והוא מטיח ביקורת קשה מאוד – יוצאת דופן בבוטות שלה בזירה הפלשתינית, על הרשות הפלשתינית, על אש"ף ועל ההסכמים עם ישראל. עיתונאים פלשתינאים במזרח ירושלים אומרים שהעיתון משקף קו המאפיין את "החזית העממית – המפקדה הכללית", ארגונו של אחמד ג'בריל.

חברי הרשות הפלשתינית: האופוזיציה מוכנה לשקול השעיית הפיגועים

מאת עמירה הס
סופרת "הארץ" ברצועת עזה

בישיבתה השבועית של הרשות הפלשתינית נדונו אתמול בהרחבה, יחסיה של הרשות עם הסיעות האופוזיציוניות ברצועה, וההתקדמות שחלה, לדברי חברי הרשות, בדו שיח עם האופוזיציה, והכוונות פלגיה השונים לשקול מחדש את מדיניות הפיגועים נגד ישראל.

הממונה על משרד האוצר, מוחמד נשאשיבי, אמר כי עיקר ההתקדמות חלה בשיחות עם החזית הדמוקרטית, וכי גם בשיחות עם הג'יהאד האיסלאמי, הביעו נציגיו רצון ליישב את חילוקי הדעות. נשאשיבי הוסיף, כי הוא מקווה להתקדמות דומה גם עם החמאס.

שלשום בלילה נפגשו נציגי החזית הדמוקרטית – ששוחררו בימים האחרונים ממעצר של כחודשיים – לפגישה רשמית ראשונה עם נציגי הרשות. בישיבה הנוכחת שוחררו של 18 חברי החזית – שעדיין עצורים, ופתיחת משרדם שנסגר בסוף ינואר, לאחר שאלמוני שהתקשר לסוכנויות הידיעות בירושלים, ייחס את רצח מאבטח מבלית הדלק לחזית הדמוקרטית. בעזה התייחסו בספק רב למהימנותה של הודעה זו.

נציגי החזית אמרו שאלת המשך הפיגועים נגד הכיבוש הישראלי, תועבר לשיקול דעתה של הנהגת החזית בחו"ל. כך גם הבטיחו נציגי הג'יהאד האיסלאמי לנציגי הרשות, באמצע השבוע שעבר.

דמנה ורדי מוסיפה: ראש הרשות הפלשתינית, יאסר ערפאת, עומד להגיע להסכם עם חמאס, לפיו ייפסקו המעצרים של מוסלמים קיצונים בעזה, אם הארגון יתחייב להעביר את פעילותו המבצעית לגדה המערבית. על כך מדסר "אינדיפנדנט" הלונדוני. המבצע פעיל חמאס שנעצר על ידי המשטרה הפלשתינית, וסיפר שחוקריו אמרו לו חד משמעית, "אם אתה רוצה לעשות פעולות, תעשה אותן בגדה המערבית ולא בעזה".

איש חמאס, המזוהה בשם עלי, אמר שהוא אינו תומך בביצוע פיגועים בשטח האוטונומיה, מכיוון שאלה עלולים לגרום לעימות בין אנשי חמאס לאנשיו של ערפאת.

אולם הוסיף, "אני בעד מבצעים בשטחה של ישראל, כל עוד הם מבוצעים על ידי אנשים שאינם משטח האוטונומיה".

25 חיילים בצבא סרי־לאנקה נהרגו בהתקפה של המורדים הטאמילים

קולומבו (ע"ר). המורדים הטאמילים תקפו שלשום בסיס צבאי בג'נגל במזרח סרי־לאנקה, והרגו 25 חיילים.

ביום רביעי שעבר הפרו המורדים הפסקת אש שנמשכה 14 שבועות, ופתחו מחדש במלחמת האזרחים בסרי־לאנקה. המורדים הפרו את הפסקת האש לאחר שהממשלה בראשות נשיאת סרי־לאנקה, צ'אנדריקה קומרטונגה, לא מילאה דרישות שהציגו בפניה.

קצין בכיר בצבא סרי־לאנקה מסר כי במוצב שהותקף ביום ששי היו 120 חיילים. הוא ציין כי גם המורדים סבלו מאבדות כבדות, אך לא מסר כמה מהם נפגעו. במלחמה, הנמשכת זה 12 שנים, נהרגו יותר מ־30 אלף בני אדם.

קצין באוניה "צים ישראל" נעלם כשניצב על משמרתו מול חופי ארה"ב

(ע). ויקטור אלכסנדרוב, ימאי המתגורר באזור חיפה, נעלם שלשום באורח מסתורי מאוניה ישראלית שהפליגה לארה"ב. נודקר חשד שהוא נספה במי האוקיינוס האטלנטי.

אלכסנדרוב, ששימש קצין מכונה, נשכר לעבודתו בלשכה לימאים בחיפה ויצא להפלגה על גבי אוניית המכולות "צים ישראל", שיעדה נמל סוואנה בארה"ב. ביום ו' בבוקר, כשהאוניה היתה לא הרחק מחופי ארה"ב, הוא שימש קצין משמרת, ומאז נעלמו עקבותיו. רב החובל דיווח מיד על המקרה לחברה בישראל ולשלטונות ארה"ב. צוות האוניה פתח בסריקות מדוקדקות על רציפי האוניה, בבטנה ובכל שאר המקומות, כשמקביל פתחו אנשי משמר החופים האמריקאי בחיפושים אחר הימאי, בסיוע מטוסים.

האוניה "צים ישראל" שכיתיים התקדמה בנתיבה, חזרה על מסלולה כדי לבדוק אם הוא שהה במים, כשלצוות האוניה הצטרפו בחיפושים ימאי "צים סוואנה", שהפליגה בקרבת מקום. עד לשעת מסירת הידיעה לא ידוע מהן נסיבות העלמו של קצין המכונה ומה עלה בגורלו. הידיעה נמסרה לבני משפחתו ע"י נציגי חברת "צים".

ויקטור אלכסנדרוב עלה מרוסיה בשנת '92 עם אשתו יאניקה ובנו ארתור (18 וחצי). תחילה גרה המשפחה בחיפה ולאחר מכן עברה לקרית ים. הבן, ארתור, סיפר כי אביו שימש קצין מכונה עוד ברוסיה ולאחר שעלה לישראל, החל לעבוד בתפקיד זה בחברת "צים" במשך שלוש שנים.

בפעם האחרונה שוחח ויקטור אלכסנדרוב עם בני משפחתו לפני כשבועיים בעת שהאוניה עליה שירת עגנה בנמל לוס אנג'לס. "הוא אמר לנו או שהכל בסדר ושהוא מבסוט מההפלגה", סיפר בנו ארתור. הבן הוסיף, כי מאז נמסרה ההודעה על היעלמו ימאים רבים שהכירו אותו פוקדים את בית המשפחה כדי לחזק את ידי האם והבן.

דוברת חברת צים, רבקה בנבנישתי, מסרה כי מאז נודע על היעלמו נמסרה ההודעה על כך לכל המחלקות ב"צים" הקשורות בהפלגת האוניה וכי תיערך בדיקה מקיפה באשר לנסיבות היעלמותו.

כוחות גדולים של חיל הים ומשטרה סורקים בעת מסירת הידיעה את חוף דלילה באשקלון, לאחר שאדם נראה טובע במקום.

אדם שהבחין באיש אשר נסחף אל תוך הים הזעיק את המשטרה ואת מד"א. החיפושים אחר הטובע, שנכנס לשחות באיזור האסור לרחצה, נערכים בסיוע ספינת חיל הים.

בן שנתיים טבע בבור ספיגה

בבאר טוביה טבע שלשום תומר בודלין, בן שנתיים, בבור ספיגה של זבל פרות ליד ביתו שבמושב. הפעוט יצא מביתו עם טרקטורון צעצוע כדי לשחק בחצר, סמוך לרפת של אביו. הפעוט נכנס לתוך הרפת וטבע בתוך בור הספיגה שעומקו כמטר. כעבור כמה דקות יצא אביו והבין כי בנו אינו בחצר הבית. הוא מיהר לרפת, שם קיווה למצאו כפי שאירע בפעמים קודמות. האב מצא את הטרקטורון זרוק על ערימת זבל הפרות, והחליט לחפש בתוך בור הספיגה.

הוא לקח מקל ארוך והחל לחפש באמצעותו את בנו ואז הבחין, כי המקל נתקע ב"משהו קשה". הוא נכנס לבור, גילה את בנו הפעוט והוציא אותו כשהוא ללא רוח חיים. למקום הוזעק צוות נטן של מד"א. הצוות הרפואי, שהגיע תוך דקות ספורות, החל בהחייאת הפעוט, תוך פינויו לביה"ח קפלן ברחובות. הפעוט אושפז במחלקה טיפול נמרץ נשימתי עם פגיעות במוח בגלל מחסור בחמצן. הוא מחובר למכונת הנשמה מלאכותית, ומצבו מוגדר אנוש.

אנשי המשטרה ומשמר החופים מחפשים החל מיום חמישי אחר הצהריים אחר אדם שכנראה טבע בחוף דלילה באשקלון. אדם שהתקשר אלמוני למשטרת אשקלון הודיע, כי הבחין בשחיין נסחף בין הגלים, סמוך לשובר הגלים בחוף דלילה, שהוא חוף אסור לרחצה. החיפושים החלו בסיוע ספינת חיל הים, ונמשכו שלשום עם צוללנים של חיל הים. על פי הערכה ראשונית של גורמי משטרה במרחב לכיש, הטובע נלכד בין הסלעים בשובר הגלים.

הרב לאו תוקף את הזמנת הקרדינל לוסטיז'ה לכנס על לקחי השואה:

"בחר בתקופה הכי קשה לערוק מהחזית של המשך קיום העם היהודי"

מאת שחר אילן

הרב הראשי האשכנזי, ישראל לאו, יצא שלשום בהתקפה חריפה נגד הזמנת הארכיבישוף של פאריס, הקרדינל ז'אן־מארי לוסטיז'ה, לכנס בנושא "שתיקת האלוהים" בשואה, שייערך השבוע באוניברסיטת תל אביב.

בדרשת שביעי של פסח בבית הכנסת הגדול בירושלים אמר לאו, שלוסטיז'ה, יהודי שהמיר את דתו בימי השואה ו"בחר בתקופה הכי קשה לערוק מהחזית של המשך קיום העם היהודי", הוא האדם האחרון שצריך להזמין לכנס בנושא לקחי השואה".

לדבריו, "בין השמד והחוניבו בחר לוסטיז'ה להשמדה פרטית יש הבדל בדרך, אבל לא במטרה הסופית שהיא הפתרון הסופי".

בשבוע שעבר פורסם, שלוסטיז'ה יגיע לארץ בראשית השבוע כדי להשתתף בכנס של אוניברסיטת תל־אביב. לוסטיז'ה, בן 69, נולד בפאריס למהגרים יהודים מפולין, ונקרא בילדותו אהרן לוסטיגר. ב־1940, כשהיה בן 14, המיר את דתו.

בעבר הרבה לבקר בישראל, אך מאז מונה באמצע שנות ה־70 לבישוף של אורליאן פסקו ביקוריו. לוסטיז'ה עומד בראש הכנסייה הקתולית בצרפת. הוא מקורב לאפיפיור, יוחנן פאולוס ה־2, ונחשב אחד המועמדים לרשתו.

לדברי לאו, התייחסותו מהומנת לוסטיז'ה גדולה במיוחד, "משום שהוא נכנס לחסות בצל כנפי הכנסייה הקתולית בימים האפלים של שתיקת ממלא מקום האפיפיור, פיוס ה־12, שלא עשה דבר למנוע את השואה. במקום שיסביר לנו את שתיקת האלוהים הייתי רוצה שיסביר את שתיקת האפיפיור בשר ודם".

לאו ציין עם זאת, שלוסטיז'ה הוא בעיניו "תינוק שנשבה" והוא מצפה "שישוב לחיק עמו".

נשיא אוניברסיטת תל־אביב, פרופסור יורם דינשטיין, הביע צער על "התגובה המהירה של הרב לאו", בייחוד בתקופה של דיאלוג גובר עם הוותיקן. לדברי דינשטיין, "דיאלוג אינו הומה". לאו דוחה הצעה, שהוא עצמו או רב אחר יופיעו לצד לוסטיז'ה באירוע הפומבי של הכינוס שייערך ביום רביעי אחר הצהרים.

"לוסטיז'ה", אמר דינשטיין, "לא בא לארץ למטרה מיסיונרית, ואין לזה שום קשר לשמד. הוא הוזמן לכנס שמטרתו לבדוק איך מתייחסים בני דתות שונות לתופעה המזעזעת של השואה".

דינשטיין ציין, שלאחר 20 שנה בהן לא ביקר בארץ, נעתר לוסטיז'ה דווקא להצעה לבוא לכינוס בנושא השואה, ואף קיבל לכך את אישור האפיפיור. "האוניברסיטה גאה בכך", אמר, והוסיף ש"לוסטיז'ה ישתתף בטקס יום השואה ביד ושם, ולדעתי זה מביע את כל הרצון הטוב".

התנועה ליהדות הומניסטית פרסמה הצעה לטקס קבורה חילוני

מאת שחר אילן

"יהדות חופשית", בטאון התנועה ליהדות הומניסטית חילונית, פרסם בגליונו האחרון הצעה לטקס קבורה חילוני, וכן נוסחים חילוניים לתפילות "קדיש" ולהזכרת נשמות ("יזכור"). זאת, במסגרת ההערכות להקמת בתי הקברות החילוניים בזמן הקרוב. את ההצעה והנוסחים הוא חיבר ד"ר זאב כץ, מרצה בכיר באוניברסיטה העברית.

בנוסח החילוני לקדיש אומר המתפלל "יהא שלום" במקום "עושה שלום". כך הוסיד את הבעת התקווה לבוא המשיח ("ויקרב משיחה") ומסתפק בהבעת תקוה שתבוא גאולה למדינה. את המונח "שמיה רבא" הוליף ב"שמה העמבר".

השינויים מרחיקי לכת יותר בהזכרת הנשמות. במקום "יזכור" מציע כץ לומר "נזכור". הוא מחק מהתפילה את המלים נשמה וגן עדן. הנוסח המוצע משבח את המת שהיה "איש ישראלי נאמן לעם ולארץ ישראל". לפי נוסח זה, "בעבור שאנו בני משפחתך, חבריך ומוקיריך, נמשיך בדרכך ופועלך, משפחתך תהיה לתורות... יהי זכרך צרור בצרור הזיכרון של בני משפחתך, חבריך, תלמידיך, שכניך לדור דור".

את הנוסחים החדשים מסביר כץ בכך, שיש רבים הנוטים למסורת בתנאי שזו לא תהיה כרוכה בתוכן דתי". הנוסחים החדשים, הוא מסביר, קרובים לנוסח המסורתי "תוך הימנעות ממלים שהן בעלות תוכן דתי מובהק. הטענה כי אסור לשנות את הדפוסים המסורתיים המקודשים, אין לה על מה לסמוך. זכותנו לפרש את המורשת אינה נופלת מזו של הדתיים".

על פי ההצעה, ייקבר המת בארון. "יש להימנע", כותב כץ, "מהנוהל המקובל כיום קיישא בארץ, שלפיו עומד אדם נעול מגפיים שחורות ולבוש בבגדים מוכתים של פועל בתוך הקבר, כדי לתפוס בזרועות הגופה ולהשכיבה על קרקעית הקבר". כץ מבהיר, שהצעת הטקס שלו אינה קבועה ומחייבת, ובכל מקרה מוזמנת המשפחה לקבוע את סדר הטקס שלה.

עוד מציע כץ להיפרד מהמת בהנחת פרחים על הארון מסביב לקבר, ולסיים את הטקס לפני הורדת הארון. "בדרך זו נחסכת מהאבלים ההרגשה הקשה של גושי אדמה ואבנים הניחתים ברעש על הארון", הוא כותב. "המראה האחרון מהלוויה הוא לא של עפר שנערם על הקבר, כי אם הארון המכוסה פרחים".

הטקס שמציע כץ מזכיר למדי טקסי קבורה נוצריים. הוא מציע לערוך טקס אשכבה באולם. "כשהכל יושבים הארון מונח בחזית על במה, מוקף פרחים ונרות. הטקס יכול לכלול קדיש ודברי הספד, שירת מקהלה או יחיד, הקראות, מוסיקת אבל, קטעי קריאה אהובים על המת או המשפחה או קריאה מכתביו וממכתביו, העלאת זכרונות ועוד". במקום רב מציע כץ להזמין עורך טקס מקצועי, ובמקום חזן זמר.

עוד הוא מציע, ש"המתאבלים יסתדרו בתהלוכה מסודרת: נושאי זרים, אותות הצטיינות, סמלים יקרים למת ולמשפחה, תמונה של המת, הכל לפי רצון המשפחה. אחר כך בא הארון או המיטה, מוקפים נרות גדולים. בכניסה לבית הקברות", מציע עוד כץ, "יקבל כל משתתף פרח". בתום הטקס "יניחו המשתתפים את הפרחים על הקבר".

ישראל טל: המרגל לונדין לא היה שותף לפיתוח המרכבה

מאת שרון שדה
סופר "הארץ" לענייני ביטחון

"המרגל נרעורי לונדין לא השתייך מעולם לצוות שעסק בפיתוח המרכבה והוא לא היה קשור לפרויקט", כך אמר בסוף השבוע שעבר אלוף (מיל') ישראל טל, עוזר שר הביטחון ואבי פרויקט המרכבה. דבריו באו בתגובה לפרסומים לפיהם עבד לונדין תקופה קצרה כאזרח עובד צה"ל והיה שותף בצוות שתכנן את טנק המרכבה.

"מבדיקות שערכתי בעקבות פרסומים אלה", אמר טל, "התברר שלדברים אלה אין אחיזה במציאות. לונדין לא מוכר לאף אחד מראשי הפרויקט בעבר ובהווה ואם ידע פרטים על המרכבה, הם לא חרגו מעבר למידע הכללי שפורסם על הטנק. להערכתי, לא נגרם לפרויקט נזק כתוצאה מפעילות המרגל".

ממידע שמסרו גורמי הביטחון נראה כי לונדין לא שהה במהלך פעילותו במערכת הביטחון בסביבת פיתוח, ובכל הידוע הוא שימש כאיש מילואים ביחידה צבאית העוסקת בתחזוקת טנקים ושיפוץ מנועים. לונדין פעל בישראל כ־15 שנה והוא נעצר ב־88'. שנה לאחר מכן גזר עליו בית המשפט המחוזי בתל אביב 13 שנות מאסר. לונדין ערער בבית המשפט העליון על חומרת העונש שהוטל עליו אך פנייתו נדחתה.

מנהל עבודות החצרנות בבי"ח סורוקה חשוד בניהול תחנת סמים ובקבלת שוחד מקבלנים

(ע). מנהל החצר במרכז הרפואי סורוקה בבאר שבע נעצר ביום חמישי בבית משפט השלום בעיר, בחשד שניהל תחנת סמים וקיבל שוחד מקבלנים שביצעו עבודות עבור בית החולים. החשוד, באיש בנימין (בן־חמו), בן 58, מבאר שבע עובד כמנהל עבודות החצרנות במרכז הרפואי סורוקה זה 20 שנה.

הוא אחראי על 14 עובדי חצרנות ועל ביצוע עבודות שונות על ידי קבלנים. הוא נעצר לאחר שחוקרי לשכת המודיעין של משטרת באר־שבע פשטו על מחסן החצרנים בסורוקה ומצאו בו 280 גרם חשיש, כלי עישון סמים ומסתנה המשמשת לבתישת הסם, לצורך הכנת "עוגת חשיש".

בחיפוש שנערך בדירתו של בן־חמו נמצאו 3 מערכות סכו"ם ושעון יד מוזהבים. חוקרי המשטרה חושדים, שהוא קיבל פריטים אלה כשוחד מקבלנים המועסקים בבית החולים.

ביום ה' בבוקר הובא בן־חמו לבית המשפט. רס"ר איציק מלכא טען, שבן־חמו מודה בהחזקת החשיש והעישון הסם במחסן בית החולים, אך כופר בחשדות האחרים נגדו. לדבריו, נהג בן־חמו לקבל טובות הנאה מקבלנים, כשאישר להם תשלומים עבור עבודות שלא ביצעו עבור בית החולים, או כשביצעו רק חלק מהעבודות.

החוקר הוסיף, שבחקירתו אישר בן חמו קבלת מתנות וג בכל שנות עבודתו, אך טען שהמתנות ניתנו שלא בתמורה להתימתו על מסמכים כלשהם. בן־חמו אמר לשופטת: "הדיוי־שהלכך (חשיש) שייך לי. אני לא מעשן, אבל את החשיש החזקתי כדי לעשן אותו בגלל כאבי ראש. הודיתי גם בכך, שכמוני מזמינים אותנו להרמת כוסית ואני מקבל מתנה". הוא כפר לחד לוטין כאילו קיבל כספים מקבלן כלשהו.

השופטת שרה דברת ציוותה להאריך את מעצרו בשישה ימים. היא הפנתה את תשומת לב המשטרה למחלת הקצוה שבן־חמו סובל ממנה והורתה לטפל בו בהתאם למצבו הבריאותי.

פלילים

● **כתב אישום נגד חשוד באונס אשה שנתמכה בקביים.** אהוד סלים, בן 27 מתל אביב, הואשם ביום חמישי שעבר בבית המשפט המחוזי בתל אביב באונס אשה שנעזרה בקביים, לאחר שעברה ניתוח ברגל. לפי כתב האישום, יצאו הנאשם והמתלוננת לבלות במסעדה. אחר כך לקח אותה הנאשם לפארק הירקון כדי לטייל ולשוחח אתה. כדבריה. התובעת, עו"ד גלית אפרתי מפרקליטות מחוז תל אביב, טענה שלאחר שהגיעו לתוך הירקון המיטשיין דחף אותה הנאשם למושב האחורי של מכוניתו ואנס אותה. לאחר האונס נסעו השניים לרחוב הירקון בתל אביב, ושם נמלטה האשה כשהנאשם ירד ממכוניתו כדי לקנות שתיה. השופט אורי גורן נעתר לבקשת התביעה, והורה לעצור את הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים. בחודש שעבר הורשע אהוד סלים במעשה מגונה בכוח, והוא מצפה עתה לחוות־דעת של קצין מבחן, לפני מיגזר דינו. (ע)

● **תושב חיפה נעצר בחשד שדקר בעל מכונית בת"א.** בית משפט השלום בתל אביב עצר ביום חמישי שעבר, לחמישה ימים, את מיכאל אקליה, בן 30 מחיפה, בחשד שדקר בעל מכונית ביום רביעי בבוקר, ברחוב בן יהודה בתל אביב. נציג המשטרה טען שהחשוד ישב על מכוניתו של המתלונן, וכאשר נדרש לקום פרצה קטטה. אקליה חשוד שדקר את בעל המכונית בגבו ופצע אותו. עוד טען הנציג, שבבדיקה נמצאה ברשותו של החשוד תעודת זהות מזויפת, כרטיס כספומט וצ'קים השייכים לאדם אחר. השופט צבי כספי הורה לעצור את החשוד כדי לאפשר למשטרה להשלים את החקירה ולאתר את בעל הצ'קים וכרטיס הכספומט. (ע)

● **ישראלי שניסה להבריח 2.5 ק"ג הירואין נעצר ביוון.** דויד ביהאר, אזרח ישראלי בן 26 החי בבולגריה, נעצר שלשום בעת באוטובוס הנוסע מסופיה לאתונה, ובתחתית הכפולה של מזוודתו נמצאו 2.5 ק"ג הירואין. כך מסר דובר מטעם המשטרה. שוטרי המכס היוונים נכשלו באותו יום במעצר שני מבריחים שחצו את הגבול מיוון לטורקיה, אבל הצליחו לתפוס 4.5 ק"ג חשיש שהיו בתרמיל שהשליכו המבריחים בהנוסתם. שוטרי המכס שכו מארב למבריחים, אבל לאחר קרב יריות קצר הצליחו המבריחים לברוח בחזרה לטורקיה. (ע"ב)

● **צעיר מאור יהודה נדקר בתל אביב.** דוד מורה, בן 21 מאור יהודה, נדקר שלשום בידו ליד מועדון "קרטייה" ברח' המסגר 48 בתל אביב. החשוד בדקירה, בן 19 מפתח תקוה, נעצר לחקירה. מהמשטרה נמסר שבין השניים פרץ ריב על מחזה. הנדקר קיבל טיפול בבית החולים. מצבו קל. (ע)

בשל העתקות יבוטלו מבחני כבוד בפקולטה למשפטים בת"א

(ע). מבחני הכבוד בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת תל אביב בוטלו על ידי ועדת ההוראה לפני כשבועיים. זאת לאחר שסטודנטים פנו למרצים בפקולטה ולדיקאן, פרופ' אריאל רוזן־צבי, והתלוננו שסטודנטים רבים נוהגים להעתיק בבחינות. על כך נמסר שלשום בגלי צה"ל.

מדובר בבחינות בכמה קורסים בפקולטה בשנה ד'. מבחני הכבוד נערכים ללא נוכחות משגיח בזמן הבחינה, וכוללים גם מבחני בית אותם לוקחים הסטודנטים לביתם, ומחזירים בערב למרצה. מבחנים מסוג זה היו נהוגים בפקולטה בשנים האחרונות, עד הסמסטר שעבר.

דיקאן הפקולטה אמר שככל הנראה רוב הסטודנטים העתיקו במבחנים.

צפון־קוריאה עשויה לחדש שיחות הגרעין עם ארה"ב

טוקיו (ע"ר). צפון־קוריאה הודיעה אתמול כי היא עשויה לחדש את השיחות עם ארה"ב בקשר לתוכניתה הגרעינית.

בהודעה שמסר שר החוץ הצפון־קוריאני, שנקלטה בטוקיו, נאמר כי פיונגיאנג בודקת הצעה של ארה"ב לקיים שיחות בדרג גבוה. השיחות בין המומחים הבכירים, שהתקיימו בברלין, הופסקו בשבוע שעבר.

השיחות הושעו בגלל התנגדותה של צפון־קוריאה להצעה שיסופקו לה כורים גרעיניים מתוצרת דרום־קוריאה, במקום הכורים הנוכחיים שלה. הכורים הנוכחיים של צפון־קוריאה מסוגלים לייצר נשק גרעיני.

דובר משרד החוץ של ארה"ב מסר כי זמן קצר לאחר הפסקת השיחות הציע השגריר הנודד של המשרד, רוברט גאלוצ'י, לקיים שיחות מדיניות עם צפון־קוריאה בתחילת מאי בז'נבה.

יקירנו
בעלי, אבינו, אחינו וסבנו
עו"ד משה פסטרנק
איננו
ההלויה התקיימה במוצ"ש, כ"ב ניסן תשנ"ה, 22.4.95
המשפחה
נא להמנע מבקורי תנחומים

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו
ענת רולף ז"ל
נעלה לקברה היום, יום א' 23.4.95
בשעה 17:00 בהר המנוחות בירושלים
חלקה ח–ת (פניה ראשונה ימינה)
המשפחה והחברים

יקירנו האהוב
פרופ' יעקב (יקי) שחם
עזבנו בטרם עת
ההלויה תצא מחר, יום שני, כ"ד בניסן תשנ"ה (24.4.95) בשעה 10:00 מבית ההלויות בסנהדריה לבית העלמין בגבעת־שאול, ירושלים

אבלים:
אשתו: מאירה שחם
בנו וכלתו: שי ואורית שחם
בנו: גיל שחם
בתו: אורלי שחם
אחיו וגיסתו: אבי ומיקי שחם וב"ב
גיסו וגיסתו: אברהם וחנה דיסקין וב"ב

השבעה בבית אבי שחם, רח' עליית הנוער 46/22 רמות ב', ירושלים.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה בשיבה טובה של יקירתנו
מרים גלז
בת יעקב רודי
מזבלודוב – ביאליסטוק – רחובות
ההלויה תתקיים מחר, יום שני, כ"ד בניסן תשנ"ה 24.4.95
בשעה 12:00 בבית העלמין ברחובות
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
חיים צור ז"ל
נעלה לקברו מחר, יום שני כ"ד בניסן תשנ"ה 24.4.95 בשעה 16.00
בבית העלמין בכפר סבא (רח' גורדון)
אנו מודים לכל מנחמינו בכתב ובעל־פה
המשפחה

ארבע שנים להלקחה של בתנו ואחותנו
מיכל ז"ל
נתיחד עם זכרה ליד המצבה
ביום שלישי כ"ה בניסן תשנ"ה 25.4.95
בשעה 16:00

משה פרחי — איריס פרחי־לוי
ענת אופיר — והמשפחה

קואופרטיב "דן"
משתתף בצער החבר
משה צבעוני והמשפחה
על מות **האב ז"ל**

ועד מחוז תל־אביב
לשכת עורכי הדין בישראל
אבל על מותו של
עו"ד ישעיהו זילבר ז"ל
ומשתתף בצער המשפחה

קואופרטיב "דן"
משתתף בצער הגמלאי
מולכו יוסף
על מות **האחות ז"ל**

קואופרטיב "דן"
אבל על מות החבר הגמלאי
רומי משה ז"ל
ומשתתף בצער המשפחה

למשה לנדוור
משתתפים בצערך במות אשתך
יואלה לנדוור ז"ל
דלק
ההנהלה והעובדים

קואופרטיב "דן"
משתתף בצער הגמלאי
זאב בירנפלד והמשפחה
על מות **האם ז"ל**

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
פנינה סאמט ז"ל
נעלה לקברה לגלוי מצבה ולהתייחד עם זכרה
מחר, יום שני, כ"ד ניסן תשנ"ה, 24.4.95 בשעה 17:00
בבית העלמין בקרית שאול (נפגשים בשער מגרש החניה)
תודה מקרב לב למנחמינו בכתב ובע"פ
המשפחה

קואופרטיב "דן"
משתתף בצער החבר
דב גלונסקי והמשפחה
על מות **האם ז"ל**

חדשות חוץ

הערכות בצרפת: מקומו של שיראק בסיבוב השני מובטח

לז'וספן או לבאלאדור הסיכויים הטובים ביותר לעלות לסיבוב השני מול שיראק

מאת ניצן הורוביץ
שליח "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). לאחר חודשים ארוכים של מערכת בחירות מתישה, תהפוכות מרעישות וקרבות פוליטיים אכזריים, שרר שקט מוחלט בזירה הפוליטית הצרפתית דווקא ביום האחרון לפני ההצבעה בסיבוב הראשון בבחירות לנשיאות.

הסיבה לכך נעוצה בחוקי הבחירות הנוקשים בצרפת, האוסרים סיקור כלשהו של הבחירות בתקשורת האלקטרונית. מטרת החוקים הללו היא לאפשר לאזרחים להגיע להחלטה ללא התערבות או השפעה של הרגע האחרון.

גם המועמדים עצמם ניצלו את היום הזה – ללא אסיפות, כינוסים, או מסיבות עיתונאים – כדי לנוח.

על הערפול השורר לקראת ההצבעה הוסיפה העובדה שזה יותר משבוע אין מתפרסמים סקרים בצרפת. כלי התקשורת אף אינם רשאים לדווח על הסקרים הפרטיים שעורכים המועמדים השונים, ואפילו לא על סקרים המתפרסמים בחו"ל.

התקשורת הצרפתית דיווחה, למשל, על סקר שערך עיתון שווייצי בצרפת, אך לא היתה רשאית למסור את תוצאות הסקר.

40 מיליון בוחרים יצביעו היום בעשרות אלפי קלפיות בצרפת ובטריטוריות ברחבי העולם. ב–8 בערב לפי שעון צרפת יפורסמו תוצאות המדגם שנערך בקלפיות רבות. במערכות בחירות קודמות הוכח שהמדגם מדויק למדי, ועל כן צפוי שכבר בשעות הלילה המוקדמות תתבהר התמונה.

בבחירות מתמודדים הפעם תשעה מועמדים (ראו רקע בעמוד זה). אם יצליח אחד מהם לזכות ביותר מ–50% מהקולות, הוא ייבחר כבר בסיבוב הראשון. אולם בתולדות הרפובליקה החמישית, אפילו בימי דה־גול, לא אירע כדבר הזה, וגם הפעם לאיש מהתשעה אין סיכוי לזכות ב–50%.

לפיכך, ב–7 במאי יתקיים סיבוב שני בין שני המועמדים שזכו במספר הקולות הגבוה ביותר בסיבוב הראשון. ההערכה המרכזית היא שמקומו של ז'אק שיראק בסיבוב השני מובטח.

הקרב הגדול הוא, למעשה, על המקום השני. שני המועמדים בעלי הסיכויים הטובים ביותר לעלות לסיבוב השני מול שיראק הם ליונל ז'וספן ואדואר באלאדור. ההערכה היא שסיכוייו של ז'וספן טובים יותר.

בשני המקרים, בין אם שיראק יתמודד בסיבוב השני נגד ז'וספן ובין אם יתמודד מול באלאדור, מעניקים הסקרים יתרון מוחץ לראש עיריית פאריס. למעשה, שיראק כבר הוכתר על ידי התקשורת והמומחים כנשיא הבא של צרפת, אולם הוא עצמו מזהיר את אנשיו שלא להיסחף באווירת הניצחון.

לשיראק יש אמנם סיכויים סבירים למדי לעלות לסיבוב השני וגם לזכות בו, אך לנוכח תקדים באלאדור, הכל נמנעים מהכתרה מוקדמת.

רק לפני חודשים זכה אדואר באלאדור לכתבות ומאמרים בעיתוני העולם עם כותרות כמעט זהות בסגנון "המלך אדואר הראשון" או "באלאדור: הנשיאות בכיס".

בזירת הסקרים הוביל באלאדור ללא עוררין, וההערכה הכללית היתה כי לאיש אין סיכוי, בזמן הקצר שנותר עד הבחירות, להכות את ראש הממשלה. אך הבלתי יאומן קרה: באלאדור צלל מטה במהירות, ושיראק נטל את הבכורה.

הלכי הרוח בצרפת מעידים על כך ש"תופעת באלאדור" היתה במידה רבה מלאכותית. מאז החלה המערכה האמיתית – פחות מחודשיים לפני הסיבוב הראשון – ניכרת צניחה של ראש הממשלה מול שיראק וז'וספן.

באופן פומבי הכריזו המועמדים השונים כי לא ייגררו להשמצות אישיות, אולם המערכה כולה אופיינה בהשמצות מסוג זה.

העימות הקשה ביותר היה זה שבין שיראק לבאלאדור, אולי משום שאין הבדל אידיאולוגי בין השניים, המשתייכים לאותה מפלגה (RPR, התנועה הניאו־גוליסטית). בעימות הזה ניצח שיראק, ככל הנראה עקב ניסיונו הרב בסיורי בחירות ובזכות עבודת השטח המאורגנת שלו.

באלאדור, שזו מערכת הבחירות הראשונה שלו, לא הצליח "לרדת אל העם" והתקשה להלהיב את שומעיו, כפי שעשה שיראק.

ראש עיריית פאריס חולל בשבועות האחרונים מהפך תקשורתי, לאחר שבמשך חודשים ארוכים הוחרם, למעשה, על ידי המדיה שהיתה כלי בידיו של באלאדור.

בשלב האחרון של מסע הבחירות אירגן שיראק כמה אסיפות עם גדולות, שזכו להצלחה רבה ולסיקור תקשורתי מאסיבי.

רבים מאלה שנטשו אותו בתחילת הדרך, כאשר פיגר בעשרות אחוזים אחרי באלאדור, שבו אליו בעיניים מושפלות בתקווה לזכות בכיבודים שלטוניים לאחר סיבוב הבחירות השני.

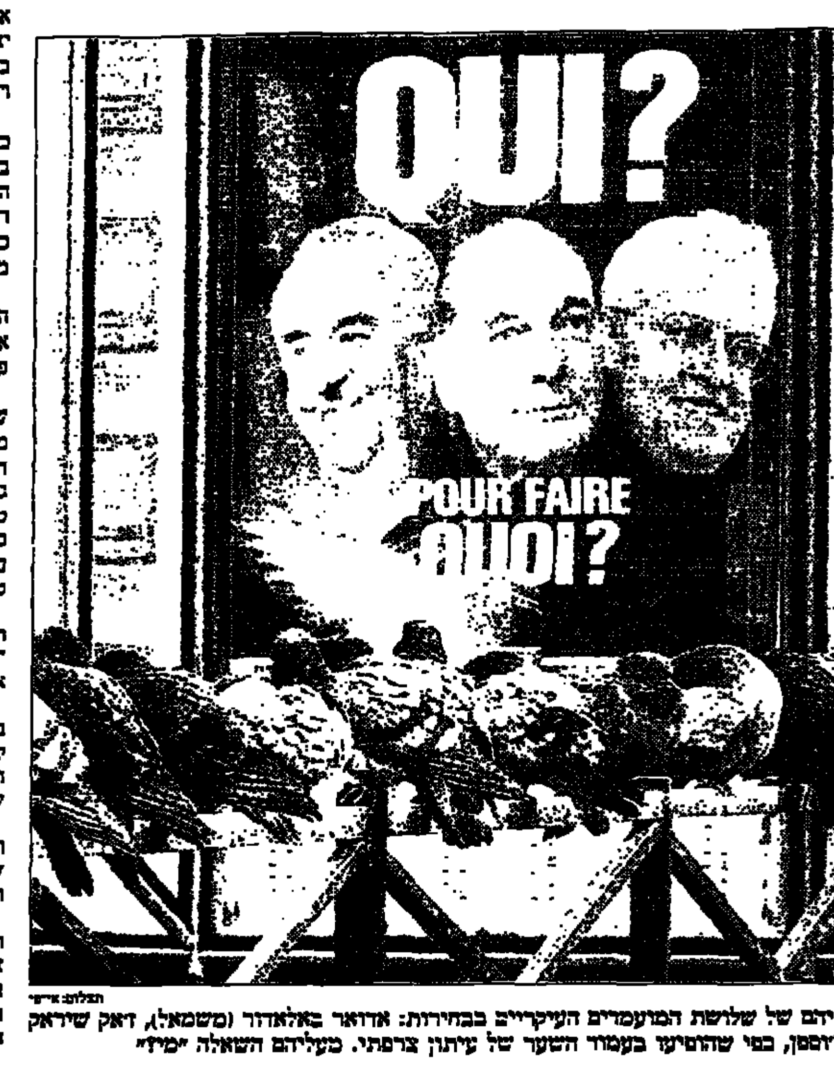

צילום: איי־פי

תמונותיהם של שלושת המועמדים העיקריים בבחירות: אדואר באלאדור (משמאל), ז'אק שיראק וליונל ז'וספן, כפי שהופיעו בעמוד השער של עיתון צרפתי. מעליהם השאלה "מי?"

רקע / ניצן הורוביץ

תשעה מועמדים בדרך לאליזה

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). לא פשוט להתמודד בבחירות לנשיאות בצרפת. החוק מאפשר לכל אזרח צרפתי להגיש את מועמדותו, אולם המועמדים חייבים להצטייד ב–500 חתימות של נבחרי ציבור. השגת החתימות היא, למעשה, שלב ראשון – וקשה למדי – במערכה עצמה. המסלה הזו כבדה במיוחד בשביל המועמדים ממפלגות קטנות שאינן מיוצגות ברשויות המקומיות. כך למשל, מנהיג אחת מתנועות הירוקים, אנטואן ואשר, לא הצליח לגייס את מספר החתימות הדרוש ומועמדותו נפסלה. גם מנהיג "החזית הלאומית", ז'אן־מארי לה־פן, התקשה בגיוס החתימות בשל לחץ כבד שהופעל על ראשי הערים בכל רחבי המדינה.

הפעם מתמודדים בבחירות תשעה מועמדים – מהשמאל הקיצוני ועד הימין הקיצוני. רובם דמויות פוליטיות מוכרות, אולם בעבור שש מהם זו מערכת הבחירות הראשונה. בצרפת קיים חוק האוסר פרסום סקרים בשבוע שלפני ההצבעה, ומשום כך תוצאות הסקרים המובאות כאן הן מן השבוע שעבר בלבד. למספר הקולות שיקבל כל מועמד יש חשיבות לא רק מהבחינה הפוליטית, אלא גם מהבחינה הפיננסית: מועמד שלא יצליח לזכות ביותר מ–5% מן הקולות יהיה חייב להחזיר למדינה את כספי מימון הבחירות שקיבל.

● ארלט לאגייה – מועמדת השמאל הקיצוני, הוכה לכ–4% בסקרים. לאגייה, העומדת בראשות תנועה הנקראת "מאבק הפועלים", מתמודדת על הנשיאות זה 20 שנה ונחשבת לאחד הקוריוזים הקבועים של המערכה. עם זאת, הפעם, על רקע פרשיות השחיתות במערכת הפוליטית והאקלים החברתי הסוער בצרפת, היא זוכה לאוזן קשבת מצד רבים שאינם מזדהים עם עמדותיה. לאגייה הטרוצקיסטית תובעת להלאים את החברות הפרטיות ולנצל את ההון הפרטי לטובת הכלל. הנציעות הקיצונית שבה היא מנהלת את מאבקה הפוליטי הקנתה לה חסידים רבים, המצביעים בעבורה כביטוי לסלידתם משאר המועמדים.

● רובר הו – מועמד המפלגה הקומוניסטית הצרפתית (PCF), הוכה לכ–9% בסקרים. זו מערכת הבחירות הראשונה של הו, שירש את מקומו של ז'ורז' מארשה הנצחי. בתחילה נחשב המועמד הקומוניסטי לקוריוז הכה לאחוזים בודדים בסקרים. אולם במשך חודשים ארוכים הוא ניהל מערכת בחירות אינטנסיבית, והצליח לרכוש את אמונם של פעילי המפלגה ואנשי האיגודים המקצועיים.

בניגוד למארשה הזעף, מטפח הו תדמית חביבה ואנושית. גם סיסמת הבחירות שלו – "הצבעה אמיתית לשמאל, זו הצבעה לרובר הו" – זכתה להצלחה באגף השמאלי של המפה הפוליטית. המפלגה הקומוניסטית יוצאת נשכרת מגל השביתות וההפגנות הפוקד את המדינה. כבסיס המצע שלו עומדים שלושה עקרונות: המאבק באבטלה, שיפור השירותים החברתיים והתנגדות להסכמי מאסטריכט. אם יצליח לעבור את סף עשרת האחוזים, תהיה בכך הצלחה גדולה למפלגה, הרואה בכך מבחן ליכולתה לתפוס מחדש מקום של השפעה במערכת הפוליטית.

● דומיניק ואנה – מועמדת תנועת "הירוקים", הוכה לכ–3% בסקרים. ואנה היא היחידה מקרב שלושת המנהיגים של תנועות איכות הסביבה שהצליחה להשתחל למרוץ הנשיאותי. גם בשבילה זו מערכה ראשונה. לפני הבחירות הפרלמנטריות, ב–93', זכו חסידי איכות הסביבה בכ–15% בסקרים, אולם עקב פילוגים פנימיים הם הידרדרו למעמד של תנועה שולית. ואנה פונה לקהל מצביעים צעיר, עירוני ומשכיל ושמה את הדגש על טיפוח הסביבה ושיפור השירותים החברתיים. בזכות הופעתה המרשימה הצליחו הירוקים לשקם מעט את תדמיתם. צפוי כי בסיבוב השני יצביעו בוחריה בעד המועמד הסוציאליסטי.

● ליונל ז'וספן – המועמד הרשמי של המפלגה הסוציאליסטית (PS) זוכה לכ–20% בסקרים. לאחר הידרדרות דרמאטית של המפלגה בשנים האחרונות, הצליח ז'וספן לטפס למקום השני בסקרים, אחרי שיראק. הצלחתו נובעת משלושה גורמים מרכזיים: חשש מהימין, התמיכה העממית וגורם האמינות.

עד כניסתו של ז'וספן, היתה המערכה הנשיאותית זירה בלעדית של מועמדי הימין. ציבור גדול בצרפת המשתייך למרכז ולשמאל המתון לא היה מיוצג. גם הדרך החלקה והאלגנטית שבה התנהלו הפריימריס במפלגה הסוציאליסטית תרמה רבות למסע הבחירות של ז'וספן. בציבור הוא נחשב לאדם אמין, אם כי יבש משהו. התוכנית הנשיאותית שלו היא סוציאליסטית במובהק: הוא מבקש להרחיב את המס על ההון, להגדיל את ההקצבות לשירותים הסוציאליים ולהפסיק את מהלכי ההפרטה של באלאדור. כדי להילחם באבטלה הוא מציע לקצר את שבוע העבודה. אם יצליח ז'וספן לעלות לסיבוב השני, חוזים לו הסקרים תבוסה מול שיראק.

● אדואר באלאדור – ראש הממשלה ואיש מפלגת הימין RPR ("ההתלכדות למען הרפובליקה"), הוכה לכ–16% בסקרים. הפרשנים משתמשים בביטויים "שחיקה" ו"נפילה" כדי לתאר את מה שאירע לבאלאדור בזמן האחרון. במשך חודשים ארוכים הוא היה המועמד הבטוח של הימין ונהג כנשיא לכל דבר. אולם באמצע פברואר, בפרק זמן של שבועיים, איבד באלאדור כ–15% בסקרים והידרדר למקום השלישי לאחר שיראק וז'וספן.

באלאדור, "הבלתי מנוצח" לשעבר, ניהל מערכת בחירות כושלת. הוא התקשה במגע עם הבוחרים ולא הצליח לשנות את התדמית שדבקה בו כשמרן אריסטוקרטי המייצג את "הרבעים היפים". הצעירים נמלטו ממנו כמו מפני אש. את ממשלתו אחזה טלטלה עזה: פרשיות שחיתות, הפגנות תלמידים, סכסוכים אישיים, ובעיקר אכזבה מרה עקב האבטלה הנמשכת. פרק נכבד ממצעו של באלאדור מוקדש לרפורמה פיסקאלית שמטרתה לצמצם את המסים על הכנסה. הוא שם דגש על איחוד אירופה הכרוך שיהפוך את צרפת "למנוע" של היבשת.

● ז'אק שיראק – ראש עיריית פאריס ונשיאה לשעבר של ה־RPR זוכה לכ–26% בסקרים. שיראק הוא, בינתיים, סיפור ההצלחה הגדול של מערכת הבחירות הזו. כל הסקרים מורים באופן חד־משמעי על יתרון גדול של שיראק על פני כל האחרים.

אולם לא כך היו פני הדברים בתחילת המרוץ. שיראק היה במשך חודשים ארוכים הליצן של הזירה: מעמדו בסקרים הלך ונחלש ובעלי בריתו נטשו אותו. היה זה ניסיונו הרב במערכות בחירות (השלישית במספר לנשיאות) והתמיכה האמיצה של המנגנון המפלגתי ששינו את התמונה מקצה אל קצה.

שיראק, שכבר כיהן פעמיים כראש ממשלה, ארבע פעמים כשר ו–20 שנה כראש עיריית פאריס, הוא ללא ספק המקצוען של הפוליטיקה הצרפתית. המצע שלו, תחת הסיסמה "צרפת עבור כולם", הוא פופוליסטי למדי: הגדלת ההקצבות לשירותים חברתיים, דיור מוזל לכל, העלאות שכר וכו'. בתחום מדיניות החוץ, רואה עצמו שיראק כיורשו של דה־גול. הוא מגלה הסתייגות מסוימת מאיחוד אירופה ושואף לבצר את מעמדה הבינלאומי של צרפת. הוא הבטיח כי יפעל להקמת שוק משותף בין ישראל, הפלסטינאים וירדן.

● פיליפ דה־וילייה – מועמד "התנועה למען צרפת", הוכה לכ–6% בסקרים. דה־וילייה, איש מפלגת המרכז־ימין UDF השותפה בממשלה, התבלט מאוד כאשר רץ ברשימה עצמאית בבחירות האחרונות לפרלמנט האירופי וזכה בתוצאה מפתיעה של 12%. מעודד מהצלחתו, פרש דה־וילייה ממפלגתו והקים תנועה ימנית חדשה.

זו מערכת הבחירות הראשונה של דה־וילייה לנשיאות. הוא דוגל בנקיטת יד חזקה נגד הזרים, הפשע ומתנגד נמרצות לאיחוד אירופה. הוא מרכז את התקפותיו על הממשלה בגלל פרשיות השחיתות הרבות והכנעה לתכתיבים של בריסל. למרות הדמיון הרב למצע של "החזית הלאומית", דה־וילייה נמנע מכל שיתוף פעולה עם לה־פן עקב רצונו לשמור על מקומו במסגרת "הרוב הימני", דבר שיאפשר לו להשתלב בממשל הבא שיקום לאחר הבחירות.

● ז'אן־מארי לה־פן – מועמד "החזית הלאומית" הימנית־הקיצונית, הוכה לכ–14% בסקרים. בתחילת המרוץ הנשיאותי, לפני כמה חודשים, זכה לה־פן ל–8% בלבד. התקדמותו ההדרגתית הקבועה שלו גורמת לדאגה רבה בקרב קבוצות מיעוטים. בבחירות הקודמות, ב–88', זכה לה־פן ביותר מ–14% מהקולות – תוצאת שיא שלו. הפעם הבטיח כי הוא משוכנע שיצליח להשיג קולות נוספים.

הטאקטיקה של לה־פן ברורה: להתבסס נגד את המערכת הפוליטית, ובמיוחד את השמאל, וכך להציג את עצמו כחלופה האמיתית לבעיות הבוערות של צרפת: ההגירה, האבטלה והפשע (שאותן הוא כורך, כמובן, בחבילה אחת). הזרים – מדגיש לה־פן – גוזלים את מטה לחמם של הצרפתים, ומשום כך הפתרון היחיד הוא "לפנותם" מצרפת. לה־פן משתלח בחריפות באיחוד האירופי, והבהיר כי צרפת תחת הנהגתו תהדק את הפיקוח על הגבולות.

● ז'אק שמינאד – מועמד אלמוני שאינו זוכה לתמיכה בסקרים. שמינאד עומד בראש תנועה קיקיונית הנקראת "מפלגת העובדים האירופית" ומקורב למיליארדר האמריקאי לינדון לה־רוש. מצעו מורכב מאלמנטים של השמאל הקיצוני והימין הקיצוני גם יחד. הוא הורשע על ידי בית משפט צרפתי במעשי מרמה והונאה, ועדיין עומד על פסק הדין תלוי ועומד. התעלומה הגדולה היא כיצד הצליח מועמד זה להשיג את 500 החתימות הדרושות.

משפט סימפסון

המושבעים סירבו להשתתף בדיונים, במחאה על החלפת שלושה משומריהם

לוס אנג'לס (איי־פי). הסכסוך הפנימי בחבר המושבעים במשפט סימפסון הסלים שלשום לכלל מרד של ממש. 13 מושבעים סירבו להגיע לאולם בית המשפט, ומשהגיעו בסופו של דבר, היו לבושים שחורים כדי למחות על סילוקם של שלושה משומריהם. העדויות בוטלו, והשריף אמר כי השופט יזדקק ל"תבונתו של שלמה" כדי ליישב את המחלוקת בלא לבטל את המשפט.

מקורות מטעם השריף, שרמן בלוק, מסרו כי המושבעים דרשו שהשופט, לאנס איטו, יבוא למלון שבו הם מתגוררים. איטו עמד על כך שהמושבעים יגיעו לבית המשפט, ובמחאה באו לאולם לפחות 11 מהם לבושים בבגדים שחורים.

מקורות אמרו כי עיניהם של רבים מהמושבעים דמעו בעת שיצאו ביום חמישי בלילה מבית המשפט. זמן קצר לפני כן נמסר להם כי שלושה שומרים לבנים ממשרד השריף, שהוקצו להגנתם, הועברו מתפקידם עקב תלונות של חלק מהמושבעים. איטו ביטל את שמיעת העדויות ונועד בארבע עיניים עם כל אחד מהמושבעים, תוך שהתלבט בהשלכות המשפטיות של המרד חסר התקדים.

השריף בלוק אמר שלשום: "אני לא רוצה להגיד 'אמרתי לכם', אבל תגובתי הראשונה היתה שהשופט איטו פעל בפזיזות". לדבריו, שלושת השומרים הלבנים, שני גברים ואשה, הועברו מתפקידם לבקשתו של מושבע נסער אחד.

המושבע ניגש לשופט ביום חמישי וביקש לפרוש מחבר המושבעים באומרו: "אני לא יכול לסבול זאת עוד". בלוק הכחיש את הטענות על מחלוקות גזעיות בקרב המושבעים, וציין כי רק ארבעה מבין 13 המושבעים שהצטרפו למחאה הם לבנים.

פרקליטת ההגנה לולי אברמסון, ששהתה במקום לצורך דיון משפטי אחר, אמרה כי היא מטילה ספק בכך שיתקבל אי פעם פסק דין במשפט סימפסון. "סבורני כי הסיכויים לכך שהאנשים הללו יישארו יחד בתנאים אלה נמוכים ביותר... אי אפשר להחזיק אנשים למשך זמן כה רב כאשר הסוף אינו נראה באופק", אמרה.

הסרבים מנעו מדיפלומטים מ"קבוצת הקשר" לבקר בסרייבו

סרייבו (איי־פי). קבוצה של דיפלומטים אמריקאים וגרמניים יצאה אתמול מסרייבו בידיים ריקות, לאחר שהסרבים הבוסנים סירבו לאפשר להם לצאת מתחום נמל התעופה כדי לבקר בעיר הנצורה.

יאסושי אקאשי, השליח המיוחד של האו"ם שניסה לתווך בין הצדדים ועזב גם הוא עם הדיפלומטים, אמר כי הוא "מצר מאוד" על המצב וכינה את ההתרחשות "הפסד לכל הצדדים".

זמן קצר לפני כן, וללא כל קשר לשליחות הדיפלומטית, נהרגו שלושה משקיפי או"ם צרפתים וארבעה נוספים נפצעו בתאונת תחבורה בנמל התעופה.

הסרבים הבוסנים סירבו לאפשר לארבעת הדיפלומטים, והם נציגים מקבוצת הקשר של חמש המעצמות לנסוע מרחק של שמונה קילומטרים למרכז העיר, ואילצו אותם לבלות את הלילה בנמל התעופה שבחזית.

הסרבים מסרו שיתירו לדיפלומטים להיכנס לסרייבו, בתנאי שיבקרו גם במפקדת הצבא שלהם בעיירה הסמוכה לוקאביצה ויידאו שהאסור כבר בשעות אחה"צ.

ועידת העיר

המשימה: למכור!!!

יום עיון מיוחד לשיפור השורה התחתונה...

לקראת המחצית השניה של 1995 יתקיים יום עיון מיוחד שכל מטרתו - שיפור הישגי מערך המכירות שלך. כל הטיפים, העצות והטכניקות שיסייעו לך לבצע קפיצה משמעותית ברווחיך ובהיקף מכירותיך - באופן מיידי!

במהלך היום יסקרו מיטב מומחי המכירות - גישות ניהוליות וטכניקות חדשניות העשויות לאפשר לך להגדיל את מכירותיך באופן דרמטי.
יובאו דוגמאות רבות מהשטח לסיפורי הצלחה בישראל ובחו"ל, תוך הדגשת מסקנות אופרטיביות והאופן שבו ניתן להתאימן וליישמן במכירות ובהצלחה מירבית.
דגש מיוחד יושם על דרכי פעולה מעשיות המיועדות לאפשר לך לנצח במירוץ ההולך ומחריף אחר לקוחות חדשים בישראל ובחו"ל, תוך שמירה והעמקת הקשר העיסקי עם הלקוחות הקיימים.
במהלך היום יטופל מגוון רחב ביותר של נושאים - החל מטכניקות לשיפור אלמנטים ספציפיים בתהליך המכירה, וכלה בגישות אלטרנטיביות לניהול אסטרטגי משולב של מערך השיווק והמכירות.

POWER SELLING '95

מרכז הקונגרסים החדש - גן התערוכה תל אביב ■ יום שני 8.5.95 ■ 16:00 - 08:00

08:30 מכירות בצמרת
הגדלת סיכויי המכירה והריווחיות באמצעות פניה ישירה למוקדי קבלת ההחלטות.
היכולת לבצע מהפך אמיתי בהישגי מערך המכירות שלך-תלויה במידה רבה ביכולת אנשי המכירות לנקוט בדרכי פעולה בלתי שיגרתיות, המאפשרות קיצור משמעותי של תהליך המכירה.
איך להתגבר על המכשולים שמעמיד בפניך תהליך קבלת ההחלטות אצל הלקוח, כיצד לאגוף בעלי תפקידים העלולים להכשיל אותך בביצוע העיסקה ומהן הדרכים המוצלחות ביותר להגשת הצעת המכירה למקבלי ההחלטות הרלוונטיים.
יוסי פנגר מנכ"ל המקדמה למכירות

09:10 מלחמת המכירות
גישות חדשניות לניהול אסטרטגי וטקטי של מערך המכירות בתנאי שוק משתנים.
החרפת התחרות העיסקית, השינויים המהירים בסביבה העיסקית, והמורכבות ההולכת וגוברת של תהליך המכירה - מחייבים ניהול חדשני ומתוחכם המשלב מגוון רחב יותר של טכניקות ושיטות מכירה ושיווק.
אילו שיטות ניהול ומכירה חדשות הן המתאימות ביותר עבורך, מה ההדגשים שיש לתת למרכיבים השונים של מערך המכירות, אילו מהלכים כדאי לבצע ברמה האסטרטגית והטקטית, וכיצד לנצל הזדמנויות עיסקיות ולהקדים את המתחרים לאורך זמן.
ארי שלף מנכ"ל קבוצת שלף יועצים

09:50 מוטיבציה
איך לקבוע יעדים גבוהים לאנשי המכירות שלך, ולגרום להם לעמוד באתגר.
המפתח להצלחה בניהול אפקטיבי של מערך מכירות הינו שמירה מתמדת על רמת מוטיבציה גבוהה של אנשי המכירות בדרגים השונים.
איך לפתח גישה שיטתית לטיפול בנושא זה, מהם השיקולים המרכזיים שעליך להפעיל בקביעת היעדים למערך המכירות שלך, האם מערכת התמריצים שהנך מפעיל כעת היא אכן יעילה או שרצוי לשנותה, כיצד ניתן לעשות שימוש אפקטיבי בתמריצים לא חומריים, מהן אפשרויות הפעולה השונות העומדות בפניך וכיצד תבחר באמצעים המתאימים ביותר לך ולצרכיך.
שמעון בר שותף בכיר, טאק אינטרנשיונל

10:30 הפסקת קפה

11:00 מיחשוב ומכירות
השגת ריווחיות ויעילות מכסימלית באמצעות שילוב מתוחכם של אוטומציה ומיחשוב במערך המכירות והשיווק.
תהליך האוטומציה והמחשוב של מערכי מכירות ברחבי העולם נמצא בתאוצה ללא תקדים. יחד עם זאת, מתברר שהשקעה במערכות מתוחכמות אלו - אינה בהכרח מתכון קסם לשיפור הריווחיות והתוצאות העיסקיות.
איך להימנע מטעויות נפוצות בהטמעה והפעלה של מערכת מיחשוב במכירות, כיצד לנצל ביעילות את האפשרויות שמערכות אלו מעמידות לרשותך, איך להפוך את בסיסי הנתונים שלך למרכזי רווח, וכיצד ניתן באמצעות תכנון אסטרטגי נכון - להגיע לניצול אופטימלי של המידע הידע והמשאבים העומדים לרשותך.
דן רגב מנכ"ל מגנ דאטה ליק

11:50 תכנון ותישאול
הגדלת הריווחיות באמצעות תכנון מתוחכם של פגישות המכירה ושיפור טכניקות התישאול.
לעיתים קרובות מתברר שהמכשול העיקרי לביצוע מכירה רווחית נעוץ בתכנון לקוי לקראת פגישת המכירה ובתשאול בלתי אפקטיבי של הלקוח במהלכה. שיפור הביצועים של אנשי המכירות בתחומים אלו - עשוי להביא לקפיצה משמעותית בשיעורי הרווח ובאחוזי הסגירה של עיסקאות.
מהן הטכניקות האפקטיביות ביותר לתכנון מוקדם של פגישות מכירה, כיצד לשפר את ההבנה ותהליך המכירה לסוגים השונים של הלקוחות הפוטנציאליים, מהם העקרונות להקשבה רווחית ולתשאול נכון, וכיצד לעשות שימוש יעיל בביקורת עצמית לאחר המכירה.
גדעון חלף מומחה לייעוץ והדרכה לריווחיות

12:30 להדליק ולמכור
כיצד להפוך "שיחות קרות" ללקוחות לוהטים.
שיחות קרות (cold calls) נחשבות בעיני המקצוע לאחד מכלי העבודה היעילים ביותר לביצוע מכירות ישירות או לקביעת פגישות לאנשי מכירות. למרות זאת, נרתעים רבים מהעוסקים במכירות-משימוש שיטתי בכלי זה כמרכיב מרכזי בתהליך המכירה. בין הסיבות לכך - קושי להגיע למקבלי ההחלטות, רתיעה ממכירה טלפונית, מגבלות באופציות לטיפול בהתנגדויות דרך הטלפון, חוסר קשר בלתי אמצעי עם הלקוח, ועוד.
כיצד ניתן לפתח גישה אסטרטגית מוצלחת לניהול שיחות קרות המותאמות לצרכיך הספציפיים, איך להשתמש באפקטיביות במגוון הטכניקות לשיחות קרות, מה צריך לעשות על מנת להלהיב את הלקוח ואיך ניתן לשמור על המומנטום שהושג בשיחות אלו.
ניל פרק יו"ר האגוד לשיווק ישיר ומנכ"ל שכל אינטרנשיונל

13:00 ארוחת צהריים

14:00 אין הזדמנות שניה לרושם ראשוני
תרבות עיסקית, תדמית אישית ולבוש - כמקדמי מכירות.
הצלחה בעסקים ובמכירות תלויה במידה רבה ביכולת לזכות באהדה ובהערכה מצד לקוחות פוטנציאליים. הרושם הראשוני שמקבל הלקוח - עשוי להיות בעל השפעה מכרעת על נכונותו להמשיך בתהליך המכירה ועל האופן שבו הוא שופט את ההצעה.
כיצד לפתח בהצלחה תדמית עיסקית ומקצועית, איך לגרום לאנשים להקשיב לך, מהם כללי עשה-ואל-תעשה בשיחות חולין (small talk), איך להשתמש בלבוש כמסר תקשורתי, מה בין נימוסי עסקים לקידום מכירות, וכיצד להצליח בשילוב שבין תרבות עיסקית למקצועיות.
ורדה שילה יועצת לתרבות עיסקית, תדמית ונימוס בעסקים

14:40 התמודדות עם "לקוחות קשים"
טכניקות ושיטות אפקטיביות במיוחד לטיפול בהתנגדויות.
אנשי מכירות נתקלים לעיתים קרובות בלקוחות "קשים" או "סרבנים" אשר מביעים עמדות קשוחות ומעלים התנגדויות נחרצות. המורכבות שבטיפול בלקוחות אלו גורמת לכך שאנשי המכירות נרתעים מהתמודדות עם האתגר ועוברים ללקוחות "קלים" יותר - אצלם סיכויי ההצלחה נראים לכאורה גבוהים יותר. תופעה זו, המוכרת לכל מנהל מכירות, הינה מסוכנת ביותר מכיוון שהיא גורמת לאובדן לקוחות ולהפסדים כספיים ניכרים.
איך לפתח אסטרטגיית מכירות המתאימה לטיפול במצבים אלו, מהי הגישה הנפשית שאיש המכירות צריך לאמץ על מנת לא להרתע מהתנגדויות ולהתמודד עמן בהצלחה, מה צריך לעשות על מנת למנוע התנגדויות טרם הופעתן, וכיצד להתאים את שיחת המכירה לסוגים השונים של הלקוחות וההתנגדויות.
גלעד גלבוע מנכ"ל גלעד אומנות המכירה

15:20 שימור לקוחות
מניעת אובדן לקוחות ושיפור הריווחיות העיסקית מול הלקוחות המרכזיים.
שימור לקוחות (customer retention) הופך בהדרגה להיות אחת מהאסטרטגיות המועדפות ביותר בהנהלת מערכי מכירות גדולים.
החרפת התחרות העיסקית, ירידת שולי הרווח והמאבק המתמיד על הלקוחות המרכזיים המספקים את עיקר ההכנסות - מחייב שינוי בסיסי באופן שבו רצוי ומשתלם לנהל מערכי מכירות ושירות ללקוחות.
מהם העקרונות המרכזיים העומדים בבסיס אסטרטגיה זו, אילו צעדים עליך לעשות על מנת להתאימה לצרכיך הספציפיים, איך תוכל להעזר בה על מנת להגן על בסיס לקוחותיך, וכיצד תוכל לפתח את קשריך העיסקיים עם לקוחותיך המרכזיים באופן שיאפשר הגדלה משמעותית של רווחיך לאורך זמן.
דוד הכהן מנכ"ל הכהן פיתוח ארגוני.

באדיבות: רשת שוקן
בשיתוף: בנק דיסקונט

■ מחיר: 359 ש"ח + מע"מ (סה"כ 420 ש"ח) · מנחה, ברוך אסקרוב · ייזום והפקה: המכון הישראלי לעסקים

לפרטים והרשמה: 177-022-7177

مطابق للأصل

חדשות חוץ

צבא רואנדה ירה למוות במאות פליטים במחנה קיבהו; כ–200 נפצעו

קיבהו (ע"ד וע"צ). מאות גברים, נשים וילדים מבני שבט ההוטו נרצחו אתמול במחנה בדרום־מערב רואנדה על ידי חיילי הממשלה. כן נהרגו אנשים שנרמסו מתחת לרגלי הפליטים שנסו בבהלה.

קציני או"ם המוצבים במחנה הפליטים מסרו כי אתמול בשעות הבוקר החלו חיילים, שכיתרו את המחנה, כוחות של צבא רואנדה, לירות לכל עבר.

במחנה, הנמצא בדרום־מערב רואנדה, שוהים כ–100 אלף פליטים מבני שבט ההוטו. התקפה באה בעקבות החלטתה של ממשלת רואנדה לסגור את מחנות הפליטים. מהיריות נפצעו מאות פליטים.

יחידות מצבאה החדש של רואנדה, הנשלט על ידי בני טוטסי, הגיעו למחנה כדי לסגור אותו. הצבא גם קיבל הוראה לעצור בני הוטו, החשודים כמעורבות במעשי הטבח שהיו במדינה אשתקד. במעשי הטבח נספו קרוב למיליון איש, רובם בני טוטסי.

מהומות במחנות

בימים האחרונים פרצו מהומות בקרב מאות אלפי בני הוטו, לאחר שכוחות הצבא הפטריוטי של רואנדה (RPA) כיתרו את קיבהו ומחנות עקורים אחרים בדרום מערב רואנדה.

בני ההוטו נמלטו לשם אשתקד מחשש לנקמת הצבא, לאחר שכוחותיו הדיחו את הממשלה. הממשלה הקודמת נשלטה על ידי בני הוטו, והיתה אחראית לרצח־עם ברואנדה.

בששת הימים האחרונים גורשו בני ההוטו המפוחדים למתחמים קטנים עוד יותר, ועובדי סיוע חוששים כי הדבר עלול לגרום להתפרצות מגפות.

כמה מהפליטים ניסו להימלט דרך טבעת הכיתור ההולכת ומתהדקת של ה־RPA. לעתים פרצו קרבות פנים־אל־פנים בין העקורים לבין עצמם.

קרוב ל–22 בני אדם נהרגו ו–40 נפצעו ביום חמישי בלילה מאש ה־RPA, בקרבות בין העקורים לבין עצמם ולאחר שנרמסו במנוסת בהלה.

הממשלה בקיגאלי מסרה כי היא חייבת לסגור את תשעת המחנות בדרום־מערב רואנדה. במחנות אלה מתגוררים קרוב לרבע מיליון בני הוטו, כיוון שקיצונים מבני הוטו מתארגנים שם מחדש ומשתמשים בהם כשדה אימון.

עובד סיוע מסר כי הצבא התיר לכ–7,900 בני הוטו לעזוב את המחנה. רבים מהם הלכו ברגל, אולם קרוב ל–80 אלף עקורים עדיין מכותרים בתוך המחנה. כוחות ה־RPA ירו על כמה מאלה שניסו להימלט, בחשד שהם משתייכים למיליציות של בני הוטו.

"בכל הנראה, העקורים ניסו להימלט מטבעת הכיתור הנודדת. כמה עקורים ניסו גם לברוח למחנה של היחידה הזאמבית וניסו לחטוף כלי נשק או לקבל מקלט, אך גורשו", אמר מייג'ור פיטר סימן, מנהל הסיוע הרפואי האוסטרלי של האו"ם.

עובדי סיוע מסרו כי כוחות הצבא מנעו אתמול בבוקר מצוותים רפואיים להגיע לקיבהו, אך מאוחר יותר התירו להם בכל זאת להיכנס למחנה.

"המורדים באוגנדה טבחו 82 אזרחים"

קמפאלה (רויטר). קצין בצבא אוגנדה אמר אתמול כי מורדי "צבא השחרור של לורד" (LRA) טבחו 82 אזרחים שנחטפו בפשיטות בצפון המדינה.

לדברי הקצין, שבעה מההרוגים היו נשות חיילים שנחטפו על ידי לוחמי ה־LRA מהעיירה גולו, שבצפון המדינה. גופותיהן מנוקבות הכדורים התגלו בעיירה אבאלוקדי, השוכנת קילומטרים ספורים מגולו.

גופותיהם של מרבית האזרחים האחרים שהרג כוח המורדים, שמנה 120 לוחמים, התגלו על גדות הנהר אוזיק.

ה־LRA מעוניין להשליט באוגנדה את צווי עשרת הדיברות. הטבח ביום חמישי היה התקפה הגדולה ביותר של המורדים מאז ספגו אבדות כבדות בקרב עם כוחות הממשלה ב–1988.

מכחיש השואה גונתר דקרט נדון לשנתיים מאסר

קארלסרוהה (ע"ר). בית המשפט המחוזי בקארלסרוהה הטיל ביום שישי עונש של שתי שנות מאסר על פעיל ניאו־נאצי, שהורשע בהסתה לשנאה גזענית ובהכחשת השואה.

השופטת אוזה מאריה ולנטין אמרה כי גונתר דקרט, מנהיג המפלגה הנאציונל־דמוקרטית, לא הביע חרטה לאחר הרשעתו. הוא אמר גם כי ישוב על מעשיו בעתיד.

בית המשפט הראה בגזר הדין נטייה לעמדות קשוחות יותר מול הפעילים הנאציים. השופטת אמרה לדקרט כי לא יתאפשר לו לצאת בשלום ממעשים מעין אלה בעתיד.

על פי האשמות, בהרצאה שנשא ב–91' טען דקרט כי לא ייתכן ששישה מיליון יהודים השמדו במשך מלחמת העולם השנייה.

"דקרט מחק את זכרם של אין־ספור יהודים שנרצחו בתאי הגזים", אמרה השופטת. לדבריה, הוא התנהג בצורה בזויה וחסרת רחמים כאשר הגדיר את השואה "שקר יהודי". כ–20 מתומכי דקרט היו בבית המשפט המחוזי בקארלסרוהה.

דקרט רשאי לערער בפני בית המשפט הפדראלי של גרמניה, הנחשב לערכאה המשפטית הגבוהה ביותר במדינה.

בשנה שעברה נדון דקרט לשנת מאסר בבית המשפט במאנהיים, וגזר הדין גרם למחאות רבות בגרמניה ומחוצה לה, כיוון שהעונש שהוטל עליו נחשב קל מדי.

בית המשפט הפדראלי ביטל את פסק הדין, והורה לבית המשפט המחוזי בקארלסרוהה לנהל משפט חוזר.

חודש לאחר ביטול גזר הדין של בית המשפט במאנהיים, אישר הפרלמנט הגרמני חוק לפיו מכחישי שואה ייחשבו לפושעים פליליים ואפשר יהיה להטיל עליהם עונש של עד חמש שנות מאסר.

בון (ע"צ וע"ר). לפחות 60 ניאו־נאצים נעצרו בלילה שבין יום חמישי ליום שישי בכמה ערים בגרמניה, לאחר שקיימו מסיבות לציון יום הולדתו של היטלר.

המשטרה עצרה את הניאו־נאצים בערים קאופבורן, נירנברג, פרלברג, אורניינבורג ומגדבורג, והחרימה מהם הזמנות תעמולה ניאו־נאציות, קלטות גזעניות ומסמכים של מפלגות הימין הקיצוני.

צילום: איי־פי

מפקד המורדים הזפאטיסטים בחבל צ'יאפאס במקסיקו קורא הודעת גינוי נגד הממשלה, ביום שישי. אתמול החלו סיבוב שיחות חדש בין הממשלה למורדים, לאחר שהמורדים הסכימו למזער כינוס של תומכיהם בעיירה סאן אנדרס לארייננזאר

יומן

סכנה מימין

אזרחי צרפת ילכו היום לקלפיות, במסגרת הסיבוב הראשון, כדי לבחור נשיא חדש, יורש לפרנסואה מיטראן. הסקרים צופים כי שני המועמדים שיצליחו לעלות לסיבוב השני, שיתקיים ב–7 במאי, יהיו ז'אק שיראק הגוליסט וליונל ז'וספן הסוציאליסט. מבין שניהם, שיראק הוא בעל הסיכויים הטובים ביותר. אך בצל מסע הבחירות של שיראק, הלא־עימות בינו לבין ז'וספן, ניכרה בצרפת התפתחות בעלת חשיבות רבה הטומנת בחובה סכנה ממשית: התחזקות הימין הקיצוני.

בתוך חודשים אחדים הצליח ז'אן־מארי לה־פן, מנהיג "החזית הלאומית", להכפיל את התמיכה בו ולהגיע ליותר מ–14% בסקרים. לכך יש להוסיף את ששת האחוזים שבהם זוכה פיליפ דה־וילייה, שמצעו הוא העתק כמעט מדויק של מצע לה־פן. השניים הללו מציגים את הזרים כמקור התחלואים של צרפת, וכל צרפתי חמישי נוטה להסכים לכך. מומחים טוענים כי השיעור האמיתי של תומכי הימין הקיצוני בצרפת גדול אף יותר, משום שרבים מן הנשאלים נמנעים מלהודות בתמיכתם בלה־פן.

צרפת תחת הנהגתו, מדגיש ראש "החזית הלאומית", תעמיד את בעיית הזרים בראש סדר העדיפויות ותקבע מדיניות של פינוי הזרים בקבוצות של עד 20 אלף לשבוע. בדרך זו יפונו שלושה מיליון מהגרים בתוך שבע שנים. על קבוצת "הזרים" נמנים, לדברי לה־פן, גם כאלה שיש בידם דרכון צרפתי אך הם קיבלו אותו לאחר 1972.

בבחירות לנשיאות לפני שבע שנים זכה לה־פן ב–14% מהקולות. הפעם הכריז כי הוא משוכנע שיצליח להעפיל לסיבוב השני. ההערכה היא כי הדבר לא יעלה בידו, אולם הוא מאיים על סיכוייו של ראש הממשלה, אדואר באלאדור, להגיע למקום השלישי. מצב שכזה היה נשמע בדיוני לחלוטין עד החודש שעבר. הדרך המקובלת בזירה הפוליטית הצרפתית להתמודד עם התופעה הזו היא, בפשטות, לטמון את הראש בחול. לה־פן מוכיח יום־יום עד כמה הוא, ואנשיו האלימים, מיטיבים לנצל זאת.

ניצן הורוביץ

מאחורי כל חברה מצליחה עומדת מערכת מיחשוב מצויינת.

DELL

DELL חברת המחשבים מהמובילות בעולם מציעה פתרונות כוללים בתחום המיחשוב המתקדם.

תחנות עבודה DELL

תחנות מסדרת Optiplex ו-Omniplex
בארכיטקטורת ISA, EISA ו-PCI,
במארזי Baby, Desk Top, Mini Tower
במגוון מהירויות של 486 ו-PENTIUM.

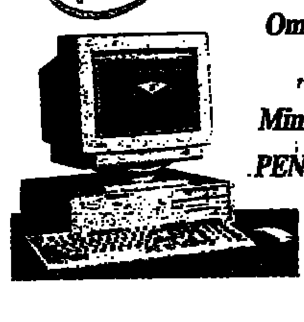

שרת DELL

שרת מהמוביל בתחומו,
מגיע עם מעבד אחד ואפשרות לשני מעבדים-
במהירויות מ- 486 DX2/66
ועד Pentium 100 Mhz.

המוצרים של DELL והשירות של אלדור - שילוב מושלם.

התקשר עוד היום- טלפון: 03-6459292.

אלדור מחשבים בע"מ

שפה חדשה בעולם המחשבים

מזג האוויר

תחזית להיום

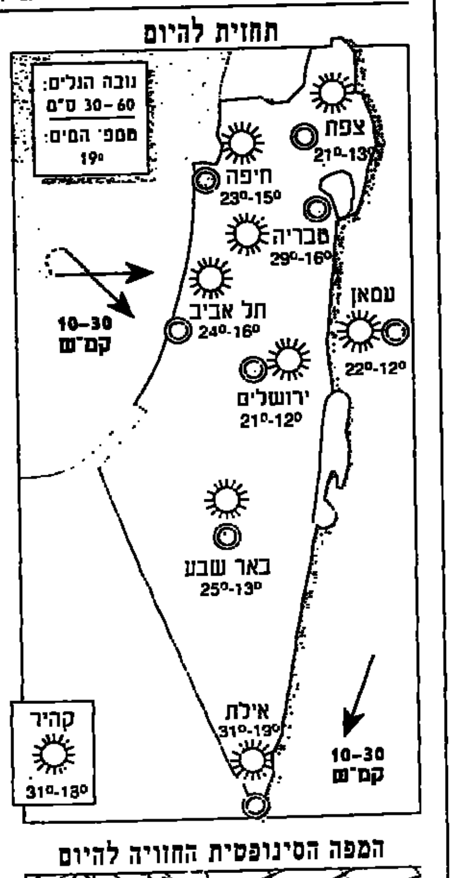

שני | שלישי | רביעי

נאה וחם יותר

היום יהיה נאה, עם התחממות. הים יהיה נוח: גובה הגלים – מ–30 עד 60 ס"מ; טמפרטורת המים: 19 מעלות. תנשב רוח מערבית עד צפון־מערבית במהירות של 10 עד 30 קמ"ש. תנאי ראייה – לא טובים.

תיאור המפה הסינופטית: שקע מעל בריטניה גורם למזג אוויר מעונן וגשום באיים הבריטיים ובחוף האטלנטי של אירופה; רמה בצפון רוסיה גורמת למזג אוויר נאה ויציב מעל מזרח ומרכז אירופה; שקע חמסיני מעל תוניס גורם להתחממות מעל אזור הים התיכון. השקע יתחיל להשפיע על ישראל ביום רביעי, ויגרום לשרב קל. אפיק ים סוף במזרח התיכון גורם למזג אוויר נאה באזור.

מחר יהיה נאה, ללא שינוי ניכר בטמפרטורות. ביום שלישי – נאה עם עננות גבוהה, ותחול התחממות. ביום רביעי – מעונן חלקית בעננות גבוהה ובינונית, ושרב קל.

כמות המשקעים

במילימטרים, מעודכן ליום 22.4.95 שעה 17:00

	הכמות שנוספה	מתחילת העונה	ממוצע רב שנתי
תל אביב	--	863	560
הגליל העליון	--	758	925
הגליל המערבי	--	740	640
חיפה	--	641	540
רכס הכרמל	--	600	580
נתניה	--	816	570
ירושלים	--	726	550
יבנה	--	718	540
יריחו	--	148	163
באר שבע	--	275	205
אילת	--	16	32

התחזית בעולם

	מינ'	מקס'	מזג האוויר
איסטנבול	10	19	נאה
אמסטרדם	9	13	מעונן וגשום
אתונה	10	22	נאה
בודפשט	11	27	נאה
בריסל	8	12	מעונן וגשום
ברלין	6	24	נאה
וינה	7	25	נאה
ורשה	9	25	נאה
ז'נבה	8	12	מעונן חלקית
טורונטו	5	5	גשם
לונדון	5	6	גשם
מדריד	1	11	מעונן חלקית
ניו יורק	6	15	נאה
פאריס	7	12	נאה
פרנקפורט	14	16	מעונן
ציריך	6	12	מעונן חלקית
קופנהאגן	4	14	מעונן חלקית
רומא	13	19	מעונן חלקית

תחזית מזג האוויר: ירחם יכטאוסקי, מיוחד ל"הארץ"

המפה הסינופטית החזויה להיום

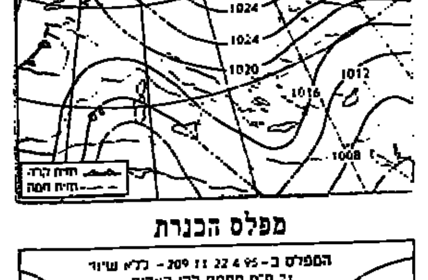

מפלס הכנרת

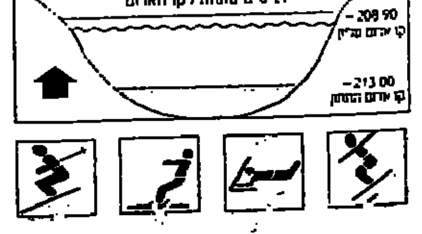

זיהום האוויר

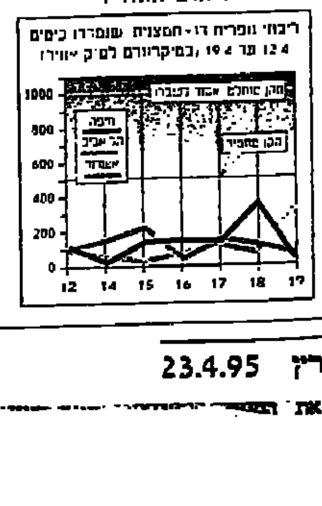

שמש/ירח

זריחת השמש 06:02

שקיעת השמש 19.14

זריחת הירח 02:03

שקיעת הירח 13:29

הארץ
כלכלה
יום ראשון 23.4.95 | העורך נחמיה שטרסלר

מבזק

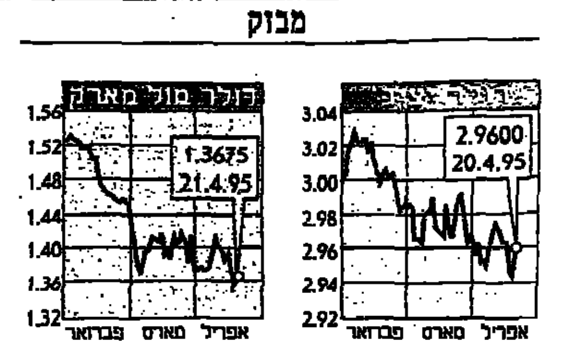

שערי המטבעות העיקריים מול הדולר:

מארק	1.3675	-0.45%
ין	82.80	-1.1%
לישט'	1.6120	-0.03%
ריבית בנק ישראל		14.8%
פריים-ריים		16.3%

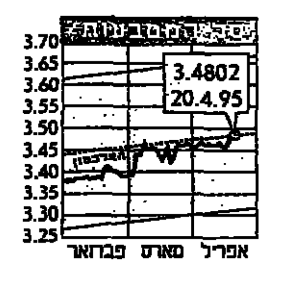

משקיעים בחיפושי נפט לשגב: אלמליח ניצל אותנו בחסות משרד האנרגיה (עמוד ג2)
• • •
"העבודה" תנסה לבלום גל להימנע מחתימה על הצו להעלאת שכר השופטים (עמוד ג2)
• • •
380 אלף איש ביקרו בתג בנייני האומה (עמוד ג2)
• • •
רק 50% מהנשאלים בסקר של חברת "מחשוב", ידעו שמשרי הבתים או מחזיקי הבניין אחראים לתקינות המעלית (צרכנות, עמוד ג3)
• • •
היקף שוק המזון הכשר בארצות הברית – קרוב לשני מיליון דולר בשנה (עמוד ג7)
• • •
צניחת הדולר מתחילה לפגוע ברווחיהן של חברות באירופה (עמוד ג8)
• • •
ירידה של 72% בהפסד הנקי של אייר פראנס ב-'94 ל-481 מיליון דולר (עמוד ג8)
• • •
מחקר: שיקולים פוליטיים פוגעים בסלילת הכבישים הבין-עירוניים בישראל (נדל"ן, עמוד ג9)
• • •
58 מיליון דולר יושקעו בהקמת אזור מלאכה ומסחר בקרית טבעון (נדל"ן, עמוד ג9)
• • •
חברת אחרק תבנה 76 יחידות דיור ב"בנה ביתך" בקרית עקרון (נדל"ן, עמוד ג10)
• • •
נדל"ן בניו-יורק: פסקי ג'וליאני – בינתיים לא מספקים את הסחורה (נדל"ן, עמוד ג10)
• • •
אברדונגס בונה 32 דירות בבאר שבע; היקף המכירות 4 מ' ד' (נדל"ן, עמוד ג10)

ברודט: נשקול סבסוד ישיר לקרנות במקום הנפקת אג"ח

מאת גדי מלץ

משרד האוצר מוכן לשקול בעתיד מתן סבסוד ישיר לקרנות הפנסיה במקום הנפקת איגרות חוב (אג"ח) בעלות תשואה מובטחת. כך אמר ל"הארץ" מנכ"ל האוצר, דוד ברודט.

"כרגע זה לא אפשרי. קודם כל אנו רוצים לסכם את תוכניות ההבראה של קרנות הפנסיה ההסתדרותיות. אבל אולי בעוד שנה-שנתיים זה יהיה אפשרי", אמר ברודט.

התוכנית לייצוב קרנות הפנסיה קבעה כי הממשלה תמשיך להנפיק אג"ח בעלות תשואה מובטחת של 5.5% עבור כל הצבירה של עמיתים ותיקים, ואג"ח בעלות תשואה מובטחת של 4.8% עבור 70% מהצבירה של עמיתים חדשים (אלה שהצטרפו לאחר ה-31.12.94).

בנק ישראל תובע להפסיק הנפקת אג"ח

ראשי בנק ישראל טוענים זה זמן מה כי המשך הנפקת אג"ח מיועדות פוגע ביעילות שוק ההון, מכיוון שהוא מצמצם את מספר הפעילים בשוק ואת מידת התחרות בו. לכן, תובעים בבנק ישראל מהממשלה להפסיק להנפיק אג"ח מיועדות, ובמקומן להעניק לקרנות סובסידיה ישירה. בכך יהפכו הקרנות לפעילים לכל דבר בשוק ההון.

ברודט. תוכנית הבראה

היקף הסובסידיה, אומרים בבנק ישראל, צריך להיות שווה לסובסידיה הגלומה בריבית הקבועה המובטחת שמעניקה הממשלה לקרנות כיום.

השנה מסתכמת הסובסידיה הגלומה בריבית המובטחת בכמיליארד שקל.

על פי הערכות האוצר, תגדל הסובסידיה בכ-100 מיליון שקל בשנה הקרובה.

בבנק ישראל גם דרשו להעניק זכויות פנסיוניות דומות על השקעתם העתידית של עמיתים ותיקים ועמיתים חדשים בקרנות. אולם ראשי משרד האוצר דחו דרישה זו על הסף, בטענה כי שינוי לרעה במצבם של עמיתים ותיקים הוא בעייתי מבחינה משפטית.

קיבוצים בתק"ם: לא נתרום קרקעות להסדר עקב הכוונה לשנות החלטה 441

מאת עמירם כהן

15 קיבוצים הודיעו את מזכירות התק"ם כי לא יתרמו קרקעות לטובת ההסדר כפי שנקבע בהסדר המשלים לתוכנית הקיבוצים, אם ישנה מינהל מקרקעי ישראל (ממ"י) את החלטה 441.

מזכיר התק"ם, אריק רייכמן, אמר אמש ל"הארץ", כי בכוונת עשרות קיבוצים נוספים להודיע היום במרכז התק"ם על סירובם להשתתף בסיוע לאור כוונת ממ"י לשנות את החלטה 441.

החלטה 441 של ממ"י מאפשרת למי שמוגדר "חוכר ותיק" בקרקע של המינהל (קיבוץ, מושב, או חוכר פרטי), ליזום במשבצת הקרקעית העומדת לרשותו פרויקטים עסקיים, כגון מפעלי תעשייה, בתי הבראה, בתי מלון, פארקי מים וכדומה, למעט בנייה למגורים. ההחלטה שאושרה בממשלה שנית באוגוסט '94 לא הגבילה את השטח שהחוכר מורשה לבצע בו את היוזמות העסקיות.

השינוי המוצע על ידי מנכ"ל המינהל בהחלטה 441 קובע, כי גם להבא יוכלו החוכרים להיות יזמים, ואולם על כל 30–40 דונם (לפי אזורי הארץ) שייזמו עליהם על פי החלטה 441, יוציא המינהל 70 דונם מקרקעות החוכרים למכרז.

הבוקר אמור מרכז התק"ם לאשר את ההסדר המשלים לחובות הבלתי מוסדרים בסך 5.9 מיליארד שקל של 102 קיבוצי התק"ם והקיבוץ הארצי. ההצעה מתנה את ההסדר בתרומה קרקעית של 5% עד 8% מקרקעותיו של כל קיבוץ, גם אם אינו זקוק להסדר, כמקורות נוספים ולצורך סיוע הדדי.

רייכמן הזהיר כי "ההסדר, שנבנה בעמל רב בין הממשלה לקיבוצים, עומד בסכנה כתוצאה מכוונתו של מנכ"ל המינהל, עדי וכסלר, המגובה באנשים באוצר, להשפיע על ראש הממשלה לבטל את החלטת ממ"י 441".

לדברי רייכמן, "באוגוסט '94 היתה הסכמה בקיבוצים שאנחנו מוותרים על סעיף היזמות למגורים בתנאי שלא תיפגע היזמות העסקית. מה שווכסלר מציע הוא שאתה לא תהיה היום היזם בקרקע שברשותך, אלא ישימו לך מתחרים דרך חוק המכרזים – הצעה המפקיעה מידך את הזכות ליזמות על 70% מהקרקע.

הפקעת הזכות הזו פירושה הפקעת הסיכוי להתאושש ולצמוח. הסדר הקיבוצים ישחרר קיבוצים רבים מחנק, אבל שחרור עדיין לא מקנה צמיחה. יזמות לפי החלטה 441 היא היום הכלי לצמיחה בקיבוצים לאור מצב החקלאות. יש להזהיר את הממשלה שהסדר הקיבוצים לא יאושר אם יגעו בעניין הזה".

ההסתדרות יוזמת הגדלת הפטור ממס על פיצויי פיטורין

מאת חיים ביאור

ההסתדרות יוזמת הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה שתגדיל את הפטור ממס הכנסה הקיים על פיצויי פיטורין.

כיום חל הפטור על פיצויים בסכום של עד 6,700 שקל, שהם פי 1.5 מהשכר הממוצע במשק. לדברי יוזם ההצעה, אפריים זילוני, ממלא מקום יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, יש להעמיד את הפטור על סכום הגבוה פי שלושה מהשכר הממוצע במשק.

זילוני ציין כי העילה להצעתו היא העובדה שחלק גדול מהמפוטרים הם בגילאי 45–55, "שהם גילים בעייתיים למציאת תעסוקה חלופית". לדבריו, הפרשה למס הכנסה מכספי הפיצויים למפוטרים בגילאים אלה אינה מאפשרת להם יכולת להבטיח לעצמם קיום כלכלי סביר.

תיקון שני לפקודת מס הכנסה שזילוני יוזם קובע שתשלומי העובד שפוטר, המיועדים למימון השתתפות בקורסים להסבה מקצועית, יהיו פטורים ממס הכנסה עד עלות של פי 1.5 מהשכר הממוצע במשק. במקביל, עלות הקורסים תוכר כהוצאה פטורה ממס למעסיק שאירגן קורסים אלה עבור עובדיו שפוטרו.

שער הדולר עלה ל-2.96 שקל

מאת גדי מלץ

התחזקות הדולר בעולם גרמה ביום חמישי לפיחות של כמעט 0.5% בשקל מול הדולר האמריקאי. השער היציג של הדולר שנקבע בתום יום המסחר היה 2.96 שקל – עלייה של 0.475% לעומת השער היציג ביום רביעי.

לעומת זאת, ירד שער סל המטבעות ב-0.224%, והשער היציג שנקבע היה 3.4802 שקל. זאת עקב התחזקות השקל מול המטבעות העיקריים בעולם: השער היציג של המארק הגרמני ירד ב-1.056% ל-2.1566 שקל; השער היציג של הלירה סטרלינג ירד ב-0.072% ל-4.7625 שקל; השער היציג של הין היפאני ירד ב-1.75% ל-3.5999; והשער היציג של הפרנק הצרפתי ירד ב-0.878% ל-0.6102.

השער הנמוך ביותר שבו נסחר הדולר ביום חמישי היה 2.953 שקל, והשער הגבוה ביותר היה 2.964 שקל.

בזק: הקווים הבינלאומיים לאוטונומיה ינותקו ב-7 במאי

מאת אבי בליזובסקי

חברת בזק תנתק ב-7 במאי את הקשר הטלפוני הבינלאומי של האוטונומיה, אם עד אז מועד זה לא ישלמו שלטונות האוטונומיה את חובם לבזק. חובה של האוטונומיה לבזק מסתכם ב-17 מיליון שקל.

לדברי מנכ"ל בזק, יצחק קאול, בשל דחיות חוזרות ונשנות בביצוע סיכומים בנוגע לתשלום החוב לא תיוותר בידי בזק ברירה – למרות מאמצים מצדה – אלא לנתק הקשר הבינלאומי של האוטונומיה.

"ההסכמים בינינו קובעים כי על שלטונות האוטונומיה לשלם עבור התקשורת הבינלאומית על פי חיובי בזק, ואולם עד כה, מאז כינון האוטונומיה, הועברו אלינו סכומים לא משמעותיים", אמר קאול.

לדבריו, בזק גילתה איפוק וסבלנות רבים, אבל כחברה עסקית אין היא יכולה לסבסד את התקשורת באוטונומיה.

מנכ"ל בזק קרא לשרת התקשורת ולשר האוצר לסייע לחברה בגביית החוב – אם באמצעות הבטחת תשלום ישיר מהרשות הפלשתינית או באמצעות קיזוז תשלומים שישראל מעבירה לרשות – כדי שהחברה לא תיאלץ לנתק את האוטונומיה מהקשר הבינלאומי.

יומן

פרס נובל הוא לא יקבל

פרנקל. ייסוף ריאלי של 8.3%

כאשר משווים את מדד מארס '95 למדד מארס אשתקד, אפשר להבחין בין שלוש קבוצות של מוצרים ושירותים. קבוצה אחת כוללת מוצרים שהתייקרו במשך השנה בשיעור גבוה עקב שיבושים בצד ההיצע: ירקות ופירות ב-17.1%, בגלל צמצום האספקה אחרי מפולת המחירים ב-'93 והסגר ב-'94; ודיור ב-18.2%, בגלל הפסקת הבנייה הציבורית ב-'92.

הקבוצה השנייה כוללת שירותים שהמדינה (הממשלה או הכנסת) קובעת במידה רבה את מחיריהם: סעיף בריאות התייקר ב-15.3% וסעיף תחבורה ותקשורת ב-10.9%.

הקבוצה השלישית מורכבת משאר הסעיפים, מהם הביישה (מזון, ריהוט וציוד לבית, הלבשה והנעלה, חינוך, תרבות ובידור וסעיף שונות) שהתייקרו במשך 12 החודשים בשיעור חד-ספרתי, בין 6.8% ל-9.4%. סעיף אחד, אחזקת דירה, התייקר ב-12%.

המסקנה המתבקשת היא שהחריגה למדד דו ספרתי (והחטאת יעד האינפלציה המוצהר) נבעה בעיקר משני גורמים: שיבושי היצע והתערבות המדינה. עד כמה שמדובר בשאר הסעיפים, האינפלציה לא חרגה בהרבה מהיעד.

ההסבר המקובל להתייקרות המתונה של הקבוצה השלישית הוא שמדובר במוצרים סחירים, וכי האינפלציה במחיריהם נספגה ביבוא המוגבר. ב-'94 אכן היה יבוא מוגבר מאוד של מוצרי צריכה. הנטייה לייבא יותר בכלל, ומוצרי צריכה בפרט, קיבלה תמריץ אדיר הודות לשער החליפין הבלתי מציאותי. השער הבלתי מציאותי נוצר כתוצאה מהייסוף הריאלי של 8.3% ב-'94, שבנק ישראל אחראי לו במישרין. אפשר לומר שהבנק ניסה לקזז באמצעות ריבית גבוהה, שעליה החליט הנגיד, יעקב פרנקל, את השפעת העיוות בשער החליפין על הביקושים המוגברים, שהחלו בסוף '93 עקב הצפה מונטרית, שהבנק יצר בסוף '93. פרס נובל על ניהול הכלכלה הוא לא יקבל.

ייסוף השקל גרר ללא ספק הגברת היבוא והעמקת הגירעון בחשבון הסחורות והשירותים. לעומת זאת, לא ברור כלל שהריבית הגבוהה סייעה להפחתת המדד (ייתכן שההיפך נכון – מכיוון ההשפעה על העלויות וההיסטריה האינפלציונית ששימשה רקע להעלות הריבית). מכל מקום, הסיבה למדדים הנמוכים של '95 עד כה אינה צמצום הביקוש, שאמור היה לנבוע מהעלאת הריבית, אלא הרחבת ההיצע והגורמים העונתיים.

אברהם טל

ורשנסקי פרילינג דובר

עכשיו בישראל
מערכת ההפעלה המתקדמת
OS/2® WARP
עם תמיכה בעברית!

OS/2 WARP "היא העיסקה הטובה ביותר בשוק התוכנה השנה – אם לא בעשור כולו" (מיקרו טיימס, ... 94).

זה רק אחד מהשבחים להם זכתה מערכת OS/2 WARP ברחבי העולם.

מערכת ההפעלה החדשנית WARP מותאמת למחשבי יבם או תואמים ומאפשרת לך להפיק יותר מהמחשב שלך. היא קלה להתקנה, לשימוש, וכוללת מערכת הדרכה חדשנית ללימוד הפונקציות במהירות וביעילות. ל-WARP ריבוי משימות עם ישומים קיימים, יכולת הרצת ישומי DOS וחלונות* וכן עבודה בעברית בתוך ישומי 32 ביט עברית ל-WARP. מערכת 32 ביט יציבה ובטוחה, ממשק משתמש מתקדם ונוח, כוונון מיוחד ל-250 משחקים ידועים ועוד הרבה בונוסים נילווים.

קנה מערכת הפעלה IBM OS/2 WARP וקבל חבילת בונוסים למחשב שלך:
- כלי גישה לאוטוסטרדת המידע אינטרנט ו-COMPUSERVE.
- מגוון רחב של ישומים עסקיים ואישיים: קבלה ומשלוח בפקס', יומן פגישות, ספר טלפונים, גיליון עבודה, מעבד תמלילים (אנגלית), כלים ל-MULTIMEDIA.

למידע והזמנות התקשר ליבמ® ישיר 177-022-3993 או למשווקים המורשים.
תל-אביב: כלנית טל' 03-6386363, הראל טל' 03-5618882 דיאלוג, טל' 03-6857527, קומקס טל' 03-5079336, ... טל' 03-5573996
ירושלים: לוטן הראל טל' 02-556666, ... טל' 02-870631 רמת גן: חיון מחשבים טל' 03-5751399 חיפה: ... טל' 04-526666

יבם IBM

צווארון לבן / צבי הראל

חובת זהירות מיוחדת

ביהמ"ש המחוזי בת"א פסק כי רואה החשבון של חברת אפתן, משה ביבלה, והדירקטורים שמואל רוטנברג ומרדכי רידר הסתירו בדו"חות הכספיים ערבות בסך 600 אלף ד' שרבצה על אפתן, ובכך הטעו את רוכשיה

לעתים רחוקות נתבע רואה חשבון בתביעה כספית אזרחית בגלל עבודה רשלנית שביצע, ולעתים נדירות עוד יותר הוא מחויב בדין בתביעה נגדו.

לפני כשבועיים הסתיימה תביעה כזאת שבה חויב רואה החשבון משה ביבלה לשלם לשני בעלי עסקים סכום של 324 אלף דולר. המשפט התנהל לפני שופט בית המשפט המחוזי בתל אביב, הד"ר גבריאל קלינג, מהמומחים הידועים בישראל בתחום דיני נזיקין. התובעים היו האחים ארנון ורם אילין.

ב-1984 ביקשו השניים להשקיע, ופעלו על פי עצתו של מנוחם רביד, באותה עת מנהל הכספים של חברת א. אילין תעשיות בע"מ שהיתה בשליטתם. רביד, רואה חשבון וכלכלן, שבחן ביוני '84 את דו"חותיה הכספיים של חברת אפתן תעשיות בע"מ, מצא כי השקעה בה תהיה כדאית. מניותיה של אפתן נסחרו באותה עת בבורסה בתל אביב; בעבר היה בבעלותה מפעל למוצרי נייר.

האחים אילין הטו אוזן להמלצתו ורכשו מניות של אפתן, חלקן בבורסה וחלקן במישרין משמואל רוטנברג ומרדכי רידר, שהיו דירקטורים בחברה. רו"ח ביבלה היה רואה החשבון של אפתן.

מבדיקת ספרי החברה התברר, כי עוד באוגוסט 1981 ערבה אפתן להבטחת שחבה חברת אב לניהול וסחר בע"מ לבנק צפון אמריקה. לאחר רכישת המניות על ידי האחים אילין דרש הבנק מאפתן תשלום של 600 אלף דולר, מכוח כתב הערבות שניתן לטובת הבנק. האחים אילין טענו, כי בהתחשב בערבות שרבצה על כתפי אפתן, שוויה הכספי האמיתי הוא שלילי, ולמעשה הם רכשו חברה חדלת פירעון. כתוצאה מכך הופסק בבורסה המסחר במניות אפתן.

לפני עשר שנים הגישו שני האחים תביעה כספית לבית המשפט המחוזי בתל אביב. לבד מרואה החשבון נתבעו גם שני הדירקטורים של אפתן שמהם נרכשו מניות החברה במישרין, רוטנברג ורידר. פרקליט האחים אילין, עו"ד רם שמגר, טען כי הם זכאים להשבת הסכום ששילמו תמורת המניות.

בין השאר טענו התובעים, כי דבר קיומה של הערבות נכלל בביאור 21 שבדו"חות הכספיים הכלולים בתשקיף לשנת 1982/3. אך כפתח פסק הדין קבע השופט קלינג, כי קרא פעמים רבות ביאור זה ולא מצא כיצד הוא מגלה את קיומן של העובדות הנ"ל.

הנתבעים טענו להגנתם, כי קודם לרכישת מניות אפתן נפגש ארנון אילין עם בכירים בבנק צפון אמריקה ושם נאמר לו שאפתן חבה לבנק 600 אלף דולר. אילין לא כפר בכך.

בתשובה לשאלת פרקליטי הנתבעים הוא אישר, כי אכן נפגש עם הדסה מנוסה, שהיתה אז מנהלת במפעל של הבנק. טענת הנתבעים היתה, שגם אם לא היה בתשקיף גילוי נאות של הערבות, אין לומר כי התובעים הוטעו בעניין של העדר הגילוי רכשו את מניות אפתן.

בהתייחסו לטענה זו קבע השופט קלינג בפסק דינו "טיעון זה מתעלם מכך שבאותה שיחה בין התובע להדסה מנוסה לא נאמר לתובע כי החוב נבע מערבות. התובע רשאי היה להבין כי מדובר בחוב של 600 אלף דולר הכלול במסגרת התחייבויות של אפתן כמפורט בבאורים, ולא בחוב על פי כתב ערבות, שבא בנוסף להתחייבויות שבמאזן".

רם (מימין) וארנון אילין. "התובע רשאי היה להבין שמדובר בערבות הכלולה במאזן, ולא בחוב נוסף", קבע השופט

בנוגע להטעיית התובעים, כתב השופט: "הטעיה בדו"חות הכספיים, כפי שאירע בעניין שבפני, לפחות לעניין הערבות, מהווה הפרה של חובה חקוקה. פרסומם (של הדו"חות) נועד לשמש כל הקונה באותו נייר ערך בבורסה, בלי שתהיה חשיבות למקור שממנו רכש את הנייר. לכן גם חובתם של מגישי הדו"חות הכספיים היא כלפי כל המשקיעים המסתמכים על אותם דו"חות כספיים".

פרק מיוחד בפסק הדין הוקדש לרואה החשבון שהפר את חובת הזהירות שלו כלפי התובעים. כל מה שנאמר בשני הנתבעים, קבע השופט, יפה ביותר לנתבע השלישי, שהוא רואה חשבון הפועל בתחום שכזה כשחתם על הדו"חות הכספיים שבתשקיף ועל הדו"חות הכספיים האחרים. השופט הוסיף: "אין חולק על כך שהמידע על אודות הערבות העוד השעיר של חברת אפתן היה בפניו. המחלוקת נסבה אך ורק על השאלה, אם המידע הועלם בדו"חות הכספיים, או הוסווה כדין.

"אין זה תפקידו של רואה החשבון לסייע בידי המפיץ בכך לטמון בדו"חות כספיים מידע בדרך שניתן יהיה להגיע אליו תוך חקירה ודרישה בעזרת מומחים. חובתו לוודא כי מידע מהותי יובא לידיעת בעלי המניות בדרך הראויה, המאפשרת את הבנתו (...) לכל היותר סייע רואה החשבון בניסיון ליצירת אליבי בעזרת ביאור מס' 21. אלא שכפי שקבעתי, ניסיון זה כשל. אף כי ייתכן שאפילו ניסיון לא היה כאן, וכל הטיעון סביב ביאור מס' 21 נולד רק בדיעבד".

במקום אחר בפסק הדין מדגיש השופט כי חובת הזהירות של רואה החשבון חמורה יותר גם בהשוואה לבעלי מקצועות אחרים. "הורחבה בשנים האחרונות חובת הזהירות של בעל מקצוע, לא רק כלפי לקוחותיו שהוא בתחום מי שבעל מקצוע חב לו חובת זהירות, אלא אף כלפי צדדים זרים, שבעל מקצוע חייב היה לצפות כי הם עלולים להינזק על ידי מעשיו או מחדליו.

"הדברים נאמרו בתחומם של עורכי דין, אלא שמבחנו של רואה החשבון של חברה, בכל הנוגע לדו"חות כספיים של אותה חברה, חמור פי כמה. מעמדו של רו"ח – הידוע לכל – גורם לכך שכל משקיע יסתמך על מצגיו של רואה החשבון; על אחת כמה וכמה לגבי הדו"ח הכספי ל-31.3.83, החתום על ידי הנתבע (ביבלה), שחייב היה לצפות כי הדו"חות יגיעו למשקיעים פוטנציאליים שעשויים להשקיע על יסוד אותם דו"חות".

התוצאה הכספית של פסק הדין: שני הדירקטורים חויבו לשלם לתובעים 340 אלף דולר, וביבלה חויב לשלם להם 324 אלף דולר.

בפועל חויבו השניים לשלם פי שניים, כיוון שהשופט חייבם לשלם גם 11% ריבית דולרית מאז הגשת התביעה. כל אחד מהנתבעים חויב גם לשלם לתובעים 20 אלף שקל הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין.

דו"ח על דו"ח / צחי לוי

קסטרו – גידול של 13% במכירות

יצרנית האופנה הישראלית מבססת את מקומה בשוק האופנה באמצעות רשת חנויות הגדלה בהדרגה ומשלבת בפעילותה ייצור, יצוא ויבוא

קסטרו מחל שנוסדה ב–73 ונשלטת בידי אהרון קסטרו וגבריאל רוזר הצליחה לבנות למוצריה שם מותג – קסטרו. לאחר שהנפיקה לראשונה לציבור בפברואר 92', גדלו מכירותיה בשנתיים האחרונות בכ–55% (140% ב–3 שנים), אם כי בשנה האחרונה האט קצב הגידול במכירות לכ–13% והרווחיות ירדה.

לחברה פעילות נרחבת המשלבת מפעל ייצור, מערך יצוא, רשת חנויות להפצה קמעונית ורשת הפצה של מוצרי יבוא. שילוב זה מקטין את הסיכון העסקי בפעילותה. תהליך יצירת מותג החברה והרחבת רשת החנויות נעשה בהדרגתיות ולאורך זמן, כאשר רווחי החברה וגיוס ההון מהציבור היוו את המקור הפיננסי לכך. ליצירת מותג החברה ביצעה השקעות רבות בפרסום חוצות ועיתונות, ובשנה האחרונה נעשה שימוש גם בפרסום בטלוויזיה, שתרם רבות לגידול בהיקף המכירות.

תוצאותיה העסקיות הטובות של החברה הביאו למניותיה יציבות יחסית בתקופה שבה נשחקו שערי המניות של חברות רבות. עובדה זו הביאה לכך שהאופציות שהנפיקה החברה ב–92' מומשו ב–94' למניות והזרימו לחברה 7.7 מיליון שקל שנוספו לגיוס הראשוני בסך כ–11 מיליון שקל מהנפקת המניות ב–92'.

החברה נסחרת כיום לפי שווי שוק של 23 מיליון דולר המשקף מכפיל רווח של 16. ואולם, מכיוון שהשנה ספגה החברה הפסד חד פעמי מהשקעה בניירות ערך (ני"ע) סחירים, מכפיל הרווח המייצג של החברה (כ–5 מיליון שקל) הוא 14.

הפעילות העסקית

החברה עוסקת בייצור ושיווק של אופנת הלבשה לנשים ולנערות בקו ספורט־אלגנט תחת השם "קסטרו". עיקר השיווק נעשה בישראל באמצעות רשת של 31 חנויות הנושאות את השם קסטרו. 15 מהחנויות הן בבעלות החברה ו–16 בבעלות זכיינים. החברה מייצאת חלק קטן מתוצרתה בעיקר למערב אירופה באמצעות קטלוגים ורשתות שיווק. בנוסף, החברה היא בעלת זיכיון של יצרנית אופנה איטלקית, סטפנל, ושיווק מוצרים אלו נעשה באמצעות 5 חנויות הנושאות את השם סטפנל. כמו כן לחברה מפעל ייצור הממוקם ביפו בשטח של כ–4,000 מ"ר.

מ–85' החלה החברה להקים רשת חנויות לשיווק קמעוני של מוצריה. הקמת רשת חנויות הוא צעד הדורש השקעות פיננסיות רבות לאורך כמה שנים. ואולם החברה השכילה ובנתה את רשת החנויות בהדרגה. החנויות שהוקמו היו קטנות ומעוצבות בפשטות יחסית, מה שהקטין במידה ניכרת את היקף ההשקעה הנדרש. כיום, עם התבססות הרשת והמותג, צבירת הרווחים וגיוסי ההון, החברה מרחיבה חנויות מצליחות.

ב–94' פתחה החברה 5 חנויות חדשות. פתיחת החנויות החדשות היתה כרוכה בעלויות רבות כתוצאה מתקופת הכשרת החנויות וכוח האדם הנדרש. הרחבת הרשת צפויה להביא ב–95' לגידול נוסף בהכנסות החברה.

יצירת המותג אפשר לחברה לתת השנה זיכיון לייצור קו מוצרי קוסמטיקה תחת השם קסטרו, לחברה המתמחה בשיווק מוצרי קוסמטיקה, תמורת תמלוגים בשיעור של 3% מהמכירות.

התוצאות העסקיות

מכירות החברה הסתכמו השנה ב–85 מיליון שקל, גידול של כ–13% לעומת 93' הנובע מהרחבת רשת החנויות. מאז 91' גדלו מכירות החברה בכ–140% בעיקר הודות לרשת החנויות. כתוצאה מתחרות בענף, שיעור הרווח הגולמי ירד השנה ל–40% (בדומה ל–92'), לעומת 41.5% ב–93', והרווח הגולמי הסתכם השנה בכ–34 מיליון שקל.

הגידול הניכר בהוצאות החברה היה בהוצאות המכירה, הנהלה וכלליות. הוצאות המכירה גדלו ב–11% ל–13.3 מיליון שקל. הוצאות המכירה גדלו כתוצאה מהעברת חנויות קטנות לגדולות יותר ופתיחות חנויות נוספות שהיו מלוות קליטת כוח אדם.

נראה, כי הוצאות הנהלה וכלליות מהוות גורם בעייתי בחברה כמו בחברות ציבוריות אחרות. הוצאות אלו גדלו השנה ב–19% לאחר שגדלו ב–42% בשנה הקודמת. הוצאות הנהלה וכלליות הסתכמו ב–13.2 מיליון שקל המהווים 15.5% מהמכירות.

הוצאות הנהלה וכלליות אמורות לכלול מרכיב גדול של הוצאות קבועות, כך שצמיחת חברה והגידול הניכר בהכנסות צפוי להקטין את משקל הוצאות ההנהלה הכלליות. בקסטרו זה לא קרה. גידול של 55% בהכנסות לווה בגידול של 70% בהוצאות הנהלה וכלליות. אחת הסיבות לגידול טמון בגידול בשכר העבודה של בעלי העניין בחברה. עלות העסקת ארבעה בעלי עניין המתכמה השנה ב–1.9 מיליון שקל, גידול של 29% לעומת השנה הקודמת וגידול של 117% בשנתיים, לעומת 92'. כתוצאה מהגידול הניכר בהוצאות מכירה הנהלה וכלליות ירד הרווח התפעולי ב–10% והסתכם ב–7.5 מיליון שקל.

מקור המימון העיקרי לפעילות החברה הוא הון עצמי והיקף האשראי הבנקאי נמוך, כמו כן היקף האשראי ללקוחות הוא פחות מהרשים. כתוצאה מכך, לחברה הוצאות מימון נמוכות שהסתכמו ב–700 אלף שקל – פחות מ–1% מהמכירות.

במשך השנה היו לחברה עודפי מזומנים שהושקעו בני"ע סחירים וגרמו להפסד של 1.2 מיליון שקל לעומת רווחים מהשקעות אלו בשנתיים הקודמות, 830 אלף שקל ב–93' ו–1.25 מיליון שקל ב–92'.

החברה פועלת כמפעל מאושר הזכאי לשיעור מס מופחת על חלק מהכנסותיה. שיעור המס האפקטיבי הוא 25%–30%.

הרווח הנקי לשנה הסתכם ב–4.35 מיליון שקל, ואולם בנטרול השפעות חד פעמיות כמו ההפסד מני"ע בסך 1.2 מיליון שקל, ומנגד הכנסות חד פעמיות כתוצאה מהכנסות מסים משנים קודמות בסך כ–400 אלף שקל, הרווח המייצג של החברה לשנה עומד על כ–5 מיליון שקל.

בהשוואה ל–93' חלה ירידה של 24% ברווח הנקי, אך בנטרול השפעות חד פעמיות הירידה היתה של כ–5%.

המצב הכספי

למרות ההשקעות הרבות שביצעה החברה, בינהן רכישת נכס בבתים בעלות של 7 מיליון שקל, הרחבת המפעל והרחבת רשת החנויות, החברה ממשיכה ליהנות מאיתנות פיננסית. בעקבות הגידול בהון העצמי ב–7.7 מיליון שקל ממימוש האופציות וצבירת הרווחים מסתכם ההון העצמי ב–41.3 מיליון שקל, המהווה 68% מסך המאזן. במשך השנה הגדילה החברה את ההלוואות לזמן ארוך מבנקים בהלוואות צמודות מדד ל–7.7 מיליון שקל, מתוכן 1.4 מיליון שקל לפירעון בזמן קצר. מנגד, לחברה עודפי נכסים פיננסים שוטפים המסתכמים ב–8.5 מיליון שקל הכוללים מזומנים, פיקדונות לזמן קצר וני"ע סחירים בסך 2.5 מיליון שקל.

עקב הרחבת רשת החנויות, גדל מלאי החברה והוא מסתכם ב–13.4 מיליון שקל. מלאי זה מספיק לשלושה חודשי מכירה. גם האשראי ללקוחות גדל בהתאם ל–12.9 מיליון שקל המשקף אשראי ממוצע של 55 ימים.

ב–94' רכשה החברה, באמצעות חברה בת, מניות של החברה בבורסה בהיקף כספי של 1.6 מיליון שקל. הרווחיות והמצב הכספי הטוב אפשר לחברה לחלק השנה דיווידנד בסך 800 אלף שקל, המהווה כ–18% מהרווח השנתי. זהו איתות חיובי לבעלי המניות הזוכים גם הם (בנוסף לבעלי העניין המקבלים שכר) להיפגש עם מזומנים הנובעים מרווחי החברה. אם החברה תנהג מדיניות דיווידנדים מוצהרת, יהיה לכך משקל גבוה בהערכת החברה מצד משקיעים, במיוחד לאור הגידול בשכר בעלי העניין המועסקים בחברה.

שווי החברה

החברה צמחה בשנים האחרונות בקצב מהיר ובעתיד נראה שהיא צפויה להמשיך ולגדול אך בקצב מתון יותר.

הרווח הנקי המייצג של החברה בשנתיים האחרונות עומד על כ–5 מיליון שקל, כאשר הפעילות השוטפת מניבה השנה מזומנים בהיקף של 1.3 מיליון שקל (אשתקד 2.2 מיליון שקל), ובעתיד צפויים מזומנים גבוה מפעילות שוטפת. קצב צמיחה של 5% לשנה, ברווח הנקי הפרמננטי של החברה, נראה כתחזית סבירה לפעילות החברה בטווח הקצר.

המצב הפיננסי של החברה איתן ורמת המנוף הפיננסי שלה נמוכה ביותר ויש באפשרותה להרחיב את פעילותה בעתיד מבלי להזדקק למקורות מימון זרים.

על פי הנחת צמיחה של החברה, בשיעור של 5% נראה כי מכפיל רווח של 10–14 לרווח המייצג של 5 מיליון שקל הוא סביר, זאת בהתאם למצב שוק ההון כיום התשואות האלטרנטיביות על חברות אחרות ועל נכסים חסרי סיכון. בהתאם לכך נראה כי שווי סביר לחברה הינו כ–50 עד 70 מיליון שקל, כלומר 17 עד 23 מיליון דולר (כיום נסחרת החברה בשווי שוק של 23 מיליון דולר).

ההון העצמי של החברה מסתכם בכ–14 מיליון דולר, אך החברה נבחנת בהתאם לרמת הרווחיות שלה וגודל ההון העצמי אינו מהווה מרכיב מהותי לשווייה. אם החברה תכריז על מדיניות דיווידנדים מסוימת (בעקבות חלוקת הדיווידנד השנה) יהיה בכך תמריץ חיובי לבעלי מניות החברה, כי בכך יובטח שלא רק בעלי העניין המועסקים בחברה ייהנו מהרווחים (בדרך של שכר), אלא גם בעלי מניות מקרב הציבור.

מבט לעתיד

הרחבת רשת החנויות בשנה החולפת צפויה להביא לגידול במכירות ב–95'. ואולם, המגמה של האטת קצב הגידול שהיתה ב–94' צפויה להישאר והגידול בהכנסות יהיה בסדר גודל של כ–10%.

רווחיות החברה בשנים הבאות תושפע במידה ניכרת מרמת הוצאות המכירה, הנהלה וכלליות ובמיוחד שכר המנהלים.

אם הגידול בהוצאות אלו ב–94' נגרם כתוצאה מהרחבה משמעותית של רשת החנויות, צפויה התמתנות בהוצאות אלו ב–95'. יש לקוות שבעלי השליטה לא ימשיכו להגדיל את שכרם וישמרו על היחס שבין שכרם לבין הרווח התפעולי של החברה.

כתוצאה מעליית המדד הגבוהה ברבעון הראשון, לא צפויות לחברה הוצאות מימון ברבעון זה. ואולם המשך האחזקה במניות סחירות (בסך 2.5 מיליון שקל) צפויה לגרום ברבעון הראשון להפסד מסויים.

לטווח הארוך נראה, שהחברה ביססה מותג אופנה בקרב קהל הלקוחות בישראל והיא צפויה להמשיך ולצמוח בשנים הקרובות במכירות וברווחים.

צמיחה גדולה בפעילות החברה עשויה לבוא מייצוא לחו"ל שהרך והתפתחה אך לא צפוי להיות חלק מהותי מהפעילות בטווח הנראה לעין. עיקר השוק לחברה הוא בישראל כמותג אופנה ישראלי.

הכותב הוא רואה חשבון

דו"חות רווח והפסד
מותאמים לשקלים חדשים של חודש דצמבר 1994

	1994	1993	1992
	מאוחד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	אלפי שקלים חדשים		
מכירות	85,016	75,522	54,678
עלות המכירות	51,029	44,184	32,916
רווח גלמי	33,987	31,338	21,762
הוצאות מכירה	13,291	11,959	8,248
הוצאות הנהלה וכלליות	13,208	11,067	7,785
רווח הפעלה	7,488	8,312	5,729
הוצאות מימון, נטו	699	831	336
רווח מפעולות רגילות	6,189	7,481	5,393
(הוצאות) הכנסות אחרות, נטו	(1,021)	823	1,256
רווח לפני מיסים על ההכנסה	5,768	8,304	6,649
מיסים על ההכנסה	1,416	2,573	2,093
רווח לאחר מיסים על ההכנסה	4,352	5,731	4,556
חלק החברה (בהפסדי) ברווחי חברה מאוחדת	–	–	–
רווח נקי לשנה	4,352	5,731	4,556
רווח נקי בדילול מלא ל־1 ש"ח ערך נקוב	0.77	1.03	0.85

העבודה תנסה למנוע מגל לחתום על הצו להעלאת שכר השופטים

מאת צבי זרחיה

סיעת העבודה עשויה להתכנס לדיון מיוחד מתוך מגמה לכפות על יו"ר ועדת הכספים, ח"כ גדליה גל (עבודה), שלא לחתום מחר על הצו להעלאת שכר השופטים ב–70%. אפשרות זו הועלתה בסוף השבוע בשיחות שהתקיימו בין ח"כים לשר האוצר, אברהם שוחט, לנוכח הדעה גל כי הוא נחוש בדעתו לחתום על הצו, אלא אם הסיעה תכפה עליו החלטה אחרת.

בסוף השבוע נפגש שוחט עם מרכז הקואליציה בוועדה, ח"כ אברהם פורז (מרצ). פורז הסביר לשוחט כי התקנות נוסחו כך שיחולו רק על שופטים או העוסקים בשפיטה בפועל. לדבריו, יש שופטים שלא יקבלו תוספת זו, כמו מנהל בית המשפט וסגנו העוסקים בניהול.

שוחט שב וביקש בסוף השבוע מגל לדחות את חתימתו על הצו להעלאת שכר השופטים – אך לא נענה.

גל אמר אמש ל"הארץ" כי הוא נחוש בדעתו לחתום מחר על הצו להעלאת שכר השופטים.

380 אלף איש ביקרו בחג בגנים הלאומיים

מאת אילן שחורי

בשבעת ימי חג הפסח ביקרו בגנים הלאומיים ברחבי הארץ יותר מ–280 אלף מטיילים. גידול של 15% לעומת השנה שעברה – כך מסרה אתמול רשות הגנים הלאומיים. להערכת הרשות, עוד 100 אלף איש ביקרו בפארקים הפתוחים שאין גובים בהם תשלום. בנגב נרשמה בחג תנועת מבקרים ערה במיוחד, למרות סופת החול העזה שהתחוללה שם.

רשות הגנים הלאומיים קיימה בימי החג אירועים ב–17 גנים, בעלות כוללת של כמיליון שקל.

מקיבוץ עין גב נמסר, כי בפסטיבל שהתקיים בטיילת שבמקום ביקרו יותר מ–60 אלף איש.

יוני גרעוני, יו"ר העמותה לתיירות בגליל ומערבי, אמר אתמול כי בפסח ביקרו באזור יותר מ–250 אלף תיירים, כ–70 אלף מהם בשני מוקדי האירועים שהיו בפסח באזור: במפגש הפסל באבן במעלות־תרשיחא ובפסטיבל ימי המוסיקה והטבע במשגב. גרעוני מסר עוד כי בימי החג נרשמה תפוסה מלאה בכל אתרי האירוח הכפרי בגליל המערבי, ותפוסה של 95% במלונות ובבתי הארחה.

אסם לא תפסיק לשווק את "מק־צ'יפס"; תבדוק את טענת מקדונלדס

מאת זוהר בלומנקרנץ

חברת אסם טוענת, כי עדיין לא הגיע אליה מכתב מבא כוחה המשפטי של חברת מקדונלדס – הדורשת מאסם להפסיק להשתמש בשם "מק־צ'יפס" לחטיף החדש שלה בטענה שמדובר בהפרת סימן מסחרי של מקדונלדס – וכי לא תפסיק בשלב זה את שיווק של החטיף.

"אסם לא תפעל בניגוד לחוק. לא ידוע לי שהגיעה לידינו תביעה כלשהי; אבל אם כשנחזור מחר לעבודה, נמצא שהגיעה פנייה – נבחן את הטענות, ואם יימצאו צודקות, נפעל בהתאם", אמר אמש דורי מנב"ץ, מנהל השיווק של אסם.

לדבריו, אילו אסם סברה מראש, כי מדובר בסימן מסחרי של מקדונלדס, לא היתה בוחרת בשם זה לחטיף. בכך דוחה את טענותיו של זכיין מקדונלדס, עומרי פדן, לפיהן ניסתה אסם להיבנות משמה של מקדונלדס.

היום תיערך אסיפת התאחדות בעלי בתים

מאת זיו מאור

האסיפה הכללית של התאחדות בעלי בתים בתל אביב תתקיים היום בשעה 17:00. באסיפה ייבחרו 9 חברי הוועד, שיבחרו את יו"ר העמותה. האסיפה תנוהל על ידי עו"ד איתן ארז, שמונה מטעם בית המשפט ככונס נכסים של העמותה.

האסיפה נערכת בצלו של עימות קשה בין חברי הוועד הנוכחיים. ששה מחברי הוועד, בראשות עו"ד חיים באום ושמואל סלפטר טענו לאי סדרים שביצע ב–3 השנים האחרונות היו"ר, אבי רותן, וניסו להדיחו מתפקידו. הם גם הצליחו לבטל את האסיפה הכללית הקודמת, בין היתר, בטענה שלעמותה אין ועדת ביקורת וכי לחברים לא הוצג הדו"ח שנתי ל–94'.

ואולם, רותן קיים את האסיפה ופיטר בה את חברי הוועד. בית המשפט המחוזי, באמצעות השופט אורי גורן, ביטל את האסיפה ואת החלטותיה.

אנשים ועסקים

זילוני. לא התעמת

אורון. ההחלטה לא קוימה

פרס. אולי יבוא

שביעות רצון במשרד הביטחון

סקר שביעות רצון שנערך בקרב העובדים בשירות המדינה מגלה כי עובדי משרד הביטחון חשים שביעות רצון ממקום עבודתם יותר מעובדי כל שאר משרדי הממשלה. הסקר נערך בחודשים מאי־יוני 94' כחלק מפעילותה של היחידה לתכנון בנציבות שירות המדינה.

בסקר נמצא שלמקום העבודה המסוים, יש השפעה מיוחדת על שביעות הרצון, בנוסף למשתנים הכלליים שנבדקו, כגון עניין בעבודה ובתפקיד, שיתוף עובדים בהחלטות, מחויבות למקום העבודה ומחויבות לשירות המדינה.

שרון שדה

פרויקטים בנהר

בעמאן תיפתח הערב ועידה בינלאומית בנושא פיתוח פרויקטים באזור נהר הירדן. בוועידה ישתתפו כ–150 נציגים מישראל, ירדן ארה"ב וכן מהבנק העולמי. שר החוץ שמעון פרס ושר החוץ הירדני עבד אל־כרים קבריטי אמורים להשתתף מחר בישיבת הוועידה, ואולם בימים האחרונים לא היה ברור אם פרס אכן יבוא.

מנכ"ל משרד הכלכלה והתכנון אלון ליאל הכין שורת עבודות על פרויקטים משותפים בסיוע רב לאומי. עוד מהמשתתפים הוועידה: עודד ערן ממשרד החוץ, איש העסקים ד"ר יוסי זרדי, ממשרד האוצר, וה"ר רפי בראול ממשרד הכלכלה. בכינוס יטלו חלק גם נציגים של חברות אמריקאיות כמו ג'נרל אלקטריק, איי־טי־אנד־טי ואחרות.

צבי זרחיה

המבט של אורון

צוות התיאום של מפם, המורכב מ 11 מראשי המפלגה, החליט שנציגי מפם בהנהגת ההסתדרות יצביעו נגד יוזמת יו"ר ההסתדרות, חיים רמון, לבטל את שביתת ה–1 במאי ולהפוך מועד זה ליום בחירה.

ואולם נציגי מפם נהגו אחרת. הם לא השתתפו בהצבעה. כך הם איפשרו להצעת רמון לעבור בקלות וחסכו מעצמם עימות עמו.

אפריים זילוני, מנציגי מפם, אמר אמש שהוא אינו מתכוון לעבוד ב–1 במאי – "כי יום זה הוא בעיני סמל". לשאלה מדוע לא הצביע נגד הצעת רמון, השיב זילוני: "עקבתי אחר יו"ר הסיעה, חיים אורון. ראיתי שהוא אינו משתתף בהצבעה ומביט בי. או עשית כמוהו".

חיים ביאור

רחובות גוש דן

22 ערים ומועצות מקומיות, שבהם חיים כשני מיליון תושבים, כלולים ב"אטלס הרחובות הגדול" של גוש דן, שיצא לאור בסוף השבוע שעבר ב"ספרי תל־אביב", המתמחה בהוצאה לאור של מפות וספרי מפות ודרכים.

מולי מלצר, מנכ"ל ספרי תל־אביב, אמר כי האטלס החדש מצטרף לסדרת מדריכים שהוציאה החברה לאור בשנה האחרונה, שהבולט בהם הוא אטלס הכבישים של ישראל שיצא לאור בעברית ובאנגלית, ומחזור המכירות שלו כבר הגיע ל–300 אלף דולר.

לדברי מלצר, האטלס החדש לגוש דן כולל את כל אזור מרכז הארץ: מרעננה וכפר סבא בצפון, פתח תקווה ויהוד במזרח ועד ראשון לציון בדרום. לדבריו, "האטלס בוצע כולו במערכת המחשוב שלנו והוא ערוך עד לרגע הדפסתו".

באטלס מצוינים כיווני התנועה המותרים, מספרי בתים בצמתים, חניונים, בתי חולים, קניונים, בתי קולנוע ועוד.

אילן שחורי

מחקר מטעם הרשות לעסקים קטנים יבחן חלופות תעסוקה לתושבי הגולן

מאת זוהר בלומנקרנץ

הרשות לעסקים קטנים הזמינה מיועצת חיצונית עבודת מחקר על השלכות תהליכי השלום על העסקים הקטנים בארץ. המחקר יבחן גם חלופות תעסוקה לבעלי עסקים ברמת הגולן, למקרה של החלטה על פינוי. הודיע המנהל של הרשות אישר בישיבתו האחרונה, ערב חג הפסח, את הפרויקט ואת הבחירה ועדת ההיגוי הציבורית שתלווה את ביצועו.

עבודת המחקר, בתקציב של 50 אלף שקל, נמסרה ללא מכרז לרונית רודוביץ, לשעבר ראש אגף התכנון בסוכנות, שהתמחתה בתכנון כלכלי־חברתי ובתחום העסקים הקטנים. הוטל עליה להגיש את עבודתה עד ראש השנה הקרוב.

העבודה אמורה לבחון את ההשפעה של תהליכי השלום על העסקים הקטנים בתחום מדיניות המאקרו, ואת ההשפעה על עמק הירדן ועמק בית שאן, אזורים הסמוכים לשטחים.

בהיבט הענפי ייבדקו תחומי התיירות והמסחר – בין השאר אפשרויות למיזמים משותפים, למשל בין יצרנים קטנים בבית שאן ובירדן.

על עבודת המחקר להצביע על תחומים שהרשות יכולה לידום בהם בעצמה או להציעם לגופים אחרים, כדי שהעסקים הקטנים ייהנו מתהליך השלום. כך למשל יבחן המחקר את ההשלכות האפשריות של התפתחות תנועת סחורות מנמל חיפה לירדן על שירותי התובלה.

את העבודה תלווה ועדת היגוי ציבורית שבה חברים פרופ' גרשון פישלזון מאוניברסיטת תל־אביב, שעשה שורה ארוכה של מחקרים בנושא מטעם מרכז ספיר לפיתוח ומרכז האמה; ד"ר רוני נתנזון, מנהל מכון המחקר של ההסתדרות; יגאל שוהר, יו"ר המועצה האזורית עמק בית שאן; דן קוריבס, הממונה על הקשרים עם מדינות ערב במשרד התעשייה והמסחר; צבי עמית, מנכ"ל איגוד לשכות המסחר; וכן נציגי התעשיינים ובעלי המלאכה ונציג משרד התיירות.

"לא היה צורך במכרז"

יו"ר הרשות לעסקים קטנים, שמואל בהט, שיעמוד בראש הוועדה הציבורית בנושא, אמר בתגובה, "לא היה צורך במכרז. כאשר יכולים להיות הרבה מועמדים למכרז, אנו מוציאים מכרז. החלטנו למסור לרודוביץ את ביצוע העבודה, כיוון שאנו מכירים אותה מעבודות קודמות. היא עשתה דוקטורט בטכניון בנושאים דומים ואנו חושבים שהיא המתאימה לעשותה".

לדבריו, לא מדובר בכפילות עם עבודות מחקר אחרות על השפעות כלכליות של תהליך השלום שנעשו במשרדי הממשלה, שכן הן לא עסקו בעסקים קטנים.

משקיעים בחיפושי נפט לשגב: אלמליח ניצל אותנו בחסות משרד האנרגיה

מאת עמירם כהן

"ד"ר ג'ו אלמליח, באמצעות חברת יואל, ניצל בחסות משרד האנרגיה את ציבור המשקיעים", כך כותב עו"ד דניאל פרידמן, המייצג קבוצת משקיעים הפעילים בענף חיפושי הנפט בראשות יעקב מרח, במכתב ששלח לשר האנרגיה, גונן שגב.

מרח עתר לפני כשבועיים לבג"ץ נגד שגב בבקשה שיורה לישראמקו, הנשלטת על ידי יואל, לקדוח את הקידוח "ים 3" עליו התחייבה, לדבריו, בתשקיף.

פרידמן מציין במכתבו: "הדעת אינה סובלת מצב שבו יבוצעו קידוחים, בניגוד לאישורו הראשוני של משרד ויחפשו נפט במקום שבו קיים ספק אם ישנו כזה, ויימנעו מלבצע קידוחים במקום שבו ברור, אפילו לחברת ישראמקו, כי קיים נפט".

הוא מוסיף, "משרד ידוע במשרד המקפיד מאוד על קיום ההיתרים והרישיונות הניתנים על ידו, והעובדה שחזקא עם ישראמקו נהג משרדך במדיניות מתירה של ויתורים ושינויים מעלה מחשבות והרהורים נוגים באשר למניע שהביא את משרדך לויתורים אלה".

בתשובה דוחה הממונה על ענייני הנפט במשרד האנרגיה והתשתית, ד"ר יחזקאל דרוקמן, את טענותיו של פרידמן ומבהיר כי משרד הביטחון מנע, וממשיך למנוע, את ביצוע קידוח ים 3. לאור זאת, לטענתו, לא ניתן לבצע את הקידוח, ועל כן ניתנה לחברת ישראמקו הארכה לצורך ביצועו.

עו"ד רוזה
שירותי המשפיל לקרתון (1962 בע"מ)
בכל הקשור ברשם החברות
רשום חברות חדשות רשומים במחשב הרשם • מידע ממחשב מרכזי כלל חזר 70 מנות
למשרדי רשם החברות ירושלים
טל 02-248997
פקס 02-250202

יש קרן אור בשוק ההון – אילנות רימון
השיגה ברבעון הראשון
4.49%
* מדד המחירים לתקופה 0.3%.
* משקיעה רוב נכסיה באפיקים שיקליים: מק"מ/גילון.
* סולידית ביותר.
* מתאימה להשקעה לטווח קצר וארוך.
* ללא שעור הוספה כלל.

התוצאות מובילות לאילנות
אילנות דיסקונט קרנות נאמנות

בנק ישראל מודיע
פרטי המכרזים לשבוע בין 23 באפריל עד 27 באפריל

המיכרז המדווח (*)	מספר הסדרה	מועדים: יום המיכרז	מועדים: יום הסליקה הכספית	פדיון/מימוש/פרעון: היום	פדיון/מימוש/פרעון: התקופה	סכומים מוצעים	תשואה/ריבית/פרמיה/מחיר/אחוזים: מיזערית	תשואה/ריבית/פרמיה/מחיר/אחוזים: מירבית
מילווה קצר מועד (הנפקה/הצעת מכר) מיכרז על התשואה (3)	1045 0416	25.4.95 25.4.95	26.4.95 26.4.95	25.10.95 3.4.96	182 ימים 343 ימים	מיליוני ש"ח ע"נ 60 60	❋	20% 20%
מילווה קצר מועד למסירה עתידית: מכירה (2) / מיכרז על תשואה	0156 0756	25.4.95 25.4.95	2.8.95 2.8.95	31.1.96 31.7.96	182 ימים 364 ימים	מיליוני ש"ח ע"נ 20 20	❋	20% 20%
החלפת איגרת חוב כנגד מק"מ	(4) 0416	26.4.95	❋	3.4.96	342 ימים	מיליוני ש"ח 20	❋	20% 20%
מכירת אג"ח לבנק ישראל	(6) —	—	—	❋	❋		❋	❋
אופציות לרכישת דולרים (5): 3 חודשים	504431 504432	25.4.95	יום המכרז	25.7.95	3 חודשים	4,000 יחידות 6,000 יחידות	❋	❋
	504451 504452	27.4.95	יום המכרז	25.7.95	3 חודשים	4,000 יחידות 6,000 יחידות		
6 חודשים	504430	25.4.95	יום המכרז	24.10.95	6 חודשים	5000 יחידות	❋	❋
הלוואות לבנקים עבור הציבור מיכרז על הריבית (3)	❋				4 שבועות	מיליון ש"ח	—	❋

(1) במיכרז מדורג, החיוב הכספי של הזוכים מתבצע לפי פרמיה/ריבית/תשואה המוצעת על ידם בהתאמה לכל כמות וכמות שבה זכו במיכרז.
(2) התשואה הינה תשואה אפקטיבית שנתית ברוטו לתקופה שמיום ההעברה והסליקה הכספית ועד ליום הפדיון. מהזוכים במיכרז גובים חברי הבורסה לניירות ערך, עמלת רכישה בלבד בשיעור שלא יעלה על 0.1 אחוז (עשירית האחוז) מהשווי הכספי על הרכישה. אין הם גובים עמלת מכירה או פדיון
(3) הריבית הינה ריבית שנתית המחושבת עבור התקופה המתאימה באופן יחסי בשיטת הקו הישר.
(4) סדרות אג"ח להחלפה תבחרנה מתוך רשימת הסדרות המפורטות להלן ותפורסמנה לפני המכרז בחוזר ובמערכת שב"א
סדרות האג"ח הם: למק"ם 0416 – שגיא: 4122–4128, גליל 3791–3792, 3862–3867, 3755–3758, 3761, גבע 4605–4607, 4610–4613
(5) פרמיה המיזערית ושער המימוש יפורסמו בחוזר נפרד וברשתות התקשורת של "שב"א" של "קו מנחה" ושל "רויטרס" לפני כל מכרז.
(6) פירוט הסדרות יפורסם בחוזר נפרד וברשתות של "שב"א" ושל "קו מנחה" יום לפני המכרז

הערות:
(*) פרטים מלאים והשתתפות במיכרז בכל סניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך.
(**) בכל מיקרה של סתירה בין נוסח מודעת בנק ישראל לבין נוסח חוזר בנק ישראל המתאים למיכרז, נוסח חוזר בנק ישראל הוא הקובע.

צרכנות

עורכת לאה פורת

מי מסתתר מאחורי הפטור

חור בכיס / אברהם טל

שכירים חייבים כידוע להגיש עד סוף החודש למס הכנסה דו"ח על הכנסותיהם בשנת המס 94', אלא אם הם פטורים מדיווח לפי תקנות שמפרסם שר האוצר. התקנות פוטרות לא רק שכירים בעלי הכנסות נמוכות, אלא מגלות נדיבות יוצאת מן הכלל כלפי שכירים ברמות הכנסה בינוניות וגבוהות. כבר עסקתי בעניין זה בשנה שעברה, ואני חוזר אליו עכשיו עם נתונים מעודכנים ונסיון להשיב על השאלה: מי נהנה מהפטור ואיך.

על פי החוברת "דע את זכויותיך וחובותיך", פטור מהגשת דו"ח מי שהכנסותיו בשנת המס מאחד או יותר מתוך שלושה סוגי מקורות, ולא עלו אשתקד על 330 אלף שקל. המקורות (בפישוט שאינו גורע ממהות העניין) הם: "משכורת" שממנה נוכה מס במקור, ואם יש יותר ממשכורת אחת – שנוכה ממנה מס בשיעור 45%, או שיעור שקבע פקיד השומה בדרך של תיאום מס; "דמי שכירות", ששולם עליהם מס בשיעור 10% תוך מילוי הדרישות שנקבעו לעניין זה בחוק; ו"הכנסה נוספת" שלא מעסק או משלח יד, שנוכה ממנה מס בשיעור שאינו נמוך מ-40%, או באישור פקיד השומה בשיעור שאינו נמוך מ-30% (כגון שכר סופרים, דיווידנד או ריבית שלא מבנק). אולם סיכומה של ההכנסה הנוספת לעניין זה אסור שיעלה על מחצית המשכורת ודמי השכירות, כלומר 165 אלף שקל. יש מספר מגבלות והתנאות לפטור, אבל אין בהן כדי לגרוע מן העקרונות האלה.

330 אלף שקל בשנה, כ-27.5 אלף שקל בחודש, זו משכורת שאני מאחל לכל עם ישראל. מי שמשך אשתקד משכורת כזאת שילם את המס השולי המרבי של 50%. נניח שהיתה לו "הכנסה נוספת" כשכר מרצים, סופרים או אמנים, בסך 165 אלף שקל (מחצית הכנסתו ממשכורת), שממנה נוכו במקור כחוק 40% (זה שיעור ניכוי מקובל בשורה ארוכה מאוד של עיסוקים שאינם "עסק או משלח יד", בלי צורך באישור פקיד השומה). בהעדר דו"ח, זה גם שיעור המס הסופי. אילו היה הנישום חייב בדיווח, היה משלם על הכנסה זו 50%. החיסכון: 16,500 שקלים.

אם גם בן או בת זוגו ממלאים את התנאים, אפשר להכפיל את החיסכון ולהגיע לחיסכון מס משפחתי של עד 33 אלף שקל.

גם אם לא היתה לנישום "הכנסה נוספת", וכל הכנסתו משכר (עם או בלי דמי שכירות), הוא יכול ליהנות מהקלת מס משמעותית אם היו לו שתי משכורות, ובהנחה שמן הראשונה מנכים מס רגיל במקור. נניח שהמשכורת השנייה הגיעה ל-100 אלף שקל (וביחד עם המשכורת הראשונה פחות מ-330 אלף שקל); מהמשכורת השנייה נוכה מס במקור בשיעור 45%. אילו היה מדווח, היה צריך לשלם 50%, החיסכון – 5,000 שקל.

בדרך כלל מס הכנסה לא מוותר בקלות כזאת על אלפי שקלים. כאשר ביקשתי הסבר מנציבות מס הכנסה, נאמר לי שהסדר זה מבוסס על הנחה שלנישום בעל הכנסות נוספות יש גם הוצאות, שאותן הוא זכאי לנכות כדי להגיע להכנסה החייבת במס. ההסדר נקבע כדי להקטין את העומס על פקידי השומה ולחסוך טרחה מהנישומים.

מעניין מאוד. המשמעות היא שמס הכנסה מוכן להכיר מכללא, בלי צורך בדיווח והוכחה, בהוצאות שהיו לנישום בייצור ההכנסות הנוספות. לעתים קשה להצביע על הוצאות ולהוכיחן להנחת דעת פקיד השומה, והוצאותיו של שכיר לא מוכרות בדרך כלל; במקרים אלה יש בוויתור על הדיווח, התיעוד וההוכחה, משום הקלה גדולה ומקור לחיסכון מס בסכומים משמעותיים.

מי נהנה בפועל מההסדר? על כך אין לי תשובה, אבל ההסדר מתאים מאוד לקבוצה קטנה ומסוימת מאוד של שכירים השייכים למועדון אקסקלוסיווי ששמו הכנסת. לחברי מועדון זה מותר להשתכר ממקורות אחרים – נוסף לשכרם הרגיל – סכום שאינו עולה על 50% משכרם. כללי הפטור מדיווח וגם הסכומים מתאימים לח"כים כמו כפפה ליד, עד שמתעורר החשד כי הכפפה הותאמה ליד.

הפקיד טועה, האזרח מוטרד

בנובמבר 94' נחקק תיקון לחוק מס הכנסה המפחית החל בשנה זו את הקנסות הדראקוניים שהיו מוטלים על מי שלא הגיש דו"חות מס הכנסה במועד. הנהלת אגף מס הכנסה החליטה על מבצע השלמת דו"חות חסרים: נישום שיגיש דו"חות שהוא חייב בהם מן העבר, יחויב "רק" בקנסות החדשים.

ר"ד מתל אביב קבל מכתב חוזר בחתימת סגן נציב מס הכנסה, יהודה נפרדישי, שבו מומלץ בפניו "לסור מיד עם קבלת מכתבי זה אל משרד השומה שבו מתנהל תיקך, להגיש את הדו"חות החסרים וכן בקשה להקטנת הקנסות, כדי שמשרד השומה יוכל לשקול ולאשר לך את ההקלות הניתנות בתקופת המבצע". בשולי המכתב צוינו הדו"חות החסרים של ר"ד, והם "רק" שלושה: לשנות המס 85', 86' ו-87'.

ר"ד פנה מיד לסגן נציב מס הכנסה במכתב רוגז, שבו קבע כי מעולם לא קיבל מפקיד שומה כלשהו דרישה לדו"חות אלה (בשנים האמורות היה שכיר), כי כל דו"ח שנדרש להגיש הוגש במועדו, כי אינו חייב למס הכנסה אף לא אגורה אחת, וכי הוא רואה במכתב פגיעה. ואם לא די בתוכן ובסגנון המכתב, החזיר ר"ד את המכתב לשולחו – דבר המעיד על כעסו.

ממכתב התשובה התברר לר"ד שנפלה טעות: כאשר פתח עסק והודיע על כך למס הכנסה כחוק, "בטעות נפתח התיק משנים קודמות במקום מהמועד שבו נפתח העסק ובמחשב נרשמו שנים אלה כשנים פתוחות להגשת דו"ח בשל אותה טעות". מכתב התשובה כולל גם הסבר מנומס על חשיבות המבצע והתנצלות.

הערת המלביה: עד תחילת 95' לא עשה מס הכנסה מאומה בעניין דו"חות, שלכאורה היו צריכים להגיע לפני שמונה-עשר שנים. האם אף אחד לא פתח במשך כל השנים האלה את תיקו של ר"ד וראה את ה"חוסר"? מכל מקום, זו דוגמה נוספת להטרדת אזרחים בגלל רשלנות עובדי ציבור.

שאלת קיטבג?

אזרח המשלם מקדמות למס הכנסה לפי פנקס שנשלח לו שנה-שנה ונדרש מדי שנה להגיש דו"ח על הכנסותיו, המתין בסבלנות אך בדריכות לפנקס המקדמות ולטופס הדו"ח. שני המסמכים לא הגיעו. למס הכנסה יש נוהג מרגיז: כאשר הוא דורש משהו – הוא יודע ועוד איך להמריץ את האזרח לפעול (ראה לעיל); כאשר הוא חדל לדרוש משהו הנדרש מדי שנה – הוא אינו מודיע על כך. האזרח תוהה: שכחה, טעות, אובדן בדואר, או פרי החלטה מכוונת?

במקרה זה החליט האזרח שלא לשבת בלי מעש (אולי היו טעות או אובדן) ולברר. תחילה שאל במחלקת הגביה בעניין המקדמות: נאמר לו שהוחלט לפטור אותו השנה (זה הגיוני, כי סכום המקדמות היה נמוך). מזל טוב. אחר כך טילפן ליחידת השומה: האם הוא חייב בהגשת דו"ח? "למה לא?" השיב הפקיד בשאלה. "כי לא קיבלתי טופס", ענה האזרח. "אז אני אשלח לך", אמר הפקיד.

עד היום (לאחר שהגיש דו"ח, במרוצה לא קטנה, ובתוצאה מעוטת משמעות, לדבריו) הוא תוהה אם לא קרה לו מה שקרה לטירון ששאל את הרס"ר "המפקד, לקחת את הקיטבג?"

מי אחראי לתקינות המעלית?

על אף שהמעלית נחשבת ל"כלי התחבורה" הבטוח בעולם, יחסית למספר הקילומטרים שהיא עוברת (ב-20 השנים האחרונות אירע מקרה מוות אחד בממוצע כל שנה), כדאי לשמור על כללי הבטיחות כדי שגם המקרים היחידים של פגיעות לא יקרו

מאת הילה קומם

איש התחזוקה של חברת המעליות "ישראליפט" ביקש להיכנס לחדר המכונות של המעלית בבניין משרדים וחנויות ברחוב סלמה בתל אביב. אולם הסולם שניצב על גג הבניין היה כל כך קרוב למעקה, שאפילו אדם מתורגל כמוהו לא היה מוכן לטפס על סולם כזה.

הבודק שאל אם יש כניסה אחרת, ונענה שיש פתח ברצפת חדר המכונות שאפשר להיכנס דרכו מפנים הבניין. גם אל פתח זה היה צריך הבודק לטפס באמצעות סולם לא יציב, שהושען על הקיר.

בעומדו על הסולם הרעוע, היה עליו להפעיל כוח כדי לפתוח כלפי מעלה את דלת הפלדה שסגרה את הפתח. הבודק אמר שגם הטיפוס על סולם זה לא נראה לו בטוח, אך זוהי עבודתו.

הצבת סולמות בלתי בטוחים לחדרי מכונות של מעליות מנוגדת לתקן ישראלי (24) שהוכרז כתקן רשמי (מחייב) בשנת 84'. על פי התקן הזה, חובה להתקין סולם יציב וקבוע לחדר המכונות של מעלית נוסעים או משא, סולם שיהיה זמין ובטוח בשימוש כשיש צורך לבצע חילוץ מהמעלית.

"בודק מוסמך רגיל לעלות על סולמות, אך חילוץ נעשה בדרך כלל בשעת לחץ על ידי קרובי משפחה או שכנים של האדם שנלכד במעלית", אומר אינג' שמואל בודין, ראש ענף מעליות ומתקני הרמה במעבדה למכניקה של מכון התקנים. "התקן מגדיר דרישות מינימליות לגישה לחדר מכונות, כדי שמי שעוסק בחילוץ לא יסתכן בעצמו בנפילה ופציעה".

בעלי המשרדים והחנויות בבניין שברחוב סלמה לא ידעו שהאחריות על המעלית מוטלת עליהם. הם גם לא ידעו, כי מי שבא לבדוק את המעלית פעמיים בשנה אינו קשור לחברת המעליות המתחזקת, אלא ממונה על ידי משרד העבודה והרווחה (החוק מחייב בדיקה חצי שנתית על ידי בודק עצמאי מוסמך מטעם משרד העבודה והרווחה). לדבריהם, מעולם לא העיר להם הבודק על הסולם.

בודק המעלית, גלו ולוצ'יבר, לא העיר להם על המעלית, כיוון שאת הערותיו כתב בתסקיר בדיקה ששלח לאגף כוח אדם ומשאבי אנוש של "כרמל מזרחי", שהבניין נמצא בבעלותה.

בסעיף "תיקונים שיש לבצע מיד" כתב ולוצ'יבר בין השאר: "להתקין סולם עלייה תקני לגג המוביל לחדר המכונה של המעלית". לדבריו, את אותה הערה כתב בתסקיר גם בבדיקה הקודמת של המעלית, בחודש יוני 94'.

ראש אגף כוח אדם ומשאבי אנוש של "כרמל מזרחי", ישי ויסמן, אמר בתגובה שכבעל הנכס, משלם "כרמל מזרחי" על בדיקת המעלית ואחזקתה, אך האחריות על המעלית הועברה באופן חוקי לאחת החנויות, הממוקמת בקומה השנייה והעליונה של הבניין.

אלא שדברים אלה של ויסמן אינם עולים בקנה אחד עם העובדה שבודק המעלית שולח את תסקירי הבדיקה ל"כרמל מזרחי", ואלה לא הועברו לחנות. בעקבות פניית "הארץ" הגיעו לפני כשבועיים בודקים ממשרד העבודה לבניין, וקבעו יחד עם שוכרי הקומה העליונה מקום להתקנת סולם קבוע ויציב.

מי שאחראי משפטית על ביצוע בדיקה חצי שנתית של המעליות על ידי בודק מוסמך ועל קשירת חוזה ברתוקי עם חברה למתן שירות למעליות הוא ועד הבית או מחזיק הבניין. מכאן, שבמקרה של הבית ברחוב סלמה האחריות היא של בעלי הנכס, והיינו, כרמל מזרחי.

החוזה עם חברת המעליות כולל טיפול מונע למעלית וקריאה בעת תקלות, או לצורך חילוץ בשעות העבודה (אחרת נגבה תשלום) וביצוע תיקונים ללא החלפת חלקים. לדברי בודין, "יש ועדי בתים המעדיפים לבטח את המעלית גם כנגד החלפת חלקים. מעלית שלא נבדקה בחצי שנה האחרונה על ידי בודק מוסמך (לא על ידי חברה מתחזקת) אינה מבוטחת כנגד ביטוח צד שלישי".

חוסר בהירות או העדר מודעות לאחריות מחזיק הבניין לתקינות המעלית אינם בלתי שכיחים. בסקר שערכה חברת "מחשוב" בפברואר השנה, שבה השתתפו 115 נסקרים שגרים בבניין שיש בו מעלית, 50% בלבד מהנשאלים ידעו שוועד הבית או מחזיק הבניין הם האחראים לבדיקת המעלית ואחזקתה. שאר המשיבים אמרו שהאחראים הם החברה שנותנת שירות למעלית (23.7%) ובודק המעלית (7.9%). השאר לא ידעו מי אחראי (18.4%).

בסקר עלה ממצא נוסף: הנטייה של ועדי בתים היא להישאר נאמנים לחברה נותנת השירות ולבודק המעלית ולא להחליפם. רק 20% מהנסקרים דיווחו על כך שידוע להם כי חברת המעליות הנותנת שירות הוחלפה במהלך שנות מגוריהם בבניין. על החלפת בודק ידעו עוד פחות (17.5%). שאר הנסקרים השיבו שהבודקים לא הוחלפו, או לא ידעו להשיב על השאלה.

"אנשים חושבים שהקשר בין חברת המעליות נותנת השירות (שהיא בדרך כלל זו אשר התקינה את המעלית) לבין המעלית היא כמו חתונה קתולית, אבל זה כהרגל לא נכון. אפשר לעבור לחברה אחרת ולעשות אתה חוזה בר-תוקף. גם את הבודק אפשר להחליף", אומר בודין. "בודק מגיע עצמאית לבניין מדי חצי שנה, ממלא תסקיר ושולח חשבון לוועד הבית, וכל עוד לא מחליפים אותו הוא ממשיך לבוא". לדבריו, בודקים אינם נוהגים להציע את שירותיהם לבניין שיש לו בודק קבוע, אבל יש יתרונות בהחלפת בודק אחרי כמה שנים. "עין חדשה יכולה לגלות תקלות שבודק קבוע לא שם לב אליהן", הוא אומר, ומוסיף שהחלפת בודק מדי פעם גם תיצור תחרות בין הבודקים, תחרות שתועיל לרמת הבטיחות של המעלית.

לפי החלטת מינהלת תו תקן מיולי 94', נעשית הבדיקה הראשונית של מעלית חדשה באופן חד פעמי על ידי מכון התקנים, אך בכל השנים שלפני כן נעשתה גם הבדיקה הראשונית על ידי בודק מוסמך של משרד העבודה, שהוזמן על ידי חברת המעליות שהתקינה את המעלית.

העדר תחרות בין הבודקים נוצר, בין השאר, משיתוף פעולה מסחרי בין חברות המעליות לבודקים. יש דעה רווחת שהמצב הזה גרם לכך שעל אופן כתיבת תסקיר הבדיקה השפיעה הרגשת המחויבות של הבודק כלפי החברה שסיפקה לו את העבודה. בודק שהעדיף להישאר בעילום שם, סיפר על מקרים שבהם בודקים מוסמכים דחו דיווח על פגמים במעלית עד לאחר גמר שנת האחריות של חברת המעליות על כל חלקי החילוף של המעלית.

"אני לא מאמין שאיזשהו בודק עושה מלאכתו רמייה", אומר בתגובה מהנדס החשמל דוד ניב, בודק מעליות מוסמך ומנהל חברת בדיקה ויועצי תחזוקה של מעליות. לטענתו, "כמות התאונות בארץ היא קטנה לפי כל קנה מידה. המעליות נבנות ומורכבות בצורה בטוחה, הן נבדקות במשך שנים על ידי בודקים מוסמכים למעליות, כשיש הקפדה על בדיקת דלתות, בלמים, מעצורי בטחה, כבלים, ועוד הרבה פריטים המוגדרים בטופס בדיקת איכות. חלק מהפריטים נבדקים בפועל וחלקם בסימולציה והכל כצורך בתסקיר הבדיקה".

ניב אומר גם שרמת הבטיחות במעליות בישראל, היום ובעבר, גבוהה בהשוואה למקומות אחרים בעולם. באיטליה, למשל, בדיקות בטיחות נעשות רק אחת לתשע שנים.

אינג' פיטר מגנוס, מפקח ראשי של משרד העבודה והרווחה (הממונה על הבודקים המוסמכים), אומר שמעלית נחשבת לכלי התחבורה הבטוח בעולם ויחסית למספר הקילומטרים שהיא עושה. ביום עיון שקיים לפני כמה חודשים מרכז הבנייה הישראלי בנושא "מעליות ותקשורת בבניינים", דיווח מגנוס שב-20 השנה האחרונות נהרג בממוצע אדם אחד בשנה בעת שימוש במעלית.

גם ניב וגם מגנוס מסכימים שהסיבה העיקרית לתאונות היתה העדר דלת תא פנימית במעלית. מתוך 20 התאונות הקטלניות שעליהן דיווח מגנוס, עשר נגרמו מנפילה לתוך פיר המעלית, מהן שבע כתוצאה מהעדר דלת תא.

בשנות ה-60 וה-70 נבנו כ-7,000 מעליות ללא דלת תא. לפני יותר משנה יצאה תקנה מטעם משרד העבודה והרווחה, המחייבת התקנת דלת תא במעליות עד מאי 96'. מעליות שלא יותקנו עד תאריך זה דלת תא יושבתו על ידי משרד העבודה והרווחה.

תצלום: רן פיינר

החוק מחייב ביצוע בדיקה חצי שנתית על ידי בודק מוסמך מטעם משרד העבודה. במעלית שבתצלום חסרה דלת פנימית, אבל היא תותקן שם בקרוב

שימוש בטוח במעלית

ב"איגרת לבעל המעלית החדש" שנכתבה על ידי אינג' פיטר מגנוס, מופיעות הערות לשימוש במעלית. לדבריו, הערות אלה, הנוספות להוראות השימוש במעלית, מבוססות על מסקנות שהוסקו ממידע על תאונות במעלית:

- ● אסור להעמיס על מעלית מעל למשקל המותר או מעל למספר אנשים המותר.
- ● יש להדריך ילדים להתנהג בזהירות ולא להשתולל בזמן הנסיעה, ולא להכניס למעלית חפצים שעלולים להיתפס בדלת.
- ● יש לחלץ אנשים מהמעלית רק לפי הוראות החילוץ, הנמצאות בחדר המכונות.
- ● אם מבחינים בחריג, דוגמת דלת שבורה או רעשים חריגים, יש להוציא את הנוסעים, להשבית מיד את פעילות המעלית על ידי ניתוק החשמל ולקרוא לטכנאי.
- ● אם מבחינים שדלת הפיר אינה סגורה ונעולה, כשהמעלית לא נמצאת מולה, יש לחסום את הגישה לפתח או לדלת ולהשבית את המעלית.
- ● יש להתייחס להערות הבודק ברצינות רבה.

טוב, אבל לא כמו תוצרת בית

טעמים / דניאל רוגוב

כל מה שצריך כדי להכין רוטב עגבניות טרי ונפלא בבית הוא לקצוץ עגבניות, גזר, סלרי, שום, פטרוזיליה וריחן, להוסיף מלח ופלפל לפי הטעם, ולבשל את התערובת בעדינות. למרות הקלות לכאורה, אנו חיים בתקופה שבה הנוחות רצויה יותר ויותר, ורבים מעדיפים לקנות רטבים מוכנים, בצנצנות. למזלנו, לפחות כמה מהרטבים המוצעים לאחרונה עשויים היטב.

רוטבי העגבניות האחרונים שהופיעו בארץ הם של החברה האיטלקית "פומי". הסדרה כוללת ארבעה רטבים, אחד עם פלפל מתוק, אחד עם צלפים וזיתים, אחד עם ריחן (בזיליקום) ואחד עם חצילים. חוץ מהעגבניות והירקות, העשבים והתבלינים האחרים שהם מכילים, הרטבים אינם מכילים שמן, חומרים משמרים, תוספת צבע, או כל מרכיב מלאכותי אחר.

אמנם הרטבים של פומי, כמו הרטבים של אנקל בן (שעליהם כתבנו כאן ב-26 במארס), אינם עשירים או טריים כמו אלה שאפשר לעשות בבית, אבל שניהם ראויים לבחינה.

הרטבים של פומי משווקים במכלים של 290 גרם ועולים 6.90 שקלים; הרטבים של אנקל בן עולים 9.90 שקלים לצנצנת של 475 גרם, כך שהמחירים דומים ושתי העסקות כדאיות באותה מידה.

ג'אנקפוד ממש טוב

מי כמו מבקרי מזון וכותבי צרכנות יודע שמאכלי ג'אנק לא מספקים הרבה חומרים מזינים לגוף, שיש בהם כמות אדירה של קלוריות, מלח, ושאר דברים שבדרך כלל לא אמורים להועיל לבריאות.

אבל אנחנו יודעים גם שיש מיני ג'אנקפוד טובים כל כך, עד שכל עוד לא מפריזים בכמות, הם יסבו לנו רק נזק קטן, אם בכלל. אחד ממאכלי הג'אנק המוצלחים ביותר שגיליתי לאחרונה הוא מרצי "פופקורן" בטעם קרמל ושוקולד של חברת תלמה.

החטיפים האלה הם גרעיני תירס תפוחים מצופים בקרמל, נשר משום המלח, ויש להם רמת פריכות טובה וטעם מתוק ומלוח גם יחד, שישמח כל אחד. הם אינם מכילים חומרי טעם מלאכותיים, חומרי ריח, חומרים משמרים או צבעי מאכל, כך שעל הנזק האפשרי לגזרה גובר עונג האכילה. מבוגרים עם תשוקות מודחקות לג'אנקפוד ייהנו מהחטיפים האלה לא פחות מהילדים. בלי קשר לגיל, הם משתלמים מאוד במחיר 1.95 שקל לשקית של 50 גרם.

בחזרה לימי הביניים

בשבוע שעבר, כשראיתי את החומץ הסינתטי החדש שהוציאה "ליכיך", חשבתי שחזרתי לפתע לימי הביניים של העולם הקולינרי. בהתחשב בסוגים המשובחים של חומץ בן יין, חומץ תפוחים, חומץ מתובל, חומץ פירות וחומץ בלסמי, המצויים בכל מקום, ותכופות במחירים סבירים בהחלט, פשוט לא יכולתי להבין מדוע ירצה מישהו לקנות חומץ המיוצר מערבב של מים וחומצה אצטית.

אחרי שבדקתי אותו הגעתי למסקנה שלחומץ הסינתטי הזה יש ריח חריף והוא נושך לחיך, עד שלא הייתי חולם להשתמש בו לסלט. השימוש היחיד שאני יכול למצוא לחומץ הזה הוא להסרת משקעי הסידן המתפתחים בקומקומים ובסירים המשמשים להרתחת מים. תוספת. החומץ עולה 2.50 שקלים ל-1 ליטר, ו-4.50 שקלים ל-4 ליטרים.

קולה זולה

קוקה קולה ופפסי קולה הן אולי גם בין המשקאות הידועים והמפורסמים בעולם, אך אין אלה משקאות הקולה היחידים בשוק. למעשה, לפי "Magazine Food Arts", יותר מ-380 סוגים של משקה זה נמצאים כיום בעולם.

הקולה האחרונה שהופיעה כאן היא "אמריקן קולה", המיוצרת בקנדה ומשווקת בגרסה רגילה ודיאטטית. לטעמי האישי, הגרסה הרגילה של הקולה החדשה היא בדיוק כמו קוקה-קולה, או פפסי.

עם זאת, יש לי בעיה עם הקולה החדשה בגרסתה הדיאטטית, משום שכמו מוצרים דיאטטיים רבים יש בה 0.19 גרם אספרטיים, המשווה לה טעם לוואי בלתי נעים.

האמת היא שהקולה החדשה, רגילה או דיאטטית, אינה שונה במיוחד במרכיביה ובאיכותה מהסוגים המתחרים. אם יש ל"אמריקן קולה" יתרון בולט, הרי הוא מחירה: רק 1.20 שקל לפחית של 330 מ"ל, או 2.49 שקלים לבקבוק פלסטיק של 1.5 ליטר, כלומר בין 30% ל-40% פחות מהסוגים האחרים. את הקולה אפשר להשיג רק בסניפים של סופרשוק גרינברג.

שפע תוספים

התוויות על נקטר מנגו ונקטר שזיפים דלי קלוריות שהוציאה לאחרונה פריגת לשוק מתגאות בכך שהנקטרים מכילים רק 13 קלוריות ל-100 מ"ל, ללא תוספת סוכר.

כשקוראים את האותיות הקטנות בתחתית התווית, מגלים שאם כי המשקה מבוסס בעיקר על מים ומחית פרי, הרי שרמת המתיקות הגבוהה והערך הקלורי הנמוך באים לו מתוספת של שלושה ממתיקים מלאכותיים: אספרטיים, סכרין ואצסולפם-קי. בשני המשקאות יש גם חומרי טעם וריח.

נכון שהמשקאות טעימים ושילוב הממתיקים מונע את טעם הלוואי הנובע מהשימוש באחד מהם בלבד. עם זאת, רבים ישאלו אם הם באמת רוצים כל כך הרבה מרכיבים מלאכותיים במשקה שלהם.

יהיו אולי אפילו מי שיחשבו על היתרון שבבישול מנגו או שזיפים במים עם קצת קינמון ווניל ותערובת כדי לקבל משקה פרי, טבעי לגמרי ודל קלוריות עוד יותר. המיצים של פריגת משווקים במכלים של 1 ליטר ועולים 5.40 שקלים.

ביטול הפוליסה זה לא הכל

תלונה

לפני שנתיים ביטח אבנר כוכבי את דירתו בחברת הפניקס. על הפוליסה היה כתוב כי הביטוח הוא עד 31.12.93. בתום שנת הביטוח החליט כוכבי לא לחדשו.

אף על פי כן, ב-17 בינואר 94' נשלח אליו מכתב מטעם המחלקה לביטוח אלמנטרי בחברת הפניקס, ובו נאמר כי חיוב בסך 82 שקל על חשבון הפוליסה שלו לשנת 1994 לא נפרע, ולכן הוא מתבקש לפרוע את החוב תוך 15 יום. אם לא יעשה כן גם לאחר הודעה שנייה שתישלח אליו, הפוליסה שלו תבוטל בהתאם להוראת סעיף 15 לחוק חוזה ביטוח תשמ"א-1981.

כוכבי הופתע לגלות שחברת הפניקס עשתה שימוש בהוראת הקבע שלו מבלי שהתבקשה לכך על ידו. השימוש במלה "חוב" ביחס לתשלום שלא התחייב לו הוגדר על ידו "חוצפה".

העברנו את התלונה לחברת הפניקס וכן לממונה על הביטוח, מאיר שביט (שהגדרה המלאה והמדויקת של תפקידו היא "הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון"). מכאן החלה להתנהל התכתבות שנמשכה כמעט שנה.

כשבועיים לאחר משלוח התלונה הגיעה תשובת ביניים מהממונה על פניות הציבור באגף הפיקוח על הביטוח, אריה שפירא. בתשובה נאמר: "הנושאים שהועלו נמצאים בבירור ובבדיקה. עם תום הבירור נקבע עמדתנו". מחברת הפניקס לא הגיעה כלל תשובה.

כעבור חמישה חודשים שלחנו תזכורות לחברה וכן לאריה שפירא, שמאז תשובת הביניים לא קיבלנו ממנו מכתב נוסף. התברר ששפירא העביר את תלונת כוכבי למנכ"ל הפניקס, אך הוא לא קיבל ממנו תשובה.

מחברת הפניקס עצמה קיבלנו תשובה על התזכורת, שממנה עלה כי מיד עם קבלת מכתבו של המבוטח בדבר אי רצונו לחדש את הביטוח בוטלה הפוליסה והחיובים בגינה בוטלו. שמואל עוזי, מנהל סניף מושבות בהפניקס, שכתב לנו את המכתב, הביע את פליאתו על כך שהמתלונן לא טרח להודיע לנו שהבעיה נפתרה.

אלא שהבעיה העיקרית לא היתה ביטול הפוליסה. ברור שאם חברה מקבלת הודעה ממבוטח שאינו מעוניין בביטוח, הפוליסה תבוטל. הבעיה היא בנושא העקרוני: כיצד למנוע מחברות ביטוח, ומחברות אחרות, לעשות שימוש לא נאות בהוראות קבע של לקוחות.

מסיבה זאת כתבנו פעם נוספת לממונה על פניות הציבור אצל המפקח על הביטוח, וביקשנו חוות דעת עקרונית על הבעיה. תשובת הממונה היתה ציטוט של תשובת הפניקס (שכבר היתה בידינו) בדבר ביטול הפוליסה. את חוות הדעת העקרונית שביקשנו לא קיבלנו.

אולי המסקנה היא שעניינים טריוויאליים כסוג זה אינם מעסיקים אותו. התלונה של כוכבי והטיפול בה רק מחזקים את הצורך להיות זהירים כפל כפליים. כלומר, מי שנותן הוראת קבע צריך להיות מספיק ערני כדי לבטל אותה בזמן. הרי תמיד עלולים להימצא פקידים חרוצים מדי, הסבורים שאם יעבידו את הלקוח לפני שבורה, הוא לא ינסה לשנות אותה.

סכומי ההשתתפות קבועים

הבהרה

בכתבה "ביטוח משלים – לא מיד, לא מלא" ("הארץ", צרכנות, 16.4), צוין בטעות כי אין תקופת אכשרה (תקופת ההמתנה מיום ההצטרפות ועד שהמבוטח זכאי לתגמולי ביטוח) להשתתפות בהוצאות הפריה חוץ-גופית.

מתברר שיש תקופת אכשרה לסעיף זה, כפי שעולה מהסעיף הבא בפוליסת הביטוח המשלים של קופת חולים הכללית: "... החברה לא תהיה חייבת בתגמולי ביטוח או חלק מהם, במקרים הבאים: טיפולי הפריה לנשים אשר בוצעו לפני חלוף 12 חודשים רצופים ממועד הצטרפותן לראשונה... תנאי מוקדם לתשלום תגמולי הביטוח הינו כי שני בני הזוג מבוטחים בביטוח המשלים לפחות 12 חודשים רצופים".

בעניין תגמולי ביטוח למצב סיעודי, יש להבהיר כי אמנם מגיל 50 ומעלה הפרמיה הולכת וגדלה, אבל סכומי ההשתתפות בהוצאות הסיעוד אינם הולכים ויורדים, אלא נשארים קבועים לפי גיל ההצטרפות לתוכנית הביטוח המשלים: מי שמצטרף עד גיל 49, יהיה זכאי לסכום מרבי של 5,000 שקל אם הוא מאושפז ולסכום מרבי של 3,000 שקל, אם הוא שוהה בביתו. מי שמצטרף בין הגילים 50 עד 64, יהיה זכאי לסכומים מרביים של 3,500 ו-2,100 שקל בהתאמה; מי שמצטרף בין הגילים 65 ל-74 יהיה זכאי לסכומים מרביים של 2,250 ו-1,350 שקל בהתאמה; ומי שמצטרף מגיל 75 ומעלה יהיה זכאי לסכומים מרביים של 1,500 ו-900 שקל בהתאמה.

ועוד הבהרה: לקופות החולים האחרות יש תוכניות של ביטוח משלים, אבל לפי שעה הן אינן מנפיקות פוליסות למצטרפים לתוכניות אלה.

●

במדור "הדס" ב-16.4, בקטע המדבר על מטליות לחות לניקוי כלי כסף, הושמט שם היצרן והמשווק – "בית הצורפים". את המטליות אפשר להשיג בחנויות הרשת הנמצאות במקומות שונים בארץ וכן ב-100 חנויות צורפות.

●

מספר הטלפון הנכון של כל-מידע של האגודה למלחמה בסרטן הוא 03-5717888, ולא כפי שפורסם. בטלפון זה אפשר להזמין ולקבל ללא תשלום את חוברת המתכונים "לבריאות ולתיאבון" וכן מידע בנושאים שונים הקשורים בסרטן – כמו מניעה, אבחון, טיפול, שיקום ושירותים הקיימים בארץ.

מתי להחליף את המכונית

לאדם פרטי עדיף, מבחינה כלכלית, לרכוש מכונית בת כשנתיים-שלוש ולהחזיקה במשך כשלוש שנים נוספות – כך עולה ממחקר שבוצע באגודה השיתופית "חשב". המסקנה היא שהתקופה האופטימלית להחלפת מכונית (הן לפרטים והן לחברות) היא חמש-שש שנים מיום רכישתה כחדשה, ולאחר שעברה 90 אלף עד 105 אלף ק"מ אצל אדם פרטי או 150 אלף עד 180 אלף ק"מ במכונית של חברה.

המחקר עוסק במכוניות של יחידים וחברות בנפח מנוע של 1,600 סמ"ק. על פיו מתברר, שההוצאה השנתית הגבוהה ביותר על החזקת הרכב היא בדרך כלל בשנה הראשונה מיום הקנייה ולאחר מכן יורדת ההוצאה השנתית ומגיעה למינימום בין השנים החמישית והשישית, שהן התקופה האופטימלית להחלפת המכונית.

שיטת הניתוח של החוקרים התבססה על הנחה מסוימת שלדעתם היא קרובה למציאות, אך התעלמה משיקולים ספציפיים סובייקטיביים, שגם להם יש חלק בשיקולי רכישת המכונית, כמו רמת הבטיחות, התאמת הרכב לדרישות הרוכש, תדמית ונסיון מצטבר, וכן משיקולים כלכליים כמו מס הכנסה, איבוד ערך, מחיר ההון וכו'.

מחקר דומה נעשה לפני חמש שנים, ואז התברר שנקודת הזמן האופטימלית להחליף מכונית היא אחת לחמש שנים. הגורמים העיקריים להבדלים במסקנות שני המחקרים הם האטה בקצב עליית מחירי המכוניות, שינוי בהתפלגות ירידת הערך של מכוניות משומשות, רמת אמינות מכונית גבוהה יותר של מכוניות חדשות, שינוי בשיטת חישוב הביטוח המקיף ושינוי במחיר הכסף. מכאן, שכלכלית כדאי להחזיק את המכונית כחמש-שש שנים, שנה אחת יותר מאשר במחקר הקודם.

יעקב צלאל

דין פרוטה / לאה פורת

אל תאבדו את הדרכון

אזרח ישראלי שאיבד את דרכונו, או שהדרכון נגנב ממנו, ומבקש לקבל דרכון חדש, חייב לשלם בתמורה אגרה כפולה (היום התעריף לדרכון חדש הוא 140 שקל, והאגרה כפולה – 280 שקל). נוסף לכך, תקפות הדרכון שהוצא לו מוגבלת לשנה אחת בלבד (עם תום השנה דרכונו מוארך בלא תשלום). כך קובעת תקנה 7 של תקנות הדרכונים שאושרו על ידי ועדת הכנסת.

יש אזרחים הסבורים שהתקנה הזאת אינה צודקת, כמו הקורא בני הילל, החושב שבגלל מצוקתו האזרח נענש פעמיים וקופת המדינה מרוויחה פעמיים.

קשה במקרה זה להסכים עם הקורא. אני נוטה להסכים עם הממונה על מרשם ודרכונים במשרד הפנים, אתי שגיא, שכתבה לקורא המתלונן כי ראוי שישים לתשומת לבו את ההנחיות בדף הכריכה של הדרכון, שבו מתבקש בעל הדרכון לשמור עליו היטב ומומלץ להחזיקו בכיס פנימי ובטוח של הבגד. כן צוינה שהאובדן התכוף של דרכונים גורם לכך שהם נופלים לידי גופים ואנשים עוינים ופליליים, העושים בהם שימוש לרעה.

אכן, לעתים קרובות אובדן הדרכון נובע מרשלנות של מי שמחזיק בו. מי שמשאיר את הדרכון בחדר המלון מסתכן בכך שהדרכון ייגנב, וגם מי שמחזיק אותו בתיק מסתכן בכך שישכח אותו במקום כלשהו. לכן ראוי לקבל את המלצות משרד הפנים ולהחזיק את הדרכון בכיס פנימי של הבגד.

לא בזובנג

במדור "תלונה" שפורסם בעמוד זה לפני שלושה שבועות סיפרנו על המקרה של מיכה קידון ("זובנג השקר", "הארץ", צרכנות, 26.3) שחברת החשמל ניתקה אצלו את זרם החשמל בלא הודעה מראש, בגלל אי תשלום חשבון שלא הגיע לידיו.

נראה שפרסום התלונה הזאת ותלונות דומות נפל על אוזניים קשובות. במסיבת עיתונאים שקיימה חברת החשמל לפני כשבועיים, שבה פורסם הדו"ח הכספי האחרון של החברה, אמר המנכ"ל רפי פלד, בתשובה לשאלת אחד העיתונאים, כי החברה לא תנתק את החשמל אצל צרכנים שפיגרו בתשלום החשבונות בלא הודעה מוקדמת.

המנכ"ל אף הודיע כי החברה שוקלת לבטל את ההערה המופיעה על חשבונות החשמל, לפיה לא תישלח התראה מוקדמת לפני ניתוק.

שוק ההון

עורך גיא רולניק

לידר

אופציות פוקעות יום רביעי יהיה יום המסחר האחרון ב־5 סדרות של אופציות העומדות לפקוע ביום ראשון הבא. מתוך חמש החברות – רק באחת יתבצע גיוס. מדובר באופציה 1 של רוברט שרם. תוספת המימוש של האופציה היא 1.65 שקל ואילו מחיר המניה 3.78 – משמע, האופציה עמוק בתוך הכסף. עם זאת, סכום הגיוס קטן יחסית ומסתכם ב־1.8 מיליון שקל בלבד. אופציה זו נשארה בתוך הכסף גם לאחר המפולת, בין השאר בגלל שהיא לא היתה צמודה למדד או לדולר ותוספת המימוש נותרה 1.65 שקל מאז ההנפקה.

ארבע האופציות האחרות יפקעו ללא גיוס. הסכום הגדול ביותר היה צריך להיות מגויס בליפמן – 21.3 מיליון שקל. אלא שתוספת המימוש של האופציה – 40.57 שקל – גבוהה משמעותית ממחיר המניה – 13.45 ביום רביעי שעבר, ואין סיכוי שמנהלי ליפמן יראו ולו חלק מ־21 מיליון השקלים. גם האופציה של ויליגר, שהיתה אמורה להזרים לקופת החברה 8.5 מיליון שקל – תפקע ללא מימוש: תוספת המימוש היא 10.6 שקל ואילו המניה נסחרת ב־1.47 שקל.

שתי החברות הנותרות הן מיניליין, עם אופציה שתוספת המימוש שלה 7.99 שקל ומחיר המניה 4.30, ואורדן עם תוספת מימוש 5.45 שקל ומניה במחיר 4.10. סכום הגיוס במיניליין יכול היה להיות 5.5 מ' שקל ובאורדן 6.8 מ' שקל.

מועדים בבורסה

23.4	תעיי אג"ח ב	–	אקס ריבית, תשלום 10.5.95.
	פי־קלאס	–	אקס דיווידנד 140.5%, תשלום 11.5.95.
	גלבוע 6528	–	אקס ריבית, תשלום 5.5.95.
24.4	תדיראן צריכה	–	אקס הטבה 50%, הקצאה 27.4.95.
	אר.אס.אל	–	אקס דיווידנד 16%, תשלום 15.5.95.
25.4	אגן	–	אקס דיווידנד 25.9%, תשלום 30.5.95.
	מק"מ לפדיון שנתית	–	מכרז בריבית מרובה. 20 מיליון שקל ל־182 יום ו־20 מיליון שקל ל־364 יום.
	אופציה למט"ח שנתי	–	הנפקה ל־3 חודשים: 4 מיליון דולר בתוך הכסף ו־6 מיליון דולר מחוץ לכסף. אופציה ל־6 חודשים: 5 מיליון דולר.
	עלית אג"ח 5	–	יום מסחר אחרון. תשלום 10.5.95.
26.4	יום מסחר אחרון באופ'	–	ויליגר 2, רוברט שרם 1, מיניליין, ליפמן 1, אורדן 4. מימוש אחרון 30.4.95.
	מטמו	–	אקס דיווידנד 19.8%, תשלום 17.5.95.
	צינור רדים	–	אקס דיווידנד 17%, תשלום 22.5.95.
	ה.י.ג	–	אקס דיווידנד 11.15%, תשלום 10.5.95.
	הבאר משאב אג"ח א	–	אקס ריבית, תשלום 10.5.95.
	החלפת מק"מ באג"ח	–	20 מיליון שקל ל־363 יום.
27.4	אופציה למט"ח שנתי	–	הנפקה ל־3 חודשים: 4 מיליון דולר בתוך הכסף ו־6 מיליון דולר מחוץ לכסף.
30.4	מישאל אג"ח ב	–	יום המרה אחרון לפני פדיון חלקי.

* מקור: בנק המזרחי

20 המניות הטובות והגרועות בשבוע שעבר

המניות הטובות	העליה ב־%	המניות הגרועות	הירידה ב־%
1. בר	+23%	1. קסטרו	-18%
2. יוניקורן	+23%	2. אבנר	-17%
3. ישפק הון	+23%	3. יובל	-16%
4. תפן	+21%	4. ניקוב	-15%
5. מיטכית	+21%	5. הפח	-15%
6. אבג'ק	+21%	6. צמנטכל	-14%
7. קפל	+18%	7. יעסוד	-13%
8. ר.י.ג.	+17%	8. אמיסק	-13%
9. ולפמן 5	+17%	9. אופיס	-12%
10. פרי העמק	+16%	10. כרמיאל	-12%

* מקור: בנק הפועלים

קופות קטנות, תשואות גדולות

הסלידה מהמפלצות הבנקאיות, והאהדה לתהליך של מעבר כספים וכוח מידי הבנקים הגדולים לחברות הפרטיות – הן מובנות. אולם, את התשואות של הקופות הצעירות מומלץ לקחת עם לא מעט גרגירי מלח

השבוע בבורסה

גיא רולניק

אחת המגמות הבסיסיות בשוק ההון בחודשים האחרונים, מה שמכונה לעתים "שינוי טעמי הציבור", היא יציאת הכספים ממערכת קופות הגמל. הבריחה המאסיבית מהן, שנאמדת בכ־3.5 מיליארד שקל נטו מתחילת השנה, דוחקה הצדה, ובצדק, את הניצנים הרכים של גידול חדש בשוק – קופות הגמל הפרטיות.

למרות שבריחת המשקיעים מהקופות ב־95' והבריחה מקרנות הנאמנות ב־94' הן שני הגורמים החשובים ביותר בסאגה המשתרללת בשוק ההון והן המתראיות לשינויים הדרמטיים ביותר במבנה תיק הנכסים הפיננסיים של הציבור – הרי שמעבר כספים מניהול הגופים הבנקאיים לניהול גופים לא בנקאיים (המכונים לרוב "פרטיים") הוא, בטווח הארוך יותר, מגמה לא פחות חשובה בשוק ההון: יש הסבורים שהיא אף תוכל לשנות את פני השוק – להפכו למשוכלל יותר, סחיר יותר, יעיל יותר וצודק יותר.

אבל, בתשואות של קופות הגמל הפרטיות עסקינן. בשבועות האחרונים התפרסמו בעיתונים בהרחבה התשואות שהציגו ברבעון הראשון קופות הגמל הפרטיות שהוקמו ב־94'. מדובר, בין השאר, בקופות של חברות כמו אנליסט, רוברט־שרם, דורברגר, קפיטל, כור שוקי הון ואחרות.

הכותרות של ידיעות אלה סיפרו בדרך כלל, כי מרבית הקופות הפרטיות הצליחו להכות לא רק את הקופות הבנקאיות, אלא גם את מדדי השוק. בין השאר, קראנו על קופות שהניבו תשואות של 4%, 5% ואפילו קופה אחת מדהימה, שרשמה תשואה של 9%.

סלידתם של פרשנים בשוק ההון מהמפלצות הבנקאיות, והאהדה הרבה שרוחשים רבים לתהליך של מעבר כספים, עסקים וכוח מידי הבנקים הגדולים לחברות הפרטיות – הן מובנות וידועות. אולם, את התשואות של הקופות הצעירות מומלץ לקחת עם לא מעט גרגירי מלח.

בתחילת המפולת ב־94' התייעצו כמה עמיתים בקופת הבנקאיות אם כדאי להעביר את הכסף לניהול קופה פרטית. על כך השיב להם אחד ה"מומחים", שבכל מקרה, יש סבירות לא מבוטלת כי בשנתיים־שלוש הקרובות יניבו רוב הקופות הפרטיות תשואות עדיפות על פני הבנקאיות.

העצה של אותו "מומחה" לא הודרכה דווקא על ידי התפיסה, לפיה הברוקרים הפרטיים משקיעים יותר משאבים בכספי של הלקוחות. הנחתו שלו היתה פשוטה יותר: המנהלים החדשים של קופת הגמל הפרטית יעשו מאמצים גדולים להציג תשואות גבוהות בחלון ראווה זה – ומאחר שהכסף שינוהל בקופות בתקופה זו יהיה ממילא בהיקפים קטנים – הם גם יצליחו בכך.

כמו בקרנות נאמנות, כך גם בקופות גמל – לגודל יש משקל מכריע. שנות הגאות בבורסה ו־94' שבאה אחריהן לימדו משקיעים רבים בקרנות הנאמנות כי א. החכמים בלילה של הבורסה – חכמים בעליות וטיפשים בירידות. ב. מי שמצליח להציג תשואות יפות בקרן נאמנות קטנה עשוי להיכשל בניהול קרן גדולה.

סעיף ב' רלוונטי מאוד לנעשה בענף הקופות הפרטיות. רוב מנהלי הקופות מציגים תשואות גבוהות בהרבה מאלו של הקופות הבנקאיות. בסוף הידיעות על ביצועי הקופות בעיתונים מצויין בד"כ, כי מדובר בקופות קטנות יחסית. אלא שבמרבית המקרים, גודל הקופה (למעשה קוטנה) הוא, להערכתנו, הסיבה העיקרית לביצועים המרשימים – ולא הניהול.

גם מבלי להידרש לשמות הספציפיים של מנהלי הקופות הפרטיות – ברור, כי התשואה שהן הניבו ברבעון הראשון של '95 כה מרשימה עד שלעתים היא על גבול התמוה. מנהל של אחת מהקופות הפרטיות צוטט באומרו, שאת התשואה הפנומנלית הוא השיג באמצעות קניות ומכירות אינטנסיביות בשוק.

ייתכן. אבל אפשר לחשוב על הסברים נוספים לתשואות אלה. כמו למשל, ביתוב של עסקות מוצלחות, שנעשו מחוץ לבורסה, לחשבון הקופה. אם הקופה קטנה מספיק הרי שלעסקה או שתיים מחוץ לבורסה, בהיקף של כמה עשרות או מאות אלפי שקלים, יכולה להיות השפעה דרמטית על התשואה. אפשרות נוספת היא האפשרות הישנה־נושנה ביותר: פיצולים. כידוע, יכולים מנהלי תיקים להעביר פקודות קנייה ומכירה בצורה מרוכזת ולפצל אותן לחשבונות הלקוחות אחר הצהרים, בסיום המסחר. לעתים, כאשר השוק כולו או מניה ספציפית משנים כיוון – אפשר כבר בצהרים לדעת אם הקנייה או המכירה של הבוקר היתה מוצלחת, ולפצל אותה לחשבון או חשבונות מסוימים. לא מן הנמנע, שמנהל תיקים שמנהל גם קופ"ג יטה לפצל רכישות מוצלחות לקופה.

מדוע לפצל רכישות טובות לקופה או להעביר עסקה טובה מחוץ לבורסה אל חשבונה? מותר עם הפשט, שהקופה היא חלון הראווה, שכרגע גם זוכה לחשיפה גדולה בעיתונים. לקוחות של מנהלי תיקים בהולס ראשים לבקש מהמנהל הסברים אם התשואה שהוא הציג בקופת הגמל שבניהולו עולה משמעותית על התשואה של תיק הלקוח.

כמובן, שמנהל התיקים שמנהל גם קרנות וקופות מיד יסביר, שהקופה "מנוהלת כהשקעה סולידית, לטווח ארוך עם 'אסטרטגיה' מיוחדת, בעוד שבתיקים ובקרנות יש מדיניות אחרת". אך גם לתשובה זו יש מבטים לסבירות – האם זוהי באמת ה"אסטרטגיה הארוכה" שהניבה את התשואות העודפות? או שמא זוהי בעיקר אסטרטגיה שיווקית – שימת דגש על מכשיר חדש, שכרגע חפצים ביקרו, ובניגוד לתשואות התיקים – התשואה שלו גם מתפרסמת בציבור.

שאלנו לפני כמה ימים את אחד ממנהלי קופות הגמל הפרטיות כיצד הוא מסביר את הפער בין ביצועי הקופה הקטנה שלו לבין קרן הנאמנות האג"חית שהוא מנהל. הפער היה, כמובן, לטובת הקופה. לדבריו, הוא נקט "אסטרטגיה שמרנית" יותר בניהול הקרן – והיא הוכיחה את עצמה. עם זאת, הוסיף, כי לתשואות של הקרן אין משמעות רבה כל עוד היא קטנה מאוד, בשל סיבות טכניות הנובעות מדרך חישוב התשואה ועיתוי זרימת ההפקדות אליה.

כשנשאל אותו מנהל אם היו במקרה גם עסקות מחוץ לבורסה שהשביחו את התשואה של הקופה בתקופה דנן – התפתל מעט ולבסוף השיב: "היתה עסקה או שתיים – אבל התרומה שלה לא היתה גדולה". "לא גדולה" היא עניין יחסי – ונדמה שהמסר ברור.

גם אם נניח שהמנהלים לא גורמים להיטיב עם ההשבחות של הקופה יותר מאשר עם הלקוחות של ניהול התיקים או הקרנות שלהם, עדיין, התשואה הנוכחית בקופות אינה משקפת בשלב זה, להערכתנו, את יכולת הניהול של הגוף המנהל. ניהול של קופה בגודל של מיליון שקלים, או חמישה מיליון שקלים, שונה בעליל מניהול קופה של 10, 20 ובוודאי 50 מיליון שקל.

אין לגזור גזירה שווה על כל מנהלי קופות הגמל הפרטיות. ייתכן שאצל חלק מהם התשואות הנוכחיות משקפות יותר את היכולת הניהולית – ואצל חלק אחר פחות. מה שכבר ודאי, שהדרך העיקרית לנסות ולהעריך את ביצועי מנהל קופת הגמל היא בחינת ביצועיו לאורך זמן בתיקים, בקרנות, וכמובן – לאחר שתצטבר מספיק היסטוריה – גם בקופות.

בישראל יש מעט חברות ברוקרים פרטיות שהציבור יכול לקבל מידע על ביצועיהן בניהול כספים לאורך זמן – גם בתקופות גאות וגם בשפל. וזאת, כמובן, אחת הסיבות לכך שהזרימה לקופ"ג הפרטיות איטית מאוד. חלק ניכר מהכספים המופקדים שם הם של לקוחות המכירים אישית את מנהלי חברות הברוקרים.

באנו לבכך – להסביר את החשיבות של הקטנת הריכוזיות והחלשת כוחם של הבנקים בשוק ההון – ויצאנו מקללים את מנהלי קופות הגמל הפרטיות, המתגדרים היום בביצועים שאינם משקפים תמיד את יכולת ניהול הכספים האמיתית שלהם.

ולכן, ראוי להציג את הטענה הבסיסית יותר: קופות הגמל הבנקאיות משקיעות מעט מדי מאמצים בניהול כספי העמיתים. חלקן נגועות עדיין בניגודי אינטרסים (שגם ברוקרים פרטיים לא חפים מהם), ובחלקן התגלו חשדות לשחיתויות (גם מהן לא חפים הברוקרים): אבל ככל שהכסף יותר גדול – הסבירות לשחיתויות גדולה יותר.

ולכן, יש סיבות טובות להאמין, כי קופות גמל פרטיות של חברות ברוקרים רציניות, שבנות מוניטין לאורך זמן, ולא רק "מכות" בתקופות של גאות – יניבו תשואות עודפות על פני המפלצות הבנקאיות.

ולמרות הכל – אי אפשר ולא כדאי להתעלם מהן

לאחר שמדד הבר"ם מדשדש כבר כמה חודשים ברמה של 130 נקודות ומדד משתנים מקרטע סביב 160 – חלק גדול מהן נראה מגוחך.

לאחר שבעה "תיקונים" של שוק המניות, שהסתיימו בסופו של דבר בקריסת השוק לתוך שפל עמוק ומרכזי יותר – הם נראים כמי שאצה לו הדרך ולא יכול היה להתגבר על יצרו.

ובקצרה, לאחר עשרות מיליוני שקלים של רכישות בעלי עניין שבוצעו בשנה האחרונה – במחירים הגבוהים בעשרות אחוזים ממחירי הבורסה היום – נדמה שרבים מהם לא הבינו טוב יותר מאיתנו את המתרחש בבורסה. ובכל זאת, למרות כל "איתותי" הסרק שנשלחו בשנה האחרונה מבעלי עניין, שאספו במרץ מניות, שהם יכולים לקנות היום בזול ובשופי במחירים נמוכים בעשרות אחוזים; למרות שמי שמיהר ההזרה והחזיק אחריהם ברכישות – נוכח לדעת שהתחתית היא תמיד יותר עמוקה מכפי שנרמז;

למרות הכל, אי אפשר, ולא כדאי, להתעלם מהן. אפשר להקיש מניסיון העבר, ולהסביר שבעלי העניין לא יודעים טוב יותר מתי השוק ישנה כיוון ועושים לא פחות טעויות מהספקולנט התל אביבי הטיפוסי. ואפשר גם להוליט, שחלק מהם כנראה, בכל זאת, יודעים מה הם עושים.

למרות שכמעט כולם קונים כדי להרוויח, הרי שמכלול השיקולים שעומד בפני בעל עניין הרוכש ממניות החברה שלו – שונה מזה של המשקיע. יש לו אינטרסים אחרים (כמו הימנעות מאובדן שליטה, או ריסות המניות, בגלל שהן משמשות כביטחונות לאשראים בנקאיים) – ובדרך כלל יש לו גם אופק השקעה רחוק יותר.

ובכל זאת, נדמה שניתוח נכון של המניעים העומדים מאחורי הרכישות של כל אחד מבעלי העניין – בין אם מדובר בבעל השליטה, במנכ"ל או בדירקטור – יכול להיות צעד ראשון לזיהוי מניות שאיתן כדאי לצאת היום למסע ארוך, שסופו יהיה בתשואה נאה.

למרות כל הכישלונות של בעלי עניין יש, לדעתנו, עדיין ערך גדול לטבלאות פעילות בעלי העניין. בהחלט ייתכן, שהרכישות של החודשים האחרונים הן בעלות משמעות גדולה יותר מהרכישות שראינו בתחילת המפולת. מי שקונה היום אולי נחוש יותר, מפוכח יותר וגם מודע לכך שייתכן שהשוק עומד בפני תקופת שפל ארוכה.

כאשר מדובר בכספי פרטי, ברכישות שיטתיות ובהיקפים גדולים; כאשר הרכישות הן נגד המגמה ולא מריחות מ"זריקת" שער – יש סיבה טובה להאמין, שגם אם צפויות לנו עוד שנים רעות – הרי שמעטים הם בעלי העניין שימכרו אי פעם את המניות הללו בהפסדים.

הדובים מת־פר־פר"ים

מזווית טכנית

רפי פרסיץ

כצפוי, התאפיין המסחר במניות ובמדדים בשבוע חול־המועד של הפסח במחזורים דלים, כשרוב הסוחרים משתעשעים יותר בניחושים באשר לשיעור הקיצוץ המשוער בריבית הבסיסית, שעליו עשוי להכריז בנק ישראל בתחילת השבוע, מאשר במסחר עצמו.

בתום שבוע־מסחר רגוע, שמנה ארבע יממות קצוצות־שעות, טיפס מדד המשתנים מ־163.91 ל־166.29 נקודות (+1.45%) בחישוב שבועי, מדד המעו"ף מ־165.42 ל־167.85 נקודות (+0.53%), ומדד המניות הכללי מ־150.21 ל־151.95 נקודות (+1.16%)

במישור הטכני, פרץ מדד המשתנים בשבוע שעבר מתוואי התנגדות קצר־טווח, שהשיפוע שלו משני, ברמת 164 הנקודות; והוא נכון להתמקד על משוכת התנגדות ארוכת־טווח, הרובצת ברמת 171 הנקודות.

הבקעתה של משוכה זו, אם תתרחש, עשויה להיות משמעותית. להערכתו של זאב ויזל הרתוכמתי, שנהיה מרוב שועט לפרמתן, עשויה הבקעה כזו לגרור את מדד המשתנים לעבר רמות התנגדות, הארובות לו בסביבות 175, 182, 186 ו־195 נקודות. לעומתו, רואה ברעו וינבה הרמת־גני ברף 182 הנקודות מחסום על בשלב זה.

והיה ולא יעלה בידו של מדד המשתנים לדלג מעל למשוכת 171 הנקודות, מצביע זאב ויזל על מחסומי תמיכה השוכבים ברמות 158, 154, 144, 141, ו־139 נקודות.

שני התרשימים המצורפים, באדיבותו של מתי יקירה, מדגימים היטב את ההבדלים, המסתכמים לעתים במאות אחוזים, בתנודתיות שבין תנועותיו של מדד מניות המעו"ף לתנועותיה של אופציית־מכר או רכש מקבילות.

לדוגמה, כשנסוג מדד המעו"ף ב־11.39%, בינואר 1995, האמיר שער האופציה (פקיעת־מארס, במחיר־מימוש של 170 נקודות) פי 2.5 מונים. וכשנסוג מדד המעו"ף מרמת 168 נקודות בפברואר לרמת 148 נקודות באחד במארס (כ־12%), הרקיע שער אותה אופציה מרמת 631 נקודות לרמת 2,400 נקודות: פי ארבעה.

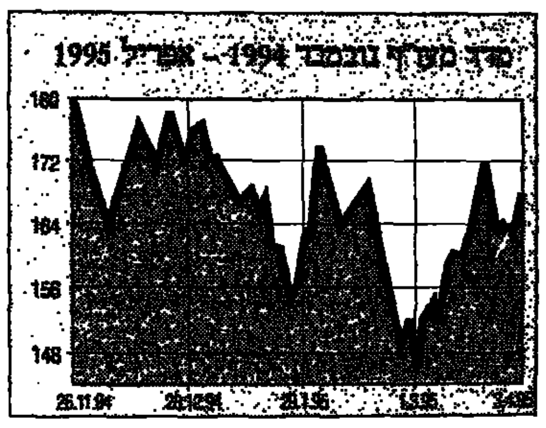

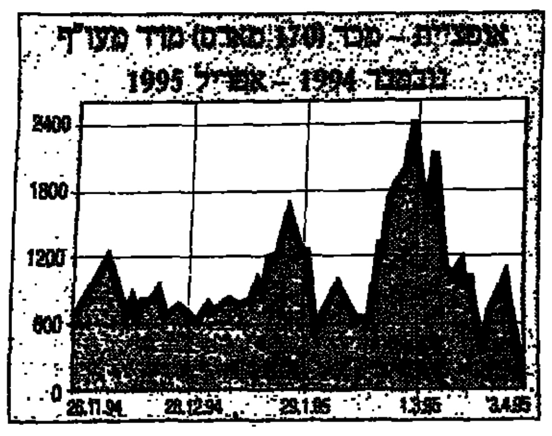

ניו־יורק / 21.4.1995

שם המניה	מחיר מניה	שינוי ב־%	BID	ASK	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה	נמוך	% שינוי שנתי 95	הון עצמי (במיליוני דולרים)	רווח שנתי	מכירות	שווי שוק	מכפיל רווח
מדד ישראליות	130.22	2.8	---	---	130.86	127.02	---	---	136.16	108.68		---	---	---	---	---
סאיטקס	17 7/16	-0.4	17 1/4	17 5/8	17 3/4	17 1/4	163,000	2,842,313	19	15 1/2		749.0	64.0	704.0		14
טבע	35 5/8	2.5	35 5/8	35 3/4	35 3/4	34 7/8	666,700	23,751,188	35 5/8	21 3/8		342.0	57.4	588.0		27
אי.סי.איי.	15 3/4	3.3	15 5/8	15 7/8	15 7/8	15	470,800	7,415,100	16 1/4	11 1/4		322.0	77.0	385.0		17
אדיומיקס	2	-5.9	1 7/8	2 1/8	2 1/8	1 7/8	25,500	51,000	2 1/8	15/16		11.3	-6.5	7.3		---
אדיוטופס	7 1/2	7.1	7 1/8	7 5/8	7 3/4	7	4,600	34,500	9 3/4	6 3/4		16.0	1.7	9.8		23
אורבטק	11 1/8	0	11	11 3/8	---	---	---	---	13	8		51.0	9.2	118.0		14
אי.איי.אס	2 1/2	0	2 1/2	2 9/16	2 1/2	2 1/2	27,700	69,250	4 1/8	1 7/8		68.0	-9.2	91.8		---
אי.אס.ג'י.	2 11/16	3.1	2 11/16	2 3/4	2 11/16	2 11/16	1,000	2,062	2 3/8	1		6.3	-3.3	15.0		---
אלביט	19 1/2	-4.3	19 3/8	20	20 1/4	19 1/2	7,300	142,350	22	16 1/4		325.0	38.8	709.0		12
אלדין	10 1/2	9.1	10 1/4	10 1/2	10 1/2	9 5/8	73,700	773,850	11 3/4	6 3/4		11.1	2.4	7.4		16
אלסינט	1 7/8	0	1 7/8	2	2	1 7/8	2,800	5,250	2	1 7/8		175.0	10.1	234.0		16
אלרון	9	0	9	9 1/2	---	---	---	---	10 3/8	8		188.0	7.6	459.0		24
אלקטריק פיול	4 3/4	-2.6	4 3/4	5	5	4 3/4	1,300	6,175	6 1/4	4 1/4		23.5	-0.6	4.2		---
אמ. סיסטמס	3 3/4	0	3 13/16	4 1/2	---	---	---	---	4 3/4	3 1/8		9.0	-3.1	4.8		---
אראל	3 1/4	-3.7	2 3/4	3 1/4	3 3/8	2 3/4	36,800	119,600	4 3/4	2 5/8		10.0	1.1	4.1		164
ארית	1 1/16	0	1	1 1/16	---	---	---	---	1 79/128	1		10.0	-3.7	26.7		---
בי.ג'י.אר	5 1/4	5.0	5	5 1/2	5 1/4	5 1/4	1,200	6,300	5 3/4	3 3/8		13.7	-1.1	17.6		---
ביוטכנולוגיה	2 7/16	2.6	2 3/8	2 7/16	2 7/16	2 5/16	126,600	308,587	2 3/4	2		19.0	-7.4	17.4		---
גילת	16	0	15 7/8	16 1/4	16 1/4	15 7/8	26,600	425,600	16 1/2	12		36.6	6.1	27.0		17
די.אס.אס.אי.	5 7/8	2.2	5 5/8	6	5 7/8	5 5/8	17,500	102,812	7 3/8	4 3/4		31.0	9.8	80.0		5
הכשרת ישוב	9 1/2	0	9	9 5/8	---	---	---	---	12	8 3/4		124.0	3.8	156.0		32
הלת'קייר	1 21/32	3.9	1 19/32	1 21/32	1 21/32	1 21/32	200	331	1 3/4	1 3/8		16.0	-0.2	7.7		---
מימד רבינ'	4 3/8	-2.8	4 3/8	4 5/8	4 5/8	4 3/8	2,900	12,687	6 7/8	3 7/8		40.0	-6.6	24.7		---
מאואר	20 3/4	2.5	20 3/4	20 3/4	20 3/4	19 3/4	64,200	1,332,150	22 1/4	10 1/4		62.0	7.7	58.0		23
מי.די.ג'י.	15/16	0	15/16	1 1/16	15/16	15/16	4,200	3,937	1 5/16	7/8		5.6	-0.2	2.5		---
מכוטמיקס	6	9.1	5 3/4	6 1/4	6 1/4	5 5/8	30,500	183,000	5 1/2	3 3/8		30.5	-1.0	19.0		---
מלגרף	1 5/8	0	1 1/4	2	---	---	---	---	3 1/8	1 1/2		7.0	-4.9	2.4		---
מלדמה	8 7/8	-1.4	8 5/8	9	9 3/8	8 5/8	83,500	741,062	9	4 1/2		50.2	0.6	28.2		108
ישמק	5/16	0	9/32	11/32	---	---	---	---	1/2	1/4		10.0	2.0	1.0		5
ברסל	8 3/4	0	8 1/4	9	---	---	---	---	9 1/4	7		17.8	2.5	75.0		9
ג'ן־נס	17 7/8	0	17 1/2	17 7/8	18	17 1/2	112,700	2,014,513	25 1/4	16		78.0	5.6	70.0		16
לייזר	5 1/2	0	5 1/4	5 1/2	5 1/2	5 3/8	2,900	15,950	6 1/4	4 15/16		10.0	4.0	38.0		8
לנאופטיקס	10 3/8	-3.5	10 1/8	10 3/8	10 3/4	10 1/8	3,200	33,200	10 7/8	6		35.0	3.0	20.5		18
סנ"ק	5	0	4 3/8	5 1/4	---	---	---	---	6 3/4	4 1/8		15.0	-1.5	21.0		---
מגל	4 1/4	-8.1	4 1/4	4 1/2	5	4 1/4	71,800	305,150	4 7/8	2 3/4		14.4	1.7	16.8		14
מרי־סאל	1 1/8	-10.0	1 1/8	1 1/8	1 1/4	1 1/8	1,000	1,125	1 7/8	1 1/8		4.2	-2.6	8.8		---
נייר חדרה	50	0	---	---	---	---	---	---	50 1/4	41 1/2		145.0	10.6	252.0		17
נקסום	4 1/2	-5.3	4 1/4	4 3/4	4 15/16	4 1/2	5,000	22,500	5	3 3/4		-13.6	3.7	-1.8		10
סינקום	4	0	3 1/2	4	---	---	---	---	4 3/4	3 1/2		4.0	0.5	1.0		28
עוטפ	2 1/16	0	2	2 1/16	2 1/16	2	3,800	7,837	3 1/8	1 3/4		9.7	-0.5	27.6		---
עידן	5/16	0	9/32	11/32	---	---	---	---	7/16	1/4		13.2	-3.0	14.5		---
עץ לבוד	5 7/8	0	5 3/4	6	---	---	---	---	6 5/8	5 1/2		25.0	2.8	97.0		7
ראדא	3 1/2	-3.4	3 3/8	3 5/8	3 1/2	3 1/2	1,000	3,500	4 1/4	3		13.0	0.1	34.0		202
קומס	1 11/16	8.0	1 7/16	1 11/16	1 15/16	1 5/8	33,000	55,687	3 3/8	1 1/2		4.7	0.6	4.3		11
ת.א.פ.	3 7/16	0	---	---	3 7/16	3 7/16	1,000	3,437	3 11/16	3 1/4		51.0	2.0	172.0		---
תאת	2 1/4	0	2	2 1/8	2 1/4	2	3,300	7,012	2 7/8	1 7/8		11.0	---	16.5		---
תגר	7 5/8	-4.7	7 5/8	8	8	7 5/8	4,000	30,500	8 1/2	6 1/2		21.8	3.4	42.1		17
תדיראן	17 3/4	0.7	17 3/4	17 1/2	17 1/2	17	12,600	218,925	24	15		222.0	36.0	813.0		11
אמפל	6 1/4	0	---	---	6 1/8	6 1/4	2,200	13,475	7 1/8	5 1/2		172.0	14.4	81.8		17
אינדיגו	44 1/2	12.7	44 1/4	44 3/4	46 1/8	39 1/2	556,300	24,755,350	41	15 3/4		50.0	-21.0	81.0		---
אפי	44	10.3	44	44 3/4	45 1/2	40 3/4	1,011,300	44,497,200	57 1/4	24		113.0	21.0	130.0		13
ניאופק	9 5/8	-3.3	9 1/8	9 1/4	9 5/8	9 1/8	524,300	4,784,238	9 7/8	6 3/4		80.0	-37.0	64.0		---
די.אס.פי.	13 1/2	4.8	12 3/4	13 1/2	13 1/2	12 3/4	25,600	345,600	14 3/4	10		---	---	---		---
די.אס.פי.גרופ	20 3/4	1.2	20	20 3/4	21	20	92,400	1,917,300	23 1/4	13 1/2		---	16.4	61.6		11
נט מנג'	16 3/4	3.1	16 1/2	16 3/4	17 1/2	15 3/4	726,000	12,160,500	22	16		39.0	2.0	23.4		35
מרקורי	21 11/16	8.4	21	21 1/8	21 3/8	19 3/4	127,700	2,769,494	22 1/4	11 1/4		39.0	5.0	23.4		25
ספיאנס	3 7/8	3.3	3 25/32	3 7/8	3 7/8	3 1/2	30,300	117,412	4 1/8	1/2		107.0	29.0	4.3		2
פי.א'.סי.	25 5/8	0	25 5/8	25 7/8	25 5/8	25 3/4	2,200	56,375	28 1/4	20 1/4		307.0	33.4	31.8		16
קופברס	14 3/8	0.7	14 1/4	14 1/2	14 1/2	14 1/8	103,600	1,476,300	15 1/2	11		103.0	12.0	99.0		19
קרן ישראל	11	-1.1	---	---	11 1/4	11	6,600	72,600	11 5/8	9		---	---	---		---

הנתונים מבוססים על הדו"חות של ארבעת הרבעונים האחרונים שפורסמו. הרווחים מהשקעה במניות הרשומות מתחת לקו [illegible]

וול סטריט לא עוצרת, הדאו כבש פסגה; גרר איתו לשיא את אינדיגו וטבע

וול סטריט

צבי רבין

כמעט כל המשקיעים האמריקאים לא קראו נכון את התמונה בשוק, וביום חמישי בלילה הופתעו שוב כאשר חברת IBM "הכתה" את כל תחזיות האנליסטים והציגה רווח של 2.12 דולר למניה, לעומת האנליסט האופטימי ביותר שציפה ל־1.53 דולר בלבד. הדו"חות גררו איתם את כל הבורסות בארצות הברית שטיפסו בסוף השבוע ב־70 נקודות.

הדו"חות הכספיים של הענק הכחול מסמלים היטב את השיפור הדרמטי ברווחי החברות האמריקאיות הגדולות. שקיעתה של י.ב.מ. בתחילת שנות ה־90 היתה אחד האירועים המרכזיים בוול סטריט. הענק הכחול הוא גם הבלו־צ'יפ האמריקאי החשוב ביותר וכשמניותיו ירדו מ־150 דולר ל־48 דולר – הרבה אלמנות ויתומים בוול סטריט אכלו קש.

הפעם האווירה הכללית בבורסות וחדוות הקניות של המשקיעים האמריקאים לא פסחו על המניות הישראליות, שבסיכום סוף השבוע הארוך מרביתן עלו בחדות. טלדטה, לנאופטיקס ואלאדין פינו את הבמה לשתי כוכבות חדשות־ישנות, ששבו למרכז העניינים – אינדיגו וטבע.

הדרך כה אינדיגו כובשת שיאים חדשים על עימה: לאחר שהיא נסחרה כמה ימים סביב 39 דולר, עלתה המניה ביום שישי עוד 12.7%, לשיא חדש של 44.5 דולר. במשך המסחר היא טיפסה עד 46.3 דולר אך נחלשה בהמשך. במחיר זה אי אפשר שלא להזכיר את שווי השוק החדש – 2.23 מיליארד דולר.

סיבה אפשרית לעלייה היא המסע שמקיימת הנהלת החברה בארצות הברית, בו היא מציגה את מכשיר הדפוס הדיגיטלי שלה, ומסבירה את הפוטנציאל הגלום בו. מסע זה, הנערך בפני משקיעים ואנליסטים, הגיע השבוע לסן פרנסיסקו.

טבע המשיכה גם היא במסע מעלה, ולאחר מנוחה קצרה הגיעה לשיא חדש – 35.7 דולר. שתי סיבות עיקריות גרמו לעלייה החדה במניה במחזורים גבוהים. הראשונה היא העליות החדות בדאו ג'ונס; והשנייה, שגם היא קשורה בראשונה, היא פרסום דו"חות טובים בהרבה מהציפיות של חברות התרופות הגדולות בארצות הברית – כך היה ב־מרק וב־ELI LILLY.

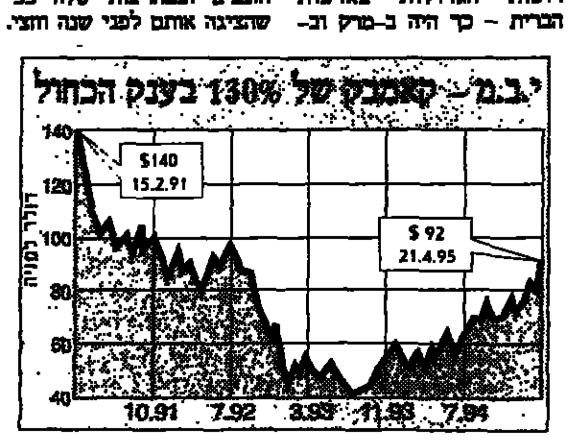

הדי הפיצוץ באוקלהומה סיטי הגיעו גם ליהוד, וחברת מגל אשר מפתחת שם את מכשירי הבדיקה האוטומטיים לגילוי חומרי נפץ, זינקה ביום חמישי ב־19% במחזור של 132 אלף מניות – פי 9 מהמחזור הממוצע היומי. גם חברות אמריקאיות נוספות שעוסקות בתחום זה זינקו חדות בסוף השבוע.

ג'יאוטק התעוררה ביום חמישי בלילה בעקבות שתי הודעות שפרסמה – בראשונה, שהיא גם המשמעותית יותר, מסרה ג'יאוטק כי חברת הטלפונים הסלולריים תנגרד, יחד עם בנק [illegible], ישקיעו 10 מיליון דולר בג'יאוטק.

תנגרד השקיעה לפני כשנה וחצי 30 מיליון דולר בג'יאוטק, וההודעה כי אם המערכת תעבוד כמתוכנן היא תשקיע עד 160 מיליון דולר נוספים בחברה. בהודעה מסרה תנגרד כי חברת ג'יאוטק עומדת בלוח הזמנים והמחויבות שלה כפי שהציגה אותם לפני שנה וחצי.

חילוקי הדעות בין האנליסטים השונים המסקרים את אפי גורמים לתנודתיות גבוהה במניה. ביום חמישי בלילה המשיכה אפי לרדת עד ל־37 דולר ותיקנה לקראת סיום ל־40 דולר. ביום שישי פירסם האנליסט של פרודנשיאל המלצת קנייה אגרסיבית שבעקבותיה תיקנה המניה ב־4 דולר נוספים ל־44 דולר.

הדאו ב־4,270 נקודות

בחודשים האחרונים טיפס מדד הדאו ג'ונס מדי סוף שבוע לשיא חדש וגם הפעם הוא קפץ ב־39 נקודות לרמה של 4,270 נקודות. ה־Rally בדאו החל ב־9 בדצמבר '94, אז נסגר המדד ברמה של 3,700 נקודות, ומאז הוא טיפס כמעט ללא הפסקה עד למדד השיא בסוף השבוע. מתחילת השנה טיפס המדד ב־11.4%. גם שאר המדדים המובילים בארצות הברית טיפסו בצורה דומה, ומדד הבורסה שמעבר לדלפק, שנסגר ב־720 נקודות ב־9 בדצמבר, הגיע בסוף השבוע ל־823 נקודות. רמה זו אינה השיא ולפני כשבוע המדד היה גבוה יותר. מדד זה טיפס מאז תחילת השנה ב־9.5%.

בארצות הברית לא מופתעים מהעלייה דווקא בסופי השבוע, והסטטיסטיקה מורה כי כבר ארבע פעמים השנה טיפס הדאו מעל 50 נקודות ביום המסחר האחרון של סוף השבוע. בעבר היו סיבות רבות לעלייה החזקה בדאו – פעם היה זה בגלל הפסקת החששות מהעלאת הריבית על ידי הפד ומלחמתו באינפלציה, ופעם היה זה החששות מצמיחה מואצת. אך בסוף השבוע האחרון ההסבר היה שונה לחלוטין.

רווחיות החברות הגדולות והמובילות בארצות הברית ממשיכה להיות גבוהה בהרבה מעל הציפיות, וביום חמישי הציגה, כאמור, י.ב.מ את ההפתעה הגדולה שסחפה את כל השוק מעלה – החברה הרוויחה פי 3 יותר מאשר ברבעון המקביל. הרווח הסתכם ב־1.3 מיליארד דולר, לעומת 400 מיליון ברבעון המקביל. אבל לא רק IBM הפתיעה לטובה, אלא גם חברות רבות אחרות כמו קודאק, אינטרנשיונל פייפר, פיליפ מוריס, אפל מחשבים, קלוגס, ועוד. כמעט כל החברות בסקטורים השונים הציגו תוצאות כספיות שמפתיעות פעם אחר פעם את השוק.

כמו תמיד בארצות הברית, אפשר יהיה למצוא אנליסטים החלוקים בדעותיהם באשר לכיוון הדאו, אך רובם מודעים כי המדדים ימשיכו לטפס מעלה, וחלקם אף נקבו ביעד הבא של המדד – 4,500 – ומסבירים כי המכפיל הממוצע של מדד ה־S&P-500 עומד על 14.5. על סמך העבר, ברמת אינפלציה כמו היום, המניות נסחרו במכפיל שנע בין 14 ל־22.

הסבר נוסף הוא שבסוף השבוע חל יום הכיסוף המשולש – מועד פקיעת האופציות על המדדים השונים ושל אופציות הנסחרות על מניות.

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה		מחיר מניה בדולרים	שינוי באחוזים	מחזור במיליוני דולרים
אפי	⇧	44.0	10.3%	44.5
אינדיגו	⇧	44.5	12.7%	24.7
טבע	⇧	35.6	2.5%	23.7
נט מנג'	⇧	16.8	3.1%	12.1
מרקורי	⇧	21.7	8.4%	2.7
מדד דאו ג'ונס	⇧	4270.0	0.9%	
מדד נאסד"ק	⇧	823.4	0.5%	

חשש בשוק מפני עליית התשואות באג"ח הארוכות

"צמודי מדד? לא נוגע בזה. בתיקים של מאות לקוחות שמנהלים אצלנו כספים אין לנו אפילו איגרת חוב צמודה אחת. הכל מושקע בגילונים ובמק"מ". שחקנים מציינים שלושה גורמים מדאיגים – תוכנית הפנסיה, המהווה ריאקציה לרפורמה בשוק ההון, סממנים לרפיון פיסקלי של הממשלה וירידה ברמת החיסכון במשק

מחיר הכסף

מרית גילת

"צמודי מדד? לא נוגע בזה. בתיקים של מאות לקוחות שמנהלים אצלנו כספים אין לנו אפילו אג"ח צמודה אחת. הכל מושקע בגילונים ובמק"מ", כך אמר בסוף השבוע מנכ"ל של חברת ברוקרים מובילה בתחום הסולידי.

לא כולם בחברה מסכימים איתו – כך, למשל, האנליסטים בבנק הפועלים. במחלקת ניירות הערך של הבנק ממשיכים להמליץ על האפיק השקלי עבור משקיעים נטואיסטים. האולם, אחרי כמה שבועות של התייחסות פושרת לצמודים – שבו בבנק להתייחס בחיוב להשקעה באג"ח עבור ברוטואיסטים. בפועלים מציעים להתמקד בטווח הבינוני, אבל לא להתעלם גם מקצה הקשת: "יש לשקול מרכיב מסוים של אג"ח ארוכות ברמת התשואות לפדיון הנוכחית של 4.4%".

אלא שסבב שיחות עם שחקנים בשוק מעלה, כי אותו הברוקר אינו פועל בחלל ריק. רבים מהמשקיעים שותפים לעמדתו הבסיסית, לפיה ההשקעה בצמודים – ובעיקר בצמודים בטווח הבינוני והצפונה – הרת סיכון. לא חסרות גם עדויות מהשטח: העובדה היא, שהתשואות בארוכים, שכבר ירדו לסביבות ה-4.1%–4.2%, טיפסו שוב לרמות של 4.4%–4.5%. והשאלה בפי המשקיעים היא, האם יש כוחות בשוק שימשכו את התשואות בארוכים מטה? או שמא הן ימשיכו להמריא?

כדי לענות על שאלה זו נתייחס, כהרגלנו, לארבעת הגורמים המשפיעים על שיקולי ההשקעה בתחום הסולידי – לטווח הקצר ולטווח הארוך: הריבית, האינפלציה, השוק הראשוני והביקוש.

● הריבית – היום או מחר צפוי הנגיד להודיע את שיעור הפחתת הריבית. למרות הצהרות של תעשיינים ואחרים, שיש להוריד את הריבית בשיעור של כ-2%, נדמה כי בשוק ההון היטו אוזן לדברים המתונים יותר שבקעו מבנק ישראל. כפי שהרגשנו כשבוע שעבר, בבנק המרכזי מתייחסים בכובד ראש לאיתותים משוק ההון ביחס לציפיות האינפלציוניות. שני כלים למדידת ציפיות אלה הם מחיר האופציות שקל/מדד שמוכרים הבנקים והפער בין התשואות על האג"ח והמק"מ.

לגבי הכלי הראשון, נרשמה בשבועיים האחרונים ירידה חדה בקצב האינפלציה השנתי המשתקף מעלות האופציות – מ-16.5% ל-12.5%. באשר לכלי השני, אפשר לראות, כי בעקבות פרסום המדד השלילי לחודש מארס, הפער בין המק"מ לאג"ח [illegible] ברוטו הצטמצם מ-10.4% ל-9.5%, הפער בין המק"מ לתשואות האג"ח נטו – מ-12% ל-11.3%. נתונים אלה לא מדויקים, מאחר שלא ניטרלנו את השפעת העיוות בתשואות של הצמודים על רקע הנהגת המדד השבועי של הבורסה. אבל כללית, ניתן כנראה לגזור מהתנהגות השוק ציפיות להורדת הריבית בכ-0.8%, אולי ב-1%.

כיצד זה אמור להשפיע על הצמודים? תיקון התשואות של השבוע האחרון התבצע כמעט במלואו באפיק השקלי, בעוד שבאג"ח נרשמו דווקא ירידות. שחקנים בשוק אמרו בסוף השבוע, כי אינם צופים שהורדת הריבית בפועל תשנה מהותית את התמונה – אלא אם כן הנגיד יפתיע לטובה. אבל גם כך, הערכה בשוק היא, שההשפעה של הורדת הריבית – גם אם תשייף כמה פרומיל מתשואות אג"ח הקצרות – לא תטפס הרבה במעלה העקום.

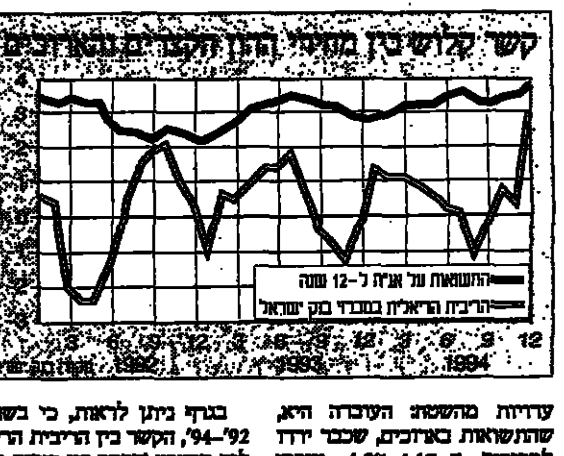

בגרף ניתן לראות, כי בשנים 92'-94', הקשר בין הריבית הריאלית הקצרה (הפער בין ריבית בנק ישראל וקצב האינפלציה) לבין הריבית הריאלית הארוכה במשק – היה קלוש למדי. שחקנים מאמינים, כי בחודשים האחרונים הקשר התהדק עוד יותר בשל סיבות [illegible] המשק.

● האינפלציה – מרכיב זה פועל אולי במהירות הגבוהה ביותר על השחקנים, לפחות בתקופות של האצה אינפלציונית. בדרך כלל, די במדד אחד גבוה מהצפוי כדי לשלוח את המשקיעים חזרה למקלט הצמוד. שני מדדים גבוהים משמעותית מהחזוי – והשחקנים יתנפלו על האג"ח גם בתשואות נמוכות יחסית – כפי שהוכיחו המגמות בשוק בקיץ 94'.

> "מי נשאר כיום בשוק? אין ידיים חזקות, אין תמיכה מוסדית. אנחנו, מנהלי התיקים, נותרנו לבד. בתנאים כאלה, אני מפחד לקנות אג"ח ארוך, גם בתשואה אטרקטיווית של 4.5%"

אבל, כפי שעולה מהדיון בציפיות האינפלציוניות – נראה, כי כיום השחקנים די רגועים בעניין זה. כולם מבינים בעובדה, שקצב האינפלציה ברבעון הראשון – 1.2% במונחים שנתיים – הוא אנומליה שלא תימשך. ועם זאת, מרבית החזאים מדברים היום בביטחון גובר על אינפלציה חד־ספרתית ב-95'.

בעבר התייחסנו במדור זה אל מדד אפריל כאל המבחן הראשון שעומד בפני האפיק השקלי, שמאז הרבעון השלישי של 94' שילם תשואה עודפת על פני האפיק הצמוד וגם על פני שוקי המטבע. העובדה שנגיד בנק ישראל עומד להוריד פעם נוספת את הריבית שבועיים לפני פרסום מדד אפריל – ואת בנוסף להפחתה של 2.2% שכבר ביצע – היתה אמורה לזרז את תנאי המכרז.

למרות זאת, כרגע אין עדויות שמדד אפריל מטיל מורא. להיפך, שחקנים דיברו בסוף השבוע בחשש מסוים – כמה אירוני – כי מדד אפריל יהיה נמוך מדי. ההערכות בבנקים תוקנו כלפי מטה והן נעות בין 1.1% ל-1.3%. אבל, באחת מחברות הברוקרים הפיצו בסוף השבוע שמועה, לפיה המדד יהיה קטן מ-1%.

מאידך גיסא, שחקנים אחרים הביעו דאגה, כי הירידה בקצב האינפלציה בחודשים האחרונים – שחלקה נובע מהשפעות נקודתיות, כמו הירידה החדה במחירי הירקות – תכביד את המשק לשאננות. "תוספות השכר הניכרות שחילקה הממשלה ב-94'; התחושה שיש ריפיון במשמעת הפיסקלית; העובדה שרמת הביקושים של הסקטור הפרטי גבוהה – כל אלה מעוררים חששות לגבי עליות המחירים שמחכות לנו בצנרת", אמר כלכלן בכיר.

● הנפקות הממשלה – בשבוע הקרוב ישלים האוצר את הנפקות חודש אפריל ל-400 מיליון שקל. בגלל התשואות הגבוהות בשוק, הממשלה לא יכולה לגייס בשגיא, ועל אחת כמה וכמה – בגלבועים צמודי הדולר. לכן, היא תציע בשבוע זה 40 מיליון שקל גליל, 30 מיליון שקל כפיר ו-70 מיליון שקל בגילון הלא־צמוד.

במאי צפויה עלייה בקצב הגיוסים, אבל ההאצה הממשית תבוא [illegible] בינתיים, בשל המשבר בשוק האג"ח, גייסה הממשלה אחוזים בודדים מתוכנית הגיוסים המקורית שלה – וכל שקל שלא גויס עד כה, אפשר להניח כי יגויס בחודשים הבאים.

> "כאשר הממשלה מגייסת יותר והציבור חוסך פחות – זה עלול להיות מתכון לייקור מחירי ההון"

בנוכיר בהקשר זה, כי השנה אמור האוצר למחזר את כל פירעונות הקרן בתוספת של עוד 2.7 מיליארד שקל. ב-94', בשל תקבולי המסים המוגברים, הוא מיחזר כמיליארד שקל פחות מהקרן – גיוס שלילי של כ-9.5 מיליארד שקל. יתרה מזאת, נוכח הרשרוש המתמשך בשוק ההון, יש המעריכים כי יכולת הממשלה להשלים את תוכנית ההפרטה האמביציוזית ל-95', הוצאתה, נראה כי הלחצים על התקציב רק גוברים והולכים: תוספת שכר נוספות למורים ולצפורי השופטים למינויים: הסדר הקיבוצים; הסדר תעשיות הביטחון; וכמובן, הסדר הפנסיה.

מצד שני, יש לזכור כי מחירי ההון הקיימים מייקרים משמעותית את עלות הגיוס של הממשלה. הערכה באוצר היא, שאם המצב לא ישתפר – הממשלה תשים פעמיה לחו"ל. אמנם דירוג האשראי שקיבלה ישראל איכזב, ובכל זאת, האופציה של גיוס בחו"ל נבחנת ברצינות. "אם העלות תהיה דומה – יש להביא כי עדיף לגייס בחוץ כדי לא ללחוץ את השוק המקומי", אמר בשבוע שעבר פקיד בכיר.

● הביקוש הבסיסי – אבל הבעיה המרכזית שרואים מרבית השחקנים בשוק ההון מצויה כיום לא בצד ההיצע, אלא בצד הביקוש. היא מתמקדת, מן הסתם, בבריחת הכספים מקופות הגמל. ברבעון הראשון של 95' נרשמו פדיונות נטו של 2.3 מיליארד שקל. באפריל היתה על פי דיווחי הבנקים האטה מסוימת בקצב הפדיונות ל-700 מיליון שקל, וזו נמשכה במאי, שבו היקף הבריחה ירד ל-500 מיליארד שקל.

הבנקים שואבים עידוד מסוים ממגמה זו, אבל אסור לשכוח, כי גם קצב של חצי מיליארד שקל בחודש הוא לא עניין של מה בכך. למעשה, הוא מבטיח שהקופות ימשיכו ללחוץ את השוק כפי שעשו בחודשים הקרובים – ובעיקר בטווח הארוך של הקשת, שבו הן כמעט שחקניות יחידות.

חלק ניכר מכספים אלה מוצא דרכו לתוכניות החיסכון, ולכן אפשר לראות בו שינוי טעמים של הציבור, שלא צריכה להיות לו השפעה ברמת המאקרו. האמנם? ראשית, מבחינת שוק האג"ח יש לזכור, כי אין התאמה בין האג"ח שמשילות קופות הגמל לבין האג"ח הקצר יותר, שבו נוהגים הבנקים להתכסות על תוכניות חיסכון. אין כיום בשוק מעמד טבעי לקלוט את הסחורה שהקופות מעוניינות לזרוק.

שנית, גם אם כיום מרבית הכספים שנמשכים מהקופות לא מופנים לצריכה – לא ברור מה יקרה בעוד שנתיים, כאשר חלק האדיר של כספי החיסכון החודשים ישתחררו. "אם ניקח בחשבון שב-94' כבר ראינו מגמה של הקטנה בחיסכון והגדלת הצריכה – שבאה לידי ביטוי בהגדלת הגירעון בחשבון השוטף – הרי שיש כאן מקור לא מבוטל לדאגה", אמר מקור בכיר בשוק ההון. "כאשר הממשלה מגייסת יותר והציבור חוסך פחות – זה עלול להיות מתכון לייקור מחירי ההון".

בריחת הכספים מהקופות החלה, כידוע, חודשים לפני שפרסם האוצר את "תוכנית ההצלה" לקרנות הפנסיה. אך ההחלטה להמשיך להנפיק אג"ח מיועדות לקרנות היא, ללא ספק, מכה קשה – לקרנות, אבל בעיקר לשוק האג"ח. מול משיכות של כספים גדולים של עמיתים עצמאיים, נהנו עד כה הקופות מזרם תקבולים קבוע מצד העמיתים השכירים. התנאים העדיפים שהחליטה הממשלה לתת לקרנות הפנסיה יוצרים תמריץ חזק לקבוצות עובדים, החוסכות כיום בקופ"ג, להסיט את תשלומיהם העתידיים לקרנות. ובשעה שהקופות צריכות להשקיע 50% מנכסיהן באג"ח ממשלתי – אצל קרנות הפנסיה חובת ההשקעה היא 20%. במקסימום הן יוכלו להשקיע 30% מהתקבולים באג"ח ממשלתיות סחירות.

יש לזכור עוד, כי צפויה בריחה גם מפוליסות ביטוח משתתפות ברווחים לטובת קרנות הפנסיה; זאת בשעה שנוכח מצב קופות הגמל – חברות הביטוח היו בחודשים האחרונים הגורם המוסדי העיקרי בעל כוח קנייה בשוק האג"ח.

מעבר לכך, צעדי הממשלה הותירו אצל שחקנים בשוק תחושה, שהם ננטשו על ידי הרשויות. שוק קרנות הנאמנות התמוטט ב-94'. ב-95' נצער שוק קופות הגמל בעקבותיו. בניגוד לציפיות בעבר, רק שולי השוליים של הכספים בקרנות הפנסיה צפויים להגיע לבורסה.

"קופות הגמל כבר פנו לבג"ץ לקבל אג"ח מיועדות, כמו הקרנות. אם הצעד יצלח – חברות הביטוח יילכו בעקבותיהן", אמר מנכ"ל של חברת ברוקרים. "מי נשאר כיום בשוק? אין ידיים חזקות, אין תמיכה מוסדית. אנחנו, מנהלי התיקים, נותרנו לבד. בתנאים כאלה, אני מפחד לקנות אג"ח ארוך, גם בתשואה אטרקטיווית של 4.5%. אם ארצה לצאת – מי יקלוט ממני את הסחורה?"

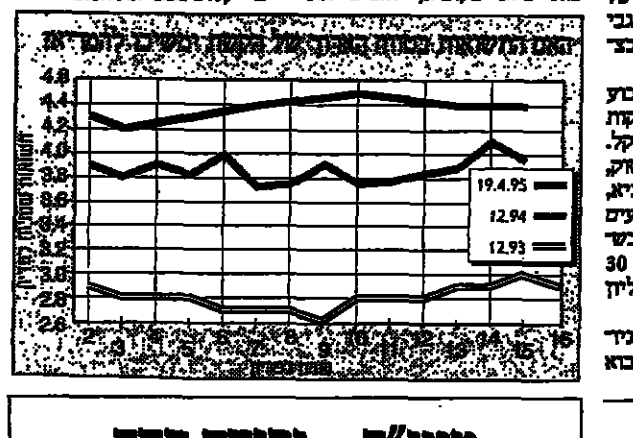

ריבית בנק ישראל	
מרכז מוניטרי שבועי לבנקים (הממוצע)	14.82%
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, לא כולל עמלות בנקים)	–
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, כולל עמלות)	–
ריבית דביטורית בבנקים	
ריבית פריים, נומינלי	16.30%
חח"ד – חשבון חוזר דביטורי, אפקטיבי	23.00%
אשראי בריבית קבועה, אפקטיבי	19.00%
אשראי אודקול, אפקטיבי	16.50%
ריבית קרדיטורית	
פז"ק ליום – 50 עד 100 אלף שקל	11.38%
פז"ק ליום – חצי מליון שקל	11.71%
פק"מ לחודש – 50 עד 100 אלף שקל	11.79%
מק"מ לחודשיים	14.68%
מק"מ לשנה	14.10%
תשואה ריאלית	
אג"ח צמוד מדד לשנה (נטו)	2.60%
אג"ח צמוד מדד ל-5 שנים (נטו)	2.80%
אג"ח צמוד מדד ל-10 שנים (נטו)	2.75%
ריבית בינלאומית	
דולר – ליבור – ל-3 חודשים	6.250%
שטרלינג – ליבור – ל-3 חודשים	6.688%
מארק – ליבור – ל-3 חודשים	4.612%

מה עשתה הבורסה מתחילת השנה

	נומינלי	ריאלי
מניות הבנקים	-13.39%	-14.15%
מניות המשתנים	-4.19%	-5.03%
אג"ח צמוד מדד	-0.14%	-1.01%
אג"ח צמוד מטבע	-0.98%	-1.85%

(מדד המחירים לצרכן עלה מתחילת השנה ועד היום (הערכה) ב-0.88%)

מעו"ף – ירידה חדה במחזורי המסחר

המסחר באופציות המעו"ף התאפיין השבוע בשני אירועים משמעותיים. הראשון היה מחזורי המסחר הנמוכים שהסתכמו השבוע בממוצע של 12 אלף אופציות ליום, לעומת מחזורים של 35–40 אלף אופציות לפני שבועיים. השבוע גם נכנסו התקנות החדשות על אופן ביצוע נוהל קיזוז. תקנות אלו הורידו משמעותית את הקיזוזים באופציות – 1% בלבד מהמחזור היומי לעומת 16% מהמחזור לפני תחילת התקנות.

בימי ראשון ושני בשבוע שחלף היו המחזורים גדולים יחסית בגלל התנודתיות הרבה שאפיינה בשוק.

בשלישי ורביעי ירדו המחזורים חזרה ומדד המעו"ף שנסחר ביציבות גרם לירידה בסטיות התקן. כך לדוגמה, אופציות אוקי על מחיר מימוש 170 למאי עמד על 11.5–12 נקודות. לפני כשבועיים מי שכתב אוקי קיבל 18 נקודות. מרבית הפעילים באופציות מעו"ף טענו בסוף השבוע כי המסחר באופציות מצביע על אופטימיות קלה בשוק.

סיכום נתוני המסחר השבוע

מספר אופציות CALL שנסחרו:	5,749	46.86% מהמחזור
מספר אופציות PUT שנסחרו:	6,520	53.14% מהמחזור
סה"כ:	12,269	יחס PUT/CALL 1.13%
נפח מסחר במונחי נכס בסיס:	205.9	מליוני ש"ח
סטיית תקן למאי: CALL	27.3	PUT 29.5
סטיית תקן ליולי: PUT	24.6	PUT 29.6
חוזה סינטטי למאי:	169.82	שינוי חוזי -0.21%. ריבית שנתית 11.8%
חוזה סינטטי ליולי:	172.37	שינוי חוזי -1.05%. ריבית שנתית 10.1%

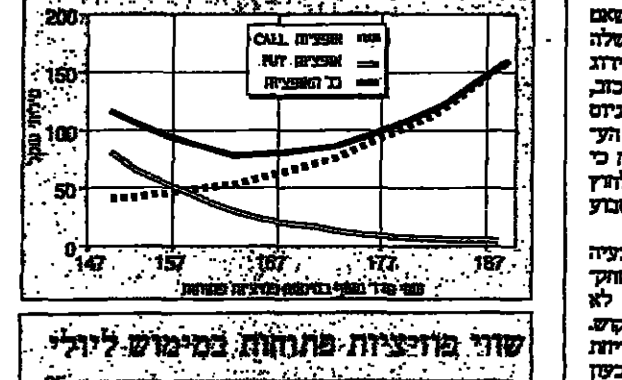

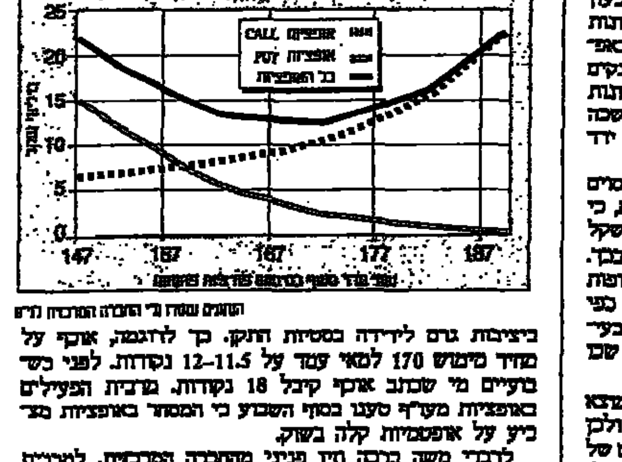

לדרכי משה ברנר חזן פניני מהחברה המרכזית, למרבית שחקני המעו"ף נראה כי כתיבת אוכפים היא אסטרטגיה בכוד זה העשויה להניב רווחים גבוהים בסיכון נמוך. לדוגמה כמבירת אוקי ליולי, במרווח שבין מדד מעו"ף 160 למדד מעו"ף 190 יקבל כותב האוקי פרמיה בגובה של 780 שקל. פרמיה זו מבטיחה רווח בתחומי מדד מעו"ף שבין 152.2 לבין 197.8. ואולם על המשקיעים לזכור כי בעבר ידענו תנודות חזקות במדד בפרק זמן קצר שגרמו להפסד ניכר בשערוך תיק ההשקעה.

שני הגרפים המצורפים מציינים את שווי הפוזיציות הפתוחות לאוי ויולי. מחיר המימוש הנוח ביותר לכותבי האופציות פוט וקול, ממשיך לנוע סביב ה-160, ואולם בגרף שווי הפוזיציות הפתוחות ליולי ניתן לראות בעקומה העליונה שמסכמת את מצבם של הכותבים, כי במדד 170–175 יירשם ההפסד הכי נמוך לכלל הכותבים. כלומר מדד זה נוח לכולם. עם זאת חייבים להדגיש כי הפוזיציות הפתוחות יכול להשתנות לקראת הפקיעה.

צבי רבין

דו"חות כספיים

יורם גביזון

נגה – גולדנברג מבטיח למשקיעים רווח נקי בראשון

לאחר שני רבעונים חזרה נגה לרווח תפעולי סימלי. הגורם לשיפור ברמת ההכנסות המעבר לרווח תפעולי ברבעון הרביעי הוא זקיפת הכנסות מפעילותן של החברות הבנות בפולין. כרגע נראה שפעילות זו היא הסיכוי העיקרי של נגה לשנות באופן מהותי את תוצאותיה הכספיות.

נגה זקפה לדו"חות הכספיים של הרבעון הרביעי הכנסה של 4.2 מיליון שקל מעבודתה כקבלן תשתית תקשורת בפולין עבור חברת אלביט. הכנסה זו הגדילה את מחזור החברה ברבעון ה-4 ב-50% לעומת הרבעון הקודם, ובנטרול הפעילות בפולין עלו ההכנסות ב-8.7%.

פרט לעבודות בפולין עוסקת נגה אלקטרוטכניקה בייצור התקנה של לוחות חלוקה ופיקוד, ובביצוע עבודות אינסטלציה חשמלית ועבודות תשתית חשמל ותקשורת. הפעילות התעשייתית של נגה נמצאת בתוואי של ירידת רווחיות עקבית בשל תחרות קשה בענף. גורם חיצוני שפגע בענף היה הסגר שהוטל על השטחים ועיכב השלמת פרויקטים.

נגה אלקט' באלפי שקלים

שנת 94'	רבע IV	רבע III
מכירות	15,369	10,254
רווח גולמי	1,067	1,269
הוצאות הנהלה	1,015	1,464
רווח תפעולי	52	(195)
רווח נקי	(1,158)	(856)
השנה כולה	**'94**	**'93**
מכירות	43,483	31,796
רווח גולמי	3,788	5,769
הוצאות הנהלה	5,178	2,459
רווח תפעולי	(1,390)	3,310
הוצאות מימון	6,077	246
רווח נקי	(7,642)	2,431
רווח למניה (ש"ח)	(2.48)	1.09
מחיר מניה (ש"ח)	4.71	
הון עצמי	13,217	
שווי שוק	12,432	

כתוצאה מהתחרות רשם המיגזר התעשייתי עלייה של 27.9% לעומת 93' במחזור ל-27.4 מיליון שקל וירידה של 5% במונחים מוחלטים ברווח הגולמי שהסתכם ב-2.4 מיליון שקל ב-94' (8.6% מהמחזור) בהשוואה ל-2.5 מיליון שקל (11.6% מהמחזור) ב-93'.

ההרעה ברווחיות הגולמית נבעה גם ממעבר לשימוש מסיבי בקבלני משנה להם שילמה החברה האם 2.4 מיליון שקל ו-4.6 מיליון שקל במאוחד.

במחצית השנייה של 94' ביצעה נגה קיצוץ בכוח האדם שלה והעמידה אותו בסוף 94' על 107 עובדים לעומת 152 בסוף 93', ובכך תרמה לשיפור בתוצאות של הרבעון הרביעי שבו קטנו הוצאות ההנהלה והכלליות שלה למיליון שקל לעומת רמה ממוצעת של 1.4 מיליון שקל בשלושת הרבעונים הקודמים. על השיפור מעידה העובדה שגם לאחר גידול ניכר במחזור וקיצוץ מהותי בכוח האדם הסתכם הרווח התפעולי ב-52 אלף בלבד על מחזור של 15.4 מיליון שקל.

גם עבודות תשתית החשמל והתקשורת שמבצעת החברה הבת של החברה אלדן בעיקר עבור חברת סולל בונה לא הניבו תוצאות משופרות. אלדן סיימה את 94' בהפסד של 2 מיליון שקל. הירידה ברווחיות הגולמית והכפלת הוצאות ההנהלה והכלליות ב-94' כולה הביאו למעבר להפסד תפעולי. במאוחד דו"ח רווח והפסד המתייחס למשקיעים הוצאות מימון של 6.1 מיליון שקל שמתוכם 4.5 מיליון שקל הם הפסדי בורסה.

למרות שהקיצוץ המסיבי בכוח האדם והגדלת ההכנסות הסתיימו ברווח תפעולי זניח ובהפסד נקי סבור המנכ"ל והיו"ר, יצחק גולדנברג, שהחברה עלתה על דרך המלך: "טרם נרשמו בשלב זה רווחים מהפעילות בפולין ולפיכך נפגע שיעור הרווח הגולמי ברבעון הרביעי. החברה מעריכה כי ברבעונים הבאים תחול ירידה בזקיפת הכנסות מהפעילות בפולין אך מגזר יעלה שיעור הרווח הגולמי הנובע ממנו". גולדנברג מעריך כי כבר ברבעון ראשון של 95' יגדל הרווח התפעולי כך שהחברה תוכל להגיע לרווח נקי".

הרקע לאופטימיות של גולדנברג הוא חוזה שחתמה חברת B.R.P.T שנגה מחזיקה ב-10% ממניותיה עם חברת R.P.T הנשלטת על ידי שמואל דנקנר, לביצוע עבודות בתחום תשתית התקשורת הטלפונית בפולין בהיקף של עשרות מיליוני דולרים. R.P.T היא זכיינית להקמה והפעלה של רשת טלפונים בתשעה אזורים בפולין שאוכלוסייתם מסתכמת ב-5 עד 6 מיליון נפש. הפרויקט כרוך בהנחת מאות אלפי קווים ויימשך כחמש שנים.

סיבה נוספת לאופטימיות של גולדנברג נעוצה בחתימה הצפויה של חוזה לביצוע עבודות תשתית עבור פרויקט משותף של בזק ואלביט לחיבור 15 אלף מנויים לרשת סלפונית.

אם יתממשו תחזיותיו של גולדנברג ייתכן שיבוא שיפור גם במצבם של המשקיעים בהנפקה שרכשו את המניה בדצמבר 93' במחיר של 15 שקל ועתה שוכבת המניה בתיקיהם בשווי של 4.71 שקל. הנחמה היחידה של המשקיעים לפי שעה היא שבעל השליטה בחברה, יצחק גולדנברג, נפגע לא פחות מהם בקריסתה של המניה. גולדנברג רכש באשראי את המניות לכל אורך הנפילה. עתה נזקק גולדנברג להלוואה של 400 אלף שקל מהחברה כדי לפרוע את חובו כשמשכורתו – 819 אלף שקל ב-94' – משמשת להחזר ההלוואה.

גמא – המענה הקולי לא מפצה על ניתוק 056

התקף של התחושות מוסרית שפקד את הציבור ב-94' גרע מגמא תקשורת את מרכז הרווח החשוב שלה שירותי 056. תפיחתם של חשבונות הטלפון ופגיעת שירותי השיחות והאירוטיות ברגשות הציבור הביאו לשינוי התקנות, כך שכל אחד [illegible] נתוק מהשירות אלא אם כן ביקש במפורש לחברו.

גמא באלפי שקלים

שנת 94'	רבע IV	רבע III
מכירות	2,128	1,999
רווח גולמי	266	605
הוצאות הנהלה	1,111	805
רווח תפעולי	(1,141)	(272)
הוצאות מימון	293	59
רווח לפני מס	(1,073)	(326)
השנה כולה	**'94**	**'93**
מכירות	8,955	9,303
רווח גולמי	3,554	4,884
הוצאות הנהלה	4,179	2,939
רווח תפעולי	(1,731)	984
הוצאות מימון	372	173
רווח מב"ע	(1,482)	349
רווח נקי	(2,680)	1,208
רווח למניה (ש"ח)	(1.03)	0.55
מחיר מניה (ש"ח)	3.32	
הון עצמי	9,584	
שווי שוק	7,696	

גמא עצמה אמנם לא עסקה בשירותים של שיחות ארוטיות, אך בעקבות ההחלטה צומצמו הכנסותיה מהפעלת שירותי 056 ל-200 אלף שקל בלבד לעומת 2.7 מיליון שקל ב-93'. פעילות זו היוותה את התרומה המשמעותית ביותר לרווח התפעולי של החברה ב-93' – 1.5 מיליון שקל משירותי 056, לרווח תפעולי כולל של 1 מיליון שקל. הדלדלותן של ההכנסות והפרשה של 400 אלף שקל לחובות מסופקים בגין חובות מ-93' העבירה את שירותי 056 להפסד תפעולי של 400 אלף שקל ב-94'. לקוחות החברה ניצלו פירצה שאיפשרה להם לשלם רק את חלקה של בזק בחשבון הטלפון ולהתחמק מהתשלום המגיע לזכיין השירות ב-056. לאחר המחיקה נותרה עדיין יתרת החייבים בגין 93' 80 אלף שקל. גם פעילותה של גמא בתחום מרכזיות משרדיות רב קוויות נמצאת בירידה. מוצריה של גמא התיישנו והיא מתמודדת [illegible] רווי מתחרים עם בזק, תדיראן, טלרד ויורוקום.

הכנסותיה של גמא גדלו ב-94' בתחום זה ל-3.5 מיליון שקל לעומת 3.3 מיליון שקל ב-93', אך העלייה במחזור הביאה רק להתרחבות הפער השלילי בין ההכנסות וההוצאות. ההפסד התפעולי של גמא בתחום המרכזיות צמח מ-800 אלף שקל ב-93' ל-1.8 מיליון שקל ב-94', בין היתר משום שגמא נאלצה למחוק מלאי ישן של מרכזיות בסכום של 300 אלף שקל מתוך מלאי ישן בסכום של 700 אלף שקל שנמחק בחברה.

ענף הפעילות שהגן על התוצאות הכספיות מנסיגה עמוקה יותר היה תחום מערכות המענה הקולי. גמא מפתחת מענה קולי ממוחשב, מערכת תא דואר קולי, ממיר פרוטוקולים לניתוב שיחות בינ"ל בשיטת ה-CALL BACK ומערכת לניתוב שיחות. גמא חשופה אמנם לסיכון בשוק המענה הקולי שכן רוב מוצריה אינם [illegible] ונתונים לתחרות חזקה שגורמת לירידת מחירים, אך לפי שעה גדלו המכירות מ-3.3 מיליון שקל ב-93' ל-5.3 מיליון שקל ב-94'. הרווח התפעולי לא צמח באותו קצב ועלה מ-300 אלף שקל ל-400 אלף שקל ב-94'. היו"ר יעקב הלפרין מציין בסקירת המנהלים שלו, כי בתחום המענה הקולי ישנה תחרות קשה והמגמה של קיטון במכירות מערכות גדולות לעומת עלייה במכירות מערכות קטנות זולות יותר. מגמה זו גוררת ירידה בהיקף המכירות הכספי למרות הגידול בכמות המערכות הנמכרות.

הלפרין מסביר את התוצאות בשחיקת הדולר שפגעה במכירות שכן מחירי המוצרים נקובים בדולרים, בתחרות החזקה ובגידול במוצרים החדשים שהביאו לעלייה [illegible]. גורמים נוספים הם גידול של 400 אלף שקל בעלות שכרו של הלפרין עצמו (554 אלף שקל ב-94') ועלויות המו"פ של החברה שהסתכמו ב-94' ב-1.1 מיליון שקל כ-12% ממחזורה של החברה. נוסף לבעיותיה במישור התפעולי ספגה החברה הפסד של 1.5 מיליון שקל מתיק ניירות ערך של 5.7 מיליון שקל בסוף 93'. גמא נסחרת בשווי שוק של 7.7 מיליון שקל המייצג מכפיל הון של 0.8.

השערים בזמן הסגירה

מטבעות

מערכת מוניטרית אירופית

מטבע	שער מול המארק	יחס הפרשות בין המטבעות
גילדן הולנדי	1.119575	7.24
פרנק בלגי	20.5875	6.8
מארק גרמני	1	6.54
לירה אירית	2.2425	6.53
פרנק צרפתי	3.551	3.28
כתר דני	3.952	3.18
אסקודו פורטוגלי	105.85	1.84
פסטה ספרדית	89.7	0.8

שערי חליפין ניו יורק

מטבע	קנייה	פורוורד 3 חודשים קניה	פורוורד 3 חודשים מכירה
מארק	1.3675	1.367	1.3619
פרנק שווייצרי	1.13	1.129	1.1221
ליש"ט	1.612	1.611	1.6097
ין	82.8	82.7	82.74
דולר קנדי	1.3715	1.3705	1.3771
פרנק צרפתי	4.873	4.868	4.8934
אקי	1.3317	1.3307	1.3307
ד' אוסטרלי	0.7287	0.7282	0.7253
ד' סינגפור	1.3945	1.3935	1.3805
לירטה	1712	1709	1710.70

ריביות

ליבור – לונדון

	3 חוד'	6 חוד'	שנה
דולר	6.188%	6.313%	6.500%
שטרלינג	6.688%	7.052%	7.542%
ין	1.438%	1.438%	1.500%
פ"ש	3.500%	3.563%	3.703%
מארק	4.612%	4.714%	4.964%
אקי	6.375%	6.438%	6.688%
פ"צ	7.945%	7.563%	7.250%
גילדן	4.650%	4.770%	5.020%
ד' קנדי	7.810%	7.810%	7.750%

ריבית הבסיס (פריים) בארה"ב: 9.00%

יורודולר – פרנקפורט

פיקדונות	דולר	מארק
3 חודשים	6.250%	4.620%
6 חודשים	6.370%	4.740%
1 שנה	6.560%	4.970%

תשואה על שטרי אוצר אמריקאים

תקופה	תשואה
3 חודשים	5.78%
שנה	6.13%
10 שנים	7.00%
30 שנה	7.34%

בורסות

בורסה	מדד	סגירה	שינוי בנקודות	שינוי ב-%	שער גבוה	שער נמוך	שינוי ב-% מ-31.12.94
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	4270.09	39.43	0.93%	4296.37	4214.41	11.36%
	S&P 500	508.49	3.2	0.63%	508.49	505.29	10.72%
טוקיו	ניקיי 225	16968.24	325.18	1.95%	16968.24	16699.56	-13.97%
הונג קונג	האנג סנג	8645.39	14.02	0.16%	8670.85	8602.46	5.55%
סינגפור	סטרייטס טיימס	2079.5	40.2	1.97%	2113.51	2040.05	-7.15%
לונדון	FTSE 100	3199.9	25.2	0.79%	3205.6	3185.6	4.38%
פרנקפורט	דקס	1976.64	20.67	1.06%	1980.5	1970.64	2.51%
פאריס	CAC 40	1928.37	46.37	2.46%	1935.42	1894.6	2.51%
מילנו	MIBTEL	9927	20	0.20%	9962	9894	-2.59%
ציריך	SMI	2560.8	16.6	0.65%	2568.5	2545.7	-2.59%
אמסטרדם	EOE	408.42	2.48	0.61%	409.03	407.45	-1.46%

סחורות

מתכות יקרות

ניו יורק	מחיר	שינוי
זהב אפריל (דולר לאונקייה)	390.5	-2
כסף אפריל (סנט לאונקייה)	567.8	-1.1
פלטינה אפריל (דולר לאונקייה)	442.3	-9.1

לונדון	מחיר
זהב (דולר לאונקייה)	391
כסף (דולר לאונקייה)	5.7
פלטינה (דולר לאונקייה)	440.05
פלדיום (דולר לאונקייה)	165.2

ניו יורק (סנט לליברה)	מחיר	שינוי
רכז תפוזים מאי	109.65	-0.15
כותנה מאי	115.5	2
קפה מאי	172.85	3.65
קקאו מאי (דולר לטונה)	1400	2
סוכר מאי	13.24	0.15

גרעינים ובקר שיקגו	מחיר	שינוי
פולי סויה מאי (סנט לבושל)	566	-3.25
חיטה מאי (סנט לבושל)	350.75	-1
תירס מאי (סנט לבושל)	246.75	0.75
בקר חי יוני (סנט לליברה)	63.125	0.7

מתכות תעשייתיות לונדון (דולר לטונה)

	מחיר
נחושת ספוט (דולר לטונה)	2877
בדיל ספוט (דולר לטונה)	5940
עופרת ספוט (דולר לטונה)	626
אבץ ספוט (דולר לטונה)	1074.5
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1874
ניקל ספוט (דולר לטונה)	7428

נפט (מחיר חבית בדולרים)

	מחיר
ברנט ספוט	19.25
ברנט פברואר	18.2
דובאי ספוט	17.7
פראץ ספוט	18.25
מקסס קרוד ספוט	28.5
נפט לחימום ספוט	48.85

מוצרים מוגמרים (דולרים לטונה)
איכות ים תיכון (מקביל לאיכות להדרה):

	מחיר
בנזין (עופ' 0.15)	285
נפטא פו"ב	163

סחורות רכות

לונדון	מחיר	שינוי
קפה מאי (דולר לטונה)	3185	11
קקאו מאי (לי"ש לטונה)	966	22
גומי מארס (דולר לקילו)	183	-2

מדד CRB (של 21 סחורות, ארה"ב)

סגירה	שינוי	שינוי ב-%
237.09	-0.81	0.00%

שווקים / אריה חשביה

הממשל האמריקאי צופה המשך הגידול החזק ביצוא

בין הסיבות: שער חליפין נוח לדולר, יציאת המשק העולמי מן המיתון, והתייעלות החברות האמריקאיות. מדד דאו ג'ונס עלה ב־40 נקודות

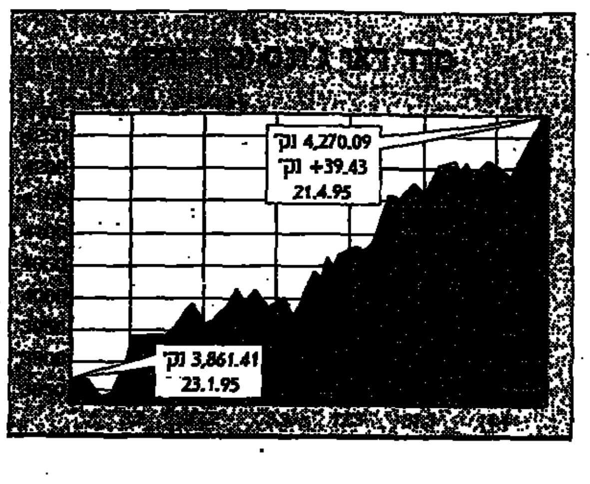

וול סטריט

מדד דאו ג'ונס עלה בסוף השבוע שעבר בקירוב ל־40 נקודות, או כמעט 1%, הודות לשורה של דו"חות רבעוניים טובים במידה מפתיעה. עלייה חדה במיוחד נרשמה במניית אפל, למרות רווחים קטנים מן הצפוי ברבעון הראשון, ולמרות הורדת הדירוג של יצרנית המחשבים הזאת על ידי חברות ברוקרים חשובות. סוחרים בוול סטריט זקפו את העלייה בעיקר לזכות שמועות כי מנהלי אפל צופים רווחים נאים במרוצת השנה. אנליסטים העירו, עם זאת, שמניית אפל רגישה מאוד לשמועות – ביניהן, שמועות בדבר כוונות השתלטות על החברה שמייצרת את מחשבי מקינטוש.

הנשיא של אפל, ג'ון גראציאנו, אמר ביום חמישי כי משלוחי המחשבים ממפעלי החברה גדלו ב־20% ברבעון הראשון, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

גם מניית יבם הזלה עלתה, הודות להצלחתו של המנכ"ל החדש, לואי גרסטנר, לייעל את ענק המחשבים העולמי ולהעבירו מהפסדי ענק לרווח, תוך שנתיים של פעילות כמנכ"ל. אנליסטים מציינים את העובדה, שרווחי יבם ברבעון הראשון של השנה נבעים מגידול בהכנסות, לא מקיצוץ בעלויות.

הבורסה הניו יורקית נתנה דעתה למידע השוב שפורסם בוואשינגטון בסוף השבוע שעבר. סוכנות המידע האמריקאית USIA פירסמה ניתוח של הנתון הסטטיסטי החשוב שראה אור באמצע השבוע שעבר, כי הגירעון המסחרי של ארה"ב, בסחורות ובשירותים, קטן ברבע בפברואר, אחרי שנסק ב־46% בינואר, בשעה שהגירעון מול יפאן פחת זה החודש הרביעי ברציפות. משרד המסחר האמריקאי דיווח כי הגירעון המסחרי בפברואר הסתכם ב־9 מיליארד ד', מזה גירעון בסחורות בסך 14.195 מיליארד ד' ועודף בשירותים בסך 5.183 מיליארד ד'. "אנו מרוצים מאוד ומקווים שהמגמה הזאת תימשך", אמר נציג הסחר העולמי של ארה"ב, מיקי קנטור.

היצוא האמריקאי גדל בפברואר ב־2.3%, לעומת ינואר (הגידול החודשי השני ברציפות), שעה שהיבוא פחת ב־2%.

הגידול הרב ביותר ביצוא בפברואר היה במטוסים אזרחיים – סעיף רב תהפוכות. שווי הסעיף הזה בפברואר היה 1.191 מיליארד דולר, כפליים מינואר.

הגירעון בסחורות בפברואר, מול יפאן, הסתכם ב־4.705 מיליארד דולר – ירידה תלולה מ־6.192 מיליארד ד' בנובמבר, האולם עדיין גבוה יותר מ־4.626 מיליארד ד' בפברואר '94.

קנטור אמר כי היחלשות הדולר מול הין בשוקי המטבע בעולם בשבועות האחרונים, אינה יכולה להסביר את השיפור במאזן המסחרי של ארה"ב מול יפאן מאז נובמבר. להערכתו, יש לזקוף זאת לזכות השיפור בתחרותיות של היצוא האמריקאי, למאמציהן הנחושים של חברות אמריקאיות לחדור לשוק היפאני, ושיפור הנגישות במסגרת הסכמי הסחר שנחתמו בעת האחרונה בין ארה"ב ובין יפאן.

הגירעון המסחרי הגדול ביותר של ארה"ב, אחרי יפאן, נרשם עם סין – 1.914 מיליארד דולר; עם קנדה – 1.488 מיליארד דולר; ועם מקסיקו – 1.251 מיליארד דולר.

את השיפור בסך קרוב למיליארד דולר במאזן המסחרי של ארה"ב עם אירופה המערבית, ייחס קנטור לצמיחה הכלכלית המהירה באירופה.

USIA הפיצה בימים אלה דין וחשבון חדש של משרד המסחר של ארה"ב, הצופה את המשך הגידול החזק ביצוא של מוצרים ושירותים מארה"ב, עד לסוף העשור, לפחות. מצד שני, המשרד אינו צופה שיפור רב בגירעון המסחרי של ארה"ב, לפחות בטווח הקצר.

בדין וחשבון חדש שפירסם המשרד, "תחזית הסחר העולמי של ארה"ב, 1995–2000", נאמר בין היתר כי צפוי גידול בשיעור 10%–11% ב־1995 ביצוא מוצרים ושירותים מארה"ב, בעיקר הודות להתחזקות המשקים ברחבי העולם. בשנים שחלפו נרשם גידול אטי ביצוא האמריקאי: 8.5% ב־1994 ו־4% ב־1993, וממוצע שנתי של 6.7% מאז 1990, בעיקר בגלל חולשת המשקים במדינות המתועשות. צמיחת המשקים בחוץ לארץ היא הגורם העיקרי בהאצת היצוא האמריקאי.

המשק העולמי צומח. לשנת '95 צפויים צמיחת התמ"ג העולמי ב־3.5%, בהשוואה ל־3% ב־'94 ו־2.3% ב־'93. זו הצמיחה המהירה ביותר מאז '88.

המשק של המדינות המתועשות יוצא מן המיתון שפקד אותו במשך שנים מספר. המיתון במדינות המתועשות הגדולות היה אחת הסיבות העיקריות לצמיחה האטית של המשק העולמי בשנות ה־90 עכשיו ניכרת התאוששות בכמה מן המדינות הללו, והצמיחה הכלכלית במדינות המתועשות, למעט ארה"ב, עשויה להגיע ל־3% ב־'95, בהשוואה ל־2.1% ב־'94. המיתאר האירופי עשוי לצמוח בקירוב ל־3% השנה, לעומת 2% אשתקד. יפאן עדיין נמצאת בשלבי ההתחלה של ההתאוששות, ועשויה לצמוח השנה ב־2.2%, אחרי 1.2% ב־'94.

צמיחה כלכלית חזקה תפקוד גם את המדינות המתפתחות, המהוות כ־40% מן היצוא האמריקאי. התמ"ג שלהן עשוי לצמוח בממוצע ב־5.6% השנה, כמו בשנה שעברה.

אסיה תצמח במהירות הגדולה ביותר. מכל חלקי העולם, אסיה נהנית משיעור הצמיחה הגדול ביותר, יותר מ־8% מדי שנה בשנים האחרונות. השנה תואט הצמיחה שם ל־7%, בקירוב. הגורם העיקרי להאטה היא סין, שמשרי צמיחה בשיעור שתי ספרות בשנה מאז 92', תצמח השנה ב־9%.

באמריקה הלטינית היה שיעור הצמיחה 4%–5%. ארגנטינה נהנתה מארבע שנות צמיחה בשיעור ממוצע של 7% בשנה, התחזית ל־1995 היא צמיחה של 5.5%. ברזיל צמחה ב־5% בכל אחת משתי השנים שחלפו, ולמרות אי ודאות בתחומים מסוימים, עשויה לצמוח השנה ב־3%–5%.

התחזית לטווח קצר למקסיקו היא – התכווצות קטנה בעקבות פיחות הפיסו. בתחילת מארס העריכה ממשלת מקסיקו כי התמ"ג יירד ב־2%, השנה. ואולם, פיחות הפיסו יעשה את המוצרים המקסיקאים תחרותיים יותר בשוקי העולם. וישפר את הגירעון במאזן התשלומים שלה.

השווקים המתפתחים הפורשים יפתחו הזדמנויות גדולות לפני היצוא האמריקאי. 12 המדינות הללו מייצגות את המשקים שצמיחתם היא הדינמית ביותר, והן קולטות כיום כ־25% מן היצוא האמריקאי. ב־'95 יצמח השוק הזה ב־6.5%, בקירוב.

אירופה התיכונה והמדינות העצמאיות החדשות עדיין יסבלו מצמיחה שלילית. "המשקים האלה נמצאים בשלבי הסבה" (ממערכת ריכוזית לשוק חופשי), "אולם הנסיגה שלהן תואט השנה לעומת '94 (כ־4.9% ב־'95 לעומת 9.6% ב־'94". אחדות מן המדינות הללו, כגון פולין, צ'כיה והונגריה, מתחילות לצמוח. ומן המדינות העצמאיות החדשות, רק הרפובליקות הבאלטיות עברו מנסיגה לצמיחה.

היצוא האמריקאי יוסיף ויהיה תחרותי. שליטה באינפלציה ושער חליפין נוח לדולר, עשויים להביא למוצרים ולשירותים האמריקאים כושר תחרות רב בשוקי העולם. במקביל, חברות אמריקאיות ממשיכות בהתארגנות, בקיצוץ עלויות ובקליטת טכנולוגיות חדשות בקצב מהיר.

אירופה

בכל הבורסות האירופיות נרשמו עליות. בבורסה האיטלקית הרבו לדבר בימים האחרונים על פיניאנווסט, חברת האחזקות של איל התקשורת שהיה ראש ממשלת איטליה במשך זמן קצר, סילביו ברלוסקוני. החברה הזאת החליטה למכור עד 75% ממדיאסט, חברת הטלוויזיה, הקולנוע והפרסום, השייכת לה.

מקורות המקורבים לחברה אומרים – לדברי רות סאליזון, כתבת "יורופיאן" במילנו – כי בין 30%–35% ממדיאסט יימכרו לקבוצת טלוויזיה בינלאומית, בשלב הראשון מתוך שניים. בשלב השני יונפקו 35%–40% לציבור הרחב, בבורסה.

פיניאנווסט אישרה כי איל התקשורת הגרמני ליאו קירש מעוניין לקנות. ואולם, דובר פיניאנווסט אמר כי "יש עוד גופים בתחום הטלוויזיה הבינלאומית שמעוניינים לקנות את השלב הראשון".

הקבוצה המדווחה כי קירש מעוניין לרכוש את רטקאטרו, אחד משלושת ערוצי הטלוויזיה של ברלוסקוני. לדברי פיניאנווסט: "ערוצים נפרדים אינם עומדים למכירה. מדובר בחבילת מניות של מדיאסט, הכוללת חברות טלוויזיה, קולנוע ופרסום".

כל אחת מקבוצות הטלוויזיה המעוניינות, יקבלו 5%–10% ממדיאסט, אשר שוויה נאמד ב־4–4.6 מיליארד דולר, לדברי מקורות מקורבים למורגן סטנלי, הבנק האמריקאי המשמש יועץ לפיניאנווסט. משקיפים בשוק מעריכים כי השלב הראשון של המכירה יהיה [illegible] יותר ממיליארד דולר בבורסה.

המכירה תותיר בידי פיניאנווסט 25%–30% מפלח התקשורת בעסקי החברה, ויקטין בשיעור משמעותי את חובה, העומד על יותר ממיליארד דולר אחרי המכירה של רשת ההיפר־מרקטים של הקבוצה, אירומרקאטו.

אבלודו לבלסי, החשב של פיניאנווסט, אמר כי תחזית הפעילות של הקבוצה בתחום הטלוויזיה, חיובית. הוא אמר: "הפרסום ברבעון הראשון של השנה תואם את התחזיות שלנו".

אם העסקים יימשכו במתכונת הנוכחית, יסתכם השנה מחזור העסקים של 3 ערוצי הטלוויזיה של ברלוסקוני בגידול של 5%–6% בהשוואה ל־'94. בשנה שעברה היה המחזור בתחום העסקים הזה 2 מיליארד ד' – ירידה של 8% בהשוואה ל־'93, בגלל ירידה בפרסום.

כמו כן, מתכוון ברלוסקוני למכור חלק מחטיבת השירותים הפיננסיים של האימפריה שלו. מנכ"ל פרוגרמה איטליה, אניו דוריס, שהוא גם בעל המניות הגדול ביותר בחברה זו, אמר כי יונפקו עד 49% ממניותיה. לדבריו, הוא וברלוסקוני יעניקו בתחילה אחוז שווה מחלקם בחברה, אולם ברלוסקוני עשוי למכור אחר כך מניות נוספות משלו.

דוריס אמר, כי ב־1994 היה השווי של פרוגרמה איטליה כמעט מיליארד דולר. חטיבת ההשקעות גרפה את הרווח הגדול ביותר בקבוצת פיניאנווסט ב־1994, הודות לגידול בביטוח חיים.

אשתקד רכש דוריס מברלוסקוני 24% ממניות החברה, שכבר היו לו 62% ממניותיה. עכשיו הוא מעוניין למכור חלק ממניותיו משום שהוא זקוק למזומנים לצמצום חובותיו.

ברלוסקוני גמר אומר למכור חלק מן האימפריה שלו כדי להקטין את חובות פיניאנווסט וליישב את ניגוד העניינים בין עסקיו ובין הקריירה הפוליטית שלו, מאחר שבכוונתו לשוב ולהשתתף בבחירות לראשות הממשלה.

מי יכול להרים לאוויר 126 טון?
כל אחד משני מטוסי ג'מבו 747 החדשים של אל על מטענים!

שערי מטבע חוץ / 20.4.95

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות לאומי קניה	העברות לאומי מכירה	העברות הפועלים קניה	העברות הפועלים מכירה	העברות דיסקונט קניה	העברות דיסקונט מכירה	שער יציג	שינוי יומי	מתחילת חודש	מתחילת שנה נומינלי	מתחילת שנה ריאלי
1 דולר ארה"ב	2.88	3.00	2.89	3.02	2.89	3.03	2.9309	2.9782	2.9300	2.9743	2.9353	2.9814	2.9600	0.48%	-0.27%	-1.92%	-2.41%
1 מארק גרמני	2.10	2.21	2.11	2.21	2.10	2.20	2.1380	2.1725	2.1379	2.1703	2.1359	2.1709	2.1566	-1.06%	1.54%	10.65%	10.10%
1 לירה שטרלינג	4.63	4.87	4.67	4.89	4.70	4.92	4.7174	4.7925	4.7366	4.8183	4.7195	4.7970	4.7628	-0.07%	-0.25%	1.03%	0.53%
1 פרנק צרפתי	0.59	0.62	0.59	0.63	0.59	0.62	0.6040	0.6132	0.6117	0.6210	0.6043	0.6142	0.6102	-0.88%	0.38%	8.13%	7.60%
100 ין יפני	3.51	3.69	3.59	3.76	3.51	3.68	3.5758	3.6335	3.6479	3.7031	3.5641	3.6228	3.5999	-1.75%	7.10%	18.95%	18.39%
1 גילדן הולנדי	1.87	1.97	1.88	1.97	1.88	1.92	1.9102	1.9534	1.9100	1.9390	1.9081	1.9395	1.9264	-1.07%	1.74%	10.69%	10.14%
1 פרנק שווייצרי	2.54	2.67	2.58	2.73	2.54	2.67	2.5902	2.6320	2.6104	2.6581	2.5846	2.6270	2.6110	-1.09%	1.34%	13.46%	12.90%
1 כתר שוודי	0.39	0.42	0.40	0.42	0.39	0.41	0.3996	0.4061	0.4035	0.4097	0.3981	0.4046	0.4038	-0.35%	1.05%	-0.17%	-0.67%
1 כתר נורבגי	0.46	0.49	0.47	0.48	0.46	0.49	0.4742	0.4819	0.4791	0.4864	0.4739	0.4816	0.4786	-0.91%	0.25%	7.24%	6.70%
1 כתר דני	0.53	0.56	0.54	0.57	0.53	0.56	0.5410	0.5496	0.5418	0.5492	0.5415	0.5504	0.5466	-1.10%	1.62%	10.09%	9.54%
1 מארק פיני	0.67	0.71	0.69	0.72	0.67	0.71	0.6879	0.6990	0.6966	0.7072	0.6868	0.6982	0.6934	-1.46%	1.66%	8.75%	8.21%
1 דולר קנדי	2.10	2.21	2.10	2.20	2.11	2.21	2.1430	2.1776	2.1317	2.1640	2.1452	2.1804	2.1641	0.90%	2.13%	0.68%	0.18%
1 דולר אוסטרלי	2.11	2.23	2.09	2.24	2.10	2.23	2.1558	2.1906	2.1615	2.1943	2.1577	2.1992	2.1772	0.08%	0.94%	-7.08%	-7.54%
1 ראנד דרא"פ	0.73	0.83	0.58	0.84	0.69	0.81	0.8137	0.8269	0.8171	0.8294	0.8147	0.8283	0.8216	-0.10%	-0.54%	-3.52%	-4.00%
10 פרנק בלגי	1.02	1.06	1.01	1.08	1.02	1.07	1.0398	1.0566	1.0306	1.0543	1.0384	1.0555	1.0485	-1.04%	0.69%	10.58%	10.03%
10 שילינג אוסטרי	2.98	3.14	3.02	3.17	2.99	3.13	3.0384	3.0875	3.0725	3.1198	3.0369	3.0867	3.0642	-1.11%	1.48%	10.60%	10.05%
1000 לירטה איטל'	1.66	1.75	1.67	1.77	1.69	1.77	1.6969	1.7243	1.6985	1.7243	1.6982	1.7262	1.7140	-1.22%	-1.07%	-7.73%	-8.19%
100 פסטה ספרדית	2.32	2.41	2.34	2.50	2.35	2.47	2.3626	2.4008	2.3648	2.4096	2.3677	2.4064	2.3844	-0.57%	2.63%	4.15%	3.63%
1 (ECU)	---	---	---	---	---	---	3.9058	3.9838	3.9458	4.0050	3.9042	3.9681	3.9454	-0.72%	1.66%	6.56%	6.03%
1 דינר ירדני	4.17	4.46	4.17	4.45	---	---	---	---	---	---	---	---	4.3216	0.47%	0.76%	1.92%	---
10 לירה לבנונית	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0.0185	0.54%	2.78%	1.09%	---
1 לירה מצרית	0.83	0.90	0.83	0.89	---	---	---	---	---	---	---	---	0.9472	0.48%	4.64%	-0.37%	---
1 סל מטבעות	---	---	---	---	---	---	3.4483	3.5040	3.4569	3.5092	3.4492	3.5059	3.4802	-0.24%	0.79%	3.41%	2.90%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 20.4.95

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפאני	פרנק שווייצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירטה איטלקי	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	---	0.6215	1.3725	0.8222	1.1337	4.8509	1.5365	1.7270	2.8231
1 לירה שטרלינג	1.6091	---	2.2085	1.3230	1.8241	7.8053	2.4724	2.7788	4.5435
1 מארק גרמני	0.7286	0.4528	---	0.5991	0.8260	3.5343	1.1195	1.2582	2.0568
100 ין יפני	1.2162	0.7558	1.6692	---	1.3787	5.8995	1.8687	2.1003	3.4334
1 פרנק שווייצרי	0.8821	0.5482	1.2107	0.7253	---	4.2789	1.3554	1.5233	2.4902
1 פרנק צרפתי	0.2061	0.1281	0.2829	0.1695	0.2337	---	0.3168	0.3560	0.5820
1 גילדן הולנדי	0.6500	0.4045	0.8933	0.5351	0.7378	3.1570	---	1.1239	1.8373
1000 לירטה איטל'	0.5791	0.3599	0.7948	0.4761	0.6565	2.8089	0.8897	---	1.6347
10 פרנק בלגי	0.3542	0.2201	0.4862	0.2913	0.4016	1.7183	0.5443	0.6117	---

לאל על מטענים
יש תשובה לכל בקשה
צלצל 03-6917211

השמים פתוחים
ELAL אל על
CARGO מטענים

ארכיון הארץ
"הארץ" רח' שוקן 21 תל אביב
מאגר המידע של "הארץ" עומד לרשותך
בארכיון קטעי עיתונות של "הארץ" –
החל משנת 1945 – לפי נושאים,
אישים, שמות ומקומות.
מאמר אחד אפשר לקבל בפקס.
טל. 03-5121162/3, פקס. 03-5121165
השירות בתשלום

קורס
בן 13 מפגשים
החל מיום ג' 25.4.95
בשעות אחה"צ
חדש
משפט עבודה
ישראל 1995

• בין המרצים:
• כב' השופט סטיב אדלר, סגן נשיא ביה"ד הארצי לעבודה • כב' השופטת אלישבע ברק, ביה"ד הארצי לעבודה • מר נחמן אורי, הממונה הראשי על יחסי עבודה, משרד העבודה והרווחה • עו"ד יוסי גסניו, ראש אגף העבודה ומשאבי אנוש, התאחדות התעשיינים בישראל • עו"ד ישראל גיל • עו"ד גדעון הולין • עו"ד אשר חלד • פרופ' מוטי מירוני, עו"ד • פרופ' פרנסיס רדאי, ראש הקתדרה לדיני עבודה, האוניברסיטה העברית, ירושלים.
יועץ אקדמי של הקורס: פרופ' מוטי מירוני, עו"ד.

• נושאי הקורס:
• יחסי עובד מעביד • המשתתפים במערכת יחסי העבודה הקיבוציים • מקורות קיבוציים לחובות ולזכויות • חוזה עבודה אישי • זכויות הנובעות מחוקי עבודה • סכסוכי עבודה והאמצעים ליישבם • סיום קשר העבודה • פנסיה והיחסים בינה לבין פיצויי פיטורין • סודות מקצועיים והגבלת חופש העיסוק • חובת תום הלב • בטיחות בעבודה ותאונות עבודה - היבטים פליליים • השפעת חוקי היסוד החדשים על דיני העבודה בישראל • הצצה לכדור הבדולח.

המרכז הישראלי לניהול
פרטים והרשמה: טל. 03-6957202, פקס. 03-6953104

אחריות המנהלים
הנגזרת
מחוק הגנת הפרטיות
ערב עיון - יום ה', 18.5.95, בשעות אחה"צ, בתל-אביב
• חוק הגנת הפרטיות והאחריות הנגזרת מאכיפתו –
ח"כ דדי צוקר, יו"ר ועדת חוקה חוק ומשפט
• מנהל מאגר מידע על-פי חוק הגנת הפרטיות –
עו"ד שרה בר-סלע, רשם מאגרי המידע, משרד המשפטים
• דוגמאות לעבירות על חוק הגנת הפרטיות –
רב פקד גרי ליסוין, חוקר ביחידה הארצית לחקירות הונאה של המשטרה
• מדיניות הנהלת הארגון באבטחת המידע הממוחשב –
מר ניסים בר-אל, מנכ"ל חברת קומסק אבטחת מחשבים
• סקירת הצעות חוק בנושאי מחשבים, דיון וסיכום –
עו"ד נעמי אסיא
מנחה ערב העיון: מר ניסים בר-אל
המרכז הישראלי לניהול
פרטים והרשמה: טל. 03-6957202, פקס. 03-6953104

השתלמות מיוחדת
יתרונות תחרותיים באסטרטגיית שירות
בהשתתפות
Dr. Gérard Biolley, המרכז הצרפתי לניהול
(ההרצאה באנגלית)
Dr. Claude Zarruouk, המרכז הצרפתי לניהול
(ההרצאה בעברית)
מר יגאל בר יוסף, מנכ"ל דיגיטל
המרכז הישראלי לניהול
הפורום הבכיר לניהול
שירות לקוחות
יום ב', 1.5.95
בשעות אחה"צ
בתל-אביב
פרטים והרשמה: טל. 03-6957202, פקס. 03-6953104

בעולם

זהירות: נוכלים ממוחשבים

מניות חסרות ערך, קרנות נאמנות דמיוניות והצעות מפתות מציפות את רשתות המחשבים. מדובר למעשה בשוד לאור היום של משתמשים תמימים ברשתות המידע הממוחשבות

New York Times

הם אורבים בטיסמאות האלקטרוניות של חוליספרים הממוחשבים: נוכלים שמציעים מניות חסרות ערך, קרנות נאמנות דמיוניות ועוד כתנה וכתנה הצעות מפתות אשר שומר נפשו ירחק מהן. מטרתם – להפריד בין הכסף לבין בעליו. ה"מקצוע" עתיק יומין, האולם הכלים העומדים לרשותו חדישים לגמרי, ומעולם לא היה קל יותר לכייס משקיעים תמימים.

התפשטות המטורפת של רשתות מחשבים שינתה את פני הפירמיים להשקעות. כלי העסק הישנים – שיחות הטלפון המפתיעה שמציעה מניה שיכולה אך רק לעלות, הברושר חלק הלשון שנשבר בעלוקה – נדחקים הצידה על ידי כלים הרבה יותר שנונים ומתוחכמים.

הטלוויזיה, הרדיו והמידור האנונימיות האינטימית של רשת המחשבים הגלובלית אינטרנט, השירותים המסחריים המקוונים, העמידו לרשות הנוכלים אמצעים חדשים לפרסם הונות לגידול ימים, חוברות קטנות ודחפות. "בלחיצה על כמה קלידים יכול אדם להגיע אל מיליוני בני אדם באותו פרק זמן שנדרש בעבר לניהול חצי תריסר שיחות טלפון", אומרת רנין קרופורד, מנהלת פולקת ניירות הערך של טקסס.

בשבועות האחרונים קראו משקיעים בכתובת ברשת אמריקה און־ליין, כי הם יכולים "להרוויח כסף במהירות" על ידי משלוח חמישה דולרים, ולהצטרף למסתב־שרשרת אלקטרוני שנועד לכאורה לבנות רשימת תפוצה.

לפני שבועות מספר הגישה רשות ניירות הערך האמריקאית תביעה משפטית נגד חברת טלפון אינפורמיישן סרוויסס, שהאשמה במירמה המכירת מניות שאינן רשומות בבורסה.

ברשת קומפיוסרב פורסמה הודעה האת כ"חברה מהימנה", שהמשקיעים בה יכולים להרוויח הרבה בתוכנית פירמידה אשר פורסמה כ"הגרלה טלפונית". "אי אפשר להפסיד" נאמר במודעה האלקטרונית, אשר הסבירה כי ההשקעה היא 189 דולר למניה.

דוגמה אחרת: התכשירים הרפואיים של ביוטניק יכולים לרפא הכל – מ"שפה צוחיל" ועד לחיי מין משעממים – על פי מודעה אלקטרונית שפורסמה בדצמבר אשתקד על ידי קבוצת MISC-INVEST באינטרנט. המודעה הזאת לא ציינה, כי רשות לניירות ערך האמריקאית מנהלת חקירה נגד החברה, על שלא פרסמה דו"ח תקופתי.

אפשר להשוב שרק אוויל ישקיע אלפי דולרים בתגובה למודעה אלקטרונית אנונימית, האולם רשות לניירות ערך האמריקאית אומרת, כי אלפים עושים זאת.

"כאשר מודעה משודרת בתקשורת אלקטרונית, משקרים צרכנים רבים כי הנוסח שלה עבר ביקורת כלשהי, וכי היא לגיטימית", אומרת נגסי סמית, מנהלת ענייני הצרכנים ברשות לניירות ערך של ארצות־הברית.

קשר מקוון שנוצר בין משקיע מטקסס לבין חבר לתקשורת ברשת המחשבים, הניע את המשקיע לשלוח צ'ק על סך 10,000 דולר לקרן נאמנות שאינה קיימת, אמנית קרופורד. "כשאתה יושב מול מצג המחשב", היא אומרת, "אתה חשוף יותר משהיית אילו ניהלת משא ומתן פנים אל פנים עם איש מכירות".

מובן מאליו שאין להטיל חשד בכל הודעה פיננסית במחשב או בטלוויזיה. השירותים המקוונים מלאים במידע של חברות מכובדות, ותוכניות טלוויזיה מבוססות כמו "השבוע בוול סטריט" של לואי רוקאייזר, בודקות היטב כל מרואיין, וכל יועץ שמופיע בהן.

רוכלי ההשקעות הפרשים, הארלקטרוניים, מנצלים במידה מסויימת את האמון שנוצר על ידי היועצים הוותיקים, ההגונים, וקשה לתפוס את הנוכלים משום שהמודעות השקריות נעלמות מאשוטסודרות המידע באותה מהירות שבה הן מופיעות בה.

גודלה המופלג של רשת המחשבים הגלובלית אינו מאפשר פיקוח הדוק על הנעשה בה. ויליאם מקלוקאס, מנהל האכיפה ברשות לניירות ערך האמריקאית, אומר כי אין פיקוח על פרסום אלקטרוני, אף על פי שהרשות התחילה לעקוב אחר הנעשה באינטרנט. קלארק הפר, סגנית נשיא התאגדות הלאומית (האמריקאית) של סוחרים בניירות ערך, אומרת כי הקבוצה שלה פוקחת עין על המודעות הראשונות שמפרסמות חברות ברוקרים המנתח על חברות. האולם, הבעיה גדולה יותר. "תנו את הדעת לאינטרנט ולרשתות מחשבים גדולות אחרות", היא אומרת. "אין כוח בעולם שמסוגל לעקוב אחר כל מה שנעשה שם".

בשעה שהמפקחים כורעים תחת עומס העבודה, מפרסמים יכולים להגיע אל מיליונים במהירות ובזול. המצב הזה נוח מאוד למוכרי מניות. "קרובה מציאת נפט בכמות גדולה", דיווחה ב־1993 סטייסייד אנרג'י, חברה הרשומה בקלגרי. הנפט לא נמצא, ופיטר בוסהול, נשיא החברה, אומר עכשיו: "אילו מצאנו נפט באותו שדה, זה היה יכול להיות עסק גדול".

"אנחנו נכנסים לשלב חדש של עלייה בהכנסות", הבטיחה חברת המיכרות קינטו – שהמשיכה להפסיד. פול שילה, נשיא החברה, אמר: "ההפסדים נבעו מהשקעות, לא מניהול כושל".

סוזאן אנטילה, כותבת "ניו יורק טיימס" שחקרה את נושא המכירות של ניירות ערך באמצעות כלי התקשורת האלקטרוניים, ציינה לכתבת התחקיר שלה שתי אזהרות בנוגע להיענות למודעות אנונימיות ברשת אינטרנט: א. אל תיכנס לשאננות בכלל האינטימיות הגלומה במצג המחשב האישי שלך. פיתויים לקניית ניירות ערך חסרי ערך עלולים להיראות כשיחות חולין בין ידידים, ברשת התקשורת הממוחשבת התובקת שלום, האולם למעשה אין זו שיחה בשניים. אלפי אנשים רואים את הכתוב על מסכי המחשבים שלהם – והנוכלים יודעים זאת.

ב. מאחר שרבים מן הכותבים ברשת התקשורת הממוחשבת משתמים בשמות בדויים, דרוש לקבל את שמותיהם האמיתיים ואת מספרי הטלפון שלהם, כדי שתוכל לבדוק בטלפון את אמיתות הפרטים. ואחר כך, אכן היג את המספר ובדוק את המידע.

> "בלחיצה על כמה קלידים יכול אדם להגיע אל מיליוני בני אדם באותו פרק זמן שנדרש בעבר לניהול חצי תריסר שיחות טלפון"

טוב להיות במקום השלישי

למקדונלדס 10,000 מסעדות בארה"ב, ולבורגר קינג – 7,000. ונדיס – עם 4,000 מסעדות – מרגישה שיש לה כר נרחב לצמיחה

BARRON'S

"אנחנו לא זקוקים למבצעי הנחות". גורדון טטר

רשת המסעדות המהירות מקדונלדס מפעילה קרוב ל־10,000 אתרים לאורכה ולרוחבה של ארצות־הברית, והיא סומכת על התפשטות מהירה בחוץ לארץ כדי להוסיף ולהגדיל את מכירותיה. מאחוריה צועדת רשת בורגר קינג, השייכת לגראנד מטרופוליטן, עם כ־7,000 מסעדות בארצות־הברית. במקום השלישי צועדת ונדיס אינטרנשיונל עם 4,000 מסעדות – ממש נגסית מול הענקים הללו. וכאן טמונה ההזדמנות הגדולה שלה.

ונדיס מפעילה מסעדה אחת על כל 65 אלף נפש בארצות־הברית. מקדונלדס, לשם השוואה, מפעילה לה מסעדה אחת על כל 25 אלף נפש, ולבורגר קינג מסעדה אחת על כל 35 אלף נפש.

צמיחתה של ונדיס בארצות־הברית מהירה מאוד בשנים האחרונות. לדברי גורדון טטר, בן 51, שמונה למנכ"ל הרשת בינואר השנה, ההכנסות גדלו כ־20% בשנה בחמש השנים שחלפו. טטר צופה שהצמיחה תימשך ובמהירות. על פי חברת היעוץ וקס אינוסטמנט ריסרץ', הרשת תצמח בשיעור של 19% בשנה בחמש השנים הבאות. מנכ"ל הרשת אומר כי הוא מרוצה מהערכות בוול סטריט, לפיהן הרווח למניה יגדל מ־1.10 דולר השנה ל־1.30 דולר ב־1996.

טטר יכול להתפאר גם בתוצאות מרשימות בטווח הקצר. בשעה שהמכירות של מקדונלדס ירדו במקום ברבעון הראשון של השנה, המכירות של ונדיס גדלו בשיעור מפתיע של 4%. הגידול הזה בא למרות מבצעי הנחות במקדונלדס ובבורגר קינג בינואר ובפברואר. "אנחנו לא זקוקים למבצעי הנחות כדי למשוך לקוחות", אומר טטר.

אחד הגורמים שמשך לקוחות למסעדות ונדיס היה, ככל הנראה, מסע פרסום חדש בטלוויזיה שבו מופיע "סר הנדיס" – דייב תומאס, שהקים את הרשת לפני חצי יובל. תומאס, בעל המניות הגדול ביותר בונדיס (6% בשווי של מאה מיליון דולר), ממלא תפקיד מפתח בעיצוב תדמיתה של הרשת, ובקידום המכירות של מוצרים חדשים כמו כריך בשר העוף "מנטרי ראנץ'".

המגוון הרב של מוצרים משפר את תדמיתה של ונדיס, ומעמיק את היתרון שלה על פני שני המתחרים הענקים. החברה משתדלת להציג את עצמה כ"מסעדה ניצרית" במקום כ"מזנון מהיר". "אנחנו מובילים באיכות, מעל לכל ספק", מתפאר טטר, שנוהג לצטט סקרים שלפיהם מגישה ונדיס את "ההמבורגר הטוב ביותר, הסלט הטוב ביותר והעוף הטוב ביותר", וכיוצא בכך.

האולם, האיכות אינה הכל. באמצע שנות השמונים אהבו לקוחות את המזון של ונדיס, אבל נרתעו מן המחירים הגבוהים. משום כך, ובגלל שהחברה לא פעלה ביעילות, חלה ירידה חדה במכירות. תגרום המסבד נקי ב־1986, והפסד לפני מס ב־1987 – השנה שבה עבר טטר מרשת מסעדות "פונדרוסה" לרשת ונדיס.

טטר, תומאס והמנכ"ל דאז ג'יימס ניר, שינו את האסטרטגיה כדי להעביד את ונדיס אל דרך המלך. הם ייעלו את שיטת הניהול, שיפרו את בקיות האיכות והשקיעו כסף במסעדות. מדי שנה רוכשת ונדיס בחזרה חלים של זכיינים שאינם עומדים ברמת הביצועים הנאותה, משכללת את המסעדות הללו, ושבה ומוכרת אותם לזכיינים טובים יותר.

יותר מ־2,800 מסעדות ונדיס בארצות־הברית, שהם יותר מ־70% מכל המסעדות ברשת, נוהלו בידי זכיינים בסוף 1994. טטר אומר שהחברה רכשה יותר מ־400 מסעדות כדי "להשתקם" בשבע השנים האחרונות. "כאשר מתייעל התפעול – גדלות המכירות וגדלים הרווחים", מדגיש טטר.

האסטרטגיה החדשה משתלמת. הרווח לפני מס השתפר בשלהי שנות השמונים ובשנות התשעים הראשונות, מהפסד ב־1987 לרווח של 10.7% ב־1994. הרווחים במסעדות השייכות לחברה עצמה הגיעו ל־15.4% ב־1994 – הרבה מעל ל־8.3% ב־1987, ומובן מאליו שגדלו גם הרווחים למניה.

לדברי טטר, מאז 1992 נמצאת החברה במגמת צמיחה רצופה ומתמרת, ו"אני מאמין שהמצב הזה יימשך עוד זמן רב".

לדבריו, ונדיס תגדל על ידי הוספת מסעדות מסורתיות ופתיחת עסקים חדשניים יותר בארצות־הברית, ועל ידי התרחבות בחוץ לארץ, תחום שבו מפגרת ונדיס פיגור רב אחרי שתי הרשתות האחרות.

בארצות־הברית, מעריכה ונדיס, יתווספו לרשת 400 מסעדות חדשות עד סוף השנה. רבות מסעדות אלה יהיו רגילות, שהסועדים בהן יושבים ליד שולחנות, והן ייבנו באזורים שכבר יש בהם מסעדות ונדיס.

"תמיד יש לגדול במקום שבו כבר השגת חדירה חזקה", אומר טטר, "משום שמספר רב יותר של מסעדות ונדיס באזור נתון מעיד על כך שהפרסום בטלוויזיה המקומית נעשה יעיל יותר, תוכנות גדולה יותר משפרת את התדמית האיכותית בעיני הלקוחות", אומר טטר.

כמו כן, ונדיס מנסה צורות פעולה אחרות – באוניברסיטאות, בבתי חולים, בבסיסי צבא, בנמלי תעופה ובמרכולים.

לונדיס תוכניות גדולות בחוץ לארץ, אך אלה יתממשו בעתיד הרחוק.

ג'ון רייס, ממנהלי פפסיקו בעבר, שמנהל את החטיבה הבינלאומית של ונדיס, הקדיש את השנה שעברה בהבטחת השמירה על האיכות ובמציאת זכיינים מוכשרים.

טטר מעוניין לבנות לפחות 150 אתרים חדשים מדי שנה בחוץ לארצות־הברית ולקנדה, ולהגדיל את מספר מסעדות ונדיס בחוץ לארץ מ־250 היום ל"יותר מאלף" עד שנת 2000.

גידול עולה כסף, אך מצבה הכספי של ונדיס שפיר. אחרי סטילקה חוב רב בתחילת אפריל, ולקראת הנפקה של מניות הבכורות באביב הבא, החברה אמורה להשתחרר מחובות עד אבצע 1996. בסוף 1994 היו לה קרוב ל־120 מיליון דולר במזומנים. אם היא תגיה זקוקה לכסף, הבטיחה החברה לעצמה הלוואה נוחה בסך 200 מיליון דולר. "יש לנו גמישות עצומה בניצול משאבינו להתרחבות בחוץ לארץ", אומר טטר.

האולם, בטווח הקצר יוסיפו עסקי ונדיס בארצות־הברית למלא את התפקיד הראשי, וכאן נתבעת החברה מגידול נכבד במכירות, ומעלויות נוחות. מחירי הבשר זולים זה זמן כה, ומחירי העופות לא התייקרו בהרבה. בשום כך ירדו עלויות המזון ל־29.3% מן המכירות הקבעוניות ב־1994 לעומת 30.2% ב־1993. החברה והאנליסטים שעוקבים אחריה אינם צופים שהעלויות הללו יגדלו בשנה הבאה, ואף אין צופים שהתייקרות הירקות בעת האחרונה תשפיע בהרבה.

עלויות העבודה הן 'אופרה' אחרת. אחרי שעלו במעט ב־1994, הם החלו לעלות השנה, במיוחד באזורים שבהם נוצר מחסור זמני בידיים עובדות. "עלויות השכר שלנו עולות בקצב מהיר", מבהיר טטר. "תביעת האחרונה, בגלל התחרות באזורים בין הפוחקים, חלה עלייה של שני סנטים לחודש בששת החודשים האחרונים". כמה אנליסטים מאמינים, כי הצמיחה הרבה במכירות תאפיל על התייקרות הזאת, וטטר מוסיף כי כאשר השכר הממוצע הוא 5.10 דולרים לשעה, כל עלייה חוזרת בשכר המינימום "אינה משמעותית לגידול ברווחים שלנו".

ברור, אם כן, שמכירות אלה עלו מניות ונדיס ביותר מ־20% מאז תחילת השנה.

בימים האחרונים נע שערה של המניה סביב 17 דולר ושער השיא היה 19 דולר לפני שנה. "אנחנו צופים את המשך השיפור בתפעול וברווח", מציין טטר. הדבר עשוי לזכות את ונדיס בציון גבוה גם מצד הלקוחות, וגם מצד בעלי המניות.

גם גויים אוכלים כשר

שוק המזון הכשר בארצות הברית שווה קרוב לשני מיליון דולר בשנה

Forbes

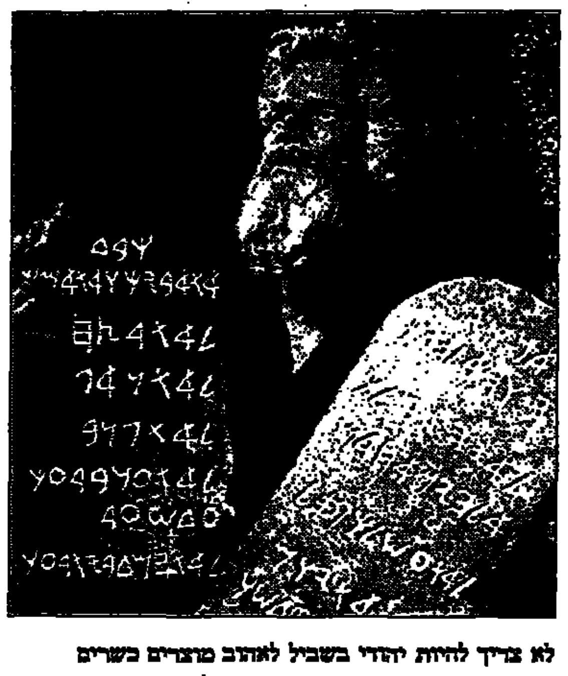

לא צריך להיות יהודי בשביל לאהוב מוצרים כשרים

בשנה שעברה החל שמה של חברת גולדן שמה פיוצ'ר פודס, מפיצה של מזון כשר שמרכזה בניו־ג'רזי. שתי המילים הראשונות השמטו משמה של החברה. השם העברי "שמה" נראה אתני מדי בעיני הנהלה. "כאשר אומרים בטלפון 'מדברים מגולדן שמה', רבים מנתקים את הקו", אומר סגן נשיא החברה, פול ארדנין. "אבל אם אתה אומר 'פיוצ'ר פודס', התגובה היא 'איזה שם יפה'".

פיוצ'ר פודס ומשווקים אחרים של מזון כשר בארצות הברית, מעוניינים להגדיל את מכירותיהם לגויים וליהודים שאינם מקפידים על כשרות. בעבר הם ניסו לקדם את המכירות של מוצרים מיוחדים – כמו בייגלעך ולחם שיפון – בערים שבהן יש אוכלוסיות יהודיות גדולות באופן יחסי. "לא צריך להיות יהודי בשביל לאהוב את מוצרי לוי'ס", לדוגמה, היה מסע פרסום קלסי, מוצלח מאוד, בניו־יורק בשנות החמישים – הדברים לא היו אמורים בבייגלס של לוי שטראוס (לוויים), כי אם בלחם שיפון של מאפיית דויל דיין ברונבך.

האולם, עכשיו רוצה פיוצ'ר פודס להכיר ללקוחות שלא צריך להקפיד על כשרות כדי לאהוב עוגת תפוחים כשרה או גלידה כשרה.

פיוצ'ר פודס אינה יחידה. משווקים אחרים של מזון כשר משקיעים מאמצים גדולים בהרחבת השוק שלהם.

מי שאינו שומר כשרות, מדוע ישלם 10%–25% יותר תמורת נקניקיות, דגים קפואים ומרקים? המשווקים מקווים כי הצרכנים יוציאו את הסכום הנוסף משום שמזון כשר מיוצר בהשגחה קפדנית במיוחד.

שוק המזון הכשר בארצות הברית, השווה קרוב לשני מיליארד דולר, צמח בשנה שעברה ב־12%, בשעה שמכירות המזון בכלל דרכו במקום. רוב הגידול הזה בא מלקוחות לא יהודים.

"אנחנו עושים עסקים גדולים ממכירת דגים קפואים כשרים בתקופת התענית הנוצרית לפני חג הפסחא, כשם שעסקנו פורחים בחג הפסח", אומר איזדור סיימון, מנכ"ל היין פוד גרופ מניו־ג'רזי, נידיורק. חטיבת כינרת פודס של חברת היין הכפילה את מכירותיה מאז 1993 עד שהסתכמו ב־8 מיליון דולר.

העובדה שמזון כשר ומוצרים כשרים אינם מכילים שומן מן החזיר, מניעה מוסלמים, הינדים ונוזרים מכנסיית היום השביעי, לקנות אותם.

חברת מניישביץ בת 108 השנים מניו־ג'רזי, רכשה את קולברט ב־1991 והוציאה לשוק כחמישים מוצרי מזון כשרים חדשים בשנה שחלפה. בין אלה – פתיתי מצה נטולי שומן, מקלות מלוחים ואפילו מרק מינסטרונה.

תשדירי שירות למקלות מלוחים ישודרו בקרוב בטלוויזיה של מיניאפוליס, טאמפה ושיקגו – תחת "הרוזנת הכושר" של פאתי נידיורק. "אנחנו מוכרחים לצרף ללקוחותינו צרכנים לא יהודיים רבים יותר", אומר סגן נשיא מניישביץ, ויקטור בודילקה, האחראי לשיווק.

כינרת פודס מפתחת פיצה פפרוני כשרה, עם גבינה על בסיס סויה ופפרוני על בסיס אורז.

בין הלהיטים של החברה האת: עוגת תפוחים כשרה ובייגל־פיצה.

מה בנוגע לטאקו כשר? כינרת שוקלת להוציא לשוק קו מוצרים מן המטבח המקסיקני – כשר, כמובן.

איך לשווק את השוק הסיפרתי?

רשת אינטרנט יוצרת הזדמנויות חדשות לעסקים בעלי דמיון

FORTUNE

העולם המקוון מכסית לעולם העסקים משהו חדש לגמרי: לא שיווק ישיר ולא שיווק המוני, כי אם מה שנקרא תקשורת של "רבים לרבים". עדיין מוקדם לקבוע איך – ואם – המרחב המחשב יתאים לעסקים, האולם אין זה מוקדם מדי לשאול: האם החברה שלי יכולה לצאת נשכרת מן העולם החדש הזה?

עד כה לא הרוויחו חברות שהשקיעו ממון רב על שיווק מקוון. פורסטר ריסרץ', חברה שעוסקת בחקר שוק בקמבריג', מסצ'וסטס, עשתה סקר בין חברות שניסו למכור באמצעות הרשת הגלובלית WWW של אינטרנט. הסקר העלה, כי אפילו חברות שאתרי־רוב שלהן – פורומים אלקטרוניים למבקרים – נהנים מיותר ממאה אלף ביקורים ביום, עדיין אינן מרוויחות. 93% מבתי האב בארצות־הברית עדיין לא מחוברים לשירות מקוון כלשהו, לרבות אינטרנט. האולם, הדו"ח של פורסטר מעיד שהקהילות המקוונות חשובות מאוד, מבחינה שיווקית, מכדי שבן להתעלם מהן.

מדוע? משום שהמכשולים הגדולים ביותר בדרך למסחר מקוון, במיוחד באמצעות אינטרנט, יפלו בשלוש השנים הקרובות. ההתקשרות לאינטרנט תיעשה זולה יותר וקלה יותר, כאשר ספקי שירות כמו אמריקה און־ליין ומיקרוסופט נכנסים יחד אלה באלה. הזמן הדרוש להורדת נתונים מן הרשת למחשב האישי יצטמצם הודות לטכנולוגיות מודם חדישות. חשוב יותר – אימוצה של טכנולוגיית הצפנה תקנית תאפשר ללקוחות לתת את מספרי כרטיסי האשראי שלהם ברשת הממוחשבת בלי לחשוש שמא ייעשה בהם שימוש לא חוקי לרכישת סירות מרוץ או כרטיסי טיסה לטוקיו. עד אז כדאי לחברות לעשות ניסויים בשיווק מקוון, על מנת לדרוש ניסיון.

תחילה, יש להחליט אם המוצר שלך יכול לצאת נשכר מקידום מכירות מקוון. דומה ששיווק מקוון מתאים ביותר למוצרים ולשירותים שדורשים הרבה הסברים או שמצודדים את הלב של קבוצות קונים מיוחדות. "השיווק המקוון מתאים יותר למרצדס בנץ מאשר לקרם ולוושה", אומר יועץ עסקים מניו־יורק.

אם תחליט לנסות את מזלך ברשת מחשבים, השאלה הבאה היא: היכן לפעול? ספקים גדולים של גישה לרשתות, כמו אמריקה און־ליין או קומפיוסרב, נהנים מיתרון חשוב על פני חברות מתחילות. אומר ג'י אם אוקונל, המייסד של מודם מדיה, חברת שיווק בתקשורת האינטראקטיבית: "קל יותר ללמוד את כללי המשחק על ידי התקשרות לשירות מקוון ותיק וגדול, מאשר בחברה מתחילה".

רבים מן המומחים סבורים היום, כי אינטרנט היא העתיד של המסחר האלקטרוני. כמה שירותים מקוונים מציעים קישור לאינטרנט והכמה מומחים משוכנעים שקישור לאינטרנט יהיה בעתיד העיסוק העיקרי. אף על פי כן, יש משווקים – במיוחד אלה שדואגים להיות המותג שלהם – שמעדיפים ליצור נוכחות ישירה באינטרנט. "אם אתה בעל מותג ארצי גדול, אינך צריך שמישהו אחר יפנה אליך לקוחות", אומר ג'ים מור, מנהל לתחרות הייטק, שמנהל את חברת ג'אופארטנרס ריסרץ' בקמבריג', מסצ'וסטס.

בשלב הנוכחי, הקושי בשימוש באינטרנט יוצר דמוגרפיה עסיסית. סקר שנעשה על ידי פרופסור מכיל גופמה בבית הספר לכלכלה של אוניברסיטת מישיגן, מצא כי המשתמש הממוצע ב־WWW בארצות־הברית הוא בן 31 והכנסתו 65 אלף דולר לשנה. כ־70% מהם בעלי תואר אקדמי.

העלות היא הפן הפחות בעייתי ביצירת נוכחות באינטרנט. פורסטר מעריך כי עלויות השנה הראשונה של התבססות ברשת, נעות בין 60 אלף ל־120 אלף דולר. ואולם, במקרים רבים אפשר ליצור נוכחות עסקית במרחב הממוחשב תמורת 5,000 דולר בלבד, על ידי שכירת אתר במחשב של מישהו אחר. קשה יותר לעצב את תוכן הפנייה לציבור המשתמש ברשת הגלובלית. סורקי הרשת רוצים שיבדרו אותם, ושיבדרו אותם היטב. הדבר נכון במיוחד לכה שנקרא "אתרי תדמית", כאלה שמנהלות ריבוק, איירטיאנדרטי ומילר ברואינג, שמפרסמות את המותגים שלהן על ידי הצעת שירותים שאין להם כל קשר שהוא למוצר: לדוגמה, משחקים או קישור למגאזין הלוהב. מאחש מורתי, המנהל היצירתי של CKS פארטנרס, חברת השיווק שעיצבה את השוק של חברת הטלפונים אמ־סי־איי, אומר כי התוכן חייב להשתנות ללא הרף, ומוכרח להיות נפלא. "אם תשעמם את המשתמשים ברשת בפעם הראשונה, הם לא ישובו אליך, וכך תאבד אותם", הוא אומר. "זאו בזבוזו לריק את משאביך".

אפילו האתר הממוחשב שלך הוא המבריק ביותר באינטרנט, עדיין עלול להיווצר מצב שבו איש לא יראה אותו. אומרת אליין רובין, מנהלת השירותים האינטראקטיביים של עסק מצליח בשוק המקוון, פלאוורס־800־1. "חברות לא מבינות שאחד הדברים החשובים ביותר באינטרנט הוא הביקוש". רובין אומרת כי חשוב להפיץ הודעות ולנהל קידום מכירות באזורים הצפופים ביותר באינטרנט, כדי לעורר התעניינות.

ואחרון אחרון, צריך להשוב על אינטרנט – לפחות לפי שעה – כאמצעי להתקרב ללקוח, לא בדרך להוציא בידו סכום כסף גדול יותר. יצרנית המחשבים והתוכנות ריגיסל, סיליקון גרפיקס וסאן מיקרוסיסטמס, משתמשות באינטרנט כדי לספק ללקוחותיהן שירות, סיוע טכני וקבוצות דיון. הן גם משתמשות באינטרנט ככלי תקשורת של עובדים ואנשי מכירות שנמצאים בדרכים. תוכניות כאלה יכולות להביא לחיסכון ניכר: סיליקון גרפיקס מעריכה כי העצות שבעליה מאתבסי הרשת באמצעות קבוצות הדיון שלה, חוסכות לחברה 4–5 מיליון דולר בשנה בשיחות טלפון לצורך שירות ללקוחות. שירות התיעוד של סאן, שפועל בכל שעות היממה, צמצם את הפניות הטלפוניות של לקוחות בכדי 20%, לפחות. מי צריך גידול במכירות כאשר הלקוחות מבצעים בעצמם את השירות ללקוח?

NOW SHIPPING
מערכת הפעלת הרשתות הטובה ביותר
NetWare® 4.1
הרשת היחידה המוכנה היום לדרישות המחר
NOVELL
עכשיו להשיג אצל כל משווקי NOVELL המורשים בישראל. התקשר אל NOVELL בישראל: טל. 06-301232 פקס. 06-301253 ת.ד. 130 חרב לאת 38860

هكذا من الأصل

هكذا في الأصل

צניחת הדולר מתחילה לפגוע ברווחיהן של חברות באירופה

יו"ר פוז'ו: על האיחוד האירופי "לשקול ברצינות" לפצות חברות תעשייה

באזל (בלומברג). חברות אירופאיות מובילות, החל מיצרנית התרופות והכימיקלים השווייצית, סיבה־גייגי, וכלה ביצרנית המכוניות הצרפתית פז'ו־סיטרואן, מדווחות כיום על פגיעה במכירותיהן ורווחיהן כתוצאה מחולשת הדולר.

החברות שנפגעו כוללות את חברת התעופה הלאומית של שווייץ, סוויסאייר, יצרנית המטוסים הצרפתית אירוספסיאל ויצרנית מוצרי המותרות הצרפתית, ויטון.

בעת, שעה ששבע המדינות המתועשות הגדולות מקיימות שיחות הבוקר לקראת ועידת הפסגה שתתקיים מחרתיים בוואשינגטון, מבקשות כמה חברות לנקוט צעדים כדי להתגונן מהתנודות התנודתיים שהן חוות כתוצאה מהזעזועים בערך המטבעות בעולם.

בפז'ו – אשר דיווחה ביום חמישי על רווח נקי גדול מצפוי של 3.1 מיליארד פרנק (633 מיליון דולר) ב־1994, לאחר הפסד נקי של 1.41 מיליארד פרנק ב־1993 – גרמו זעזועי המטבעות לירידה של 400 מיליון פרנק ברווחי 1994, אמר מנהל מחלקת הכספים בחברה, ז'אן בלונדה.

יו"ר פז'ו, ז'אק קאלווה, אמר כי ברבעון הראשון של 1995, קיזזו השינויים בערכי המטבעות את הרווח התפעולי ב־600 מיליון פרנק נוספים. המחלשה במטבעות ספרד, איטליה ובריטניה, בנוסף לזו של הדולר, פגעה קשות ברווחי החברה.

קאלווה הוסיף, כי לאור זעזועי המטבעות באירופה, על האיחוד האירופי "לשקול ברצינות" לפצות חברות תעשייה בשיטה הדומה למדיניות החקלאית המשותפת, בה מפוצים חקלאים על תנודות במחירי התוצרת החקלאית.

מאז תחילת השנה, איבדה הלירה שטרלינג 6.9% מערכה בהשוואה לפרנק הצרפתי, והלירה האיטלקית איבדה 17% ביחס למטבע הצרפתי.

גם המכירות בסיבה־גייגי הושפעו לרעה מחולשת הדולר, וירדו בשיעור של 2% ברבעון הראשון של השנה, ל־5.45 מיליארד פרנקים שווייציים (4.82 מיליארד דולר). השנה, עלה ערכו של הפרנק השווייצי עלה כשיעור של 15.5% בהשוואה לדולר.

יו"ר סוויסאייר, האנס גץ, הזהיר במסיבת העיתונאים השנתית של החברה – שהתקיימה ביום חמישי – כי ערכו הגבוה של הפרנק השווייצי פוגע בצורה חריפה בחברת התעופה הלאומית של שוויץ.

ירידה של 72% בהפסד הנקי של אייר פראנס ב־94' ל־481 מיליון דולר

פאריס (בלומברג). אייר פראנס גם צמצמה אשתקד את ההפסד הנקי שלה ב־72%, בזכות תשלומי ריבים מופחתים, ובזכות עלויות רלק וקבלנות משנה נמוכות יותר.

חברת התעופה הממשלתית של צרפת מסרה בשבוע שעבר, כי ההפסד הנקי שלה ירד מ־8.48 מיליארד פרנק ב־1993 ל־2.36 מיליארד פרנק (481 מיליון דולר) ב־1994.

בתוצאות שדווחו לא נכללו סימנים ברורים העשויים לתת תשובה לשאלה, אם תצליח חברת התעופה לעמוד ביעד שקבעה לעצמה – שיבה לרווחיות כבר ב־1997.

ביולי 1994, קיבלה אייר פראנס את אישורו של האיחוד האירופי להבילת סיוע בהיקף 20 מיליון פרנק מממשלת צרפת, בתנאי שתיישם תוכנית התייעלות אותה הציג יו"ר החברה, כריסטיאן בלאן.

בלאן התחייב להחזיר את חברת התעופה לרווחיות עד 1997, השנה בה יבוטל הפיקוח הממשלתי על שוקי האוויר באירופה.

אייר פראנס מסרה, כי ההכנסה הממוצעת שלה על כל ק"מ טיסה של כל נוסע, המכונה בעגה "תשואה", ירדה אשתקד ב־9.9%. התשואה בטיסות המטען של החברה ירדה אף היא, ב־5.5%.

משמעות הדבר היא, שגם אם תגדיל החברה את מספר הנוסעים הטסים במטוסיה, ירדו הכנסותיה הממוצעות. ההכנסה הכוללת של אייר פראנס עלתה ב־94' מ־55.16 ל־56.19 מיליארד פרנק.

החברה מסרה עוד, כי צמצמה בשנה האחרונה את חובה ב־20%, מ־33.6 ל־27 מיליארד פרנק, והפחיתה את תשלומי הריבית ב־711 מיליון פרנק. החברה דיווחה אשתקד, כי תשלומי הריבית ב־1993 הסתכמו ב־3.51 מיליארד פרנק.

ג'י"אם הרוויחה 2.2 מיליארד דולר ברבעון הראשון של 95'

דטרויט (סוכנויות הידיעות). יצרנית המכוניות ג'נרל מוטורס הודיעה ביום חמישי על רווחי שיא ברבעון הראשון של 1995. החברה הגדולה ביותר בעולם לייצור מכוניות הודיעה כי הרוויחה 2.2 מיליארד דולר, הרווח הרבעוני הגדול בהיסטוריה של החברה. זוהי עלייה של 1.3 מיליארד דולר לעומת הרבעון המקביל ב־94'.

בית דין פדרלי לערעורים דחה הצעת פשרה של ג'נרל מוטורס, לפיה יקבל כל לקוח שרכש טנדר של החברה בשנים 1973–1987, פיצוי של אלף דולר. ההצעה באה בעקבות תלונות על דגמים שבהם נוטה מיכל הדלק להתלקח בשעת תאונה.

בית הדין טען כי הצעת הפשרה "אינה אלא מסע של קידום מכירות של ג'נרל מוטורס", והציע לעורכי הדין של רוכשי הטנדרים "להגיע להסדר משתלם" עם ג'י"אם.

פסק הדין הזה אינו משפיע על תביעה דומה שהוגשה בשם בעלי טנדרים בטקסס, לבית הדין העליון של טקסס. ואין לה נגיעה להסדר שהושג בשנה שעברה בין ג'נרל מוטורס ובין הממשל האמריקאי, לפיו תשלם החברה 51 מיליון דולר כדי שלא תידרש לקבל בחזרה את הטנדרים מן הדגמים הנדונים.

הגנת זכויות יוצרים משתלמת לתעשייה – לפחות בארה"ב

וואשינגטון (יוסי"א). תעשיות המבוססות על הגנת זכויות יוצרים הן בין המגזרים הצומחים במהירות הרבה ביותר במשק האמריקאי, והן תרמו ב־1993 קרוב ל־46 מיליארד דולר למכירות בחוץ לארץ. כך עולה ממחקר חדש שראה אור בוואשינגטון.

המחקר, שנעשה בשביל הברית הבינלאומית להגנה על נכסים אינטלקטואליים (IIPA), ואשר נוהל על ידי חברת איקונומיסטס אינקורפורייטד, חברת ייעוץ כלכלי שמרכזה בוואשינגטון, חישב ומצא כי תעשיות המבוססות על הגנה על זכויות יוצרים, הביאו 238.6 מיליארד דולר כערך מוסף למשק האמריקאי ב־1993 – 3.74% מן התוצר המקומי הגולמי (תמ"ג).

IIPA כוללת יותר מ־1,500 חברות שמייצרות ומוכרות מוצרים ותוכנה, סרטי קולנוע, תוכניות טלוויזיה וקלטות וידאו להקרנה ביתית, הקלטות, ספרי לימוד, ספרי עיון ופרסומים מקצועיים.

במחקר נאמר, כי התעשיות הללו צמחו בשיעור כפול מזה של המשק האמריקאי כולו, בין השנים 1991–1993.

עוד נאמר בו, כי התעסוקה בתעשיות האמריקאיות המבוססות על הגנת זכויות יוצרים, גדלה פי ארבעה בקירוב מן העלייה במשק כולו. בשנים 1988–1993 היו מועסקים בהן כשלושה מיליון עובדים, או 2.5% מכל המועסקים במשק האמריקאי.

היצוא האמריקאי של התעשיות המגינות על זכויות יוצרים, גדל ב־11.7% ב־1993, והסתכם ב־45.8 מיליארד דולר, אחרי עלייה של 8.2% ב־1992 ועלייה של 11.5% ב־1991. כיום נמצאות התעשיות האלה במקום השני אחרי תעשיית הרכב והחלפים בארצות הברית.

יותר ממחצית ההכנסות ממכירות מחוץ לארצות הברית באו ממכירות תוכנות, כ־18% ממכירות סרטים, תוכניות טלוויזיה וקלטות וידאו; 16% מתקליטים וקלטות, ו־8% מעיתונים, מספרים ומכתבי־עת.

"זכויות יוצרים הוא רכיב מפתח בנוסחת הצמיחה הכלכלית הרציפה בארצות הברית", אמר נשיא IIPA אריק סמית. "הגנה על זכויות יוצרים בעולם כיום, לרבות אוטוסטרדת המידע, היא נושא חשוב ביותר".

עלייה של 71% ברווח הנקי של פורד ברבעון הראשון של 95'

מישיגן (בלומברג). חברת פורד מוטור מסרה, כי הרווח הנקי שלה ברבעון הראשון של '95 עלה ב־71% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, וכי קצב העלייה במכירות באירופה היה מהיר מאשר בארה"ב.

יצרנית המכוניות השנייה בגודלה בארה"ב מסרה, כי הרווח הנקי שלה הסתכם ברבעון הראשון ב־1.55 מיליארד דולר, בהשוואה ל־904 מיליון דולר ברבעון הראשון של 1994. ההכנסות עלו ב־14%, מ־30.40 ל־34.78 מיליארד דולר.

עיקר העלייה היתה בשווקים מחוץ לארה"ב, שם עלו הרווחים ממכירות כלי רכב של פורד מ־157 מיליון ברבעון הראשון של 1994 ל־316 מיליון דולר בתקופה המקבילה השנה. החברה הבת של פורד באירופה הרוויחה 165 מיליון דולר, עלייה חדה בהשוואה ל־53 מיליון דולר בתקופה הקודמת.

פורד מסרה עוד, כי הפסידה סכום משוער של 100 מיליון דולר בעיקר כתוצאה מתיסוף המארק והין בהשוואה לדולר. פורד קונה חלקי חילוף הן מיפאן והן מגרמניה.

לדברי אנליסטים, היתה העלייה כרוכה בהגדלת התמריצים לצרכנים. עלויות התמריצים לכל כלי רכב עלו מ־695 דולר אשתקד, ל־705 ברבעון הראשון של השנה. השיפור המשמעותי ביותר היה בשוק הצרפתי.

אפקטיביות הפרסום
הנסיון הישראלי

התכנית

●●● מושב א'

● גישות חדשות להערכת אפקטיביות הפרסום – **דר' יורם לבנון**, אוניברסיטת בר-אילן, מנכ"ל מ.ס.ר אסטרטגיה ומחקר שיווקי בע"מ - מנחה מושב א'

● פרוייקט אפקטיביות הפרסום – ממצאים חדשניים – **מר רמי הסמן**, Planner (אסטרטגיה ומחקר) "גיתם"

● השפעת הפרסומת על התנהגות הצרכנים – האם ניתנת למדידה? – **פרופ' מיכאל פרי**, אוניברסיטת חיפה, מנכ"ל "מיצוב"

●●● מושב ב'

● פאנל: אפקטיביות הפרסום – הנסיון הישראלי –
בהשתתפות ה"ה:
אמנון מדר, יו"ר איגוד המפרסמים, מנכ"ל רשת מלונות מוריה
רפי פלד, יו"ר האיגוד הישראלי לפרסום, מנכ"ל משותף "פלד 3"
דני יעקובי, משנה למנכ"ל "ידיעות אחרונות"
יוחנן צנגן, מנכ"ל "רשת"
דר' דן הרמן, מנהל השיווק של קבוצת מגדל
צבי זימרמן, מנכ"ל "אלקטרה סחר"
דודו מנביץ, מנהל השיווק "אסם"

מנחה הפאנל: **פרופ' מיכאל פרי**

ערב עיון – יום ב', 1 במאי 1995, בשעות אחה"צ, בת"א

המרכז הישראלי לניהול

המועדון הישראלי לשיווק מתקדם משם

פרטים והרשמה: טל. 03-6957202 פקס. [illegible]

בל אטלנטיק ואוליבטי יקימו באיטליה מיזם טלקומוניקציה

מאת אבי בליזובסקי

חברת בל אטלנטיק וחברת המחשבים האיטלקית אוליבטי מתכננות להקים את אינפוסטרדה S.p.A, חברה משותפת שתספק שירותי טלקומוניקציה ללקוחות עסקיים באיטליה. 67% ממניות החברה יהיו בידי אוליבטי טלמדיה, חברה בבעלות אוליבטי העוסקת במולטימדיה וטלקומוניקציה, ושאר המניות בידי בל אטלנטיק.

אינפוסטרדה תפתח, תנהל ותפעיל העברות מידע ושירותי ערך מוסף המבוססים על טכנולוגיה חדשנית. החברה החדשה תפעל במסגרת המגבלות החוקיות המוצבות בתחום הטלקומוניקציה באיטליה באמצעות קווים שנחכרו מטלקום איטליה.

הרשת שתוקם תתמוך במגוון שירותים כמו אפשרות להוציא עבודות עבור לקוחות (אאוט סורסינג) המבוססות על טכנולוגיות שונות כמו ISDN, ו־ATM, פריים רילי ורשתות תקשורת מקומיות מהירות. השירות יהיה נגיש הן בחיוג באמצעות קווי נל"ן, ורשתות פרטיות וירטואליות. הראשונים שישתמשו בהם יהיו אנשי אוליבטי עצמם, וכן אלה העוסקים במתן שירותים מקוונים וקישור לאינטרנט כמו איטליה און ליין ו־IUNET.

בעתיד ניתן יהיה לגשת לרשת של אינפוסטרדה מכל מקום באיטליה ומכל מוקדי המחשבים העסקיים.

"היוזמה להקמת אינפוסטרדה, כמו גם הקמת אומניטל פרונטו איטליה, יחזקו את האסטרטגיה של אוליבטי להפוך למפעיל טלקומוניקציה באיטליה", אמר קארלו דה בנדטי, יו"ר ונשיא קבוצת אוליבטי.

"השותפות עם בל אטלנטיק מהווה הכרה ביכולת של אוליבטי להקים שירותי טלקום חדשים, נותן לאינפוסטרדה יכולות הפעול רשת וכן מדגיש את מחויבותה של אוליבטי למגזר הטלקומוניקציה", הוסיף.

בעולם

עבר שבוע / רפי פרסיץ

הדולר: שמשון קצוץ מחלפות

בעוד מדד דאו ג'ונס מיתמר לפסגות לא נודעו, כרה הדולר תחתיות היסטוריות מול הין והתחכך בשארית כוחותיו בתחתיות היסטוריות מול מטבעות מובילים אחרים. להערכת רבים, לא ירחק היום שבו יחדל הדולר מהיות בעיה כלל־עולמית ויהיה לבעיה של ארה"ב

להוציא צמד הקבצנים המאלס לדרך קבע את קרן הרווב העליונה כמול סטרים, ושדה ארוכה של פושטי־יד קהילתיים כמקסיקו, רוסיה, אוקראינה, מצרים וישראל ושאינם יכולים להרשות לעצמם להיות ברזנים, מעטו הקופצים על המטבע האמריקאי בשבוע שעבר.

השחיקה המתמשכת בשערו של הדולר מתעצמת פי כמה בגלל היותו מטבע רזרווי ומטבע שבו (היתה) נקובה כמחצית הסחר העולמי.

אמת, מומחים ופרשנים מלעיטים אותנו בלא הרף במעללי־עברה של בנקים מרכזיים, החשים לעזרתו של הדולר: בסיפורים על העלאות צפויות בריבית הדולרית, האמורות להשיב לו את זוהרו; ובשוקי־הליפין, "הממתינים בדריכות ובשקיקה" לעשן לבן, האמור להיתמר מוועידת שבע המדינות המתועשות (איטליה, ארה"ב, בריטניה, גרמניה, יפאן, צרפת וקנדה), המתכנסת בוואשינגטון השבוע, שבה אמורים שרי האוצר לדון בבריאותו הרופפת של המטבע האמריקאי.

אדישות מיטיבה?

אלה דברים בטלים, שכן ברי לכל סירון הדיוט שלמעט הצהרות חסודות ואינטרסנטיות (של מדינות וגופים עתירי־דולרים) על "הצורך בדולר איתן ויציב", לא ייתמר מוועידה זו עשן לבן, לא פיח שחור, ולא בשורה מוחשית אחרת בצבע־קשת כלשהו.

יש מפליגים וטוענים כי כל עוד מצליחה ארה"ב להתמודד עם סכנת האינפלציה, נוח לה להפגין אדישות מיטיבה כלפי מטבעה. להערכתם, אין כמו דולר זול וזולס כדי לשבש שותפות־סחר כיפאן וגרמניה: להגביר את קצב קניותיהן בארה"ב, לעודד את התיירות אליה ולצמצם את היבוא.

פי כמה עניינים ושלפים היו ההתבטאויות שיצאו בשבוע שעבר מפיותיהם של נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, וראש ממשלתה של גרמניה, הלמוט קוהל. שני הקברניטים הללו, קבל־עם, כי טועה מי שסבור לתומו שבאלתו של הדולר תבוא מלהוטים מוניטריים, מתרגילים פיננסיים, או מתוערביות אנטי־מגמתיות – מאסיביות ומתואמות ככל שיהיו.

מסתבר שבניגוד לפרשנים למיניהם, מודעים שני המנהיגים לכך כי רק ארה"ב יכולה להחזיר את מצוקותיו של הדולר; וכי כל עוד לא תבער את הזמץ מביתה, לא יושיעו את הדולר השיקיים המרומים שמעופים עליו רוזשי־סובתו, ויימשך הסוף בשערו.

האנדרלמוסיה והטלטלות הבלות למסלול התחתנים של הדולר (שמן הסתם ייוותרו אתנו לאורך זמן) משכיחות מלב רבים שתפקידו הקמאי־בסיסי של מטבע הוא להיות עזר לסחר: לשמש אמצעי־תשלום המיר ונוח, שיהיה קביל על מוכרים וקונים כאחד.

תסמונת שמשון המסכן

מטבע חלש הוא בבואה לאי־יציבות פוליטית, או כלכלית, או שתיהן: לפריון ירוד, לאי־יעילות, לנחשלות ולעוני. לעומתו, נחשב מטבע חסון סמל־סטאטוס, המשקף יציבות פוליטית, עוצמה כלכלית וקידמה, שבלעדיהן נבצר ממדינה להיות למעצמה.

הדיכוחים המרים האופפים את קלסתרו ואת כינויו של המטבע האירופי האחיד (ביצה רב־זהרית שטרם בקעה מקליפתה) הם אך פן אחד למטען הרגשי־יוקרתי־פטריוטי הגלום בפיסות נייר או בזרי תוכי מתכת המוגדרים מטבעות.

עקרונית, אמור מטבע חסון להיות שטר שכוח־קנייתו עולה על זה של מטבעות אחרים. מאחר ושתרף הסוף במעמדו) קונה דולר אמריקאי בארה"ב כ־50% יותר עגבניות, בגדים, מכוניות ותספורות משקונים 82 ין ביפאן או 1.38 מארק בגרמניה, היה צריך הדולר האמריקאי להיות המטבע החסון והנחשק בעולם.

שיקול אחר שהיה צריך לכאורה לחשל את מעמדו הרופף של הדולר כרוך בתשואה הריאלית (ריבית נומינלית, בניכוי שיעור האינפלציה) שמניבים פיקדונות ואיגרות־חוב דולריים. תשואה זו גבוהה מן הריבית הריאלית שמניבים פיקדונות ואיגרות־חוב יניים ומארקיים לתקופות זהות.

עוד שיקול שהיה אמור לסעוד את הדולר הדווי הוא שיעור הצמיחה (מדד השגשוג) בארה"ב, שעמד על 5.1% ברבעון האחרון של 1994: שיעור הגבוה הרבה מזה הרווח ברוב המדינות החברות בארגון המדינות המתועשות (ג'־7). אף שיעור האבטלה בארה"ב (5.4% מכוח העבודה) הוא מושא קנאה של מדינות רבות. בבריטניה, בגרמניה ובצרפת משיק שיעורה לכ־10% מכוח העבודה; בספרד ובאירלנד לכ־20%.

מדוע, אם כן, חוששים חוסכים, מפקידים, משקיעים, מלווים, יצואנים ובנקים מרכזיים להחזיק דולרים, ומעדיפים לנתב את משאביהם לעבר מטבעות ואפיקי־השקעה אחרים? משום שהשוק מוצף דולרים – שלאיש, למעט אותם קבצנים כזול סטרים ואותן מדינות, פרשנות יד הנזונים לעיל, אין חפץ בהם.

דולרים לעייפה

מיליארדי הדולרים המציפים את שוקי המטבע בעולם הם תולדה של כשלושה גורמי־יסוד:

● גירעון הסחר הכרוני של ארה"ב, שייבאה בשנה האחרונה כ־165 מיליארד דולר יותר סחורות ושירותים משייצאה.

● גירעון גואה בתנועות הון – הפער בין השקעות של זרים בארה"ב להשקעות של יישויות אמריקאיות מחוץ לארה"ב – ששיעורו עלה אשתקד על הגירעון במאזן הסחר.

עם קטגוריה זו נמנים הסיוע, המענקים, ההלוואות והערבות שתורמת ארה"ב לקבצני העולם.

● גירעון תקציבי תופח, המייצג את הפער בין הכנסות הממשל להוצאותיו, המאיים לצאת משליטה. הגירעון, הממומן חלקו מאמצעים זרים, מגדיל את נפח אחזקותיהם הדולריות של זרים וטומן בחובו סכנות אינפלציוניות לטנטיות.

● רמת החסכונות הירודה בארה"ב, המוגמת בהשקעות עתיריות במשק ואינה תומכת בייצרכה בהגברת התפוקה ובייעול הפריון במשק.

כשמדובר במדינות אחרות, היה מצב־עניינים עגום כזה גורר, זה כבר, מלבד שחיקה בשערי מטבעותיה, קיצוץ קוי־אשראי ובריחת פיקדונות, הלוואות והשקעות. כשמדובר במעצמת־על כארה"ב, הוא מתמצה (לעת עתה "רק") בהצטמקות שווין של הדולר.

ברי כי חרף כל האמור לעיל, לא תתמיד הידרדרותו של הדולר לעד, וכי בוא יבוא יום שבו תימצא לו נקודת־איזון, שיהיה בה כדי להשביע את הערכותיהם ונחמותיהם של כזזות השוק הסוחרים והמתעתעים – הצודקים תמיד.

+15% לניקיי, פסגה לדאו

התשכון נקודת־איזון עלומה זו באזור 79.75 ין או 1.3450 מארק לדולר (התחתיות שנרשמו בעת האחרונה): התשפל לרמת 1.24 מארק ו־60 ין לדולר (הפסגות שמועידים למארק ולין מכנאים אחרים): רק העתיד יגיד.

שערי הנעילה של המטבע האמריקאי מול המטבעות המובילים בשוק שבוע־מסחר סוער בניו יורק היה: 1.37 מארק (2.00־ פניג בחישוב שבועי), 1.1310 פרנק שווייצי (1.70־ סנט), 82.70 ין (0.45־ ין) ו־1.6130 מול הליש"ט (1.10־ סנט). הרובל הרוסי הוליך ידיים ב־5,056 מול הדולר.

הברסום בשערו של הדולר אינו פוגע במדדי המניות בארה"ב. היפוכו של דבר, בשבוע שעבר הבקיע מדד דאו ג'ונס סופית את מחסום 4,225 הנקודות, שניצב בדרכו, וחתם את המסחר ב־4,270 נקודות: פסגה היסטורית ועלייה שבועית ב־53 נקודות (+1.25%). מחסום ההתנגדות הבא שוכן בסביבות 4,356 הנקודות.

העליות השבועיות במדד סטנדרד ופורס, המייצג סל של 500 מניות, היו יותר מתונות.

מאז דצמבר 1994, העפיל מדד דאו ג'ונס בכ־620 נקודות. פרשנים מתרצים תופעה זו בתוצאות עסקיות משופרות: כשבוע שעבר הודקרו תוצאות אלה בעיקר בענף המחשבים. גם התשואה היציבה שמניבות איגרות החוב (7.34% על איגרות החוב ל־30 שנה), על רקע האטה (הרצויה) בפעילות המשקית, תומכת בבורסה.

הוא הדין לגבי העלייה המסארית שרשם מדד־ניקיי המקרטע בשבוע שעבר. חרף התייקרותו של הין וקינותיהם הפולחניות של יצואניה של יפאן, טיפס מדד ניקיי ב־921 נקודות (+15%) בחישוב שבועי, ונעל את המסחר ב־16,988 נקודות.

גם בפאריס טיפס מדד סי־איי־סי ב־47 נקודות (+2.5%), על אף האי־ודאות האופפת את מדיניותם הכלכלית של שלושת המועמדים לנשיאות בצרפת. הסיבוב הראשון בבחירות יתקיים היום.

עליות לכסף לקפה ולקקאו

בשאר השווקים, הודקרו:

● התהפוכות בשער הכסף, שהעפיל במשך השבוע מרמת 5.45 לרמת 6.10 דולר לאונקיה, וחתם את המסחר ב־5.69 דולר לאונקיה.

● ההתייקרויות המשמעותיות בשער הקפה (עראביקה, חוזה־די לי), שהרקיע מ־1.6460 ל־1.7630 דולר לליברה; ובשער הקקאו (חוזה יולי), שהאמיר בחישוב שבועי, מ־1,317 ל־1,399 דולר לטונה.

מכללת מיטב לשוק ההון

קורס בסיסי: הבורסה ושוק ההון

תאריך פתיחה: 7.5.95 ימי א',
בין השעות 17:30–20:45.
הקורס כולל 40 שעות לימוד,
בעשרה מפגשים שבועיים.
הקורס מיועד גם לחסרי רקע קודם.

קורס אג"ח מתקדם

תאריך פתיחה: 17.5.95 ימי ג',
בין השעות 16:30–19:45,
הקורס כולל 24 שעות לימוד,
בשישה מפגשים שבועיים.

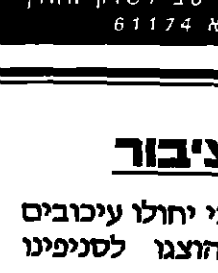

לפרטים והרשמה:
טל. 03-6423555, פקס. 03-6422322
או בדואר אל: מכללת מיטב לשוק ההון
ת.ד. 17479, ת"א 61174

אלונקס קומפאק ודיגיטל זכו במכרז מחשוב של בנק ברקליס

בנק ברקליס, אחד הבנקים הגדולים באירופה ואחד הצרכנים הגדולים באנגליה בתחום טכנולוגיית המידע, בחר ב"אלונקס" ביחד עם "קומפאק" ו"דיגיטל" מתוך 23 ספקים אשר התמודדו על האפשרות לספק מערכות מחשבים אישיים לבנק האנגלי.

היקף ההוצאה השנתית של בנק ברקליס על רכש מחשבים וציוד שולחני, מגיע לכ־24 מיליון דולר.

המכרז, המעוגן במהלך כולל לשינוי מערך ספקי המחשוב של הבנק, ארך מספר חודשים והתנהל תוך בחינה ומיון קפדניים של כל המשתתפים בו.

אלונקס, קומפאק ודיגיטל יספקו לברקליס בנק ולכל שלוחותיו מגוון של מחשבים אישיים מדגמי פנטיום ו־486. שלוש החברות שנבחרו, יחליפו את ספקי המחשב הקודמים של הבנק: חברת יבם וחברת AT&T (לשעבר NCR).

הודעה לציבור

אנו מצטערים להודיע כי יחולו עיכובים בהחזרות השיקים שהוצגו לסניפינו בחברון, החל ביום 16.4.95 וזאת מחמת חוסר אפשרות לקיים פעילות בנקאית מלאה ושוטפת, עקב סיבות שהן מחוץ לשליטתו של הבנק.

עם הציבור הסליחה.

בנק קהירו־עמאן

הפגנות לציון 40 שנה לפתיחת הסניף הראשון של מקדונלדס

אילינוי (ע"י.פי.איי). הסניף הראשון של מקדונלד נפתח לפני 40 שנה, אך מנהלי החברה שביקשו לחגוג את יום ההולדת על ידי פתיחת "מוסיאון מקדונלדס", נתקלו במפגינים זועמים.

המפגינים מחו על כך שמקדונלדס רשת המזון המהיר הגדולה בעולם "מייצרת מזון באיכות ירודה אותו כינו "ג'אנק פוד".

דייב מורים, אוחז אנגלי הפועל למען איכות הסביבה, טס במיוחד לשיקאגו על מנת ליטול חלק בהפגנות. לדבריו, "רשת המזון המהיר גרמה לשינוי לרעה של הרגלי האכילה של האמריקנים, ועמים רבים בכל רחבי העולם. מקדונלד מייצרת מזון לא בריא, מנצלת את עובדיה, ועורכת מסעות פרסום לא אתיים שקהל יעד שלהם הוא ילדים".

כמו כן, השמיעו המפגינים דברי ביקורת קשים על "תת־התנאים בהם היא מגדלת את הבקר, ואי השמירה על איכות הסביבה".

מחברת מקדונלדס לא התקבלה כל תגובה.

הודעה בדבר הגשת בקשה לבית המשפט לפירוק חברה

בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו — תיק 591/93

בעניין פירוק חברת גנות מתכת בע"מ

המבקש שש"ד חברה לסחר ופיתוח בע"מ

נמסרת בזה הודעה כי ביום 7.12.1993 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לפרק את החברה הנ"ל, וכי בקשה זו תישמע בבית המשפט המחוזי בתל אביב ביום 17/5/95 בשעה 09:00 בפני כב' סגן הנשיא י.לויט.

כל נושה או משתתף של החברה שברצונו לתמוך במתן צו הפירוק או להתנגד לו, רשאי להופיע בשעת הדיון, בעצמו או באמצעות עורך הדין שלו, לאחר שימסור למבקש הודעה על רצונו זה.

את ההודעה יש למסור למבקש או לשלחה בדואר באופן שתגיע לידיו של המבקש לפי המען

תל־אביב יבנה 1 65791

לא יאוחר משעה 17:00 ביום 15.5.1995 לנושה או למשתתף שיבקש זאת, ימסור המבקש, תמורת תשלום, העתק מהבקשה לפירוק.

יונתן בר, עו"ד

נדל"ן

מחקר: שיקולים פוליטיים פוגעים בסלילת הכבישים

מאת זיו מאור

"דרושה רפורמה מקיפה בתחום תכנון הכבישים הבין עירוניים וסלילתם", טוען בנימין אילן מהמכון למחקרים אסטרטגיים. לדבריו, גם לאחר השיפור בתקופה האחרונה, עדיין יש להגדיל את תקציב הכבישים

"כל עוד השיקולים הפוליטיים בהקצאות תקציביות יהיו חשובים למעצבי המדיניות יותר מתכנון נאות של מערכת הכבישים – אי אפשר יהיה לתכנן ביעילות". כך אומר בנימין אילן, מנתח מדיניות במכון ללימודים אסטרטגיים ופוליטיים מתקדמים ומרצה באוניברסיטת בר אילן.

אילן ערך מחקר שנושאו: "בעיות בתכנון כבישים בין עירוניים בישראל ובסלילתם", עבור המכון. מלבד הצורך בהגדלת התקציבים לסלילת כבישים מדגיש אילן, כי תהליך הסלילה המואץ בתקופה האחרונה בישראל, מחייב ארגון מחדש.

בישראל נסללו בשנת '93 507 ק"מ של כבישים חדשים, לעומת 294 ק"מ ב–'91. בשלושת הרבעונים הראשונים של '94, נסללו 298 ק"מ והורחבו ושוקמו 171 ק"מ נוספים, לעומת 333 ק"מ ב–'93 ו–237 ק"מ ב–'91.

אילן כותב, כי המערכת המפקחת על התכנון והביצוע של סלילת הכבישים היא מערכת בלתי יעילה. כיוון שמערכת זו נאלצה להרחיב במהירות את קצב עבודתה בתקופה האחרונה – "נגרמו גם כמה מחדלים". בין היתר, הוא מזכיר את המקרה של התמוטטות גשר שפיים לפני כשנה וחצי, שגרמה למותם של 3 אנשים ואת ההתנגשות בין אוטובוס לרכבת באזור שער הגיא, שגרמה לפציעת עשרות אנשים.

המצב השורר היום, כותב אילן, הוא שהגופים הממשלתיים כמעט שאינם מבצעים פעילות סלילה, כפי שעשו בעבר.

מע"צ, הגוף המרכזי שעסק בכך, הפך למעשה ליזם, המעסיק קבלנים מבצעים מהשוק הפרטי.

לטענת אילן, דרושה הסדרה של המצב שנוצר בשטח בדרך של חקיקה. הפתרון שהוא מציע הוא, שהממשלה תוריד את השקעתה בסלילה ותעביר את הפרויקטים ליזמים פרטיים, בתמורה למתן היתר להפעלת כבישי אגרה. כלומר, לפי ההצעה לא יידרש עוד גוף מסוגו של מע"צ, שיתווך בין החברות הפרטיות המבצעות לבין הממשלה. הדבר יאפשר, לדעתו, גם להפחית את המיסוי על הדלק והמכוניות, בהנחה שחלק ממסים אלה מועברים לתקציב הסלילה.

הצעה נוספת לשיפור ולהתייעלות הליכי התכנון והסלילה היא הכנת תקציב תכנון במשרד האוצר, שיופרד מתקציב הפרויקטים הכללי, שבו הוא מופיע היום. האוצר, יחד עם מע"צ, יוכלו לקיים בצורה זו, רשת תכנון נאותה ורווחית, אומר אילן.

לטענתו, רשת הכבישים הבין עירוניים, הנכללת בתוכניות המתאר הארציות, אינה מושפעת משיקולים כלכליים לאומיים, אלא מסוגיות כפיזור אוכלוסייה – לפיהן ערוכות תוכניות המתאר הארציות הקיימות.

עוד הוא מציין, כי בתוכניות הארציות אין תוכניות מפורטות של תוואי הכביש. התוואי מתוכנן על ידי הוועדות המקומיות והמחוזיות, ולכן נוצרים קשיים ביישום התוכניות הארציות.

אילן מציין, כי בהליכי הקמת הכבישים הנהוגים כיום מעורבים גופים רבים: התוכנית לכביש ארצי מוגשת לוועדות התכנון על ידי שר השיכון והבינוי, בעוד שהתוכניות לכבישים העירוניים מוגשות על ידי העיריות (ולא כולל הקמת שכונות חדשות).

על הפקעת הקרקעות לצורך סלילת הכביש אחראי משרד האוצר, שנושא ונותן עם בעלי הקרקע על הפיצוי. ההפקעות עצמן נעשות על ידי משרד השיכון ולעתים על ידי משרד התחבורה.

גם המשך ההליך סבוך ולא מאורגן, אומר אילן. בוועדות המחוזיות חברים נציגי מע"צ, הפנים, השיכון, איכות הסביבה, הבריאות והביטחון ופקידים נוספים. למשרד התחבורה, למרות שהוא בעל המשקל המשמעותי ביותר בעניין, נציג אחד בלבד בוועדה המחוזית, ללא זכות וטו.

הליך האישור בוועדה ארוך זמן רב, בגלל שמיעת התנגדויות של בעלי הקרקעות ותביעות לפיצויים לפני תחילת הסלילה. אילן מביא במחקרו כדוגמה את כביש עוקף עכו. ההחלטה לסלילת כביש זה התקבלה בשנת '70, ולאחר שלב ההתנגדויות אושרה לבסוף אחר ארבע שנים – בשנת '74. אלא שאז התברר, כי לאותו מתחם הוכנה במקביל, ונדונה באותה ועדה מחוזית, תוכנית להקמת שכונת מגורים (שיכון רבותה), שכבר החלו בבנייתה.

מע"צ נאלצה להביא לאישור תוואי כביש אחר. גם לתוואי החדש היו התנגדויות רבות. סלילת הכביש הושלמה לבסוף רק בשנת '94 – 24 שנים לאחר ההחלטה הראשונית על סלילתו. יצוין, כי תופעת העיכובים וההתנגדויות אינה ייחודית לכבישים – גם תוכניות בנייה אחרות מתעכבות לעתים כמה שנים בוועדות.

ההחלטה על סלילת כביש עוקף עכו התקבלה בשנת '70, אושרה ב–'74, אלא שאז התברר, כי לאותו מתחם הוכנה במקביל תוכנית להקמת שכונת מגורים. סלילת הכביש בתוואי אחר הושלמה לבסוף רק ב–'94

בעיה נוספת שמציין אילן, היא פיצול תיגוד אינטרסים בפיתוח התחבורה היבשתית בין גורמים, האחראים להיבטים שונים של התחבורה (כבישים ומסילות). כל אחד מהם מפתח תוכניות משלו, ואין שום גוף מקצועי משותף לסקירת התוכניות, שילובן ובדיקת סדר העדיפות הלאומי כלכלי.

גם שיפורים של קטעי כבישים בעייתיים והרחבתם עוכבו במשך שנים, בין היתר, בגלל מחסור בתוכניות מפורטות. רק ב–'90 הוכנה תוכנית ראשונה כוללת לכבישים בין עירוניים, אך גם בה, טוען אילן, אין מענה מושלם לבעיות.

פיתוח הכבישים מתנגש פעמים רבות באינטרסים של יישובים סמוכים לתוואי – מה שיוצר עימותים על פינוי ופיצוי לבעלי הקרקע בין הרשויות למשרדי הממשלה. לעתים, מציין אילן, עימותים אלו מעכבים ואף מטרפדים את הסלילה.

אילן ממליץ במחקרו לגבש גישה שיטתית מקיפה לפתרון בעיית הכבישים, כולל מנגנון תיאום בין שרים. נקודה נוספת המועלית בעבודתו היא [illegible] כיבוד זכות הפרט של התושבים בעת הכנת התוכניות לסלילת כבישים. הוא מציין, כי בזכות הפרט אין כוונתו לעימותים בין גופים ציבוריים, שגם פעמים רבות פוליטיים. "אינטרסים המשרתים קבוצות לחץ רחוקים מאינטרסים לאומיים כלכליים", הוא טוען.

לדבריו, יש לבדוק היטב את השיקולים של איכות הסביבה. "לעתים קרובות מדי מנצלים חסידי איכות הסביבה, את הנושא של פגיעה בסביבה כדי להפריע התערבות בתכנון, המגבירה את הסבך הביורוקרטי הקיים ממילא, יוצרת בלבול ופוגעת בתכנון". לדבריו, אם ייעשה תכנון נכון ממילא יתחשב גם בהשלכות הסלילה על הסביבה.

על המתכננים, לטענתו, להתחשב בשיקולים לטווח ארוך, ולא להיכנע לקבוצות לחץ. כדוגמה לחוסר ראייה לטווח ארוך של המתכננים הוא מציין את כביש חוצה ישראל. רוחב הכביש צומצם מ–12 ל–8 נתיבים – מה שעלול להפכו למיושן עוד לפני שנסלל.

כדוגמה לחוסר ראייה לטווח ארוך של המתכננים מציין אילן את כביש חוצה ישראל. רוחב הכביש צומצם מ–12 ל–8 נתיבים – מה שעלול להפכו למיושן עוד לפני שנסלל

עוד מציין אילן, כי יש נחיצות בהכנה מראש של מלאי תוכניות מקיפות, במטרה להימנע מתכנון נחפז ולא ראוי. כנגד מסקנה זו נטען, כי תכנון מקיף מוקדם הוא בזבזני, כיוון שלא תמיד הוא מתממש על אף שמושקעים בו כספים רבים. על כך משיב אילן, כי השלמה של סלילת כבישים במועד שנקבע, או לפניו, מביאה לחיסכון כלכלי ניכר, גבוה בהרבה מהוצאות התכנון המוקדמות.

אילן מצדד במחקרו בתיקון מספר 37 לחוק התכנון והבנייה. התיקון, שאושר במארס '94, עוסק בקיצור הליכי אישורי הסלילה, באמצעות הוועדות הקיימות. התיקון צימצם את מועדי הגשת התנגדויות בוועדות לשבועיים עד חודשיים וקבע צירוף של גורמי איכות הסביבה כבר בראשית התכנון, על מנת למנוע עיכובים בעיתים לאחר מכן.

סעיף שלישי בתיקון מחייב את היזמים לשפות את הרשויות המקומיות עבור 70% מהפיצויים שיידרשו לשלם לבעלי הקרקעות, כדי למנוע התנגדות ועיכובים מצד הוועדות המקומיות והמחוזיות.

אולם, החשש הוא שתיקון 37 אמנם יזרז הליכים, אך יגרור גם אישור נחפז ולא ראוי של תוכניות. אילן מציע כפתרון לבעיה זו שתי רמות של ועדות מחוזיות: האחת תעסוק בתוכניות בהיקפים מצומצמים יותר, בתוכניות מקומיות, תוספות ושינויים, והשנייה תעסוק במקבץ – החל מתוכניות מתאר וכבישים מקומיים ועד מערכות הכבישים הבין עירוניות.

עלייה של 22.9% בהיקף שיווק מלט בינואר '95

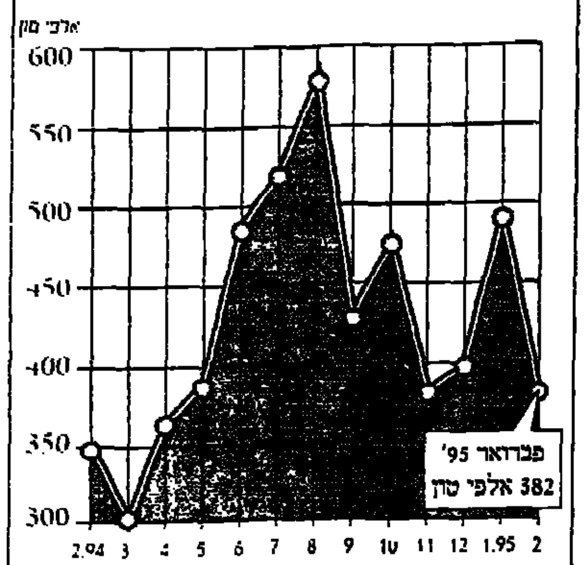

בפברואר '95 שווקו בישראל ובגדה 382 אלף טונות מלט, לעומת 488.5 אלף טונות בינואר – ירידה של 21.8%. בהשוואה לפברואר '94 שבו שווקו 346.3 טונות, כולל רצועת עזה, חלה עלייה של 10.3%.

90.8% – 347 אלף טונות – מסך השיווק בפברואר '95 הם מייצור מקומי, לעומת 95% מהשיווק בינואר ו–99% מהשיווק בדצמבר '94.

"דונה" בונה בבאר שבע 3 פרויקטים בהיקף מכירות 11.4 מיליון דולר

מאת גד פרץ

חברת הבנייה דונה בונה בבאר שבע 3 פרויקטים בהיקף מכירות של 11.4 מיליון דולר.

בנוה מנחם בונה החברה 50 יח"ד בשלושה בניינים בני 3 קומות בהיקף מכירות של 4–5 מיליון דולר. הפרויקט, שנקרא "נאות אורה", משתרע על שטח של כ–2 דונם.

החברה, שבבעלות שלום ש', מציעה בפרויקט דירות 3 חדרים בשטח של כ–90 מ"ר במחיר של 90 אלף דולר, דירות 4 חדרים בשטח של 102–108 מ"ר במחיר של כ–105 אלף דולר, ודירות 5 חדרים בשטח של 117 מ"ר במחיר של 123 אלף דולר. החברה תציע בפרויקט גם דירות גן ופנטהאוז. כל הדירות בפרויקט יכללו מרפסות 6–9 מ"ר.

בשכונה ו' החדשה בונה החברה 36 יח"ד בהיקף מכירות של כ–4 מיליון דולר. הפרויקט ישתרע על שטח של כדונם וחצי והוא יכלול 3 בניינים בני 3 קומות. החברה מציעה דירות 3 חדרים בשטח של כ–90 מ"ר במחיר של כ–90 אלף דולר, דירות 4 חדרים בשטח של 102–108 מ"ר במחיר של 105 אלף דולר, ודירות 5 חדרים בשטח של 115 מ"ר במחיר של 122 אלף דולר.

פרויקט נוסף שבונה החברה בנוה מנחם הוא 16 קוטג'ים דו משפחתיים בהיקף מכירות של 2.4 מיליון דולר. הפרויקט משתרע על שטח של 4 דונם, והחברה מציעה בו קוטג'ים 5 חדרים בשטח של 135 מ"ר ובמחיר של 152 אלף דולר. את הפרויקט תכננה האדריכלית אריקה לאוב.

50 מיליון דולר יושקעו בהקמת אזור מלאכה ומסחר בקרית טבעון

אזור מלאכה ומסחר חדש יוקם בקרית טבעון בסמוך לכפר הבדווי בוסמת טבעון. המתחם יתפרס על שטח של 300 דונם. לפי תוכניות הבנייה, יכלול הפרויקט כ–100 אלף מ"ר לתעשייה נקייה ומסחר, ויושקעו בו כ–50 מיליון דולר.

הקרקע שעליה יוקם מתחם המלאכה, בבעלותו של מינהל מקרקעי ישראל, הועברה מתחום השיפוט של המועצה האזורית עמק יזרעאל למועצה המקומית של קרית טבעון לפני כשנה. לאחרונה אושרה בוועדה המחוזית התוכנית לבניית המתחם, בהתאם לייעוד האמור, וכעת היא מופקדת למתן תוקף.

בקרוב תחל חברת מבני תעשייה בביצוע עבודות התשתית והפיתוח למתחם. היקף ההשקעה בפיתוח מוערך בכ–5 מיליון דולר. מהמועצה המקומית נמסר, כי היזמים שירצו לבנות במקום ישתתפו בתשלומי הפיתוח.

בקרוב תוקם רשות אשר תרכז את פניות היזמים ופעולות הבנייה במתחם. באזור מלאכה זה ירוכזו, בין השאר, גם הפעילויות התעשייתיות המפוזרות כיום בכל קרית טבעון ובכפר הבדווי בוסמת טבעון. על מנת למשוך משקיעים יינתנו הקלות בארנונה ומסים.

בימים אלה מסתיימת סלילתו של כביש עוקף שיאפשר כניסת כלי רכב אל אזור המלאכה הישר מהכביש המוביל לחיפה, ויחסוך מהבאים למתחם את זמן הנסיעה הכרוך במעבר דרך קרית טבעון.

אורי אלשוור

ח. מר והחברה הכלכלית למשגב ישקיעו 26 מיליון ד' בפארק תעשייה בתרדיון

השבוע הונחה אבן הפינה לפארק התעשיות משגב, שבאזור התעשייה תרדיון בגוש שגב. החברות המקימות את הפרוייקט הן ח. מר תעשיות המחזיקה 72% בפרויקט והחברה הכלכלית למשגב (28%). ההשקעה של שתי החברות הפרויקט, שיכלול כ–52 אלף מ"ר בנוי על שטח של 96 דונם, מוערכת בכ–26 מיליון דולר.

בשלב הראשון ייבנו מבני תעשייה בשטח כולל של 17 אלף מ"ר, על שטח של כ–52 דונם, בהשקעה של כ–8 מיליון דולר. הבנייה צפויה להתחיל בעוד כחודשיים. הקרקע לבניית השלב הראשון בפארק נחכרה ממינהל מקרקעי ישראל לפני כחצי שנה.

בשלב זה ייבנו כ–10 מבני תעשייה בני 3 קומות כל אחד. המבנים יהיו מדורגים כך ששתי הקומות הראשונות יהיו קומות קרקע. איכלוס המבנים צפוי ביוני '97.

כל המבנים שיוקמו בפארק מיועדים להשכרה לתעשיות נקיות ותעשיות היי-טק. המחירים יהיו בין 5–7 דולר למ"ר, בהתאם לרמת התשתיות שתידרש במבנה, לצורך התאמתו לפעילות התעשייתית. חברת הניהול של הפארק תספק לתעשיות שירותי אחזקה, תקשורת, חימום ושמירה.

אורי אלשוור

תעשייה ומשרדים

רונית מורגנשטרן

נ. פלדמן תשקיע 2 מיליון ד' בבניית 4,000 מ"ר בחיפה

חברת נ. פלדמן ובניו החלה לבנות ברחוב יוסף הלוי במפרץ חיפה מבנה בן כ–2,000 מ"ר ב–3 קומות וכ–2,000 מ"ר מוסך בהשקעה כוללת של כ–2 מיליון דולר. הקומפלקס כולל גם חניה על גג המבנים בשטח של כ–2,000 מ"ר.

החברה בונה את הפרויקט על שטח של כ–5.5 דונם. 2 קומות מהמבנה ייועדו למחסן חלפים של החברה וקומה נוספת תשמש למשרדיה. בצמוד למבנה יוקם המוסך המרכזי של החברה לציוד כבד, ציוד שינוע וציוד חקלאי, שפלדמן משווקת בישראל. הקבלן המבצע הוא חברת עמית ושות'.

1,100 דולר למ"ר ב"בניין פנרמה" בת"א

שוקי קוק, בלם תעשייה ופרסום, רכש שטח בן כ–200 מ"ר בבניין פנרמה שבדרך בן צבי בתל אביב. השטח, שנמצא במרתף הבניין נרכש לפי 1,100 דולר למ"ר. המבנה, שגובהו 5 מטר, שופץ ועוצב לשמש כסטודיו תעשייתי וניתן להכניס לתוכו כלי רכב וסטים גדולים אחרים.

מבני תעשיה השכירה 1,330 מ"ר באור עקיבא

חברת מבני תעשייה השכירה 1,330 מ"ר במבנה חדש באזור התעשייה הצפוני של אור עקיבא. חברת א.ג. שריג שכרה במקום 320 מ"ר בקומת קרקע לתקופה לשלוש שנים; חברת סופרסטרס שכרה 200 מ"ר בקומת קרקע; חברת גליליט למוצרי נייר שכרה 300 מ"ר בקומת קרקע; חברת ס.ס. – והיסי כץ שכרה בקומת הקרקע 190 מ"ר בחוזה לשלוש שנים. חברת מטרה שכרה 320 מ"ר בקומת הגג, בחוזה ל–9 שנים ו–11 חודשים.

מחירי השכירות המבוצעים לשטחים בקומת הקרקע הם 4.75 דולר למ"ר; בקומה ראשונה – 3.5 דולר למ"ר ובקומת הגג – 4.5 דולר למ"ר בחודש. המבנה, שתיכנן האדריכל אברהם יסקי, כולל 3 קומות בשטח כולל של כ–15 אלף מ"ר.

8 ד' למ"ר בלב מגור בחולון

חברת TDY, העוסקת בעמילות מכס והובלה בינלאומית, שכרה בלב מגור בחולון 483 מ"ר. החברה תשלם 8 דולר למ"ר (כ–4,000 דולר לחודש). החוזה נחתם ל–5 שנים עם אופציה ל–4 שנים נוספות, והוא צמוד למדד. בעסקה תיווך בוריס שטנברג, מנהל מחלקת התעשייה של נ.ת.מ. נכסים.

חנות במדרחוב באר שבע נמכרה ב–150 אלף דולר

חנות במדרחוב שבמרכז באר שבע, ששטחה 72 מ"ר, נמכרה תמורת 150 אלף דולר. החנות הושכרה אחר כך תמורת 1,200 דולר לחודש. עסקות אלו מופיעות בסקר שערכה יחידת המחקר במלון, ארגון המתווכים בישראל, על עסקות באזור באר שבע.

בין העסקות הנוספות המופיעות בסקר – מכירת חנות ששטחה 60 מ"ר ברחוב הרצל שבמרכז באר שבע תמורת 100 אלף דולר השכירתה ב–700 דולר לחודש, ועסקת השכרה של חנות בשטח 160 מ"ר באותו רחוב, לרשת "עוגות", תמורת דמי שכירות חודשיים של 2,500 דולר.

בסקר מופיעים גם מחירי קנייה והשכרה של מבני תעשייה ומשרדים. כך למשל, מבנים בדרך חברון בעיר נמכרו לאחרונה לפי 1,200 דולר למ"ר והושכרו לפי 8 דולר למ"ר. מבנה תעשייה בשכונת עמק שרה בעיר, בשטח של כ–2,000 מ"ר, השכיר לחברת ריהוט גדולה ב–3.5 דולר למ"ר וקומת משרדים בשכונה זו הושכרה ב–8 דולר למ"ר.

מחיר דירות 3 חדרים בדרום הארץ

(דירות יד שניה, באלפי דולרים)

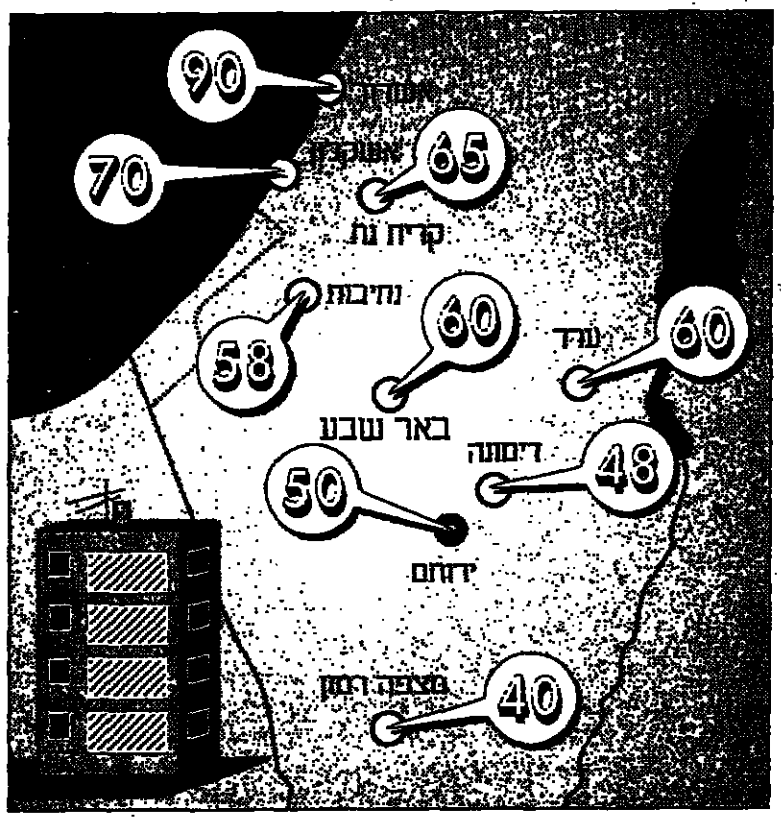

אלזיו ואשלד רכשו את מגרש המאפיה ביהוד ב–3 מיליון ד'

מאת גד פרץ

חברות אלזיו ואשלד יתחילו בחודש הבא בבניית 75 יחידות דיור על מגרש המאפיה ברחוב ויצמן ביהוד. היקף המכירות הצפוי בפרויקט הוא כ–14 מיליון דולר. החברות רכשו את המגרש, ששטחו כ–3 דונם ב–3 מ' ד' (כ–52 אלף דולר לקרקע ליח"ד).

בפרויקט תמכור החברה 7 דירות 3 חדרים בשטח של 95 מ"ר ב–150 אלף דולר, 41 דירות 4 חדרים בשטח 118–125 מ"ר ב–180–200 אלף דולר, 16 דירות 5 חדרים בשטח של 130 מ"ר ב–220 אלף דולר, ו–4 פנטהאוזים ב–300 אלף דולר.

כיום מתנהל מו"מ עם מינהל המקרקעין שתובע 750 אלף שקל עבור חדרי ביטחון. אכלוס הפרויקט צפוי בספטמבר '96.

אביסרור תשקיע 4 מיליון ד' בבניית מרכז מסחרי בב"ש

מאת גד פרץ

חברת הבנייה אחים אביסרור תתחיל בקרוב בבניית מרכז מסחר ומשרדים בבאר שבע, בהשקעה של 2.9 מיליון דולר. את הקרקע לפרויקט רכשה החברה ממינהל מקרקעי ישראל תמורת 1.1 מיליון דולר, לא כולל מע"מ. הפרויקט, באזור "המרכז האזרחי" בעיר, ישתרע על כ–2,000 מ"ר. הקומה הראשונה בפרויקט מיועדת למסחר ושטחה יהיה כ–700 מ"ר.

החברה, שבבעלות ג'קי ואלי אביסרור, בונה מרכז מסחרי נוסף בב"ש, בשכונה ב'. מרכז זה כולל כ–290 מ"ר בשתי קומות ושטחיו מיועדים למכירה והשכרה. היקף ההשקעה בפרויקט – 300 אלף דולר.

באחרונה רכשה החברה במכרז של משרד השיכון מגרש ששטחו 7,420 מ"ר ברמת בית שמש תמורתו 1.2 מיליון דולר. במקום ייבנו 66 דירות והיקף המכירות מוערך ב–10.3 מיליון דולר, לפי 1,400 דולר למ"ר.

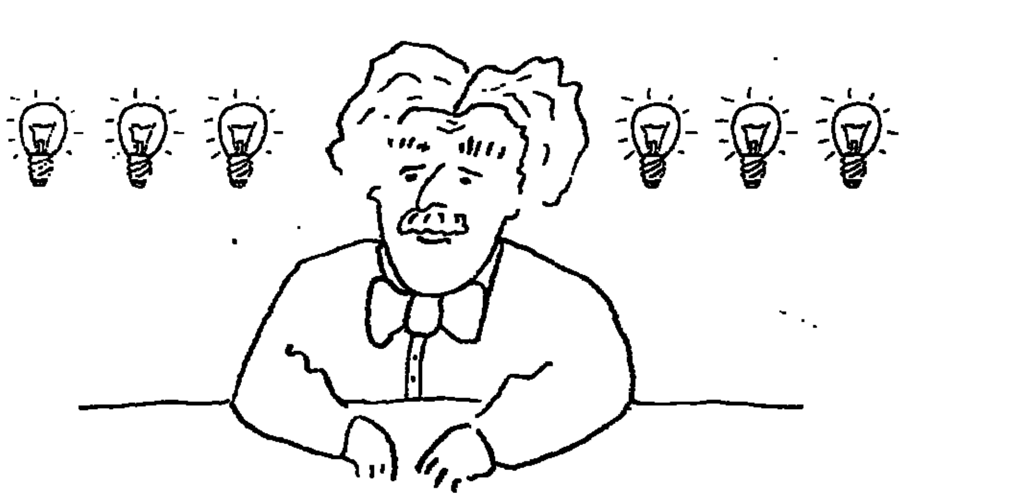

אל תחכה למצב שהביקוש יהיה גדול מההיצע. רכוש עכשיו שטחי מסחר לתעשיות ההיי-טק (מ-220 עד 1600 מ"ר במפלס אחד).
רגע לפני שהאזור הופך לאזור ההיי-טק החם ביותר במדינה.
(סמוך למכון ויצמן)

טלפן עכשיו לטל. 03-6963104
י. פרל ושות' בע"מ, דר-אלי חברה לבנין והשקעות בע"מ • ד.מ.ג. לבנין, חברה לפיתוח והשקעות בע"מ • אדריכל: צבי ברעם
יגאל אלון 159 ת"א 67443 טל: 03-6963104 פקס: 03-6954646

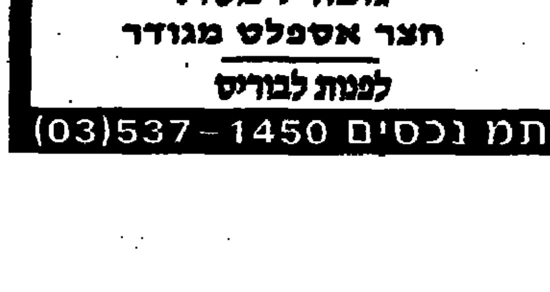
למכירה מבנה תעשיה 1,125 מ"ר
על מגרש פרטי 2,250 מ"ר
גובה 7 מטר.
חצר אספלט מגודר
לפנות לבוריס
נתמ נכסים 1450-537(03)

בעל קרקע לתעשיה ברעננה
מעוניין בקומבינציה
ו/או שותפות לבניה מיועדת
ת.ד. 2196 א.ת. רעננה 43651

רשף נכסים
המומחים לנדל"ן עסקי בע"מ
בהזדמנות
להשכרה בקרליבך ת"א
500-850 מ"ר משרדים
$15 למ"ר
חניה בשפע,
חלוקה, מיידי
טל. 03-575-44-77 (20 קווים)

هكذا من الأصل

950 דירות ייבנו השנה בקרית טבעון בהיקף מכירות של 80 מיליון דולר

מאת אודי אלשווד

השנה ייבנו בקרית טבעון כ–950 יחידות דיור מסוגים שו־נים. היקף המכירות הכולל בכל הפרויקטים מוערך בכ–80 מיליון דולר. לדברי ראש המועצה, שמואל אבואב, הבנייה באה לתת פתרון לתהליך "ההזדקנות" של המקום.

על פי תוכנית מתאר אר־צית, מתוכננת קרית טבעון לכ־לול עד כ–18 אלף תושבים. כיום מונה הקריה כ–14 אלף תושבים. אחת הדרכים להשאיר בקרית טבעון את צעירי המקום ולמשוך אליה צעירים מהקריות ומחיפה היא, לדברי אבואב, בת־כנון אופיה של הבנייה העתי־דית. זו אינה מאפשרת בנייה לגובה וכל הבנייה אחרת מסגנון בנייה כפרי, ואף קובעת אחוזי צפיפות נמוכים.

במסגרת "בנה דירתך", ברמת טבעון. על פי התכנון, ייבנו במ־תחם 80 יחידות קוטג' דו משפ־חתיות, המיועדות לזכאי משרד השיכון שהם בני המקום. כל יחידה, בשטח בנוי של 80–120 מ"ר, תיבנה על מגרש של 200 מ"ר. הדירות יימכרו תמורת 120 אלף דולר לכל יחידה.

לבניית המגורים ברמת טבעון מתלווה פיתוח סביבתי בהשקעה של כ–5.5 מיליון דולר. את הפיתוח מבצעת חברת מבני תעשייה והוא כולל ניקוז, ביוב, תאורה, רחובות מאבן משתלבת, גנים ציבוריים, מצפורים ומד־רשאות.

לקראת סוף השנה תפרסם המועצה מכרז לבניית מרכז מס־חרי בשטח 3,000 מ"ר. ההשקעה הכרוכה בבנייתו של המרכז המס־חרי מוערכת בכ–3 מיליון דו־לר, על פי התכנון תוחל בנייתו לקראת תחילת השנה הבאה.

בחודשים הקרובים ייצאו מכ־רזים נוספים לבניית קרית חינוך ומרכז קהילתי בשכונה. בנייני קרית החינוך והמרכז הקהילתי, עתידים לכלול בסה"כ כ–6,000 מ"ר, וישמשו בינם לצרכי בי"ס ובערב יהפכו למרכז תרבותי לקהילה.

בשכונת רמת טבעון נסלל לאחרונה כביש המחבר את הש־כונה לכיוון חיפה. את הכביש סללה חברת "קל בניין", תמורת כ–6.7 מיליון דולר, במימונם של מינהל מקרקעי ישראל ומע"צ (50% כל אחד).

בשכונת מורדות אורנים יחלו בקרוב בבנייתן של 564 יחידות דיור במסגרת ארבעה פרויקטים. את הפיתוח ועבודות התשתית לבנייה מבצעת החברות מבני תעשייה וחברת סולל בונה, כקבלן משנה שלה.

במסגרת פרויקט "בנה ביתך", ישווקו בעוד כחודשיים, מגרשים לבנייה עצמית עבור 26 קוטג'ים דו משפחתיים. כל מגרש בשטח 500 מ"ר יימכר תמורת 80 אלף דולר. מחיר המגרשים כולל את מרכיב עלות הפיתוח.

בפרויקט "בנה דירתך", ישוו־קו 80 דירות. בדומה לאותו פרויקט ברמת טבעון, הדירות ייבנו כצמודות קרקע בשטח של 120–80 מ"ר, ויימכרו בסכום מקסימלי של 120 אלף ד'.

בעוד כחודשיים יפורסם מכרז ליזמים המציע מגרש בשטח של 40 דונם, לבניית פרויקט מגו־רים. על פי תוכנית בניין עיר, ניתן לבנות במקום עד 158 יחי־דות דיור צמודות קרקע, ולא יו־תר מארבע יחידות לדונם. שטחן הבנוי של הדירות ינוע בין 120–100 מ"ר.

300 יחידות דיור מוגן

במשך השנה מתכוונת המוע־צה לפרסם מכרז ליזמים למגרש בשטח 20 דונם, בשכונת מורדות אורנים. תוכנית בניין עיר מייע־דת מגרש זה לבניית פרויקט לדיור מוגן שיכלול 300 יחידות דיור עבור האוכלוסייה המבוגרת של קרית טבעון. על פי התכנון יכלול הפרויקט יחידות דיור בו־דדות שייבנו בצמוד זו לזו ובאו־פן מדורג על צלע ההר. להערכת ראש המועצה, תחל בניית הפ־רויקט בתחילת '96.

על פי התכנון עתיד להיבנות בשכונה זו קאנטרי קלאב על מגרש בשטח 50 דונם שישווק המינהל. ההשקעה בפרויקט מוע־רכת בכ–4 מיליון דולר.

בימים אלה החלה חברת "דסר קו", בבניית השלב השני בפרוי־קט הקוטג'ים שהיא בונה בשכונת מעלה טבעון. בשלב זה נבנות 28 יחידות קוטג' דו מש־פחתיות. כל יחידה נבנית על מגרש בשטח 350 מ"ר ותכלול 170 מ"ר בנוי בתי קומות.

הקוטג'ים בשלב זה נמכרים תמורת כ–200 אלף דולר. בשלב הראשון בפרויקט, שבנייתו הס־תיימה לאחרונה, נבנו ואוכלסו 16 קוטג'ים. הקוטג'ים בשלב הראשון הוקמו על מגרש בשטח של 200 מ"ר, וכללו 170 מ"ר בנוי. הם נמכרו תמורת 170 אלף דולר.

בשכונת מעלה טבעון ייבנה השנה פארק בשטח 4 דונם בהש־קעה של חצי מיליון דולר. הפא־רק יכלול גן שעשועים לילדים ומתקני ספורט.

מן המועצה נמסר כי בימים אלה עובדים מהנדסי המועצה על הכנת תוכנית מתאר חדשה שתאפשר בניית 700 יחידות דיור נוספות בקרית טבעון.

ירידה של 13.7% במימוש הלוואות לדיור בפברואר '95

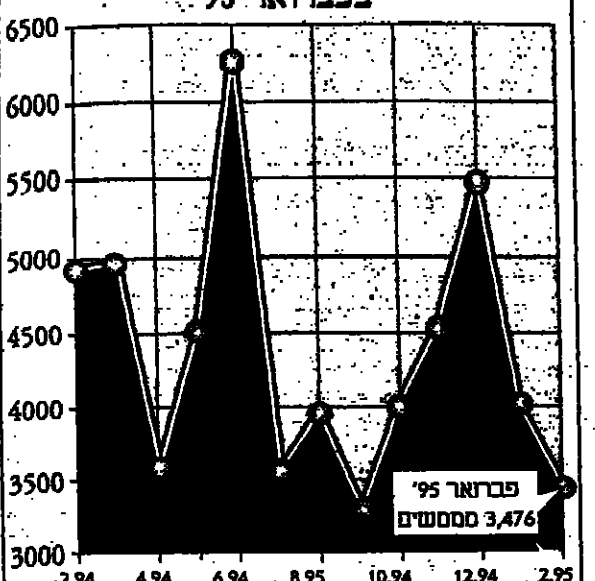

בפברואר '95 מימשו 3,476 זכאי משרד השיכון את זכותם להלוואות לדיור, לעומת 4,026 מממשים בינואר – ירידה של 13.7%. זהו החודש השני ברציפות של ירידות במימוש ההלוואות.

בהשוואה לפברואר '94, שבו היו 4,936 מימושים, חלה ירידה של 29.6%.

89.7% מהמממשים בפברואר '95 (3,117) הם חסרי דיור; 1,185 מהם זוגות צעירים; ו–1,697 הם עולים חדשים.

בשכונת מורדות אורנים יחלו בקרוב בבנייתן של 564 יחידות דיור בארבעה פרויקטים

בשכונת רמת טבעון משווק בימים אלה חלקו השני של פרויקט "בנה ביתך", שבמסגרתו משווקים 180 מגרשים לבנייה עצמית של קוטג'ים. חצי מהמג־רשים, בשטח של חצי דונם, מיו־עדים לבניית בתים חד משפחתיים. מחציתם השנייה כו־ללת מגרשים משותפים של 800 מ"ר, לכל שתי משפחות, לבניית קוטג' דו משפחתי. (כל יחידה תיבנה על 400 מ"ר). מחירה של כל יחידת מגרש, המיועדת לב־ניית בית דו או חד משפחתי, 80 אלף דולר.

המגרשים הוגרלו בין המועמ־דים, ש–30% מהם הם בני המ־קום. אחוזי הבנייה המותרים על פי תוכנית בניין עירונית הם 44%, אבל רוב הרוכשים מנצלים רק חלק מהאחוזים ובונים כ–150 מ"ר, בשתי קומות. מחירו של קוטג' בנוי – 215 אלף דולר.

בשלב הראשון של הפרויקט הושלמה בנייתם של 100 קוט־ג'ים. במסגרת השלב הזה שווקו לבנייה עצמית מגרשים בני חצי דונם לבניית קוטג' חד משפחתי, תמורת 70 אלף דולר למגרש (כולל הפיתוח). גם השלב הראשון נבנה לפי 44% אחוזי בנייה.

בקרוב יוצא מכרז לקבלנים, לבניית דירות צמודות קרקע.

אברדוגוש בונה 32 דירות בב"ש; היקף המכירות 4 מ' ד'

מאת גר פריץ

חברת הבנייה אברדוגוש החד לה השבוע בבניית 32 יח"ד בנוה מנחם בבאר שבע בהיקף מכירות של כ–4 מיליון דולר. בפרויקט, שייקרא "נוה אורנים", בונה החב־רה 4 בניינים בני 4 קומות.

החברה מציעה דירות גן 4 ו–5 חדרים בקומות הקרקע, ודי־רות 3.5, 4 ו–5 חדרים בקומות העליונות. שטחי הדירות ינועו בין 99 מ"ר ל–130 מ"ר פלוס מרפסות בשטח של 7–12 מ"ר. מחירי הדירות בפרויקט ינועו בין 97 ל–130 אלף דולר. הפ־רויקט יאוכלס במאי '96.

גזית בונה 8 דירות בת"א; היקף המכירות – 2.75 מיליון ד'

מאת גר פריץ

חברת גזית, שבשליטת חיים קצמן, תבנה ברחוב בר כוכבא בתל אביב בניין שבו 8 דירות. החברה רכשה את המגרש ששט־חו 440 מ"ר לפני שנתיים תמו־רת 860 אלף דולר.

היקף ההשקעה של גזית בפ־רויקט מוערך בכמיליון דולר והיקף המכירות – 2.75 מיליון דולר.

הפרויקט יכלול דירות 3.5 חדרים בשטח של 90 מ"ר ברוטו. מחירי הדירות יהיו כ–350 אלף דולר, כולל מע"מ. מחירן של שתי דירות הגג שייבנו בפרויקט יהיה 550 אלף דולר.

נדל"ן

אחרק תבנה 76 יח"ד ב"בנה דירתך" בקרית עקרון

חברת הבנייה, "אחרק עבודות הנדסה", שבבעלות רוני אחרק, זכתה במכרז משרד השיכון לבניית 76 יחידות דיור במסגרת פרויקט "בנה דירתך" בקרית עקרון.

בפרויקט תבנה החברה 76 יח"ד בשלושה אתרים נפרדים ביישוב – שניים מהם ברחוב צדוק הלוי ואתר אחד ברחוב יצחק שטרן. בפרויקט ייבנו דירות 3 ו–4 חדרים בשטח של 80 ו–105 מ"ר (בהתאמה), ב–10 מבנים בני 2 קומות.

הדירות בקומה התחתונה יהיו דירות גן ובדירות בקומה העי־ליונה תהיה אופציה לבניית חדר נוסף על הגג. כל מבנה יכלול 8 יח"ד והוא יהיה בשטח של 1,200 מ"ר.

גר פריץ

ניו יורק

חיים הנדוורקר

פטקי וג'וליאני – בינתיים לא מספקים את הסחורה

כישלונו בבחירות של המושל הקודם של מדינת ניו יורק מריו קאומו ובחירתו של הרפובליקאי ג'ורג' פטקי לתפקיד המושל יצרו אווירה של אופטימיות בשוק הנדל"ן של ניו יורק. קאומו הטיל בשנות כהונתו מס על הכנסות רווחים מנדל"ן בשיעור 10%, שפגע קשות בענף.

פטקי, לעומת זאת, הבטיח במסע הבחירות שלו לקצץ במסים. אלא שלאחר שנבחר מצא, כי מדינת ניו יורק שרויה בחובות גדולים – מה שעלול לתת בידו תירוץ טוב שלא לעמוד בהבטחו־תו. בשלב זה לא ברור מה תהיה מדיניותו של פטקי בעניין מס על רווחים מנדל"ן. גורמים בענף טוענים מכל מקום, כי אחרי קאומו שום דבר לא יכול להיות יותר גרוע – ואם מחליפו אכן יבצע קיצוץ כלשהו במסי הנדל"ן – יתן הדבר תנופה משמעותית לשוק.

מקורבי המושל החדש מאמינים, כי כבר בקרוב יכריז על הורדה במסוי בענף התיירות – שתעודד, כמובן, גם את גורמי הנדל"ן המתמחים בענף זה ותהפוך את בתי המלון לאטרקטיביים יותר להשקעה.

מכל מקום, נראה שהפעילים בשוק הנדל"ן כבר רגילים להמ־תין למימושן של הבטחות. גם כאשר נכנס ראש העירייה רודי ג'וליאני לתפקידו, לפני כשנה, נראה היה כי הוא יגלה פתיחות גדולה יותר לענף הנדל"ן מאשר קודמו דיוויד דינקינס. ג'וליאני הבטיח שורה של הקלות במסים לאלה שישקיעו בנדל"ן כראון טאון. אלא שבינתיים, דבר מהבטחות אלו עדיין לא מומש.

התמהמהותם של פטקי וג'וליאני גורמת בינתיים לחלק מהפ־עילים בענף להמתין בביצוע עסקות, תוך ציפייה שבסוף המת־נה יזכו אולי בהטבה כלשהי מן הנבחרים הטריים בניו יורק ובאלבני.

179 מיליון דולר יושקעו במונטיפיורי

בקרוב יחל ביצועה של תוכנית הרחבה גדולה במרכז הרפואי מונטיפיורי בברונקס. מדובר בבניית בניין נוסף, שיכלול שמונה קומות, בשטח של 14 אלף מ"ר, וחניה ל–400 כלי רכב. עלות הבנייה נאמדת ב–179 מיליון דולר. 22 מיליון דולר מתוך זה יגיעו מתרומות פרטיות והשאר ממשכנתה שיקח בית החולים. סיום הבנייה צפוי על פי התכנון ב–1997.

28 קומות ברחוב 64

באחרונה הולה חברת ההשקעות אר.אף.אר בשיתוף עם חברת ריידיס ושות' בבנייתו של בניין חדש ברחוב 64 מספר 300, סמוך לשדירה השנייה. הבניין יתנשא לגובה של 28 קומות ובהן 104 דירות להשכרה ושטח מסחרי של 1,120 מ"ר. בנוסף, ייבנה במקום בית קולנוע גדול שיחובר לשני בתי קולנוע בבניין סמוך, ויחדיו הם ייצרו את אחד המרכזים הקולנועיים הגדולים במנהטן.

עסקות אחרונות

- מנהטן, גריניץ' וילג' – לופט פנטהאוז, בבניין קונדומיניום, תקרה גבוהה, גג המקיף את הדירה, מסים חודשיים של 712 דולר. הבעלים ביקשו 450 אלף דולר ולאחר 56 שבועות נמכרה הדירה תמורת 415 אלף דולר.
- מנהטן, בחלק המערבי, סנטרל פארק סאות' – דירת שלושה חדרים בשטח 180 מ"ר, 2 חדרי שירותים, שוער בבניין, דמי אחזקה חודשיים של 1,900 דולר, שמהם ניתן לנכות 50% לצרכי מס. הבעלים ביקשו 700 אלף דולר ולאחר 30 שבועות נמכרה הדירה ב–638 אלף דולר.
- ברונקס, ריברדייל – דירת 2 חדרים בשטח 70 מ"ר בבניין קו־אופ. דמי אחזקה חודשיים בסך 420 דולר, שמהם ניתן לנכות 60% לצרכי מס. הבעלים ביקשו 53 אלף דולר ורק לאחר יותר משלוש שנים נמכרה הדירה, תמורת 43 אלף דולר.

בדרך לליגת החברות עליהן כתר פלסטיק מבקשת להימנות, חשובה ביותר ליגת השותפים/ספקים של החברה. מערך ההובלה בכתר פלסטיק מהווה חלק בלתי נפרד מקו הייצור, שווק ומכירה ולפיכך השותפים למערך זה נבחנים בקפידה במספר היבטים עקרוניים: יציבות החברה, יכולת לוגיסטית רחבה ביותר, יכולת ראיה אסטרטגית לשותפות לטווח ארוך, גמישות גבוהה ביותר.

את הפרמטרים הנ"ל מצאנו בצים. ולראיה, צים נכללת היום ב-TOPTEN העולמי. זה מבחינתי אומר הכל.

ג'וזיאן רוזנבאום,
מנהלת לוגיסטיקה והפצה בינלאומית
כתר פלסטיק בע"מ

צים - שרות לאורך ימים

נכסי רזים בע"מ
רפי ברודמן
למכירה
בנין הייטק מפואר בכניסה לת"א
בעל נגישות לכל חלקי הארץ
6000 מ"ר
180 מקומות חניה.
טל: 03-5601194 מלדן

דניס ברק נכסים והשקעות בע"מ
סניף שיכון דן - בתי יוקרה
1. בשיכון דן - נותרו עוד מספר קוטג'ים מפוארים, 5 חד' + מרתף. סטנדרט בנייה גבוה!!
2. ברמת החייל - דו משפחתי במיקום חלומי !! פוטנציאל עצום.
3. בלעדי בנהלה - במיקום מדהים!! 850 מ"ר מגרש. נושק לתורשה!!
טל: 03-6472775 פקס: 03-495106

סניף רמה"ש - בתי יוקרה
1. ברמת השרון-ברחוב מבוקש שקט דירת 4 חד' חמודה + פוטנציאל!!
2. חייבת להמכר ברמת השרון המערבית דירת 3.5 חד' שקטה !! מטופחת !! מושקעת בטוב טעם !!
3. ברמת השרון-ברחוב ללא מוצא קוטג' מיוחד 5 חד' שינה + סלון + מרתף - 100 מ"ר.
טל: 03-5400004 פקס: 03-5402445

עסקת השבוע !!
ברמת השרון המערבית
בית ברחוב שקט ומרכזי
מושקע בטוב טעם
4 חד' שינה+סלון+ חדר עבודה
300 מ"ר קרקע
$560,000
טל: 03-5400004.

הארץ
יום ראשון כ"ג בניסן תשנ"ה
23 באפריל 1995

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212
ת"ד 233 תל אביב 61001; פקס' 6810012 מערכת, 6815857 הנהלה, 6815859 מודעות
ירושלים: רחוב הסבלנות 2, טל' 254245-02, ת"ד 273 י-ם 91002; פקס' 254249-02
חיפה: רחוב נורדאו 20, טל' 623166-04, ת"ד 5259 חיפה 31052; פקס' 670715-04
שירות תלונות למנויים 5121535-03, 5121344-03 מודעות לוח הדרושים 6382020-03

הארץ: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי   עורך המשנה: יואל אסתרון
גרשום שוקן, העורך 1939—1990

HA'ARETZ Daily Newspaper. P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken st., Tel (03) 5121212, Fax 6810012

אגודה שזמנה עבר

טיבם של יוצרי פרוזה ושירה, כמו של אמנים אחרים, אינו מתיישב בדרך כלל עם חברות באיגוד ממוסד — ואפילו סותר אותה. במיטבם, הם נחשבים מנערי מסגרות וקנאים לייחוד אישי. מה שיש להם לומר אינו נזקק לא להגנה ולא לשופר של אגודה. מלבד סיוע חומרי אין מה שמשרדיה וכינוסיה יכולים לתרום לצירוף האינדיבידואלי המיוחד, שממנו נובעת יצירה ספרותית.

ואמנם, רוב הכותבים הבולטים בארץ אינם חברים באגודת הסופרים העברים שקיימה בשבוע שעבר את הוועידה ה-37 שלה. ההחלטה העיקרית בוועידה, להמשיך למנוע את חברותם של כותבים ישראלים בשפות אחרות, היתה המחשה נוספת לריחוק הטבעי בין יוצרים לבין המוסד המייצגם. פעילי הארגון ורוב בקרב חבריו המשיכו לטעון כי פתיחת השורות סותרת את השמירה על ערכי התרבות והשפה העברית.

אין כמעט מדינה במערב שפועלות בה אגודות סופרים אידיאיות מהסוג שהוקימו לפני 74 שנים ח"נ ביאליק וחבריו. הן שרדו בעיקר בארצות הגוש הקומוניסטי לשעבר, במשטרים שטיפחו את היניקה ההדדית בין יוצרים לשלטון. במשך תקופת היישוב התאימו מטרותיה של אגודת הסופרים לחברה המגבשת זהות. במלחמת שפות עיקשת היא נאבקה נגד השימוש הנפוץ ביידיש ובגרמנית. בקהילה קטנה ומלוכדת השתלב ארגון הסופרים בהתוויית הכיוון התרבותי של המדינה בדרך. מאז הידלדלה האגודה בהרכב חבריה ובתוכן שהתיימרה להוריק לעצמה. היא איבדה את טעם קיומה.

לפני כעשרים שנה, במחאה נגד הסירוב לצרף חברים ערבים, פרשו ממנה כמה מהסופרים והמשוררים החשובים שעדיין עיטרו את שורותיה. אגודת הסופרים הפכה לארגון שולי. בדרכם של מוסדות כאלה היא נסחפה להתקוטטויות בין קבוצות של עסקני ספרות. לא נבעה ממנה, וגם לא היתה אמורה להיווצר בתוכה, שום תרומה לתרבות הישראלית. רוב ההישגים המעצבים בסיפורת ובשירה יצאו מתחת לידיהם של לא-חברים. אפילו בתחום שבו אגודה מקצועית יכולה לפעול — הגנה על רמת הכנסה ותנאי קיום — עשה הארגון אך מעט למען סופריו העברים.

בשעתה איפשרה האגודה לכותבים בשפות שאינן עברית להקים תאים נפרדים תחת חסותה. אולם בכך רק עקפה את תוכחה להתאים מסורת ישנה לתנאים המשתנים: החברה הישראלית קלטה גל חדש של מאות אלפי עולים רוסים היודעים פעילות תרבותית עירנית. וערביי ישראל, היום כבעבר, זכאים לשילוב הולם במוסד המאשר טפסי חברות כמעט לכל מי שפירסם לפחות שני כרכים בחתימתו.

שרת האמנויות, שולמית אלוני, המתרחקת מכל התערבות בתכני היצירה בארץ, הודיעה לאגודת הסופרים כי תמנע ממנה תמיכה ממשלתית אם תמשיך באפליה נגד חלק מהיוצרים בארץ. היו"ר היוצא, יעקב בסר, ראה בהחלטה ביטוי לרוב של "הימין הלאומני" ולא הוציא מכלל אפשרות פיצול האגודה לשניים — דבר מגוחך לשעצמו.

עצם התעסקותה הנמשכת של אגודת הסופרים בשאלות של בבשון היצירה העברית, ולא רק הסירוב להתרחב, ממחיש את היותה גורם שעבר זמנו. אכן, ראוי לה להצטמצם. לא בהרכב החברים, אלא בהגדרת המטרה. בימים של תמורה בשרידיה האחרונים של המורשת המוסדית מתקופת היישוב, אגודת הסופרים ראויה להיות לא יותר מאשר איגוד מקצועי הסודד למען הזכויות של כל אורח, ללא הבדל, שספרות ושירה הם עיסוקו. אם תתעקש להכביס סדר מפלה בתרבות המקומית, תאבד את הצידוק למלא אף את התפקיד המוגבל הזה.

הו, אוקלהומה

מאת עוזי בנזימן

אוקלהומה סיטי דומה למה שהנשיא ריצ'רד ניקסון היה מכנה פאודיה, אליניוי: עיר אופיינית של הפריפריה האמריקאית, שבתודעה הלאומית של ארצות הברית משקפת את מלח הארץ. אמנם די נידחת גיאוגרפית, אבל מרכזית בייצוג ערכיה המסורתיים של האומה. לא במקרה כתבו רוג'רס והמרשטיין באוקלהומה כנושא למחזמר המפורסם שלהם, שנתן ביטוי לעולם הסמלים של אמריקה הקלאסית. אין פלא, איפוא, שאוקלהומה סיטי הודחה בארבעת הימים האחרונים למרכז התודעה האמריקאית, והבינלאומית, כתוצאה ממעשה החבלה רב הממדים שכוון אליה. אוקלהומה סיטי היא עתה ביותר שאת אמריקה המזועזעת.

הפיגוע היכה בעיר צדדית זו כדי להרעיש את ארצות הברית כולה; כל אמריקאי חש את עצמו פגיע. הביטחון האישי, נושא השב ומטריד את מנוחתם של הישראלים מאז נחתם הסכם אוסלו, מוכר לאמריקאים זה שני דורות: החיים בחלק ממרכזיה העירוניים של ארצות הברית אינם בטוחים. מעתה נוספת לדאגה האישית מפני מעשי רצח, חטיפה, אונס ושאר ביטויים של אלימות אטומה התרדה מפני נחת זרועותיו של תמנון הטרור העיוור. הבחירה באוקלהומה, עיר שלווה יחסית, כמו באה להזהיר: שום מקום שוב אינו בטוח; גם תושבי המערב התיכון חשופים למעשי חבלה. המידל וסט כמו המידל איסט.

מאז נודע על הפיגוע רדפו כמה גירסאות זו אחר זו בהצגת הסבר למעשה. תחילה ייחסו את הפשע לשרידי הכת של דיוויד כורש, לאחר מכן שלטה הסברה שמחוללי הזוועה הם גורמים איסלאמיים קיצוניים, ואמש החזיק מעמד הרושם שיצרו שלטונות החקירה האמריקאיים כי בידיהם לפתות חשד ממשי אחר, הנמנה על קבוצה תמהונית, שנקם בדרך זו על מותם של כורש ועדתו. אם גרסה זו תוכח נכונה יתברר פעם נוספת שיש לארה"ב מטורפים משלה ולא היה מקום לייחס, כדבר מובן מאליו, את הפיגוע באוקלהומה לארגון איסלאמי קיצוני.

מבחינה זו, נוסח מברק התנחומים ששלח יצחק רבין לנשיא קלינטון לא היה מוצלח, וטובות ממנו היו איגרות התנחומים של הנשיא עזר ויצמן ושר החוץ שמעון פרס. בעוד שהם הסתפקו בהבעת צער, זעזוע ותנחומים מצא רבין לנכון להמריץ את הבית הלבן "להכות בטרור לפני שיכה פעם נוספת", המרצה שיש בה נימה של נזיפה על שאין הממשל האמריקאי עושה די בתחום זה. ספק אם רבין דירבן את הממשל האמריקאי בעיתוי המתאים: אל מול מראה הכבאי הנושא בזרועותיו פעוט פצוע אנוש (שלאחר מכן מת) תוכה הבניין שקרס אל תוך עצמו כשהוא קובר יותר ממאתיים קורבנות. ובכלל, אילו טענות יש לממשלת ישראל על מידת הנחישות שמגלה ההנהגה האמריקאית במאבקה נגד הטרור?

ביסוד הודעת התנחומים של רבין עמדה ההנחה הבלתי כתובה על קיומה של אחוות נפגעי הטרור האיסלאמי. גם כלי התקשורת, האמריקאיים והישראליים, יצרו בתודעת הציבור את הרושם שמכונית התופת באוקלהומה סיטי היא דגם משוכפל של מכוניות חבלה המתפוצצות בעזה, בעפולה ובבירות. יש משהו תמים בברית זו של קורבנות הטרור, שבה מוצאים עצמם ישראלים ואמריקאים אל מול השד האיסלאמי, אך מוטב לא לכפות אותה על תודעת העולם לפני שהיא אכן מוכחת.

ביממה הראשונה לאחר הפיגוע לא היה יסוד ממשי לגרסה שקשרה בינו לבין ארגונים איסלאמיים קיצוניים, יהיו מי שיהיו; הזיהוי הזה נוצר ברבים מכלי התקשורת האמריקאיים (ובעקבותיהם הישראליים) אבל לא נמצא לו בסיס עובדתי. מדינת ישראל, בוודאי מנהיגיה הרשמיים, אינם צריכים לתת ידם לתהליך של שטיפת מוח המבוססת על דעה קדומה. האיסלאם הקיצוני מרושע דיו ובוטה דיו כדי שישראל תוקיע אותו ברגעים המתאימים, תילחם בו ותפיק תועלת מדינית והסברתית ממעשי הזוועה שהוא מחולל במקומות שונים בעולם; אין צורך שדווקא היא תעוט על כל גל של היסטריה תקשורתית שמתרחבת כתוצאה מגוונת.

ארה"ב היא, במובנים אחרים, חברה חולה שבה נרצחים נשיאים ומנהיגים פוליטיים, וסהרורים למיניהם מוצאים מטרות תמימות לפרוק לעברן את מטעני תוקפנותם ומחרותם. אם תתאמת הגרסה האחרונה, שבידי האף-בי-איי מבצעי הפשע, הם יגלמו את הצד האפל של הנפש האמריקאית. אם, בסופו של דבר, תופרך גם גרסה זו וחקירה החיפושים יופנה מחדש לעבר גורמים שקיבלו השראה מחוץ לארה"ב, יהיה זה ביטוי נוסף למחיר הגבוה, הנורא לפעמים, שמשלמת חברה נריבה על נכונתה לשמש כור היתוך לזרים המבקשים להיות חלק ממנה.

יש עוצר, ברוך השם

מאת גדעון לוי

אין כמו ההצלחה. הצלחת זרועות הביטחון להרוג את שלושת חברי חוליית החמאס בחברון לפני שבוע האפילה על כמה תופעות קשות שעמדו בצל ההצלחה האמיתית הזאת. מבלי משים גורר אותנו הטרור הרצחני מטה מטה, ופגיעתו רעה לא רק בקורבנות שהוא מותיר אחריו, אלא גם בעוד ועוד קודים מוסריים שהולכים ונרמסים הצרה בעטיו.

ראשית, עצם מעשה החיסול. מה שבעבר נעשה לעתים תוך כדי טשטוש והעלמת מידע, נעשה עכשיו בגלוי ובאופן רשמי, ואין עוד מי שמעלה ולו גם שאלות מהוססות. אחרי שנתיים של מלאכת מעקב ובילוש מאומצים הצליחו כוחות הביטחון להתחקות אחרי חברי החוליה.

במלחמה כמו במלחמה

או אז אנחנו מאמצים את אותה שיטת הרג של חברי החוליה עצמם. כוח הימ"מ יורה אל המכונית הנוספת אין ספור כדורים תוך כדי עקיפתה. אין עוד צורך במראית עין, וכבר לא צריך לטרוח ולומר שחברי החוליה פתחו ראשונים באש, או שנשקפה לחיילים סכנת חיים. הוראות פתיחה באש: הצוקן תם אותם. במלחמה כמו במלחמה. גזר דין מוות מבלי שהמחוקק הכניס אותו לספר החוקים.

העובדה כי בין שלושת ההרוגים היה גם סייען אחד, שאולי לא היה ראוי לעונש מוות כמו שני חבריו, היא שולית. הרצחים ראויים לעונש רצחני וקבוצתי. ואם היו היורים טועים בזיהוי החוליה? אחרי הצלחה לא שואלים שאלות מיותרות. לא בכדי התמוגגו אריאל שרון ורחבעם זאבי משיטת הפעולה הזאת. "כוחות הביטחון הצליחו לחסל את שלושת מרצחי החמאס כיוון שהפעם, בניגוד להחלטות מבולבלות של הממשלה, הם לא עיינו בפנקס ההנחיות. הם פעלו כפי שחיילים צריכים לפעול – משוחררים מהשיקולים המפלגתיים הפנימיים של הממשלה", אמר שרון בחברון. זאבי כתב למחרת דברים דומים במאמר בעיתון.

גם המתנחלים יצאו מעורם בשמחה לנוכח ההצלחה. צה"ל, ובעיקר אלוף הפיקוד המרכז, שיפרו לפתע את מעמדם בקרב המתנחלים והיה אפילו דיבור על הענקת צל"ש רשמי בשם המתנחלים. במערכת היחסים המעוותת בלאו הכי בין המתנחלים לצבא, שבמסגרתה משתדלים מפקדי הצבא לשאת חן בעיני המתנחלים בכל דרך אפשרית, מחלקים עכשיו גם צל"שים.

אבל גילויי השמחה של המתנחלים הרחיקו הרבה מעבר לחלוקת צל"ש: הפעם הם עלצו במיוחד, עוד חידוש צורם. "כן ירבו מבצעים כאלה", אמרה מול פרטוש, אלמנתו של יהודה פרטוש שנרצח בידי חברי החוליה אתמול. חגיגת השמחה והנקמה הקיפה מעגלים רחבים יותר מאשר קרובי קורבנות הטרור. מתנחלי חברון דיברו על "מתנה לחג הפסח", וראש מועצת קרית ארבע היה אף מקראי יותר: "כן יאבדו כל אויביך ה'". "בנפול אויביך אל תשמח" נשכח לגמרי. לא חסר הרבה, וכפי עם הבאה יציגו המתנחלים לראווה את כלי הנשק והחפצים האישיים של חברי החוליה הבאה שתחוסל בתערוכת שלל זעירה ברחבת מערת המכפלה, להרבות עוד שמחה בבתיהם.

התופעה הקשה השלישית שהתלוותה להצלחת כוחות הביטחון היתה העוצר שהוטל על העיר חברון. 120 אלף איש נכלאו בבתיהם, והפעם לא בגלל דבר שעשו אלא בגלל פעולה מוצלחת של הישראלים. שילוב של צורכי החג של המתנחלים וחשש מפיגוע נקם, שעלול עוד להגיע בלאו הכי, הביא להחלטה על העוצר הזה. ריבוי הטלות העוצר של ישראל בשנים האחרונות על תושבי השטחים הביא זה כבר למידה של קהות חושים בנקיטת אמצעי זה. לרבים אין מושג מה משמעותו של עוצר לחיי היומיום של אורח כהשורה. וספק אם הישראלים היו מסוגלים לעמוד באכזריות שכזה בעצמם. חיי מסחר, קריירה, לימודים, משפחה, אהבה, הכל משתבש באחת. ילדים, הורים וזוגים נכלאים יחד בבתיהם, הצפופים ברובם בלאו הכי. לשעות ולימים ארוכים וקשים. בצוקה כלכלית וחברתית קשה מכילא הופכת לבלתי נסבלת גם בשלושה ימים של עוצר שכזה. יתרה מזאת, במערכת הבריאות נפגעת לעתים באורח מסוכן חיי אדם. שלל האיסורים שבהם צריך להצטייד חולה, רופא, או נהג אמבולנס פלשתינאי, כבהד לך עוצר יום או עוצר לילה ועדיין מונהג בחברון מהשעה שש לפנות ערב, מסובך ולפעמים בלתי אפשרי להשגה.

חגיגה של מתנחלים

מבדיקת "עמותת הרופאים הישראלים-פלשתינאים לזכויות האדם" עלה בסוף השבוע, כי חולים רבים בחברון לא הצליחו להגיע לבתי החולים ונשים שכרעו ללדת לא הספיקו להגיע בזמן לחדרי הלידה. העוצר הוטל בחברון, בין היתר גם כדי לאבטח את שמחת החג של המתנחלים. עובדה זו הביאה לעוד כמה מראות לא קלים: חגיגה של מתנחלים עם מגגל ואוטובוסים בכל רחבי הארץ, תהלוכות שמחה וחג, מערת המכפלה שפתוחה רק ליהודים – והכל בזמן שתושבי העיר כלואים בבתיהם. לכל היותר הם יכלו להציץ מבעד לחרכי תריסים ולראות בשמחת המתנחלים, שחלקם מתגרים בהם במשך כל ימות השנה, או להפר את העוצר ולהיעצר.

הם גם יכלו לפתוח את מקלטי הטלוויזיה שבבתיהם ולצפות בנתנחלת שאומרת בשמחת החג שלה: "יש עוצר, ברוך השם". כך ישבו להם רבבות אורחים, סוחרי שלום בחלקם, וצברו בלבותיהם עוד מרירות ועוד שנאה נגד מי שכך נוהג בהם. והכל בזמן שאמור להיות זמן תחילתה של ההתפייסות הגדולה בינינו לבינם.

תנאים של התאבדות

מאת צבי בראל

בחאן יונס מופיעה להקת רוק מיוחדת במינה. חבריה, תרישר צעירים מזוקנים לבושים היטב בחליפות ועניבות, מחברים את המלים למנגינות של שנות ה-60, מלים שבהן המוות מושווה לאהבה. "שם בשמים תהיה קרוב לאלוהים", אומרות המלים של אחד השירים, "תראה את גן העדן בנוע עיניך ואתה תזיל דמעות של ששונים ויסמין".

ללהקה הזאת קוראים להקת השאהידים. לכאורה, פסגתו של אבסורד שיכול להיוולד רק בסמטאותיה הדחוסות של רצועת עזה. מוסיקה מערבית המלווה מתאבדים מוסלמים אל מותם.

כתב העיתון "לה מונד" מספר, כי בחודש נובמבר 1994, בבוקר שבו החליט השאם והאמר לפוצץ את עצמו עם אופניו שהכילו שישה ק"ג של חומר נפץ ליד צומת נצרים, הוא התכונן למעשה כאילו הלך למסיבה. הוא התרחץ ארוכות, לבש את בגדיו הטובים, הלך להתאבד. "מדוע אתה לבוש כל כך יפה?" שאלו אותו חבריו באותו בוקר, "אתה הולך להתחתן?"

התאבדות איננה מצווה דתית איסלאמית והיא איננה חלק מן התרבות הערבית, כפי שרואה אותה יורם סמילנסקי. היא אסורה באיסלאם כפי שהיא אסורה ביהדות. אולם בעיני אותם צעירים מוסלמים המוכנים לבצע פעולה שסופה ודאי, אין מדובר בהתאבדות אלא במלחמת קודש. פעולת ג'יהאד שקידש האיסלאם כמצווה.

המתאבד אמנם יודע שהוא הולך למות, ראיה לכך הן אותן קלטות או מכתבי פרידה המנוסחים היטב לפני הפעולה, אבל הוא יודע גם שהוא רוכש את חלקו בעולם הבא לא בגלל מותו אלא בגלל סיבת המוות: מלחמה באויב היהודי.

זוהי אולי דרגה גבוהה יותר של הקרבה, אבל מבחינת הכבוד והגמול המובטחים למבצעיה, אין היא שונה ממותו של ילד שנהרג בעקבות יידוי אבנים, או ממוות מידי במארב, או במהלך חקירה. כולם שאהידים ואין בהם דרגות. לפיכך, החלוקה הנוחה בין מעשי התאבדות ל"סתם" פעולות חבלה איננה תופסת. "מדובר בדרגות שונות של לחץ ולא בדרגות שונות של טירוף", אומר פסיכולוג ערבי.

לאבחנה הזאת יש חשיבות רבה כאשר באים לבחון את האמצעים שמבקשת ישראל לנקוט נגד פעולות חבלה. "אין שום דרך למנוע פעולה של מתאבד", גורסים אנשי ביטחון ופוליטיקאים ישראלים. כאילו מדובר באיזה כוח עליון, הפועל מתוך מניעים שונים ומפתיע בדרך לחימתו יותר מכל דרכי החבלה הקונוונציונליות. כאילו מניעת הירי מן המארב או הטמנת חומר נפץ בבניין ציבורי הן עניין פשוט וצפוי, ונותר רק לספוג את פעולותיהם הבלתי צפויות של מטורפים המוכנים גם למות בפעולה כזאת.

טרור, טירוף, התאבדות, הן מלים דמגוגיות. הן אינן מסייעות להגדיר בעיה וודאי לא להתגבר עליה. בהקשר של הסכסוך הישראלי-פלשתיני הן משמשות כמסגרת רטורית בין שלושה סוגים של אויבים: זה הניתן, כביכול, לשליטה, כמו אש"ף שאחרי הסכם אוסלו והרשות הפלשתינית, סוריה ולבנון; זה שיש להילחם בו ואפשר, לכאורה, לנצח אותו, כמו החמאס "השפוי", החיזבאללה וארגוני הסירוב; ולבסוף, השטן, שאי אפשר להילחם בו ואי אפשר לנצחו. אלה הם המתאבדים.

מי שמוכן לקבל חלוקה כזאת מאמץ ממילא את הגישה האומרת שהטרור ילווה אותנו לנצח. שהרי גם אם נצליח לכפות את ידו של האויב הנוח ונכניע את האויב השפוי, נכונה לנו תבוסה מול האויב המטורף, זה שמתלבש כותן לקראת פעולת טרור. החלוקה הזאת מתאימה למי שאינו מוכן להתמודד עם המכנה המשותף לכל האויבים הללו גם יחד: המשך הכיבוש.

לחימתם של מתאבדי החמאס, כמו המאבק המדיני שמנהל ערפאת עם ישראל, וכמו לוחמת השדה של החיזבאללה, מיועדת להגשים מטרה לאומית, לא דתית: הוצאת ישראל מן השטחים ומדרום לבנון. וזה האמצעי בדרך להקמת מדינה פלשתינית עצמאית, או להשלמת ריבונותם של אזרחי לבנון על אדמתם. שום מענה חלקי ברמתה של מדינה הרוסה למיתגה הסגר ברצועת עזה, או סמכויות ניהול ללא מסגרת מדינית, לא יכול לבוא במקום הגדרת ההסדר הסופי.

הביטוי מדינה פלשתינית הדליק כבר אור אדום בתודעה הישראלית. גם רבין וגם פרס עשו בו שימוש ונותרו בחיים. הם אפילו מוכנים כבר לבנות גבול של תיל, מוקשים וחיישנים לאורך הקו הירוק או לידו. המשך הטבעי הוא הגדרתה של המדינה הפלשתינית כפתרון הקבע. בלעדיה, נאלץ להמשיך ולספור את מניין המסופרים ולצפות שהאינתיפאדה המודרנית של החמאס תשיג את תוצאות אינתיפאדת האבנים של הפתח.

הג'יהאד הלבן

מאת אמנון דנקנר

לא נעים להודות, אבל בישראל היתה בסוף השבוע אכזבה כללית כאשר התברר שהעצורים בחשד לביצוע הפיגוע הזוועתי באוקלהומה סיטי אינם ערבים, אינם מוסלמים ואינם קשורים לאלה שעושים אצלנו דברים דומים. פתאום התברר שתנועות ג'יהאדיסטיות אינן בהכרח מוסלמיות ומלחמה קדושה אינה קשורה בהכרח לחרב האיסלאם, ושלארה"ב יש ג'יהאד נוצרי לבן משלה המסוגל להחריד את המדינה הענקית כולה.

אבל העובדה שמדובר בנוצרים ולא במוסלמים איננה צריכה להשקיט אותנו יותר מדי, כי גם כאן אנחנו שותפים במטרה לשנאה איומה. אם לא כישראלים, בוודאי כיהודים. החשודים בפיגוע אוקלהומה נמנים עם חברי קבוצה המאוגדת בקואליציה רופפת ומורכבת של ארגונים קטנים אך רצחניים, שבהם נהוג לכנות את הממשל הפדרלי האמריקאי בראשי התיבות ZOG – Zionist Occupation Goverment – ממשלת הכיבוש הציוני.

הימין הקיצוני האלים של ארה"ב עבר בשנים האחרונות מטמורפוזה מרתקת ומאיימת: מארגונים מתחרדיים למחצה, שעיקר פעילותם כוונה לשמירת כוחו של הממסד השמרני הלבן, בעיקר במדינות הדרום ובעיקר אל מול ההתעוררות של השחורים לשוויון זכויות, הפך העניין למשהו אחר לגמרי. השחורים כבר אינם נתפסים כאויב, השטן הגדול של הקומוניזם הבינלאומי פשט את הרגל, והאויב הקוסמי הישן-חדש הם היהודים – שבהם רואים חברי הקואליציה הזאת, המכונה התנועה לזהות נוצרית, גורם שהשתלט על הממשלה הפדרלית ומטמא את אורח החיים האמריקאי, שנוצר אך ורק למען הלבנים הפרוטסטנטים. כאן חודרת והתבססת תיאולוגיה שעושה לה נפשות בקרב הקבוצות האלה, ועל פיה היהודים הם "אנשי הבוץ", היינו, הניסיונות הראשונים של אלוהים לברוא אדם בצלמו. ניסיונות שלא עלו יפה. עד שהצליח אלוהים ליצור את האדם המושלם – הלבן הפרוטסטנטי, שהוא מודל האנוש שראוי לזכות בהתגלות השנייה של ישו ובחיים השלמים האמיתיים שאחרי הגאולה. "אנשי הבוץ" מנסים לעכב את ההתגלות השנייה של ישו ומטמאים את ארה"ב כדי למנוע מהראויים את הגאולה, ולכן יש להילחם בהם עד חורמה. בהם ובממשל הפדרלי, שהוא מכשיר יהודי טמא.

כבר כתבתי כאן בכמה הזדמנויות על הסכנה שבהתעוררותן של קבוצות מטורפות רבות בעולם המערבי נוכח התקרבות סוף האלף. ואכן גם קבוצות התנועה לזהות נוצרית, שמהן יצאו מפגעי אוקלהומה, ניזונות מרעיונות מילנאריים אפוקליפטיים. חלק מהקבוצות האלה מכונות סורוויבליסטים, כלומר שורדים, אולם אין מדובר ברצון לשרוד אחרי פורענות מלחמתית או אקולוגית סתם, אלא הכרה בכך שקץ העולם המוכר לנו קרב מטעמים דתיים – כלומר צפייה לפורענות של מלחמת גוג ומגוג. ולצורך השתתפות ושרידה בקטסטרופה הזאת אוגרים חברי הקבוצות הללו מצבורי נשק עצומים. ככל שנושרים דפי לוח השנה לקראת המועד של שנת 2000, כן נעשים האנשים האלה עצבנים יותר, והמתח המשיחי שלהם הולך וגובר. דבר העלול להתבטא במעשים נוספים מהסוג שאירע באוקלהומה.

גם אירופה המערבית, שהיא לכאורה חפה מאקלים כזה, צפויה לסכנות דומות. אם בעשורים שאחרי מלחמת העולם היה יבוא של רעיונות נאציים מאירופה לארה"ב, היום הקבוצות האמריקאיות הן המובילות, המפיצות ספרות של עליונות לבנה משיחית ומילנארית באירופה ותורמות כספים, נשק ואנשים לגיבושן של קבוצות כאלה ביבשת הישנה. גם האירועים האחרונים ביפאן היו מעשים של מסדר דתי בעל רעיונות אפוקליפטיים. כל הקבוצות האלה שואבות השראה מסוימת מההתחדשות המוסלמית הפונדמנטליסטית ואפילו מהמשיחיות היהודית ותוכניותיה להחרבת מסגדי הר הבית כהקדמה להתגלות המשיח.

הבעיה עם קבוצות כאלה – כפי שאנחנו, מלומדי ניסיון לאסוננו, יודעים היטב – היא שעונשים חמורים אינם מרתיעים אותן. הלהט הדתי-משיחי-אפוקליפטי, בצירוף הפרסום האדיר של אירוע כפיגוע אוקלהומה, מבשרים שזה לא היה המקרה האחרון. כותבי ספרי המתח ויוצרי סרטי ההרפתקאות, ששיוועו מאז תום המלחמה הקרה לאב טיפוס של הבריגש הרע, יכולים להירגע עכשיו: הג'יהאד הנוצרי הלבן רק החל השבוע לתפוס את מקומו כאיום הרע שבאופק.

עד היום התייחסו ממשלות המערב לקבוצות האלה כאל מטרד היכול לעקוץ פה ושם, אבל לא מסוגל לגרום אסונות כבירים, ולכן יש לפקח עליו רק בעין עצלה. אסון אוקלהומה מוכיח, אם לא במימדיו הרי בשוויון הנפש מול תופעה מסוכנת הצומחת מתחת לאף, את ההפתעה שבגילוי המחתרות היהודיות והקבוצה של משולם בישראל. אנו יכולים לנבוע דמעה על האסון בארה"ב, אבל לדכה, ביחד עם עוד מדינות, כי הסכנה של מיסטיקה משיחית רובצת גם בחיקנו תמיד, ובעיקר עתה.

גשר על מים סוערים

מאת מיכאל הנדלזלץ

תיאטרון גשר הרוסי כיכב עד עתה בעיקר בביקורות תיאטרון חיוביות, בארץ ובעולם. כל ההפקות, ברוסית או בעברית, זכו לשבחים מפליגים, ואנשי תיאטרון ישראלים נשלחו, בפגרונות הצבלת על שרת האמנויות המורע, "לקחת דוגמה מגשר". גם אם אפשר היה להבין מדבריה של אלוני שמה שראוי לקחת דוגמה ממנו הם רוח הצוות והמסירות המוחלטת של אנשי גשר לעבודתם התיאטרונית – תכונה שלא תמיד קיימת בתיאטרונים אחרים בישראל – הרי היתה בהמלצה זו הגזמה ניכרת. אנשי גשר לא המציאו את הגלגל. הם פשוט עשו תיאטרון טוב, שונה, והעיקר: הם עשו תיאטרון כאילו זה הדבר החשוב ביותר שאפשר לעשותו.

אבל כלל אין זה מפליא שכשנתגלעו סימני המשבר ב"גשר" – ריב סמכויות בין הבמאי המנהל האמנותי, יבגני אריה, למנכ"ל, סלבה מלצב, שניהם מייסדים וגורמים חיוניים בהצלחת התיאטרון הרוסי – מיהרו המזהירים לצייץ ("הארץ", 10.4), שתיאטרון גשר "סובל מרעות החולות שסובלים מהם תיאטרונים נוספים בארץ". מי שמפרש כך את הסכסוך, אינו מכביד את המציאות שבתוכה פועלים ארגונים אמנותיים בשלבים הראשונים של חייהם.

הריב על הסמכויות ועל התוויית הדרך הם חלק בלתי נפרד בתהליך הקמתו של גוף אמנותי חדש, בעיקר כשהוא מצליח, ולא רק בישראל. ביד כשמגיע התלהבות הקמה, שבמהלכה כל הכוחות מאוחדים ומופנים לעשייה האמנותית, מתחילה השחיקה שמתורפת על ידי הצורך להתמודד עם בעיות יומיום שאינן קשורות לחזון האמנותי.

בדרך כלל מסתיימים מאבקים כאלה כשהגוף שהוקם פורש מתוכו את האב המייסד: הבימה הוציאה מתוכה את מייסדה נחום צמח; בקאמרי נוצר מצב שחייב את עזיבתו של המייסד יוסף מילוא; לורנס אוליבייה יצא בדרך החוצה מהתיאטרון הלאומי האנגלי שאותו הקים; די לעיין בהתכתבות בין התזמורת הפילהרמונית הישראלית לבין מייסדה, ברוניסלב הוברמן, כדי להבין משהו ממורכבות היחסים הללו.

זעזוע כזה בחייו הקצרים של גוף אמנותי לא צריך היה להפתיע, כי הוא מחויב המציאות. אבל למרות זאת, אף גוף אמנותי לא יודע להתכונן למצב כזה או להתחסן לקראתו. המפורכנסים עם מרי, הם תנאי הכרחי לאיכות היצירה. גם מי שמכיר את הסכנות – ולא רבים מכירים – לא תמיד יודע או יכול להימנע מהן.

על רקע זה הגיעה ההנהלה הציבורית של גשר להחלטה אמיצה כשפסקה שיבגני אריה, הבמאי האמנותי, יעמוד כמנכ"ל גשר. הפועל היוצא מכך, כנראה, תהיה פרישתו של מי שהיה המנכ"ל עד עתה – ובכבוד מהכרחת אף הוא אב מייסד – סלבה מלצב. יש להניח שיחידים בהמשך ההולכה זו מינוי של מנהל אדמיניסטרטיבי שיפעל לצדו של אריה וידאג לכל הדברים שאינם אמנותיים. ייתכן שההנהלה תפעל לכך שאותו מנהל לא יהיה בהכרח מבין העולים מרוסיה, אבל אלה דברים שיתבררו בהמשך. אין ספק שגם אם החלטת ההנהלה מבהירה את המצב, עוד נכונו לגשר מים סוערים.

לפני ההנהלה הציבורית של גשר ניצבה דילמה שהיו לה סממנים של טרגדיה רוסית במיטבה. אין ספק שיבגני אריה הוא שהעניק לתיאטרון גשר את זהותו האמנותית: הוא ביים את כל ההפקות, וניכר היה שהשחקנים סרים למרותו האמנותית באופן מוחלט. אחדים עלו לישראל בעקבותיו. מצד אחר, אין להכחיש את חלקו של המנכ"ל מלצב בייצוב התיאטרון, בהעברתו משלב של להקת עולים ניזונת למוסד בעל מוניטין שיש לו אפילו בית לפעול בו. אין ספק שגשר לא היה מגיע לכלום ללא אריה, אך ספק אם היה מגיע לכה שהגיע ללא מלצב.

צריך לזכור, יחד עם זאת, שיבגני אריה, אמן מקורי ומעולה ככל שיהיה, יכול היה לפרוח רק בתנאים המיוחדים של גשר. הניסיון לראות בו במאי אמנותי הולם להבימה, למשל, נראה לי – ונראה לי עדיין – כנובע מאי הבנת החומר. ספק אם אריה היה מסוגל להגיע במסגרת אחרת לחלק מן ההישגים שאליהם הגיע עם גשר. אבל עצם האפשרות שאריה "יעשה קריירה" בארץ לגשר, היה אחד הגורמים שהפרו את האיזון בתוך התיאטרון. וגם אם הוא נשאר המנהיג, ספק אם אפשר יהיה לחזור עוד לימי הבראשית. זו דרכו של תיאטרון.

אבל ההחלטה להעמיד את המנהל האמנותי בראש ההירככיה הניהולית חשובה גם על רקע המלצות ועדת שלה, שבחנה את מצב התיאטרונים בישראל ולא מללי גשר, והמליצה על מבנה ארגוני שבראשו יעמוד מנכ"ל האחראי על הניהול, וכפוף לו יהיה מנהל אמנותי. ביקרתי כבר בכמה הזדמנויות המלצה זו של פיצול הניהול, והכפפת האמנות לאדמיניסטרציה, אבל אולי כדאי לציין שברוב התיאטרונים בארץ היא ממילא איננה מתקיימת, אם כי ברוב המקרים כתוצאה מהחלטה פרסונלית ולא רעיונית: תיאטרון חיפה (עודד קוטלר), תיאטרון באר שבע (גדי רול), תיאטרון בית ליסין (ציפי פינס), מנוהלים בידי מנכ"ל שהוא גם המנהל האמנותי.

גם בהבימה אין עתה פיצול ניהולי, אבל כשמינו את יעקב אגמון לתפקיד כמנכ"ל הדגישו את כישוריו הניהוליים יותר מאלה האמנותיים. בתיאטרון הקאמרי המנהל האמנותי (עמרי ניצן) כפוף למנכ"ל (נועם סמל), וכך גם בחאן הירושלמי (מנכ"ל ירון סרן, מנהל אמנותי עדי בוגאלי).

ההנהלה הציבורית של גשר החליטה על מהפך בהירככיה המקובלת על ניהול התרבות. על רקע הבתתים בתוך התיאטרון שנמשכו יותר משנה, אך רק עתה נודעו להנהלה הציבורית ולציבור (וזו אולי במחה הקונספירציה הרוסית, שבה רוחשים דברים מתחת לפני השטח זמן רב לפני שהדבר נודע ל"שלטונות") – כשהעובדים תומכים במלצב ורוב השחקנים באריה, כשאריה ממשיך לדבר בשם החזון ומלצב בחווה דרך בעשייה לפעולה של תיאטרון – הגיעה ההנהלה הציבורית להחלטה הנכונה היחידה. כפני שלמנכ"לים, מצליחים ככל שיהיו, יש תחליף; מנהלים אמנותיים לגוף אמנותי, בעיקר כה בהק כמו גשר, אין כי הם העיקר.

תקשיב פעם להשקעה טובה באמת

קוטג' ספואר. למגורים או לנופש, בעיר התיירות המבוקשת ביותר בישראל

השקעה מצויינת עבור מספר משפחות הרוצות לרכוש קוטג' אחד במשותף.
למידע ופרטים. צלצל עכשיו 03-5250020

נוף ים
פרויקט קוטג'ים יוקרתי באילת

صورة عن الأصل

בימה

לא רוצים ללמוד

דעת אינה רק ערך, יש לה גם חשיבות פונקציונלית

מאת עמוס כהן

ביום חמישי לפני שבועיים התקדמה המהפיכה בבחינות הבגרות בישראל לשלב חדש: תלמידי התיכון בישראל יתחילו להיבחן השנה במספר מצומצם של בחינות בגרות. מדיניות חדשה זו של משרד החינוך נועדה ליישר את הקו הסטטיסטי של אחוז בעלי תעודות בגרות כלפי מעלה בכל מחיר. ברוך מהרה, השר מורה אולי רק לפעולות ממשלתיות. מצליחה תוכנית שנועדה "לטובת התלמידים" לגרום להם את התוצאה ההפוכה.

"בחירה אקראית ממוחשבת" ומכירה מראש של התשובות למבחני הבגרות אינן מיטיבות עם התלמידים. תעודה אמורה להצביע על כישורים המיוחסים למחזיק בה, ולא רק לשפר את מצב הממשלה בשנתון הסטטיסטי. חלוקה סיטונאית של היתרים להענקת תואר ראשון גם היא אינה משפרת את סיכוייהם של בני הנוער לקבלת הזדמנות שווה. הגדלה מלאכותית של מספר הזכאים לתעודת בגרות או לב"א, תוך ניצול שינוי קריטריונים, מייפה אמנם את תמונת הישגי משרד החינוך. מבחינת התלמידים, לעומת זאת, התוצאה היחידה הנראית לעין תהיה הכבדה ניכרת של נטל הלימודים על רובם, ללא תמורה בעד תוספת זו.

כאשר תעודת בגרות כבר אינה מעידה על עמידה מוצלחת באתגר, אין לה כל ערך. הערכת כישוריו של מועמד לעבודה תהיה חייבת להתבסס על מערכת סינון חלופית – האקדמיה. במקצועות פשוטים ימשיכו לעסוק בעלי רמת השכלה נמוכה יחסית. מנהלי מחלקות לא יהיו משכילים פחות מן הכפופים להם. הגדלת מספר הזכאים לתעודת בגרות והקלה על האפשרות לסיים תואר ראשון לא יבטלו את הצורך במיון. הסף המינימלי הנדרש יקפוץ במקרים רבים לתואר שני, גם כשלא יהיה בכך צורך ממשי. הפער בין הרמות השונות יישמר בכל מקרה, הוא רק יעלה כיתה. במקום לנצל כראוי את שנות הלימודים בבית הספר, מטיל משרד החינוך חובת לימודים של שנים רבות על כל תלמידי ישראל.

במדינה שבה ראש הממשלה הוא בוגר כרודי, קשה להבין מדוע פועלי ייצור זקוקים לידע בפתירת משוואות טריגונומטריות. בלתי אפשרי לראות כיצד תורמת השכלה רחבה של פקיד במשרד הפנים בפילוסופיה של ימי הביניים לקיצור זמן ההמתנה בתור. דעת אינה רק ערך אידיאל, יש לה גם חשיבות פונקציונלית. השכלה נועדה בראש ובראשונה לסייע לאדם בחיי היום יום. אין צורך לגרום לכך שמערכת הלימודים הבסיסית תכלול בפועל שנים רבות, הרבה מעבר לצרכים של רוב התלמידים.

מי שלא רוצה ללמוד עוד שנים רבות לאחר הצבא בלי לדעת למה בדיוק הוא עושה זאת, חייב להיות בעד בחינות בגרות קשות ומייצגות. אין טעם בבניית מערכות מיון מאוחרות, ארוכות ומיותרות. מי שירצה באמת להרחיב את אופקיו יוכל תמיד למצוא מקום בחוג לאשורולוגיה.

הכותב הוא סטודנט למשפטים ולמינהל עסקים באוניברסיטת בר אילן

תלי תלים של תלונות

אילו למדו בכירים בעיריית ירושלים את דרכו המקצועית של משולם עמית בתקופת שירותו במשטרה, לא היו מופתעים כפי שהם כיום. מקורביו של עמית במשטרה ראו בו אדם ישר, החושף פרשיות שחיתות, אך קצינים בכירים אומרים שהיה אובססיוי בעניינים אלה עד כדי הגזמה

מאת ראובן שפירא

כשפרש ניצב בדימוס משולם עמית מהמשטרה לפני כשנתיים, היו קציני משטרה שאמרו כי זו רק שאלה של זמן עד שיניף את נס טוהר המידות גם במקום עבודה אחר, יחשוף שחיתויות לכאורה ויגיש תלונות כבמשטרה. ואכן, חוקרי משטרה בודקים בימים אלה את התלונות שהגיש עמית נגד בכירים בעיריית ירושלים בחשד שביצעו עבירות פליליות. התלונה נגד ראש העירייה אהוד אולמרט – בחשד ששיבש הליכי חקירה.

דפוס ההתנהגות של עמית במשטרה חוזר איפוא גם בתפקידו החדש בעירייה, כסגנו של אולמרט – וכיום סגן מזרח. אילו למדו בכירים בעירייה את דרכו המקצועית של עמית בתקופת שירותו במשטרה, לא היו מופתעים כפי שהם כיום. ניצב בדימוס משולם עמית מוכר במשטרה כמגיש תלונות סיטוני. בשנות שירותו בה, ובעיקר כאשר נשא בתפקידים בכירים, הוא הרבה להתלונן אצל היועץ המשפטי לממשלה, פרקליטות המדינה, היחידה הארצית לחקירות הונאה על שחיתות ועבירות פליליות של קצינים.

כל הבדיקות שנערכו בעקבות תלונותיו בידי גופי חקירה מוסמכים לא גילו בסיס לביצוע עבירות פליליות, כפי שטען. אבל ניצב עמית נהג לערער על ממצאי החקירות שלא תאמו את טענותיו, בנימוק ש"החקירות טויחו". פעמיים לפחות בשנים האחרונות נערכו חקירות חוזרות, על פי דרישתו, אך גם הן הסתיימו בלא כלום – גם אחרי שפרקליטות המדינה עיינה בממצאי החקירות.

על הרקע הזה התפתחו עימותים קשים בין עמית לבין ניצבים ומפכ"לים של המשטרה, בהם דוד קראוס ויעקב טרנר. קציני משטרה בכירים אמרו עליו ש"הוא רואה שחיתות מתחת לכל אבן ובכל פינה". טענו נגדו שהוא אוסף ומצלם מסמכים פנימיים של המשטרה וחושף אותם לפני גורמים חיצוניים לא מוסמכים. עמית עצמו טען בכל פורום, שפיקוד המשטרה מחפה על בעלי תפקידים שסרחו ואף מקדם אותם. מרבית עמיתיו לפיקוד דחו את טענותיו כחסרות בסיס עובדתי. לפני כשנתיים אולץ עמית לפרוש מהמשטרה, עם ניצבים נוספים, לאחר ששר המשטרה משה שחל לא ראה בו מועמד מתאים לתפקיד המפכ"ל.

משולם עמית. בצמרת המשטרה ביקשו להרגיע: משקעי העבר לא ישפיעו על התייחסות החוקרים לתלונות בעניין עיריית ירושלים

תצלום: מגי אוחיון

מקורביו של ניצב בדימוס עמית ותומכיו ראו בו אדם ישר, איש עקרונות, נון־קונפורמיסט, לוחם עיקש לצדק ולטוהר המידות, המתבטא בישירות רבה ואומר לאנשים, גם לבכירים ממנו, את דעתו עליהם גם אם הדברים פוגעים. אך קצינים בכירים במשטרה מנתצים את המיתוס של ניצב עמית הרודף צדק. להערכתם, הוא היה אובססיבי בעניינים אלה עד כדי הגזמה. ומלבד זאת, הם טוענים, גם אצלו היה קל למצוא חריגות בהתנהגות. לא פעם התריסו כלפיו עמיתיו הניצבים במשטרה בפורומים פומביים, כי אין לו מונופול על היושר וטוהר המידות והם ערים ורגישים למידות אלה לא פחות ממנו.

תפקידו האחרון במשטרה היה מפקד משמר הגבול. בתפקיד זה קיבל פעמיים הערות מפקד רשמיות בתיקו האישי מהמפכ"ל אז יעקב טרנר. פעם אחת הוער לו, הוא נזף על ראיון ברדיו שבו חשף בלא אישור את קיומן של יחידות מסתערבים סמויות של משמר הגבול הפועלות בשטחים. בפעם השנייה הוער לו רשמית על מעורבותו בפרשה, שבה הוגנב כתב רדיו בתוך אמבולנס משטרתי לשטח אימונים של משמר הגבול, שיחידת המסתערבים של מג"ב תירגלה בו שיטות עבודה סודיות. ההערות האלה אושרו על ידי שר המשטרה אז, רוני מילוא.

לפני שנים אחדות שקלו בפיקוד המשטרה לנקוט נגד עמית אמצעים משמעתיים בפרשה הדומה למה שמתרחש כיום בעיריית ירושלים. עמית הגיש לבית המשפט המחוזי בחיפה תצהיר מטעם ההגנה במשפט דיבה אזרחי, שהוגש על ידי קצין משטרה לשעבר נגד "ידיעות אחרונות". בתצהיר האשים עמית את המשטרה וכמה מבכיריה ברשלנות, בטיוח חקירות פליליות ובחיפוי על עבירות פליליות בממסד העירוני בחיפה בעת שעמית שימש שם מפקד המרחב.

התצהיר של עמית, שניתן ללא אישור ותיאום עם הממונים עליו, הכיל מידע משטרתי רב ולא ידוע שהגיע אליו בתוקף עבודתו במשטרה. לתצהיר צורפו מסמכים משטרתיים חסויים. קציני משטרה בכירים לחצו על המפכ"ל אז, דוד קראוס, לנקוט הליכים משמעתיים נגד עמית בשל חשיפת חומר משטרתי פנימי בלא אישור. אלא שהמפכ"ל קראוס היה אז בסוף תקופת כהונתו, ויעקב טרנר שהחליף אותו לא שש לטפל בנבגון מהעבר. הועלה גם הנימוק, שכל עוד מתקיים הליך שיפוטי אי אפשר לנהל חקירה נגד עמית, שהוא אחד העדים.

פעמיים לפחות בשנים האחרונות נערכו חקירות חוזרות, על פי דרישתו, אך גם הן הסתיימו בלא כלום

הפרשה הזאת הותירה משקע כבד אצל בכירי המשטרה נגד עמית.

במקרה נוסף – הקשור לחקירה שהתנהלה נגד קצין מג"ב שנחשד בהתנכלות מינית לאשה – האשים עמית בכירים במשטרה בשיבוש הליכי חקירה וסיוע ולחם נגד קידומו של אותו קצין, אף שבשלב מוקדם יותר ננקטו הליכי חקירה וטיפול משמעתי בקצין החשוד. בדיקת התיק על ידי הפרקליטות לא אימתה את טענותיו של עמית.

בצמרת המשטרה ביקשו בשבוע שעבר להרגיע. למרות המשקעים שיש במשטרה כלפי ניצב בדימוס עמית – אומרים קצינים בכירים במטה הארצי – הדבר לא ישפיע על התייחסות החוקרים לתלונות שהגיש על הנעשה בעיריית ירושלים. לא המפכ"ל אסף חפץ, לא ראש אגף החקירות ניצב יוסי לוי, לא מפקד היחידה הארצית לחקירות הונאה תנ"צ ירחמיאל הלפרין ולא מפקד היחידה הארצית לחקירות פשעים תנ"צ אבי כהן – כולם עוסקים בטיפול בתלונותיו של עמית – לא היו מעורבים בסכסוכים עמו או בפרשיות שנגעו לו בעת שירותו במשטרה.

פושטי הרגל

השמאל הציוני הוא הדבר הטוב ביותר שקרה לימין

מאת אולק נצר

ניתוח זהיר וחסר פניות בכל האפשר מביא למסקנה שקיומו של השמאל הפוליטי מזיק יותר מאשר מועיל לעניין השלום. כפי שהוא מתנהג, מוטב שמרצ לא היתה קיימת כלל. קיומה מנטרל את רצון המאבק של אנשים בעלי רגישות אנושית ומצפון. אם יוסי שריד אומר שבעוד כמה חודשים תקום למעשה מדינה פלשתינית בעזה וברצועה, הסיכוי שמישהו יתגייס למאבק, בממשלה או מחוצה לה, פוחת אף יותר. השמאל הציוני הוא הדבר הטוב ביותר שקרה וקורה לימין.

יוסי שריד התנבא לא מזמן, שאילו חשב שממשלת רבין מיישמת בעצם את מדיניות ההתנחלויות של אריאל שרון, היה "ממליץ לחבריו לפרוש מיד מן הממשלה", ו"שעוד ארבע שנות ליכוד היו סותמות לחלוטין את הגולל על סיכויי ההסכם עם הפלשתינאים". מבחינה פסיכולוגית דברים אלה גרועים משקר. הם הונאה עצמית. אין שום אפשרות שגם לאחר שמונה שנים נוספות של שלטון הליכוד היוסי שרידים יודו שנסתם הגולל על סיכוייהם. אילו הודו, זה היה מציגם כפושטי רגל מובסים ללא התנגדות, חוץ מדיבורים יפים.

המפתח להבנת הנפש הפוליטית הוא במפה הקוגניטיבית המשמשת לה להתמצאות בעולמה. היסוד הקובע בה הוא ה"framing" – איך אנו "ממסגרים" את תמונת העולם הפוליטית שלנו במסגרת של תפיסות יסוד. על פי הניתוח שלי, השמאל הציוני "מיסגר" את תפיסתו במסגרת שאינה מתאימה לשטח ואיבד את האוריינטציה כליל.

בדיוק כמו חסידי הקומוניזם בעבר, וכמו חסידי ביאת המשיח בהווה, הם חיים את האמונה בעתיד בלי קשר למה שמתרחש בהווה. הם "ממסגרים" את המציאות כמלחמה ושלום בין ישראל לפלשתינאים. במציאות, הפלשתינאים נשלטים כבר 28 שנים, ואינם גורם מבחינה זאת. הבעיה שלנו היא עם עצמנו. אנשי השמאל ממסגרים את תחום השאיפות שלהם כשאיפה לשלום אתם, אבל שלום עושים עם אויבים, ואויבי השלום של השמאל הם חסידי ארץ ישראל השלמה. לכן נעים לשריד לחשוב שהמדינה הפלשתינית תקום בתוך חצי שנה, במקום לחשוב על המציאות שרבין לא יריד אף התנחלות בתוך חצי שנה.

הם רואים את השלום לפי המודל של היחסים עם מצרים או ירדן. במציאות הסכסוך הוא בין שולטים לנשלטים, והמודל המתאים הוא היחסים הקודמים בין הלבנים לשחורים בדרום אפריקה. הם עוצמים [illegible], מה שהשמאל בדרום אפריקה היה עושה אילו ראה בשחורים את האויב שאתו צריך לעשות שלום, ואת מעשי הטרור של השחורים כמעכבים את ביטול האפרטהייד.

הם רואים את המציאות במסגרת של "תהליך שלום" בשעה שהיא אינה אלא תהליך, מפגר מאוד, של הסכם ביניים: מציאות שרבין מסרב בגלוי להפוך אותה לתהליך שלום, כלומר, לומר מה הוא מציע כהסדר שלום בין שני העמים. הם רואים את המציאות לאחר הסכם אוסלו כהגשמת תקוותיהם מעל ומעבר למה שציפו, בשעה שבדיקת ציפיותיהם מוכיחה שהם מרמים את עצמם, שהם ציפו תמיד שממשלת העבודה תפנה שטחים ובהם התנחלויות. הם קיימים ומטיפים למען המסורה הזאת, אבל אין להם העוז לממש אותה. הפתרון שלהם: רמייה עצמית, להיות בתקווה במקום להסתכן במימושה.

ניתוח מצבו הנפשי של השמאל בישראל של רבין לא משאיר שום תקווה למי שרוצה לתת לו עצות. הוא מרוצה, הוא אופטימי, הוא על הסוס. לך תסביר לו שהוא על סוס בדגורה. הדבר הטוב ביותר שיכול לקרות במצב זה לשמאל ולסיכויי ההשתחררות של עם ישראל מן השטחים, משלטון הכפייה בהם ומהטרור – הוא זעזוע, חוויה טראומטית.

כל השואפים לשחרור מן השטחים צריכים לייחל לכך שאנשים שקולם עדיין מזוהה עם קול המצפון הלאומי (כמו דויד גרוסמן, שמאמרו "בקוצר ידכם" התפרסם כאן בראשית החודש) ייצאו בקול גדול נגד הממסד הפוליטי השמאלי ותומכיו המדושנים: שיבטאו את דעתם כי השמאל הציוני איבד את הראש ואת המצפון, מסונוור, פוחדני, משותק מן המאבק ופוגע בסיכוי שממשלת רבין, בזמן הקצר שעוד נותר לה, תשנה את המציאות שיצרה מדיניות הסיפוח.

הכותב הוא פסיכולוג פוליטי

אנשי המנהרות לא רואים את האור שבקצה

העולם עייף מסראייבו. לדידו יותר מדי מקרי מוות צולמו ותוארו באלף ימי המצור. אבל המצב בסאראייבו מידרדר שוב, האו"ם נראה חסר אונים מאי פעם, ובעיר שוררת תחושה של דכדוך מוחלט – מתי ייגמר הכל?

מאת רוג'ר כהן

ניו יורק טיימס

סראייבו

לעיניו של רב"ט אריק ארדואן היה צבע כחול עז. הן הביטו כלפי מעלה במבט מתחנן, ואז היה אפשר לראות אותן מתרוקנות מזיותן, נעשות זגוגיות ואטומות. תצלום זה של רגעי חייו האחרונים של ארדואן, חייל או"ם צרפתי בסראייבו, הוקרן שוב ושוב בטלוויזיה הבוסנית בסוף השבוע שעבר. בדיקות שלפני מותו בנה חייל האו"ם סוללה ממכולות ריקות, כהגנה מפני צלפים, מחוץ למלון הולידיי אין – אזור שהרג הוא בו דבר שבשגרה. כאשר הרופור שנהג בו נגע מהמחסום, נשמעה הירייה הראשונה. היא נורתה ככל הנראה מעמדות סרביות באזור גרבאוויצה. ארדואן הסתובב, פתח את הדלת ונראה כעומד לקפוץ כאשר פגע בו כדור שני. שני חיילים צרפתים ניסו להחיותו, אך לשווא.

מבטו של החייל בן ה־30 הביע חוסר הבנה מוחלט, ואז הוא הלך לבלי שוב. אבל האי־הבנה נותרה והיא מרחפת בחלל האוויר האביבי של העיר העייפה והמסורסת הזאת. שלוש שנים לאחר שהחלה מלחמת בוסניה, והכוחות הסרביים כיתרו את סראייבו, שוררת בעיר תחושה של דכדוך מוחלט – מתי ייגמר הכל? העולם עייף מסראייבו. לדידו צולמו ותוארו מקרי מוות רבים מדי וסיפורי סבל רבים מדי במשך יותר מאלף ימי המצור. אבל הממשלה הבוסנית ממשיכה לשלוט בעיר, והעיר ממשיכה לשרוד איכשהו בעמק שהיא שוכנת בו בעוד הסרבים משקיפים ממעלה הגבעות.

ועתה המצב מידרדר שוב. שדה התעופה נסגר. החשמליות שחזרו לפעול בשנה שעברה דוממות, כיוון שנוסעים רבים מדי נהרגו בידי צלפים. אנשים שוב רצים כדי לחצות אזורים החשופים לאש צלפים. ההפגזות הסרביות התחדשו – אמנם במינון נמוך יותר, אבל במידה שדי בה לגרום אימה בקרב אוכלוסייה מותשת.

בלילה מוטל עוצר. בשעות השחר העיר נראית כעיר רפאים. אפשר לצאת אותה רק דרך מנהרה מתחת לשדה התעופה. "אנחנו העכברושים של אירופה, עם מנהרה שהיא שלנו בלבד", אמרה תושבת סראייבו המסרבת לעזוב.

אל מול הידרדרות זו נראה האו"ם בבוסניה חסר אונים כפי שלא נראה מעולם. הדובר הצבאי של האו"ם בעיר, סגן אלוף גרי קאוורד, ומפקד האו"ם, לויטננט גנרל רופרט סמית, שנוכחותו כמעט שאינה מורגשת, אינם מצליחים לספק תשובה מניחה את הדעת לסגירת שדה התעופה, להפסקת פעולת החשמליות, להפגזה המחודשת של סראייבו או למותם של שני חיילים צרפתים בשבוע שעבר: סמל ראלף גונטר, שככל הנראה נהרג בידי צלף בוסני, והאחרון ארדואן. "יש גבול למה שאנו יכולים לעשות", אמר קאוורד. "אנחנו נמצאים כאן במתכונת של כוח שלום". אבל אין שום שלום לשמור עליו, כמובן, וזו הבעיה הבסיסית של כוח האו"ם במקום.

החשמליות שחזרו לפעול בשנה שעברה דוממות, כיוון שנוסעים רבים מדי נהרגו בידי צלפים

ממשלת צרפת, שהבחירות לנשיאות מרחפות מעליה, ניסתה לעורר תגובה נמרצת יותר של הקהילה הבינלאומית ובסוף השבוע שעבר שיגרה לבירת בוסניה את שר ההגנה פרנסואה לאוטר. לפני שעזב את העיר הביע את זעמו על מות החיילים הצרפתים ואמר: "תמיד התייחסנו ברצינות לאפשרות של יציאת האו"ם מבוסניה". בבוסניה מוצבים 24,000 חיילי או"ם, 4,200 מהם צרפתים.

אבל האיום להוציא את כוחות האו"ם כבר הושמע פעמים רבות מדי. הוא נשמע חלול, בעיקר באוזני תושבי סראייבו המפוחדים, שממילא כבר עייפים מהאו"ם. הם מבקשים לדעת מדוע העיר עדיין מכותרת ומדוע אי אפשר לפתוח אותה לעולם. "אני לא יכול להסתכל על עצמי במראה", אמר אסה סאחוביץ', הוגא מוסלמי. "אני מרגיש שאשתגע אם אעשה את זה. "שלוש שנים – זה מספיק. לפני כמה חודשים לא הייתי אומר זאת, אבל עכשיו אני אומר בפה מלא: הגיע הזמן להילחם. אפילו יהיה זה קשה, אנחנו חייבים לשחרר את העיר ואת אחינו הסרבים מהמנהיגים שהובילו אותם לטירוף הזה".

הנשיא אליה איזטבגוביץ' אמר החודש שהעיר לא תחזיק מעמד עוד חורף אחד של כיתור. אבל יכולתו של צבא בוסניה לפרוץ לו דרך בלחימה מהעיר ואז לעמוד נגד ריכוזי הארטילריה הסרבית מוטלת בספק.

נראה שבשום מקום בעיר לא בולטת ההידרדרות במצב יותר מכפי שהיא בולטת בכיכר השוק המרכזית, שם נהרגו יותר מ־60 בני אדם בפגזי מרגמה בפברואר '94. אז פירסם נאט"ו אולטימטום שהביא לסראייבו תקווה חדשה בת חלוף. רוב התותחים הכבדים של הסרבים הורחקו מהגבעות שמסביב, וקציני או"ם העלו אפשרות שהעיר תחזור במהרה לחיים נורמליים.

14 חודשים מאוחר יותר, לאחר ההפגזות המחודשות על סראייבו בשבועיים האחרונים, הועבר השוק למעבר מקורה סמוך, מנהרה קטנה וצפופה הנחשבת בטוחה יותר מכיכר השוק החשופה. באפלולית המעבר הזה מוכר אידריז הסנאגיץ' תפוחים. מההפגזה של פברואר '94 ניצל משום שבדיוק הלך לשתות קפה. הוא לא היה מופתע מחידוש ההפגזות החודש. "שום דבר כבר לא יכול להפתיע אותנו", הוא אומר. "לא נעים להיות במנהרה הזאת, אבל לפחות פה בטוח יותר".

סועדה חודזיץ', פליטה מוסלמית מפרבר הגרוסקה המוחזק בידי הסרבים, מוכרת ביצים בשוק. אמה חיה בצד האחר של שדה התעופה, בפרבר הרסניצה המוחזק בידי הממשלה הבוסנית, שאפשר להגיע אליו רק דרך המנהרה בשדה התעופה. בהרסניצה, הקשורה לעולם החיצון, יש ביצים בשפע. "הבאתי את הביצים בעצמי דרך מנהרת שדה התעופה", אומרת חודזיץ'. "עכשיו אני כאן בעוד מנהרה אחת שיש בה רוח פרצים, מוכרת את הביצים. אנחנו בסראייבו הפכנו לאנשי מנהרות. אני רק רוצה לדעת כמה זמן נצטרך להיות כך".

סראייבו. "אנחנו העכברושים של אירופה, עם מנהרה שהיא שלנו בלבד", אמרה תושבת העיר

תצלום: א־פי

מסרים סותרים

מותם של שני החיילים הצרפתים בסראייבו בסוף השבוע של חג הפסחא חשף את הפילוגים הקיימים גם בתוך מפלגת השלטון בצרפת בקשר למלחמה בבוסניה. ראש הממשלה, אדואר בלאדור, שכיום ראשון הקרוב ייחרץ גורלו בסיבוב הראשון של הבחירות לנשיאות, זימן ישיבת קבינט ב־18 באפריל כדי לדון בצעדים הבאים של ממשלתו. אבל אלה יכולים להיות צעדים מוגבלים בלבד. בין שינצח בלאדור ובין שיפסיד, יהיה לצרפת ראש ממשלה חדש בקרוב. מצפים ששר החוץ אלן ז'ופה יקבל את התפקיד, אם אכן הנשיא הבא יהיה ראש עיריית פאריס, ז'אק שיראק. ואם ינצח בבחירות לנשיאות מועמד המפלגה הסוציאליסטית ליונל ז'וספן, הוא יכריז, ככל הנראה, על בחירות חדשות לפרלמנט.

ז'ופה עצמו השמיע מסרים סותרים. בביקורו בסראייבו דיבר תחילה על אפשרות ריאלית של עזיבת הכוח הצרפתי. אבל לפני צאתו משם נראה היה שחזר בו. "הקהילה הבינלאומית תמיט על עצמה חרפה אם תפקיר אנשים אלו לחוק האכזרי של התוקפנים", אמר.

המועמדים לנשיאות בצרפת לא מיהרו לנצל את מסריו הכפולים של ז'ופה. "אולי מוקדם מדי להתחיל לחשוב על נסיגה", אמר ז'וספן. "אני חושב שבראש ובראשונה עלינו לבדוק איך אפשר לגלות קשיחות רבה יותר כלפי בני שיחנו, בעיקר הסרבים. אם נגיע למסקנה סופית שמדיניות זו לא תצלח, עלינו לשקול את הוצאת כוחות השלום שלנו ואת ביטול אמברגו הנשק".

שיראק, שמשאלי דעת הקהל מעניקים לו יתרון, הציע היערכות מחדש של הכוחות הצרפתיים בסראייבו. הוא גם אמר שיש להורות להם על נקיטת אמצעים נמרצים יותר כדי להגן על עצמם. "אנחנו חייבים להפעיל לחץ חזק מאוד על הצדדים הלוחמים כדי להרחיב את הפסקת האש ולכבד אותה".

צרפת תבעה כינוס דחוף של מועצת הביטחון על מצב כוחות האו"ם בבוסניה. היא גם פנתה לבריטניה, לספרד, להולנד ולחברות בכוח האו"ם שם וביקשה שיעלו הצעות על דרכים להבטחת ביטחונם של חיילי האו"ם. פניות טקסיות כאלו באות תמיד בעקבות עלייה באלימות בבוסניה, כפי שהיה למשל בסוף השנה שעברה, כאשר האו"ם ונאט"ו ישבו בחיבוק ידיים לנוכח מתקפות סרבים על מובלעות בוסניות בצפון מערב בוסניה.

ועידה רמת דרג בהאג קראה בדצמבר שעבר לחזק את מצבת כוח האו"ם ואת החימוש הכבד של כוחות האו"ם, כדי לאפשר לחיילי האו"ם לעמוד אל מול מתקפות. אבל בשטח היה רק שינוי קטן בעקבות זאת, ואין זה סביר שהמצב ישתנה כעת אלא אם כן יחליט לבסוף ממשל צרפתי חדש להוציא את כוחותיו מבוסניה.

ניו יורק טיימס

76 שנות הארץ / 23 באפריל

1956. נסיך מונקו וגרייס קלי נישאו. (מונטה קרלו, ע"ד) הנסיך ריינייר ממונקו והנסיכה גרייס פטריציה – לשעבר כוכבת הקולנוע גרייס קלי – נישאו היום בטכס דתי בקתדרלה של מונטה קרלו. לאחר הטכס הפליג הזוג בספינת הטיולים של הנסיך לבילוי ירח הדבש בים התיכון.

1970. הופל מיג 17 בניסיון תקיפה מצרי בסיני. (מאת סופרו הצבאי של "הארץ") מטוס מיג 17 מצרי הופל אתמול בשעות הצהריים, כאשר מטוסים מצריים ניסו להתקיף מטרה צבאית בגזרה הצפונית של התעלה. שברי המטוס וגופת הטייס נמצאו בשטח ישראל, לכוחותינו לא היו אבידות ונזקים. בהתקפה הקודמת נהרגו 3 חיילי צה"ל ו־8 נפצעו.

1979. שוחררו 5 נאשמי משפט לנינגראד. (מאת גדעון אלון, סופר "הארץ") 5 מנאשמי משפט לנינגראד, ששוחררו במפתיע ע"י שלטונות ברית"מ, הודיעו כי הם מקווים לבוא לישראל תוך 10 ימים. אסירי ציון אנטולי אלטמן, הלל בוטמן, לייב חנוך, וולף זלמנסון ובוריס פנסון ריצו 9 מתוך 10 שנות המאסר שנגזרו עליהם בעוון ניסיון לחטוף מטוס.

כל הידיעות נלקחו מגיליונות "הארץ" באותו יום; הכותרות כלשונן בעת הפרסום

ראיתי שמעתי / אמנון ברזילי

הניצחון הקטן של ביילין

בשבוע שעבר חגג סגן שר החוץ, הד"ר יוסי ביילין, ניצחון קטן. הקו שהוביל אומץ בידי ראש הממשלה יצחק רבין ושר החוץ שמעון פרס. מיום כינון הממשלה, לפני כמעט שלוש שנים, התמיד ביילין בבקשתו, בפורומים סגורים, למחוק את החלטת ממשלת האחדות הראשונה מ־19 ביוני 1967 בדבר נכונותה של ממשלת ישראל לסגת מרמת הגולן. אך עד כה כל התחנונים היו לשווא.

פרס הקשיב בעניין להצעת סגנו, אבל אפילו רצה לאמץ את הרעיון הוא נבלם בידי ראש הממשלה ושר הביטחון. בשבוע שעבר נפרץ סוף סוף המחסום. רבין התיר לפרס לרענן את זיכרונם של אוהדי המדינה בנוגע להחלטה שהתקבלה בממשלה בראשותו של לוי אשכול, ושבה השתתפו גם אבותיהם של חברי הכנסת בני בגין ועוזי לנדאו מהליכוד, הלא הם השרים בממשלת האחדות, מנחם בגין וחיים לנדאו.

הדברים שהשמיע פרס לא היו מקריים ואינם יכולים להיחשב פליטת פה. כל ההתבטאויות הישראליות, הפומביות, הן מאמץ של הרגע האחרון לפני תום השנה. יו"ר ועד יישובי הגולן, אלי מלכה, סבור כי המאבק של המתיישבים הצליח וכי רמת הגולן תישאר בידי מדינת ישראל. אך מקבלי ההחלטות בירושלים סבורים, כי נותרו להם עדיין כשבעה־שמונה חודשים (עד סוף 1995) כדי להיווכח אם המאמץ היה לשווא.

בסוף השבוע שעבר זרק סגן השר ביילין פתיון חדש לסורים. בראיון לעיתון הגרמני הוא נשאל מה תהיה עמדת ישראל בנוגע להישארות סוריה בלבנון אחרי חוזה שלום. התשובה שנתן היתה רבת משמעות. האינטרס הלאומי של ישראל, אמר ביילין, הוא ביטחון הגליל, וכל מי שיוכל להבטיח לנו שקט בצפון יזכה לשיתוף פעולה שלנו. התשובה של ביילין היא גם מסר לחאפז אסד. אפשר להבין ממנה כי לאחר כינון השלום תמצא סוריה בישראל שותף נאמן יותר ממדינות אירופה המערבית. בעוד שצרפת תעמוד בראש גוש מדינות שיתבעו מדמשק לפנות את צבאה מאדמת לבנון, ישראל עשויה להסכים לנוכחות צבאית סורית בלבנון גם אם ייכון עמה שלום.

בגין והגולן

בהפגנת הימין שהתקיימה בנתניה בשבוע שעבר ליגלג יו"ר הליכוד, ח"כ בנימין נתניהו, על הממשלה, ואמר כי הוויכוח על הנסיגה מרמת הגולן הוכרע וממשלת ישראל נאבקת כעת על התנינית. כלומר קו הנסיגה הישראלית נעצר ליד חמת גדר.

נתניהו אולי זעם על התזכורת ההיסטורית של פרס, אבל מתברר שמנחם בגין בזמנו לא נבהל מהדברים כפי שהוצגו לפניו בידי לוי אשכול. תא"ל (מיל') אריה שלו מתאר בספרו "שלום וביטחון בגולן", שיצא לאור לפני כשנה וחצי, את הדיון שהתקיים בוועדת השרים לענייני ביטחון בימים הראשונים לאחר סיום מלחמת ששת הימים. בין 15 ביוני ל־19 ביוני גובשה טיוטה להצעת שלום עם סוריה, שכללה את שלושת הסעיפים הבאים: ישראל עומדת על חתימת חוזה שלום עם סוריה על יסוד הגבול הבינלאומי; כל עוד לא נחתם חוזה שלום מחזיקה ישראל בשטחים שבידה; התנאים לחוזה הם: 1. פירוז מוחלט של הרמה הסורית, שתנאיו ייקבעו בחוזה שלום בין ישראל לבין סוריה. 2. הבטחה מוחלטת של אי הפרעה לזרם המים ממקורות הירדן לישראל.

מעט חילוקי דעות היו בממשלת האחדות בשאלת תנאי הסדר השלום עם סוריה, כותב שלו. השר מנחם בגין, שהסכים לנוסח, אמר בישיבת הממשלה ב־15 ביוני את הדברים הבאים: "ישראל תישאר ברמת הגולן, עד שסוריה תחתום על חוזה שלום, וכי כאשר סוריה תסכים, גם אז לא תחזיר (ישראל) השטח, לפני שסוריה תסכים לתנאי פירוז הרמה".

ביילין. התמדה משתלמת

טיבי. אולי יקים רשימה

ברק. לממשלה או לפריימריס

התשובה של מרצ

האפשרות שהד"ר אחמד טיבי, יועצו של יו"ר הרשות הפלשתינית יאסר ערפאת, יקים רשימה בראשותו שתרוץ לכנסת מדאיגה את מרצ. ב־1992 הצביעו כ־10% מהבוחרים הערבים בעד מרצ. רשימה בראשותו של טיבי עלולה לסחוף אליה את המצביעים האלה.

כדי להתמודד עם הבעיה מתגבשת במרצ הצעה להקים כוח רביעי של ערביי ישראל. מאחורי הרעיון ניצבים מזכ"ל רצ, זהבה גלאון, ח"כ דדי צוקר ומזכ"ל מפ"ם, ויקטור בריס. המטרה היא להכות בבטן הרכה של טיבי. בעוד שהוא מקים רשימה ערבית לאומית ובדלנית, תקרא מרצ לערבים המשכילים להצטרף אליה למאבק למען שוויון ולמען שילובם במשרדי ממשלה ובדירקטוריונים של חברות ממשלתיות.

גלאון סבורה כי על מרצ לשריין מקום למועמד ערבי בעשירייה הראשונה שלה לכנסת ולהבטיח כי אם תצטרף לממשלה הבאה, יהיה המועמד הערבי שר מטעמה, ותזכורת קצרה בנוגע לאחמד טיבי: במערכת הבחירות של 1988 היו גישושים בדבר שיבוצו ברשימה לכנסת. המהלך הזה טורפד בידי אותם מידידיו הטובים של טיבי: מרצ.

צור מחכה לברק

שר החקלאות, יעקב צור, מייעד לרמטכ"ל לשעבר, אהוד ברק, תפקיד מרכזי בגיבוש חבורה בעבודה שתעמוד מול חבורתו של חיים רמון. צור קיים כמה שיחות עם ברק לפני נסיעתו לארצות הברית. בעקבות המאמר שפירסם ב"וושינגטון פוסט" בראשית השבוע שעבר, הגיע צור לכמה מסקנות:

ברק נכנס לפוליטיקה והוא בא לעבודה, לא מהכיוון היוני שלה. "לאהוד יש היכולת וההשקפה להוות ציר לכל אלה שלא אומרים 'עולם ישן, עדי יסוד נחריבה'". בחלק המרכזי של מפלגת העבודה, אומר צור, אין אישיות מלכדת לתקופה שלאחר רבין־פרס. הוא מאמין כי ברק 'יעמוד על קו מדיני ברור ולא מעומעם. מהשיחות אתו הבין צור, כי גם אם לא יצטרף לממשלה הנוכחית, בדעתו להתמודד על מקומו במסגרת תהליך הפריימריס במפלגת העבודה.

גם שר הדתות והכלכלה, הפרופ' שמעון שיטרית, שמח למקרא עמדותיו של ברק. "אנחנו, בדרך המרכזית. מגלים נכונות לפשרה בתנאי שהוויתורים יהיו הדדיים. ברק מיקם את עצמו איפה שאני נמצא. הוא בדיבור ואני בעשייה".

אתם נותנים
מנוי מתנה
אנחנו מביאים את היין.

בפסח אתם יכולים להפתיע חבר או חברה טובים עם מתנה מקורית, ועוד לקבל במתנה שני בקבוקי יין מסידרת "סלקטד" של "כרמל מזרחי" באריזת שי מהודרת.

כן תמורת **95** ש"ח בלבד אתם יכולים לעשות להם חודשיים של נחת עם עיתון "הארץ". כל בוקר עד 6:30, יגיע אליהם העיתון עד הבית עם מיטב המדורים והמוספים ומיטב המאמרים, על ידי מיטב הכותבים והפובלציסטים בארץ. הם יאהבו את זה.

אבל זה לא הכל. אם תזמינו מנוי מתנה נוסף במחיר **80** ש"ח לחודשיים, תקבלו בקבוק יין נוסף מסדרת "רוטשילד" של "כרמל מזרחי".

אין ספק מבצע "הארץ" לפסח, שווה הרמת כוסית.

להזמנת מנוי מתנה התקשר לטלפון 03-5121333/44 או לפקס 6819296, 03-5121349

הם לא ישכחו לכם את זה.

ספיר כהן (יעקבסון)

הארץ

מנויים פעילים של "הארץ" לא יוכלו לקבל מנוי במתנה.

הלביא מת בישראל, ושואג בסין

מאת שרון שדה

בחודשים האחרונים עוקבות עדשותיהם של לוויני הריגול האמריקאיים אחרי יעד מודיעיני חדש: מפעל המטוסים הסיני שיאן. לפני שבועות אחרים מסר השבועון האמריקאי "אוויאיישן ויק" כי ארצות הברית חוששת שבמפעל זה מפותח מטוס הקרב החדשני F-10, הדומה במראהו למטוס הלביא. מתכנני המטוס – ציטט השבועון פקידים בפנטגון – התבססו על טכנולוגיות ישראליות ואמריקאיות שנועדו למטוס הישראלי. ארצות הברית הציבה את הפרויקט הישראלי־סיני ברשימת העניינים שאינם עולים בקנה אחד עם האינטרסים האמריקאיים.

הידיעה ב"אוויאיישן ויק" אינה יחידה מסוגה. באחרונה הופיעו בחו"ל פרסומים רבים שמקורם בפקידים אנונימיים בפנטגון או בסוכנות הביון המרכזית של ארה"ב (הסי־איי־איי), שיצאו נגד שיתוף הפעולה בין ישראל לסין. המידע הזה מתקבל בספק בקרב פוליטיקאים בארה"ב, הקוראים לנקוט סנקציות נגד ישראל בשל מה שהם מכנים "העברת מידע טכנולוגי אמריקאי חיוני לצד שלישי ללא אישור".

הטענות, שלפיהן מסרה ישראל מידע אמריקאי לסין באופן לא חוקי, הן 'פרק המשך' להאשמות שהועלו בארה"ב לפני שנים אחדות. אז האשמה ישראל כי העבירה למדינה הקומוניסטית מידע על הטיל פטריוט. ישראל עשתה מאמצים רבים להפריך האשמה זו, ובסופו של דבר ארה"ב חזרה בה.

על פי הדלפות מגמתיות שמקורן כנראה בממשל האמריקאי, סין מפתחת מטוס קרב חדשני המבוסס על טכנולוגיות הלביא. המשך שיתוף הפעולה הביטחוני הזה עם ישראל עלול לעורר תגובות חריפות בעולם, בייחוד בשל התעקשותה של סין להרחיב את קשריה עם איראן בתחום הגרעיני

אך למרות זאת, בארה"ב יש שעדיין חושדים כי בין שתי המדינות מתקיים שיתוף פעולה לא לגיטימי, ולא בכדי: אמריקאים העוקבים אחר הקשרים בין ישראל לסין שמו לב, שכאשר מבקרים בישראל פקידים סינים בכירים בעלי נגיעה לנושאים טכנולוגיים מתקדמים, כמעט תמיד הם מסיירים באותן התעשיות הביטחוניות, ובעיקר בתע"א. כך היה, למשל, בביקורו של סגן ראש ממשלת סין, דזאו ג'יאהואה, באוקטובר 94'; וכך היה בביקורו של סגן שר תעשיות האלקטרוניקה של סין, הפרופ' ליאו ד'יאנפנג, בדצמבר 93'. על פי ההגדרה הרשמית, ביקורים אלה מיועדים לבחינת ההיצע הישראלי בתחומים האזרחיים לשם שיתוף פעולה עתידי. ארה"ב אינה מאמינה שהם נועדו רק לשם כך.

בחוגים רבים, אומרים מקורות ביטחוניים, האמריקאים נוהגים בעניין זה במוסר כפול. מצד אחד הם מצהירים בריש גלי כי החרם על היצוא הביטחוני לסין – שהוטל בעקבות דיכוי ההתקוממות בכיכר טיאנאנמן ב־89' – עודו בתוקף. מישראל ממהרת ארה"ב לתבוע הבהרות בעקבות פרסומים המצביעים לכאורה על הפרה של האמברגו (במקרים רבים, אלה פרסומים שמקורם בגורמים בממשל האמריקאי).

מצד אחר, האמריקאים עצמם אינם מהססים לחתום עם סין על עסקות בהיקף של מיליארדי דולרים לאספקת ידע מתקדם ורישיונות לייצור מטוסים אזרחיים. ארה"ב עושה זאת כדי להגביר את התלות הסינית בה ולספק מזומנים לתעשיית התעופה שלה, שנקלעה למשבר חמור בשנים האחרונות. אך למותר לציין כי את הידע שהסינים מקבלים בתחום התעופה האזרחית אפשר להסב וליישם במישורים צבאיים.

ישראל נמצאת אפוא במצב עדין. מצד אחד, היא אינה מעוניינת ליצור מתיחות מיותרת עם ארה"ב. מצד אחר, היא נאלצת להתמודד חדשות לבקרים עם הדלפות מגמתיות, שחלקן מעוגנות בממצאים עובדתיים ותכליתן להכפיש את שמה ולפגוע ביחסיה עם הממשל האמריקאי. הפתרון שנמצא היה פשוט: ישראל הודתה בשיתוף פעולה צבאי עם סין. עם זאת, היא הסתפקה במסירת מידע מועט ולא מפורט, בציון העובדה שהידע שהועבר לסינים מקורו בישראל ושוויו הכספי אינו רב.

בעת ביקורו במזרח הרחוק, בסוף 94', הצהיר ראש הממשלה יצחק רבין כי ישראל חתמה בשנות השמונים על עסקות גדולות עם סין וסיפקה לה ערכות לשיפור טנקים וטילי אוויר־אוויר מדגם לא מתקדם. זמן קצר לאחר מכן אמר מנכ"ל משרד הביטחון, דוד עברי, כי ישראל סיפקה לסין טכנולוגיות צבאיות, ובהן ידע הקשור בפיתוח מטוסים, וכי היא עדיין מספקת לה אותן. אך לדבריו, אלה פעילויות בהיקף כספי קטן.

עברי לא התייחס למטוס הקרב הסיני העתידי, המפותח – על פי פרסומים זרים – בשיתוף ישראל. עם זאת, הוא הכחיש בתוקף את הטענות, כי ישראל העבירה לסין טכנולוגיות אמריקאיות או רכיבים שמקורם בארה"ב. עברי ציין שישראל מודעת לרגישות האמריקאית בכל הקשור ליצוא ידע ביטחוני לסין: מדובר בהפרה של החוק האמריקאי, העלולה להיות עילה לפגיעה בהמשך הסיוע הביטחוני לישראל.

התבטאויות אלה, והחשיפה טפח מהחוטים החשאיים שניהלו ישראל וסין עד לכינון היחסים הדיפלומטיים ביניהן ב־92', נועדו להרגיע את הממשל האמריקאי. אבל קשה לומר שהן השיגו את מטרתן. למעשה, הן הגבירו את תשומת הלב המופנית למגעים בין ישראל לסין.

על פי הפרסומים הזרים, שתי המדינות מקיימות ביניהן שיתוף פעולה צבאי בהיקף של מאות מיליוני דולרים. בדומה ליחסים שפיתחה ישראל עם דרום אפריקה בתקופה שבה אסר האו"ם על סחר נשק עמה, כפי שנמסר בפרסומים זרים, גם בסוגיית שיתוף הפעולה הצבאי עם סין לא היססה ישראל לנקוט קו עצמאי, המנוגד לאינטרסים האמריקאיים.

מדיניות היצוא הליברלית של משרד הביטחון נועדה לחזק את קשריה המדיניים והתעשייתיים של ישראל עם מדינות שונות, ובה בעת לסייע לתעשיות הביטחוניות לשפר את מצבן העסקי ולמנוע צמצום במספר עובדיהן. כך, המשבר שנקלעה אליו התעשייה האווירית לא ניכר בה מיד לאחר סגירת פרויקט הלביא ב־87', הודות לעסקה בהיקף של כ־2 מיליארדי דולרים, שעל פי פרסומים בעולם נחתמה עם דרום אפריקה כעבור שנה. במסגרת עסקה זו, על פי פרסומים זרים, נמכרו לדרום אפריקה עשרות מטוסי כפיר משומשים שהיו בשירות חיל האוויר. לפני שנמכרו עברו מטוסים אלה תהליך השבחה בתע"א, בשיתוף תעשיות נוספות.

תע"א סימנה את השוק הסיני כיעד מועדף כבר לפני שנים. החברה משתתפת דרך קבע בתערוכה אווירית חשובה המתקיימת בבייג'ין, ותצוגתה שם מתמקדת במוצרים אזרחיים. על פי פרסומים זרים, בנוסף למכירת טכנולוגיות הלביא מקיימת החברה מו"מ על מכירת טכנולוגיות מטוס הביון והבקרה פאלקון לסין.

פעילותה הביטחונית של ישראל בסין נעשית על רקע תוכנית מקיפה למודרניזציה של הצבא במדינה זו. התוכנית נועדה לבסס את מעמדה של סין כמעצמה בכירה באסיה וכאחת המדינות החזקות בעולם. מלחמת המפרץ הוכיחה לסינים שהנשק שברשותם, המבוסס על ציוד וידע סובייטי, הוא מיושן, והם מפגרים באורח ניכר אחרי מדינות המערב.

בעשור האחרון עשו הסינים מאמצים גדולים לשפר את איכות חיל האוויר שלהם ולהקנות לו יכולת התקפית ארוכת טווח. לצורך זה רכשו מטוסים רוסיים רבים, קנו טכנולוגיות מערביות והשקיעו כסף רב כדי לבסס את יכולתם לפתח ולייצר מטוסים ואמצעי לחימה אחרים באופן עצמאי.

עד עתה לא הצליחה סין לפתח מטוס קרב משל עצמה, אף שבתחומים אחרים – כמו פיתוח נשק גרעיני, ייצור טילים בין־יבשתיים והשבחת מטוסי קרב – יש לה הישגים ניכרים. על פי פרסומים זרים, הסיוע הישראלי לסין בפיתוח המטוס F-10 עזר לה להתגבר על המכשולים ההנדסיים שעמדו בפניה, ואף חסך לה זמן ניכר.

המטוס, העתיד לשרת את חיל האוויר הסיני בשנות האלפיים, אמור למלא משימות יירוט ותקיפה. לסינים ציפיות גדולות מהפרויקט והם מעניקים לו עדיפות גבוהה בתקציב הביטחון שלהם, שגדל ב־60% מאז 1990. בתכנון ה־F-10 נעשה שימוש במיטב הטכנולוגיות המערביות: במטוס יותקנו מערכת בקרת טיסה ממוחשבת ומערכות אוויוניקה מתוחכמות, לרבות מערכת מכ"ם מתקדמת. מרכב המטוס יכיל גם חומרים מרוכבים, שיסייעו בהקטנת משקלו ולצמצום חתימת המכ"ם שלו ויתרמו לשרידותו בשדה הקרב.

התעצמות חיל האוויר הסיני מאפשרת לו להגדיל את טווח ההתקפה שלו הרחק מעבר לגבולות המדינה. הדבר מעורר דאגה רבה בקרב מדינות המזרח הרחוק, כמו יפאן והודו, שגם להן קשרים רשמיים עם ישראל. מדינות אלה אינן רואות בעין יפה את הסיוע שהגישה, לדעתן, ישראל בפיתוח יכולתה הצבאית האווירית של סין, אך עד כה העדיפו להימנע מהבעת מחאה פומבית.

מקורות בישראל מעריכים, עם זאת, שהשלמת פיתוחו של מטוס הקרב הסיני והצגתו באופן רשמי יעוררו תגובות חריפות ברחבי העולם, העלולות, לנוכח הפרסומים, להזיק לישראל. התגובות עשויות לקבל משנה תוקף בשל התעקשותה של סין להרחיב את שיתוף הפעולה עם איראן, בעיקר בתחום הגרעיני, למרות מחאתה הגלויה של ארה"ב. סין כבר הודיעה כי תספק לאיראן כורים גרעיניים וטענה כי העסקה אינה נוגדת את החוק הבינלאומי.

חינוך / אור קשתי

המורה, ללקוח יש שאלה

לא צריך להתיישר כל חודש על פי עוד "'הנחתה' מבחוץ" – מגיבים אנשי חינוך על פרסום חוברת, המצדדת בהכשרת בתי ספר על פי הוראות תו התקן הישראלי

לפני כעשרה חודשים היתה מלי עוז המנהלת הראשונה במערכת החינוך שהכשירה את בית ספרה על פי הוראות תו תקן ישראלי, שנקבע במרכז לאיכות ולמצוינות שבמשרד ראש הממשלה ובמכון התקנים.

למרות הביקורת שמתחו אנשי חינוך על התפיסה הקושרת את עולם המושגים התעשייתי-הניהולי במערכת פדגוגית, פועלים עוז וד"ר אביגדור זונשיין, מנהל המרכז לאיכות ולמצוינות, להפצת הרעיון בכל מערכת החינוך. עוז עברה בינתיים למרכז לאיכות ולמצוינות, ולפני כחודש פירסמה חוברת הסבר שכותרתה "חינוך לאיכות – איכות בחינוך", המשבחת את אותו תו תקן חינוכי.

פעילותם של עוז וזונשיין בתחום זה זוכה לשיתוף פעולה מצד ראשי משרד החינוך ולברכתם. "מערכת החינוך נתונה בעיצומם של תהליכי שינוי חברתיים", כותבת עוז בתחילת החוברת, "כיוון שכך, חובתה להכין את התלמיד להיות אזרח איכותי בחברה המשתנה במהירות ובתנאי חוסר ודאות, תוך עיסוק אינטנסיווי בצרכיו המשתנים.

"לשם כך צריכים בתי הספר לאמץ גישה של תחרות מתמדת להשתפרות, באמצעות תכנון ובקרה של תהליכים שונים המתרחשים בהם... צורכי החברה וצורכי התלמיד חייבים להשפיע על תכני הלימוד ועל סוג השירותים שבית הספר מספק. אין להתעלם מכך שתלמידים והורים נעשים תובעניים, ביקורתיים וברורים יותר ועומדים על זכותם לקבל את החינוך האיכותי ביותר, בסביבה איכותית ומספקת למידה.

"בית הספר חייב להיות פתוח לסביבה המשתנה ולהתאים עצמו אליה; הוא חייב להיות קשוב לקול היעד: רצונותיו, צרכיו המשתנים וציפיותיו. בתי הספר נמצאים תחת ביקורת מתמדת; הציבור אינו מוכן להשלים עוד עם תוצרים נחותים, הציבור אינו מוכן לקבל עוד תירוצים. אחת הדרכים לרצות את קהל היעד היא לשפר את השירות התוצרים, ואת באמצעות ניתוח, תכנון ובקרה, העשויים להביא לשיפור".

בחוברת נכתב גם: "קידום האיכות מתואם עם הנהלת משרד החינוך ועם ראשי האגפים השונים". יתרה מזאת, עוז מבשרת לקוראיה כי "בהנהלת משרד החינוך ובהדרגה גם בבתי הספר מכירים בכך שהעבודה אינה נמדדת על פי 'תחושות בטן' ואינטואיציה אישית של מנהל או מורה. העבודה תהיה מקצועית רק כשתימדד על פי קריטריונים ברורים, כאשר תיעוד בקרה שוטפת על תהליכים ותוצאותיהם – מערכת האיכות לפי 'תקן ישראלי 9000' משמשת כלי ליישום מדיניות זו".

עוז מסבירה כי תו התקן הוא הפתרון לכל בעיות בית הספר כמעט. לדעתה הוא גורם לכך ש"עבודת המורים הופכת למקצועית יותר", שיוגדרו "יעדים פרטניים, המקובלים על כל צוות בית הספר וידועים לכלל הציבור התלמידים וההורים", ש"כל ההחלטות מתקבלות על סמך נתונים בדוקים ולא מתוך 'תחושות בטן'", ש"בית הספר נכנס לתהליך של שיפור מתמיד, והאיכות והמצוינות הופכות לאתגר אידיסופי", ש"שביעות הרצון של התלמידים, ההורים, הקהילה ויתר בעלי העניין עתידה לעלות ללא הפסק", ולבסוף – ש"כל צוות המורים והעובדים עד ברים יהיו חוליה משותפת מרותקת, הנוהגת אותותיה באווירה הכללית, בטרמינולוגיה חדשה שתחדור לבית הספר ובכיוונים חשיבה חדשים ומעניינים".

הטרמינולוגיה החדשה שעליה דיברה עוז לא שיכנעה את יושבת ראש ועדת החינוך של הכנסת, ח"כ דליה איציק. "תו תקן הוא דבר המתאים למפעל תעשייתי", היא אומרת, "מי שרוצה להתייחס לכל ילד כאל ישות נפרדת, שיש לדאוג להתפתחותה הנפשית, התרבותית והלימודית, לא יכול לדבר על תו תקן כזה. מהחוברת עולה הרושם כאילו תו התקן מיועד לאוכלוסיית תלמידים הומוגנית, אולי לעשירון העליון. כיוון שאני לא רוצה לראות בית ספר כזה, נראה לי שתו התקן לא מתאים לחברה הטרוגנית. עולם המושגים של החוברת זר לחלוטין לעולם הפדגוגי".

לדברי ח"כ איציק, "התרגשה היא שבמשרד החינוך מרבים באחרונה יותר ויותר במושגים של 'תוצרים', 'מוצרים' או 'קליינטים'. אלה הם מושגים שמתאימים לעולם התעשייה. אמנם יש לי הרבה כבוד לעולם הזה, אבל בית ספר איננו מפעל, והתלמידים אינם 'תוצרים'. המושגים האלה סותרים את יסודותיו של כל מוצר. אלה הם מושגים ששאולים מעולם שאיננו חינוכי במובהק".

תו התקן אמנם לא נדון בארגון המורים בבתי הספר העל-יסודיים, אך לדברי חנה מרון, ראש המחלקה להסברה ולפדגוגיה בארגון, "תו התקן מוצג כחידוש מהפכני, והוא לא כזה. לא צריך אותו כדי לדעת שכלים ניתוחיים עדיפים על 'תחושות בטן'. כל מורה יודע שהישגים מודדים באמצעות כלים. יש גם דברים שכלל אינם מדידים; אין שום תו תקן שיכול לנבא מראש כמה תלמידים יהפכו לאזרחים טובים.

"אין לנו שום צורך בתו התקן, הוא לא יביא אווירה של מהפך ושינוי. אני גם לא חושבת שלמערכת החינוך כיום יש במה להתבייש. נעשו דברים גדולים גם בלי תו התקן. המפתח הוא הבאת מורים טובים למערכת, וכאן לא יעזור תו התקן. זו המצאה שכביכול מביאה רפורמה, אבל היא קצת מיותרת. בתי הספר כבר עייפים מרפורמות. צריך להת מנוחה ולעסוק באמת בצורכי בית הספר, ולא להתיישר מחודש כל חודש בהתאם לאיזושהי 'הנחתה' מבחוץ".

ארכיאולוגיה / מרב נשר

פיסת עבר ביד

עימותים בין הארכיאולוגיה המודרנית למגזרי אוכלוסייה התובעים חזקה על ממצאים ארכיאולוגיים אינם מיוחדים לישראל. "חוק החזרה למולדת" שהתקבל בארה"ב מאפשר השבת ממצאים ארכיאולוגיים לתושבים הילידים

"חוק החזרה למולדת וההגנה על קברים של אמריקאים ילידים", שאישר הקונגרס האמריקאי ב-1990, קבע כיצד יתנהלו חפירות ארכיאולוגיות באתרי קבורה בארצות הברית ומאפשר לשומרי הגולת הילידים לזכות בחזרה בממצאים הנחשפים. ואולם, הוא מתוך מן הנוהל התקנות בעניינים אלה בישראל.

בחפירת הצלה שגרתית לצורך סלילת כביש, שנעשתה ב-1991 בתל ארצה שבמדינת וירג'יניה, נחשפו ממצאים בני אלפיים שנה. בהסדר שנעשה בין מחלקת התחבורה למועצת האמריקאים הילידים (האינדיאנים, בלשון הרשמית העכשווית) נקבע שכל הממצאים הטמורים שנחשפו ייקברו בתוך שנה. הממצאים כללו לא רק עצמות אדם, אלא גם פסולת, שאריות מזון ודגימות קרקע. כן הורשו פעילים אינדיאנים לצבור תצלומים או מידע מדו"ח החפירה הסופי. הפעילים גם דרשו, בהתאם למסורת עתיקה, שהעצמות יכוסו בבד אדום עד הקבורה ונשים בווסתן לא יורשו לגעת בממצאים.

חוק החזרה למולדת אוסר על ביזה של חפצי קבורה ופולחן באדמות השייכות לאינדיאנים. הסעיף השנוי במחלוקת בחוק קובע שיש להחזיר, על פי בקשה, שרידי עצמות וחפצי קבורה לאינדיאנים שיוכיחו שיש להם קירבה תרבותית לממצא. מוזיאונים ברחבי ארצות הברית, ביניהם סמיתסוניאן בוואשינגטון, נדרשים לפיכך לערוך רשימת מצאי של אוספים כאלה ולהעבירם – עד מאי 1996 – לארגונים אינדיאניים. חוק ברוח דומה אושר עוד קודם לכן באוסטרליה, בהתייחסות לאבוריג'ינים.

החוקים אושרו בלחץ של ארגוני תושבים ילידים ותומכיהם, הטוענים שהממצאים הם חלק מהמורשת האתנית שלהם ולכן יש להם זכות שליטה בהם. מבחינתם, העבר השתמר באמצעות מסורת בעל פה והם חוששים שהארכיאולוגים, מעין נציגים מודרניים של הכובש הלבן, ייצרו עבר חדש שימחק בשנית את פיסת המורשת שעדיין נותרה להם. "אבות-אבותי, קרובי וסבתי, כולם יספרו לכם על ההיסטוריה של העם שלנו, וזה מועבר הלאה... באופן בסיסי... לארכיאולוגיה אין שום משמעות", אמר ססיל אנטון משבט אינדיאני של הנהר גילה. הוא צוטט באחרונה בכתבה בנושא זה בכתב העת האמריקאי "ארכיאולוגי".

שני החוקים מתחשבים ברצונותיהם של התושבים הילידים, אבל לטענת מדענים, הם גורמים נזק רב למדע. החוקים מאפשרים לתושבים

ריקוד אינדיאני מסורתי. ארגונים אינדיאניים בארה"ב רואים בארכיאולוגים נציגים מודרניים של הכובש הלבן

הילידים לדרוש קבורת עצמות וממצאים תמורים אחרים זמן מה לאחר שנחשפו ונחקרו על ידי אנתרופולוגים וארכיאולוגים.

התוצאה של קבורת הממצאים והדרמתם מהמוזיאונים היא אובדן חומר מדעי חשוב, ביחוד בתחום האנתרופולוגיה הפיסית. למשל, ממדענים נמנע לבצע בדיקות די-אן-איי משוכללות בעצמות שכבר נחקרו בעבר בטכניקות אחרות, ולהשוות בין המטען הגנטי של אוכלוסיות מודרניות ועתיקות.

לדברי קלמנט מייהם, פרופסור לאנתרופולוגיה מאוניברסיטת קליפורניה, קבורה מחדש של עצמות וממצאים מנוגדת לצורך הלימודי בשימור מידע, וכמוה כ"קבורת מסמכים היסטוריים לאחר שההיסטוריון חקר אותם".

מייהם מצביע על הקושי להוכיח קשר משפחתי לאנשים שחיו עשרות דורות קודם, שההיסטוריה שלהם לא תועדה. לטענתו, גם אי אפשר לדעת אם המנהגים הדתיים שהאינדיאנים דבקים בהם, כמו הנחת בד אדום על עצמות, חייבו את הקדמונים.

עם זאת, נראה שהמאבק אינו בין המדע הרציונלי למסורת. לימין התושבים הילידים מתייצבים גם ארכיאולוגים, המציגים תפיסה פילוסופית שונה של חקר העבר. "עלינו להרחיב את הרעיונות הארכיאולוגיים על העבר ולדחות את הדעה שהארכיאולוגים הם שומרי הסף היחידים שלו", סבור לארי צימרמן, ארכיאולוג באוניברסיטת דרום דקוטה. "האמונה שמישהו יכול 'לשמר' את העבר היא מוטעית... הארכיאולוגים יוצרים את העבר, הם לא משחזרים אותו".

בישראל המצב חמור מאשר בארצות הברית. עד לפני חודשים אחדים העבירו עצמות לקבורה למשרד הדתות, בהתאם לחוק העתיקות, לאחר פרק זמן מוגבל שבו הן עברו בדיקה אנתרופולוגית. החרדים לא דרשו בדרך כלל לקבור ממצאים הנלווים לקבורה, אם כי לפני כשנתיים וחצי הם תבעו שגלוסקמאות שנחשפו בגבעה הצרפתית ייקברו עם העצמות. בסופו של דבר נקברו הגלוסקמאות בלחץ החרדים. בינואר השנה, בעקבות חוות דעת של היועץ המשפטי מיכאל בן יאיר, הנהילה רשות העתיקות נוהל מחמיר יותר, המחייב ארכיאולוגים למסור עצמות למשרד הדתות לקבורה מיד עם חשיפתן, אפילו בו ביום. הנוהל הזה קבר למעשה את החלק הארי של המחקר האנתרופולוגי הפיזי של ממצאים אנושיים בישראל.

בנסיבות אלה, קשה להאמין שיקום כאן בקרוב גוף של ארכיאולוגים חילוניים שיביע תמיכה פומבית באתרא קדישא. העימות בין ארכיאולוגים לחרדים טעון מאוד, והחוק מפשרה. ארכיאולוגים שהתראיינו לכתבה הכחישו בתוקף דמיון בין התושבים הילידים לחרדים. "בניגוד למצב בארה"ב, בישראל כל יהודי הוא יורש תרבותי של אבות-אבותיו", אומר אמיר פלדשטיין, יו"ר אגודת הארכיאולוגים.

הפרופ' אסא כשר מאוניברסיטת תל אביב רואה הקבלה מסוימת בין המצב בארה"ב למצב בישראל: "המאבק הוא בין אנשים שהאינטרס שלהם הוא לדעת עובדות לבין אנשים שיש להם יחס אל המתים ואל אבותיהם. אפשר לקיים את רצון שני הצדדים על ידי ויתורים קטנים – גם לחקור את התרבות וגם לכבד אותה ואת היחס למתים. רציתי לראות אותו דבר פה. אפשר להניח לארכיאולוגים ולאנתרופולוגים לבצע נתיחה לאחר המוות, אבל בלי לזלזל בכבוד המת".

סביבה / צפריר רינת

מכתב למשפחה שלא השתתפה

השלב החדש במחזור האשפה הביתית – מחזור הפסולת האורגנית – אמור להשלים פרויקט המתנהל בקריית טבעון שש שנים

תצלום: אלה אגרס

מתקן קומפוסט ביתי. המועצה המקומית חוסכת רבע מהוצאות הטיפול באשפה

בחודשים האחרונים התחיל שלב חדש במאמצי איסוף האשפה והמיחזור בקריית טבעון, היישוב המתקדם ביותר במחזור אשפה ביתית בארץ. מועצת קריית טבעון רכשה 300 מתקני קומפוסט ביתיים שישמשו את תושבי הקריה למחזור פסולת אורגנית, וכבר מכרה חמישים מהם לתושבים. הפסולת האורגנית מוסלקת לתוך המתקן הביתי והופכת לקומפוסט, המשמש לדישון הגינות הביתיות הרבות בקריה.

בשלב הראשון של פרויקט המחזור בקריית טבעון, לפני שש שנים, הוקמו ביישוב שש תחנות מחזור. ברבע מתושבי הקריה הביאו לתחנות את האשפה הביתית והמועצה מכרה אותה – בעיקר למפעלים פניציה ואבגיר. התוצאה הכלכלית של שלב זה היתה חיסכון של 10% בהוצאות המועצה על איסוף והטמנה של האשפה.

בשנה האחרונה הופעל שלב נוסף של איסוף אשפה לקראת מחזור – שלב ההפרדה הביתית. המועצה חילקה שקיות משני סוגים, שעליהן מצוינים סוגי החומרים שהן אמורות להכיל. שקיות מהסוג האחד אמורות להכיל חומרים המיועדים למחזור, והאחרות – את כל השאר. מכוניות של המועצה עוברות פעמיים בשבוע ואוספות את שקיות המחזור.

ראש מועצת קריית טבעון, שמואל אבוהב, אומר כרוב תושבי הקריה כבר מודות לשימוש בהפרדה הביתית. המועצה מצליחה לחסוך כרבע מהוצאות הטיפול באשפה. "פרויקט המחזור היה עלול ליצור אי סדר בפינוי האשפה אלמלא היה שיתוף פעולה מצד התושבים", אומר אבוהב. "ההצלחה שלנו מוכיחה באיזו מידה ניתן לשלב אנשים בפעילות שיכולה להיתפס כמטרד, כל זאת בעזרת יצירת אווירה נכונה ופעילות הסברה".

לשלב המעשי של המחזור בקריית טבעון קדמו פרסומים בעלון המקומי, בידע על סידורי ההפרדה הביתית, ופעולת הסברה מבית לבית. המועצה קיבלה בעקבם אחר ההשתתפות בפרויקט. ומשפחה שלא השתתפה קיבלה מכתב מהמועצה. החדירה להרגלי פינוי האשפה של משפחות אינה מלווה בהפעלת סנקציות, אומר אבוהב. "אנחנו לא מתכוונים לחייב אנשים מכוח חוק להשתתף בפרויקט ההפרדה הביתית".

השימוש במתקני קומפוסט אמור להשלים את פרויקט המחזור בקריית טבעון, לאחר שהפסולת האורגנית היא היחידה שלא מוחזרה עד היום. מחזור כמויות גדולות שלה יביא לצמצום משמעותי של כלל הפסולת שהמועצה צריכה לפנות. המועצה מתכוונת לטפל גם בגזם ובעשב המצטבר בגינות הבתים בקריית טבעון ולהפוך גם אותו לקומפוסט.

פרויקט המחזור של קריית טבעון הוא רק חלק ממאמציה של המועצה המקומית לשמור על צביונה הירוק והנקי של הקריה. קריית טבעון מתמודדת כיום עם מערכת לחצים מפנים ומחוץ, המאיימת לשנות את אופיה הכפרי. ביישוב החלו להתפתח עסקים מקומיים הפוגעים באיכות הסביבה, כמו מוסכים, נגריות ובתי מלאכה, והמועצה מעוניינת לפעול להוצאתם מאזורי המגורים.

מבחוץ מופעל על המועצה לחץ מצד גורמי תכנון ובנייה, התובעים להרחיב את הבנייה בקריה ולשנות את אופיה מבנייה צמודת קרקע לבנייה בעלת אופי עירוני יותר. "אנחנו מתנגדים לכך, כיוון שזה ישנה לגמרי את אופי הקריה", אומר אבוהב.

המועצה התנגדה גם להקמת אתר קרוואנים בשטח השיפוט של קריית טבעון. מדיניות זו אמנם עלולה ליצור דימוי אליטיסטי לקריית טבעון, אולם עד עתה לא נסוגה המועצה מכוונתה לשמור את האופי הכפרי של הקריה.

אבוהב וראשי מועצות ויישובים הסמוכים לקריית טבעון מוטרדים מההרחבה המתוכננת של אזור התעשייה בחיפה. מדובר בתוכנית להרחבת התעשייה הפטרוכימית, או לחלופין הקמתה של תחנת כוח בשטח של 1,200 דונם, הנמצא ליד ריכוז התעשייה הפטרוכימית באזור נחל קישון. שטח זה נמצא לא הרחק מקריית אתא וקריית טבעון.

במכתב ששלח ליו"ר מרכז השלטון המקומי כותב ראש עיריית קריית אתא, דוד ראם, שהקמת התעשיות תחשוף מרחב שלם לזיהומים סביבתיים חמורים. הוא מזכיר את החומרים הרעילים הרבים המיוצרים ומשונעים במפעלי התעשייה ואת זיהום האוויר הקשה שגרמו תעשיות אלה באזור חיפה. ראשי המועצות באזור, וביניהם גם ראשי מועצת קריית טבעון ונשר, מתכוונים לנהל מאבק לעצירת התוכניות להרחבת אזור התעשייה.

מצבי לחץ

המקום שבו ממששים את המלנכוליה

וול סטריט ג'ורנל

בכל שנה מתאבדים לפחות ארבעה מתושבי הכפר אסוטהאלום – נתון עגום אפילו בהונגריה, ששיעור ההתאבדות בה הוא מהגבוהים בעולם

בבית הקברות של אסוטהאלום, כפר ערפילי מבודד בהונגריה, שוטט הרופא דלגרו אולואה בין קברים מקושטים בפרחים מלאכותיים. "זה בלה הקר", אמר והצביע על מצבת אבן. "הוא השליך את עצמו לבאר ב-1987. שם קבור יאנוש. הוא תלה את עצמו. וכאן ורוניקה – היא לקחה מנת יתר של גלולות".

ד"ר אולואה, פסיכיאטר המנהל את המרפאה המקומית יחד עם אשתו, יודע כי התאבדות אורבת לפתחם של תושבי הכפר החקלאי הזה. אחת לחודש נעשה ניסיון התאבדות בקהילה מצטמקת זו, המונה 4,000 בני אדם, ובכל שנה מצליחים בכך ארבעה או חמישה בני אדם. זה מחיר דמים גבוה במיוחד אפילו בהונגריה, מדינה ששיעור ההתאבדות בה בעשרים השנים האחרונות הוא מן הגבוהים בעולם. יישוב זה, השוכן כ-60 קילומטר מדרום לבודפשט, הוא אולי בירת ההתאבדות של העולם.

"אומרים שאנחנו מקוללים, שאלוהים לא אוהב אותנו", אמר אולואה, "כמה אנשים מכנים את הדרך שמובילה לכאן 'הדרך הצרה לבית המקולל'. אבל זה אינו כפר של אנשים מקוללים או קשי יום במיוחד. אף ששיעור ההתאבדות בקרבם גבוה פי שניים ויותר מהשיעור הארצי, התושבים המקומיים אינם שונים בהרבה מהונגרים אחרים. כולם בני מסורת חברתית ותרבותית בת מאות שנים, המקבלת התאבדות ולעתים אף מכבדת אותה. אנשים אומרים שכך היו פני הדברים מאז ומעולם.

"כאשר הם אינם יכולים לשאת עוד את המצב, הם תולים את עצמם, חותכים את ורידי ידיהם או בולעים חומרי הדברה, כפי שעשו אבותיהם וסביהם", אמר הרופא. תושב מקומי ניסה, לדבריו, את כל שלוש השיטות בערב אחד.

בכל שנה נרשמים בהונגריה, המונה כ-10.5 מיליון תושבים, כ-4,000 מקרי התאבדות. אפילו מבקרים במדינה מתקשים להימנע מתחושת הקדרות, ובאזורים השטוחים של הפוסטה, הערבה האגרית של הונגריה, אפשר ממש למשש את המלנכוליה. הבתים הקטנים אפלים ומוגפים; תושבים מקומיים משרכים את דרכם הביתה, מתנודדים מתנועת האוטובוס שלרבים היא הקשר היחיד עם העולם החיצון. הרחוב הראשי מפנה את מקומו לשבילי עפר המתפתלים מעל שדות צחיחים וקפואים. ערפל אפור רדום מסתיר את האופק.

רבים מאלו המנסים להתאבד, אמר אולואה, הם איכרים זקנים כמו פרנץ נאגי, החי בקצה דרך עפר, שמכונית יכולה לעבור בה רק בקושי. ביתו נסדק ואין לו מים זורמים. בשירותים שבחוץ תלויה דלת עץ חבוטה. כלב כבול לעץ מיילל. "הבן היחיד שלי מת מסרטן, ואז מתה אשתי", אמר נאגי, ועיניו הכחולות הבהירות נמלאו דמעות. פניו אדומים ונפוחים. בשנה שעברה הוא ניסה, אמר, לבלוע כתריסר גלולות הרגעה.

אולואה אמר, שנאגי ניצל הודות לביקור הלא צפוי של שכן, וכעת אפשר לראות את ניסיון ההתאבדות שלו כפי שאכן היה – קריאה לעזרה. לאחרים שיחק המזל פחות. רבים בגוף שומם זה חיים לבדם בייסורים שקטים. כמעט לאיש אין טלפון, והשכנים רחוקים זה מזה.

בכל יום באים תושבים מקומיים רבים למרפאה של אולואה ומחפשים ניחומים. הם מכורים לאלכוהול או לסמים, או שיש להם בעיות משפחתיות כמו גירושין, מותו של ילד או צרות כספיות. אבל הם אינם מדברים בכנות, ואינם מאמינים שאפשר להילחם בדיכאון או להשתלט עליו.

ההונגרים לומדים מילדות, שרבים מגיבורי ארצם בחרו בהתאבדות. הרוזן אישטוואן סצ'ני, שנלחם בפיאודליזם ובנה את הגשר הראשון על הנהר דנובה, ירה בראשו. אחד המשוררים האהובים ביותר בהונגריה, אטילה יוז'ף, הטיל עצמו על מסילת רכבת. ב-1941 ירה בעצמו ראש הממשלה פאל טלקי.

בשנות השלושים נטען, כי השיר "יום ראשון הקודר" הוא האשם בגל ההתאבדויות. השיר, שחובר בידי כותב הונגרי והפך לפופולרי בביצועה של בילי הולידיי, מפאר את המוות במלים של אבל, המתמסרות לרוח נכאה: "פרחים לבנים קטנים לא יחכו לך/ לא במקום שאליו לקחה אותך כרכרת היגון השחורה./ למלאכים אין שום כוונה להחזיר אותך אי פעם/ האם היו כועסים לו חשבתי להצטרף אלייך?"

"כאשר הם אינם יכולים לשאת עוד את המצב הם תולים את עצמם, חותכים את ורידי ידיהם או בולעים חומרי הדברה, כפי שעשו אבותיהם וסביהם", אומר הרופא המקומי. לדבריו, אחד התושבים ניסה את כל שלוש השיטות באותו ערב

השיר הפך ל"המנון הלאומי של המתאבדים ההונגרים", אמר המחזאי ההונגרי פטר מולר, שכתב דרמה פופולרית על מורשת השיר. בשנות החמישים אסרה המפלגה הקומוניסטית להשמיע את "יום ראשון הקודר", בהסבירה כי הוא "פסימי מדי". מאוחר יותר התאבד גם מחברו.

לא כבר מתה מלכת יופי בשנות העשרה שלה, לאחר שלקחה מנת יתר של גלולות שבהן השתמש אביה לטיפול במחלת הלב שלו. מותה זכה לתשומת לב כה רבה בתקשורת, עד כי ראו אותו כמקור חיקוי להתאבדויות שאירעו אחר כך. לפחות צעיר אחד ניסה להתאבד על קברה.

על פי הנתונים הסטטיסטיים של ארגון הבריאות העולמי, הונגריה היא המדינה שנרשם בה שיעור ההתאבדויות הגבוה בעולם משנות השבעים המוקדמות ועד 1993. באותה שנה נרשמו שיעורי התאבדות גבוהים יותר ברוסיה ובמדינות הבלטיות. הלשכה הסטטיסטית הארצית בהונגריה דיווחה ב-'93 על 36 התאבדויות ל-10,000 נפש – שיעור גבוה פי שלושה מברומניה השכנה.

הפסיכיאטרית ד"ר ביאטה סמשוארי, אחת מחוקרי ההתאבדות בהונגריה, שמספרם כתריסר בלבד, אינה מאמינה שהנטייה להרס עצמי היא גנטית. "זו התנהגות נרכשת", אמרה סמשוארי, מנהלת מרכז למניעת התאבדויות בבית החולים האוניברסיטאי בסגד. אבל היא ציינה ששיעורי התאבדות בקרב הונגרים אתניים ברומניה ובקרב מהגרים המרחיקים עד קנדה ואוסטרליה עולים בדרך כלל על הממוצע הארצי במדינות אלה.

סמשוארי עובדת במשרד קטן הצפוף, עמוס ספרים וניירות, עד כי אין מקום לזוז בו, שלא לדבר על מתן ייעוץ לאדם במשבר. בפרוזדור בחוץ מתחלפים הממתינים בישיבה על כיסאות הפלסטיק המעטים: אם ובן ששמת אחיו ואביו התאבדו, אשה בגיל העמידה שראתה את כל הגברים במשפחה הורגים את עצמם, וילד בן 14 שניסה להתאבד לאחר שראה את התאבדות אמו. "דיבורים על מוות והתאבדות הם טאבו", אמרה סמשוארי, "אבל חולים שלי המצליחים לעבור את המכשול הזה אומרים שהם שמחים לדבר על כך, לראשונה בחייהם".

אולואה הסכים שקשה לשנות גישות טבועות. אבל הוא תולה את תקוותו בעתיד. הוא מבקר בבתי ספר ומשוחח עם צעירים על התמודדות עם מצבי לחץ ודיכאון. הוא מפר את השתיקה הקטלנית על התאבדות בגיל מוקדם.

באופטימיות הזהירה הוא אומר: "אולי בתוך עשר שנים נראה דור חדש, הנוהג בצורה שונה".

לפרסום במדור
מודעות משפטיות ומכרזים
אנא התקשרו 03-5121112/3/4

הבימה התיאטרון הלאומי 03-296071

הקאמרי של תל-אביב 03-5233335

התיאטרון העירוני חיפה 04-620670

תיאטרון באר שבע 07-238278

בית ליסין 03-6916653

האופרה הישראלית-ת"א 03-6927777

03-5182812

מקהלת לירדן זכתה במקום הראשון בתחרות מקהלות בהונגריה

מקהלת הנערות לירדן מהרצליה, בני־צוחה של רונית שפירא, זכתה במקום ראשון בתחרות הבינלאומית הגדולה למ־קהלות, שהסתיימה לפני כשבוע בבודפשט, הונגריה. בתחרות השתתפו יותר משישים מקהלות מרחבי העולם, ומקהלת לירדן זכ־תה בקטגוריה האמצעית, עד גיל 19, בשותף עם מקהלה שוודית. בטקס הסיום, שבו שרו המקהלות הזוכות משלוש קטגו־ריות הגיל, הכריז ראש המשלחת הפינית בצעד חריג על הענקת מלגה מיוחדת למ־קהלת לירדן, כדי לאפשר לה להגיע לפס־טיבל המקהלות הבינלאומי בפינלנד בשנה הבאה. לירדן היא היחידה שזכתה בהזמנה מעין זו מבין כל המקהלות שהשתתפו.

בתחרות שרה המקהלה, הכוללת 27 תל־מידות בנות תשע עד 19, יצירות בחמש שפות: מדריגל של פלסטרינה, יצירה של דבוז'ק, ספיריטואל כושי ואת היצירה "לכל זמן", שהלחין מנחם ויזנברג במיוחד ללי־רדן. בטקס הסיום נוספו גם "אהבת הדסה" של עובדיה טוביה ושיר בהונגרית של באר־דוש. זכייתה של לירדן במקום הראשון משלימה הישגים נוספים שלה בשנים האח־רונות, בהם מקום שלישי בתחרות בינלא־מית בוויילס ומקום שני בתחרות המקהלות בארץ בשנה שעברה.

נעם בן זאב

גלריה

התעמלות בוקר

1. מה קרה לוויליאם שקספיר ולמיגל דה סרוונטס היום לפני 379 שנים?
2. מי טבע את המונח "המפץ הגדול"?

(התשובות בעמ' ב7)

הקשר עוד יתחדש, בעזרת השם

למנצח דניאל אורן יש הרבה ביקורת על האופרה הישראלית, והבעיה העיקרית, הוא אומר, היא ש"חושבים שם בקטן". הוא מודה שהקרע בינו לבין העשייה המוסיקלית בישראל התחיל בטעות שלו עצמו, ובכל זאת מאמין שיום אחד ינהל בארץ את האופרה

מאת חיים הנדוורקר

ניו יורק

כשדניאל אורן, המנצח הישראלי, ני־צח לפני כחודש – לראשונה בקריי־רה שלו – במטרופוליטן אופרה בניו יורק, היתה לו בעיה. "טוסקה" שלו, עם לוצ'יאנו פאווארוטי בסולו, ריגשה את הקהל, ולאחריה אף פנו אליו אנשי המטרו־פוליטן כדי לתכנן המשך הופעות משות־פות, אבל ההופעה היתה בצהרי השבת. אורן, שומר מצוות, אומר שככל שמעמדו מתחזק הוא מרשה לעצמו להזיז מדי פעם הופעות כדי לא לנצח בשבת, אבל "לא תמיד זה עובד".

עם זאת, הוא מספר שהעניין הזה כבר הפך לשגרה. "מיום שזכיתי בתחרות הניצוח על שם קראיאן אני נתקל בבעיה. פנו אלי מהתזמורות הגדולות ביותר והיו לי הצעות להופיע ביום שישי. התייעצתי עם קראיאן – שהוא כמובן לא היה האיש המתאים להת־ייעץ אתו, לא מבחינה הלכתית ולא מבחי־נת עברו – וגם עם הרב האורתודוקסי של ברלין. הבנתי, שכדי לזכות בקריירה בינ־לאומית עלי לנצח, לדאבוני, כמה פעמים בשנה בערבי שבת ובשבתות. אני משתדל שלא לחלל את השבת, אבל מצד שני לא מצאתי שום נוסחת פלא להתגבר על המו־קש הזה".

פניית המטרופוליטן, בית האופרה הנ־חשב לאחד הטובים בעולם, היתה איפוא הצעה שאי אפשר לסרב לה. "צורת העבודה במטרופוליטן שונה מכל תיאטרון אחר, ומו־טב שיבואו לכאן אנשי האופרה הישראלית וילמדו איך צריך לעבוד. יש כאן מנגנון אדיר ומשומן, שיודע איך לקרב מאות אל־פים לאופרה, הם מעלים שבע הופעות בש־בוע. זה דבר מדהים. חוץ מבית האופרה של וינה, אין בית אופרה בעולם שעובד בקצב שכזה. מדי שנה בשנה מעלים ארבע הפקות חדשות, ושאר ההופעות הן מרפרטואר. גם התזמורת של האופרה התפתחה מאוד בש־נים האחרונות, תודות למנצח ג'יימס לוויין שעובד כבר 15 שנה עם האופרה. הם הגיעו לרמה כזו, שהתזמורת יכולה לנגן אופרה מהרפרטואר כמעט בלי חזרות – ולזה דרושה רמה מאוד גבוהה של מוסיקאים. לדעתי, תזמורת המטרופוליטן היא התזמו־רת הטובה בעולם לאופרות.

אורן מופיע כאן לאחר שניצח בדצמבר, בהצלחה רבה, על "נבוקו" בישראל, ולפיכך הוא נדרש להשוואות. "הבעיה", הוא אומר, "שבאופרה הישראלית חושבים בקטן, ולכן הכל חייב להיראות ככה. "נבוקו" שהעלינו בארץ היה יוצא דופן מכל הבחינות. בדרך כלל באופרה הישראלית הזמרים בדרגה ד', המנצחים בדרגה ה' והבמאים בדרגה ו'".

אתה שוכח שהאמצעים העומדים לרשות האופרה בארץ הם מוגבלים.

"לא הכל תלוי בכסף. נכון יותר לתת פחות כמות ויותר איכות. הקהל יעריך חמש הופעות ברמה גבוהה, עם הזמרים הכי טו־בים, במאים כמו פיצ'ולי ופרדריך גץ ומנצחים ברמה א' – מאשר עשר הפקות עם זמרים לא ידועים ולא טובים. יגידו מה שיגידו, הקהל בארץ הוא בעל רמה תרבותית גבוהה. הצו־פים, כולל הצעירים, יודעים מהו ביצוע טוב. הם נוסעים לחו"ל, לזלצבורג ולווינה, ואי אפשר לתת להם זבל".

לא כבר פורסם כי אורן הוא מועמד של רוני מילוא לניהול האופרה. הוא מאשר שנ־פגש עם מילוא פעמיים. "בפעם השנייה הוא רק שאל אם בעתיד אהיה מוכן לשתף פעו־לה עם האופרה הישראלית, והשבתי לו שלא אוכל לסרב להצעה כזאת, מפני ראש העירייה של עיר הולדתי. לא יהיה קל להק־דיש לעניין ארבעה־חמישה חודשים בשנה, ואצטרך לסרב להופעות בבתי אופרה רבים. אך מצד שני, אם ייווצר מצב שיאפשר להק־פיץ את האופרה בשתי כיתות ולהשוות או־תה לרמה של האופרות הגדולות בעולם – זה יהיה מאוד מעניין מבחינתי. אחרי אותה שיחה קראתי בעיתונים שאני המועמד של מילוא לניהול האופרה, והתקבל הרושם שאני בא לנהל את האופרה הישראלית מחר. בסך הכל זאת היתה ארוחת צהריים שדנו בה בקונצפציה".

מדוע נמנעת מלהופיע עם האופרה בימיה הראשונים באולם נגה?

לא היה מקום מבחינתי להופיע בנגה. זו היתה הרצה של התזמורת, והאולם לא התאים לאופרה. הוא היה אולם קלנוע ונשאר אולם קלנוע.

בעצם, אתה מבקר את האופרה היש־ראלית שאתה לא מכיר אותה מספיק.

לא צריך להיות שלוש שנים עם האופרה כדי להבין מה קורה שם. מספיקות שלוש־ארבע דקות. כששומעים את האופרה הישראלית מבינים מיד שלא מדובר בבית מדרגה א'.

אתה רוצה לומר שאורי עופר לא היה האדם הנכון לנהל את האופרה?

אני לא רוצה להתייחס לשמות. אבל מי שצריך לנהל את האופרה זה אדם שמכיר אופרה, וגם תיאטרון. האיש יכול להיות מוסיקאי, מלחין ואפילו זמר. קח לדוגמה את פלסידו דומינגו, שמנצח על האופרה של לוס אנג'לס והחל ב־1996 ינצח גם על זו של וואשינגטון. לא משנה מה בדיוק התחום שלו, אבל הוא חייב להיות מוסיקאי.

מה דעתך על הטענות נגד של־מה להט בדבר אי סדרים בבניית המשכן לאמנויות?

לצ'יץ' היו חלומות גדולים. הוא עשה המון למען תל אביב כשהחליט לבנות את בית האופרה, ובכך דמה למאיר דיזנגוף, שהביא את טוסקני־ני לנצח על תזמורת בעיר של חו־לות ובלי אולם מתאים. זהו בית חשוב, עם כל הביקורת על הארכיט־קטורה. הבעיה הגדולה היא שעכשיו יש בניין וצריך למלא אותו בתוכן. במצב היום, הבניין לא מצדיק את ההוצאה סביבו. במצב הנוכחי של האופרה הישראלית מוטב היה לה להישאר בנגה. ובכל זאת, נעשתה טעות אחת. לאולם המטרופוליטן נכנסים 4,500 צופים, וזו הכנסה של 600 אלף דולר בערב. לא היתה סי־בה שאולם האופרה בתל אביב לא יהיה גדול יותר. היו מוכרים גם 3,000 מושבים בתל אביב אם האו־פרה היתה באיכות גבוהה. עובדה, ב"נבוקו" עשו 12 הופעות ונשארו בחוץ אלפי אנשים בלי כרטיסים. עכשיו רוצים לעשות עוד 12 הופ־עות, את זה הם יעשו כבר בלעדי.

למה?

כי אין לי שום עניין בכך. אני מעדיף להשאיר את הקהל בתחושה של טעם לעוד. הצעתי לאופרה הישראלית להעלות הפקה גדולה של "ריגו־לטו", אבל הם מעדיפים עוד 12 "נבוקו". לאו נוצ'י כל כך התלהב מהביקור שלו ביש־ראל, ודיבר עם האמרגן שלו, שהפיק את קונצרט שלושת הטנורים ברומא. רצינו לש־לב את ישראל בפרויקט שיימשך חמש שנים, של הקלטות עם סוני וקיום הופעות גאלה בישראל של "נבוקו", "ריגולטו", "הס־פר מסוויליה", "דון קרלוס" ו"אל טרובטו־רה". תשובתה של האופרה הישראלית היתה שלילית.

האם אתה מאמין שתמונה בסופו של דבר למנהל האופרה הישראלית?

זה לא יכול לקרות מחר וזה לא חייב לקרות בעוד חודש, אולי רק בעוד כמה שנים, אבל אני מאמין שזה יקרה. אני מאמין שרוני מילוא באמת חושב להכניס שינוי משמעותי במצבו של בית האופרה הישרא־לי.

ובכל זאת, נראה שהקשר שלך עם יש־ראל השתבש.

בשדה האופרה לא היה לי מה לחפש בישראל עד לפני חמישה חודשים. מה שק־רה באולם נגה לא היה רציני. הקשר שלי עם ישראל התפספס כי היתה לי התקלות עם הפילהרמונית לפני כמה שנים. הייתי אמור לנצח על יצירה ישראלית וסירבתי לבצע אותה ברגע האחרון כי לא התרשמתי ממנה. אני אפילו לא זוכר את שמה. אבל עשיתי טעות, וסירבתי לנצח עליה ברגע האחרון. זאת לא היתה התנהגות נכונה מצדי. אז הקשר נותק, ובעזרת השם הוא עוד יתחדש. דיברנו שוב כאשר באתי לביקור בארץ בד־צמבר. ב־1998, ולדאבוני זה כל כך רחוק, אנצח על "סימון בוקנגרה" של ורדי. חשבנו לעשות זאת ב־1997 אבל לא הצלחנו למ־צוא זמרים גדולים.

דניאל אורן: בדרך כלל באופרה הישראלית הזמרים בדרגה ד', המנצחים בדרגה ה' והבמאים בדרגה ו'. "נבוקו" היה יוצא דופן

פרס ראשון לאלכס לבג'וף מצרפת בסימפוזיון "אבן בגליל"

אלכס לבג'וף מצרפת זכה בפרס הראשון על פסלו "שלושה צדדים" ב"אבן בגליל", סימפוזיון פיסול שנערך במעלות בחול המועד. במקום השני זכה ג'ואאו אנטונו מפורטוגל ובמקום השלישי זכו הפסלים של שלמה שוורצברג בישראל ואנטונלה סירזו מאיטליה. בראש ועדת השיפוט עמד הפסל רפי נביא. המארגנים מסרו שבאירוע, שהסתיים ביום רביעי, ביקרו כ־50 אלף איש.

"ספר הזהב" ליהודית קציר. יהודית קציר והוצאת הספרייה החדשה זכו בפרס "ספר הזהב" מטעם התאחדות הוצאות הספרים בישראל על מכירה של יותר מ־20 אלף עותקים של הספר "למאטיס יש את השמש בבטן" בתוך שלושה שבועות. טקס הענקת הפרס ייערך ב־12 במאי בתל אביב.

מסלול חדש למימון הפקות טלוויזיה. מסלול מיוחד למימון הפקות טלוויזיה נפתח בשילוב הקרן החדשה לטלוויזיה וקולנוע בהנהלת אורנה בן דור וזכיינית ערוץ 2, טלעד. לדברי מנהל התוכניות של טלעד, אילן רהפריה, למי שייבחר מובטחת השקעה של טלעד שתעמוד על כמעט 100% מהתקציב. טלעד מתחייבת לתמוך בשבעה סרטי תעודה בשנה ובחמש דרמות, בתקציב של מאות אלפי דולרים.

חודש התרבות הערבית. בתאריכים 20 במאי עד 10 ביוני יקיים "בית הגפן" בחיפה את חודש התרבות והספר הערבי, שעומד השנה בסימן השלום, וישתתפו בו אמנים ואנשי תקשורת מארצות ערב ומהרשות הפלסטינית. בין האירועים המתוכננים: תחרות נגינה בעוד, שבמסגרתה יתארחו נגני העוד סמיר אלקאורי ממצרים וסהר התר מירדן; ומפגש פסלים יהודים וערבים בכפר כאוכב.

"חיים שכאלה" עם מאיר עמית. התוכנית "חיים שכאלה" שתשודר במוצאי יום העצמאות, 4 במאי, תארח את אלוף (מיל') מאיר עמית, לשעבר ראש המוסד, ראש אמ"ן, ראש אגף מבצעים בצה"ל, מנכ"ל כור, ממקימי ד"ש, שר התחבורה והתקשורת ומיוזמי פרויקט הלוויין "עמוס", ששוגר לחלל השנה. התוכ־נית תשודר בשני המשכים. עורך ומפיק: עמוס אטינגר.

טורקיה שוקלת להגיש תביעה נוספת נגד הסופר יאסר כמאל

שלטונות טורקיה שוקלים להגיש תבי־עה נוספת נגד הסופר יאסר כמאל, בעקבות ביקורת שמתח על מדיניות טורקיה כלפי הכורדים במאמר שפורסם בכתב העת הגר־מני "דר שפיגל", כך מסר עורך דינו. כמאל, שהוזכר לא אחת כמועמד לפרס נובל לספרות, האשים במאמר את טורקיה בניהול "מסע של שקרים" כדי להצדיק את מה שכינה "דיכוי המיעוט הכורדי".

כמאל האשם כבר בבדלנות בעוון פר־סום המאמר הזה, ובהגזענות בעוון פרסום מאמר דומה בספר על חופש הביטוי.

תובע מאיסטנבול חקר את כמאל ביום רביעי שעבר, וייתכן שיואשם ב"העלבת הרפובליקה הטורקית".

אם יימצא אשם, מאפשר החוק הטורקי הנוקשה נגד מתיחת ביקורת על הממשל ומוסדותיו לדון אותו למאסר של שנה עד שש שנים.

רויטרס (אנקרה)

הצעת היום / נירה רוסו

פסטה עם צימוקי זיתים

צימוקי הזיתים, המוצר החדש והמ־להיב מבית סגל הם פשוט מאותם כאו־לים שכשלין יצירתי מביט בהם, פוער פה ושואל איך לא חשבו על זה קודם. את הזיתים מגלענים, מיבשים עד שבשרם נעשה נגיס תפלא, וכובשים בשמן זית כתהכל, חריף במקצת, ואפילו מתקתק.

האמת? הנפלא ביותר הוא לאכול או־תם עם כפית, אבל אצלנו במטבח הם הצטרפו מיד לפסטה. האמינו לי, אין צורך כמעט בכלום. רק בשתי עגבניות קלופות ובשלות, ובחופן צימוקי ענבים, כי הזיתים הטמונים בפסטה מוסיפים מרקם מענג.

חומרים:

- 500 גרם פסטה איטלקית, "סלילים" או "צינורות"
- 1 צנצנת צימוקי זיתים
- 2 עגבניות בשלות
- ¼ כוס צימוקי ענבים
- מלח ופלפל לפי הטעם

הכנה:

1. מרתיחים 2 ליטר מים, ומבשלים בהם את הפסטה 4 דקות. לא יותר.
2. מחממים במחבת גדולה את כל הזיתים מן הצנצנת בתוספת ¼ כוס משמן השימור, ואת הצימוקים.
3. קולפים את העגבניות, חותכים לקוביות ומוסיפים למחבת עם הזיתים.
4. מסננים את הפסטה, מעבירים למ־חבת עם הזיתים. לפני שמהשים – בוז־קים מלח על הפסטה, ואז מתבלים תוך כדי ערבוב 5 דקות.
5. טועמים, מתקנים תיבול בהתאם ומגישים חם – ומיד. אפשר לבזוק פרמ־זן.

הצד האפל של הירח

"רישומי פחם" – מאיר אריאל. מאיר אריאל: שי־רה, גיטרה, קלידים; דורון פיקר: אקורדיאון וקלי־דים; קרני פוסטל: צ'לו. הפקה מוסיקלית: מאיר אריאל, אריאל הוצאות

עברי

גידי אביבי

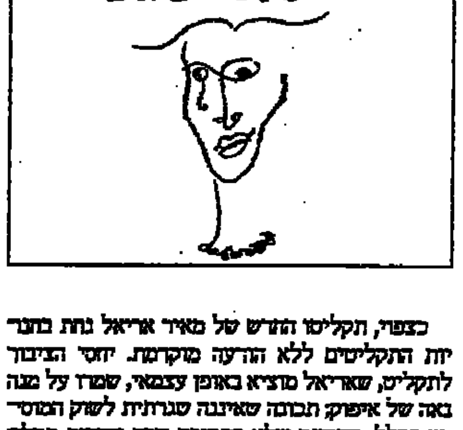

כצפוי, תקליטו החדש של מאיר אריאל נחת בחנו־יות התקליטים ללא הודעה מוקדמת. יחסי הציבור לתקליט, שאריאל מוציא באופן עצמאי, שמרו על מנה באה של איפוק; תכונה שאיננה שגרתית לשוק המוסי־קה בכלל, ובוודאי שלא בתקופה שבה עשרות תקלי־טים מתחרים בקולניות זה בזה על תפקיד המתנה המשפחתית לחג. בחוש מידה ראוי לשבח התארח אריאל לפני כמה שבועות אצל קובי מידן ב"משמרת לילה" ובדרכו הפתלתלה הודיע שתקליט בדרך, וגם הסביר מדוע אינו מתכוון לקדם את מכירותיו. עכשיו הוא כאן בשוק, והבשורה על פי אריאל שזורה כפתגם: החיים קשים ומרים, הצחוק היחיד שמצטלצל ברקע שייך לגודל.

תקליטו הקודם של אריאל, "זרעי קיץ", היה החייכ־ני שבין תקליטיו: ההפקה המלוטשת, האחידה, של שלום חנוך ליטפה את קולו של אריאל; המוסיקה רמזה על מרחבים של אפשרויות חדשות, גם כאשר המלים סירבו להתחייב לתחושה מורפת של אופטימיות. קולו הקודר של אריאל מעולם לא נשמע אופטימי במיוחד, אבל בתקליטו הקודם נדמה היה שהוא נוטה חסד לגיטוריה. גם כאשר סיפרו על זיכרונות לא נעימים או על מצבים קשים, היו השירים של "זרעי קיץ" פתוחים לאפשרות של חוויות ורגשות חדשים, לכמיהות ותשו־קות שאולי יתממשו, לאמונה בסיסית בחירות לפעול, לגלות, להשתנות.

שירי "רישומי פחם" נכתבו בזמן שבו נוצרו שירי "זרעי קיץ", אבל העולם שהם מציירים קודר יותר. אחרי החוויה הקיצית, השמשית, של התקליט הקודם, עתה אנחנו מוזמנים לחוויה אופטימית כמו הלוויה חורפית: האור שהציף את התקליט הקודם מתחלף בצד האפל של הירח. במקום הליווי המוסיקלי הצבעוני, המלודי של יוסי פיין, רוני פטרסון, ערן שבי ובמיוחד של משה לוי, מופיעים כאן ברקע האקורדיון העצבובי של דורון פיקר והצ'לו העגמומי של קרני פוסטל. בנוסף לשירה, אחראי הפעם אריאל גם לנגינה ברוב הכלים ולהפקה המוסיקלית הספרטנית. זאת המסיבה שלו, והוא יבכה (או יהיה מריר) אם מתחשק לו.

מה כבר אפשר לצפות מתקליט שהטקסטים שלו מוצאים השראה ב־"1984" של ג'ורג' אורוול, בספר דניאל, ב"זמנים מודרניים" של צ'רלי צ'פלין, בספר שמות ובמסכת גיטין מהתלמוד הבבלי? ללא סנטימנ־טליות זולה, ללא מלודרמות מודישות, טווה קולו היבש של מאיר אריאל עולם נטול תקווה: החופש לבחור או לפעול, היכולת לאהוב או להיות נאהבים, הם כאן לא יותר מאשליות או משאלות נעורים, שהחיים מוצאים דרכים מגוונות למנוע, לבטל או להפר. ככתוב לא חסרות לאריאל מלים, אבל העושר המילולי שלו אינו מנסה כאן לייפות את המציאות שהמלים מתארות.

בשיר היפה בתקליט "סיאוחתו אעפעס מספר 3" מציע אריאל עצה משלו למוכים ולמושפלים, לגבר שמהרהר בהתאבדות, לבעל שחזר הביתה עמום וקו־דר, לאב ששב אלים ושיכור אל ילדיו. "הואיל וזה לא יועיל ממילא, נסה לחשוב על מישהו ברגעים האלה", שר אריאל, מוסיף "האמן לי, האמן לי". אבל הנכונות של אריאל לתאר אמפתיה רגשית, אחווה אנושית, אינה נמשכת זמן רב. קולו, שנשמע מלודי לרגע, שב לתיאור יובשני של המצב. הליווי של הגיטרה והצ'לו, שיוצרים יחד שילוב רגיש ומעודן, נחתך באקורד פתאומי. בסוף השיר לא ברור למי יש כאן להאמין, או לשם מה.

היה בעיתון

טרנטינו ו"איי־אר". קוונטין טרנטינו יביים את הפרק הלפני אחרון בעונה הנוכחית (המשודרת בארצות הברית) של "איי־אר". מה שמעורר את השאלה לאן הוא ייקח את תיאורי המטופלים והטיפולים, המציאותיים עד בחילה גם כך.

העור של פצ'ינו. הזמן: צהרי היום. המ־קום: תחנת אוטובוס באמצע מנהטן. הסצינה: לאל פצ'ינו, שבא היישר מצילומי "City Hall" בניו יורק, אין הכסף הק־טן המדויק הדרוש לנסי־עה. והצלה: תושבת מקומית. "הבחור הנבוך והלא־כל־כך־יפה הזה, שחשבתי שהוא תייר, שאל אותי אם יש לי עו־דף מדולר", שיחזרה עו־ברת האורח את האירוע ב"אנטרטיינמנט ויקלי". "נתתי לו חמישה מטבעות של רבע דולר, אבל הוא החזיר אחד, כי כבר היה לו". מתי הבינה שהיא מדברת עם פצ'ינו? "אי אפשר היה לטעות ברגע שהוא חייך. היה לו החיוך המהמם ביותר, אבל העור שלו מאוד גרוע. יש לו קמטים וחטטים גדולים והוא ממש זקוק למתיחת עפעפיים".

"מגאדת" לעזרתך. דייב מוסטיין, הסולן של "מגאדת" (שתופיע בסינרמה בתל אביב בסוף השבוע), נחלץ לעזרה כשצריך אותו. מישהו סיפר לו שמעריצה בת ויולנדית של הלהקה, שמתכתבת באופן קבוע בדואר האלקטרוני עם מעריצים אחרים תחת הכינוי ויקסן, הכריזה התאבדות באחד ממסריה. מוסטיין התקשר. "ההורים שלה דרשו ממנה למצוא עבודה", סיפר ל"פיפל", "ומשנאלצה לעזוב את בית הספר כדי להחזיק בה, זה לא מצא חן בעיניהם והם זרקו אותה מהבית. אמרתי לה, לכי לטייל קצת, תנוחי, תירגעי. אני אהיה אתך ברוחך. גם אם לאף אחד אחר לא אכפת, לי אכפת". זה עזר. "היא שלחה לי מסר בדואר אלקטרוני כמה שבועות אחר כך: היא חזרה הביתה והדברים הסתדרו".

ג'וני דפ ולהקתו. השחקן ג'וני דפ החליט להיות גם רוקר. הוא ולהקתו "פי" יוציאו הקיץ את אלבום הבכורה שלהם, שעדיין אין לו שם. ב"פי" חברים גם גיבי היינס וביל קרטר מ"באטהול סרפר", סטיב ג'ונס שהיה ב"סקס פיסטולס" ופלי מ"רד הוט צ'ילי פפרס". "אנשים שוכחים שג'וני היה מוסיקאי מוזמן הרבה לפני רחוב ג'אמפ", מגן עליו קרטר. צפוי ביצוע מחודש ל"Dancing Queen" של "אבבא".

★ **רביעיית אלבן ברג**
יום ו' 5.5.95, 16:00
היידן – רביעייה אופ. 76 מס. 3
בריטן – רביעייה מס. 3
בטהובן – רביעייה אופ. 130
(עם "הפוגה הגדולה" אופ. 133)
קונצרט נוסף:
פסטיבל בית שאן, שבת 6.5.95, 20:30

★ **איוו פוגורליץ'**
יום א' מוצאי שבועות 4.6.95, 21:00
מוסורגסקי – "תמונות בתערוכה"
שופן – פרלוד בדו דיאז מינור אופ. 45,
ארבעה סקרצי: בסי מינור,
בסי במול מינור,
בדו דיאז מינור, במי מאז'ור

כרטיסים בקופת המשכן
שד' שאול המלך 19, ת"א.
טל. 03-6927777
האכסדרה הפתוחה–
האכסדרה הראשית של המשכן,
פתוחה כל יום
מ־10.00 בבוקר ועד 01:00 בלילה.
סדרת "מוסיקאים גדולים במשכן" בשיתוף עם אורטיס

هكذا من الأصل

גלריה

מוסיקה 1994-95

◀ מוצ"ש 29 באפריל 1995 בשעה 21.00
ענת אפרתי – סופרן; עדנה פרוחניק – אלט;
מנחם ויזנברג – פסנתר;
רגר–דואטים לסופרן אלט ופסנתר
שוברט, שומאן, וולף–מינון (4 שירים)
ברהמס–4 דואטים לסופרן אלט ופסנתר
דה פאליה–7 שירים ספרדיים
שירים ישראליים בעיבודו של מנחם ויזנברג

◀ מוצ"ש 6 במאי 1995 בשעה 21.00
שלישיית שוסטקוביץ (צרפת)
מיכאל בזוורקני – כינור; מישה כץ – צ'לו;
גרגורי גרוזמן – פסנתר;
היידן–טריו בסול מז'ור
ארנסקי–טריו ברה מינור אופ' 32
שוסטקוביץ–טריו מס' 2 אופ' 67
הכרטיסים בקופת המוזיאון שד' שאול המלך 27 ת"א

מוזיאון תל אביב לאמנות
TEL AVIV MUSEUM OF ART
שד' שאול המלך 27, ת"א, טל. 03-6961297

עיצוב / אריה ברקוביץ

תרגיל בעיצוב אור

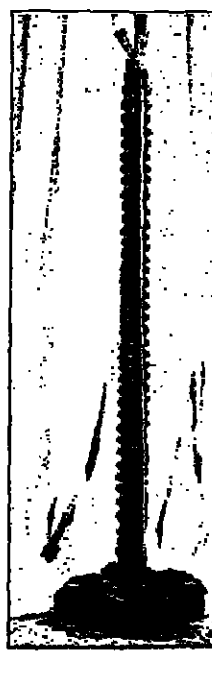

במסגרת הפרויקטים לעיצוב במרכז לחינוך טכנולוגי בחולון נוצר קשר עם הסטודיו לתכנון תאורה של נועה לב אסף שתם, וכך התאפשר להציג את תוצאות התרגיל בעיצוב גופי תאורה לקהל הרחב. התרגיל מאפשר הצצה לעולם סטודנטיאלי נטול לחצי־שוק, המתלבט בבעיות עיצוב נטו, מפליג על גלי הדמיון ויוצר מוצרים לא שגרתיים.

מטרת הפרויקט, בהנחיית חביבה לבקוביץ, הוגדרה כעיצוב "גופי תאורה לשימוש ביתי", מתוך התייחסות לאור כיעד, ושימוש בו כחלק מהמבנה העיצובי. התוצאות די מעניינות, חלקן אף מקוריות. "דגעים" של אילי לוי (בתמונה משמאל) מורכבת מריבועי אור עם אלמנטים מזכוכית צבעונית, והיא נדלקת באמצעות מטבע שמכניסים לתוך חריץ. גוף התאורה הזה מצטיין בר־גישות ובהומור.

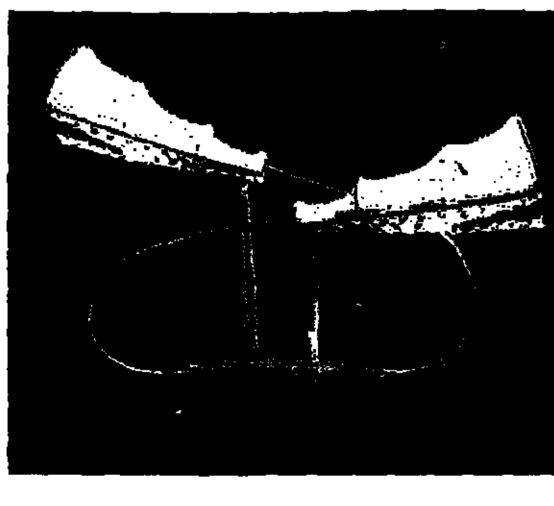

מנורת הפלורסצנט של אלה רשף (מימין) עטופה ביריעת טול וזוית משר־כה בזהאקם, הנסגרת לכל אורך המנו־רה ברוכסן. פתרון פשוט למנורת הפלורסצנט הרגילה, עם משמעויות מיניות ומעמד פיסולי, כשהאור משתנה בהתאם למידת פתיחת הרוכסן.

מנורה שאפשר לכוונה, של גילת לוינסון (באמצע), בנויה מבד סטרץ' מתוח וקשור לקונסטרוקציה שאפשר להחליפה. תנועת הזרועות מאפשרת כוונון נוח וגם התחזוקה פשוטה ונוחה.

כן אפשר לראות מנורות המשמשות לחדרי ילדים (עשויות סיליקון גמיש ובטיחותיות), יחידות תאורה למרכזי קניות, תאורה לגן, מנורת לילה עם סיב אופטי ועוד. התערוכה מוצגת בסטודיו לתכנון תאורה, רחוב נחמה 6, תל אביב.

תצלומים: אייל גרייף

ייננות ללא יומרה

יין / דניאל רוגוב

הצרפתים שותים פחות יין בכל שנה, אבל לטענתם, היין שהם בכל זאת שותים הוא מאיכות גבוהה יותר ויותר. אין פירוש הדבר שיותר אנשים שותים יינות דגולים ויקרים. פירושו שחלה עלייה מרשימה באיכות בשלוש מהקטגוריות הפשוטות ביותר של יין – Vin de pays ("יין מקומי"), Vin de table ("יין שולחני") ו־Vin Ordinaire ("יין רגיל"). אנחנו בישראל אמנם מעולם לא הפרזנו בצריכת יין, אבל גם כאן דורשים יינות שאיכותם גבוהה יותר. ב־10–12 השנים האחרונות כבר היינו עדים לעלייה מרשימה באיכותם של "היינות הטובים" שלנו. טוב לראות שעכשיו גם מתחילים להופיע הרבה יותר יינות סבירים בטווח המחירים הנמוך יותר.

אפשר לקרוא להם יינות רגילים או יינות שולחן, מכל מקום, היינות בסדרת ספרברג החדשה של יקבי אפרת וכמה מהיינות של חברת "צ'רלס רובין" ראויים לתשומת לב מיוחדת. אלה יינות ללא ציון שנת בציר, שאינם מיועדים לאניני הטעם, אבל הם מתאימים במיוחד למי שמבקשים יינות חסרי יומרות במחירים סבירים, שיתאימו לשתייה של יום־יום.

מהנה במיוחד בקטגוריה זאת הוא היין האדום יבש של ספרברג. יש לו צבע מושך, ניחוח פרי קל וטעם נקי וחלק – יין נעים, לא מסובך וקל לשתייה מהסוג שאפשר לפעמים למצוא כשעוברים בכפרים הקטנים של פרובאנס או של הקוט ד'אזור. היין עולה 9.50 שקלים ובטווח המחירים שלו זוהי תמורה טובה מאוד לכסף, במיוחד למי שרק מתחילים ליהנות מיינות אדומים יבשים. האמרלד רייזלינג באותה סדרה גם הוא יין פריך, נקי ועשוי היטב, אבל בשל מתיקותו הוא ימצא חן בעיקר בעיני מי שטרם הגיעו לשלב ההתענגות על יין יבש. גם יין זה הוא קנייה טובה, במחיר 9.50 שקלים.

באותה קטגוריה נמצאים כמה מהיינות המשווקים תחת התווית "צ'רלס רובין". כשכתבתי לראשונה על יינות של חברה זאת (11 בנובמבר 1991), הפתיעו אותי הסימון והגרנאש רוזה שלה, שהיו טובים לא פחות ויקרים הרבה פחות מכמה מהיינות היוקרתיים ויקרים יותר המיוצרים מענבים מאותם זנים. טעימות חדשות מגלות שהיינות המיוצרים היום טובים ממש כאן, ואם כי מאפייניהם של הענבים הזניים ששימשו להכנתם כלל אינם ניכרים בבירור, הרי שהיינות מספקים שתייה חלקה וקלה. מפתיע עוד יותר שאם כי שני היינות מוגדרים הצ'ייבשים, הם אינם מתוקים לחיך כמו יינות אדומים, שעולים פי שלושה או ארבעה.

שמחתי לגלות גם שהקריניאן האדום יבש של צ'רלס רובין טוב בהרבה מהגרסה שיוצרה לפני ארבע שנים. נעלמו הגסות והתמצתיות המופרזות שהיו ליין פעם ואת מקומן תפס יין בעל צבע טוב ועמוק, ניחוח קל אבל נעים וקלות שתייה שתקסום לרבים. קריניאן רחוק מלהיות אחד מענבי היין הדגולים, אבל יש לו אופי טוב וחן פשוט אבל כולל. במחיר כ־5.50 שקל לבקבוק, זוהי עסקה שאין לה מתחרים. המפיצה הבלעדית של יינות צ'רלס רובין היא חברת "הדוד", במחסן מס' 2 בנמל יפו. אפשר לשאול על רכישה ישירה או על חנויות המחזיקות את היינות בטל' 03-6829301.

באותה קטגוריה נמצאים גם היינות הרגילים של סגל. כאשר הופיעו יינות אלה לראשונה, לפני כחמש שנים, הם היו נעימים, חלקים ומרעננים. לדאבוננו, במשך השנים איבדו היינות בסדרה זאת מהחן שלהם וכיום, כשתיאור הולם שלהם יתמצה במלים מלוכלכים וחסרי אופי, לא אוכל להמליץ עליהם.

ציון לשבח ל"אבסולוט"

אין משקה אלכוהולי שדבק בו הנוהג המגונה למלא בקבוקים ריקים של מוצר משובח במוצר נחות, כמו וודקה. דומה שרבטבים רבים אינם יכולים לעמוד בפיתוי להסל בקבוק וודקה אבסולוט יוקרתי ולמלא אותו בתוצרת זולה הרבה יותר. אבסולוט, אולי הוודקה הידועה בעולם (הן בשל איכותה והן משום שהחברה מוציאה יותר מ־40 מיליון דולר לשנה על פרסום) מצאה דרך לנצח את השיטה הזאת. מעתה יבוא כל בקבוק אבסולוט עם מתקן פלסטיק בתוכו, המאפשר מזיגה נוחה אבל אינו מניח גם לברמן הרמאי היצירתי ביותר למלא אותו מחדש. זהו מתקן גאוני כל כך עד שהחלטתי להתייחס אליו כאל אתגר וביקשתי משלושה ברמנים (כולם אנשים ישרי דרך במיוחד) לנסות ולמצוא שיטה למלא את הבקבוק. כולם נכשלו.

ברור שאבסולוט השקיעה זמן וכסף בתכנון המתקן בעיקר כדי להגן על המכירות שלה. אבל אין לי כל הסתייגות מכך, שכן תוך כדי הגנה עצמית עשתה החברה שירות חשוב לצרכנים, ועל כך היא ראויה לציון לשבח.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
נוסדה בתרצ"ו–1936 בידי ברוניסלב הוברמן
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

מספרי הטלפון שלנו:
תל–אביב – מחלקת המנויים – 03–5251502
חיפה – מחלקת המנויים – 04–664167
ירושלים – משרד "בימות" – 02–240896
מידע מעודכן 24 שעות ביממה בטלמסר 03–5652251

באך: "מתיאוס פסיון"
הלמוט רילינג, מנצח
זמרים ומקהלת גכינגר קנטוריי משטוטגארט
קונצרט מס' 8
יום א', 23.4.95, 20:00, ת"א/ סדרה ה'/ היכל התרבות
יום ב', 24.4.95, 20:00, ת"א/ סדרה ו'/ היכל התרבות

הנדל: "דיקסיט דומינוס"
מוצרט: מיסה ב–דו מינור ("הגדולה")
הלמוט רילינג, מנצח
זמרים ומקהלת גכינגר קנטוריי משטוטגארט
קונצרט מס' 4
יום ג', 25.4.95, 19:00, ת"א/ סדרה ח'/ היכל התרבות
קונצרט מס' 8
יום ה', 27.4.95, 20:30, ת"א/ סדרה ז'/ היכל התרבות
קונצרט מס' 6
מוצ"ש, 29.4.95, 21:00, ירושלים/
מרכז הקונגרסים ירושלים

פינת הילד / עטרה אופק

לחכות לקריינית, לחכות לעכבר, לחכות, לחכות

"הנסיכה והצפרדע". ספר ממוחשב בסדרת "סיד־ריים־פרוף". למחשב 386DX (מומלץ 486), כונן תקליטורים במהירות כפולה, 4MB זיכרון, 8MB בכונן הקשיח, 3.1 חלונות, מסך suga, עכבר. תוצרת מחשבת וסטימצקי (119 שקל)

כולם מתלוננים שהילד מעדיף לשבת מול המחשב במקום לקרוא ספר. ליצרני התוכנות נמאס כנראה לשמוע את התלונה הזאת, ומפיצי הספרים מצדם הבינו שבמקום להפסיד במלחמה, עדיף לשתף פעולה. כך, מהשידוך בין סטימצקי לחברת מחשבת, נולד דאגר חדש: "סיד־ריים־פרוף", סדרה של ספרי קריאה אינטראקטיביים על תקליטורי מחשב. הסדרה מבוססת על אגדות ילדים מוכרות, והראשון שהופיע הוא "הנסיכה והצפרדע".

למה אפשר לצפות מספר ממוחשב? אנחנו ציפינו לסיפור במסכים מצוירים, עם טקסט כתוב, קולות רקע וקריינות, שאפשר לדפדף בו קדימה ואחורה ולהפעיל חלקים מהתמונות לפי בחירה. זה באמת מה שקיבלנו – ובכל זאת, איך לומר, נדמה לנו שאפילו עכבדותי מחשב מושבעים יעדיפו ספר רגיל, ולו רק מפני שהרבה יותר קל לדפדף בו. למרבה הפלא, הדפדוף הממוחשב מסורבל למדי: ראשית, צריך להכות עד שהמסך יתחלף, לחכות עד שהקריינות תיגמר, לחכות עד שאפשר יהיה ללחוץ על העכבר, ואם סקרנים לדעת מה קורה בסוף, הסבלנות פוקעת שנית, בגלל ממדי המסך, הדמויות בכל תמונה נראות זעירות ואפקט ההנפשה שלהן הולך לאיבוד.

האופציה הראשונה היא צפייה פסיווית בסיפור, המסופר במלואו ומופעל אוטומטית על פני 15 מסכי דפים. יש אמנם שפע סצינות משנה משעשעות, בלי שום קשר לאגדה המקורית, אבל קשה להאמין שילד רגיל יבחר לבזבז שעה כה ארוכה במסך במעט סטאטי (יחסית לטלוויזיה) ולהאזין לקריינות, נחמדה ככל שתהיה, באפס מעשה. האפשרות השנייה היא משחק שבו אפשר לטייל בכל דף עם העכבר, להפעיל דמויות משנה ולחפש הפתעות, אלא שבהשוואה לתוכנות edutainment אחרות, אין כאן שום חידוש. האופציה השלישית היא דפדוף שבו מוצגים הדפים על מסך הפתיחה בזה אחר זה, ואפשר לבחור באיזה דף לצפות או לשחק.

במחשב יותר משוכלל משלנו (רק 386) הפעילות כנראה יותר מהירה, ואני מקווה שגם ההתאמה בין הקול להנפשה יותר מדויקת; אצלנו זה הפריע בעיקר במשפטים הכתובים, שהודגשו בלי שום קשר לקריינות. העיבוד לאגדה משתדל מאוד להיות הומוריסטי, ולעתים גם מצליח: כשהצפרדע מתעקש לזכות בנשיקה, נאנחת הנסיכה: "נו שוין, בוא נגמור עם זה. אני מאחרת לשיעור ביידיש". לבני 5–8.

ואפשר לכתוב מלה גסה

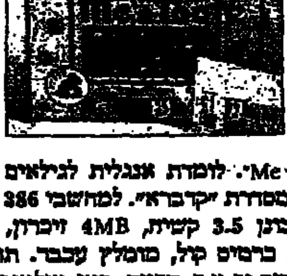

"Me-Too". לומדת אנגלית לגילאים נמוכים, מסדרת "קידבראי". למחשבי 386 ומעלה, כונן 3.5 קשיח, 4MB זיכרון, מסך suga, כרטיס קול, מומלץ עכבר. תוצרת אדיוסים ופ.מ.ד.ד, הפצה: באג מולטימדיה (149 שקל)

התוכנה "Me Too" שואפת ללמד פעוטות את ה־ABC, שמות האותיות, צליליהן ו־101 מלים באנגלית באמצעות זיכרון חזותי ושמיעתי. כדי להקל על המשתמש הקט, מתבצע הלימוד בעזרת זיהוי סמלים והסבר קולי ופשוט בעברית. חמש מתוך שמונה הפעילויות בתפריט מתאימות למתחילים: בכולן יש לזהות אות מסוימת מבין האותיות האחרות שעל המסך, להצביע עליה בסמן או להקיש אותה במקלדת. אם טועים, המחשב מבזיק לעתים את האות המבוקשת בפינת המסך, אך לרוב אינו מגיב כלל, עד שמגיעים לפתרון.

בפעילויות האלה לא קורה הרבה על המסך: מצנחי אותיות יורדים מהשמים, וכשנוחתים באות הנכונה, מגיע קרבורא המצייר אותה. במחשב 386 כמו שלנו, הוא זוחל כמו צב, והאנימציה בכלל איטית להחריד; נקווה שבציוד משוכלל יותר הבעיה נעלמת. הקצב האטי אולי עוזר לגיל הרך, אבל ההסבר הקולי לוקה לעתים בחסר: במשחקי המלים והתמונות, למשל, לא מוסבר בפירוש שצריך להיות דווקא את האות הראשונה. מכל מקום, אפשר בהחלט לפתח כאן מיומנויות כמו קשר יד־עין, תפיסה חזותית, התמצאות במרחב, זיכרון, ואולי אפילו זיהוי אותיות באנגלית.

שלוש האופציות האחרונות, למתקדמים, מורכבות ומעניינות יותר. תחילה אוספים אותיות מטבלת ה־ABC ובונים מהן מלה כלשהי שתשולב אחר כך במשחק. המחשב לא מנסה לקרוא אותה, כך שאפשר להמציא מלים לא קיימות כמו QNEXZ נגיה, או לחלופין, לכתוב מלה גסה שהציור אינו סובל (אבל המסך כן). אחר כך בוחרים תמונות מטבלה מצוירת, שישולבו אף הן במשחק, ולבסוף משדכים בין התמונות והאותיות עם דמות בשם "פמדי" (שם תמוה משהו, מתנהג עם תפוזים), כדי לבנות את המלה מחדש.

כאן כבר צריך לדעת לספור, להבחין בין ימין ושמאל, להכיר מלים באנגלית ולזכור את הכתיב הנכון שלהן, ודי קשה לתפעל את החצים או העכבר כדי להזיז את פמודי לאן שצריך. האריזה מכילה גם לוח משחק עם 26 כרטיסיות של תמונות צבעוניות, כמו אלה שעל המסך, ו־40 כרטיסי אותיות באנגלית. הילד יכול לסדר את הכרטיסיות על הלוח, בהתאם לטבלה המצוירת במחשב, ולבצע עליו את המהלכים הדרושים לפני שהוא מגיע את הסמן במסך. השאלה היא רק אם תהיה לו מספיק סבלנות לנוע בכל פעם מהלוח למחשב ובחזרה. בכלל, נדמה שסבלנות היא מלת המפתח בתוכנה הזאת: הפעילויות הקלות עלולות לשעמם, ואילו הקשות עלולות להיות קשות מדי. לבני 4–8.

הסנדלר מבוניטו

בקרוב ייפתח בארמון פארוני באיטליה מוזיאון של נעלי סלווטורה פראגאמו

מאת חולדה ליברנומה

רומא

באולם בקומה השנייה של ארמון פארוני בפירנצה, מעל חנות הבגדים והנעליים היוקרתית "פראגאמו", מוצגים אימומים בעץ של כפות רגליהן של נשות חברה אמריקאיות ושחקניות מפורסמות, בהן גרטה גרבו, אינגריד ברגמן וסופיה לורן, ושל נשות האצולה והאידר־פית, בהן המלכה אליזבת השנייה מאנגליה. ארמון פארוני הוא מרכז הפעילות של אימפריית הלבוש והנעליים שייסד סלווטורה פראגאמו. מאז החל בעבודתו כסנדלר ועד ליום מותו ב־1960, יצר פראגאמו יותר מ־20 אלף זוגות נעליים, חלקן תפורות ביד וחלקן עשויות במכונה על פי דגמים שלו.

פראגאמו התחיל את הקריירה שלו ברגע של מפנה באופנה: בשנות העשרים השמלות הארוכות החלו להתקצר, נשים מהמעמד הבינוני והגבוה התחילו לצאת לעבודה ולעסוק בספורט, וחיפשו נעליים שיהיו יפות ונוחות כאחת. זה היה החידוש הגדול של פראגאמו, והוא שהקנה לו את מקומו באופנה הבינלאומית.

סלווטורה פראגאמו נולד ב־1898 כבוניטו, עיירה קטנה בת 4,500 תושבים במרחק כ־100 קילומטר מנפולי. הוא היה הילד ה־11 מתוך 14 ילדיהם של זוג איכרים דלי אמצעים. את זוג הנעליים הראשון שלו תפר בגיל תשע, לאחותו. בגיל 15, בעזרת הלוואה מדוד, פתח סלווטורה חנות קטנה בעיירה. אחיו בארצות הברית לחצו עליו לבוא ולהתנסות בארץ האפשרויות, ובגיל 16, ערב מלחמת העולם הראשונה באירופה, הגיע לניו יורק.

פראגאמו החל לעבוד עם אחיו במפעל לנעליים בבוסטון, אבל הקצב ליד המכונה לא היה בשבילו, ובתוך ימים מעטים עזב. עם אח אחר, שגר בסנטה ברברה שבקליפורניה, פתח חנות נעליים קטנה ובה פינה לתיקונים. האח היה ידיד של האחראי למלתחה בחברת הסרטים אמריקן פילם, ומהאולפנים הציעו לפראגאמו לנסות את כוחו בייצור נעליים נוחות יותר לשימוש השחקנים על הסט. הוא הכין מגפי בוקרים, וכך, למעשה, החלה הקריירה המהירה של הסנדלר האיטלקי, שבקושי ידע או קרא וכתב.

בינתיים החלו לפנות אליו שחקנים ושחקניות ולהזמין נעליים גם לשימוש יום־יומי. כשמרכז ייצור הסרטים עבר להוליווד הלך פראגאמו בעקבותיו, החל לעבוד גם בשביל פוקס וגולדווין־מאייר, ושמע שיעורים באנטומיה של הרגל באוניברסיטה בלוס אנג'לס.

בבעלותו היו כבר בית מלאכה לנעליים תפורות ביד ומפעל קטן לנעליים תפורות במכונה, אבל הוא התקשה להשיג בעלי מלאכה טובים כדי להרחיב עוד יותר את עסקיו, וב־1927 חזר לאיטליה. הוא פתח שם בית מלאכה עם 60 סנדלרים, ועד מהרה הרחיב אותו ל־400 עובדים. הוא רכש את ארמון פארוני, ליד הנהר במרכז ההיסטורי של פירנצה, ומיקם שם את מרכז פעילות החברה שלו, כשהמפעלים כולם מצויים מחוץ לעיר. ב־1947 זכה, עם כריסטיאן דיור, בפרס ניימן מרקוס לאופנה. בפעם הראשונה הוענק אז הפרס על עיצוב נעליים.

בהדרגה הוסיף לנעליים פריטי לבוש אחרים, והיום תופסות הנעליים 60% מכלל הייצור של מפעלי פראגאמו. היקף העסקים השנתי הוא היום 300 מיליון דולר, עם חנויות בכל העולם וייצוא ל־38 ארצות (כולל ישראל). בראש החברה עומדת אשתו, ואנדה, בת עירו בוניטו. היא וששת ילדיה מנהלים את העסקים לפי העקרונות שקבע סלווטורה. בספר שפירסם על עקרונות ייצור הנעליים ואופן קנייתן, קבע בין השאר, שנעל חייבת להיות כמו כפפה:

"אתם דואגים לברוק כל קמט בפנים, מקפידים על מצב השיניים, אבל מעטים מאוד בודקים את מצב כפות הרגליים אף שכל כובד הגוף נשען עליהן. אם יש יבלות, אם אצבעות הרגל אינן ישרות, אם ההליכה מעייפת, לכם יש לכם בעיה של נעליים".

על אודרי הפבורן אמר פראגאמו שהיתה לה כף רגל "ארוכה ורזה, מותאמת בדיוק לגובהה". הוא התפעל מאוד מרגליה של גרטה גרבו, שהזמינה אצלו במשך השנים 70 זוגות נעליים. אבל הרגל הנפלאה מכולן היתה של מרלן דיטריך, כתב. בשנה האחרונה לחייו, כשגסס ממחלת הסרטן, הקדיש את זמנו להקניית סודות מלאכתו לבתו הבכורה ג'ובאנה, בת ה־16, כדי שהחברה והשם לא יישארו נחלת העבר עם מותו.

בקרוב ייפתח בארמון פארוני מוזיאון של נעלי פראגאמו. עד היום הוצגו הנעליים בעיצובו ובייצורו בתערוכות במוזיאון ויקטוריה ואלברט בלונדון (1987), במוזיאון האמנויות בלוס אנג'לס (1992) ובארמון סטרוצי בפירנצה (1985), ונעליים שלו מוצגות בתצוגה קבועה במוזיאון הלבוש בפירנצה. הנעליים של הסנדלר מבוניטו כבשו להן מקום של כבוד בתולדות התרבות המערבית של המאה העשרים.

נעל ערב, 1935

פראגאמו עם אימומים של לקוחות מפורסמות, פירנצה 1950

סנדל שחור ממשי וזמש, 1956

"קולות זוגיים" מס. 8
"נגנים" מס. 4
ג'וזף סוונסן, מנצח
חן צימבליסטה, כלי הקשה
סולני התזמורת
קופלנד: "עיר שקטה"
מעיני: קונצ'רטו לכלי הקשה ו–8 כלי נשיפה
בטהובן: סימפוניה מס. 3 ("ארואיקה")
מוזיאון תל–אביב בשעה 20.30:
יום א', 23.4.95 סדרה 1
היכל התרבות כרמיאל בשעה 20.30:
יום ב', 1.5.95

"קצת אחרת" מס. 3
ג'וזף סוונסן, מנצח וכנר
מאיאקו סונה, צ'מבלו
סים הואז, חצוצרה
סולני התזמורת
י.ס. באך: 6 קונצרטים ברנדנבורגים
מוזיאון תל–אביב, 20.30 יום ב', 24.4.95
תאטרון ירושלים, 20.30 יום ג', 25.4.95
אודיטוריום חיפה, 21.00 מוצ"ש, 29.4.95
תאטרון חולון, 20.30 יום א', 30.4.95
כרטיסים: ת"א 03–6961167;
חולון 03–5037781; ירושלים 02–610011;
כרמיאל 04–9987951; חיפה 04–662244.
התזמורת הקאמרית הישראלית
מנצח אורח ראשי פיליפ אנטרמון

ואתה מנוי על
חייג הארץ
02-254245/8 03-5121333/44 04-623166/7
זה כל טלפון!

גלריה

עם גולני על גבול ארץ החיזבאללה

בסרטו "כומתה חומה", שישודר הערב בטלוויזיה, מתלווה חיים יבין ליחידה של גולני בלבנון. "גולני היא יחידת שדה בקו הראשון, והיא משקפת את המשבר המתמשך בין המשפחות לבין הבנים שמשרתים בצה"ל", הוא אומר

מאת עידית רוזנבלום

לא חשוב, שנמות, אבל רק שתהיה לנו היתקלות", אומרים חיילי גולני החוזרים בלילה אל מוצב עיישיה, על גבול ארץ החיזבאללה בדרום לבנון, בסרט "כומתה חומה" שכתב וביים חיים יבין. הסרט נחלק לשניים: בחלק הראשון, שישודר הערב, מתלווה מצלמות של הטלוויזיה הישראלית אל חיילי היחידה המובחרת, ובסרט השני, שישודר מחר בערב, נפגש יבין עם ההורים המודאגים. עוד בסרט צילומים, המתפרסמים לראשונה, של הקרב בין סיירת גולני לבין החיזבאללה שנערך במארג' עיון בדצמבר האחרון, ובו נפל סגן אריאל עובדיה מירושלים.

ביקור הצוות בבסיס הסיירונים של גולני מגלה שלא הרבה השתנה בהכשרתם של חיילים חדשים: מרטורים, "בן המפקד", מקצת דברים שנציב קבילות החיילים עיר עליהם בדו"ח האחרון. אחת אמהות מספרת בחרדה שבנה העביר מסרים באמצעות שירים ...ם רושם ביומנו שהוא מתכוון התאבד. מובאות גם קובלנות ...שות של המפקדים הבכירים בגולני בעניין מעורבות ההורים המפריעה לעבודתם, וכדוגמה מובאים מקרה שבו ניסו הורים להכתיב את אורך המסע הרגלי של חיילי גולני.

בבסיס הסיירונים. הרבה לא השתנה, כולל המרטורים

במרכז הסרט ניצבת דמותו של מפקד בכיר בגולני, סגן אלוף ידיב קריגר. קריגר – מבוגר מעט מחייליו – נפצע קשה במלחמת לבנון, עזב את צה"ל אבל חזר לגולני אחרי שבע שנים באזרחות. הסרט מלווה את קריגר בלבנון, אצל הפצועים, אצל המשפחות השכולות ובביתו.

עוד מובא בסרט עימות בין אחד מגיבורי היחידה המובחרת, סמל ראשון ירון ועקנין, לבין אביו, ששכל את אחיו במלחמת יום הכיפורים. האב עומד ומתייפח מול הרצון הבלתי מתפשר של הבן לשרת בשורה הקדמית של חיילי גולני.

החלקו השני של הסרט מתמקד ב"אני מאשים" נוקב של שתיים ממשפחות גולני, האמהות השכולות שושנה חורדה ויפה הופמן, שבניהן ערן ואביקם נהרגו בתאונת התהתשמלות בלבנון. הן מאשימות את המערכת כולה – מן המג"ד ועד שר הביטחון – בהזנחה. יפה הופמן יוצאת למאבק בשם ההורים להרוגי תאונות, שעניינו הדרישה להוציא את האחריות לחקירה מידי צה"ל. מאבקה טרם נשא פרי.

יבין, הממשיך בעשיית סרטים בצד עיסוקו בחדשות, אומר שבחר לעשות סרט דווקא על גולני כי היא יחידת שדה בקו הראשון, "היא משקפת את המשבר המתמשך בין המשפחות לבין הבנים שמשרתים בצה"ל, וזה גם משתלב עם הסטטיסטיקות האחרונות של ירידה במוטיבציה ובמספר ההולכים ליחידות בחרות".

ביחידה הזאת אמנם אין לזה ביטוי, אך יש ביטוי לתחושותיהם של ההורים למידה שבה הם סומכים על צה"ל. "בגלל ההתאבדויות, התאונות והתחושה שקורים דברים בצה"ל ולא תמיד יש כתובת – ההורים מאשימים את צה"ל בטיוח". לדברי יבין, מקור המשבר גם בעובדה שצה"ל מתוקשר היום הרבה יותר מבעבר, ובכך שכשונה מהורי הדור הקודם, הורים של היום היו חיילים בעצמם, והם מכירים היטב את המערכת.

את הסרטים ערכה שרה סלדמן, צילם עדי ששון והפיקה עדה קרן.

תחום שצריך ללמוד

התיירות ההומוסקסואלית יצאה מהארון והיא מצליחה במיוחד

התיירות ההומוסקסואלית יצאה מן הארון באופן סופי, ככל הנראה. הטיולים המאורגנים ותוכניות השיט לפלח שוק זה מתרבים ואף מתבלטים יותר מאי־פעם. האגודה הבינלאומית לתיירות הומוסקסואלית מונה כיום אלף חברים, 65% מהם סוכני נסיעות, להערכתו של דייוויד אלפורס, סגן נשיא הקבוצה ומו"ל עלון התיירות ההומוסקסואלית "Out n' About". אשתקד השתתפה האגודה לראשונה בכנס החברה האמריקאית לסוכני נסיעות שהתקיים בליסבון.

...תברר שזהו תחום שיש ללמוד אותו. לורי ...רלי, סוכנת נסיעות מבוסטון ...שפתחה לפני ...ה משרד במטרה לשרת לקוחות הומואים ולסביות, אומרת שהדרכה תבילת תיור לניו אורליאנס בליל כל הקדושים, כשהרובע הצרפתי הופך ...שף מסכות אחד גדול. המבצע, היא מספרת, ...נמכר יפה. לסאונה, פרדוקס: אירוע שהיה ...ום טבעי להומוסקסואלים אינו מצליח למכור ...ילת תיור. בילי קולבר, עורך "Out n' About", אומר שחברות נסיעות חדשות בתחום הניחו שאם מודיעים על טיול מאורגן, allgay ספארי, למשל – די בכך, אלא שהן גילו שגישה כזאת אינה מצליחה, כי לקוחות ההומוסקסואלים יכולים להרגיש בהחלט בנוח בספארי לכל המשפחה.

מצד שני, ייתכן שלקוחות אלה אינם זקוקים לסיור מודרך במקום פתוח כמו ניו אורלינס או קי וסט. מה שהם מחפשים בתיירות הוא תוכן הסיורים והכוונה להתקבל באזורים שבהם עלולים זוגות הומוסקסואלים להיתקל בדחייה.

בעלי העלון אומרים שתפוצתו עומדת על 6,500 עותקים. הם סבורים שהרבה מהתעניינותם של סוכני הנסיעות נובעת מהצורך למצוא לקוחות נאמנים בתקופה קשה. "סוכני הנסיעות שמחים מאוד לגלות שהקהילה, שאיננה זוכה לשירות מספק, נאמנה כל כך", אומר קולבר. העלון יוצא עשר פעמים בשנה ומנוי עולה 49 דולר בארצות הברית. טל' (בניו יורק) 212-929-2268.

ניו יורק טיימס

...אובות
...שנים הלכו ביום זה לעולם שכולו טוב.
...אסטרופיסיקאי בריטי בשם פרד הויל טבע את המונח דווקא כביטוי של לעג וזלזול במתנגדים כו על התורה
...בנה לטבעו וטיבו של היקום.

פעם בשעתיים שוב ביחד

איוונה ודונלד טראמפ, הגרושים־השונאים, הסכימו להצטלם יחד לפרסומת לפיצה. או שאהבתם לפרסום גדולה מטינתם זה לזה, או שזה באמת למטרות צדקה

מאת גיל חובב

סן פרנסיסקו

האם יש בעולם משהו או מישהו שיוכל לשוב ולהשיב את איל הנדל"ן דונלד טראמפ וגרושתו איוונה על אותה ספה אחרי משפט גירושים ארוך, סוער, מתוקשר ועתיר מיליונים כל כך, נראה היה שלא. אבל בשבוע שעבר זה קרה, ומאז זה קורה בתדירות של פעם בשעתיים במאות אלפי בתים אמריקאים. כי הטראמפים הגרושים מופיעים יחד בפרסומת של פיצה האט: הוא בחליפה ועניבת פרפר והיא בשמלת משי תכולה ועם שני קילו זהב על הצוואר והידיים, אוכלים טייקאוויי של פיצה האט ולא סתם, אלא את הפיצה החדשה והמדוברת ביותר באמריקה: זו שלתוך שולי הבצק שלה מוחדרת רצועת גבינה מותכת. "האם זה הצעד הנכון מבחינתנו?" מתלבטים הטראמפים, ואחר כך זוללים את הפיצה, לפי הוראות היצרן (כלומר – תנא לשים לב, כי מדובר באופנה חדשה – קודם את שולי הבצק ורק אחר כך את החלק עם ציפוי הגבינה). בסוף הפרסומת שולחת איוונה יד חמדנית אל אריזת הקרטון כדי לקחת עוד, ואילו דונלד גוער בה ואומר "היי, את יודעת שמגיע לך רק חצי". חה חה.

גם כוכב האן־בי־איי דניס רדמן (עם התסרוקת המהממת אילה וסלי סנייפס) עשה פרסומת לפיצה החדשה, וכוכב הדיוו הטלוויזיה הימני קיצוני ראש לימבו – שבביקורו בארץ זכה לכשכושי זנבם של כל הפוליטיקאים הבכירים שלנו, זה שקורא לפמיניסטיות "פמינאציות" – פירסם גם הוא את המוצר. אן אפילו בלי לדבר על הטעם ועל עודף הגבינה לא חסרות סיבות להחרים אותו. אלא שהטראמפים חושבים אחרת.

הטראמפים. זוללים פיצה לפי הוראות היצרן

מה מושך צמד מיליונרים מסוכסכים כל כך לעשות פרסומת, לעשות אותה ביחד, ולעשות אותה למוצר נחות שכזה? סברה הגיונית אחת היא שהטראמפים אוהבים את אורות הכוכבים מה אפילו יותר ממה שהם שונאים זה את זה. הסבר אחר, שמגיע מיח"צניהם, הוא שפיצה האט שילמו להם על הפרסומת הרבה יותר ממיליון דולר, וכל הסכום נועד לצדקה.

רדיו

קול המוסיקה

06.06 שחרית מוסיקלית
09.05 קונצרט בוקר. קסטבוגה: טוקטה. בוהוני: סונטה מס' 2 במי־מינור לכינור ולפסנתר. פרנק: וריאציות סימפוניות לפסנתר ולתז. דוקא: "יורשי הדר הלכך", קנטטה. צ'ייקובסקי: סימפוניה מס' 6 בסי־מינור, "פתטית". סטרווינסקי: "פולחן האביב" (גירסת 1947)
11.57 ביטת שיר. נתן אלתרמן
12.00 קלאסי־קל. לוסייה: קונצ'רטו לכינור ולכלי הקשה. שוסטקוביץ': קטעים נבחרים מתוך סוויטות ג'ז מס' 1 ומס' 2
13.00 אמן השבוע – וינטון מרסליס – חצוצרה. ויוואלדי: קונצ'רטו בדו־מז'ור ל־2 חצוצרות ולכלי קשת. טלמן: קונצ'רטו בסי־במול מז'ור ל־3 חצוצרות ולתז. פורסל: קנון ל־3 חצוצרות ולכלי קשת. מ. היידן: קונצ'רטו ברה־מז'ור לחצוצרה ולתז. ביבר: סונטה בלה־מז'ור לשמונה חצוצרות ולתז. המיסיית וינטון מרסליס מנגנת ג'ז ריוק אלינגטון: "קרוואן". "אפריל בפאריס"
14.06 הדרך. צלילים וקולות בעקבות הזמן
15.00 מבחר תקליטיה
16.00 מוסיקה ליום ראשון. ביום הולדתו: המיסה "אם תוהו פגיד". איזנגיר פאורייה נבש: "שירה". מיכאל היידן: מגניפיקט. המל: מיסה בסי־במול מז'ור, אופ. 77. פיצטי: רקוויאם
18.00 תקליטורים חדשים. גלן גולד מנגן באך. הטוקטות בדו־מז'ור, המינור ופול־מז'ור: קונצ'רטו ולד במנדרינלים מן הרנגנם
באך: לנקו, לסיום, סונטות וחוסקינס: רביעיית כחורין כביניגת 50 להיווסדה. ברהמס: רביעיה בלה־מינור, אופ. 51/2: תשמה לך. החוז בר־ציון מילר עם המקהלה והתזמורת יזכל
20.05 באולמי הקונצרטים שלנו. הקאמרטה הישראלית ירושלים/ אבנר איתי. סולנים: סיון רותם – סופרן. אנדריאס שוליס – טנור/ הלף מתיאס שידריך – באס/ א. שנלאבסקי, י. גולדשמידט – כינורות. מקהלת הקיבוץ הארצי. ויוואלדי: קונצ'רטו גרוסו בלה־מינור ל־2 כינורות, לתז. כיתרים ולצ'מבלו, אופ. 3 מס' 8. באך: קנטטה מס' 61, "בוא גואל הגויים". באך: קנטטה מס' 208, "הציד" לאקיפייר רמפל. יונתן זק (הקלטה כ־22.5.89). בוצרה: סונטה בסול־מז'ור, ק. 301. בהתהון: סונטה ברה־מז'ור, אופ. 41. פרנק: סונטה בלה־מז'ור. ברטוק/ארמה: סוויטה על נעימות עם הונגריות
22.57 ביטת שיר
23.00 צלילים לסיומו של יום. היידן: רביעיית כלי קשת בסול־מז'ור, אופ. 9/3. שופן: שתי בלדות לפסנתר, בלה־במול מז'ור, אופ. 47 בפה־מינור, אופ. 52. באך: "ישו שמחתי". מתוך ריי"ב 227

רשת א'

07.30 שירים עבריים
08.05 פותחים באלף. בבוקר עם אדריס לביא. המגזין כלל פיצות שונות: עצות לנהגים, אירוע באמנות, קריאתי ספר ועוד
12.05 עיתונות בבוקר. יצחק אלון
13.00 חדשות ותוכניות באנגלית ובצרפתית
14.05 שעה של כיף עם שירים
15.05 בראש צעיר
16.05 קול האבנויות. יזכל מסקין בתוכנית "טביעת עין" – מבוין ביקורת האקטואליה של האמנויות
17.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
17.05 תוגה. בני הגדיל
18.05 הכל בורסה. נחום עידו
19.50 פרקי היום בתנ"ך
20.00 עוד סיפור אחד ודי
20.15 תפילה בוקר. שירי מסורת
21.00 אולפן לילה. מני פאר
22.05 עיתונות בבוקר (ש.ח)
23.05 רון באולפן בעקבות אולפן לילה

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 עניין אחר. דליה יאירי
10.05 הכל דיבורים
12.05 בוצי היום
14.05 רגעי קסם
15.05 זמן חוץ
15.45 עיתונות חוץ. יואל רפל
16.05 צבע הכסף. ענת דוידוב
17.05 חבש אחרי החדשות
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
20.00 בבב לחדשות
20.30 אחר על אחר. ספורט
23.05 כל היום בוסיקה
01.05 כבעד לערפל

רשת ג'

07.05 אוקסן ג'
09.05 בוקר בוקר. מנחם פרי
10.05 תוכניה עשר. גיד גוכן
11.05 נתיבי הוביגנון
12.05 אהבה עצבית. גיל קופר
13.05 להקה, שיש עשר
14.05 חדש חדש ובחורים
15.00 תולה רדיו. דידי הרדי
16.00 קופסת הלהיטים
17.05 חכה מעבים ביום
18.05 סקם בבבות
21.05 אמצע הדרך
22.05 שיר לאחתי. רי"ש
23.05 ערב כחול עבוק

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 קם בבוקר. שירים
06.30 בוקר טוב ישראל
07.07 שבע אפס שבע
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 בוטיקה על הבוקר
10.05 נכון לעכשיו
12.50 בילוי היום. ג'ורא תבינזר
13.00 בצהרי היום
13.15 בוטל בבינונה. בשידור חי בגן אשר בירושלים
15.05 יש עם מי לדבר
16.00 שעה לפני. ודי בוקאר
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שעה קלה על כלבה
18.30 האזנת סתר. רווי בדראב
20.00 חדשות ערוץ 2
20.30 צעד חצי. גבר פלייאוף
23.05 – 24 – היום שהיה
24.10 ציפורי לילה כשהחדרות. גדעון רייכר
02.00 לא רוצים לישון. בוסיקה

גלגל"צ

07.05 בדיוק בזמן. גועה ירון
09.05 בתות. לילך ברגע
10.05 ...בה. אלי ישראלי
12.05 ביזוג אורח. ארי קבאר
13.05 ...הדרך. אורלי יניב
14.05 ספטון. סיון רותן
15.05 יואב קוטנר
16.05 חכם בבבים. רון לורנטל
18.05 גלגלאבו. לאה עוז
20.05 כתנות להצגה
22.05 לילה טוב. רונית כפיר

קולנוע

משהו ללבוש. 19.55, 21.30. מלאכים בתחפושת. 11.00, 13.15, 16.30
הסיוט החדש. 11.00, 13.30, 16.30, 19.00, 21.30.

תל אביב

דיזנגוף 1 – פרדי קרוגר – הסיוט החדש. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 21.50. דיזנגוף 2 – שמש בוגדנית. 11.00, 13.40, 16.20, 19.00, 21.50. דיזנגוף 3 – אל המערב הקסום. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30. כלבי אשמורת. 21.50. ה' 22.00
חן 1 – טיפשים בלי הפסקה. 19.30, 21.50. על כלבים וגנבים. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. חן 2 – ספרות זולה. 19.10, 21.55. טיפשים בלי הפסקה. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. חן 3 – סבורים סייבר. 11.00, 13.10, 15.20, 17.30, 19.40, 21.55. נישואין נוסח מיאמי. 4 – מחזור בשחקים. א' 19.35, 21.55. מלאכים בתחפושת. א' 10.55, 13.05, 15.15, 17.25. חן 5 – רוחות של תשוקה. 19.20, 21.55. חושפה בחיתולים. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. חן 6 – מלך האריות (אנגלית). 15.00, 17.00, 19.30, 21.50. המסיכה. 11.00, 13.00.
רבאור 1 – משהו ללבוש. 16.40, 19.20, 21.55. רבאור 2 – משהו ללבוש. לפני הזריחה. 17.00, 19.30, 21.55. רבאור 3 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.55. ד' 17.00. 4 – ספרות זולה. 16.15, 19.05. 5 – נשים קטנות. 17.00, 19.25, 21.55.
חלאביב 1 – התפרצות. 17.00, 19.30, 22.00. חלאביב 2 – מסע בין כוכבים – דורות. 17.00, 19.30, 22.00. חלאביב 3 – צביעה חופשית. 17.00, 19.30, 22.00.

ירושלים

ג'ל 1 – רייצ'י רייצ'. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. הזמנות של תקווה. 19.15, 22.00. ג'ל 2 – פורסט גאמפ. 11.00, 13.45, 16.30, 19.00, 22.00. ג'ל 3 – מסע בין כוכבים – דורות. 11.00, 13.30, 17.00, 19.15, 21.45. ג'ל 4 – ליאון. 17.00, 19.30, 21.50. אצבעונית. 11.00, 13.00, 15.00. ג'ל 5 – פרדי קרוגר – הסיוט החדש. 11.00, 13.30, 16.30, 21.50. ג'ל 6 – הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 15.00. התפרצות. 17.00, 19.30, 22.00. ג'ל 7 – ענקים קטנים. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. רייצ'י רייצ'. 19.45. בל. 22.00. ג'ל 8 – לא פראייר של אף אחד. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 21.50.
חן 1 – מלך טיפשים בלי הפסקה. א' 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.55. חן 2 – 19.30, 21.55. על כלבים וגנבים. 11.00, 13.00, 15.00, 17.15. חן 3 – רוחות של תשוקה. 19.20, 21.55. 11.00, 13.15, 17.00. חן 4 – 19.05, 21.55. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. חן 5 – 11.00, 13.15, 17.00, 19.25, 21.50. חן 6 – משהו ללבוש. 19.25, 21.55. חן 7 – לפני הזריחה. 11.00, 13.15, 17.00, 19.30, 21.55.

חיפה

עצמון 1 – התפרצות. 16.20, 18.50, 21.20. עצמון 2 – פרדי קרוגר – הסיוט החדש. 16.30, 19.00, 21.20. עצמון 3 – צביעה חופשית. 16.30, 19.00, 21.20. עצמון 4 – מסע בין כוכבים – דורות. 16.30, 19.00, 21.20. עצמון 5 – לא פראייר של אף אחד. 16.30, 19.00, 21.20. פנורמה 1 – פורסט גאמפ. 16.15, 18.45, 21.30. אצבעונית. פנורמה 2 – רייצ'י רייצ'. 11.00, 16.30, 19.00. אהובתי הנצחית. 21.30. פנורמה 3 – בל. 16.30, 19.00, 21.30. ענקים קטנים. רב אור 1 – קליעים מעל ברודווי. 19.10, 21.30. על כלבים וגנבים. 11.00, 13.00, 17.00. רב אור 2 – ספרות זולה. 21.20. נשים קטנות. 11.00, 13.15, 16.30, 19.00. רב אור 3 –

הרצליה

סטאר 1 – רייצ'י רייצ'. 11.00, 13.15, 16.45, 18.30, 20.30, 22.15. סטאר 2 – טיפשים בלי הפסקה. 11.00, 13.15, 17.00, 19.40, 22.00, 19.30, 21.50. סטאר 3 – על כלבים וגנבים. 11.00, 13.15, 16.45, 18.30. מסע בין כוכבים – דורות. 20.00. הפיתוי האחרון. 22.15.

חדרה

לב 1 – על כלבים וגנבים. 11.00, 17.00, 19.35, 22.00. טיפשים בלי הפסקה. 17.00, 19.40. לב 2 – ליאון. 22.00. טיפשים בלי הפסקה. 11.00. לב 3 – רייצ'י רייצ'. 11.00. בל. 19.40, 22.00. לב 4 – ענקים קטנים. 17.00. מסע בין כוכבים – דורות. 11.00, 19.40, 22.00.

חולון

גל 1 – על כלבים וגנבים. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.15. 22.00. גל 2 – לא פראייר של אף אחד. 19.30, 22.00. ענקים קטנים. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. גל 3 – פרדי קרוגר – הסיוט החדש. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00. גל 4 – טיפשים בלי הפסקה. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. גל 5 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.15, 22.00.

כפר־סבא

ג'ל 1 – רייצ'י רייצ'. 19.30, 22.00. 20.00, 22.30. על כלבים וגנבים. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. ג'ל 2 – רייצ'י רייצ'. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. פורסט גאמפ. 19.10, 22.00. ג'ל 3 – טיפשים בלי הפסקה. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. ג'ל 4 – על כלבים וגנבים. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. לא פראייר של אף אחד. 19.30, 22.00. ג'ל 5 – מסע בין כוכבים – דורות. לא פראייר של אף אחד. ג'ל 6 – ליאון. 19.30, 22.00. ענקים קטנים. 19.30, 22.00. ג'ל 7 – פרדי קרוגר – הסיוט החדש. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00.

כרמיאל

סינמה 1 – סבורים סייבר. 11.00, 17.00, 19.00, 21.30. סינמה 2 – משהו ללבוש. 19.00, 21.30. סינמה 3 – טיפשים בלי הפסקה. 11.00, 17.00, 19.00, 21.30.

נס־ציונה

ג'ל 1 – 19.30, 22.00. ענקים קטנים. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. ג'ל 2 – מסע בין כוכבים – דורות. 11.00, 13.30, 17.00. לא פראייר של אף אחד. 19.30, 22.00. ג'ל 3 – ליאון. 19.30, 22.00. רייצ'י רייצ'. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. ג'ל 4 – פרדי קרוגר – הסיוט החדש. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00.

נצרת־עילית

ג'ל 1 – על כלבים וגנבים. 11.00, 13.30, 16.30. רוחות של תשוקה. 19.00, 21.30. ג'ל 2 – מסע בין כוכבים – דורות. 11.00, 13.30, 16.30. ספרות זולה. 19.00, 22.00. ג'ל 3 – התפרצות. 16.30, 19.00, 21.30. לשחרר את וילי. ג'ל 4 – ליאון. 11.00, 19.00, 21.30. רייצ'י רייצ'. ג'ל 5 – טיפשים בלי הפסקה. 11.00, 13.30, 16.30, 19.00, 21.30. ג'ל 6 – 11.00, 13.30, 16.30, 19.00, 21.30. ג'ל 7 – פרדי קרוגר –

נתניה

ג'ל 1 – התפרצות. 19.30, 22.00. ג'ל 2 – ליאון. 19.30, 22.00. מסע בין כוכבים – דורות. 11.00, 13.30, 16.45. ג'ל 3 – פרדי קרוגר – הסיוט החדש. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00. ג'ל 4 – ענקים קטנים. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. תזמנת של תקווה. 19.15, 22.00. ג'ל 5 – רייצ'י רייצ'. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. פורסט גאמפ. 19.15, 22.00.
חן 1 – קליעים מעל ברודווי. 19.30, 21.50. על כלבים וגנבים. 11.00, 13.00, 17.00. חן 2 – טיפשים בלי הפסקה. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50. חן 3 – סבורים סייבר. 11.00, 13.15, 17.00, 19.30, 21.50. חן 4 – רוחות של תשוקה. 19.20, 21.55. נשים קטנות. 11.00, 13.15, 17.00.

ערד

סמאר 1 – ספרות זולה. 18.45, 21.30. מלך האריות. 11.30, 17.00. סמאר 2 – צביעה חופשית. 11.30, 17.00, 19.30, 22.00. סמאר 3 – רייצ'י רייצ'. 11.30, 17.00, 19.30. רוחות של תשוקה. 22.00.

ראשון־לציון

הזהב 1 – מסע בין כוכבים – דורות. 11.00, 13.30, 17.00. הזהב 2 – רייצ'י רייצ'. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30. הזהב 3 – רייצ'י רייצ'. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. התפרצות. 19.30, 22.00.
חן 1 – קליעים מעל ברודווי. 19.30, 21.55. על כלבים וגנבים. 11.00, 13.00, 17.00. חן 2 – משהו ללבוש. 19.25, 21.55. נשים קטנות. 11.00, 13.15. חן 3 – סבורים סייבר. 11.00, 13.15, 17.00, 19.30. חן 4 – טיפשים בלי הפסקה. 11.00, 13.15, 17.00, 19.30, 21.50. נישואין נוסח מיאמי. 21.50. סמאר 1 – סבורים סייבר. 11.30, 17.00, 19.30, 22.00. סמאר 2 – משהו ללבוש. 17.00, 19.30. חושפה בחיתולים. 22.00. סמאר 3 – רוחות של תשוקה. 19.15, 22.00. נשים קטנות. 11.30, 17.00. סמאר 4 – בל. 11.30, 17.00, 19.30, 22.00.

ר"ג־גבעתיים

אואזיס 1 – התפרצות. 17.00, 19.20, 21.55. אואזיס 2 – סבורים סייבר. 17.00, 19.30, 21.55. אואזיס 3 – פרדי קרוגר – הסיוט החדש. 17.00, 19.30, 21.50. רבגון 1 – קליעים מעל ברודווי. 19.30, 21.50. 19.40, 21.55. על כלבים וגנבים. 11.00, 13.00. רבגון 2 – 15.00, 17.15. לא פראייר של אף אחד. 21.55. נשים קטנות. 11.00, 13.15. רבגון 3 – ספרות זולה. 17.00, 19.25. 19.05, 21.55. 11.00, 13.00, 15.00. רבגון 4 – טיפשים בלי הפסקה. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.55.

רעננה

פארק 1 – טיפשים בלי הפסקה. 11.00, 13.05, 15.10, 17.10. סבורים סייבר. 19.30, 22.00. פארק 2 – על כלבים וגנבים. 11.00, 13.00, 16.00. התפרצות. 17.20, 19.15, 22.00. פארק 3 – פרדי קרוגר – הסיוט החדש. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. פארק 3 – רוחות של תשוקה. 19.30, 22.00. פארק 4 – סבורים סייבר. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30. תזמנת של תקווה. 22.00. פארק 5 – נשים קטנות. 17.00. ליאון. 11.00, 13.00, 15.00, 19.30, 22.00.

התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור
מנהל מוסיקלי: דוד שלון — העונה ה־57 תשנ"ה

"לילדים ולמשפחה" קונצרט מס' 4
בארטוק – 50 שנה למותו
מן הלחן העממי לאולם הקונצרטים
עורך, מנחה ומנצח: רשי לבאות
יום שלישי, 25.4 סדרה א' בשעה 17:00 כל הכרטיסים נמכרו
יום רביעי, 26.4 סדרה ב' בשעה 15:30 סדרה ג' בשעה 17:30
באולם הקונצרטים ע"ש הנרי קראון
שימו לב! הכרטיסים מ־28 ו־29 במרס תקפים למועדים הנ"ל

דוד שלון, מנצח
אלנה בשקירובה, פסנתר ● ג'ולי מופאט, סופראן
תאלד ג'וברא "ארבעה מבטים על ששה צלילים" לפסנתר וכלי־קשת (ביצוע בכורה)
סקריאבין קונצירטו לפסנתר ותזמורת
מאהלר סימפוניה מס' 4
"יהמני העולם" קונצרט מס' 9, יום רביעי, 10.5 סדרה א־ב
8:00 בערב, אולם הקונצרטים ע"ש הנרי קראון

ממתקי ירושלים
שרתוק את נופר
איילון
סטודיו - שקולניק

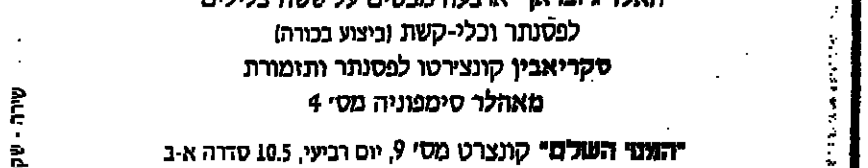

קופת התזמורת טל. 02-611498 ימים א־ה 16-19 שישי 10-13

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

אכן, כל העובדות

בתגובה על מכתב למערכת "לימוד כל העובדות" ("הארץ", 13.4)

עוזי נרקיס מסכים שיילמדו העובדות על מלחמת העצמאות, אך הוא דורש כי אלה יהיו "כל העובדות בלא סלקציה". האומנם?

במכתבו מעלה נרקיס את הטענה, כי הערבים ברחו "לפי מצוות מנהיגיהם שלהם, שקראו להם לנוס על נפשם עד שיפלשו צבאות ערב וירוקו את היהודים לים". חוקרים בדקו גרסה זו, ולא גילו זכר לקריאה כזאת מכל מנהיג ערבי – לא בכתב, לא בעל פה, ולא בשידור. ואילו בין המעלים טענה זו לא נמצא אחד שיגיש הוכחה. אם כן, כיצד הופכים טענה זו לעובדה?

בהמשך טוען נרקיס, כי "בשלב האחרון של המלחמה לא עקר צה"ל אף תושב ערבי" ולראיה הוא מזכיר את נצרת.

בידי נמצאת עדות בכתב מאת בן דונקלמן, מפקד חטיבה 7, אשר קיבל את כניעתה של נצרת. בתיאורו מוסר דונקלמן, כי קצין מטעם התייצב אצלו למחרת הכניעה ודרש ממנו "לגרש את כל תושבי נצרת".

אבל דונקלמן, אשר לחם קודם לכן באירופה וראה במו עיניו את תוצאותיהן של פקודות מהסוג הזה, התעקש כי ההוראה "לפנות" את נצרת תינתן בכתב. לכך, כנראה, לא הספיק אומץ לבם של נותני פקודת הגירוש, וכך ניצלה נצרת.

ועתה בא נרקיס ומונה את נצרת כהוכחה למדיניות המגינית!

אם נרקיס דורש את "כל העובדות בלא סלקציה", אולי יכלול ברשימה המגינית שלו את גורלם של ערביי מגדל (אשקלון), שלא גורשו בלהט הקרבות – אלא חודשים רבים לאחר מכן.

פריץ קירזון
ירושלים

•

הצעתו של עוזי נרקיס על העובדות שאפשר ללמד בבתי ספר ערביים מקוממת, ומוסיפה להעמקת התהום בין האוכלוסיות היהודית והערבית במדינת ישראל.

הקטל באנשי השיירה הישראלית להר הצופים אירע לאחר הטבח בערביי דיר יאסין, ודאי ניתן למצוא לאירועים שהוזכרו במכתבו הדים אמיתיים ומדומים, ותגובות שרשרת של מהלכים היסטוריים פוליטיים.

כאחד ממשחררי ירושלים היה נרקיס קרוב לודאי שותף לידיעה, או לביצוע, או להחלטות בעניין שיירות הפליטים למדינת ירדן. לי עצמי זכור היטב, כי הצבא לא הפריע לתנועה הזורמת מזרחה, ולעומת זאת לא הקלו, ואף מנעו, תנועה של פליטים בחזרה.

ראייה היסטורית במחשבה בונה וניסיון לפצות על עוולות העבר עדיפים על הגישה שנרקיס מטיף לה. ייתכן שהגיע הזמן ליישב שוב את איקרית ובירעם בתושביהם הערבים.

משה שמחוביץ
ירושלים

התחייבות ציבורית של 180 מיליארד שקל

בתגובה על "הגינה לבכירים" מאת נחמיה שטרסלר ("הארץ", כלכלה, 11.4)

במאמר של נחמיה שטרסלר נכתב, כי התחייבות משלמי המסים ל-400 אלף גמלאי הסקטור הציבורי מגיעה לכ-50 מיליארד שקל.

נראה שהכותב אופטימי יתר על המידה. אנו יוצאים מכמה הנחות מתונות: שהגמלה השנתית הממוצעת לכל עובדי הסקטור הציבורי, שיזכו בבוא העת לקבלה, היא 42,000 שקל (3,500 שקל לחודש); שתוחלת החיים הממוצעת של הגמלאי היא 13 שנה (יש רבים הפורשים בגיל 60 ואף בגיל צעיר יותר), וכי שער ההיוון הוא 3%.

בהתחשב בכל אלה התוצאה תהיה התחייבות ציבורית של סכום הגדול פי 3.5 ויותר מהנקוב במאמר. כלומר, 180 מיליארד שקל בקירוב, וזאת בלי להביא בחשבון את ההתחייבויות הקיימות לשאירי הגמלאים.

יהודה הורביץ
מבשרת ציון

דיבור בשתי שפות

בתגובה על "השישייה הסודית" מאת גדעון לוי ("הארץ", 16.4)

ברצוני להתייחס לחלקו של ח"כ סאלח טריף, בן העדה הדרוזית בחבורה, כי הדהימה אותי הצטרפותו לקריאה לכניסת צה"ל לעזה.

הרי לפני כחצי שנה, עם הגיעו של ערפאת לרצועה, אירגן ח"כ סאלח טריף משלחת של דרוזים לברך אותו לחזרתו לארץ המולדת והצהיר לפניו, כי אנו חלק בלתי נפרד מהעם הערבי הפלשתיני.

אז איך בן העם הפלשתיני יכול לדרוש מצה"ל להיכנס לתוככי עמו ולהכות בהם בלי רחמים?

נראה שהרז פרצופיות הזאת – לדבר אל הערבים בשפה אחת, ואל היהודים בשפה אחרת – היא מאוסה ונדחית טוטלית על ידי רוב בני העדה הדרוזית.

אנו תקווה, ששני העמים ידעו עם מי יש להם עסק בלי הכללות.

ראמאל מחמד
דובר ועדת המעקב הדרוזית

יש להיערך להפעלת החוק בהקדם

בתגובה על "החוק לקיצור הליכי הבנייה יאפשר בקרוב במעט השלישית" מאת זיו מאור ("הארץ", כלכלה, 16.4)

ועדת המשנה של ועדת הפנים שאני עומדת בראשה, שהכינה את הצעת החוק הממשלתית, סיימה את עבודתה בתחילת מארס; מליאת ועדת הפנים אמורה לסיים את עבודתה במהלך חודש אפריל. המדובר ברפורמה מקפת לחוק התכנון והבנייה, ולפיכך ביקשו נציגי משרד הפנים מהוועדה לקבוע מועד להפעלת החוק בתחילת 1996 על מנת לאפשר למשרד הפנים להיערך להפעלת החוק במתכונתו החדשה.

החוק החדש, אם יופעל על ידי משרד הפנים כראוי, יקצר את ההליכים באופן ניכר. טעות לחשוב, שאפשר לבצע בישראל תכנון ראוי בלי שיתוף של הרשויות המקומיות, ולפיכך בצדק ניתנה לוועדות המקומיות האפשרות לחוות את דעתן על התוכנית קודם שהיא מובאת לדיון בוועדה המחוזית.

עם זאת, הזמן שהוקצב לוועדות המקומיות כדי לגבש את עמדתן הוא קצר יחסית, ובהעדר התייחסות בתוך פרק הזמן שנקבע – תעבור התוכנית לדיון בוועדה המחוזית אף בלא קבלת המלצת הוועדה המקומית.

חוק הוועדות לבנייה למגורים (חוק הול"ל) היה חוק רע. היוזמה לחוק זה באה משר השיכון לשעבר אריאל שרון בתקופת גל העלייה. אמנם החוק קיצר הליכים, אבל בשנים הראשונות להפעלתו נעשה במסגרתו תכנון חפוז ולא ראוי. יש המגדירים את עבודת הול"ל באותן שנים כמכירת חיסול.

על משרד הפנים להיערך בהקדם להפעלתו של חוק התכנון והבנייה במתכונתו החדשה כדי שלא יהיה צורך לחזור ולהאריך את תוקפו של חוק הול"ל.

ח"כ אברהם פורז
ירושלים

שיקולים במבחן

בתגובה על "שיקולים עסקיים" מאת אבי שטרנו ("הארץ", כלכלה, 6.4)

במשך שנים התנגדה הנהלת כי"ל להעברת מטה החברה – משיקולים ענייניים ועסקיים, לטענתה, ובניגוד לדעתן של כל הממשלות, שטובת הנגב ופיתוחו היו לנגד עיניהן.

עתה, כאשר רכש את החברה בעל הון פרטי, ששיקוליו העסקיים ברורים וחד משמעיים, הוא החליט מיד להעביר את מטה החברה לבאר שבע.

נותר רק לבחון, באיזו מידה היו השיקולים העניינים בעבר באמת ענייניים.

השם והכתובת שמורים במערכת

שדר אינו שופט

בתוכנית הטלוויזיה "ערב חדש" ב-10.4 סיפר השדר על עדות מומחה מטעם ההגנה במשפט בני הזוג מרים ומיכאל וייסמן, שלפיה נמצא בגופתה של בתם נטלי ריכוז קטלני של תרופות. השדר הסיק מכך, שעדותו של המומחה לרפואה משפטית (אשר שודרה בטלוויזיה בעבר הוקרנה שוב) היא שגויה.

ברור כי שדר טלוויזיה מוצלח אינו חייב להיות מומחה ברפואה או במשפט, אך ייתכן שרמת השידורים היתה עולה אילו היו השדרים נמנעים מלעשות את מלאכתם של השופטים.

רק בית המשפט רשאי לקבוע את משקל העדות החדשה ומשמעותה.

משה וולמן
רמת חן

טלוויזיה

שרה צ'אנג בקונצרט. ערוץ 2, 24:05

ערוץ 1 (11)

06.31 מהדורת חדשות בערבית
06.45 האופנוענים מהמאדים
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 רכבת ההפתעות
08.30 קיטי קט וחומי. שעון הקוקיה
08.50 חמישה שבועות בבלון פורח
09.40 צורות צורות
10.30 הכוכבים הצעירים. מרגלים
11.15 המוסיקה השחורה. בדיל
12.15 דרמודרמה. חברותי בזלי
13.00 SEVEN IN HEAVEN
13.30 והאמת של מליידר. הכאוס ואני הקסום
14.00 קיטי קט וחומי. הכתר של פליס
14.15 אשמת. תחבורה (ש.ח)
14.45 שעת כושר
15.00 זובבים
15.30 הדרדסים. פרק 31
16.00 אגדות קסומות. "אבם הבריכודים"
16.30 מסעות בעולם החי. פרק 1
17.00 ערב חדש. אבנון לוי
17.35 מה שנקרא. פרדות ידושות לנוער. הילד משמע. זה סיפורו של אבדוגלה, נער בזבול שואה שמגיע לקיבוץ
18.00 באולפלד
18.15 החדשות באנגלית
18.30 ספורט
19.00 חדשות בערבית
19.30 משהו מהסרטים. איזונה קרוגליאק
20.00 מבט: שבשבת
21.00 גולני. הפרס הראשון: כמונה חומה. צוות הטלוויזיה הישראלית עושה 24 שעות במצב עיישה בדרום לבנון, עם חיילי היחידה הדרוזית, חיים יבין
22.00 כדורגל עולמי
23.30 מהיום למחר. יומן חדשות
24.00 אגדה של מקום

ערוץ 2 (22)

10.00 מסביב לעולם ב-80 חלומות (ש.ח)
10.25 האגדות שלי – עם שלי דובאל. שלושת התוהייים. עם בילי קריסטל, גף גולדבלום ואחרי פרק (ש.ח)
11.20 "דרקון הים". לסמית, צעיר חלש, בתמוך בימי הביניים מבפוזד על ידי ויקינגים סקנדינבים להיות עבד בספינתם והשר כמולך השנים למבחנים
13.00 הולסייד. פרק 12
13.30 סוד הגבע. פרק אחרון
14.00 מסע בין כוכבים – הדור הבא
15.00 עונה אפלה. סדרה חדשה. פרק 1
15.30 שרקי וג'ורג'. סדרה מצוירת
16.00 דיפים האמיציים
17.00 5 עם רפי רשף
17.30 ווידיאו חוק – מוסיקה 2
18.00 הלום עליכם. עוזי חיטמן
18.30 מי הבוס
19.00 משמר המפרץ. פרק 5. כל שבר
20.00 החדשות
20.30 כסף. אשרת קוטלר
20.45 פספוסים. יגאל שילון
21.35 בשידור זה. דן שילון
23.00 הקוסקוס של אמא. ישראל 95. דרך הקידה מסורת השנובה זו, של מפגשים משפחתיים, סביב השולחן, שואל המבאר סדר אמקרי שעולל בסתים. שאלות רבות על הציונות. השואה הדת
24.00 החדשות
24.05 מעולם הקונצרטים. התזמורת הפילהרמונית הישראלית בניצוחו של אנדרו ליטון. סולנית: שרה צ'אנג, בכינורית כנאת מנדלסון
24.30 התחנה
01.00 שיר בלילה

ערוץ 3 (33)

16.00 אולפן פתוח בערבית
16.30 מיום ליום
17.15 לקט שירים בערבית
18.00 סדרה בערבית

הארץ ממליץ

• חמץ. שמואל הספרי יוצא נגד האובססיה של הזיכרון הלאומי בסיפור על משפחה ישראלית (כלל מר מורכבת מרת, שואה, מלחמות ישראל ועוד) ויוצר חיזיון שגם מצחיק, וגם משאיר זאמר למחשבה. רמי הייברגר, יגאל נאור, מרים זוהר, אילן דר, דב נבון (בתפקיד מלאך, אפילו עם כנפיים, אבל גם על קסנוס) ועוד. אודיטוריום דוהל, תל אביב, 20.30

כבלים

ערוץ 3 (03)

08.00 ויקטנה. פרק 65
09.00 להיות את החיים. פרק 220 (ש.ח)
09.45 צעירים וחסרי מנוח. פרק 1295 (ש.ח)
10.30 ארוחים בסלון
11.00 הכל נשאר במשפחה
12.10 שכנים, שכנים (ש.ח)
12.30 פרי מייסון (ש.ח)
13.20 הבהיר והיר לקשר
14.00 קגני ולייסי
14.50 ויקטנה. פרק 66
15.40 נוטס לנדינג
16.30 שכנים, שכנים
16.55 ספינת האהבה
17.40 הקפסה – מוסיקה
18.00 להיות את החיים. פרק 221
18.45 צעירים וחסרי מנוח. פרק 1296
19.30 שידור מקומי: פרסומות בסירוף
20.00 סלסטה. פרק 124
20.50 סוסו משפחתי
21.20 נוטסלנדינג
21.30 מדור. רפי גינת
22.05 איאר
22.55 סיפורים מוזגר האפל
23.20 עמק הבובות
23.45 פרי מייסון
24.40 האבוור
01.30 לר בובים

סרטים (04)

10.30 "הבודדים". ארה"ב '91. 86 ד'
12.00 "המבודים לזהב". ארה"ב '69. 144 ד'
14.30 "הבית ברחוב בריכליי". ארה"ב '79. 96 ד'
16.15 "ילדים רעים". ארה"ב '91. 88 ד'
17.45 "שוק אותה צ'סטר". ארה"ב '92
19.15 "קיים הוליי". ארה"ב. עם שלי לונג ולינדיסי האגגר. 90 ד'
21.00 "ב'ש מול". ארה"ב '91. 91 ד'
22.35 "טמיוני ולא קדוש". אנגליה '83. 82 ד'
24.05 "ללא מסמור". קנדה '87. 86 ד'
01.35 "ימבו 2". ארה"ב '85. 96 ד'

ספורט (05)
08.30 מבים שולחן
09.30 כדורגל בהליגה הספרדית
11.00 טוסטל מתריאל
11.30 כדורגל מהליגה האנגלית
12.25 כדורגל. המגזין האירופי השבועי
13.20 כדורעף. אליפות העולם
14.50 כדורגל אנגלי
16.10 כדורגל נשים. גמר מכללות
17.40 סוסים. תחרות קפיצות ראווה
18.10 יומן בינלאומי
19.05 היאבקות מה-WWF
20.00 קיק בוקס
20.30 כדורסל. כבבי ת"א – גליל עליון
23.30 פוטבול מתריאל
24.00 טניס. טורניר האיירים בסטרס

ילדים (06)

06.30 להתלבש עם שש. מצוירים
08.30 המוסר של באולד
09.05 הבהבנים. פרק 9
09.30 תיאודור הזמוה. פרק 3
10.10 פופקורניה. פרק 47
10.50 שירה – נסיכת הכח. פרק 52
11.20 אגדה מודקאית. ביקורה של יעל אמקסים במדוק
12.05 צות לעגן. פרק 10
13.00 סיפורים מיוחדים. פרק 6
14.00 שידור חוזר של תוכניות הבוקר
19.30 שלושה בדירה אחת
20.00 נשואים פלוס
20.30 אריזה משפחתית
21.00 לוסי אחוסוי
21.25 ג'ון היקר

הצגה שניה (06)

22.00 "ארמה יקרה מפר". אנגליה '82
23.40 "גברים מעריפים בלונדיניות". ארה"ב '53. 87 ד'

תרבות מדע וטבע (08)

12.00 דיסקברי. הבל לשווא (ש.ח)

13.00 דיסקברי. הגוף בסכנה (ש.ח)
13.30 דיסקברי. ממפרים סיפור. פרק 5
14.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)
16.00 דיסקברי. הבל לשווא (ש.ח)
17.30 דיסקברי. הגוף בסכנה (ש.ח)
17.30 דיסקברי. ממפרים סיפור (ש.ח)
18.00 ביתה אבן. ג'ואן המטר. פרק 1
18.30 כביקה. פרהיסטוריה קלנוע
18.45 מראות ספרותיים
19.15 עשים אושרה. הזמקה
20.00 דיסקברי. הפרא מכה שנית
21.00 דיסקברי. היטרוית. משחק ההורות
22.00 דיסקברי. מעבר ל-2000. פרק 352
23.00 דיסקברי. הפרא מכה שנית (ש.ח)
23.50 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)

הום סינמה (41)

משפחת אדמס. 08.30, 15.00, 17.30, 22.00, 02.45
דרכו של קרליטו. 10.30, 15.00, 19.30, 24.15, 04.45

הום סינמה (42)

מהלכים תמימים. 08.30, 16.30, 22.30
תופסים ראש. 10.30
קולבר של ויין 2. 12.30, 14.30, 20.30, 24.30
הגבר שלא רצה למות. 18.30, 02.30

הום סינמה (43)

הצלולות. 09.30, 13.30, 17.30, 21.30
לינדה. 11.30, 19.30, 23.30
קודאצק. 15.30
לילה מרוחק. 01.30

הום סינמה (44)

סיפורו של ריינהארד. 11.00, 14.30, 16.00, 19.30
הציפורים 2. 12.30, 01.00
נקמת המת. 17.30, 21.00
הורג אותי ברכות. 23.00, 03.00

בתי חולים

תל אביב – הדה-איכילוב, טל' 6974504 (ילדים); איכילוב, טל' 6974444 (פנימית, כירורגית)
ירושלים – שערי צדק, טל' 555111 (פנימית, א.א.ג.); ביקור חולים, טל' 701111 (כירורגית); הדסה עין כרם, טל' 427427 (ילדים, עיניים); הדסה הר הצופים, טל' 844111 (אורטופדית, נשים)
באר שבע – המרכז הרפואי סורוקה, טל' 400111

בתי מרקחת

תל אביב – בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535 (עד 03:00); סופרפארם, איינשטיין 40, רמת-אביב, 6413730 (עד 24:00); סופרפארם לונדון מיניסטור, שאול המלך 4, 6960106 (עד 24:00); בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535; אפרסמון, יהודה הלוי 110, 5613010
ירושלים – שטראוס א', אביגדורי 3, 706660
באר שבע – ירושלים, הרצל 34, 277034
רמת גן – סאמה מלום הרצל, הרצל 52, 6722372
חולון – אהרון, הפרין 52, 889153
בת ים – גבי בת ים, הנביאים 3, 5515671
נתניה – קופ"ח כללית, רזיאל 8 (עד 24:00), 603549; ברודצקי 31 (עד 24:00), 628121
פתח תקוה – סופר פארם שפירא, שפירא 43, 9309030
רחובות – כללית, רמז 8, 445111
הוד השרון – מגריאל, דרך כנריאל 54, 915567

עזרה ראשונה

ערן – עזרה ראשונה נפשית (24 שעות ביממה). ירושלים 610303; תל אביב 5461111; ילדים ונוער 6961113; חיפה 672222/3; נתניה 625110; באר שבע 281128; כרמיאל 988410; כפר סבא 974555; חדרה 333453

אוזן קשבת לילדים ולבני נוער מטעם ארגון ההורים הארצי. טל' 03-6215150
אנוש – העמותה הישראלית לבריאות הנפש. מרכז ייעוץ למשפחות נפגעי הנפש. טל' 03-5400672, 03-5494899, 04-326727 בימים א'-ה' מ-09.00 עד 13.00
יד שרה תל אביב 813501; ירושלים 244242; חיפה 381704 בימים א'-ה' מ-09.00 עד 14.00
אגודת יד ביד – אוזן קשבת – לילדים ולבני נוער: תל-אביב 5226027 (גם ברוסית), 6919765 (נוער מקשיב לנוער); ירושלים 243358; חיפה 229488 (גם ברוסית)
אומבודסמן ארצי לילדים ולנוער תלונות על פגיעות בזכויות ילדים ובני נוער. המועצה לשלום הילד. טל' 02-256899
המועצה לילד חוסה, 02-664824, 02-664910
הקו הלבן ייעוץ, עזרה ותמיכה לסובלות הומוסקסואלים. א'-ה' 19.30-23.30. טל. 03-292797
מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה). תל אביב טל' 5234819. קו טלפון מיוחד לסיוע לגברים ולנערים נפגעי תקיפה מינית טל' 5449191 בימים א', ב' ו-ה' בשעות 18.00-22.00; ירושלים טל' 514455; חיפה טל' 382611, 1991
קו פתוח לנפגעות אלימות מינית, נוטפת ונשית בצפון לסיוע לנשים (גבב). טל' 07-274907, מ-08.30 עד 12.00 בימים א'-ה' מ-16.00 עד 19.00
ויצו 24 שעות קו אדום לנשים מוכות, טל' 03-5461133, 08-550506, 02-514111, 07-376310
ויצו סיוע משפטי וייעוץ בענייני משפחה, ימים א'-ה', 09.00-14.00, 03-5421791
קו אל"י – האגודה להגנת הילד עזרה במצבי אלימות, טל' 03-6961070, א'-ה' 08.00-22.00, 03-6956763
מרכז סיוע למצבי לחץ במטם "בעגלים" טל' 03-5220031 רחוב מאפו 13 תל אביב. דלת פתוחה מרכז מידע וייעוץ לצעירים

04-381520; חיפה 5101511/2
האגודה למלחמה בסרטן 03-5279739
מר"ס – משפחות נפגעי סמים. מתן סיוע ומידע. 03-5170789
אלכוהוליסטים אנונימיים 02-638524
המוקד למלחמה באיידס הסברה וסיוע לחולים ובני משפחותיהם. בימים ב' ו-ה' 19.30-22.30 טל' 5660380, 5604576 ת.ד. 33602, ת"א
האגודה לזכויות האזרח בישראל תל אביב ביאליק 12, טל' 5254162/3; ירושלים טל' 243984/5; חיפה טל' 348217; באר-שבע טל' 239094. בימים א'-ה' מ-09.00 עד 14.00

חירום

שירות רפואי בבית לקשישים חולים כרוניים ע"י המחלקה לטיפולי בית ביה"ח איכילוב ת"א. טל' 6974627/8; 6974627
מד"ם – שירות רפואי בבית חברת לב הביתי, טל' 03-5467733
שח"ל – 03-5625555
מוקד לב במד"א שירות לחולי לב 177-0226699
נ.ט.ל.י. שירות ניידות טיפול נמרץ לב 177-022-4224, 03-5757788

שיניים

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל אביב: ריינגוף מגמר 294869, 285822 איכילוב, מרפאת שיניים לטיפולי חירום, רח' דפנה 6. בימים א'-ה' מ-19.00 עד 24.00. בימי שישי מ-15.00 עד 24.00. בשבת מ-08.00 עד 24.00 6973696 6973670
ירושלים הדסה עין כרם מ-16.00 עד 22.00 254779
ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל: 177-022-3775

24 שעות

חי"ן חשמל ירושלים: 515188; תל אביב: 5633777; חיפה: 647647
מסוסים נוחיתות עבריות: 03-9731111; אנגלית: 03-9731122
תחזית מזג האוויר 03-9668855

עקב דרישת הקהל נוספו המופעים הבאים

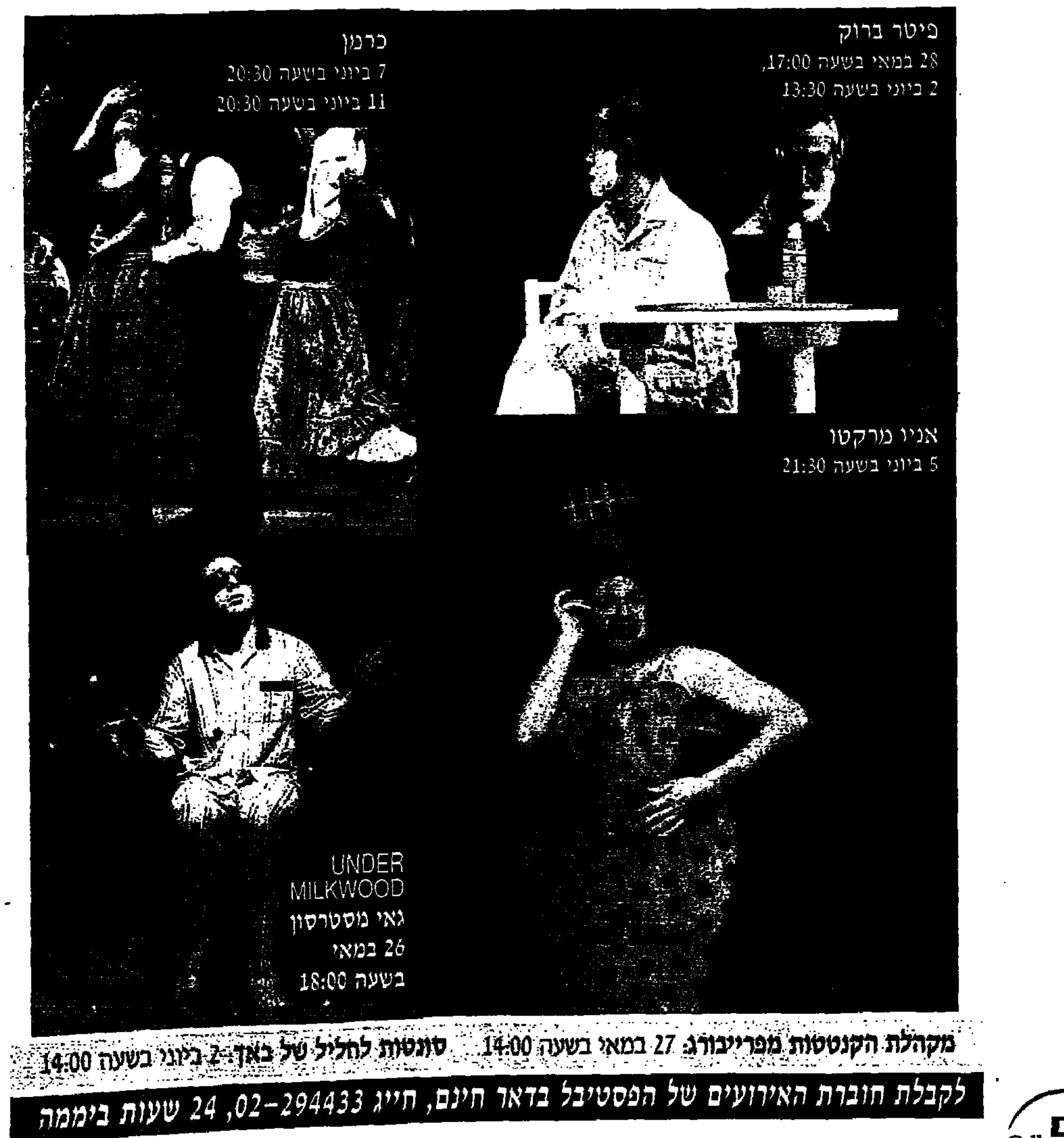

מקהלת הקנטטות מפרייבורג: 27 במאי בשעה 14:00 סונטות לחליל של באך: 2 ביוני בשעה 14:00

לקבלת חוברת האירועים של הפסטיבל בדאר חינם, חייג 02-294433, 24 שעות ביממה

סלקום Cellcom ידידותי לסביבה · MOTOROLA קבוצת הטלפון הסלולרי · מבעלות דיסקונט · תרבות ואמנות · בנק הפועלים · VISA · בנק לאומי · מלונות מוריה

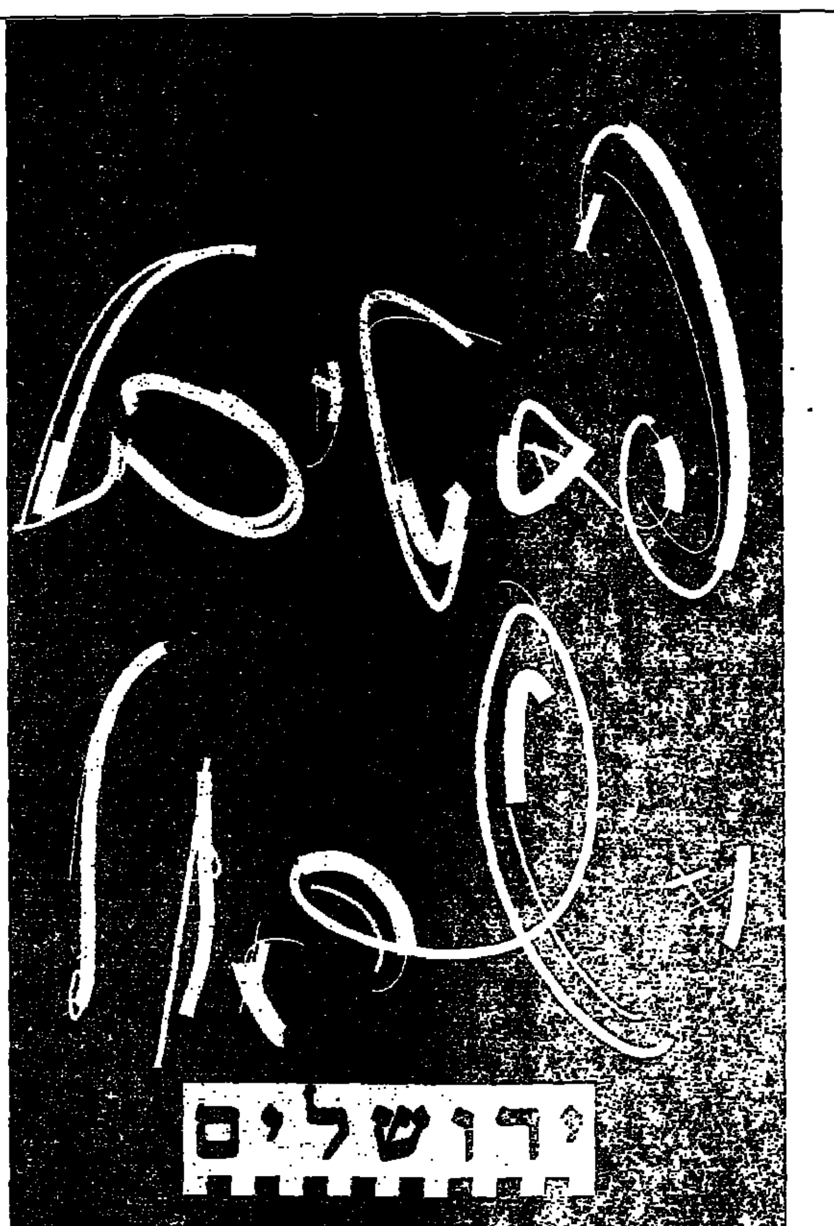

ירושלים

20.5 - 10.6

מכירת הכרטיסים לפסטיבל ישראל ירושלים - בעיצומה

כרטיסים ניתן להשיג בכל משרדי הכרטיסים ברחבי הארץ